

Hystoria o těžkých Protiwenstwjch Cýrkwe České

Johann Amos Comenius,
Adam Samuel Hartman, Jan Rosacius

Digitized by Google

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX & TILDEN FOUNDATIONS

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

M. JAN HUS

upálen pro prawdu Bożj
w Konstancy dne 6to. Cerwence 1415.

Digitized by Google

JAN AMOS KOMENSKY.

Biſkup ceſkých a morawſkých bratří.

Narozen 1592. Zemřel 1672.

Digitized by Google

Digitized by Google

HYSTORJA

O těžkých

Protiwenstwjch

Cýrkwe České,

Hned od počátku gegjho na Wjru Křestianskau obrácenj, w Létu Páně 894, až do Léta 1632, za panowánj Ferdynanda druhého.

S připogenjm Hystorye o Persekucý Waldenských Roku 1655 stalé.

W Hořberku,
u Jana Samuele Landolta.
MDCCCXLIV.

Digitized by Google

Žalm 129. w. 1, 2, 3, 4, 5.

Welice mne ſužowali hned od mladoſti mė, rcyž nynj Izraeli. Welice mne ſužowali hned ad mladoſti mė, a wſſak mne nepřemohli. Po hřbetě mėm orali Dráči, a dlauhė prohánĕli brázdy ſwė: ale Hoſpodin gſa ſprawedlíwý, zpřetinal proſtranky bezbožných. Zahanbeni budau, a zpět obráceni, wſſickni kteřjž nenáwidj Syona.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX & TILDEN FOUNDATIONS
Digitized by Google

Impressor Latinský, při wydánj negprwnĕgſſim Knižky této w Hollandu Léta 1648.

PŘiſſla mi těch dnů k rukám, Summa Hyſtorye, o Protiwenſtwjch Cyrkwe Ceſké, ſepſaná před lety čtrnácti, ale na ſwětlo newydána poſawád. Přjčině ſem wyrozuměl od Přjtele toho, kterýž mi gi na přečtenj ſwěřil, že přileżitoſt pro njž ſe ſpiſowala, pominula byla nežli ſe napſati mohla: gmenowitě že Kniha o Mučedlnjcych Jana Foxa, k njž ſe toto, mjſto přjdawků připogiti mělo, giž byla w Anglii wyſſla. Zadrżeli ſe tedy Spiſowatelé této Knjžky: wmyſlu gſauc toho pomeſſkánj k tomu wżiti, aby ſe tjm wjce wěcy ſem náležegjcych ſhledati, a Hyſtorya tjm plněgi ſepſaná wydati mohla. Ale że pak od téhož Přjtele ſem ſrozuměl, że někteřj z těch kteřj tuto Hyſtoryi ſhledáwali z ſwěta mezy tjm odeſſli: nech nemagj za zlé ti kteřjž pozuſtáwagj, że tjm časem toto aſpoň, což gegich prwnj na to wynaložená pilnoſt ſhledala, na ſwětlo dáme. Poněwadž ten ſaud geſt lidj rozumnych, gimž ſe toto widěti doſtalo, że na tom záleżj, aby tyto giž ſhromážděné wěcy, známé včiněny byly Cyrkwi Božj. A aby kteřj z nich w żiwobytj gſau y odtud přjčinu měli přjpowěd ſplniti, a Hyſtoryi Mučedlniků ſwých plněgi ſepſanau, a až poſawád dowedenau, na ſwětlo dáti. Čehož když od nich čekáme, nech nám těchto wěcy wżiti żádoſtiwým nezáwidĕgi: gimž ſe za tjm dobře mjti żádáme.

Digitized by Google

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX & TILDEN
FOUNDATIONS

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

M. JAN HUS

upálen pro prawdu Božj
w Konstancy dne 6to. Cerwence 1415.

Digitized by Google

JAN AMOS KOMENSKY.

Biſkup ceſkých a morawſkých bratří.

Narozen 1592. Zemřel 1672.

Digitized by Google

Digitized by Google

HYSTORJA

O těžkých

Protiwenstwjch

Cýrkwe České,

Hned od počátku gegjho na Wjru Křestianskau obrácenj, w Létu Páně 894, až do Léta 1632, za panowánj Ferdynanda druhého.

S připogenjm Hystorye o Persekucý Waldenských Roku 1655 stalé.

W Hořberku,
u Jana Samuele Landolta.
MDCCCXLIV.

Digitized by Google

Žalm 129. w. 1, 2, 3, 4, 5.

Welice mne ſužowali hned od mladoſti mė, rcyž nynj Izraeli. Welice mne ſužowali hned ad mladoſti mė, a wſſak mne nepřemohli. Po hřbetě mėm orali Dráči, a dlauhė prohánĕli brázdy ſwė: ale Hoſpodin gſa ſprawedliwý, zpřetinal proſtranky bezbožnych. Zahanbeni budau, a zpět obráceni, wſſickni kteřjž nenáwidj Syona.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX & TILDEN FOUNDATIONS

Digitized by Google

Impressor Latinský, při wydánj negprwnĕgſſim Knjžky této w Hollandu Léta 1648.

PŘiſſla mi těch dnů k rukám, Summa Hyſtorye, o Protiwenſtwjch Cyrkwe České, ſepſaná před lety čtrnácti, ale na ſwětlo newydána poſawád. Přjčině ſem wyrozuměl od Přjtele toho, kterýh mi gi na přečtenj ſwěřil, že přileżitoſt pro njž ſe ſpiſowala, pominula byla nežli ſe napſati mohla: gmenowitě že Kniha o Mučedlnjcých Jana Fora, k njž ſe toto, mjſto přjdawků připogiti mělo, giž byla w Anglij wyſſla. Zadrżeli ſe tedy Spiſowatelé této Knjžky: wmyſlu gſauc toho pomeſſkánj k tomu wżiti, aby ſe tjm wice wěcý ſem náležegicých ſhledati, a Hyſtorya tjm plněgi ſepſaná wydati mohla. Ale że pak od téhož Přjtele ſem ſrozuměl, że někteřj z těch kteřj tuto Hyſtoryj ſhledáwali z ſwěta mezy tjm odeſſli: nech nemagi za zlé ti kteřjž pozuſtáwagj, że tjm časem toto aſpoň, což gegich prwnj na to wynaložená pilnoſt ſhledala, na ſwětlo dáme. Poněwadž ten ſaud geſt lidj rozumných, gimž ſe toto widěti doſtalo, że na tom záležj, aby tyto giž ſhromážděné wěcy, známé včiněny byly Cyrkwi Božj. A aby kteřj z nich w żiwobytj gſau y odtud přjčinu měli přjpowěd ſplniti, a Hyſtoryi Mučedlnjků ſwých plněgi ſepſanau, a až poſawád dowedenau, na ſwětlo dáti. Čehož když od nich čekáme, nech nám těchto wěcý wżiti żádoſtiwým nezáwiděgi: gimž ſe za tjm dobře mjti żádáme.

Digitized by Google

Spisowatelé Knjžky této Ctenárům, pozdrawenj wzkazugj.

SRozumĕwsse nĕkteřj z rozpthlenych Kraganů nassich, w Hollandu se zdržugjcych, že se w Anglij Knihy o Mučedlnjcych nĕkdy od Jana Foxa sepsané, k nowému Wydánj hotugj, a rozlične přjdawky shledáwagj: a bywsse také napomenuti, zdaby o nynĕgssj Perseqvuch České Cyrkwe nĕco přidati chtĕli: nepominuli titiž y hned do Missně, do Polska, do Wher, y ginam, k rozpthlenym Kraganům psáti, a aby cokoli se w prawdĕ zbĕhlych wĕcy shledati můž, dodáwati neprodlĕwali, prosyti. Myslili sme sye, že snad od nás nic podáno býti nemůž, žehožby prwégiž dostatečnych přikladů se nenalézalo: ku poznánj buď ljté Satanowy k Cyrkwi nenáwisti, buď lstiwych Antykrystowych obmyslů, a když se podařj wzteklosti: buď lidské w pokussenjch mdloby a křehkosti, buď přemaudré Božj w ochraňowánj swych rady, mocy, a pomocy. A wssak ponĕwadž nenemilé bywá Pobožnym, a gisth wžitek s sebau nese, w ginych a ginych přikladjch to spatřowati: za gak rozličnymi přičinami Pán Bůh Cyrkew swau křjžem nawssteěwowati ráčj: a gak zrádně chytrák Satan swaté sobĕ na Kjčicy podané třjbiti

se

ſe ſnaži; a gak rozličně lidé na průbu podanj padati zwykli; y také napoſledy gak diwnè Bůh nèkterým ſyly dodáwati wmj, aby pro gméno geho potupu, wyhnánj, žaláře, y ſmrti, a cokoli hrozného, wdatně podnikati, a tak padagjc Swět a Peklo přemáhati mohli: pro ten cýl y nám také wěcy náſſe w Spis wwésti, a gimi ſe s Cýrkwj Boži zděliti, widělo ſe. A porauči ſama Pobožnoſt opatřiti to, aby Potomkowé gaké ſme my nyněgſſi proſſli praudy Beliálowy, a w gakých ohniwých ſme ſe potili pecech, nenewěděli. A to wro ten cýl, aby poznáwagjc y odtud, gak Cýrkew rytěřugjcý wſtawičným poddána geſt proměnám (na způſob Měſyce gednak wýwánj magicýho; a gednak plným bleſkem ſwjtjcýho, gednak ſmutnè zatmění trpjcýho) méně ſe na časy budaucý kormautiti, a wjce ſobě proti gakýmkoli přigjti mohaucým wichřicem myſl brá-ti, napoſledy pak ne pod Sluncem, ale w Nebi, bezpečnoſti a blahoſlawenſtwj očekáwati, ſe wčili. Pro kterýž cýl wěcý naſſich wyprawowánj wſſegi začjti, a wſſecky negpředněgſſj Cýrkwe Čeſké proměny, hned od gegiho začátku, gako na Tabulce poſtawiti ſe widělo: wſſecka totiž gegj od Pohanſtwa, Papežſtwa, a faleſſného Huſýtſtwa, činěná gi přjkořj, a wyſtála Mučedlnjctwj. O ktewýchž wěcech málo geſſtě cyzý wědj: nýbrž w Knihách Mučedlnjků žádný z naſſich ſe na-

připomjná, kromě M. Jana Huſa a M. Jeronýma Pražſkého, a kromě že **Catalogus Teſtium Veritatis**, Jana Miliče wzpomjna.

Widělo ſe tedy ſtaré náſſe wěcy ſpogiti s nowými, a oboge co negkrátčegi býti mohlo wypſati pérem hyſtoryckým, to geſt, pérem prawdy: ſtaré wěcy wybjragjc z paměti naſſich Předků, o wěcech těch ſepſaných: nowé z wlaſtniho ſpatřenj, aneb očitých ſwědků prawdiwého ſwědectwj.

A tato ſyc poſledni Ferdynandſká Perſequch, ačkoli z Polityckých přičin powſtalá býti ſe zdá, y také nemalý díl wěcy ſtereż ſe připomjnati budau, ſwéwolnoſtj wogenſkau páchány byly: Mučedlnjctwjm wſſak že wſſecko to geſt, co tuto pro wyznánj Prawdy trpěli pobožnj, nebude pochybowati mocy kdo onano ſlowa (z Zgewenj S° Jana Kap. 13. w. 7.) rozwáži; Dáno geſt Sſelmě bogowati s Swatými, a přemáhati ge. A zdaliž y Nabuchodonozor k wybogowánj a zkaženj Geruzaléma Politycké přjčiny neměl? Opowážliwé totiž a zarputilé Lidu Jůdſkého gemu ſe zprotiwenj. Co wſſak Pán Bůh k tomu? Nahlédni Čtenáři do Izaiáſſe 47. w. 6, 7; a Ger. 50. w. 17, 18: Zacharyáſſe 1. w. 14, 15. y ginde tytýž w Prorocých, nagdeš zpráwu. A k Perſekuch kterauž od Antyocha ſneſla Cýrkew, ſami Židé bauřemi ſwými zdali přjčiny nepodali? Wiz 2. Machab. (ač w naſſj Biblj 3.) kap. 5. w. 11. A zdali tjm Tyran

Tyran wymluwen byl? Giný zagistě cýl gest Boži, potrestati Cýrkew pro bůgnost: giný Nepřátel, zkazyti gi pro stáloſt při Boži, prawdě. Sluſſně tedy s onim Machabeyſkým Mučedlnjkem mluwiti můžeme: My syc přjčinau swau trpjme, hřeſſiwſſe proti Bohu swému, Ty wſſak geſſto wálčjš Bohem nemyſli že bez winy budeš. Nebo přjčinau pokáránj nás ten živý Pán na nás maličko ſe rozhněwal, a wſſak zaſe ſe ſmjřj s služebnjky swými. Ty pak bezbožnjče newzpjneg ſe daremně, negiſthmi troſſty ſe nadýmage, a na Nebeſké služebnjky rukau opřáhage: nebos geſſtě Wſſemohaucýho Boha, kterýž ſpatřuge wſſecko, ſaudu nevſſel. (2. Machab. 7. v. 18, ꝛc.

Winſſowalibychom syce, aby ſe tyto wěcy plněgi ſhledati, a pilněgi ſpořádati, byly mohly, nežli nyněgſſj nás roztrhaný způſob dopauſſtj: že ſme wſſak podruhé y potřetj napomenuti, abychom něco poſlali, woljme cokoli dáti, než dobrých lidj žádoſti newyhowěti. Shromážďjli nás Pán (máme pak naděgi k miloſrdenſtwj geho) budau ſe wěcy paměti hodné plněgi ſhledati, a to co nynj ſhledáno geſt zřetedlněgi ſpořádati, mocy. Měg ſe dobře Čtenáři milý. Dátum w Exilium naſſem, Léta 1632.

N. N. N. N. ꝛc.

Digitized by Google

Předmluwa Českého Impressora.

Yga něco k wám, Kragané milj, promluwit muſým, pro plněgſſj o této Knjžce Zprawu. Gmenowitě že gakž w Latinſkém gazyku na ſwětlo byla w Hollandu (Léta 1648) wyſſla, hned gi do ſwých gazyků ſobě přeložili, a tiſknauti dali, Francauzowé a Angliſſané. Gako y Kněz Adam Hartman z Prahy do Prus ſe doſtaw, (a geden byw z těch kteřjž to wſſe původně ſhledáwali, a ſhledaných wěcý hodnowěrné Přjpiſy, y wydáwané Patenty, za ſebau měli) do Ceſſtiny gi wwésti nepominul, ale k tiſknuti za ſwého žiwobyti nepodal; buď pro nedoſtatek nákladu, aneb že ſe wzteklosti pyſſně a zloſtně geſſtě panugjcých Nepřátel báti bylo. Nynj pak, když y pýſſe Babilonſké rohy giž ſrážeti dá Wſſemohaucý Pán, y prostředků něco k obmyſſlenj potřebného nákladečku poſkytla dobrota geho, widělo ſe rozſwjceného tohoto ſwětla dělegi pod kbelcem nenecháwati: abychom nebyli za nedbalé, wždycky gen za ginými berauc Čechy gmjni, zwlášſtě tuto. Nebo magjlik ginj Národowé o nás, a milých Mučedlnjcých, naſſich, něco wěděti, a w ſwych Knihách dočjſti ſe mocy, Proč ne my také? nýbrž proč ne raděgi my, gichž ſe dotýče? A to hned bez odkladu: abychom y nynj geſſtě pokud pod křjžem a w rozptýlenj gſme, Proč trpjme lépegi wwažowati, a w Bohu ſe poſylowati mohli: y potom když Bůh Ewangelium ſwému bránu odewře (a ay bljži ſe ten kterýž rozrážeti ſtrogj závory!) pomoc tato pohotowě bylą k odwjránj očj, y Swůdcům a trapičům lidſkým, y Swedeným á

oklama-

cklamanym, y Stálym a pokussenj wytrwalym: pro snadněgssi spatřenj a poznánj, oněmno gak daremnau a hřjssnau prácy s Swědomjm lidskym se hlomozhce wedli; oněm, gak nechwalitebně včinili, že prúb Bożjch newystáli: těmto pak pro hogněgssi potěssenj, že trpěliwostj a naděgj swau Boha poctiwsse, od něho zase wjtězstwjm nad Sselmau (gakž Pjsmo mluwi, Zgew. 15. 2.) poctěni gsau. Wssichni pak zespolka aby pomoc měli tè přeswaté Prawdy čistého Náboženstwj (ktereż swatj Předkowè krwj swau spečetiti neliknowali, gini pak skrze oheň y wodu hnáni gsauce, předce stálostj swau Potomkům gi dochowati se snažili) gako negdražssjho w Swětě klénotu sobě wážiti, z dochowánj gi sobě plésati a Boha chwáliti, y Božské geho welebnosti w tè přeswaté prawdě tjm wraucněgi slaužiti. Což Pán Bůh wssechněm nám deg, abychom po tomto takowém hroznem přetřjbenj, přečisstěnj á přebjlenj, giž wssickni Čechowè, Morawané, Slezácy, Slowácy, y ginj Národowè, gednosworně, wraucně, žiwě, w Ewangelium swatém, gakožto w gediné starožitné, Katolické, wsseobecné, samospasytedlné Wjře a Náboženstwj trwali, geden każdy až do smrti swé, wssickni pak spolu s potomky swými
až do přjssti Pána nasseho Gežisse Krysta
k saudu żiwych y mrtwych,
Amen.

Psáno w Lessně Léta 1655:
a přehlédnuto w Amsterdamě 1663.
od
K. J. A. K.

Digitized by Google

REGISTRJK

Kapitol w Knjžce této.

Kap. Stránka

I. Čechowé gakž gen na Wjru obráceni, y hned Protiwenstwj zakusyli. 1
II. Lidmila Mučedlnice. 6
III. Wáclaw s Podiwjnem, y ginými. 7
IV. Wogtěch Biskup Pražský, s pěti wlastnjmi Bratřjmi swými, Mučedlnjcy. 10
V. Prwnj w Čechách Boži Prawdy proti Papežstwů Swědkowé. 11
VI. Jan Milič, a Kónrád Stěkna. 16
VII. Matěg Janowský (Pařjžský.) 18
VIII. Jan Hus, a Jeroným Pražský, s ginými některými Mučedlnjky. 20
IX. Celá Česká Země potupena. 27
X. Mučedlnjcy Táborsstj. 29
XI. Jan Krása. 31
XII. Mučedlnjcy Litoměřičtj. 33
XIII. Wáclaw Pastýř Cyrkwe Arnosstowické, s ginými osmi vpálen. A Kunrád Arcybiskup Pražský k prawé Wjře obrácen. 35
XIV. Wácslaw Sswec: Martin Loqvis: Prokop Gednooký, a ginj. 37
XV. Jan z Želiwa. 39
XVI. Mu=

Digitized by Google

Regstřjk na Kapitoly.

XVI.	Mučedlnictwj od falessných Hussý-tů.	41
XVII.	Táborssťj potlačeni.	46
XVIII.	Powstánj Gednoty Brat-ské.	47
XIX.	Prwnj Bratřjm včiněné protiwenstwj.	52
XX.	Bratřj obzwlásstnj Knežstwj mezy sebau wyzdwihli.	56
XXI.	Hanebné lži proti Bratřjm rozsýwány.	62
XXII.	Bratřj z Morawy do Moldawy wypowědjni.	64
XXIII.	Bratřj k společnému rozmlauwánj powolání.	64
XXIV.	Na wykořenění Bratřj Krále Wladislawa Wýpowěd, diwných Božjch saudů w to wkročenjm w nic obrácena. Mučedl. Borssťj.	67
XXV.	Někteřj Božjch proti Nepřátelům Saudů přjkladowé.	71
XXVI.	Ondřeg Poljwka Mučedlnjk.	74
XXVII.	Protiwenstwj, kteráž někteřj z lepssjch Kalissných trpěli.	76
XXVIII.	Protiwenstwj proti wěrnym, za času Administrátora Cahery, falessného Hussyty.	79
XXIX.	Wěrnj z Prahy wypowědjni, zmrskáni, a ginak trápeni.	82
XXX.	Mikuláš Wřetenář a Klára Hospodyně geho vpáleni.	85
XXXI.	Marta Pořjčská vpálena.	87
XXXII.	Rez-	

Digitized by Google

XXXII.	Řezník nĕgaký a Paſtýř ohněm vpáleni.	88
XXXIII.	Saudowé Boži proti Caherowi a Towaryšſtwu geho.	89
XXXIV.	Vtiſkowánj pod Ferdynandem prwnjm vſtawičná.	90
XXXV.	Zborowé Bratrſſtj wſſudy pozawjſráni, a nĕkteřj z Poſluchačů do cela z Zemĕ wypowĕdjni.	93
XXXVI.	Jan Auğuſta, Jakub Bjlek, a Giřj Izrael, zgjmáni.	95
XXXVII.	Mnozý z Knĕžj Ewangelických z Kralowſtwj wypowĕdjni.	97
XXXVIII.	Jezujté do Čech vwedeni.	99
XXXIX.	Pokogný způſob Cyrkwj pod Maximil. Ewangelicy w nĕčem poſawád rozdjlnj, pod gednau obecnj Konfeſſy ku porownánj přiwedeni.	100
XL.	Pod Rudolffem Ewangelicy plné ſwobody doſtali.	106
XLI.	Nowé pod Matyáſſem Nepřátel Praktyky.	110
XLII.	Ferd. II. vhlawnj wſſech Ewangelikůw Nepřjtel, proti wůli Čechů Králem včiněn.	116
XLIII.	Čechowé mnohotwárně popauzeni bywſſe, zbraně ſe chopili.	121
XLIV.	Čechowé přemoženi bywſſe, hrozné podnikli těžkoſti.	125

Digitized by Google

XLV.	Gak ſewſſechněmi wůbec, včiniwſſe od Nowokřtěnců počátek, poſtupowali.	129
XLVI.	O nemjrném wſſech wſſudy oblaupenj.	132
XLVII.	O hanebně ſſkodliwém Mince zlehčenj.	135
XLVIII.	O Poſmjſſkami a heraltowánjm pobožných zemdlewánj.	136
XLIX.	Wečegná Reformacy.	138
L.	Gak zacházeli s Knězimi: a gaká proti njm po mjſtech od wogaku prowozowána wkrutnoſt.	140
LI.	Prwnj při Knězjch Pražſkych, aby přeſtupowali, wyhledáwánj.	147
LII.	Prwnj proti Knězjm Pražſkym wůbec wydaná Wypowěd.	148
LIII.	Kněži z ginych Měſt wypowědjni.	152
LIV.	Na mjſto Kněži pod Obogj, leda lidé doſazowáni.	155
LV.	Z Hory Kutny gak Kněži wybyti.	157
LVI.	Wypowěd na wyhnánj Kněži ze wſſeho Králowſtwj.	158
LVII.	Wězenj některych Kněži a gednoho Mučedlnictwj, Matauſſe Blického.	160
LVIII.	Kněži z Morawy wybyti.	165
LIX.	Gak zachážyno s přednjmi Pány a Rytjři. A negprwé gak mnozy z	

Digitized by Google

	předněgſſjch zgjmáni, a na ſmrt neb k wěčnému wězenj odſauzeni byli.	168
LX.	Dwatceti a ſedm ſlawnych Mučedlniků.	176
LXI.	Joachym Ondřeg Sſlik z Holeyče, Hrabě z Passaunu a z Lokte, a na Swiganech.	184
LXII.	Wácſlaw z Budowa, Pán na Hradiſſti, Klášſteře, a Záſadce.	186
LXIII.	Kryſtoff Harant, Pán z Bedružic a z Polžic, na Pečce.	192
LXIV.	Kaſſpar Kapljř z Sulewic Rytjřſký Člowěk w letech 86.	195
LXV.	Prokop Dwořecký z Olbramowic.	199
LXVI.	Frydrych z Bjlé, na Rehlowicych.	201
LXVII.	Gindřich Otta z Loſu, na Komárowě.	201
LXVIII.	Diwiš Černjn z Chuděnic.	203
LXIX.	Wyljm Konechlumſký.	205
LXX.	Bohuſlaw z Michalowic a na Rwenicych.	206
LXXI.	Jan Theodor Syrt z Ottersdorffu.	208
LXXII.	Walentjn Kochán z Prachowé, Měſſtan Nowého Města Prazſkého.	209
LXXIII.	Tobiáš Sſtefek z Koloděg, Měſſtan Nowého Města Prazſkého.	210

LXXIV. Jan

Digitized by Google

LXXIV.	Jan Jessenius, w Lékařstwj Doktor.	212
LXXV.	Krystoff Kobr Měsstan Menssiho Města Pražskégo.	215
LXXVI.	Jan Ssultys, Prýmas na Horách Kutnách.	216
LXXVII.	Maximilián Hosskálek.	217
LXXVIII.	Jan Kutnaur, Rádnj Starého Města Pražskégo.	217
LXXIX.	Symeon Sussický.	219
LXXX.	Nathanael Wodňanský.	220
LXXXI.	Wáclaw Gizbický, ginak Masstěrowský.	222
LXXXII.	Gindřich Kozel s ginými.	223
LXXXIII.	Martin Fruweyn z Podolj.	225
LXXXIV.	Matyáš Borbonyus, Doktor.	230
LXXXV.	Páni Morawsstj zgjmáni.	231
LXXXVI.	Wácslaw z Bitowa, Rytjř.	232
LXXXVII.	Statkowé Panům pod Obogj pobráni.	234
LXXXVIII.	Y Náboženstwj y Právo Podobogjm zastaweno: až y těm kteřjž proti Cýsaři nic byli neprowinili.	240
LXXXIX.	Páni z celého Králowstwj wypowědjni.	243
XC.	Gaké s Městy Swobodnými postuwánj bylo.	255
XCI.	Artykulowé wypsanj z Instrukcý Heytmanům Kragským, w Létu	

Digitized by Google

	Létu 1624, Měſyce Čerwence, dané.	257
XCII.	Reformacý Pražſká.	260
XCIII.	Reformacý w Hoře Kutnč.	269
XCIV.	Reformacý Boleſlawſká.	272
XCV.	Reformacý Litoměřická.	278
XCVI.	Reformacý Hradecká.	282
XCVII.	Reformacý Bydžowſká.	287
XCVIII.	Reformacý Žatecſká.	288
XCIX.	Reformacý Domaželická.	293
C.	Reformacý Rokycanſká.	294
CI.	Reformacý Slánſká.	297
CII.	Reformacý Prachatická.	299
CIII.	Gak zacházeli s obecným lidem.	301
CIV.	Giřjk Baltazar Mučedlnjk.	320
CV.	Gakau Nepřátelé wzteklost proti Koſtelům, Knihám, Lidem mrtwým, prowodili.	326
CVI.	Přjkladowé některých Zázraků, a Božjch Pokut, gjmiž Nepřátelé několikrát přeſtraſſeni byli.	333
CVII.	O Dſtatcých Bohu wěrných, po takowém Čeſké Cyrkwe ſpuſſtěnj.	346

Digitized by Google

Summa Hystorye O Protiwenstwjch Cyrkwe Českė,

Hned od počátku gegjho na Wjru Křesťanskau obrácenj, (to gest, od Lé= ta 894 až do Léta 1632) zběhlých.

Kapitola I.

Čechowé, gakž gen na Wjru obráceni, y hned Protiwenstwj zakusyli.

ČEchowé, Národ Slowanský, w Modlářstwj až do Léta Krystowa 894 pohřjženi, bez prawého Boha a Náboženstwj byli. Ale toho wlastně Léta, Knjže gegich Bořiwog, hostem byw v Swatopluka Morawskėho Krále, diwnym Božjm řjzenjm známosti Krystowy nabyl, a y hned tam w Welehradě, 23. dne Měsyce

A Čerwna,

Čerwna, s třidceti Wýwodami (aneb Wladykami) Křest swatý přigaw, s radostj se domu nawrátil, a Strachotu ginak Methudya) Biskupa Morawského, aby Českým Apostolem byl, s sebau přiwedl. Kdež gakž gen Semeno Slowa Božjho rozsýwáno býti začalo, hognà y hned Žeň nastala. Nebo odwrhsse Modlu, giž dotud ctili gménem Krosynu, y Lidmila Knjžetcy Manželka, y předněgssich Panů a obecnjho Lidu welikỳ počet, křtjti se dali, a od Bořiwoge Kostely y Skoly po mjstech se wyzdwihowaly.

2. Tuk se Čechům rozswjtilo negprwé Ewangelium Swatého Swětlo; ale géhož bez Kržže mjti nechtěl wkřižowanỳ Krystus: kterýž, gak sám wlastnj krwj Cyrkew založil, tak gj, aby tjm plodněgssj byla, krwj Mučedlnjků swých, tytyž zalévati dopaussti: proto, že ta gest Maudrosti Božj rada, abychom se ne pro tento žiwot w Krystu nadégi mjti včili. Čechowé tedy Ewangelium Swatého wlastnj swych milých Přátel krwj přjplatili: mezy nimiž y Knežna Lidmila, a Wácslaw Knjže, a některé sto z obecneho lidu, byli. Což gak se dálo, krátce, (negwjc z Hystorye Daubrawowy) se oznámj.

3. Negprwněgssj ze wssech sám Bořiwog, od bezbožné newěrnych roty z Země wyhnán: a na geho mjsto Stogmjr, genž w Bawořjch za 13 let wyhnancem byl, dasa-

zen

Digitized by Google

zen. Ale když, že y ten Křeſtanem geſt, zwědjno, zaſe ho wyhnali, a Bořiwoge powolawſſe k tomu, aby Synu ſwému Spitihněwowi, gakožto Pohanům přjzniwěgſſjmu, Knjžetſtwj poſtaupil, přinutili. Po gehož Smrti Wratiſlawowi, mladſſjmu Bořiwogowu Synu, za Manželku dána Drahomjra, Panna rodu ſlawného, obljčege pěkného, ale zwedenj Pohanſkého. Kteráž z počatku k Manželu a Křeſtanſkým Panům přjwětiwá byla, a že naučic ſe Katechyſmu Křeſt přigme, ſlibowala: ale potom gak Včitele ſwé, tak y Rukogmě, Žena bezbožná opowážlivě oklamala, daleko vkrutněgſſi proti Křeſtanům ſe ſtawſſi, než někdy Gezábel proti Prorokům.

4. Dokud ſyc pobožný Manžel gegi žiw byl, dotud pogatau proti Křeſtanům nenáwiſt chytře tagila. Ale když po geho ſmrti Wacſlaw Syn Starſſj od Lidmily Báby ſwé k wychowánj přigat, ona mladſſjho. Boleſlawa, k cwičenj wzala: a Zprawy Zemé ſe vgawſſi, hned wůbec wydaným Mandátem, aby Koſtely Křeſtanům zawřjni, a Přiſluhowánj ſwatá zaſtawená byla, poručila. Zapowěděla zagiſtě y Kněgjm lid včiti, y Skolmiſtrům mládež cwičiti, a kdoby ginák ſe zachowali, těm wězenjm, wyhnánjm, ſmrtj, hrozyla. Tu w Praze Auřádowé proměněni, a na mjſta Křeſtanů Mo-

dláři posazeni. Z gegichžto náwodu tagně y zgewně, a to bezewsseho trestáni, Wěrni mnohé křiwdy snásseli, y mordowáni byli. Gestliže pak kdo z Křesťanů, bráně života swého, někoho z nich zabil, pro gednoho nad desyti mstěno bywalo.

5. Ale aniž tak nenasycenému Drahomiry se rozlicenj dosti včiněno býti mohlo, pro nemirnau wssech Kresťanů wyhnánj a wyhlazenj chtiwost, gakby negrychlegi býti mohlo. Powolassi tedy gednoho z neggizliwěgssich Měssťanů, kteréhož Pražanům za Rychtáře předstawila, gménem Palhoga, tomu w swém proklatém wmyslu, a počem negwice tauži, se wygewila, y aby skrze něho buď lsti buď mocy to wykonáno bylo, snažně žádala, mzdu hognau za pilné toho wyřizenj slibugic. Přigal na se tu nesslechetnost, a na 600 přisahau sobě zawázaných Mužů w domě swém Zbrogi opatřiw, s těmi k domům těch, kteřiž pobiti býti měli, pospissil, a ge wybogowati wsylowal. Ale, že ta wěc Božim řizenim Křesťanům wygewena byla, sebrali se y ori, w počtu okolo 400, k hágenj životů swých. Y bili se wespolek tak, že Křesťané wjtězstwj obdrželi: a padlo z obogj strany těch, gegichž krwj Ryňk y Wlice pomazány, okolo 800.

6. Drahomira neljbě to nesuc, že sě ta rada nezdařila, obrátila se ke lsti, a stawěla se

ſe gakoby ſe gi takowé baurky neljbily. Protož obogj ſtraně Zbrog složiti, a na Rathauz wnésti rozkázala, a aby žádný s Střelbau neb Mečem nechodil, přjſně zapowěděla.

7. Křeſtané, ačkoli že tu podwod geſt ſe domýſſleli, wſſak aby nebylo myſſleno že rozkazům Wrchnoſti ſe protiwiti chtěgj, Zbroge swé na to mjſto ſnáſſeli, na kteréž, že ge protiwná ſtrana ſnáſſela, widěli. Drahomjra pak na ně tak nezbrogné, Noc temnau k tomu obrawſſj, aby ſnad we dne, gako y před tjm, baurka ſe neſtala, znowu naſtaupiti poručila. A tak nocy gedné od Mordéřů k tomu nagatých, wjce než tři ſta lidj, napoly nahých, napoli ſpjcých, pobito. Z čehož Drahomjra ſe vtěſſila, wſſak nenaſyti-la: Ale krwawému tomu Rychtáři ſwému moc dala, aby po Praze zgewně giž Křeſkany mordowal, a wyhubil. Což on pilně wykonati ſe ſnažiw, a při sobě nemálo Morderů a Katanů měw, po Ryňku y Ulicých běhal, každého kdo ſe mu namanul, mordowal: tak dlauho, až Křeſkané raděgi ſylně bogugjc zemřjti, nežli tak leniwě zbjti ſe dáti chtjce, znowu ſe ſebrali, Rychtářowi bránili, geg přemohli, a vtjkagjcýho probodli.

8. Drahomjra takowého vkrutnoſti swé holomka ſtratiwſſi, gakoby ſe wzthcy měla, ſobě počjnala, a nemohuc w Praze Křeſkanů wyhladiti na gegich Koſteljch ſe pomſti-

la: kterèž toliko dwa gesstě mělí, a w gednom z nich byl Hrob Manžela gegiho, wssak ge spáliti kázala.

Kapitola II.

Lidmila Mučedlnice.

Když Drahomjra takowau vkrutnost proti Křesťanům prowozowala, tedy Wácslaw, kterýž do toho času w Knjžetstwj se vwázati nechtěl, ale mladým wěkem a Skolnjm včenjm se wymlauwal, napomenut gsa od Lidmily Báby, a předněgssjch Křesťanskych Panů, Zprávy Knjžetstwj se vgal, a s gegich powolenjm, aby pokognějssí býti mohlo, Boleslawowi Bratru a Drahomjře Matce swé, k bydlenj, y k wládnutj, Boleslawě Města s celým tjm Kragem zanechal.

2. A tak složila z sebe Drahomjra Správu Země, ale nesložila proti Křesťanům nenáwisti a krwawých wkladů, kteřjž se negprwe při té Swaté Matroně Lidmile zgewili. Nebo widuc Drahomjra, že Lidmila Bába wětssj má w Wácslawa lásku, než ona, Máteř, a že skrz to Náboženstwj Křesťanske se wzděláwá: Y hledala k wykonánj wražd y přjhodných nástrogů, až y nassla, dwa opowážliwé gonáky, přednjho Řádu, Tuhmana, a Kumána; kteřjž od Drahomjry nočně wyslá-

wyſláni bywſſe, Swatau tu Wdowu w Kaplý na Modlitbách maſſli, ruce na nj wztáhli, k zemi porazyli, a rauchu z hlawy ſtrhſſe, w vſta wecpali, a tak gi vduſyli.

3. Nacházelik ſe někteřj geſſto Wácſlawa, nad tjm ſwé Báby mordem welmi ſkormauceného, aby gi pomſtil; aneb nechcegli ſám, gim včiniti dopuſtil, namlauwali. Ale on gich proto, že k tomu, co ſe s powinnoſtj ſynowſkau, k gaké pak koli Mateři, ani s Pokorau a Trpělywoſtj Křeſtanſkau neſrownáwá, raditi ſměgj, a na to co Pán vſty ſwými wyneſl, Mně pomſta, gá odplatjm nepamatugj, potreſtal.

Kapitola III.

Wácſlaw s Podiwjnem, y ginými.

Ale zle ſe odplatila pobožnému Synu bezbožná Matka. Nebo chtěgic Boleſlawowi, ſwých Powěr a obyčgůw náſledowníku, celau Zemi Čeſkau w Poddanoſt wéſti, wſſudy o Wacſlawowi zle mluwiti, a w oſſklivoſt ho vwoditi ſe ſnažila, gakoby nebyl způſobný k wykonáwánj Knjžetcých powinnoſtj, kteréž pry ne Náboženſtwjm a Ceremonyemi, než Woyſkem a Zbraněmi řjzeny býti magi. Ale když ho s tjm ſewſſjm y w Knjžetſtwi y w Powěſti dobré Wtwrzeného widěla, teprw o tom, gakby zahlazen

bhti mohl, negen přemyſſlowati, ale y Bratru geho bezbožné rady dodáwati začala.

2. Naſkytla ſe gi pak k tomu winſſowaná přihodnoſt, že ſe Boleſlawowi Syn narodil. Protož Wacſlawa aby do Boleſlawě přigel, a geho Biřmowánj přitomen byl, welice žádala: a když přigel, y Bratr y Matka lahodným obgjmánjm ljbánjm, y wzácným Pangétem, kterýž dlauho na noc trwal, ctili. Wácſlaw wſſecko w podezřenj mage, obrátil ſe ne na odpočinutj, ale do Koſtela, tam na modlitbách, a w wpěnj k Bohu, tu noc ſtráwiti mjně.

3. W tom když on tak na Modlitbách trwal, hned od neſpjcý Matky k neſſlechetnému ſkutku probuzený Boleſlaw Bratr, na něg s Mečem napadl: a prwnj ſyc ránau čeho chtěl nedowedl, když mu mimo naděgi ſtrnutému Meč z rukau wypadl. Ale hned zaſe když ſe mu myſl a prchliwoſt wrátila, a mage při ſobě toho ſkutku pomocnjky, ránu obnowil, a tak ſnadně neozbrogeného, a nebránjcýho ſe Bratra zamordowal. Stalo ſe to Léta 929, Dne 28 Září, kteréhož dne poſawád Swátek geho w Čechách ſe ſlawjwá.

4. Tak ſmělau a neſſlechetnau opowážliwoſtj w Knjžetſtwj ſe wwázaw Boleſlaw y hned Křeſtanům wſſechněm, obzwláſſtně Kněžjm, kteřjžby ſami dobrowolně z Čech

nev=

uevſtaupili, Wězenjm y Smrtmi hrozyl. A Máteř přidala, aby zbiti, nebyli pohřebowáni, ale pſům a ptactwu k ſežráni nechánáwáni. Kterýmž Drtelem mnozý přeſtraſſeni bywſſe vtikali; mnozý pak zgjmáni, a rozličnými ſmrtmi zahlazeni byli. Mezy nimiž y Podiwjn, někdy Wácſlawů negmilegſſi a negtagnějſſi Kormorjk, oběſſen.

5. A wſſak, když déle na tak mnohá ſwých wěrných ſauženj, ſmrti, a wyhánénj, djwati ſe nemohlo ſpraweďliwé Božj oko, vkázalo na Drahomjře ſtraſſny hněwu ſwého přjklad. Nebo na tom miſtě kdež nepohřbené geſſtě Knežſké koſti ležely, Země ſama od ſebe ſe odewřewſſi, Drahomjru zažiwa, s Wozem y s těmi, kteřj s nj geli, pozřela. Kteréž miſto za Pražſkým Zámkem až poſawád vkazowáno bywá.

6. Treſtal Pán Bůh y ty, kteřj Mordu toho pomocnjcy byli, a Meče ſwé dobywali. Nebo někteřj z nich s ſmyſlem ſe pominuli a gako wſteklj z wyſoka dolu ſkákali: Někteřj na ty meče, kteréž proti newinným obnažili, naléhali. K tomu Zeď w Koſtele, kdež Wácſlaw byl zabit, gako vſtawičný bezbožnoſti té ſwědek, od té Krwe, kterauž pokropená byla, žádnau lidſkau prách otřina neb obmyta bhti nemohla. Kteřjžto tak rozličnj diwowé Boleſlawa tak přeſtraſſili, že potom lépegi s Křeſtany nakádal.

Digitized by Google

7. Nad to, Cýsář Otto, pro pomſtěnj Bratrſké Mražby a Tyranſtwj toho, s Wogſkem přitáhl, a Boleſlawa oblehna k tomu přiwedl, že muſyl ſljbiti y wyhnané Křeſtany zaſe powolati, y wſſelikė křiwdy wſſeligak nahraditi, y ſwė wlaſtnj Syny Křeſtanům na cwičenj odwésti. A když potom Boleſlaw. Syn pobožný na geho mjſto naſtaupil, tu Křeſtanſkė Náboženſtwj plnėgi roſtlo: Pohanſtwo pak pomalu mizelo, ačkoli do konce geſſtě nezmizelo.

Kapitola IV.

Wogtěch Biſkup Pražſký, s pěti wlaſtjmi Bratřjmi ſwými, Mnčedlnjcy.

Nebo Wogtěch Biſkup Pražſký, w počtu druhý, kterýž w Mládenectwj ſwėm v. Albrechta Magdeburſkėho Arcybiſkupa chowán byw, tak milým gemu byl Včedlnjkem, že y gmėno ſwė gemu daw, **Adalbertem** (q. d. ad **Albertum miſſum**) ho nazwal. Odkudž ho poſawád wſſickni Hyſtorycy Adalbertem gmenugj, a Němcy y Polácy do dnes každému Wogtěchowi Albert řikagi. Ten když okolo Léta Páně 970 aby oſtatky Pohanů na Wjru obrátil, a poruſſenė Kraganů obyčege naprawil, wěrnau prácy wedl, tak ſe proti němu ſpikli, nýbrž zbaurili, Pohanė, že ge Boleſlaw Wogſkem ſkrotiti, a Wogtěch

těch dobrowolně z Čech vſtaupiti, muſyl.

2. Když ſe tedy až do Řjma doſtal, Pohané včiniwſſe na geho wlaſtnj Bratřj autok, pět gich ſpolu zamordowali, Soběra, Spitimjra, Přibiſlawa, Bořitu, a Čáſlawa: y nowé zbaučenj včinili, ale bitwau zaſe přemoženi gſau.

3. Wogtěch doſtaw ſe do Bher, Stěpana Knjže gegich, kterýž brzo potom Králem včiněn, ſkrze ſwé několikero Kázánj na Wjru obrátil, y pokřtil: a odtud domu ſe nawrátiw, brzy hned zaſe ku Polákům, Národu tomu w nowě (za přjčinau Manželſtwj mezy Daubrawkau Boleſlawa Knjžete Čeſkého Dcerau, a Měčiſlawem Knjžetem Polſkým) na Wjru obrácenému, chtjc gich w tom potwrditi, ſe obrátil.

4. Odtud vdal ſe do Prus, a tam nedaleko od Fiſchhauſen Newčrnj Oſſtjpy ho popichali, a zněho Hlawu ſkali. Tělo pak geho potom od těch Pohanů wykaupeno, a do Gnězna Polſkého, kdež byl Biſkupſtwj založil, přeneſſeno bylo: a on (powěrným obyčegem wéku toho) w počet Swatých vweden.

Kapitola V.

Prwnj w Čechách Božj Prawdy proti Papežſtwu Swědkowé.

Tak pracně z Pohanſkých Powěr wydobywſſi ſe Čeſka Země, s Řjmſkými wál-

čiti začala. Nebo přigawsse Čechowe prwnj swé Náboženstwj od Morawanů, a ti od Řeků: a mezy tjm okolo těch časů, (gakž z Hystoryj známé gest) Biskup Řjmský nad ginymi Cyrkwemi pyssně panowati, a wssecky k' tomu, aby geho giž Modlářské obyčege a Ceremonye přigali přiwésti chtěl: Přisslo k tomu, že y Čechy k takowýmž wěcem nutil, nad gakýmiž negedněch pobožná mysl nemála se horssila. Obzwlásstně, aby Latinského Gazyku při Služebách Božjch wžjwali: aby se Kněžj neženjwali: a brzy potom, aby Wečeře Páně pod gednau wžjwali. O čemž to w Hystorjch poznamenáno nacházýme, tuto se oznámi; proto, že to bylo to prwnj Čechů zapálenj, a gako prwnj giskry těch wěcý, z kterýchž potom za času Hussowa, a dále, welký wznikl oheň.

2. Léta 968, Když Boleslaw pobožný, Biskupstwj w Praze založil, a byl za Biskupa zwolen, y od Hattona Arcy-Biskupa Mohutského potwrzen, Dytmar z Země Saské; Papež Řjmský předepsal formu, neb spůsob, Služeb Cyrkewnjch, poručiw, aby w ničemž od obyčegů a Ceremonyj y Zpěwů Řjmských, na žádnau stranu se nevchylowali. Kdež Čechowé, že gim wžjwánj Mateřského Gazyka odňato, welmi těžce nesli. A protož když Dytmar Biskup gegich hned toho Roku wmřel, a Wogtěch na

mjsto

mjſto geho naſtaupiw, z přjčiny protiwenſtwj od Pohanů wzbuzeného do Řjma vſtaupiti muſel: Poſlani gſau do Řjma k Papežj w Létu 977 dwa Knèžj, Bolehoſt a Myſlibor, se čtyrmi ginými, Křiwanem, Roſyſlawem, Wugmjrem, a Jarkem, aby tam ne gen o na wrácenj Biſkupa, ale y o na wrácenj při Božjch Služba ch Mateřſkého gazyka, gednali. Kteřjž čeho tehdáž od Papeže žádali, že obdrželi, a že od Biſkupa Čeſkého Čeſká Litánya, kteráž poſawád zuſtáwá, ſepſána byla, Hyſtorye ſwědčj.

3. Ale když Potomkowé: pro přicházegjcý z Řjma časté Zápowědi, zaſe Mateřſký gazyk opauſſtěli, ſtalo ſe, že Wratiſlaw Knjže Čeſké (genž pro ſwé hrdinſké ctnoſti, a Cyſařſtwj Řjwſkému platné ſlužby Králowſkým tytu!em poctěn byl) poſlaw Poſly do Řjma žádal, aby Řehoř Sedmý Swobod Čeſkych, od Předků geho ſlawně obdržanych, potwrdil. Co zgednáno, to z Papežſké odpowědi znáti ſe dáwá, kteráž geſt napſáná w Kronyce Hágkowě, na liſtu 136, w ta ſlowa:

Řehoř Biſkup, Služebnjk Služebnjků Božjch, Wratiſlawowi Knjžeti Čeſkému pozdrawenj, a Apoſſtolſké Požehnánj. Mezy ginými wěcmi a žádoſtmi twa Powyſſenoſt w Pſánj ſwém žádá, aby wedlé obyčege Slowanſkého Gazyka v wás Služba Božj dála ſe, k tomu abychom dali ſwé powolenj.

y wěžyž Synu milý, že my nikterakž na žádost twau nemůžeme nasseho w tom dáti powolenj. Nebo častokrát rozwažugjce Pjsma Swatá nalézáme, že se wssemohaucýmu Pánu Bohu libilo, aby byla tagná a ne, odewssech, zwlásstě hlaupěgssjch, walchowána. Neb gestliže by tak obecně a zřetedlně odewssech zpjwaná a slyssána byla, snadby tudy w zlehčenj a w ossklivost wgiti mohla, aneb gestližeby od některých prostřednjch lidj nemohla wyrozumjna byti, skrze to časté slyssenj a rozgjmánj, a nedorozuměnj, mohliby negacý bludowé snadně mezy lidi přigjti, gesstoby potom z srdcý gich těžce se mohli wykořeniti. To zagistě za wýmluwu nebud: že gsau někdy žádagjcýmu lidu sprostnemu Osoby Duchownj w tom činili powolenj. Takť gest owssem, že za prwnj Cyrkwe S. mnohá gsau bywala na žádost wpřjmeho a sprostného lidu powolenj, ale z toho mnoho zlého pocházelo y Kacýřského, gessto potom když se Řád Křesťanský rozmahal, a Cyrkew Swatá Křesťanska se gjž wpewnila, znamenawsse, že gsau mnozý bludowe z takowého kořene powolowánj wyrostli, s welikau těžkostj a prácý byli na prawowáni a přetrhowáni. Protož ať toho nenj, což se žádá od lidu wasseho nerozumně: nebo to mocy Božj a bláhoslaweného Petra zapowjdáme: A tebe pro poctiwost Pána Boha Wssemohaucýho napomjnáme, aby takowé marné

wsse-

wſſetečnoſti wſſemi obyčegi odporen byl, y přikazugeſſe. Dáno w Řjmě Léta Páně 1079.

4. Ay hle, gak ſe Poklička k tomu Hrncy trefila! Ten zagiſtě Řehoř, ginač Hildebrand, že byl Člowěk bezbožný, Wrah, Čarodégnjk, a mnohých w Europě Wálek půwod náraamně ſſkodný, wědj Hiſtorye. Čehož ſe tedy dobrého od tě zloſti nadáti bylo? Alek byl tehdáž čas newděčnoſt Swěta treſtati: byl čas, w němž mocné djlo podwodů, gakž Apoſſtol předpowěděl (2 Teſſ. 2.) mělo Swětu poſláno byti. A takk y Česká Země hned brzo gak Wjru Křeſtanſkau přigala, tě tmy walichých ſe mračen včaſtnoſt mjti, a těmi Antykryſtowſkými pautý ſwjrána býti muſyla. A wſſak nikdy ginák, leč z přinucenj, žádných těch ohawnoſtj, gak ge w těch temnoſtech znamenat mohla, nepřigjmala Země Česká. Odkudž to poſſlo, že hned od ſtarodáwna wjce Čechowé, než, ktery giný Národ, od Řjmanů kaceřowani bywali.

5. A když w Létu 1197 Petr Kardynál a Lata via od Papežé Celeſtyna do Čech poſlán byl, a Kněžj ſwětil, a aby ſe neženili, přikazowal: Kněžj to ſlyſſjce, tak ſe zbaučili, že kdyby ſe byl ten Kardynál na ten čas w ſwé hoſpodě nevkryl byliby geg giſtě vkamenowali; gákž ſwědčj Hágek w liſtu 21.

6. Po=

y wěžyž Synu milý, že my nikterakž na žádost twau nemůžeme nasseho w tom dáti powolenj. Nebo častokrát rozwažugjce Pjsma Swatá nalézáme, že se wssemohaucýmu Pánu Bohu libilo, aby byla tagná a ne, odewssech, zwlásstě hlaupěgssjch, walchowána. Neb gestliže by tak obecně a zřetedlně odewssech zpjwaná a slyssána byla, snadby tudy w zlehčenj a w ossklivost wgjti mohla, aneb gestližeby od některých prostřednjch lidj nemohla wyrozumjna byti, skrze to časté slyssenj a rozgjmánj, a nedorozuměnj, mohliby negaký bludowé snadně mezy lidi přigjti, gesstoby potom z srdcý gich těžce se mohli wykořeniti. To zagistě za wýmluwu nebud: že gsau někdy žádagjcýmu lidu sprostnemu Osoby Duchownj w tom činili powolenj. Takk gest owssem, že za prwnj Cykwe S. mnohá gsau bywala na žádost wpřjmeho a sprostného lidu powolenj, ale z toho mnoho zlého pocházelo y Kacýřského, gessto potom když se Řád Křestanský rozmahal, a Cyrkew Swatá Křestanska se gjž wpewnila, znamenawsse, že gsau mnozý bludowe z takowého kořene powolowánj wyrostli, s welikau těžkostj a prácý byli na prawowáni a přetrhowáni. Protož ak toho nenj, což se žádá od lidu wasseho nerozumně: nebo to mocy Božj a bláhoslaweného Petra zapowjdáme: A tebe pro poctiwost Pána Boha Wssemohaucýho napomjnáme, aby takowé marné

wsse-

Digitized by Google

wſſetečnoſti wſſemi obyčegi odporen byl, y přikazugeſſe. Dáno w Řjmě Léta Páně 1079.

4. Ay hle, gak ſe Poklička k tomu Hrncy trefila! Ten žagiſtě Řehoř, ginač Hildebrand, že byl Člowěk bezbožný, Wrah, Čarodégnjk, a mnohých w Europě Wálek původ náramně ſſkodný, wědj Hiſtorye. Čehož ſe tedy dobrého od té zloſti nadáti bylo? Alek byl tehdáž čas newděčnoſt Swěta treſtati: byl čas, w němž mocné djlo podwodů, gakž Apoſſtol předpowěděl (2 Teſſ. 2.) mělo Swětu posláno byti. A takk y Česká Země hned brzo gak Wjru Křeſtanſkau přigala, té tmy walicých ſe mračen včaſtnoſt mjti, a těmi Antykryſtowſkými pauty ſwjrána býti muſyla. A wſſak nikdy ginák, leč z přinucenj, žádných těch ohawnoſtj, gak ge w těch temnoſtech znamenat mohla, nepřigjmala Země Česká. Odkudž to poſſlo, že hned od ſtarodávna wjce Čechowé, než, který giný Národ, od Řjmanů kaceřowani bywali.

5. A když w Létu 1197 Petr Kardynál a Lata via od Papeže Celeſtýna do Čech poslán byl, a Knězi ſwětil, a aby ſe neženili, přikazowal: Knězi to ſlyſſice, tak ſe zbaukili, že kdyby ſe byl ten Kardynál na ten čas w ſwé hoſpodě nevkryl byliby geg giſtě vkamenowali; gákž ſwědčj Hágek w liſtu 21.

6. Po=

6. Potom okolo Léta 1350 za kralowánj Karla čtwrteho, Řjmského Cýsaře, když prwnjm Arcybiskupem byl Arnosst z Pardubic, tu negprwe Swatokrádežné Wečeře Páně pod gednau způsobau posluhowánj widjno, y o něm slyssáno bylo: když gi tak negwjce Wlassi, Francauzy, a Němcy, Theologowé a Mistřj, ktrýchž Karel do Akademie Pražské w nowě založené, za Professory byl powolal, vžjwali, a Sstudenty Cyzozemce, gichž welicý haufowé se zbjhali swým přjkladem k témuž přiwozowali.

7. W takowých roztržkách negedni Čechowé na mnohá rozinýssleni přicházeli, a že obyčege cyzý přigimati musegi, a Swátosti pod obogi spůsobau těžce, mnohem méně každonně (a to negjnáč, než s powolenjm Arcybiskupskym) docházeti mohau, o to se hádati počjnali.

Kapitola VI.

Jan Milič, a Konrád Sstěkna.

Akoyž to čjm dále tjm wjce tagně rostlo, powstal proti tomu, negprwě zgewně, tak Kázánjm gako psánjm, Muž Rodu wzáeného a ducha horliwého, Mistr Jan Milič Kanownjk Pražský, o němž **Catalogus Testium Veritatis** zmjnku činí. Ten zagi-

ste,

Digitized by Google

ſtě, že y pro wyſoké ſwé vměnj, y pro weliķau pobožnoſt, w hlawnjm na Zámķu Prážſkém Koſtele Kazatelem včiněn byl, a mnohé mjwal poſluchače, pilně gich ķ častému Wečeře Páně pod obogj vžjwánj napomjnal, na duchownj Cyrķwe zawedenj nařjķal, mnohé zlé věcy a ohawnoſti treſtal: a ķu pomocy práce věrného Kolleģy, Konráda Sſtěķny, Muže obzwlaſſtně včeného a wýmluwného, vžjwal.

2. To obzwlášſtně ti Muži mezy ginými wěcmi, horlivými Kázánjmi ſwými ſprawili, že w Praze zlopověſtný Newěſtčj Domeķ, Benátķami nazwaný, wywrácen byl, a na tom mjſtě Koſtel Marye Magdalény wyſtawen. Což duchownjho Babilonſké Newěſtķy Domu, giž, giž ſe přibližugjcýho wywráceni, nepochybně znamenjm bylo.

3. Zanechal ten Milič o ſobě napſáno, (nebo geſſtě některá pſánj geho před ruķama gſau) že ho Swědomj nutilo do Řjma gjti, a ſwědčiti, že weliķý, Antyķryſt giž y přiſſel y kraluge. A, že s poſtem a ſlzami Pána Boha proſywal, aby negſauli ta myſſlenj z wnuķnutj geho, byl od nich wyſwobozen. Ale ķdyž žádného ſám w ſobě pokoge mjti nemohl, ſſel do Řjma, a tam na několika Kardynálu dweřjch napſal ta ſlowa, Antiķryſt giž přiſſel, a w Cyrķwi ſedj. W rozmlauwánjch též s rozličnými lidmi téhož potwrzowal.

4. Geſt

4. Geſt Bulle Řehořde gedenáctého, ktera-už Miliče w moc Arcy-Biſkupu dáwá, aby naň y na Poſluchače geho prokletj wydal. Ten tedy wſadil ho do Žaláře: potom wſſak, ſnad pro ſtrach lidu, zaſe wypuſtil, w Roku 1366. A tak Milič w nenáwiſti Antykryſta trwal, a žiw geſſtě byl 8 let: poněwádž teprw w Létu 1374, druhého dne Měſyce Wnora, w pěti letech po ſſkaſtné ſmrti Sſtěkny, Kolléğy ſwého, wmřel.

Kapitola VII.

M. Matěg Janowſký, ginák Pařižſký.

Naſtaupil na Miličowo miſto Matěg z Janowa, wůbec Pařižſký; tak nazwaný proto, že w Pařižſke Akademij celých dewět let na včenj ſtrawil, a byl Karla IVho Zpowědnjkem. Ten byw nad ty, kteřiž přednjm byli, w obhagowánj Wečeře pod obogj ſpůſobau horliwěgſſi a ſměleggſſi, pſal mnoho: gako, o Křeſtanſkém Žiwotu, o Pokrytſtwj, o Antykryſtu, o častém vžjwánj Swátoſti Těla a Krwe Páně. W kteréž knjžce při koncy tak ſe čte: Skonáwá ſe Práce Miſtra Matěge Pařižſkého, welice nábožného člowěka, kteryž pro vſtawičné Kázánj mnohá trpěl, protiwenſtwj, a to pro Prawdu Sho Ewangelium.

2. Když pak Karel na Cýſařſkau Stolicy doſedl, tak o tom piſſi, že Pařižſký, s některý-

kterými ginými včenými Muži k němu přiſſel, a za to, aby pro naprawenj Cyrkwe wečegni Duchownj Sněm ſwolati dal, žádal. Na čež Cýſař odpowěděl že to w geho mocy nenj, ale to Swatému Otcy Papeži Řjmſkému, přináležj: Protož, že k němu pſáti, a aby to včinil žádati, bude. Ale to když ſe ſtalo, rozžlobený Papež, aby ti wſſetečnj a kacýřſſtj lidé ſkroceni byli, tak na to natjral, až Karel Papežſkau důſtognoſtj známen byw, ačkoli Pařjžſkého miloval wſſak mu, z Králowſtwj vſtaupiti rozkázal. Kterýž ač ſe potom ſyc nawrátil, oſtatek wſſak žiwota ſwé° ſaukromně ſtrávil, wmřew 1394 Léta, 30 dne Liſtopádu. Zmjnka ſe též o něm činj **in Catalogo Testium Veritatis.**

3. Stalo ſe pak, že po wytiſknutj Pařjžſkého z Prahy ſtrana protiwná ne gen w Zámeckém Koſtele, ale y wſſudy w Praze, a po wſſem Králowſtwj, wžjwanj Wečeře Páně pod obogj zaſtawili: tak že ne ginák než w domjch, potom w leſych a ſkrýſſich, ti kteřjž ſtálegſſi byli, ſpůſobem obyčegným Swátoſt přigjmali: a wſſak ne bez nebezpečenſtwj žiwota, a protiwenſtwj. Nebo po ceſtách na ně wpadali, laupili, bili, topili: tak že potom s zbraněmi, w hauffjch ſylných, ſcházeti ſe muſyli. Což až do časů Huſowých trwalo.

4. Wymohli též na Cýſaři (ač Hágek piſſe, že ſám dobrowolně Knežjm dal) Mandát,

dát, w němž nářjdil: aby ti kteřj w Wjře a w Ceremonyjch s Cyrkwj Řjmskau se nesrownáwagj, byli wyhledáwáni a ohněm páleni. Nacházý se cely v Hágka na listu 349, wydaný Léta 1376, 18 dne Září. Z čehož potom posslo, že pilný na to pozor dali, aby žádný leč kdoby Stolice Řjmské byl Manem, k Wřadům a obecným powinnostem nepřicházel: a to měli gako za Wzdu k skrocenj lidu: Protož Wácslaw Král, Syn Karlůw, když w Praze Raddu obnowoval, w každém Městě 16 Němců, a dwa toliko Čechy do Wřadu posadil: nebo rozuměl, a byla též prawda, že Němcy stálegssi byli w Papežském Náboženstwj, než Čechowé.

5. Nachazýme též poznamenáno, že ten Pařjžský bljzek gsa smrti, mezy ginými wěcmi Přátelům to za potěssenj dal, řka: Swjtězylak nynj proti nám prchlivost Nepřátel Prawdy, ale nebude tak wždycky. Nebo powstane Lid nepatrný bez meče a mocy, proti němuž nebudau mocy odolati. Kteréž Proroctwj kdy a kde se wyplnilo, njže se wkáže.

Kapitola VIII.

Jan Hus, a Jeroným Pražský, s ginými některými Mučedlnjky.

Léta 1392, negaký Jan Můlheim, Městěnin Pražský wystawěl Kostel dosti weliký, k tomu cýli, aby w něm Sowo Božj bhwa-

bywalo kázáno: a ten Kaplau Betlehemſkau nazwal, y Akademij dedykoval. Do kterehož prwnj Kazatel vweden byl M. Sstěpán z Koljna: a když ten w Létě 1400 vmřel, dán na geho mjſto M. Jan Hus, Profeſſor Akademie, Muž pobožný a welmi horliwý.

2. Ten wida, gak lidé wſſelikého ſtawu a řádu ſau rozpuſtilj, a žádný powinnoſti ſwých newykonáwá, počna od Krále a Biſkupa, až do Panů, Měſſkanů, y Knežſtwa, toliko lakomſtwj, pýchy, ožralſtwi, rozkoſſi, a wſſeho což neghorſſiho geſt, náſledugi, doſtaw takowé gako z Nebe podané příhodnoſti zgewné ty hřichy zgewně kárati počal. A pokud proti ſwětſkým horlil, potud od duchownich za welikého Muže gmjn byl: gako ten z gehož wſt ſam Duch Swatý mluwil. Než gakž y na ně hřjmati počal, hned w myſlech proměněni gſauc, že ſe wſtekl, že dáblem poſedlý geſt, o něm rozhlaſſowali.

3. Piſſe ſe, že negprwé někteřj z Přednjch Pánů proti tomu před Králem Wácſlawem (kterehož Papež, že geho Bullj w Čechách newykonal, a Kacýře proti geho wůli trpěl, Knjžatům Německým, gako leniwého a Říſſi nevžitečného zoſſklivil, a w Hyſtoryjch o málo, že dobré Powěſti nezbawil) žalobu wedli, a proſyli, aby mu takowá bauřliwá Kázánj zapowěděná byla. Ale Arcy-Biſkup Wol-

Wolbram tomu odepřel, mluvě že Hus k tomu aby prawdu mluwil bez přigmánj osob při swém swěcenj přjsahau se zawázal.

4. A když po roce ten týž Hus, gak Duchownj gsau lakomj, rozkossnj, swatokrádcowé, mnohém gesstě ostřegi na Kázánich mluwil, a Arcy-Biskup od Krále podobně téhož, gako před tjm, přednj Páni žádal, od powěděl Král: že to býti nemůže: Nebo, že Hus k tomu, aby prawdu mluwil bez přigmánj osob, přjsahau se zawázal. Tak se Pánu Bohu ljbilo, gegich proti Muži swatému, a budaucý swé nádobě, wylowánj rozptýliti.

5. Nawrátil se téhož Roku (1400) z Anglie Jeroným Pražský, a přinesl s sebau Knihy Wikleffowy kteréž mnohým do rukau se dostaly, a mnozý rozličné saudy o njch wydáwali: Někteřj chwálili, z nichž obzwlásstně byl M. Jan Hus; ginj haněli a potupowali zwlásstě Akademicy, kteřjž, gakž wýsse psáno, z rozličných Národů tam shromážděni byli.

6. Léta 1404. Dwa Angličané S. Theologie Bakalářj, něgaký Jakub a Kunrád Kándelburský do Prahy přissli, a w Knihy Akademické se wepsati dali: A hned zgewně o přednosti Papežské, a k tomu podobných wěcech, hádati se počali: ale gim to brzo obecnau zápowědj přetrženo. Oni tedy, aby

aby co lidem nebylo wolno, bylo wolno stěnám, dali na Syni toho domu, kdež hospodu méli (s powolenjm Hospodářowým) wymalowati, na gedné straně Hystoryi, gak Pán Krystus k Vmučenj swému gel do Geruzaléma: a na proti tomu, gak Papež s dworem swým a s Kardynály gezditi obyčeg má. Kteréhožto malowánj když M. Jan Hus na Kázánjch často dotýkal, že tu gak Krystus a Papež sobě podobnj sau widèti, lide k spatřenj toho hauffně tam běhali.

7. Léta 1408, 24 Maji, byli ob 40 Mistrů a welikého počtu Bakalářů Artykulowé Wiklefowj opět examinowáni, y potupeni: zapowědjno take pod poctiwostj, aby se žádný včiti gich nepowážil. Jan Hus wida gak Akademicy Němcy stranu Papežskau snažně obhagugj, za slussné wsaudil k odwrácenj takowé gegich drzosti něco před sebe wzhyti. Protož před welikým počtem obogjho Národu w Kollegj Cýsaře Karla měl o tom promluwenj, že Čechům, gakožto domácým, náležj mjti wjce hlasu než Němcům cyzozemcům. Neb ačkoli Cýsař Karel z počátku Akademie, Cyzozemcům, kdyby se oč raditi bylo, tři hlasů powolil, Čechům čtwrtého: to wssak, že tehdáž bylo pro malý počet Čechů, kteřj se w wměnj liternjm ewičili. Potom týž Karel že mjněnj swé w poslednjm Listu swém Cýsařském Zlatau Bullj stwrzeném,

Digitized by Google

ném, dosti wyswětlil, že včenj Prážské na spůsob včenj Pařižského wysazuge. Giž pak, že známo gest, že w Franckreichů Cyzozemcy toliko geden hlas, doma pak zrozeni tři hlasy, magj.

8. Rozhněwali se o to Němcy, a appellowali k Wácslawowi Králi: což y Čechowé včinili. Král s wýpowědj celý Rok prodlénaw, naposledy (Léta 1409, 27 Září) Čechům tři hlasy přisaudil. Němcy za welikau hanbu to sobě položiwsse, wssickni se z Prahy odebrali, a do Mjssně se dostawsse k wyzdwiženj w Lipsku a w Erffurtě wysokých Skol přjčinu dali: Čechowé pak skrz hlasy M. Jana Husa za Rektora Akademie zwolili.

9. Mnjssi tjm spůsobem od Krále y od Akademie opusstěni bywsse, w Arcy-Biskupa, Zbyňka z Hazmburku, Člowěka Abecedáře, to zgednali, ž w Létu 1410, 16dne Čerwence Knihy Jana Wikleffa po druhé sau potupeny, a na oheň odsauzeny. Y spáleno (gakž Äneas Sylvius swědčj) Kněh wjce než 200, pěkně sepsaných a swázaných, y zlatými puklami ozdobených. Gsau Werssе od někoho z prostého Lidu sepsané, kterýmiž toho Abecedáře (nebo se teprw Abecedě včil, když giž Arcy-Biskupem včiněn byl,) tak dotýka:

----Zbyněk z Hazmburku Abeceda,
Dal páliti Knihy, co w nich psáno nic newěda.

Ale

Ale Jan Hus Traktát ſepſal, že Knihy Kacharſké magi čteny bhti: obzwlaſſtnj také držel dyſputacy, zaſtáwage knihy Wikleſowy o Trogicy Swaté, kterež též ſpálene byli.

10. Léta 1411, když Jan **XXIII.** Papež proti Králi Neapolitánſkému Wálku wédl těm, kteřjby ſe potřebowati dali odpuſtky rozdáwal a nějaký těch ffraſſek Kramář do Prahy ſe doſtaw, ge zgewně z Katedry po Koſteljch ohlaſſowál, naſſli ſe we třech Koſteljch, kteřjž proti tomu ſe ozwali: mluwjce, že Papež, poněwádž na Křeſtany takowé též koſti wymyſſlj, a ge k Wálkám proti ſobě rotj, Antykryſtem bhti muſy. Y ſau ti třj gati a do wězenj dáni; Martin Křjdelko, Jan Hudec, a Staniſlaw Polák, Sſwec. Za kterýž ač Akadémia y Obec ſe přimlauwala, wſſak předce hned za horka gſau na Ryňk wywedeni a ſtjnáni. Což gakž ſe rozhláſylo Akademicy přiběhli, a těla gegich wzawſſe s ſlawnau Proceſſy ſpjwali: **Iſti ſunt Sancti qvi pro Teſtamento Dei ſua corpora tradiderunt,** y do Koſtela Bethléma wneſli a pohřbili.

11. Na zegtřj Jan Hus proti těm powěrným odpuſtkům **Theſes** (Artykule) ſepſal, a aby o nich dyſputowáno bylo, ge wywěſyl: y zgewně (s M. Jeronymem, kterýž také ſtatečně bludům w Sſkole, gako Jan Hus w Koſtele odpjral) gegich marnoſt prokázal.

Digitized by Google

kázal. A když onen předce nestydatě ty odpustky prodával, zběhssi se hauff Studentů naň vdeřili, Odpustky a Pečeti pobrali, gednoho z prostředku swého wybrawssi w Kurewské ssaty oblékli, na Káru posadili Bulj přes ramena mu nawěsseli, wůkol wozyli, a wykřikowali. Newěstka pak lid obecný lahodnými slowy y rukama k sobě wábila, Požehnánj rozdávala, až potom na prostřed Ryňku ty Odpustky, s mnohými Papežskými y Knežskými Pánjmi, sau spáleny.

12. Y obeslal Papež Husa do Řjma: kterýž když (podle rady některých Pánů y Akademie) se nepostawil, tedy Papež (Jan **XXIII.** Léta 1413 Měsyce Čerwna) zapowěděl w Praze Msse slaužiti: A to pry proto, že tam gest twrdossignỳ přestupnjk, Jan Hus. Tu Hus wida, že y Wrchnost se zlobj, y lid obecný proti němu rotj, a wssecko se bauřj, wstaupil dobrowolně z Prahy, a po Městech Slowo Božj kázal: až do času toho w němž do Konstancý, aby počet z wčenj swého wydal, powolán, a Cýsařským gleitem wbezpečen byl. Tam gak ho Řjmská Zběř přigala, a gak s nim nakládala, Hystorye swědčj: gmenowitě, že Léta 1415, 6dne Čerwence, M. Jan Hus, a 1416, 30dne Máge, M. Jeronym, wpáleni sau. Wiz Martyrologia.

Kapi=

Digitized by Google

Kapitola IX.

Celá Česká Země potupena.

Nenasytili se krwj gegich Nepřátelé, ale w rady krwawé wessli gakby celý ten Národ zahladili. Nebo když přednj Páni Čessti, w počtu 58, gménem wssj obce České Psánj k tomu **Concilium** včiniwsse, rukama wlastnjma se podepsali, pečetmi opečetili, a na to se doptávali, proč tak nespravedliwě gegich Dussi Pasthře, Muže newinného, pobožného, swatého, Včitele pravdy Boži věrného potupili? (Psánj toho dátum bylo w Praze, Léta 1416, 2 dne Měsyce Září,) oni na to Psánj, gako ani Panům Morawským napodobný w též přjčině včiněný List, žádné odpowědi nedali. Ale psali k ginym, milj ti, **Concilium** toho Otcowé, gako ku Panu Janowi z Michelsberku, Alssowi Skopkowi z Dubbé, Albrechtowi z Choltic, kč. o nichž wěděli, že y w přednosti gsau postaweni, y Rjmskými powěrami omámeni. Těch oni žádali, y ge w tom sobě zawazowali, aby Cyrkew Rjmskau sobě poručenau měli, a aby Janowi Biskupu Litomyssskému, w potlačowánj Kacyřstwa y Kacyřů nápomocni byli. Dátum w Konstancyi, Léta 1417, dne 22 Měsyce Března.

2. Z čehož posslo, že když tak Čechowé od **Concilium** roztrženi, a proti sobě vzbrogeni byli, zgitřenj, swády, nenáwisti, den ode-

dne, wjce a wjce mezy nimi rostly: až Duchownjcy z Kazatelnic Hussyty wylučowali, proklinali, a aby ge tjm wjce zossklíwili, rozličných lživých důwodů k tomu vžjwali. Mezy ginými wěcmi y toho, že do Swjc woskowých knoty prwé blátem oblepené dáwali, a když oheň wosk stráwě k tomu blátu dohořel, a swjčky tehdáž při tom Hussytů proklínánj od wlhkosti bláta hasly, že hle y tjm diwem Bůh sám vkazuge, gak ti zlořečeni Kacýři ani světla vžjwati hodni negsau, křičeli. A tak z Obcý ge wyháněli, a wsseligaká protiwenstwj gim činili; y Kostely, kde gen mohli, gwaltem odbjrali. Kteráž wěc Léta 1419, dne 13 Čerwence, takowau w Praze včinila bauřku, že od obecného pozdwjženého lidu, w starém Městě Páni Rádnj y s Rychtářem, skrze Okna z Rathauzu wyházeni, a od lidu na sspice osstipů neb kopj, rozchytáni byli.

3. Od téhož **Concilium** zwolený Papež nowý, Martin V. w Létu 1418 z Konstanch lahodný syce List k Čechům poslal, a ge aby Wikleffowých, y Hussowých bludů odwolali namlauwal; potom wssak Léta 1420 w Florencyi klátbu na ně wydal, a Cýsaře, Krále, Knjžata, Margkrabata, Hrabata, Páni, Hegtmany, Města, y Obce, proti nim k Wogně strubowal: prose, aby pro rány Krystowy, a pro wlastnj swé spasenj,

ſenj, ſpolčjce ſe weſpolek, na Čechy vdeřili, a ten ſwatokrádežný zlořečený Národ dokonále wyhladili. Kdež y každému negbezbožněgſſjmu člowěku, kdožby gen gednoho Čecha zabil, wſſech geho hřjchů dokonalé odpuſſtěnj, zaſlibowáno.

4. Tjm podnětem Cýſař Zygmund, sewſſi Německau Riſſi, a ſewſſechněmi bljzkými Králi zapálen byw, otrokem ſe Antykryſtowa Tyranſtwj včinil, když toho hned Roku do Země Čeſké s welikým Wogſkem wtrhl, a celých třinácte let gi hubil. A tok byla ta Wogna kteráž Huſſytſkau ſlaula: O niž napſal **Äneas Sylvius**, že ſe gi Potomkowé wjce budau diwiti, nežli wěřiti. Proto, že w nj žádného neměli ſſtěſtj Papežſſtj haufowé, ale Žižka Wůdce Čeſký a geho Potomcy, wždycky wjtězyli.

5. A wſſak Čechowé ſami mezy ſebau diwně ſe pomiſſeli. Když někteřj při Cýſaři a při Papeži ſtáli, ginj Kalicha (odkudž Kaliſſnj gmenowáni) horliwě zaſtáwagic k ſpolečným mordům náramně tyranſky proti ſobě rozpáleni byli.

Kapitola X.

Mučedlnjcy Táborſſtj.

Ale dotknauti trochu zřetedlněgi náleží mjſt a oſob některých, a vkázati něco

částečně, gak gest zběř Rjmská, gsauc tjm Antykryſtſkým Martinowým Lermem posſtwána, s wěrnými zacházela.

2. Když po Wácslawowě smrti Zygmund Chsař w Králowstwj se wwázal, a skrze Kommisaře (poněwadž sám w Čechách se newkázal, až potom s Wogskem) rozličně wěcy na zmenssenj swobod swědomj lidských nařjzowal, tedy ti, kteřj se čistého wčenj přjdrželi, zběhli se w několika tisyších na gednu skalnatau horu, w desyti od Prahy mjlich ležjcý, a tě gméno dali Tábor. Kterauž zdmi ohradiwsse, Město wzdělali: aby, bylaliby potřeba, gakož potom byla, zbrogně ho brániti mohli.

3. Těm tedy Rjmanė, a brzo potom, rozlobiwsse se, y sami Kalliſſnj, gaká gen mohli protiwenstwj činili. A negprwė, když oni Posly swė o Pokoge do Hory Kutny poslali, Hawla Prstena, a Matěge Blažka, ti od Hornjků (gessto na wětssjm djle pro práce Hawyřskė Němcy, a giž Cysařskými byli) zgjmáni, a do neghlubssjch hawyřskych dolů zaživa wmetáni byli. Čehož se též brzo potom Janowi Chodkowi, Farářowi Kaurjmskému, (an to Město Cysařsky lid giž bylo přigalo) y ginym mnohym, duchownjm y swětskym, dostalo. Nebo y skupowali Táborskė, a za Kněze pět kop grossů, za obecného člowěka gednu kopu grossů dáwali. Což potom hrozného krwe prolitj přjčinau bylo.

4. Nachá-

4. Nacházý se zagistě w gedné pſané Knize (čehož Kněz Wácslaw **Thermenus** ſwědkem geſt) že Léta 1420 na Horách Kutnych do gednoho dolu wwržено okolo 1700 lidj; do druhého 1308; do třetjho 1334. Protož potom každoročně, 18 dne Dubna, na tom mjstě (kdež y Kostel wystawený posawád zustáwá) slawná shromážděnj, a na památku tychž Mučedlnjků Kázánj mjwati obyčeg byl, až do Léta 1613: když Negwyššj Minc-Meister Wřesowec to, ale na darmo, zastawiti se pokaussel. Potom teprw když protiwenstwj se rozmohlo, w Létu 1621, to wstalo.

Kapitola XI.

Jan Krása.

Byl geden z přednjch Kupců Pražskych, kterýž za přjčinau swych handlů do Wratislawě se dostal toho času, když tam Cýsař Zygmund, a Legát Papežský **Fernandus** bywsse, o wogně proti Čechům radu měli. Ten, že w Hospodě za podanau přjčinau o Hussowi, gak člowěk newinný byl, gak nesprawedliwě odsauzený, a o Wečeři Páně, gak pod obogj spůsobau rozdáwána býti má, swobodně mluwil, gat byl a wwržen do do Žaláře.

2. Na ráno pak dostal se do téhož Žaláře Mikuláš z Betléma Student, z Prahy do

Digitized by Google

Wratiſlawě k Cýſaři wyſlaný: ſkrze něhož tak ſwůg wmyſl odewřeli, že geſtli gim wžiwánj Kalicha dopuſtj, za Krále geg přigjti chtěgj. Ale Cýſař y nad Poſlem gegich prowedl wkrutnoſt.

3. Toho tedy k ſobě přiwedného Mikuláſſe Jan Krása, pobožným rozmlauwánjm nemálo potěſſoval, a že na něm wtrpenj ſwých towaryſſe mjti bude, z toho ſe radowal, y gemu k témuž ſlaužil, řka: Můg Bratře Mikuláſſi, gaká to náſſe ſláwa, že ſme k tomu powoláni, abychom ſwědectwj wydali Pánu Gežjſſowi? Podſtupmež ochotně to tak maličke trápénj. Bog geſt krátký, odplata wěčná. Rozpomjnegme ſe na Pána, gak on hořkau ſmrt pro nás podſtaupil, gak newinnau krwj my wykaupeni ſme, a gaké muky mnozy Mučedlnjcy, a Panny, podnikali? Těmi a těm podobnými ſlowy napomjnati ho nepřeſtáwal. Ale Mikulás, když na Poprawu weden a prowazy k Koni za nohy wwázán, a po Wlicých ſmýkán býti měl, ſtrachem ſmrti gſa zachwácen, a od přiſtogicýho Fernanda žiwotem těſſen, powolil a gakž oni mluwili, Huſſytſkých bludů ſe odřekl.

4. Krása pak na wſſecka Legátowa namlauwánj gako ſkála nepohnutý zuſtal, a že toho odemne daremně čekáte, řekl: Z nenáhla tedy po wlicých wlečen, an wſſudy za njm Legát chodil, a často, y Kátu aby ſe zaſtawil rozkázaw, wolal: Smilug ſe ſam

nad

nad ſebau, odſtup od těch bludů, kterýchž wſſetečně naſáli Čechowé. Ale on odpowjdal: Pro Ewangelium Pána Gežjſſe vmřjti hotow gſem. A tak od polu mrtwý až na mjſto poprawné dowlečen, y vpálen geſt. Stalo ſe Léta 1420, dne 14 Března: a hned w následugjcý Neděli Družebnau, (17 Března) Legát od Martina Papeže proti Čechům včiněnau klátbu na Koſtelnj dwéře přibjgeti, a z Kazatelnic wyhlaſſowati, poručil.

Kapitola XII.

Mučedlnjcy Litoměřičtj.

Purgmiſtr Litoměřický, Pichel, člowěk vkrutný a lſtiwý, gedné nocy 24 předněgſſich Měſſtanů, a mezy nimi Zetě ſwého, zgjmal, a do hluboké Wěže v Bráný S. Michala vwrhl. Potom pak, poradiw ſe s některými Zygmunda Cýſaře Hegtmany, a pogaw nětco Žoldnéřů, ge hladem a zymau na poly zmořené wytáhnauti, ortel ſmrti gim přečjſti, ruce y nohy w hromadu ſwázati, na wozy wložiti, a k břehu Řeky Labe wézti poručil.

2. Zběhlo ſe množſtwj lidu, Manželek, djtek, přjbuzných a přátel, kteržž w pláč a kwjlenj ſe wydali. Přiſtaupila gednorozená Purgmiſtrowa Dcera, a ſpathma rukama k nohám Otcy padſſi, za žiwot gen aſpoň

Digitized by Google

ſwého Muže žádala: Ale kamene twrdſſi Otec, aby neplakala, že newj zač žádá, a že wzácnĕgſſího Manžela dostati může, řekl. Ona, widuc že nic wyprosyti nemůže, wstala a řekla: Nebudeš ty mne Otče wjce wdáwati: A pláčic, a w prsy se bigic, y Wlasy trhagic, s ginými za Mužem pospjchala.

3. Mučedlnjcy k Břehu přiwezeni a z wozů z házyni byli, a nežli Prámy zhotowili (nebo Mostu gesstě nebylo,) hlasů pozdwihsse, Nebem y Zemj swau newinnost oswědčowali, s Manželkami, Djtkami, Přátely, se žehnali, k stálosti, a horliwosti, a k přjdržengj se radĕgi Božjho Slowa, než nálezkŭ lidských sebe y gich napomjnali; až také y za nepřátely se modlili, a dusse Pánu Bohu poraučeli. W tom na Prámy wloženi, na hlubinu weženi, a tak ruce k nohám přiwázané magjc do Řeky whozeni a vtopeni. Stáli Kati okolo břehů, magjce w rukau železem okowané sochory, y widly, aby žádnému z nich k břehu se přibljžiti, a wygjti, nedopustili: a když se kdo k brehu přibližowal, toho bodli, a na hlubinu od strkowali.

4. Purgmistrowa Dcera znamenawssi zrakem Manžela swého do Řeky wskočila, a w poly ho vchytiwssi z wody wytáhnauti se snažila. Ale že ani ona w hlubině gjti, ani on rozwázán byti nemohl, a mimo to on wodau

wodau giž naplněný, gen ke dnu se táhl, stalo se, že oba spolu vtonuli, a na druhý den tak, gakž se byli obgali, wytaženi a do hrobu wloženi byli. Stalo se to 30 Máge Léta 1421.

5. Ta Hystorya brzo potom w Kostele Litoměřickém v wssech Swatých, na wěčnau tě wěcy památku literami zlatými wypsána, y též na Bráně Swatého Michala řečené, na zawěssené tabuli, wjdána byla: až teprwá w Létu 1623, osmého dne Července, z rozkazu Girjka Michny Kommissaře nad Reformacý, wssecko to zahlazeno gest.

Kapitola XIII.

Wácslaw Pastýř Cýrkwe Arnosstowické, s giným osmi vpálen. A Kunrád Arcy-Biskup Prážský, k prawé Wjře obrácen.

Když Albrecht Arcy-Knjže Rakauské Zygmundowi Tchánu swému proti Praze pomoc poslal, gezdcy geho we wsy Arnosstowicych (nedaleko Milčjna) Faráře mjsta toho Wácslawa, Bohu y lidem milého, s Kaplanem geho, a s třmi Sedláky, a se čtyrmi Pacholaty, z nichž negstarssj měl, let gedenácte, zgimali, (Kněži, proto, že pod obogj slaužili: druhé, že pod obogi přigimali) a do Bystřice, kdež leženj měli, k Hegtmanu swému dodali, a ten ge k swému Biskupowi odeslal: Biskup tomu Knězy, aby se slauženj pod obogi odpřisahl, a-

neb, že vpálen bude, poraučel. On ſrdnatě odpowěděl, že Ewangelium tak pod obogj ſlaužiti včj, a tak y wáſſe, Mſſály vkazugi. A nebok tedy to geſt dobře, aneb wymažte Pjſmo. Tau ſwobodnau odpowědj přiſtogicy tu tak ſe rozletili, že geden z Žoldnéřů železnau rukawicy w twář ho vdeřil, až mu krew noſem y vſty tekla. Tedy Biſkup zaſe ho Hegtmanu odeſlal: a Hegtman opět Biſkupowi. A když tak celau noc z něho poſměch měli, ráno w Nědeli wywedeni wſſickny, a na hranicy tak ſpořádáni že ti mdlegſſi tomu vdatnému Kryſtowu Rytjři, Wácſlawowi, do lůna w kladeni byli. A když geſſtě Biſkup napomjnal, aby ſe Kalicha odpřiſahl, za ſebe y za ſwé, wěrný Paſtýř odpowěděl: Odſtup to od nás, my tiſýc ſmrti raděgi chceme podſtaupiti, nežli Prawdy Božj w Ewangelium tak patrné zgeweně ſo odepřjti. A hned na poručenj Kat hranicy zapálil, a ge gako obět Bohu přjgemnáu s tjm plamenem w zhůru odeſlal, a Paſtýř po ginych negpoſléze Ducha Bohu oddal. Stalo ſe Léta 1420. dne 7 Čerwence.

2. A tohok práwě dne Kundrád Arcy-Biſkup Pražſký, nad takowými vkrutnoſtmi ſe zhorſſiw, a že Pře Papežſká neprawá geſt poznaw, podobogim ſe býti wyhláſyl, Arcy-Biſkupſtwj z ſebe ſložil, Zbrog oblékl, a Pražanům za Wůdce wogſka gegich proti Papežencům ſe propugčil. Za Adminiſtráto-

ſtrátory pak Konſyſtoře Pražſké zwoleni byli čtyřj Farářowé Pražſſtj, M. Jan Přjbram, M. Prokop Plzenſký, M. Jakobellus, a Jan Želiwſký. A tenť byl počátek Konſyſtoře pod obogj, kterež potom Cýſař Zyğmund (Arcy-Biſkupſtwj obnowuge) Stawům powolil, a přjſahau potwrdil.

3. Nic méně předce Nepřátelé ſe zlobiti v hauřiti nepřeſtali, z kterýchž geden aſpoň hrdinſký čin, téhož roku wykonaný, tuto ſe připomenauti můž. Gmenowitě, že dne 26 Prazynce (na Swatého Sſtěpána) Hynek Čerwenohorſký, Hegtman Jaroměřſký, wpadna do Koſtela we wſy Krčjně, když Swátoſtmi ſlauženo bylo, některé pomordowal, některé zzagjmal. A což zlořečené paměti hodné geſt, wzaw z Oltáře Wjna plný Kalich Koni ſwému podáwal, y wypiti dal, mluwě, že Kůň geho též geſt pod obogj.

Kap. XIV.

Wáclaw Sſwec; Martin Loquis; Prokop Gednooký, a gini.

Léta 1421, Dne 23 Čerwence, nějakýſ Sſwec, gménem Wáclaw, w Praze do Sudu za bedněn geſt, a wpálen. Za winu mu dáno, že před Monſtranch powſtati nechtěl, ale hřbetem ſe k nj obrátiw Swátoſti newctil.

Digitized by Google

2. Gat byl také téhož roku 26 dne Vnora **Martin Loquis,** a obžalowán, že Waldenských o Swátostech bludy vwozowal, a že na Wečeři Páně Chléb y Kalich w ruce přigjmagících, dáván býti má, s hroznym rauháním včil. Ale na přjmluvu Táborských z wězenj gest wypusstěn: a aby dálssj nenáwisti a prchliwosti vstaupil, pogaw s sebau druhého Kněze, Prokopa Gednookého, na Morawu se obrátiti vmjnil. A když skrze Chrudim sslj, poznáni sau, a od Divisse Hegtmana téhož Města zgjmáni, Pautami sewřjni, a coby o Swátosti Oltářnj myslili, tázáni. Martin odpowěděl: Tělo Krystowo w Nebi gest: nebo gedno toliko měl, a newjce. Hegtman, gakoby takowého rauháni snésti nemohl, pohlawek mu wykal, a pro Kata, aby hned takowého Kacýře vpálil, poslal. Ale byl přitom Ambrož Kněz Hradecký, aby mu darowáni byli wyžádal, a do Hradce ge s sebau zaweza 15 dnj v wězenj měl, a rozličně snimi, aby bludy poznali, y gich odwolali, zacházel. Když ge pak mimo náděgi stálegssjmi nalezl, odeslal ge do Raudnice, kdež do temného Žaláře wsazeni, a w něm za dwa Měsýce (an k nim žádného z lidu nepaussteli), držáni, y rozmanitě mučeni byli. Nebo y ohněm tak byli páleni až z nich střewa lezla, aby wyznali odkud takowých bludů nabyli, a koho w Praze za společnjky magj:

magi: gakož pak gména některých vdati muſyli. Napomenuti gſauc, aby od toho bludu na ceſtu prawdy ſe nawrátili, zaſmáwſſe ſe řekli: Ne nám, ale wám potřeba o nawrácenj ſe myſliti. Nebo od Slowa Božjho k podwodům Antykryſtowým ſte zawedeni, a ctjte mjſto Stwořitele ſtwořenj. Když byli wedeni na Poprawu, bywſſe od Papežſkych Kněžj, aby za ſebe od lidu modliteb žádali napomjnáni, odpowěděli: My těch modliteb nepotřebugeme. Ale proſte o Křeſtané ſami za ſebe, a za ty, kteřjž wás ſwozugi, aby obogim z těch temnoſtí wybřjſti dal negdobrotiwěgſſj Otec nebeſký. Na mjſto Proprawné přiwedeni bywſſe, do Sudu oba ſpolu zabedněni, a tak upáleni gſau. Stalo ſe 21 Srpna, Léta 1421.

3. Brzo potom gato bylo w Praze téhož ſmyſlu několik oſob: totiž Kněžj tři, Kaška Měſſtěnin, Giřj z Klatow, a nějaký Abraham, že Swjc před Swátoſtj rozſwěcowati bránili.

Kapitola XV.

Jan z Želiwa.

Mnich byl Řádu Prámonſtratenſkého, Kazatel w Matky Boží ſněžné w Nowém Městě Pražſkem, geden z Zwolených Konſyſtoře Pražſke Adminiſtrátorů: ne tak welmi včený, gako znamenitě wýmluwný.

Ten

Digitized by Google

Ten welmi mnoho Posluchačů mjwage, čiſtė včenj, gako y Táborſſtj, wedl, a Pražanům přjčinau byl, aby Radu obnowili. Ale Hegtman Starého Města Pražſkėho, Haſſek z Weljſſe, že od něho často kárán bywal, s Raddau odpolu Papežſkau ſe ſpuntowal: kteřjž téhož Jana z Želiwa se dwanácti ginými lſtivě na Rathauz doſtawſſe (Léta 1422, dne 9 Března) hned za horka poſtjnati dali. Kterážto wěc když po krwi z Rathauzu tekauch poznána byla, welikau ſpůſobila bauřku. Nebo y hned Obec ſe zběhla, a wybiwſſi dwéře, ge poſtjnané nalezli. Kdež geden z Obce Hlawu Mnjchowu wzaw, wen wyneſl, a wſſemu tomu množſtwj před Rathauzem wkazowaw, takowė ſprawil wpěnj a nářjkánj, gaké žádným Pérem dostatéčně wypſáno byti nemůže.

2. A hned něgaký **Fr. Gaudentius** Hlawu tu na Miſu wzaw, po Městě noſyl, a kterékoli potkal ku pomſtě ponaukal. Čjmž množſtwj to tak zgjtřeno a rozpáleno bylo, že některé z Rádnjch pobili, a ginj zwtjkali. Tu Kollege Akademitſké zlaupeny: Těla ſtjnaných do Koſtela wneſſena, a ſlawně pohřbena gſau. Kdež Kazatel, Pláč lidu ſlyſſew, a některé tak zděſſené, že omdlewali, a wen wynáſſe ni byli, widěw, z počátku y, ſám wmlkl, gakoby oněměl; a wſſak přiſſed ſám k ſobě, ta ſlowa z Skutků Apoſſtolſkych: „A pochowali Stěpána Muži pobožni a plakali

Digitized by Google

plakali welmi nad nim," wykládal. Při koncy pak Kázánj mnohými ſlowy, s mnohými ſlzami a oſwědčowánjm, y Hlawy Želiwowy lidu vkazowánjm, horliwě, aby na to, co ſe od toho wěrného Preceptora naučili, pamatowali, a byť y Angel z Nébe přjgda protiwné wěcy kázal, newěřili, napomjnal.

Kapitola XVI.

Mučedlnjctwj od faleſſnych Husſytů.

Giž přiſtaupiti náleži k té Rotě, kteráž od Huſa gméno ſobě wzawſſi z wětſſj wſſak částky ſe přewrátila, a prawowěrnym protiwenſtwj činila. Mělť ſyc wſſickni, přjkladem Miſtra ſwého Huſa oprawdowau k tomu myſl, aby proti Antykryſtů wálčili: ale, že po geho ſmrti obzwlásſtnjho nějakého, opatrného, a ſrdnatého Wůdce, kterýby takowy lid w nějakém řádu zdržowal, neměli; ſtalo ſe, že ſami proti ſobě ſe zrotili, a vkrutné mezy ſebau roztržky wzbudili. Obecnj zagiſtě lid, a Žákowſtwo, na ſám Kalich (odkudž y Kaliſſnj ſlauli) pozor magjce, gynych Artykulů Huſowa včenj bezpečně zanedbáwali. Táborſſtj ſami (mezy nimiž wzneſſenějſſi byli Wácſlaw Koranda, a Mikulás Biſkup, Muži znameniti, y něco málo ginych) we wſſech Artykuljch y Ceremonyjch čiſtotu a ſproſt-

a ſproſtnoſt zachowati vſylowali. Dnino proti nim wolali, že ne we wſſech wěcech od Obyčegů Cýrkwe odſtupowati náležj: Tito zaſe, že Powěr žádných ſnáſſeti nenáležj. Přimjſſyli ſe k oněmno, někteřj Papežency, aby tjm lépe Papežowu a Cýſařſkau Při fedrowali, roztržky ſpolečně wzdělawali, a proti čiſtſſjho včenj náſledownjkům nenáwiſt w lidu wzbuzowali, oſſkliwým Pikhartſkým gménem ge hyzdjce. Pikharty pak nazywali Waldenſké, kteřjž málo před tjm z Franckregchu (kdež y Kragina **Piccardia** nazwaná leží) wypowědjni bywſſe, w Rakauſych ſe zdržowali, a za ty neghorſſi Kacýře wůbec gmjni byli. Tak zbauřeně wſſecko ſe wſſudy dálo. Nebo gak horliwý ten Kněz Jan z Želiwa od Pražanů ſkat byl, málo wýſſe připromenuto. Naſſli ſe y ti, kteřjž Žižku Wůdce Táborſkého omámili, že k Kaliſſným přiſtaupil, a Pikhartům tak řečeným, mečem y ohněm, rowně gako Papežencům, protiwenſtwj činil.

2. Léta 1427 y ti Konſyſtoře Pražſké Adminiſtrátorowé, M. Přjbram a Prokop z Plzně, toho času Akademie Rektor, s M. Petrem z Mladoňowic, a Doktorem Křiſſtánem, proto že čiſtſſj včenj wyznáwali, negprw do wězenj dánj, a potom z Města wypowědjni byli. Nebyloby giſtě diwu, kdyby ge tak neſworné hned tehdáž Rota Papežowa dokonce byla wykořenila. Ale diwná

ná Boži dobrotiwost tak maudře lidskau hlaupost sprawowati wmj, aby ani Přátelé ani Nepřátelé neměli se čim chlubiti. Nebo kolikrátkoli Cýsař na ně tak rozdwogené s Wogsky přitáhl, tolikrát oni w pokog mezy sebau wssedsse společné pře, společnau zbrani zastáwali. Kdež Žižka, a po něm Prokop Táborsky Hegtman, negwjcegi sprawowali, a Bůh wždycky požehnáwal a witězstwj dáwal.

3. Widauc tedy Cýsař a Papež, že Wálkau proti Čechům nic sprawiti nemohau, obrátili se ke lsti, a w Roku 1431 do Bazylee **Concilium** swolawsse, Čechů k přátelskému o wssecko se Porownánj lahodně pozwali, a gak sami chtěli, tak ge, že sebau tam bezpečni budau, wgistili. Poslání tedy na to **Concilium** Poslowé: mezy nimiž předněgssj byli, z Kněžj: Jan Rokycan Prážsky, a Mikuláš Biskup Táborsky: z Panů pak, Prokop Wůdce Táborsky, a Wyljm Kostka Pán z Postupic. Kdež přjwětiwě přiwitáni, a na to čehoby žádali doptáwáni gsauce, přednesli čtyry Artykule, žádagice, aneb ge sobě powolené mjti, a neb gich zastáwati. Byli pak Artykulowé tito:

I. Aby wžjwánj Kalicha Lidu obecnému bylo nawráceno: A wssecky Služby Boži gazykem Mateřskym konány byly.

II. Aby

II. Aby Kněži po Swětſku ne panowali.

III. Aby Slowo Boži ſwobodně kázáno bylo.

IV. Aby zgewni hřichowé zgwně byli treſtáni..

A když ſe Legát Papežſký wzeptal, zdali toho wjce nemagj? Nebo pry tak ſe powjdá, že wěřjte, že Řeholy Mnjſſké gſau z Dábla; Odpowěděl Prokop: Odkudžby tedy bylo to, což ani od Patryarchů a Proroků, ani od Kryſta a Apoſſtolů, vſtanoweno nenj?

4. Gſau potom z obogj ſtrany wybráni, kteřjž o těch předložených Artykuljch celých 50 dnj dyſputowali. A když Čechowé přemoženi býti nemohli, přiſſlo k Přátelſkému porownánj. A že Rokycan, naděgj Arcy-Biſkupſké důſtognoſti zmámený, giné Legáty pomámil, tak ſe to wſſecko ſkončilo: Aby Čechowé, že ku poſluſſenſtwj Stolice Řjmſké ſe nawrátiti, a včenj geho y wſſech obyčegů zachowáwati chtěgj, ſljbili. Wyminic toliko Kalicha vžjwánj, kterýž gim ſwobodný puſſtěn, gako y giné to, zač žádali. A tok ſau ti Artykulowé, kteréž **Compactata** gmenowali. Y gſau poſláni do Čech od téhož **Concilium**, a od Cýſaře, Legáti, kteřjž to wyhláſyli, že Čechowé do Lůna Cýrkwe přigati gſau, a milými gegimi Syny zuſtáwagj. A tu na ſwolaném Sněmě Rokycan, gak wſſecko podle winſſe obdrželj, oč

po tak

po tak mnoho let bogugic tak mnoho krwe wylito, a Kralowstwj Českė w pustinu vwedeno, wysoce wychwalowal, daleko ginák o Papeži, a Cýsaři, než prwé když ge Newěstkau, a Sselmau w Knjze Zgewenj wymalowanau, gmenowal, mluwě. Též ké to bylo mnohým, a zwlásstě horliwým Táborským, že tak od sslepěgj Hussowých odstaupiti, a k společnosti Antykrystowė se nawrátiti, má Lid Český. Dzýwali se proti tomu gak mohli, až y k Wogně zasse přisslo: kdež Táborsstj potlačeni a wssj wogenské mocy zbaweni bywsse, neginácе potom než Mečem Božjho Slowa, a Trpělivosti, brániti se mohli. Stalo se to Léta 1434.

5. Léta 1435 na weřegném Sněmě zwolen slawně za Arcy-Biskupa Jan Rokycan. Ale když wida, že Cýsař (snad, že se člowěku chytrému a nevstawičnému nedowěřowal) geho slawnému swěcenj překážkau byl: On těžce nesa, že tak omýlen gest, zasse y s swými proti Cýsařskému nenáležitému postupowánj, y Papežskému panowánj, kázati počal: a potom Cýsaře se boge z Prahy, temeř na tři Léta, vstaupiti musel. Nebo Zygmund hned brzo vmřel, a Albrecht Náměstek geho we dwau Letech, nechaw syna po smrti narozeného Ladislawa, kterýž v Frydrycha Cýsaře chowán byl.

6. Tu

6. Tu když Krále nebylo, a owſſem, když po ſmrti Ladiſlawowé Giřj z Poděbrad nastaupil, kteréhož Rokycan práwě w ſwé mocy měl, počalo ſe plniti to Proroctwj, že Manaſſes Efraima žráti bude, Efraim Manaſſeſſa, a oba že budau proti Jůdowi. Nebo Papež na Gjřjho a Kaliſſné, zápowědmi, odſuzowánjm, a kládbami hřjmal: a tito zas neméně, co nawzdoru Papeži a Mnjchům činiti mohli, činili; právě pak wěřjcý od obogich ſužowáni byli.

Kapitola XVII.

Táborſſtj potlačeni.

Nebo Léta 1444 oſtatkowé Táborſkých y lſtmi y mocý do konce potlačeni. A to tak, že Rokycan y ſám y ſkrze giné lahodně ge k ſobě wábě, za toho ſe ſtawěl, gakoby geſſtě ſwého vſtaupiti hotow byl, geſtliže to prokáži, žeby čiſtſſj Božj Prawda při nich byla. A, že nežádá w té Při, buď on ſám, buď kdokoli z geho ſtrany, Saudcem býti: ale aby Páni Stawowé na Obecném Sněmě to rozeznali, a wýpowěd včinili. Powolili k tomu Táborſſtj, a na ſwau ſprawedliwau Při ſpolehſſe, na Sněm ſe poſtawili. Kdež po mnohých rokowánjch naposledy Saudcowé (kteřjby zřetedlnau a dokonalau wýpowěd wyneſli, geſſtoby mocý toho

toho Sněmu tak byla vtwrzená, aby žádná ſtrana nikam dále appellowati nemohla, ale ſe k druhé přilaučiti powinna byla) zwoleni. A ti, když na Rokycanowu ſtranu (neb to tak naſnowáno bylo) wýpowěd wyneſli, dobřj a vprjmnj Táborſſtj teprwá gak lſtiwě oklamáni ſau, ſpatřili. A wſſak, že proti Smlauwě nic činiti neſměli, ſrownati ſe w Ceremonyjch ſljbili. Že pak, Domu ſe nawrátiwſſe, s Reformacý Cýrkwe odkláda-li, Giřj, mjſto držjcý Králowſtwj Českého, s Wogſkem přitáhl, Město oblehl, a tak ſaužil, že Měſſtané ſe wdawſſe Kněžj ſwé gemu w moc wydali. Kteréž on na Zámku Poděbradech a Litických do Žalářů dané, z wětſſj částky pomořil. Ale Lupáč s některými ginými k Rokycanowi přiſtaupil.

Kapitola XVIII.

Powſtánj Gednoty Bratrſké.

Když Čechowé po několik let daremně do Řjma poſylali, za poſwěcenj a potwrzenj ſwého Arcy-Biſkupa žádagjce: a Papež toho, dokudby Rokycan Kalicha neodſtaupil, včiniti nechtěl: nýbrž Kardynála Swatého Angela w Létu 1488 do Prahy poſlaw, Compactata pod ſpůſobem Přátelſkého gednánj, od nich k ſpatřenj požádati, a s nimi vgeti poručil (gakož pak byl giž s nimi vgel, ale

ale w Benessowě dostižen, a zase přiweden, y wrátiti ge musel) Rokycan w sobě ku Papežowi nenáwist obnowiw, o něm to z Knihy Zgewenj, a z Proroka Danyele, prowozowal, že Antykrystem gest. A my (tak řekl) gestliže od poslussenstwj geho neodstaupjme, bjdnym a potupenym lidem konečně zustaneme. A že pak Prawidlo Náboženstwj, ne **Compactata**, ale Zákon Krystů mjti, a wssecko Papežské gakožto possekwrněné opustjc, wssecko z Apostolskych gruntů do cela obnowiti musyme, mluwil. Summau, tak na Antykrysta hřjmal, že lidé wětssim djlem za druhého Hussa ho mjti, a nowé Reformacy se nadáti, začali.

2. Ale když ktomu ruky nepřičinil, někteřj, oprawdowěgssj z Posluchačů geho, mezy nimiž byl gako přednj Řehoř, Syn Sestry Rokycanowy, Člowěk Wrozený, poradiwsse se mezy sebau, ssli k Rokycanowi, swjránj Swědomj swého gemu odewřeli, a od něho rady žádali. On přátelsky ge přigaw horliwost schwalowal, Spisů některych, (z wlásstě Petra Chelčického, proti Dohawnostem w Cyrkew wesslym) ku přečtenj propůgčil, a tjm horliwost gegich wjce rozntil: wssak aby mlčeli a trpěli, radě. Když po druhé y po třetj o to naň nastupowali, w wětssim giž počtu, žádagice, aby co slowem

wčj, ſkutkem wkázal, a neodkládal: odpowěděl, Že ta wěc welikého rozmyſlu potřebuge, tak hrubě na ſpěch nic předſewzato býti nemůže.

3. Rokycan mezy tim, cokoliw gen mohl proti Papeži wyobmyſſlel, až y porownánj s Cýrkwj Řeckau. Nebo když Dekrét **Concilium** Florentſkého (na němž Čechowé zaſe gako Kacýři od Cýrkwe byli odcyzeni) wůbec byl wydán, a Stawowé w Praze Léta 1450 Sněm, y Knězi swůg Synod, drželi, a Radě Rokycanowé wſſickni powolili, ſtalo ſe odwolánj k Cýrkwi Řecké, a wyſláni s liſtmi do Konſtantynopole Poſlowé: z nichž přednj byl M. Konſtantýn Angelik. Tu Řekowé Artykule Včenj od Poſlů ſlyſſawſſe, z ſpolečného ſe frownánj těſſili, a w ſwé k Čechům Odpowědi gich w Wjře potwrdili; a že gim Knězi ſwěcitj budau ſljbili. (Geſt Liſt na Pargaméně woſkem lazaurowé barwy ſpečetěný s podpiſem Patryarchy a předněgſſich geho Biſkupů, pod dátum 18. Januarii Léta Páně 1451: kterýž potom wytiſſtěný až po dnes ſe nalézá, gako y odpis Adminiſtrátorů Konſyſtoře Pražſké, pod dátum w Praze 29 Září, Léta 1452.) Ale když tu ne rychlo bylo čeho ſe nadáti, a následugjcýho roku Konſtantynopole od Turků wzato; Rokycan ſwých zaſe poſylowal, a wůbec, že giž giž prawé obnowenj Náboženſtwj naſtáwá, náděgi činil. Až y obyčeg říkati měl, rozličné zle

wěcy hanĕge: My pry gen powrchu se dotýkáme ale brzo wygdau ti kterjž ğrunty Prawdy Božji z hluboka wywedau.

4. Když tak ty pobožné dusse, na sedmý giž rok odkládage, wodil, opět za radu byw žádán odpowědel, že wssecko w mysli přeběhna, a přehlédna, nic lepssiho nenachážý, než žeby se státi muselo odstaupenj, a dokonalé tak od Kalisssných gako od Papežencůw samých oddělenj. Nebo pry při obogich gen ohawnost zewssad se prýssti, a gest tak zlá wěc, že vzdrawena býti nemůže. (Tomu podobně y Lupáč radil.) A když řekli, Nu odstupmež tedy, My tebe, gako Wůdce, gako Včitele, gako Otce znáti, ctjti, následowati, budeme: Odpowěděl; Na twrdoby přisslo skočiti, přjliš gste smělj: Wěc gest plná nebezpečenstwj: a co tomu podobného mluwjwal.

5. Mezy tjm, když Město Konstantynopole Léta 1453 od Turka mocý wzato, a dwa z rozptýlených Řeků do Prahy se dostali, Rokycan přjwětiwě ge přigal, a po mnohém s nimi o Náboženstwj rozmlauwánj, Mssi slaužiti dopustil. Kdež poněwadž se wkázalo, gak rowně w Řeků Náboženstwj mnohými Powěrami gest obtjženo, onino dobřj lidé wjce se w horliwosti ducha swého rozpálili, widauce před kým třeba wtjkati, a newidauce koho následowáti.

6. Znowu tedy k Rokycanowi přissli, a Bohem y slawau geho se oswědčugic žádali, aby

aby ſe nad gegich duſſemi a ſwedenym lidem ſmilowal, a gich w takowém při ſpaſenj nebezpečenſtwj neopauſſtěl. Ale on neměl také mnoho ſýly, aby opuſtě marnau Arcy-Biſkupſké ſláwy naděgi, s Lidem Božjm pohaněnj a Kříž ſobě zwolil, nepřjwětiwě ſe vkázal, že nezbédně naſtupugi nářjkal, a aby dadauce mu pokog, ſami odſtaupili, radil: On že gim od Krále (Giřjho z Poděbrad, kterýž, aby gen Koruny doſáhl, Papeži poſluſſenſtwj byl ſljbil) někde mjſto, kdežby bezpečně bydliti, a s dobrým ſwědomjm Pánu Bohu ſlaužiti mohli, wyžádá.

7. Y wyžádal gim Panſtwj Litické, na horách při hranicých Slézkých: kamž hned ti Pražſſtj Měſſtané, Bakalářj, a Miſtři, ſe odebrali, a ginj od ginud, y z Obecnjho lidu y z Wrozených, včeni y nevčeni, w nemalém počtu ſe zběhli: obzwláſſtně w Létu 1459 do Wſy Kunwaldu, (*) kdež čtenj ſwatých Pjſem, Modliteb, a pobožných ſkutků pilnj byli. Kněžj měli z Kaliſſných, kteřjž Powěry opuſtiwſſe, ſpůſobu ſproſtnoſti Apoſſtolſké ſe připodobňowali: z nichž přednj byl Michal Žamberſký, dobrý a nábožný Stařec. A ti wſſickni wespolek onjm, hned za Apoſſtolů wſſechněm Křeſkanům přiwlaſtněným, a pobožným duſſem miłým gménem, Bratřj a Seſtry, nazýwati

(*) w Kragi Chrudimſkem v Žamberka (wiz od Powěd liſt 57. in 8. N. 249.

se začali. Obkudž to posslo, že gim obzwlásstně ten tytul přiwlastněn byl, a zustáwá posawád. Ačkoli také pro rozdjl od Mnjchů rozličných řádů a bratrstwa, Bratřjmi Zákona Krystowa gmenowati se byli začali, a pro wwedenj sebe a wssech Cyrkwj swých w prawau Wjry a Ducha gednomyslnost, Gednotau Bratrskau.

Kapitola XIX.

Prwnj Bratřjm včiněné Protiwenstwj.

Neljbili se Ďáblu takowj nowé Cyrkwe počátkowé: Protož nowau a wkrutnau wzbudil baurku, aby gi zahladil. Když zágistě o té wěcy Powěst tu y ginde se rozneslo, wssudy Kněžj proti njm w lidu nenáwist wzbuzowali: Haste, křičjc, haste giskru, než z ni oheň wzegde. Ano y sám, což diwné gest, Rokycan, w nepřjtele se gim obrátil, za opowážlliwau drzost to co včinili pokládage. Nacházeli se zagistě, kteřjž y před Králem, y před Konsystoři, rozličné na Bratřj žaloby wedli.

2. Stalo se tedy Léta 1461, když Bratr Řehoř s ginými některými swé Přátely w Praze nawsstěwoval, a w gednom domě shromážděnj měl, že gsau wyzrazeni a zgimáni. Kdež to paměti hodné se stalo, že Rychtář přjssed, na prahu swětnice té se poza-

Digitized by Google

pozaſtawil, a ſlowý z Pjſma wzatými k nim promluwil, řka: Wſſickni kteřjž chtěgj pobožně žiwi býti w Kryſtu Gežiſſi, Protiwenſtwj mjti budau. A protož wy kteřjž tuto gſte, za mnau do wězenj podte. Byl zagiſtě Muž pobožný, a o wmyſle Bratřj dobře ſmýſſlegicý, než že pro rozkaz Wrchnoſti gináče činiti nemohl.

3. Král wěřiw zlých lidj pomluwám, že= by Bratřj příkladem někdy Táborſkých ně= gakau bauřku obmýſſleli, poručil Rehoře, Muže ſwatého, zmučiti. On pak w hlu= bokým ſen, aneb w wytrženj myſli wpadw, žád= ných necýtil boleſtj, a za mrtwého byl gmjn od těch kteřjž ho mučili: protož že ſſkřipce ſložen byl. K němuž přiběhna Wgec geho, Rokycan, a že w tom trápenj wmřel za to mage, gako y ginj, s pláčem nad njm naří= kal, O bych gá na twém miſtě byl, můg Re= hoři! kteráž ſlowa několikrát opakowal. Re= hoř pak po některé hodině k ſobě přiſſed, gaké w tom čaſe měl widěnj wypraworal: že byl wweden na welmi weſelau Lauku, na njž wproſtřed ſtál Strom hogné Dwoce magicý, kteréž rozličnj Ptácy na ratoleſtech wſedlj zo= bali. A wproſtřed nich ſtál Mládenec, a tak ge raſſikau zprawowal, že žádný z nich z pořádku ſwého ſe wychýliti neſměl. Kte= rýmž widěnjm nepochybně Pán gemu Obraz Cýrkwe té, kteréž on gako négakým Patry= archau býti měl, wkázati chtěl. Widěl při=

tom y giné tři Muže, gako négaké téhož stromu Stráżné, kteréž po ssesti Letech, když w Gednotě ponegprwe tři za Biskupy bylí zwoleni, widěl w skutku a w prawdě, y poznal a swědčil, že to wlastně ti a ne giní gsau, kteřjž gemu w tom widěnj wkázáni byli.

4. Když pak Řehoř na přjmluwu Rokycanowu propusstěn byl, wyssli hned od Konsystoře na poručenj Králowské odewřeni, a wpečetěni listowé, wssechněm Knězjm Swátostmi bez Ceremonyj slaužiti zapowjdagjch: A kdoby Bratřjm (ohyzdným Pikhartskym gménem giž přioděným) posluhowati směl, že hlawu stratj, oznamugjch. Bratřj tedy w wzkostech postaweni, a gako owce pastýřů zbawené sem tam rozplásseni, zase k Rokycanowi se wtjkali, a pro Božj slawu y pro wlastnj spasenj žádali, aby té Pře o njž wj že Božj gest, neopaussteł, a mnohým lidem, kteřjž k obrácenj hotowými gsau, nepřekážel, a poznalé prawdy pro gakau pak koli přjčinu w neprawosti nezadržowal: A že on gsa wsseho Knězstwa hlawau, za wssecky Bohu bude museti počet wydati, a wjce k tomu nápodobně mluwili. Ale když ho zatwrzeným býti widěli, opustili ho, w negposledněgssjm listu y ta slowa położiwsse: Rokycane Swět gsy, a s Swětem zahyneš. ꝛc.

5. Kterýmž listem on rozdrážděn byw, zase proti njm Krále gitřil. A wyssli zase

nowj

nowj odewřeni liſtowė, tak Králowſkým gako y Konſyſtoře gménem, poraučegjcý, aby nikdež, ani w Čechách ani w Morawě, ti ſſkodnj lidė trpjni nebyli. A ač ſe mnozý nacházeli ktеřj ge gjmati y na ſmrt wydáwati chtěli, wſſak Joſſt z Rožmberka, Biſkup Wratiſlawſký, odrazowal, řjkage, že Mučedlnjctwj geſt gako nedopečená pečeně, w niž ſe ſnadně čerwi léhnau: znáti dáwage že Mučedlnjctwjm práwě wěřjcý ſe rozmnožugj, a žeby ſnáze byli napraweni, kdyby odewſſád byli wypowjdáni. Nebo řekl: Když nebudau wěděti kam ſe podjti, wſmyſlj ſobě.

6. A tak Brátřj ze wſſech ſtran nebezpečenſtwjm obkljčeni bywſſe, a mnozý z nich, zwláſſtě předněgſſj, po horách a Leſych ſe rozpthliwſſe, w Geſkynjch přebywali, y tam ſe obáwati muſegjce. Protož ſobě oheň ku připrawenj nějakého pokrmu ne gindy než w nocy, aby gich dým neprozradil, dělati muſyli: a při ohni w Zymě ſedjce, Pjſma ſwatá čjtali, a pobožná ſhromážděnj mjwali. Když pak welikż Snih bhwal, a oni pro gakau pilnau potřebu ſhledati ſe měli, tedy aby po ſſlapěgjch wyſſlakowáni nebyli, do gedněch a týchž ſſlepěgi wſſickni ſtaupali, a poſledni mezy nimi za ſebau gedlowau wětew táhl, že ſe ty ſſlepěge ſněhem zaſypaly, a ſſlaku giného nezuſtalo, než ku podoben-

ſtwj gakoby nègakỳ Sedlák ku potřebě ſwé chwogku za ſebau wlékl. A proto že w takowých ſkrýſſich a gamách bywali, po tom ge na poſměch Nepřátelé Gamnjky nazýwali.

Kapitola XX.

Bratřj obzwlásſtnj Knèžſtwj mezy ſebau wyzdwihli.

Ustanowili pak tjž Bratřj mezy ſebau Řád, wywoliwſſe z ſebe ſkrze dané hlaſy Starſſi, kterýmž Zprávu wſſech wěcý poručili, a poſluſſenſtwj ſljbili. A ti gakž kdy potřebu widěli, tak některých obzwlásſtnjch oſob, z těch po Čechách y Morawě rozptýlených powolávali, a s nimi na těch Horách držjwali Synody, giſtá mezy ſebau Nařjzenj poſtanowugjce, gakby ſe mezy ſebau, y k giným, Přátelům neb Nepřátelům, též y k Králi a wſſelikė Wrchnoſti, mjti a chowati měli: často Modlitby, y Poſty ſami ſobě, a rozptýleným Bratřjm, wkládali, a o těch wěcech kteréby k plnègſſjmu obnowenj y žiwota y wčenj náležely, z Božjho ſlowa rady hledali.

2. Negwětſſj pak gim ſtaroſt byla o Paſtýře Duſſi, odkud ge bráti, kdyžby ti ſmrtj odeſſli, které na ten čas měli. Čekati na to,

na to, ažby někteřj Swěcenj Řimſkého, Prawdu Božj zamilugjc, k njm přiſtaupili, byla wěc negiſtě naděge: A připomjnali ſobě, gak často Rokycan to oſwědčowal, že z gruntu obnoweno muſý býti wſſecko. Chtěli tedy doma mezy ſebau Swěcenj wyzdwihnauti: a to z tě mocy, kteréž Kryſtus Cyrkwi zanechal, aby pokud gesſtě ſwěcené Knéži magj, ti giných poſwětili, od kterýchžby potom opět gich náměſtkowé ſwěceni býti mohli. Na to když ſe y žádoſti gich y hlaſowé ſchylowali, obávali ſe zaſe w myſlech ſwých, Byloliby to Swěcenj doſti pořádné, kdyžby ſwětil Kněz Kněze, a ne Biſkup? A gakby takowého ſwěcenj, kdyžby potřeba přiſſla, zaſtávati mohli, buď při giných, buď při ſamých Bratřjch ſwých?

3. A když takowému pečliwému gegich ſe rozmýſſlenj několik let minulo, ſchromáždili ſe w Létu 1467 z Čech y z Morawy předněgſſi Muži, do 70 Oſob, nedaleko Rychnowa, we wſy Lhotě. Kdež po mnohých ſlzách, a ku Pánu Bohu wylewaných modlitbách (aby, ljbjli ſe Bohu předſewzeti gegich, a geſtli giž toho čas, wkázati ráčil) gakáby tu wůle Božj byla loſem rozhodnauti wmjnili. Wybrali tedy ſkrze hlaſy z proſtředku ſwého dewět Mužů, kteréž hodnými býti Auřadu Knežſkého ſaudili: a powolawſſe pacholete, tomu co ſe děge nic nero-

zumĕgichho, dawſſe mu zawřenych dwanácte Cedulek, rozdati ge mezy těch dewět kázali. Bylo pak těch cedulek též dewět prázdnych, a na třech toliko bylo napſano, Geſt: totiž Wůle Božj, za kterauž aby gim zgewena byla proſyli. Mohlo ſe tedy bylo státi, aby byli wſſickni prázdnych cedulek doſtali: což znamenjm bhti mělo toho, že w tom nenj wůle Božj. Ale ſtalo ſe Božjm řjzenjm, že ty tři pſané cedulky přiſſly do rukau třj mezy nimi: Matĕge Kunwaldſkého, Muže welice pobožného, Tomáſſe Přelauckého, Muže wĕeného, a Eliáſſe Křenowſkého, Muže obzwláſſtně opatrného.

4. Ty oni s radoſtj gako z Nebe ſeſlané přigali, a o poſwěcenj gich nowé mezy ſebau rady drželi. Až zwědĕwſſe, že někteřj z roztyhlenych Waldenſkych na hranicych Morawſkych a Rakauſkych ſe zdržugi, a Biſkupy ſwé s ſebau magj, aby tedy y ſwému y ginych lidj ſwědomj, na přjtomnh y budaucy čas wbezpečenj wčinili, poſlali k nim Michala Zamberſkého Paſtyře ſwého, na onen čas od Biſkupa Řjmſkého ſwěceného, s ginymi dwěma, aby gim co ſe tu dálo oznámili, a gegich ſaudu o tom požádali. Kteřjž wyſlanj doptali ſe Biſkupa gegich Steffana: a ten přiwolaw Biſkupa druhého, a několiko Kněži, o půwodu ſwém a poſlaupnoſti ſwé, hned od času Konſtanthna Cyſaře, y o Artykuljch wčenj ſwého, a gak mnoho we Wlaſſich y

w Franck=

w Franckregchu trpěli, gim wyprawowali: y zaſe od naſſich, gak od Papežencůa Kaliſſnych odſtaupili, doſlychali, to ſchwalowali, z toho ſe radowali; anobrž těm k ſobě wyſlanym třem Knězjm moc k ſwěcenj Knězj dali, a wzkladánjm na ně rukau na Biſkupſtwj poſwětili, y domu zas odeſlali.

5. Naſſi s radoſtj tomu porozuměwſſe, a Gednoty Křeſtanſké žádoſtiwi bywſſe, o tom radu měli zdalibh s Waldenſkymi w geden lid a gednu Cyrkew ſpogeni bhti měli? Ljbila ſe gim při nich w včenj čiſtota, a w Křeſtanſkém žiwotu ſnažnoſt: ale ſe neljbilo že Prawdu Božj wkrywali, aniž gi ſwobodně wyznáwali: owſſem naſchwál, gen aby ſe protiwenſtwjm wyhnuli, do Papeženſkych Koſtelů chodili, a Modlářſkého přiſluhowánj wžjwali. Na tom zawřjno, aby gich w te wěcy, gako y w ginych některych, napomenuli. Poſlawſſe tedy k nim zaſe Muže hodné, Waldenſkym to předložili: kteřjž odpowěděli, že ſe gim to předſewzetj o ſpolečném ſe ſgednocenj dobře ljbj; Nedoſtatky předložené že znagj, gich nezaſtáwagj, než raděgi že od čiſtoty Předků ſwych daleko odſtaupili wyznáwagj, a o ſkutečné náprawě myſliti chtěgj. Y zawřjno, aby ſe w giſtém čaſu opět ſpolečně ſhledali, a w té wěcy nětco giſtſſiho a plněgſſiho poſtanowili. Ale než ten čas přiſſel, Papežencům to wſſe wyzrazeno bylo: kteřjž

proti Waldenſkým v krutněgſſjmi býti počali. A tu Sſtěpán Biſkup gegich w Wjdni geſt vpálen: ginj pak ſem y tam ſe rozběhli, až y do Brandeburku, a odtud někteřj do Morawy, zwlásſtě do Fulneka; někteřj do Čech, zwlásſtě do Landskrona.

6. A zdá ſe, že z toho Bratřj a Waldenſkých ſpolečného gednánj přjčina wzata, aby potom y Bratřj tjm tytulem, Waldenſkých, nazýwáni byli. Ale oni ho nikdy nepřigjmali, než že ſe gim z omylu dáwá, w ſwých Pſánjch nařjkali. A to z přjčiny y ſamé prawdy, y pilné potřeby.

Z přjčiny prawdy, že oni včenj ſwého nikdy od Waldenſkých nepřigali, aniž od nich obnoweni byli, než raděgi ge w těch některých ſſkodných wěcech obnowiti a naprawiti žádoſtiwi byli. Z přjčiny pak pilné potřeby: proto že těch proti Waldenſkým od Wrchnoſtj wůbec wydanych wýpowědj na ſebe wztáhnauti nechtěli, ale raděgi opatrně gim wyhýbali. A wſſak tomu, že od Waldenſkych moc k ſwěcenj Knězj, a tak zewnitřnj Biſkupů poſlaupnoſt, přigali, nikdy neodpjrali; ačkoli y toho časem, gakž potřeba vkazowala, mlčenjm pomjgeti vměli.

7. A wſſak toho w Rakauſych proti Waldenſkým wzniklého protiwenſtwj, aby y Bratřj včaſtni byli, Pán Bůh chtěl. Proti

ti njmž hned náſledugicýho Roku 1468 Král Giřj ſwolaw na Sněm wſſecky Stawy Králowſtwj Čeſkého, krwawau wyneſl wý= powěd: aby geden kažďý Pán na Panſtwj ſwém na to pozor měl, aby kohokoli z Pik= hartů může gimal, a zgimané podle přjčin a ſwobodného ſaudu kárał; proto aby tau přiſnoſtj. y žůřiwoſtj tomu odſtupowánj přj= trž činěna byla.

8. Byli tedy někteřj zgimáni (gako y před= nj z Kněži a Starſſi gegich, Michal Žam= berſký) a w žalářjch až do Králowſké ſmrti držáni. Kterýmž nenáležitým a vkrutným proti ſobě poſtupowánjm Bratřj ponuknuti bywſſe, Obranu k Rokycanowi, k Konſyſto= ři, potom y k Králi, až napoſledy ke wſſech= něm wůbec, wydali. A diwným Božjm řj= zenjm to ſe dálo, že čjm wjce oni tu giſkřičku zaduſyti chtěli, tjm wětſſj plamen z nj ſe wy= ſkytowal: zwlášſtě když y někteřj z přednjch Panů, gako Páni Kragířowé, Koſtkowé, z Že= rotjna ꝛc. ꝛc. Bratrſkým Kněžjm w péči Duſſe ſwé oddáwali, a w ſwých Městech, Měſteč= kách, Wſech, gim Zbory (nebo Koſtelowé z wůle wſſeho Králowſtwj Kaliſſným zane= cháni býti muſeli) wzdělávali: tak že málo potom (okolo Léta 1500) do 200 Zborů w Čechách a w Morawě měli. A tuk ſe wypl= nilo proroctwj Matěge Pařjžſké°, že powſtane Lid nepatrný kterémuž Nepřátelé Prawdy odólati mocy nebudau: Nemohli zagiſtě.

Kapitola XXI.

Hanebné Lži proti Bratřjm rozſýwány.

Léta 1471, Měſýce Vnora vmřel Rokycan, s gákýmſy zaufánjm zápaſege: a když ho Král Giřj nawſſtěwowal, geho s ſebau před ſaudnau ſtolicy Kryſtowu wolage: gakož pak hned w gednom Měſýcy za njm vmřel. A naſtaupil Král Wladiſlaw, Krále Polſkého Syn, Pán tichý a dobrotiwý. Před njmž také Bratřj od nepřátel hanebně obneſſeni bywſſe, Apologij ſepſali, a aby gim mocý nic vblížowati nedopauſſtěl, proſyli y obdrželi.

2. Což některé bezbožné Husſyty tak pálilo, že proti Bratřjm v wſſech lidj nenáwiſt, neſtydatými lžmi, wzbuditi ſe ſnažili. A k tomu (Léta 1476) člowěka lehkomyſlného, řemeſla Sladownického, gménem Ležku (aby ſe ſrownáwalo gméno s wěcý) naſtrogili. Kterýž že z ſpolečnoſti Pikhartů wyſſel, Starſſim mezy nimi byw, mluwil, a diwné tagné wěcy zgewowal: gmenowitě, gak oni w ſwých Zbořjch a Schůzkách Bohu, Maryi Panně, a Swatým ſe rauhagj, Swátoſtem lehkoſt činj, mezy ſebau weſměs Chlipnoſt (na způſob Adamjtů) prowodj, Wraždy páchagi, Čarodějnictwj wykonáwagi, a welikė Po-

Kłady

Pokladý shromažďugj. Toho oni po Městech a Městečkách wozyli, za diwadlo wystawowali, a on wssudy w Kostelich odwolámal, a těch předřečenych bludů a zlopověstnych nesslechetnostj se odpřisahal, a lidu, aby se za něg bjdného hřjssnjka Pánu Bohu modlili, sami pak se těch bezbožnych Pikhartů wystřjhali, žádal. Kteréž geho wyznánj y na papjr wwedli, a některych Děkanů a Farářů podpisem a pečetmi stwrzené wůbec wydali: aby kde se osobně ten Ležka dostati nemohl, tam aspoň to wyznánj geho z Kazatelnice lidu přečjtáno býti mohlo.

3. Ale y ta Dábelská snažnost na nic přissla: když y Bratřj proti těm lžem wůbec Spis wydali, y Ležka, tak mnoho a často před obljčegem lidu Křestanského falessně přisahati, a mjsto prawdy lži rozhlassowati se zhrozyw, wjce gim k wůli toho činiti nechtěl; a že na to naweden, že z Pikhartů žádného zná, zgewně mluwil.

4. A wssak y ta lživého ducha nestydatost zwyklau Božj dobrotiwostj některym w dobré se obrátila: těm totiž, kteřjž zwěděti žádostiwi gsauce, bylolibý co toho, do Shromážděnj Bratrských tagně přicházeti wmjnili, a wssecko daleko gináče nalezsse, k Bratřjm, gakožto prawým Křestanům, se připogili.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola XXII.

Bratřj z Morawy do Moldawy wypowědjni.

Léta 1488 Matyáš Wherſký Král opanowaw Morawu, wypověděl odtud (Biſkupům k wůli) Bratřj, až do země Moldawſké. Kterýchž některé ſto s přiwzatým k ſobě Knězem Mikuláſſem Slánſkým, ſkrze Wherſkau a Sedmihradſkau zemi přiſſli do Moldawy. K njmž po dwau letech Bratřj gednoho z ſpolu Starſſjch, Eliáſſe Křenowſkého, poſlali: ano y ſkrze pſáni, aby to pro Prawdu Božj podſtaupené wyhnanſtwj trpělivě ſnáſſeli, napomjnali. Ale když po ſmrti Matyáſſowé Kralowſtwj Wherſké Wladiſlawowi Králi Českému ſe doſtalo, a Morawa zaſe Králowſtwj Českému wrácena byla, nawrátili ſe y oni z Moldawy domu.

Kapitola XXIII.

Bratřj k ſpolečnému rozmlauwánj powoláni.

Léta 1503 dobrý ten Král Wladiſlaw zase proti Bratřjm popuditi ſe dal, a ge Wrchnoſtem wyháněti, gjmati, y gakžby ſe gim libilo s nimi zacházeti, dopuſtil. Přjčinau toho byli negen zgewnj nepřátelé, podlé obyčege ſwého maličkému Stádcy ſſkodnj, než y někteřj faleſſnj Bratřj. Nebo byla otázka mezy Bratřjmi o Mocy Swětſké wzni-

wznikla. Zdaliby Člowék Křeſtan s dobrým ſwědomjm Wrchnoſtj býti, Meče vžjwati, Přjſahu činiti, neb gi od ginych wyhledáwati, mohl? Odpjrali tomu někteřj, gako y za naſſich časů Nowokřtěncy: ale wětſſj částka Stawu Wrchnoſti, zaſtáwala. A roſtla ta mezy nimi roztržka tak, až ta menſſj ſtrana od druhých odſtaupili, a obzwláſſtnj Shromážděnj w Praze včiniwſſe, na druhé, že giž Meče vžjwati, a zewnitřnj mocy ſe zaſtáwati chtěgj, ſčjtali. Ta vtržka s radoſti přigjmaná, y k vſſjm Králowſkým doneſſená, ſpůſobila to že Král řekl, Nu? giž tedy Žižkowati chtěgj? Nagdeme my cestu k ſkrocenj té gegich hrdoſti. Protož Bratřj nowau Apologij k Králj pſali, z ſwé Wjry počet činili, a ta Rauhánj Pikhartům přičjtaná, y giné nowé nářky, od ſebe odwedli. Což při Králi tak mnoho zprawilo, že ſwau Wýpowěd ginau wýpowědj změkčil, a aby Profeſſoři Akademie, y Konſiſtoryáni, k Přátelſkému rozmlauwánj Pikhartů powolali, o předněgſſich mezy nimi, důwody z Piſem SS. od bludů odwolati ohledali, poručil.

2. Poručeno tedy, aby Bratrſſtj Páni ke dni Nowého Léta (1504) poſtawili předněgſſj ſwé Včitele, k tomu s Akademiky a Konſyſtoryány rozmlauwánj. O tom oni ſe poradiwſſe, ačkoli že tu něgaké zálohy ſe ſtrogj obáwati ſe bylo, wſſak že ani Krále rozhněwati, ani dobré Pře opauſſtěti nenále-

Kapitola XXII.

Bratřj z Morawy do Moldawy wypowědjni.

Léta 1488 Matyáš Wherſký Král opanowaw Morawu, wypověděl odtud (Biſkupům k wůli) Bratřj, až do země Moldawſké. Kterýchž některé ſto s přiwzatým k ſobě Knězem Mikuláſſem Slánſkým, ſkrze Wherſkau a Sedmihradſkau zemi přiſſli do Moldawy. K njmž po dwau letech Bratřj gednoho z ſpolu Starſſich, Eliáſſe Křenowſkého, poſlali: ano y ſkrze pſáni, aby to pro Prawdu Božj podſtaupené wyhnanſtwj trpělivě ſnáſſeli, napomjnali. Ale když po ſmrti Matyáſſowé Kralowſtwj Wherſké Wladiſlawowi Králi Českému ſe doſtalo, a Morawa zaſe Králowſtwj Českému wrácena byla, nawrátili ſe y oni z Moldawy domu.

Kapitola XXIII.

Bratřj k ſpolečnému rozmlauwánj powoláni.

Léta 1503 dobrý ten Král Wladiſlaw zase proti Bratřjm popuditi ſe dal, a ge Wrchnoſtem wyhánětj, gjmatj, y gakžby ſe gim libilo s nimi zacházeti, dopuſtil. Přjčinau toho byli negen zgewnj nepřátelé, podlé obyčege ſwého maličkému Stádcy ſſkodnj, než y někteřj faleſſnj Bratřj. Nebo byla otázka mezy Bratřjmi o Mocy Swětſké wzni-

wznikla. Zdaliby Člowěk Křeſtan s dobrým ſwědomjm Wrchnoſtj býti, Meče vžjwati, Přjſahu činiti, neb gi od ginych wyhledáwati, mohl? Odpjrali tomu někteřj, gako y za naſſich časů Nowokřtěnci: ale wětſſj částka Stawu Wrchnoſti, zaſtáwala. Y roſtla ta mezy nimi roztržka tak, až ta menſſj ſtrana od druhých odſtaupili, a obzwláſſtnj Shromáždění w Praze včiniwſſe, na druhé, že giž Meče vžjwati, a zewnitřnj mocy ſe zaſtáwati chtěgj, ſčjtali. Ta vtržka s radoſtj přigjmaná, y k vſſjm Králowſkým doneſſená, ſpůſobila to že Král řekl, Nu? giž tedy Žižkowati chtěgj? Nagdeme my cestu k ſkrocenj té gegich hrdoſti. Protož Bratřj nowau Apologij k Králj pſali, z ſwé Wjry počet činili, a ta Rauhánj Pikhartům přičjtaná, y giné nowé nářky, od ſebe odwedli. Což při Králi tak mnoho zprawilo, že ſwau Wýpowěd ginau wýpowědj změkčil, a aby Profeſſoři Akademie, y Konſiſtoryáni, k Přátelſkému rozmlauwánj Pikhartů powolali, o předněgſſich mezy nimi, důwody z Pjſem SS. od bludů odwolati ohledali, poručil.

2. Poručeno tedy, aby Bratrſſtj Páni ke dni Nowého Léta (1504) poſtawili předněgſſi ſwé Včitele, k tomu s Akademiky a Konſyſtoryány rozmlauwánj. O tom oni ſe poradiwſſe, ačkoli že tu něgaké zálohy ſe ſtrogj obáwati ſe bylo, wſſak že ani Krále rozhněwati, ani dobré Pře opauſſtěti nenále-

náleželo, vſaudili aby ſe takowė poſtawenj ſtalo. Poſlány ſau tedy, ale gako owce k zabitj, Bratr Lukáš Pražſký, a Bratr Wawřinec Kraſonickỳ, přednj Zpráwcowė Bratrſſtj, s některými, ginými, modlitbám wſſechněch Zborů poručeni bywſſe. Geſt před rukama Liſt P. Pana Bohuſſe Koſtky z Poſtupic, a na Litomyſſli, kterýž pſal Bratru Wawřincowi Kraſonickému, giž od ſebe propuſſtěnėmu, z kterėhož některė wěcy hodno geſt tuto položiti.

Přirozenė geſt (pſal Pán) milowati žiwot. Ale ty Bratře milỳ ginak oſwjcen gſa, pamatug že žiwot twůg s Kryſtem pohřben geſt w Bohu, gehož požiwánj aby doſſel, wmřjti muſyš s Kryſtem. Wjš komus wwěřil, a kterak on mocen geſt dochowati tobě to cožs gemu ſwěřil, až k onomu dni ꝛc. Poſylň ſe tedy w Pánu, a w mocy ſſlỳ geho, abys dobrỳ bog bogowal, a wzal Korunu žiwota. Toho boge způſob gakýby byl, powčowati tebe netřeba, připomenauti ſnad bez užitku by nebylo. Ale abych tě nezdržowal, Stůg w Pánu milỳ bratře ꝛc. My ſyce co ſe lidſkau opatrnoſtj wčiniti mohlo, wčinili ſme, a wám bezpečnoſt opatřili, aniž na potom na to pozoru mjti přeſtaneme: geſtližeby wſſak wzteklоſt Nepřátel whamowati ſe nedala, a Bohu by ſe ljbilo ſmrtj waſſj oſlawiti gmėno Syna ſwėho,

wy

wy hotowi buďte s Jobem řjcy, Pán žiwot tento dal, Pán nechť geg také odegme. Gak ſe Pánu ljbilo, tak ſe ſtalo. Měgž ſe dobře, můg Bratře. Dátum w Litomyſſli, dne Swatého Sſtěpána prwnjho Mučedlnjka, 1503.

3. Ale Bůh, kterýž ty lidi k dalſſi ſlužbě Cyrkwe zachowati chtěl, diwně ge z vſt lwa wytrhl: nebo ráno téhož dne, když ſe w Konſyſtoři poſtawiti měli, ne poſlednj Prawdy, Božj nepřjtel, M. Martin z Počátek náhlau ſmrtj vmřel. Kterýmž přjkladem ginj bywſſe zſtraſſeni, když wſſecko temeř Město ſe zběhlo, chtjc aby to Rozmlauwánj ne tagně ale zgewně předewſſemi držáno bylo, tedy oni, newjm gakými za nepráždněnjmi ſe wymlauwagjc, na giný čas toho odložili, a Bratřj laſkáwě propuſtili.

Kapitola XXIV.

Na wykořenění Bratřj Krále Wladiſlawa Wýporoěd, diwných Božjch Saudů w to wkročenjm, w nic obrácena. Mučedlnicy Borſſtj.

Nemohli odpočjwati Nepřátelé prawdy, aby malému tomu Stádcy wyhlazenj obmýſſleti neměli. Nebo Jan Bosák, w Wherſké Zemi Waradinſký Biſkup, rodem z Morawſkého Města Proſtěgowa, člowěk ohmyſl=

Digitized by Google

obmyſlný, a proti Prawdě Swatého Ewangelium nevkogitedlnau zloſtj hořjcý, ſložiw s ginými Wherſkými Biſkupy, a předněgſſjmi Čeſkými Pány, chytrau radu, naſtrogili Králownu toho času těhotnau, a porodu bljzkau, aby Krále, kteréž gi w takowém gegjm ſpůſobu neoſlyſſi a nezarmautj, za nowý proti Pikhartům Mandát proſyla. Kteráž k Králi přiſſedſſi (gakž o tom Komornjcy Králowſſtj Muži wjry hodnj oznamowali) té miloſti ſobě žádala, aby Král tak mnohým proſbám v ſebe mjſto dáti, a proti Pikhartům Mandát wýdati ráčil. Král welmi ſe zarmautiw hlawau kynul, a nic neodpowěděl.

2. Biſkupi mezy tjm hned předce při přjtomnoſti Králowſké Mandát ſpiſowali: Král pak do Komory wſſed, na kolena padl, a ſlzami Pána Boha proſyl, aby mu těch krwawých rad winy nepřiwlaſtňowal, a gim co vradili toho wykonati nedopauſſtěl. Wyſlyſſel Bůh hlas ten, a prokázal nad půwody téhož ſpiknutj, hrozného ſaudu ſwého ſtraſſliwé přjklady. Prwnj byl na ſamé Králowně, kteráž giž ſe tjm těſſila, že gakž gen ſſeſt Neděl wyléžj do Prahy pogede, a tomu diwadlu, gak Pikharty páliti, ſtinati, topiti budau, přjtomná bude. Ale o diwnj Božj Saudowé: Boleſti ſe na nj obořily, prwé než čas porodu přiſſel: a když poroditi nemohla, Lékaři gedno aſpoň retowati

wati, a plod z Mateře wyřezati, radili. Powoláni Barwjři, a žiwot odewřewsse, Syna syc žiwého, ale k widěnj swětla nedosslého z nj wyňali, Ludwjka; kterýž potom w obogjm tom Králowstwj na mjstě Otce kralowal. Ale Matka nemohssi bolestj snésti wmřela, a s nj bezbožné wsylowánj nepřátel do času powtichlo. Stalo se w Budjně, Léta 1506 prwnjho dne Měsyce Čerwence.

3. We dwau potom létech, oč tak dlauho Biskupi wsylowali, předce toho dowedli, že Král nezbednosti gegich přemožen gsa (když wolali, že k wyzdwjženi tak gedowatého, a ssiroce se rozgidagicýho, zlého, ostřegssich gk potřeba prostředků) hrozný Mandát proti Pikhartům, bez rozdjlu stawu, pohlawj, neb wěku, w Létu 1508 dne 10 Srpna wydal, a s nimi zle nakládati dopustil.

4. Přinesl ten Mandát do Čech, a na weřegný Sněm swolaným wssechném Stawům ho dodal, Jan Biskup Waradinský, a Stanislaw Turzý, Biskup Olomaucský. Ale že mnozý z wyssich Stawů, že bez Sněmównjho snessenj to se stalo, nařjkali, a aby ten Mandát gakau moc mjti měl, nepowolowali, wěc ta průchodu mjti nemohla: sami gen mezy sebau o to se hádali, až tomu přeběhlo 18 Měsyců.

5. Teprw w Létu 1510 když Sněm na Horách Kutnách byl držán, Albrecht z Kolowrat

wrat Negwyššj Kanelјř s ſwým Towaryšſtwem, mnohými a chytrými Prakthkami k tomu přiwedl, aby když mnozy při Králowſké přjtomnoſti na to přiwolowali, ten krwawy Mandát ſwau moc měl: tak že negen geg y hned do Deſk Zemſkych wepſati dali, ale y k tomu ſe weſpolek přjſahami zawázali, aby mocně a zbrogně podle něho s Pikharty nakládali. Ale Bůh porazyw toho Tyranſtwj ſtrůgce Albrechta, y giné některé, wſſeckna ta gegich wkrutná vſylowánj rozpthlil, gakž o tom njže oznámeno bude.

6. W takowých těch bauřkách, na wětſſjm djle wſſickny Knězj Gednoty Bratrſké z ſwých miſt hýbati ſe muſyli, a Božjch ſlužeb mjwati, leč někde w ſkrytě, neſměli. Bywali též někteřj předněgſſj z nich na Kancelář obſýláni ze gména: ale ſe gim ſtawěti od Patronů nebylo dopauſſtjno. Aniž potom, když Mandát wůbec wydán byl, tak hrubě komu vſſkodil, kromě že někteřj z obecnjho lidu byli vtraceni.

7. Přjklad geden připomenutj hodný geſt. Něgaký Pán z Sſwamberka, vchytiw ſſeſt z Poſluchačů Bratrſkych ze Wſy Augezda, nedaleko Domažlic, dal ge w Městečku Boru vpáliti, gegichž tato gména byla. Matěg Prokop, Řemeſla Sſewcowſkého. Jan Sſimonowic, Tkadlec. Bartolomég Hranowic,

Digitized by Google

nowic, Bednář; Jan Hrbek, Hrnčjř; Jan a Mikuláš Nadrybka, Bratřj wlaſtnj Sedlácy. Když Kněz Papežſký gich ſe optal, chtěgjli ho za Paſtýře duſſi ſwých přigiti? Odpowěděli, že oni magj Paſtýře duſſi ſwých, Kryſta. Na Poprawu wedeni gſauce ſſli zmužile: a když Wřednjk, byw obzwláſſtně k Mikuláſſowi nakloněn, naděgi mu žiwota činil, aby gen nėgakėho čaſu k rozmyſſlenj ſe, byk bylo za celý rok, požádal; on gakoby to podánj přigjti pomýſſlel, troſſku ſe pozaſtawil, A hned, Dlauhoby to bylo, a gá bych toto Bratrſtwo ſwė ſtratil, odpowěděl: a tak s nimi k hranicy předce ſſel.

Kapitola XXV.

Někteřj Božjch proti Nepřátelům Saudů Přjkladowé.

Sluſſj tuto někteře Božjch Saudů Přjklady, kteřjž toho čaſu na ty vkrutnė těch krwawých vkladů původy dokročili, připomenauti.

2. Negwyšſſj Kancljř Albrecht z Kolowrat, když wracege ſe z toho Sněmu v Pana z Koldic na Bilině ſe zaſtawil, a s welikau ljboſti, na čem ſe wſſickni ſneſli wyprawowal, tu Pán z Koldic k Sſimónowi ſlužebnjku ſwėmu, před ſtolem ſtogjcýmu (kterýž byl z Poſluchačů Bratrſkych) řekl: Co ty k tomu

mu řjkáš Sſimone? Odpowěděl, Že geſſtě ne wſſickni na tom ſe ſneſli. Kancljř rozhněwaw ſe, a myſle, gakoby ſnad nĕgakého nowého ſpiknutj byl powědom, obořjl ſe naň, aby oznámil Kdo ten, a neb ti ſau, kteřjžby ſe Králi y Stawům protiwiti ſměli? a že nemuſegi býti než Zrádcy Země, lidé neſſlechetnj, a tehož gako Pikharti hodnj. Služebnjk pozdwjh ruky řekl: Na Nebi geſt geden, kterýž geſtliže waſſim radám nepowolil, wſſecko ſte daremně vradili. Doznáš ty Sſelmo toho, gako y ginj, odpowěděl: a hněwem rozpálený od ſtolu wſtaw; do Krupky Městečka swé° pospjchal. Ale toho okamženj Pryſkyř nĕgaký na Noze ſe mu wywrhl, od něhož ſe pekelný oheň zapálil, kterýž žádným lékařſkym wměnjm wyhaſſen býti nemoha, bezbožného toho člowěka ſpálil. Odkudž poſſlo, že ginj, an negpředněgſſj nadýmač zhaſl widauce, chauloſtiwěgi poſtupowali.

3. Biſkup pak Waradinſký z Čech do Morawy pospjchagé, bljzko Olomauce w poli, když z wozu na potřebu z ſednauti chtěl, neopatrně zklauzl, a w tagném miſtě na nĕgakém hřebjku tak wwázl, že ſe z něho ſtřewa, když gich kus na tom hřebjku ſe zadrželo, wytáhla: od čehož on brzo potom zdechl.

4. Auguſtýn w Prawjch Doktor, kterýž ſwým lživým a vtržek plným Spiſem y při Králi,

Digitized by Google

Králi, y při wſſech dobrých lidech Bratřjm nenáwiſt gednal, týchž dnů w Olomaucy w domě ſwém při wečeři náhle vmřel.

5. A gesſtě před tjm Půta Sſwihowſký týchž krwawých rad včaſtnjk, když wůkol Zámku geho Rábj, Wjtr neobyčegný ſe ſtrhl, on do Sklepu vtekl, a Kljč s ſebau wzaw, tam ſe zamkl, kdež co ſe s nim ſtalo žádný newj: Nebo když potom dwořané tlaukli, a žádný neodwjral, muſeli pro Zámečnjka poſlawſſe, odewřjti ſobě dáti: ale z nich čtyřj toliko předněgſſi tam weſſli, a po chwjlce zaſe wyſſli, a Truhlu vdělati dali, y do nj Pána wložiwſſe, wůkol zaſmolili, aniž komu co ſe tam přihodilo oznámili.

5. Gindřich z Hradce, w Králowſtwj Čeſkém Pán přednj, ale Prawdy Boži Nepřjtel neposlednj, když na Saněch na low wygel, mage při boku oſſtjp lowecký do ſanj položený, tak ſe s ſaněmi wywrátil, že tjm oſſtjpem ſkrze ſtehno a ledwj gſa prohnán, w welikých boleſtech vmřel.

7. Summau tak časti a patrnj bywali w obraňowánj toho maličkého, a nezbrogného, wěrných ſtádce ſaudowé Boži, že y mezy ſamými Nepřátely těch časů w přjſlowj bylo weſſlo: Mrzýli koho žiwot, aby gen Pikhartům ſe protiwil, že dele roku žiw nebude. Mezy tim předce na obzwláſſtnj některé oſoby proti-

wenſtwj čaſtá přicházela: Mezy nimiž gſau y tato náſledugjcý.

Kapitola XXVI.

Ondřeg Poljwka, Mučedlnjk.

Měſſkanem býwal na Horach Kutnách, ale proměniw Náboženſtwj dal ſe do Litomyſſle: za njmž když ſe Manželka geho dáti nechtěla, a on pro nawſſtjwenj gi ſe nawrátil, prozradila ho. A byl gat, a od Kaliſſných Kněži tak dlauho trápen, až ſljbil při Manželce zuſtati, a Kněži poſlauchati. Včinilk to, ale proti ſwědomj, Protož w Neděli potom, když Kněz po Kázanj Monſtranch wyneſl a na Oltář poſtawil, Lid pak na kolena padage tomu ſe klaněl, Ondřeg plápolagicýho wnitř ohně zadržeti nemoha, welikým hlaſem zkřikl; Mlč Kněže, gá mám mluwiti. A obrátiw ſe k lidu, řekl: Ach nač přicházýte Negmilegſſi? Čemu ſe klanjte? Bohu z chleba ſtwořenému? Ach Bohu žiwému, nebeſkému, na wěky požehnanému ſe klaněgte. Knez k lidu, aby mu mluwiti nedali, ale aby toho neſſlechetnjka, lotra, Pikharta, gali. Zděſyli ſe negprw wſſickni, ruky newztáhl žádný: až pak naſſli ſe, kteřjž obořiwſſe ſe naň pěſtmi ho bili, hlawau o ſlaup tlaukli, a wkrwaweného do Žaláře wlékli. Přiweden dne

třetjho

třetjho na Rathauz, a před Raddau y Knězjmi tázán; Zdaliby chtěl to co prwé mluwil y dnes mluwiti? On k tomu se přiznal, A že nic nenj tak nesnesytedlného, gako Antykrystowo Modlářstwj, mluwil! Zas otázan, z čjhoby ponuknutj o takowé wěcy se pokaussel? Odpowěděl; Z čjho ponuknutj Abraham od Modlářů odstaupiti, a Boha živého wzývati se pokusyl? A když řekli: Zgewně musyš powědjti, Kdo tobě k tomu radj, aby takowé wěcy činil? On zase; A kdo radil Danyclowi, aby se proti Modlářstwj stawěl? Až oni s křikem, Mlč, wjme o tom lépe než ty, netřeba se nám od tebe včiti. Ale wjme že ty zde máš Towarysstwo, o němž když dobrowolně powědjti nechceš, powjš z mussenj. A hned ho zas do Žaláře westi, a po malé chwjli mučiti poručili. A nemohsse nic wymučiti, odsaudili geg gako zatwrdilého na oheň. Knězi Rychtáře prosyli, aby když bude weden mluwiti mu nedopaustěl, aby snad řečmi swými lidu nenakazyl. Rychtář tedy Ondřegowi řekl, nechceli vst zacpaných mjti, aby se odewsseho mluwenj zdržel. Což on sljbil, y splnil, a na wssi té cestě nic nemluwil, toliko tisse se modlil. Teprw když hlawa hořela, zwolal; Gezjssi Synu Boha živého smilug se, smilug se nademnau hřjssným! a wjce nic. Knězi pak obrátiwsse se k lidu řekli; widjte, giž wzývá Gežisse, w kterého dokud žiw byl wěřiti,

a geho Swátoſti ctjti nechtél. Stalo ſe Léta 1511.

Kapitola XXVII.

Protiwenſtwj kteráž y někteřj z lepſſich Kaliſſných trpěli.

Po wſſecky tedy ty časy těžký byl los Gednoty Bratrſké: alek ani Kaliſſnj nebyli bez ſwého kříže, zwlášſtě kteřj proti Papežowi horlivěgſſimi ſau ſpatřjni.

Nebo Léta 1480 (dne 21 Srpna) z poručenj Krále Wladiſlawa Kněz Michal Polák, w Starém Městě v Swatého Giligi Zprávce Cyrkewnj, Člowěk žiwota ſſlechetného, a kazatel wýborný, s ginými třmi Faráři, Wácſlawem Slánſkým, Janem Mičtau, a Wácſlawem Piſecſkým, že Papeže Antykryſtem wyhlaſſowali, zgimáni gſau, a na Karlſſtegnſký Zámek zawezeni. Kdež prwnj hladem, a toho Žaláře ſmradem, Wmořen; ginj pak na přjmluwu Stawů s těžkoſtj propuſſtěni. A tohoť času y ginj lepſſiho ſmyſlu aneb wyhnáni z Prahy, gako M. Matěg Machek, Akademie Profeſſor: aneb odeſſli ſami dobrowolně, gako Lukáš Pražſký Bakalář, kterýž potom mezy Bratřjmi Biſkupem byl (Člowěk znamenitý, gakž připomenuto w Kap. 23.) a geho dobrý towaryš M. Jan Sniy, Fizyk, y ginj.

2. Téhož

2. Téhož také Léta Král zpjwánj těch Pjsniček, kterež byly proti ohawnostem Papežským skládány, zapowěděl: a když toho nepřestáwali, zgjmaw některé z předněgších Měšťanů w dlauhých ge rzdžowal wězenjch. Některé y zmučiti dopustil, gako Matěge Sferlinga, a Martina od Zlatého Kola: Sfeinoha pak, též Měšťan Pražský, přjlissným mučenjm přetržen.

3. Z toho Mnissi nabywsse srdce, na stranu podobogj swobodně láli, Hussyty do Pekla odsuzowali, a že rozličně na tom Lid se horssi, nic nedbali. Radda také Pražská, na wětssim djle Němcy, zle Králowské tichosti vžjwagice, takowe nabyli smělosti, že spikssе se s některými Náboženstwj protiwnými Zemany, w nocy (24 Září) předněgssi z podobogich Měšťanů pobiti a zahladiti wložili. Ale w té naděgi zmýleni byli: nýbrž to zlé na hlawy gich samých připadlo. Nebo když se to gich naměřenj proneslo, bauřka se stala welikà, w njž wssickni tři Rathauzowé, a wssickni Klášterowé, wzebráni, a mnozý z Raddy a Mnichů pobiti, Léta 1483. Což ačkoli Wladislawa mrzelo, když se wšak na to wyptáwal, a že od Papežencůprjčina dána byla poznal, Pražanům to odpustil: a Léta 1585 na obecném Sněmě Smluw wěřegných mezy stranami pod gednau a pod obogi, o společ-

ném ſebe ſnáſſenj a k ſobě přátelſtwj zachowáwánj, potwrdil: a wſſak weſpolek ſebe haněnj a nenáwiděnj předce nevſtáwalo.

4. Léta 1491, když 28 Ledna w přednjm Husſytſkém Koſtele, v Matky Boží před Tegnem, Swátoſt pod obogi rozdáwána byla, Němec nějaký pozadu k Matroně pocitwé, když z Kalicha pila přiſtaupiw, tak gi k Kalichu hlawu přirazyl, že gi z vſt rozkatých krew tekla. Pro kterýžto včinek, ačkoli gat a do Žaláře dán byl, wſſak z něho y hned zas wypuſſtěn.

5. A když Arcy-Biſkupa nebylo, nemohli Kaliſſnj mjti Knèžj leč we Wlaſſich ſwěcených, kdež wſſak byli k tomu zawazowáni, aby ſe Kompaktát odřekli, a Papežowi dokonalé poſluſſenſtwj ſlibowali: Což Čechowé welmi těžce nesli. Přigel tedy do Čech w Létu 1482 ze Wlach Biſkup Sankturyenſký, **Auguſtinus Lucianus**, mluwě, že pro miloſt k čiſtſſjmu Náboženſtwj přigižďj: gehož Čechowé s radoſtj přigawſſe welmi ctili: Wmřel Léta 1439: na gehož mjſto po letech gedenácti naſtaupil Filip, Sydonſký a Mutinenſký Biſkup. Ten časem w Praze, časem v Hory Kutny ſydlo mage, po tři Léta Kaliſſným Knèžj ſwětě ſlaužil. Ale to když minulo, zaſe Papeži a geho Biſkupům pochlebowati muſyli: tak bjdné bylo těch lidi otrocſtwj. Chtěli za ty widjni býti, kteřjž

kteřjž od Antykryſta odſtaupili, a mezy tjm předce pod geho plášſt lezli.

6. Ale někteřj Žácy, mezy nimiž byl Jan Bechynka, z nenáwiſti ku Papežowi, nechtěli na ſwěcenj do Wlach, ale wzawſſe od Akademie Liſty puſtili ſe až do Armenſké země. A že y tam o Čeſkém Kachřſtwj powěſt ſe byla rozneſla, byli tim pilněgi examinowáni: až když poznáno, že ſe whlawnjch Artykuljch, y w wžjwánj mateřſkého gazyka s nimi ſrownáwagj, byli poſwěceni, Léta 1499, dne 18 Řjgna. A z těch potom dwa od Řjmanů Mučedlnjctwj podſtaupili, Martin Táborſký s Kaplanem ſwým, w Raudnicy upáleni bywſſe.

Kapitola XXVIII.

Protiwenſtwj proti Wěrným, za času Adminiſtrátora Cahery, faleſſného Husſýty.

Wzbudil mezy tjm Pán Bůh w Německé Zemi Luthera, Muže welikého, gako welké na Papeže Hromobitj: kterymž w Čechách gakoby ze ſna probuzeni byli někteřj Kaliſſnj, čiſtſſj wčenj Ewangeliſtſké přigjmati, a raděgi do Wittenberka než do Řjma pro Swěcenj poſylati wmjnili: ale w tom opět gim Satan rozličné činil překážky.

2. Nebo když w Létu 1523, Měſýce Ledna, Stawowé Čeſſtj a Morawſſtj w

welikém počtu w Praze ſe ſhromážďili, a powolawſſe k tomu y Cýrkewnjch některých Zpráwců (mezy nimiž byli z Morawy: Pawel Sperát, Benedykt Optát, Wáclaw Litomyſſſký Swatých Pjſem Doktor, a Jan Charpa, Muži prawého včenj; a z Akademie 20 přjtomných Mistrů) Artykule některé, budaucýho Cýrkwe obnowenj gako Předchůdce ſepſali (mezy nimiž y tito byli, Geſtliby kdo Ewangelium bez lidſkých přjdawku včiti chtěl, že proto hanèn a kaceřowán býti nemá. Mſſe nágemné a k zyſku patřjch, že opauſſtjny býti magj. Pozdwihowánj také Monſtrancy, a ſwěcenj bylin, y giné k tomu podobné powěrné Ceremonye, že magj býti ſkládány) a přitom za Adminiſtratora podobogj vſtanowili Hawla Caheru, Zpráwce Cýrkwe v Matky Boži před Tegnem. Kterýž že s Doktorem Lutherem znám byl (nègaký čas w Wittemberku ſſtudowaw) a Luthera wůbec gako znamenitý Boži nástrog wychwalowal, nýbrž y Lutherowi, aby Pražanům o Swěcenj Kněži pſal, přjčinau byl: Wkazowala ſe naděge o lepſſjm ſpůſobu Cýrkwe, ale krátká welmi.

3. Nebo ten wrtkawý Člowěk brzo potom, hněwu Krále Ludwjka wyhnauti chtěge, k ſtarým Kaliſſných obyčegům ſe nawrátiw, na Sněmě téhož Léta w Měſycy Červency držaném, Artykule prwnjm odporné wydal, na obnowenj Kompaktát náſtupo-

ſtupowal, a pro zaljbenj ſe Králi, a Papeżencům, wſtekle ſe práwě wěřjcým protiwil a to z takowė přjležitoſti.

4. Papež porozumĕw k čemu ſe w Německé Zemi y w Čechách ſchyluge, poſlal Legáta k Ludwjkowi do Wher: a ten odtud do Prahy k rozličnym lidem, y k Konſyſtoři a k Coherowi liſty rozſylal a lahodně, aby ſe s Cyrkwj ſgednotili namlauwal. Mezy tjm včiněn byl Purgmiſtrem Pražſkym Jan Paſſek, Člowěk lſtiwy, powěrny, a vkrutny: gehož ſtrana že mocně w Praze wládla, Cahera k nj ſe připogil, a k Legátowi gménem Konſyſtoře tak odepſal, že to patrnym ſwědectwjm člowěka w přewrácený ſmyſl vpadlého bylo.

Tak zagiſtě, po ginych mnohych wěcech, piſſe: My o nic wětſſj a pilněgſſj péče nemáme, gak wždycky tak y nyni, než abychom w Těle Cyrkwe ſwaté, ſkrze Gednotu wjry, a poſluſſenſtwj Stolice Apoſſtolſké, ſtálymi ſe nacházeli. Aniž welebnoſt wáſſe mohla ſe kdy co potěſſenĕgſſjho nadáti, než toho čemu od Poſlů naſſich, kteréž brzo wyſſleme, porozumj. Nebok w prawdě Země náſſe Ceſká ná gruntu pewné ſkály wſſe obecné wjry, zpodepřená, wſſecka rozličnych bludů wlnobitj, kterymž bljzké Německé Kraginy ſe chwĕgi, gako nepohnutedlná wyſoká ſkála poſawád ſnáſſela a přemáhala, a gako **Pharos** (Lucerna na Břehu mořſkém wyſtawená) wſſechněm po zbauřeném Moři ſe plawjcym bezpečny proti vtonutj přj-

ſtaw gaſně vkazuge. A tak naděgi máme, Welebný Otče, že ta wěc, o které wáſſe Ctihodnoſt k nám pſala, tak půgde, že to ſtawenj Božj pewnými podporami vtwrzené, před pádem zachowáno bude, gen toljko nech wáſſe Ctihodnoſt těžce nenese tak malého prodlenj naſſeho, dokud naſſi Poſlowé nepřigdau. A tuť budau vtwrzeny Zdi Geruzalemſké, a nohy náſſe ſtanau w Sýňcých geho, y vzřjme Boha Bohů na Syonu, a budeme proſpjwati z ctnoſti w ctnoſt. Dátum w Poſté 1525.

Welebnému Otcowſtwj waſſemu,
ponjženi Služebnjcy
M. Hawel Cahera Administrátor, s celau Konſyſtořj ſe poraučegj.

5. Byw otázan, gak ſe protiwiti může tomu včenj, kterého ž tak horliwě před tjm zaſtáwal? Odpowěděl, že ne pro ginau přičinu v Luthera byl, než aby geho a Pikhartſkému vmyſlu lépe wyrozuměti, a tjm ſnadněgſſi k protiwenj ſe gim přjſtup mjti mohl. Což y činil newěrný Gidáš, a polibenjm Syna člowěka zrazoval.

Kapitola XXIX.

Wěrnj z Prahy wypowědjni, zmrſkáni, a ginak trápeni.

Králi tedy a Papežowi zaljbiti ſe chtěgjce s Caherau Paſſek, nutili ktomu Knězi, y Měſſ-

y Měſſtany wſſécky, aby ſe k gegich nowým Artykulům podpiſowali: a kteřj pak nechtěli, ty wypowjdali. Negprw hned ſſeſt Knězj, Wácſlawa Počáteckého, od Swatého Hawla: Giřjka Sſmákala, od Swatého Gindřicha; Martina z Bethléma; Pawla od Sº Michala; Martina z Opatowic; a Jana Miruſſi. Potom Měſſtanů předněgſſich ſſedeſáte pět: mezy nimiž byl Burgan z Kornic, w Práwjch Doktor a Kancljř Pražſký; Jan Hlawſa před tjm Purmiſtr, a ginj. Hledali také k wětſſj geſſtě vkrutnoſti přjčin, mluwjc o něgakém Ewangelikůw proti Kaliſſnym ſe ſpiknutj: a takowé wyznánj aby z někoho wytiſkli, tři Měſſtany zmučiti dali, Jana Bonuſſi, Matěge Hřebenáře, a Jana Sliwku: kteřjž wſſak raděgi newinně trpěti, nežli proti ſwědomj lživě ſwědčiti, chtěli.

2. Mezy tjm, původowé těch bauřek gakéſy Pražanů na to Swolenj ſpljſkali, aby žádný v wjře podezřelý, totiž Pikhart neb Lutherán, do Čechu přigjmán, a ku Prawu Městſkému připauſſtjn, nebyl. A toho ſwého Swolenj, wyſlawſſe k Králi do Budjnu, wyžádali ſobě potwrzenj. Odkudž ſſlo, že každý co chtěl proti Orthodorům (prawowěrným) prowodil. Byli kdo někomu něco dlužen, a na Wěřitele to že geſt Pikhartem prowésti mohl, tak mnoho ſprawil, gakoby zaplatil: a geſſtě mu y z Města wypowěděnj zpuſobil. Někteřj negen

prostě wypowědjni, ale y potupně z Města wywedeni, bywali: gako Ludwjk Maljř, že Mnicha od Swaté Barbory, když na Kázánj ledacos žwal, po Kázánj napomjnal, žeby lépe bylo Lid z Ewangelium včiti, nežli takowými klewetami zanepražďňowati. Proto zagistě na křik toho Mnicha lid se zběhl, toho Maljře popadl, do Žaláře vwrhl: a potom ho Biřic z Města wywedl.

3. Nègaký Nožíř, že v něho Kniha, od kohopakkoli w lepssim smyslu o Swátostech sepsaná, nalezena byla, proto y na Rynku wymrskán, y z Města wyweden byl. To se také nègakému Janowi Kalencowi stalo, gemuž y Cech na Čele wypálili: proto že o něm praweno, kterak Lagkem gsa y sobě y čeledi swé Wečerj Páně posluhowal. Giřj Lopatský, geden z wypowěděných, vslyssew gaké od Krále Psánj přisslo, že se mu takowé s lidmi zacházenj neljbj, a že poraučj aby wypowědění byli zase nawráceni, mage za to že giž tak bude, wrátil se do Prahy, do domu swého: ale gat, do wězenj dán, a w něm vmořen gest.

4. Mezy tjm držán byl Sněm obecnj wsseho Králowstwj, kdež na wyhledáwánj chytrých těch Praktykantů zawřjno, aby pod gednau a pod obogj přigjmagjcý mocý Kompaktátů za gedno tělo byli: A naproti tomu mocý Mandátu Kr. Wladislawa Pikharti

aby

aby tŕjbeni byli. Odkudž Bratřjm nowé naſtalo Protiwenſtwj: a bylo gim y Náboženſtwj zaſtaweno, y Zborowé vzawjráni.

5. Kteréž wěcy když ſe tak diwně dály, nějaký Matěg, Pauſtewnjk, Člowěk proſtý, ale ſwatého obcowánj, kterýž w Létu 1519 do Prahy byl přiſſel, a až do toho času po Ryňcých a Vlicých lid welikými hauffy ſe zbihagjcý k Božj bázni, a ku pokánj, napomjnal, ačkoli mu toho Kněžj, ale daremně, zbraňowali: Caherowé wſtekloſti také zakuſyl. Nebo když w Létu 1525 k Caherowi pſal, a geho ku pokoře gakýž na Kněze náležj napomjnal, a že Božjm Slowem ne Wězenjm, mrſkánjm, mučenjm, katowánjm lidé k wjře obrácheni býti magj, vkazowal, byl od něho k přátelſkemu rozmluwenj požádán, ale hned Rychtáři wydán, a w Wězenj až do toho dne, w němž Ferdynand za Krále wolen, držán, potom pak z Města wyhnán. Gſau poſawád některé toho muže pobožné liſty, kterež z toho wězenj pſával.

Kapitola XXX.

Mikuláš Wřetenář a Klára Hoſpodyně geho, vpáleni.

Léta 1526, 19 Praſynce, Mikuláš Wřetenář včený Stařec, od Jakuba Faráře

že Pikhartem gest obžalován, do Raddy obeslán, a od Cahery, coby wěřil o Swátosti Oltářuj, tázán, odpowěděl, že to co Ewangelistowé a S. Pawel wěřiti včili. Administrátor na to, Wěřjssli že tu gest Krystus magicy Tělo y Krew? On, Wěřim, že když pobožný Cyrkwe služebnjk wěřjcýmu lidu dobrodinj Krystowau smrti způsobená zwěstuge, tedy Chléb a Wjno bywá Wečeřj Páně včiněno, skrze kterauž wěřjcý Těla a Krwe Krystowy, y dobrodinj smrtj Krystowau způsobených, včastnjky včiněni bywagi. Takž oni, předložiwsse mu gesstě některau Otázku o Mssi a o přjmluwách Swatých, gakš Kachře na smrt odsaudili, y s Klárau Hospodynj geho, Wdowau w letech ssedesáti: proto že ona od téhož Podruha swého, též wjře byla se naučila, a gj se odepřjti nechtěla.

2. Když wywedeným na mjsto poprawisstné Obraz Wmučenj Páně postawili, a to k Wýchodu Slunce, modliti se weljce, odpowěděli: Obrazu žádné wěcy, na Nebi ani na Zemi, nedopaussti se modliti Zákon Božji. Protož Bohu živému, Nebe y Země Pánu modliti se budeme, kterýž rownně na Poledne, na Západ, y na Půlnocy, gako y na Wýchod přebywá. A obrátiwsse se k tomu Obrazu hřbetem, twářj pak k Západu na zem padli, rukau y očj k Nebi pozdwj-

pozdwjhali, a horliwě Krysta Pána wzýwali; pak se s djtkami žehnali, každý swými. A hned Mikuláš na Hranicy ochotně wstaupiw, a tam se pozastawiw, Artykule Wjry obecné Křestanské wyznáwal, a gedokonaw očj k nebi pozdwihl, a takto se hlasytě modlil: Pane Gežissi Kryste, Synu Boha živého, kterýž sy z čisté Panny naroditi se a pro mně nečistého hřjssnjka smrt Kříže podstaupiti ráčil, Tobě samému se modljm, Tobě samému swau Dussi poroučim, Smilug se nademnau a odpusť mi hřjchy mé. Řjkal také Žalm latině, **In te Domine speravi.** Mezy tjm Kat Kláru na hranicy wložil, a každého z njch přiwázaw, Knihami kteréž při njch nalezeny byly obkladl: a teprw zapálil.

Kapitola XXXI.

Marta Pořičská vpálena.

Potom po roce vpálena byla Marta z Pořičj, Žena mysli nad staw swůg hrdinské. Načkoli zagistě gak od Mistrů w Kollegi, tak od Pánů na Rathauze wyptáwána byla, na wssecko srdnatě odpowidala, a Hussytům Papeži pochlebugicým bláznowstwj gegich wyčitala. Když Administrátor napomenul, aby sobě oděw dlauhý, w němžby na hranicy wložena byla připrawila,

Digitized by Google

la, odpowěděla: Připrawila ſem gá ſobě y Koſſili y Plášſt, kažte mne wésti kdy ſe wám ljbj. A když Biřic wolal, že ſe rauhala Swátoſtem, odpowěděla, Nenj tak; Ale proto ſem odſauzena, že ſem k ljboſti Knězjm wyznati nechtěla, že Kryſtus w Swátoſti obſažený geſt s koſtmi, s wlaſy y žilami. A wyſokým hlaſem k lidu řekla, Newěřte těm Knězjm, nebok gſau pokrytcy, lhářj, bricha služebnjcy, ožralcy, cyzoložnjcy a ſodomářj. Wywedena bywſſi když ſe gi před Krucifixem modliti kázali, hřbetem ſe k němu obrátila a očj k nebi pozdwihſſi, řekla; Tam geſt Bůh náš, tam my zřenj mjti máme. A hned pospjchala, na hranicy wſtaupila, a s weſſelau myſli to vpálenj podnikla.

Kapitola XXXII.

Řezník nějakýj a Paſýř ohněm vpáleni.

Léta 1528, za kralowánj giž Ferdynanda prwnjho, dwa Němcy Remeſlnjcy, geden Paſýř a druhý Řezník, od Mnichů, že Luteryáni gſau obžálowani, a od Pražánů na Oheň odſauzeni byli. Wedeni bywſſe na tu poprawu, mnoho ſobě z Pjſem ſwatých připomjnali: až negedni gich poſlauchagjc ſlzy wylévali. Na hranicy wloženi bywſſe, geden druhého pěkně potěſſowali. Paſýř zagiſtě

zagiſtě tak druhému mluvil; Poněwádž Pán Gežiš pro nás těžké muky trpěti ráčil, ſtrpmež y my tu ſmrt, a radugme ſe, že nám ta miloſt dána, abychom trpěli pro Zákon Boži. Řezník odpowěděl, Gá ſem w den Swadebnjho Wesſelj mého takowé radoſti neokuſyl, gaké nyni. A když hranice zapálena byla, hlaſytě ſe modlili: Pane Gežiſſi Kryſte, Ty ſy w vtrápenj ſwém za ſwé nepřátely ſe modlil, modljme ſe y my, odpuſť Králi, odpuſť Pražanum, odpuſť Kněžjm: Nebo ť newědj co činj, a ruce gich plné gſau krwé. Milj lidé, modlte ſe za Krále waſſeho, aby mu Bůh dal poznanj Prawdy, neboť ho Biſkupi a Kněži ſwozugj. A to pobožné napomenutj ſkončiwſſe, pokogně ducha wypuſtili.

Kapitola XXXIII.

Saudowé Boži proti Caherowi a Towaryšſtwu geho.

Duchoſlaw Měſſtěnin Pražſký, a Caherův Pochlebnjť ſtatečný, tak nenáwiděl dobře ſmýſſlegjcych, že winſſowáwati měl obyčeg, aby ſwau wlaſtnj rukau wſſecky napořád Pikharty zwěſſeti, ſtjnati, ſpáliti mohl. Ale ſprawedliwým Božjm ſaudem wſſecko to na něg ſamého připadlo. Nebo mnohými dluhy obtjžen byw, Léta

1525

1525 na den Swatého Ondřege, ſám ſe w domě ſwém oběſyl, gehož Přátélé tagně wyſſikowawſſe, bljzko gedné wſy pohřbiti dali. A Sedláci to wyſkaumawſſe, wykopane to tělo zaſé wywrhli, kteréž z poručenj Wrchnoſti Kati wzali aby ſpálili, ale když mnoho welmi drew ſhořelo, a tělo ſe ſpáliti nemohlo, adkata mu tak opálenému hlawa, a teprw zemj zaſypán.

2. Cahera pak, když pod Tytulem wyhledáwánj Pikhartů y Městſké wzbuzowal bauřky, Mandátem Krále Ferdynanda (Léta 1526, dewátého dne Srpna) wypowědjn: a hned toho dne (miſto Proceſſy, kterauž pozegtřj na den Swatého Wawřince, ſlawně držeti ſtrogil) z Prahy wyhnán, a do Miſſně ſe obrátil. Odtud zaſe, když Kurfirſſt co to za člowěka geſt zwěděl, wypowědjn, w Frankenlandu žiwot bjdně dokonal.

3. Tož wlaſtně přihodilo ſe wkrutnému tomu Pražſkému Prýmaſowi Paſſkowi, Léta 1530, že daremně k nohám Králowſkým padal, a za miloſt žádal: nebo nic newyproſyl.

Kapitola XXXIV.

Vtiſkowánj pod Ferdynandem prwnjm vſtawičná.

WSiſckni ſyc Huſſytowe, proto že w plném poſluſſenſtwj Papeži ſtáti nechtěli,

Digitized by Google

chtěli, w nenáwiſti byli: ale negwjce Bratřj, proto že hned dokonále s nim ſe rozlaučili. Aniž pro giný cýl Papežency Kompaktátům powolowali, než aby k wyhlazenj Bratřj na Kaliſſných pomocnjky měli. Protož na Mandát Krále Wladiſlawa na ſtupowati, a Bratřjm kudykoli mohli vbližowati nepřeſtawal.

2. Bratřj tedy mnoho po celém Králowſtwj trpěwſſe, zaſſe Apologij, aneb plněgſſj než před tjm Wjry wyznánj ſepſáli: k němuž z Stawu Panſkého, oſob dwanácte, a z Ryttjřſtwa oſob třdceti tři ſe podepſalo, Léta 1535. Kterauž po Panu Wylimowi Křineckém, a Panu Gindřichowi Domauſyckém do Wjdně Králi Ferdinandowi poſlali: naříkagic přitom, a prokazugic, že tak neprávě w bludjch Pikhartſkých ſau narčeni, a gak krwawě někteřj Farářowé proti nim lermo traubj, wolagic, že Pikharty bezpečně bjti, a menſſjho tjm hřjchu než by kdo pſa zabil, dopauſſtěti ſe mohau. Proti těm tak welikým křiwdám že Boha za ſprawedlnoſt, a Krále za miloſrdenſtwj a ochranu, proſý.

3. Wytýkal gim Fedynand nevſtupnoſt gegich: a že na ten čas té Knjžky pro mnohá, zanepráždněnj tak pilně čjſti nemůže, gakžby toho potřeba wyhledáwla. Wſſak předce že proti právu a ſluſſnoſti ničemuž na ně přigiti

giti nedopuſtj, dokudž ta wěc plněgi rozeznána bebude, zaſljbil.

4. Což pokud tak w zawéſſenj zuſtáwalo, doma ſyc vtiſſtěnj ſnáſſeli, od ginud pak, ſkrze Pſánj od Luthera, Melanthona, Bucera, Kapitona, a giných, poſyly nabýwali, a Bůh proti wůli nepřátel, Cýrkwi wzrůſt dáwal, až do toho Ewangeliſtſkým Cýrkwjm po wſſj Německé zemi žaloſtiwého roku 1547.

5. Nebo Cýſař Karel, s Ferdinandem Bratrem ſwým, a s Papežem, ſpolečně ſe vradiwſſe proti podobogim w Němcých Knjžatům Wálku zdwjhli: kdež Ferdynand Čechů za pomoc požádal; ale oni ſtarými s domem Saſkým včiněnými ſmlauvami, a w Náboženſtwj Gednomyſlnoſtj, tak Stawowé wyššſj, gako y Města ſwobodná ſe wymlauwali gednoſtegně: Proto že gich mnoho bylo, kteřjž od Kaliſſných pletich odſtupugic k Luterſkemu Náboženſtwj přiſtupowali. Ferdynand tedy w té Wogně nad Knjžaty Ewangelickými w Njſſi ſwjtěžyw, Léta 1547 s Německým a Wherſkým Wogſkem do Čech wtrhl, Prahu opanowal, Stawy ſwolal, a předněgſſj Stawu Panſkého, Rytjřſkeho, y Městſkého, do wězenj bral: některé wymrſkati, některé ſtjnati dal; některé pak na penězých pokutowal; a některým ſtatky pobral, Pražanům Zbrogniey wſſecka Priwi-

Priwilegia odňal: Někteřj též wypowědjni byli, aneb dobrowolně Wlaſt opuſtili.

Kapitola XXXV.

Zborowé Bratrſſtj w ſſudy pozawjráni, a nèkteřj z Poſluchačů do cela z Země wypowědjni.

Wtak zarmaucený a nebezpečný čas naſſel ſobě Satan nástroge, kteřjž wſſech těch wěcý winu na Bratřj ſwaliti, a na ně proto v Krále, a Panſtwa, a Lidu, negwětſſj nenáwiſt vwésti, ſe pokuſyli: gimž Král vwěřiw, a negprw Mandát wydaw wſſecky Zbory Bratrſké vzawjrati rozkázal. Potom z patera Panſtwj (kteráž mezy ginými, některým Pánům pro ten gim připſaný zprotiwenj ſe wýſtupek, pobrána byla) z Litomyſſlſkého, Brandegſkého nad Labem, z Chlumeckého, Bydžowſkého, a z Turnowſkého wſſecky Bratřj Poſluchače, kteřjby buď k ſtraně pod gednau, buď k ſtraně pod obogj přiſtaupiti nechtěli, zewſſech ſwých zemj wypowěděl.

2. Kterýmž na ně zahřměnjm nemálo gich tak bylo poraženo, že přemocy ſe dali: ale ſtálegſſi Bohu a ſwědomjm ſwým wjru zachowali, a poradiwſſe ſe, we třech rozdjlných hauffich do Polſka ſe odebrali. Prwnj hauff byl Litomyſſlſkých, Bydžowſkých, a Chlume-

Chlumeckých, s wozy wice než ſſedeſáti, magic do pěti ſet duſſi, a ſſli ſkrze Hrabſtwj Kladſké a Hořegſſi Slézſko. Druhý hauff Brandegſkých a Turnowſkých někteře, při wozých padeſáti; bylo duſſi okolo tři ſet, a ſſli přés Krkonožſké hory a dolnj Slézſko. Třetj, tauž ceſtau, oſtatnj djl Brandegſkých w ſobě mage. Wſſickni ti na té ceſtě diwné Boži ochrany, když na ně w gednom y w druhém mjſtě od laupežniku čjháno, vžili, a na mnoha mjſtech lidſké Křeſtanſké čitedlnoſti, a dobročinnoſti zkuſyli: také y w ſamé Polſké, na ten čas dokonále Papežſké, zemi. Nebo w Poznánj, kdež ſe wſſickni ſhledali, doſti wljdně přigati, a do hoſpod připuſſtěni gſau, prwe než Biſkup od Krále, na wybyti gich odtud Mandátu wyžádal.

3. Ale když ten Mandát přiſſel, wygiti odtud muſyli, a do Prus, s powolenjm Knjžete Albrechta Marǧkrabj Brandenburſkého (k němuž před ſebau wyſlawſſe toho tam ſe přeſtěhowánj ſwobodu ſobě obgednali) ſe odebrali. Kdež w Králowcy od Lutéránſkých Kněži bywſſe examinowáni (měli zagiſté ſwé Kněži s ſebau, mezy nimiž předněgſſi Starſſj byl Matěg Syonſký) za Bratřj poznanj a přigati gſau. A wykázáno gim koliks Měſt, kdežby ſe oſazowali, gako: Žoldawa, Kwidzyna, Gardya, Daubrawno ꝛc. A tu mnohau přjwětiwoſt, a Křeſtanſké láſky powinnoſt, k nim prokazo-

kazoval Páwel Sperát Biſkup Pomezánſký: kterýž před některým Létem ſkrze Čeſkau zemi cestu mage, nawſſtjwil byl Zbor Litomyſſlſký, a nabyl dobré powědomosti Bratrſkého Včenj y Řádu. Že se tedy do Prus dostali, z nich se těſſil, Knjžeti ge ſchwálil, y sám mnohodobrého gim činil.

Kapitola XXXVI.

Jan Auğuſta, Jakub Bilek, Giři Izrael, zgimáni.

Třetj wěc kterauž Ferdynand na Bratřj wložil, bylo poručenj, aby Bratrſſtj Kněži byli gimáni. Protož se rozprchli, z částky po Morawě, kteráž w tu bauřku pogata nebyla: z částky aby ne dokonce swých Posluchačů opuſtili, po skrýſſich. Odkudž newycházeli, leč na wětſſjm djle w nocy, a wěrné nawſſtěwowali, y po domjch, kde potřeba byla přisluhowali: což za několik let trwalo.

2. Tři z nich w ruce nepřátelské padli: Jan Auğuſta Biſkup gegich, s Jakubem Bjlkem swým pomocnjkem, a Giřj Izrael Zprávce Crkwe Turnowské. Ale ten diwnau Božj pomocý z hlubokého na Zámku Pražském Žaláře wyſwobozen byw, za swými do Prus se odebral. A potom Polákům

lákům za Apoſſtola od Boha dán byl. Nebo když gednau y podruhé z Prus do Morawy, kdež z Čech wyhnanj Knéži ſe zdržowali, ſkrze welikė Polſko cestu měl, tedy na několiķa mjſtech když ſe přjčina poſkytla, Slowo Božj kázal s takowým proſpěchem, že y z Sſlachty mnohé, a to y Wýwody a Kaſtellány zýſkal, y w málo letech w Welikém Polſſtě do dwacýti Cýrkwj wzdělal. A tok byl počátek těch Cýrkwj w Polſſtě, kteréž poſawád obyčege Konfeſſý Ceſkė zachowáwagj.

3. Nad Janem Auğuſtem, když ſe dowězenj doſtal, neginak tryumfowali nepřátelé než gako někdy Filiſtýnſſtj nad Samſonem, gatého měwſſe: Nebo Muž ten po wſſj Zemi byl rozhlášſený negen proto, že byl přednj Bratrſkých Kněžj Starſſi, ale také pro geho časté s Kaliſſnými y w rozmlauwánjch, y w ſpiſych hádky: Kteréž on tak ſſtaſtně w Čechách, gako Luter Papežence w Němcých, přemáhal. Byl také za něgaký čas Luterowým Včedlnjkem; a potom časté liſty k němu pſáwal, a od něho mjwal. Za kterauž přjčinau Nepřátelé, toho Stawu Ferdynandowi prokazaného nepoſluſſenſtwj, wſſecku winu na ſamého gediného Auğuſtu ſčjtali, gakoby on ſpolu s ſwými, chytře ſobě y giné Stawy pozýſkaw tomu chtěl, aby Ferdynanda nechagice, Jana Frydry-

Frydrycha Kurfiřta Saſkého za Krále ſobě wzali: a že kdyby byl Cýſař bitwu prohrál, konečně to by ſe bylo ſtalo.

4. To tak hrozné ſpiknutj aby wygeweno bylo, faleſſný Člowěk k tomu ſe vžiti dal, že Auguſtu k přátelſkému promluwenj, gakoby dobrau radu k zmenſſenj těch trápenj dáti myſlil, požádal, a tu hned ho gal a do Prahy poſlal. Kdež Kommiſſy nařízená potřikrát ho mučiti kázala; gako y Jakuba Bjlka pomocnjka geho. Ale když žádné neſſlechetnoſti ani znamenj nějakého při njch ſe neſhledalo, zanechány gſau w wězenj celých ſedmnácte let: a teprw po Ferdynandowé ſmrti, w Létu 1564, propuſſtěni.

Kapitola XXXVII.

Mnozý z Knězj Ewangeliſtſkých z Králowſtwj wypowědjni.

Poznawſſe tedy, že Bratřj žádného takowého ſpiknutj původem nebyli, ale že Stawowé, pro ſtaré s domem Saſkým dědične vmluwi a pro nowau k Náboženſtwj w Njſſi ſkrze Lutera obnowenému přjzeň, to včinili; Přiložil Ferdynand myſl ſwau k tomu, aby Lutherani též protiwenſtwj měli. Swolaw tedy Sněm Léta 1549 Kompaktáta potwrdil, a aby žádné giné Sek-

ky (totiž ani Bratřj ani Lutheránů) trpjno nebylo, o tom Sněmownj snessenj wydal.

2. Zčehož následowalo, že nečistj Kalissnj, gako y Papežency, mnohé směloſti nabyli k tomu, aby swobodněgi Ewangeliků nenáwiděli, ge haněli, a gim křiwdy činili: až y w Létu 1555 z poručenj Králowské-ho, w Němcých swěceni a ženatj Kněži, z Měst a Městeček gedni po druhých wyhánjni, a z Králowstwj wypowjdáni byli, w počtu (gakž někteřj poznamenali y **Thuanus lib. XII. m. p. 253**) nedaleko dwau set. Těch Filip Melanthon po Missni a Falcu rozptýlených, w swem k nim včiněném psánj pěkně potěssoval, gehož takowá Psánj tisstěna se gesstě podnes nacházegj.

3. Dopustil též Král, aby někteřj wyssich Stawů pod gakaukoli barwau wypowjdáni y do wězenj bráni byli. Mezy nimiž byl Pan Jan Prostiborský na Ssanowě, ne tak Bohatstwjm gako Wměnjm a wěcý powědomostj wznessený. Ten w podezřenj byw něgakých proti Ferdynandowi Praktyk, a společných s Knjžetem Sasským rad (že s Bratrem Auğustau Léta 1544 k Luterowi do Wittemberka w přjčině Cýrkewnjch rozmlauwánj gezdil) po několikerém wstnjm geho se na to doptáwánj, měl mučen býti. K čemuž wida že se s nim magj, hrdinskau gakausy horliwostj sám sobě gazyk wkau-

vkauſna wyplil. Tázán byw proč to včinil, čeho při trápenj gazykem nemohl, to z Žebříku složen gſa pérem oznámil: že to proto včinil, aby ti kteřjž mu podle dobrého ſwědomj prawdu mluwjcýmu wěřiti nechtěli, k mluwenj nětčeho lžiwého žádnýmtrápenjm přinutiti ho nemohli. Potom gim ſpiſem na několika liſtech tyranſké proti němu y ginýmnewinnýmpoſtupowánj wytýkal, y před Boží ſaud Krále a wſſecky Raddy geho wolal, a brzo potom w témž wězenj (ačkoli Král, aby k zdrawj nawrácen býti mohl, y Barwjře y Doktora mu opatřiti poručil) vmřel.

Kap. XXXVIII.

Jezujté do Čech vwedeni.

WSelikterak ſe o to ſtaral Ferdynand, aby gakým pak koli způſobem ſkroceni byli ti, kterež Heretyky býti vznáwal. Protož y Jezujty, nowau tehdáž Sektu, do Prahy vwedl, a ſlawné gim y bohaté **Collegium** wyzdwihl: gako y brzo potom w Chomutowě, w Krumlowě, a w Gindřichowě Hradcy. Kteřjž pod barwau cwičenj Mládeže, k podwrácenj Cyrkwe y Politye Českés způſobu hledali, a tomu Ohni, kterýmž nyni Wlaſt ſehlcena geſt, podněty zakládali.

Kap. XXXIX.

Pokogný způsob Cýrkwj pod Maximiliánem. Ewangelicy w něčem posawád rozdjlnj, pod gednau obecnj Konfessý ku Porownánj přiwedeni.

Pod Maximiliánem wssak, gako y potom pod Rudolfem, nehrubě se Jezuitům w gich tom vsylowánj dařilo. Nebo Maximilián (Léta 1562 korunowaný) byw Pán pokogný, a známosti Prawdy Boži dobře obdařený, žádnau měrau na to, aby komu w přjčině wjry násylj činiti měl, namluwiti se nedal, odkudž to posslo, že netoliko pod njm Cýrkwe pooddechly, ale y zkwetly.

2. Nebo měl dworského Kazatele, gesstě za života Ferdynanda Otce swého, člowěka pobožného, prawdy Ewangelium Swatého práwě powědomého, a včenj nebeské pobožně předkládagjcýho, Jana Fausera, kterýž proto nenáwist snássel, a o málo že y Mučedlnictwj nepodnikl. Nebo k němu kdysy do pokoge wssed sám Cýsař Ferdynand, ostře mu domlauwal, že Syna geho falessným včenjm swozuge. Načež ač on pokorně odpowěděl, Cýsař wssak tak se rozpálil, že prawau rukau Tulich wytrhl, a lewau Fauzera za krk vgaw, probodnauti ho chtěl; ale se wssak zdržel, a wyssed, Synowi toho člowěka hned od sebe odbyti poručil. (To byw potom brzo

v něho

v něho w Wjdni z vſt ſamého Fauzera ſlyſſel, a pro budaucý pamět rukau ſwau poznamenal Jan Blahoſlaw, Bratrſký na Morawě Zprávce, potom pak y Starſſi.) Aniž wſſak y na potom, gak dlauho Maximilian žiw byl, gaké giné mjwal Swědomj ſwého Zprávce a Radce, než mjrné a pokogné: a obyčeg říkati měl (gakož tak y w Liſtu ſwém ku Panú Lazarowi Sſwendowi pſal) že ſe na Boži Trůn ſázegi ti, kdož nad Swědomjm lidſkým panowati chtěgi.

3. Mezy ginými tomu dobrému Pánu pokogných Rad (byloli kdy třeba) dodáwagjcými, byl maudrý onen Muž Jan **Crato**, kteréhož za žiwotnjho Lékaře sobě zwolim mezy negdůwěrněgſſimi měl. Ten času gednoho ſám s Cýſařem pro občerſtwenj myſli do pole na procházku wygižděgjcým w Wozu ſedě, když Cýſař s boleſtj, že tak mnoho a tak welikých roztržitoſtj w Křeſtanſtwu ſe nalézá, připomjnal, a potom Krátona, Co ſe mu zdá, kterýž z těch tak mnohých Sekt, neb Gednot, negbljže k ſproſtnoſti Apoſſtolské přiſtupowala? ſe wzéptal; **Crato** pak odpowěděl: Newjm geſtliby to Bratřjm těm kteréž Pikharty nazýwagj puſſtěno býti nemohlo; řekl Cýſař Též gá tak ſmýſſljm. Protož **Crato**, zwěděw že Bratřj Německe swé Pjſně w nowě wydati chtěgi, radil gim Cýſaři ge připſati. A ſtalo ſe tak, Léta 1566.

Kdež w swé Předmluwě Bratřj swau y wssech dobrých lidj náděgi wygewugice, že skrze geho Cýsařskau welebnost weřegné Cýrkwe obnowenj fedrowáno bude, k tomu geho přjkladem Dawida, Jozafata, Jozyásse, Konstanthna, Theodozya', probuzowali: ano y swau hřiwnu, podle mjry darů sobě od Boha vdělených, k té tak obecné prácy přednásseli. Gakž to wsse w též Předmluwě (genž se při wssech potomnjch tychž Pjsnj edycých nacházý) spatřjno býti můž: A gest k prawdě podobné, že od toho nebyl ten dobrý Pán, kdyby gen k tomu pro ty, gesstó Králowská Sceptra obležená, a ruce swázané, drži, přigiti byl mohl.

4. Léta Páně 1565, kralowánj Maximiliánowa třetjho, vkowali Nepřátelé Prawdy nowé proti Bratřjm Protiwenstwj, vžiwsse w té wěcy Negwyssjho Kancljře Českého, P. Joachyma z Hradce, Kterýž do Wjdně přigeda swau nezbednostj to na Cýsaři wymohl, aby se k nowému Mandátu, na wyplnénj Wladislawowa proti Pikhartům Mandátu, ač právě bezděky, podepsal. Ale bděla nad swými Božj dobrotiwost, a nedopustila aby ten dobrý Pán buď newinnau krwj se zmazati, aneb sauzených lidj lkánjm obtjžen býti měl. Nebo když Kancljř s takowým Mandátem se nawracowal, a z Bránу Wjdenské na Most wgel,

stalo

ſtalo ſe že gedno toho moſtu pole pod njm ſe prolomilo, a geg Dunagſkým wodám k ſehlcenj wydalo. Vtopil ſe tedy se wſſechněmi ſwými, toliko ſſeſt Reytharů wyplynulo, á geden Rytjřſkého řádu Mládenec, kteryž po mnohých teprw letech w wěku ſeſſlém žiwot dokonaw, za dlauhé časy hrozného toho Božjho ſaudu ſwědkem byl (nebo naučiw ſe gak Pán Bůh nad ſwými ſtráž mjti a bdjti ráčj, k Bratrſkému Náboženſtwj byl přiſtaupil.) Ten vzřew po Dunagi ſplýwagjcýho, a w wodách ſe obracegjcýho Pána ſwého, a vchytiw ho za zlatý Rétěz držel, dokudž Rybáři, kteréž na Lodce přibližowati ſe widěl, nepřiſpěli. Tak Pán wytažen, ale mrtwý: Truhlice pak s zamčeným tjm na zahynutj Lidſké Mandátem, tak vtonula, že gi žádný z lidj wjcegi newiděl, aniž ſe kdo wjce o tu wěc pokuſyl. O té Hyſtoryi **Thuanus** také zmjnku činj w Knize třidcáté oſmé: a dokládá, že ſe to ſtalo 10 dne Praſynce.

5. W deſyti potom letech (Léta 1575) držel Maximilián Sněm w Praze, a Stawům pod obogj powolenj dal, aby ſe pod heſlem gedné obecné aneb ſpolečné Konfeſſy ſrownati mohli: ačkoli tomu wſſj ſylau, daremně wſſak gak Jezujté, tak faleſſnj Husſyté, překazyti ſe pokauſſeli. Nebo když w ſwých Supplikacých a Proteſtacých, mezy ginými wěcmi toho doložili, že Sta-

wowé pod obogj negſau v Wjře gednomyſlnj, ale mezy ſebau Pikharty, Kalwinyſty, Lutherány, magj: tedy Stawowé, k oſwědčenj Gednomyſlnoſti tu radu naſſli, aby ſepſána byla wſſechněm ſpolečná Konfeſſy. Čehož k wyřjzenj zwoleny gſau giſté oſoby z Knéžj, a kteřjby k nim dohlédali ze wſſech Stawů někteřj, maudřj a včenj. Kterýmž Miſtři Pražſſtj Knihy M. Huſſa a ſtará o Náboženſtwj Synodnj y Sněmownj Sneſſenj: kteřj Augſſburſkau Konfeſſy byli přigali, welikà gjž Stawů čáſtka, ti tutauž Konfeſſy; gako také ti kteřjž z Bratřj byli, ſwau předneſli. Srownáwalti tedy o každem Artykuli Wjry, y ſmyſl y způſob mluwenj, gednekaždé ſtrany: a ſepſali z toho Artykule takowými ſlowy, aby ſe k nim každá ſtrana podepſati y mohla y chtěla: k ginému přjliš obzwlážſtňjm a ſubtilnym některých Otázek rozdjlnoſtem nepřiſtupugjce. Kteráž gegich chwály hodná mjrnoſt, a opatrnoſt, netoliko gim w ten čas pomohla, ale y mnohým a welikým Mužům w Němcých ſe ljbila. Nebo Cýſař té ſobě předneſſené Konfeſſy potwrdil, a wſſecky k nj ſe podpiſugjcy w ſwau Králowſkau ochranu přigal: toliko Moc wyzdwiženj Konſyſtoře a Akademie, za kterauž aby gim dána byla žádali, k ginému času odložil: wyſoce wſſak ſlowem Králowſkým připowjdage, že aneb on ſám geſſtě a nebo Syn geho Rudolff

(Kterého

(kterehož giž za Čekance Králowstwj byli přigali) žádost Stawů skutečně naplnj. Doložiti tuto slussj, že ta Konfessy Stawů Českym gazykem byla sepsána, w Latinskỳ nepřeložena, nercyli newytisstěna, až teprw Léta 1619, když Králi Frydrychowi od Akademie a Konsystoře Pražské, přednessena býti měla. Pro kterauž přjčinu **in Syntagmate Confessionum** (totiž w Knize, w niž wssech za nasseho wěku obnowenỳch Cyrkwj, Sasské, České, Helwetské, Anglické ꝛc. Wjry Wyznánj spolu wydána gsau) se nenacházỳ, a která tam pod gménem Konfessỳ České gest, ta Bratřj Českých obzwlásstnj gest, a ne tato wssech Stawů společnj. Kterauž toliko w Německỳ gazyk přeložiti dal, a o nj od Theologů Wittemberskych hned z toho Sněmu Léta 1575 saudu požádal, Pan Bohuslaw Skastnỳ z Lobkowic a z Hassenstegna toho času od Stawů k té wěcỳ zwolenỳ **Director.** Potwrdili gi pak Wittembersstj w swé k témuž Pánu odpowědi, mezy ginỳmi také y těmito slowy. Ačkoli krátká gest ta Konfessy, a snadně se rozuměti může, že w spisowanj gi toho negwjce sstřjno bylo, aby předněgssj Artykulowé Wjry krátce, pěkně, wlastně, předloženi byli, pro wwarowanj se zbytečné dlauhosti, a o hluboké otázky swáru: Což snad někteřj w nassj Německé Zemi, gessto rádi hlaubagj, wygdeli ta Konfessỳ w Německém gazyku, budau přetřásati: nám wssak ta

Křeſtanſká wáſſe mjrnoſt a opatrnoſt nemuže ſe neljbiti: Protož napomjnáme zgewně, abyſſte, přigdauli od ginud ginačegſſj o nj ſaudowé, od té tak ſwaté a čiſté ſproſtnoſti odwéſti ſe nedali. Poněwádž to giſté geſt, že tak neglépe Cýrkew retowána, wzdělawána, naprawowána, y w gednomyſlnoſti zachowána bywa, když čiſtè Swatého Ewangelium včenj lidu Křeſtanſkému, bez chlubně wyhledáwaných ſubtylnoſtj, a odtud wyplywagjcych hadruňků, ſe předkládá: gakž y Žalm 25 tak ſe modlj, Sproſtnoſt a Wpřjmnoſt nechť mne oſtřjhagj ꝛc. Dátum w Wittemberku 3 Liſtopádu, Léta 1575.

Kapitola XL.

Pod Rudolffem Ewangeljcy plné ſwobody doſtali.

WRoce potom wytržen z toho Swěta ſſlechetný Maximilián, a naſtaupil Rudolff Syn geho; kterýž Otcowſkych ſſlepěgi náſleduge, až do Léta 1602 kralowal, nedopuſtiw přjčinau Náboženſtwj žádného činiti přjkořj. Toho teprw roku pokautnými Jezuitſkými ſkrze ſwé náſtroge vſylowánjmi, k tomu přiſſlo, že Rudolff k Mandátu od nich ſepſanému, o nawrácenj zaſſe k ſwé prwnj mocy Mandátu Wladiſlawowa ſe podepſal, a geg wůbec wydati kázal. Wſſak tjm nic wjce ne ſpraweno, než že kolikos

likos Bratrſkych Zborů zawřjno bylo. Bratrſſtj zagistě přednj Páni proti tomu ſe ozwali: oſwědčugice, ze ſe na ně ten Mandát newztahuge, poněwadž oni takowymi negſau, gacy Pikharti tam ſe wypiſugi. Y obdrželi ſnadně, aby to pokogny Cyſař trpěl, že geho Mandát přjſně oſtřjhán nebyl: aniž pro ginė Ewangeliſtſkė Stawy Nepřátelė na to hrubě naſtupowati ſměli. Praweno bylo od hodnowěrnych lidj, že Cyſař wwečer toho dne (22 Cerwence) když o wzetj od Turka Bělehradu Králowſkėho, přednjho z Wherſkych Měſt, Nowina přineſſena byla, wlekna ſe řekl: Hned ſem ſe bál že něco bude, když ſem ſe dnes Regimentu Božjho, kterėž nad Swědomjm lidſkym ma, wgjmati počal: narážege nepochybně na Otcowſkau onu řeč, o niž wyſſegi.

3. A že neměl ginėho wmyſlu, než pobožnėho Otce ſwėho ſliby naplniti, a Swobod Swědomj potwrditi, doſti to potom wkázal, když Léta 1609 Stawům pod obogi, ačkoli proti wůli Papežſkė, a roty Hyſſpanſkė, ba y ne gedněch ſwych wlaſtnjch Rad, Konſyſtoř dolegſſi s Akademij Stawům pod obogi, aby gi podle wůle ſwė obnowili, odewzdal. Přidaw k tomu Liſt Majeſtátu, w němž toho dánj potwrdil, a aby Koſtely a Sſkoly kteréž prwe drželi dále držeti, a kdeby potřeba bylo nowė ſtawěti mohli, powolil; ſſužowati kohokoli z přjčiny Náboženſtwj

ſtwj (také y z ſwých, aneb giných Papežſkých Panů ano y Duchownjků, poddaných) zapowěděl, y budauch Krále a Náměſtky ſwé, aby toho wſſeho oſtřjhali zawázal: a nad to Stawům, aby tě ſwé Swobody Stráže a Defenſory z proſtředku ſwého zřjditi mohli, moc dal.

3. Také Stawowé Konſyſtoř obnowili, a pro plněgſſi ſwornoſt Tři z Husſytů, Tři z Bratřj, Tři z ginych Ewangeliků Kněži, ſkrze hlaſy wybrali, a k těm Tři z Profeſſorů Akademie přidali: a tak těm dwanácti wybraným Mužům o wſſecky celého Králowſtwj Cyrkewnj wěcy péči mjti poručili. A že giž wſſechněch ſpolečné bylo ſneſſenj, aby Kompaktáta byla zahlazena, a Cyrkwe wſſecky podlé prawidla ſamého Božjho Slowa ſe řjdily, zwolen geſt prwnj Adminiſtrátor z Husſytů, K. Eliáš Sſud z Semanjna: napotom pak aby z ſpolečného ſhromáždění Knězſtwa wywolowán byl. S Bratřjmi pak, kterymž Řádů ſwých až do plněgſſiho někdy o to ſe porownánj vžjwati powoleno, tak bylo zawřjno, aby Senyora ſwého, Adminiſtrátorowa Kollégu negbližſſjho, gak dlauho ta Řádu rozdjlnoſt (wſſak w přátelſké Swornoſti) trwati bude, objrati ſobě moc měli. Kterymž také w Praze Kapla Betlém, pro Hussowa někdy Kázánj ſlowautná, gakožto

kožto wlaſtnjm Huſſowým potomkům, od Akademie propugčená byla. Z kteréhož wěcý wſſickni pobožnj lidé ſe radowali, Pána Boha chwálili, a po mjſtech na Koſtelích werſſe latinſké pſali.

Templa patent, Leo laetus ovat, firmante Rudolpho
Qvam dederas Fidei Maxmiliane fidem.

To geſt:

Koſtelowé odewřjni) (Co Maxmilián ſljbiti,
Čechowé obweſeleni,) (To Rudolff ráčil ſplniti.

4. Weſſli také Stawowé Pod-obogj s Stawy Pod-gednau w Porownánj a přátelſkau Smlauwu, o zachowánj mezy ſebau Pokoge a Swornoſti: kterauž w giſtých Artykuljch obſáhſſe, do Deſk zemſkych wložili: a Cýſařſkým y geho Rad podpiſem vtwrdili. Ale nalezeni gſau tři, kteřjž aby ſe podepſali, gednau, podruhé, potřetj, w tom pohledáwáni bywſſe, nechtěli, a že pro Swědomj nemohau tjm ſe wymlauwali: Zdeněk Albrecht Popel z Lobkowic Negwyſſj Kancljř Králow. Čeſkého; Wyljm Slawata z Chlumu, a z Koſſmberka: a Jaroſlaw Bořita z Martinic, ginák Smečanſký. Proti těm tedy Stawowé Podobogj znamenitau Proteſtacý včinili: geſtližeby kdy w potomnjch časých proti té, Stawům od Cýſaře propůgčené Swobodě, co před ſebe bylo bráno (nebo že ten vmyſl magj, tjm ſe nepodepſánjm znáti dáwagj) tedy že k nim

gako k Russitelům obecného Pokoge o to hleděti budau. Kteráž Stawů Protestach s powolenjm Rudolffowým také gest do Desk zemských wepsána, mezy Prywilegia wložena, a tak s ginými wssechněmi Prywilegiemi od Náměstků Rudolffowých přjsahami stwrzena.

5. A tuk zkwetlo čisté Náboženstwj, a wyprázdněno pomalu ffalessné Hussýtstwj, po wssem Králowstwj, že sotwá sty nagiti by se byl mohl, kterýžby se k Ewangelistskému neznal Náboženstwj. Ale ach nastogté! s Wolnostj Náboženstwj pomalu také gakž bywá, wlaudila se života Swáwolnost: a počala Kázeň, y při těch v nichž prwé byla, welice opaussťjna býti. Protož newssechněm pobožným takowá ta swoboda, bezpečnost těla za sebau táhnauch, se ljbila, a někteřj hned zle gi tussiti počali, až to Ferdynandské powětřj nás přikwáčilo. A onen Prorocký hlas, že w pokogi hořkost má neghořčegssi, se naplnil: o čemž njžegi.

Kapitola XLI.

Nowé pod Matyássem Nepřátel Praktyky.

Zastawiti se na mjstě tomto, a něco giných některých wěcý připomenauti, potřeba, aby se hned gruntu bjd nassich lépe wyrozuměti mohlo. Přjležitost k tomu aby

Čecho-

Čechowé a Slezácy plné takowé w Náboženstwj swobody od Cýsaře Rudolfa dosáhli, ta byla: Že Vhři s Rakussany a Morawany, pro nějaké Politycké příčiny od Rudolfa odstaupiwsse, Bratra geho wlastniho, Matyásse Arcy-Knjže, sobě za Krále, za Knjže, za Marǩrabě, wzali, y s welikým Wogskem Léta 1608 do Čech až ku Praze wtrhli: netoliko Vherskau Korunu, genž w Čechách chowána byla, mjti chtjce, ale y Čechy k odstaupenj od Rudolffa namlauwagjce. Ale ti, spolu s Slezáky a Lužičany, wěrnost Rudolfowi zachowawsse, a Matyásse s Vherskau Korunau, a s tytulem Čekanstwj Králowstwj Českého propustiwsse, za tu wěrnost Rudolfowi zachowanau prosyli, y wyprosyli tu dáwno zasljbenau milost, Swobodu w Náboženstwj, a moc nad Konsystořj y Akademij Pražskau.

2. Rudolff mezy tjm těžce tu potupu od Bratra včiněnau snassege, a nadto wjce na Sspanyelské Praktyky prohlédage, zle swé České y celé Německé Zemi tussiti počal. Protož sam v sebe na giné rady pomýsslel: a rozwažuge komuby se w tom swěřil, wybral sobě dwa Pány, o nichž že mu w tom wěrnost zachowagj naděgi měl, gednoho z Rakaus, Pana Jana Eusebia Káhna, a druhého z Morawy Pana Jana Ssmjda, ná Kunstátě: kteřjž wssak oba rodem byli ze Sstyr-

Sſtyrſka, pro Náboženſtwj od Ferdynanda Arcy Knjžete w Létu 1600 (když w Sſtyrſku reformowal) s ginými mnohými wyhnanj. Těch k ſobě Rudolff Léta 1610 do Prahy powolaw, gak ſe o dobré obecnj ſtarà wyprawowal, a nad tjm že Mathiáš Čekancem wciněn geſt, naříkal: kterýž (prý poněwádž také bez potomſtwa geſt, a Kněžj ho po wůli magj, báti ſe geſt že ho namluwj aby ſobě Ferdinanda za ſyna zwolil, a tak mu na Králowſtwj pomohl. On tedy že wmyſl má ginému z Domu ſwého k tomu dopomocy, Leopoldowi: o němž wj, že ač nynj Biſkupem geſt, a Ferdynandůw Bratr wlaſtnj, tiſſſj wſſak že geſt myſli, a dobrých rad poſlechne. Nad to wſſecko, aby y on ſweden býti nemohl, že včiniti chce wěc paměti hodnau: totiž za živobyti geſſtě ſwého založiti Řád aneb Towarysſtwo Pokoge, pro obhagowánj Swobod Swědomj: aby, kdokoli wzývá gména Kryſtowo, ſwoboden byl. A že do Towarysſtwa toho Řádu pozwati chce Králu a Knižat Ewangelických, a geſtli kteřj chtjti budau, Katolických. Kterýchž mage giž poznamenaný giſtý Regſtřjk, vkázal okolo čtyrydceti gměn, a přečetl ffurmu té Smlauwy, aneb Towarysſtwj Řádu toho, tak gakž geg ſám byl ſepſal. A wyňaw Řetěz zlatý, s znamenjm aneb Erbem Pokoge; Tento ſem wlaſtnjma rukama vdělal, řekl, a

wjce

wjce gich vdělám, podlé počtu osob toho Towarystwa.

3. Ptal se gich zatjm, wida ge s vážnutjm toho poslauchati, Chtěliliby pro přiwedenj také chwalitebného předsewzetj k cyli, něčjm také oni napomocy? Když odpowěděli, že při sobě nenalézagi, čjmby swau nedostatečnostj w tak welikė wěcy pomocy mohli, odpowěděl: Wložil sem wás dwau vžiti w některých poselstwjch. Tebe Kahne k Knjžatům Německým, a tebe Smjde k předněgssjm Panům Českým a Morawským. Ale poněwádž prwė pro mė a Stolice mė vbezpečenj bude mi Wálečného lidu potřeba, pogedete negprwe do Passowa k Leopoldowi, a gemu (když wám v něho psánjm swau wlastnj rukau včiněnym wjru zgednám) tuto radu wygewjte. Knjž powoljli, gakož wjm že powolj, tedy opatřic aby hned Wogsko bylo zbjráno, ke mně se nawrátjte.

Zděsywsse se oni tak neobyčegnych wěch, požádali sobě tŕj dnů na rozmysslenj; y powolil, gim Cysař. Dni pak nawrátiwsse se, poručenj Cysařské na se přigali, y ge skutečně wykonali: kteréž wssak nezwedlo se sskastně. Nebo ačkoli následugjchho Roku 1611 Wogsko to Passowské až do Prahy se dostalo, Mathás wssak s swym Wogskem přitáhl, onyno wyhnal, na Králowstwj České

Čeſkė geſt korunowán, Rudolff pak žalosti nedlauho potom vmřel, Léta 1612.

4. Neſluſſi mlčenjm pominauti: kterak, když Pan Sſmjd z Pasſowa ſe nawrátiw, k Předněgſſjm Čeſkým y Morawſkým Panům wyſlán byl, a mjněnj Cýſařſkė w známoſt gim vwozowal, mimo wſſecku náděgi žádného nenalezl, kdoby tomu wjru dáti chtěl: než že to barwa geſt, pod njž leſt a oklamánj ſe kryge, tak to wykládali: aneb také mezy těmi dwěma Králi Wogny ſe obáwali. Což když Cýſaři Sſmid oznámil, on rozhněwaw ſe z Stolice wywſtal k Oknu poſſpiſſil, a prudce odewřew, a na Prahu wzhlédna, řekl: Praho, newděčná Praho, gá ſem tebe ſlawnau včinil, ale ty nýni wyhánjš mne dobrodince ſwého. Pomſta Božji přigdiž na tě, a Prokletj připadniž na tě, y na celau Čeſkau Zemi. Toto wſſecko z Vſt téhož P. P. Sſmjda ſem ſlyſſel, na Zámku geho Kunſtátu, Léta 1626, gá který to poznamenáwám. Kdež přitom pobožný ten a wýš než ſedmdeſátiletý Stařec, zlatý onen od Rudolfa na znamenj Towaryſtwa Pokoge vdělaný, a ſobě darowaný Řetěz z hluboke truhly wytáhna, a ſlzami ſwými ſkropuge, tak mluwil: Tento hle Klénot Pokoge, ſwatý Cýſař ſwatýma ſwýma rukama dělal. A hned zas: Prokletj pobožného Cýſaře, gehož ſme wděčnj nebyli, připadlo na nás.

5. To

5. To Cýsařské, o založenj Towarýšstwa Pokoge mjněnj, mělo bezewssj pochybnosti wssechněm Ewangelikům milé býti, a diwnau wěcy se zdá, Proč se nepodařilo. Zdali snad nedobře to vraděno? či skrze giné než takowé lidi začjnáno býti mělo? Cokoli kdo sauditi o tom chce, nahlédnemeli hlauběgi, gisté gest, že to saud Božj byl, aby tak Národ náš, a za tjm celá Německá Říssse, metlám byla přitažena, a Nepřátelům Prawdy mjru Otců swých doplniti přjležitost se dala. Doplnilik zagistě až prawě do wrchu, a nás zkazyli do gruntu. Kterauž Hystoryj, gakž po částkach odtud y odginud sebrána gest, nynj wypissseme, celé dáti gesstě nemůžeme: proto že tohoto Antykrystowa, hromobitj Děla, kterýmž rozwrženi sme, od dáwna w tagnosti kowaného, swrchek toliko gen gesstě se widj; celau wnitřnj přjprawu čas odkryge.

7. My wssak pod Mathássem w oshdlách giž bywsse zlapáni, zhynutj swého sme nechtili, ale owssem gakoby Swobodám Swědomj neglépe pomoženo bylo, sme se wesselili: až nowá tu y ginde nepřátel vshlowánj se wyskytala. Nikdy wssak zgewnědi, gako když Ferdynand Sstyrský, čehož se pobožný Rudolff obáwal, Králowstwj Českého dopadl.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola XLII.

Ferdynand druhý, vhlawnj wſſech Ewangelikůw Nepřjtel, proti wůli Čechů Králem včiněn.

Léta 1617 nenadále Matyáš do Čech přigel, mage při ſobě Ferdynanda Strýce ſwého. A tu na ſpěch Stawům Sněm rozepſaw, odgel do Drážďan k Kurfirſſtowi Saſſkému, aby ho w přátelſtwj s Ferdynandem vwedl. Nawrátiw ſe odtud Sněm držel, an Stawowé w menſſim počtu než ſe Cýſař nadál, ale ne w menſſim než ſobě winſſowal, ſe ſgeli. Býl zagiſtě čas Zně, gakž rozuměti naſchwále k tomu obranný, aby pro Hoſpodářſké Práce nekáždý rád od domu wzdálen býti chtěl.

2. Tu Cýſař ponařjkaw že Dědice nemá, oznamowal, že ſobě za Syna zwolil Ferdynanda: gehož Ctnoſti wychwalowal, a aby za Krále přigat a korunowán byl, žádal. Odpowěděli Stawowé, že wěc takowá bez přjtomnoſti Stawů giných přiwtělenych Zemj před ſe wzata býti nemůže. Na to Cýſař, že Čechowé gſau Hlawa, co oni včinj, toho ginj že potwrdj: Sám že čim dále tim wjce ſcházý, tato wěc k ginému času že odložena býti nemůže. Když tedy ſtále na to, aby přigat a korunowán byl, naſtupowáno bylo, přiſſlo k tomu, že Stawowé Proteſtachy činili, že to ſlowo, aby Přigat byl

nowé

nowé geſt a neobyčegné: poněwadž by prwé za Krále Wolen, než Přigat, býti muſel. Ale to wſſecko diwnými chytroſtmi, a některých z Stawů tagným přemluwenjm, některých ſtraſſenjm a pohrůžkami, w niwec bylo obráceno. Odkuož následowalo, že někteřj widauc an ſwobodnj hlaſowé mjſta nemagj, domu ſe rozgeli: a kteřj pozuſtali, y korunowánj tomu přjtomni byli, to toliko zprawili, že Kr. Ferdynand než korunowán byl, Rewers od ſebe Stawům včinil, že pokud Matyáš w živobytj bude, žádných wěcy Českých řjditi, mnohem méně coby ſe Náboženſtwj dotýkalo w to ſe wkládati nechce. Takž korunowánj doſſed, y hned do Morawy, do Slézſka, do Lužic odgel, a aby y od nich za Krále přigat byl, obržel.

3. A od toho čaſu Nepřátelé prawdy B. ſmělegi ſobě počjnati začali. Aniž ſe zdržeti mohli, ábý Podobogjm zgewně y vtrhati y pohrožowati neměli. Nýbrž hned když Ferdynand do Morawy přigel, Jezuite gemu ku poctiwoſti Bránu Wjtězſnau w Olomauczy na Ryňku poſtawiwſſe, mezy giných ozdobami k Erbu Rakauſkému Lwa Českého, a po druhé ſtraně Morawſkau Orlicy, na řetězu přiwázané namalowati dali: pod nimi pak s odewřenýma očima ſpjcyho Zagjce položili, připſawſſe nad njm pohádku **ADSVEVI**, Přiwykl ſem totiž

tiž odewřenýma očima ſpáti: zgewně ſkrze to Stawům ſe poſmjwagjc, že zaſpali, a tak ſe podmaniti dali. Následugjcýho pak za tjm roku wyſſla z nowé Jezuitſké Akademie w Moltzheimu Zemi Elſaſké Knjžka, w gegjž Předmluwě Leopolda též Akademie Fundátora, k horliwoſti probuzugj přjkladem neggaſnějſſjho Bratra geho, kteréž prý ačkoli Kacýřům w Čechách pod čas korunowánj ſwého dle obyčege přjſahu včinil, prwé wſſak w Kaple Koſtelnj ſe zawázal, že Kacýřům nikdy ničehož coby Cýrkwi na ſſkodu býti mělo, nepowolj.

4. Gakož pak že Stawům vſty, Papeži pak ſwému ſrdcem přiſahal Ferdynand, hned ſe to brzo znáti dalo. Od toho zagiſtě času nic nebylo, očby ſe na těžkoſt Podobogim nepokauſſeli: buď lſtmi rozličnými Práwa a Spravedlnoſti gegich wywracegjce, aneb zgewnými křiwdami k netrpělivoſti popauzegjce, aby tak od njch ſamých přjčin ku pozdwjženj ſe proti njm doſtali. Nebo hned po Ferdynandowu odgezdu počali to negen Arcybiſkup a Duchownjcy, ale y Politycy, Slawata a Smečauſky, y ginj; a na Morawě Biſkup Olomaucký, a Hegtman Marǩrabſtwj Morawſkého Ladiſlaw z Lobkowic na Holeſſowě, proti zgewnému w Mageſtátu opatřenj, Poddaným ſwým w Náboženſtwj překážku činiti,

Digitized by Google

ti, Chrámy odgjmati aneb zawjrati: y w ſamé Praze, a giných Králowſkych ſwobodných Městech, rozličně ſe o to pokauſſegjce. Jezujti také na Kázanjch ſwobodně haněti ſe osmělili, ne gen stránu Podobogj ale y samého giž w Pánu odpočjwagjcího Cýsaře Rudolffa, a tu od něho Stawům danau w Náboženſtwj Swobodu: a to s častými pohrůžkami, a s častým že to dlauho státi nebude, předpowjdánjm.

5. Obzwlásſtnjm též Mandátem zapowědjno bylo Jmpresſorum, aby žádných Kněh kterýby na Kanceláři-přehlédnuté a powolené nebyly, tiſknauti ſe nepokauſſeli: ſwým mezy tjm wſſeligaké Paſſkwille, a neprawé proti Podobogjm Spiſy, wydáwáti dopauſſtěli. Wydáno též z Kanceláře Pražſké Hegtmanům Měſt Pražſkych, y Rychtářům Cýsařſkym (kteřjž Papežency bywali) nowé Nářjzenj, kterýmž sobě rozkázáno měli, aby wſſech Kostelů Založenj a Nadánj wyhledali, y ge w každé Dſadě od Dſadnjch wyzdwihowali: Schůzek gim žádných, leč při swé přjtomnosti, nedopauſſtěli, mezy Starſſi Kostelnj Papeženské obsoby sázeli (gakožto y při některých Kosteljch včinili:) Naposledy, Deffenſorům ani Konſyſtoryánům, gich wypowědj k cýli přiwozowati nedopauſſtěli.

6. Nad

6. Nad to wýſſe, s některými Knězjmi, o nichž żeby k prwnjm Kaliſſnych obyčegům nawrátiti ſe dali, rozuměti mohli tagně gednali, a gim radili, aby ſpiſſice k nowému Králi Supplikach, żádali ſobě nowé Konſyſtoře podobogi, kteráżby od nich podle prwnjho způſobu pod poſluſſenſtwjm Pana Arcy-Biſkupa řjzena byla, powolenj. Gakýchž Knězi giż byli 12 na ſwau ſtranu přewedli, ale że negpředněgſſi z nich, Matauš Pačuda, gehož naděgi Adminiſtrátorſtwj kogili, w nemoc wpadna a że z tė nemocy nepowſtane wida, k ſobě ſam přiſſel, zpronewěřenj ſwého litowal, Towaryſſſtwo od tė bezbożnoſti odwozowal, přiſſlo zlė to gegich wſylowánj na nic.

7. To kdyż gim neſſlo, o ginė ſe pokuſyli. Betlemſká Kapla hned od začátku założenj ſwého Akademij odewzdaná, byla w Létu 1609 při obnowenj Konſyſtoře Bratřjm k wżiwánj propugčena. Tu po ſmrti Sényora gegich, K. Matěge Cýra, Roku 1617 Akademikům z mocy wzýti, a ſobě přiwlaſtniti, pokuſyli ſe. Ale Profeſſoři Akademie Práwa ſwého wżiwagic, tomu zbránili: a nowého Senyora, Jana Cyrilla, obwyklým obyčegem tam wwedli. O gine podobné wěcy tytýż ſe pokauſſeli, ale nikdeż ſe gim nedařilo.

8. Kromě

8. Kromě že Hraběti z Turnu Purǧkrabſtwj Karlſſteynſké, genž geſt Stráž Koruny a Swobod Králowſtwj Českého, odgali, a to proti Práwům Králowſtwj bez wſſeligakého prowinění: leč ſnad že ſe na předeſſlém Sněmě Swobodnéº Krále wolenj vgjmal. To pak odgaté Purǧrabſtwj s kljčem od Zámku Karlſſteyna odáno negwhlawněgſſjmu Podobogjch nepřjteli, Smečanſkému: ſnad proto abý on Swobodu Náboženſtwj Mageſtátem ſtwrzenau, kteréž prwe překazyti nemohl, obmyſlem něgakým odgjti mohl. Ten tedy hned poddaným Panſtwj Karlſſteynſkého zſtrany Křtů a Pohřbů rozmanité překážky činiti počal.

9. To též y ginj Nepřátelé činili, až y Arcy=Biſkup, a Opat Braumowſky: z nichž tento w Městě Braumowě, dle mocy Mageſtátem dané, w nowě poſtawený Ewangelický Koſtel zawřjti; onen pak w Městečku Hrob řečeném dokonce rozbořiti, dal. Tak na Panſtwj Krumlowſkém a ginde, weliké Protiwenſtwj Poddaným wymýſſleli.

Kapitola XLIII.

Čechowé mnohotwárně popauzeni bywſſe. Zbraně ſe chopili.

Těch a k tomu podobných wěcech, kteréž w Apologij Stawů wypſány ſau,

doſlýchagjce Páni Deffenſorowé Akademie a Konſyſtoře Pražſké, ſgeli ſe do Prahy, w počátku Roku 1618: a podlé mocy ſobě odewſſech Stawů Králowſtwj Českého dané, a Magestátem od Cýſaře Rudolffa danými ſtwrzené, z každého krage 6 Oſob, dwě z Panů, dwě z Rytjřů, dwě z Měſt, obeſlali, pro wzetj o to rady, coby w takowém od Protiwnjků poſtupowánj před ſe bráno býti mělo. Ale y hned přineſſena z Wjdně Cýſařſká zápowěd, aby Deffenſorowé žádného obſýlati, a žádný obeſlaný ſe ſtawěti, neſměl: ginak že w winu vražené Welebnoſti, nemiloſt vpadnauti muſy, když Cýſař žádného kromě ſamého ſebe, za Deffenſora Králowſtwj ſwého nevznáwá.

2. Nic méně wſſak ſhromáždili ſe Stawowé w welikém počtu. A když tý y týž nowé přicházely Zápowědi, y Pohrůžky, a Stawowé doſtatečně to ſobě vkázané měli, že ne z Wjdně od Cýſaře, ale z Zámku Pražſkého od Mjſtodržjcých vkowané přichazegi, a od nich ta hromobitj půwod magj: tedy hned gegich tak často raněná trpělíwoſt, vbrátila ſe w prchlíwoſt, že hauffně, a w oděnj, na Zámek geli, a negpředněgſſi těch Baurek půwody, Smečanſkého a Slawatu, s gednjm Sekretářem týchž Praktyk pomocnjkem, Filipem Fabriciem (dawſſe gim napřed wýš dotčenau w L. P. 1609. včiněnau Proteſtacý přečjſti, y auſtně to co od nich

proti

proti porownáňj ſtran obaudwau mezy tjm geſt přečiněno, ſtjžiti) z Oken wyházeli. Za diw to měli Nepřátelé, že žádný z těch wyházených žiwota nepozbyl: ale nebylo ſe tak hrubě čemu diwiti, že na mjſto měkké, a z oken Kanceláře wyhazowanými papjry poſtlané wyházeni, žiwi zuſtali: raděgi to znamenj bylo, že ge za Biče na hřbety Čechům zachowané chtěl mjti Bůh.

3. Když Exeqwuch tauto powſtalá w Městech Pražſkých bauřka vpokogena byla, Stawowé ſhromážditwſſe ſe zaſe, a vradiwſſe, Jezujty, gakožto wſſech Bauřek původy, gegichž nástrogemi toliko ti wyházeni byli, z Králowſtwj wypowěděli, Léta 1618, dne 23 Máge. Kteráž wěc k této pro Náboženſtwj Wogně, kterauž do dnes celá Europa hořj, žádoſtiwé Nepřátelům podala přjležitoſti. Nebo ačkoli Čechowé y hned k Cýſaři wyſlali, a že nic proti G: C. M. před ſe neberau, ale toliko Ruſſitele obecného Pokoge, podlé mocy Mageſtátem ſobě dané, y w Proteſtacy Cýſařſkau přjſahau ſtwrzené, ſtreſtané mjti chtěgj, w tom ſe oſwědčowali, y Cýſaře, aby toho ginák newykládal, ponjženě proſyli: Cýſař wſſak na Ferdynandowo a Papežſké Ligy toho wyhledáwánj Čechy za Rebellanty, kteřjž Wognau ſtreſtáni býti magj, wyhláſyl. Čechowé na proti tomu Wognau ſe brániti vlo-

žili: a na ten čas když Krále w zemi neměli, XXX Dyrektorů zwolili. K njmž Slezácy y Morawané, widauc že o Náboženstwj činiti gest, tudiž přistaupili.

4. Že pak to bylo, čehož Nepřátelé dáwno hledali, a k tomu cýli rozmanitě Čechů posstjwali, zřegmé bylo odtud, že se z toho Jezujti radowali, že giž přjležitosti k dokonalému Národu Českého podmanění, dosáhli: Což z přewzatých gich listů w swé Apologij Stawowé prokázali.

5. Nýbrž y mezy Raddami Cýsařskými, kteřj mjrněgssj rady dáwali, slyssani nebyli. Sám Kardynál Klésel Widenský Biskup, že od Wogny odrazowál, gakoby Zrádce domu Rakauského byl, před Cýsařem od Legáta Sspanyelského obžalowán, y od Ferdynanda do wězenj dán. Prawено bylo, že když týž Biskup před Cýsařem o tom řeč měl, gak Králowstwj České tak nýni skwetlé, k welikému přigde spusstěni, gestli že Čechowé k tomu přiwedeni budau, aby s opowážením sebe swých Swobob hágiti musyli; Cýsař odpowěděl. Wir wollen lieber ein verwüstetes, als ein verdammtes Königreich haben, Raděgi (pry) chceme mjti Králowstwj spusstěné, než zatracené. Posláno tedy do Čech Wogsko, negprw Cýsařské, pod Dampjrem: potom y hned Sspanyelské pod Buqwojem.

6. Me=

Digitized by Google

6. Mezy tjm vmřel Matyáš, a Čechowé s Morawany, Slezáky, Lužičany, Raddu měli, zdaliby měl Ferdynand, Náboženſtwj a Swobod Zemſkych tak zgewný Nepřjtel, a kterýž ne podle gich dobře wůle wywolen, ale lſtiwě a chytre, způſobem přinucenym gim wſtrčen byl; nad to, kterýž giž proti rewerſu ſwému, geſſtě za živobytj Matyáſſowa, w Ceſké wěcy ſe wkládal, a proti nim wognu wedl, Králem gich býti? Y zawřjno na tom, aby ho za Krále nepoznáwali. O čemž hned ſkrze Poſly do Frankfurtu wyprawené Kurfirſſtům k wolenj nowého Cýſaře ſhromážděnym wěděti dali: a aby Ferdynanda za Krále Ceſkého neměli, když oni ho za Krále nepoznáwagj, žádali. Ale na darmo, Nebo dle naſnowanych Praktyk to ſſlo, že y připuſſtěn, y Cýſařem včiněn geſt. Čechowé mezy tjm za Krále ſobě wolili Frydrycha Falckrabě, Kurfirſſta při Reynu.

Kapitola XLIV.

Čechowé přemoženi bywſſe, hrozné podnikli wichrice.

Tau wěcy rozdrážděni bywſſe Papežowy Ljgy včaſtnjcy, teprw na ſebe wzteklоſt wzali, a wětſſi ſebrawſſe Wogſko pod Maximiliánem Knjžetem Baworſkym do

Čech wtrhli: Prachatice a Pisek, Města Pod=obogj, wybogowali; Městkany, aby to ginym k strachu bylo, wssecky zbili; y ginde po mjstech welice krwawé Lazně tropili. Přitahli až ku Praze, hlawnjmu Králowstwj Městu: a tu na Bjlé Hoře, nedaleko od městkych zdj (Léta 1620 dne 8. Rjgna) bitwu swedsse, Wogsko České porazywsse, Krale nowého wyhnawsse, a strachem (o němž kde se béře wěděti se nemohlo) wssecko na smrt poděsywsse, vmluwau Prahy, gako y celé České, Morawské, Slézské Země dostali. Kdež syc Wjtěz Wjru slibowal, ale potom gi neginác než podlé znění Concilium Konstanského (t. Že Kacýřům wjry držeti neslussj) držel.

2. A tuk teprwa přehořká nastala Českým Cýrkwjm bjda: skrze powstalé hned za tjm přetěžké to Protiwenstwj, kteréž Ewangelikům poslednj zkázu a rozptýlenj přineslo. Nebo ginym způsobem, než tam někdy w Anglij, Nydrlandu, Frankreychu, wssecko před sebe brali: wětssj sskodu Cyrkwi Božj včiniti traufagjc powlownégssjm, gakž se gim zdálo, postupowánjm, než před tjm neskrocenau prchlivostj, když Mečem, Ohněm, Rožny, proti Wěřicým vkrutnost prowodili. Kterýž nález Babilonské Newěstky, aby přjwětivau widjna býti chtěcy zúřiwostj od sebe neodhrožowala, právě nowý byl. Nebo to gegich tagemstwj wyge=

wilo

wilo ſe, kterak w Řjmě Léta 1616, když ſe giž k wogně ſtrogili, w tagné radě wwažowáno bylo, Gak by ſe s Čechy, Němcy, a ginými přemoženými, zacházeti mělo? Až wſauzeno, že poněwadž ſkuſſenjm ſeznáno geſt, že mocné ty a ſylné purgacy, gichž poſawád proti neduhu Kacýřſtwa wžjwáno, málo pomohly, ohledati tedy třeba, zdali ſe mjrnan Dietau lépe hogiti dagj. Zawřeli tedy, aby Kacýřj na ſmrt odſuzowani nebyli, poněwádž ſe tjm gako Mučedlnjctwjm honoſý; ale ginými ceſtami ge k tomu, aby wſtáwali, a ku poſluſſenſtwj ſe nawraceli, přiwoditi. Protož y to z oſſklíwené gměno **Inqvi**-ſych, aby w přjgemnějſſj gméno **Reforma**-cý, ſměněno bylo.

3. A takk podlé toho wſudku proti Čechům, Morawanům, y Slezákům poſtupowáno, že wſſickni teměř Ewangeliſtſkého wčenj wyznawači gſau zkaženi, ačkoli ne**wſſickni wyhlazeni, a málo kterým Koruny** Mučedlnické ſe doſtalo. Několikrátté ſyc **Don Martin de Huerda** (kterýž w Hyſſpanyi ſe vrodiw, a Řemeſlu Kregčowſkému wyučiw, do Čech ſe doſtal, a při Panſkých Dwořjch ſlaužil; potom ſkrze wchwáceni Hraběnky z Serýnu (genž rodem byla z Kolowrat) ſlowautným včiněn a Wogenſkým ſtěſtjm k tomu přiweden, že do ſtawu Panſkého přigat byl) tjm ſe Podobogjm w

oči chlubjwal, kterak když negprwé Cýſaři o Wjtězſtwj nowina do Wjdně přineſſena byla, on Cýſaři při boku ſtoge k tomu radil, aby bez rozdjlu wſſecky mordowati dal, aby tak newěrného Kacýrſkého Národu ani nohy nezuſtalo. Ale pry Cýſař odpowěděl, že giž ſkrze Knjže Baworſké naděge dána k miloſti: giné wſſak že ſe nagdau k ſkrocenj y Kacýřſtwj y Zpaury bůgného Národu cesty. Kteréž cesty gaké byly, vkázalo ſe to z gegich poſtupowánj: což ſe giž oznamowati bude, ſummowně wſſak a krátce.

4. Nebo kdyby wſſecky, buď lſti a chytroſti, buď vkrutná s lidmi zacházenj a gich trápenj, wyčjtány býti měly, ſubtýlněgſſihoby k tomu wtipu, nežli holubičjho Národu naſſeho ſproſtnoſt to s ſebau neſe, potřebj bylo: a knihy ſſirſſiby ſe muſyly pſáti, než nýni vmyſl geſt. Co tam zagiſté Ewangeliſta řekl, že kdyby wſſickni Kryſtowi dobřj činowé pořád pſáni býti měli, nechopilby gich ten Swět: to též o Antykrýſtu řečeno býti může, že geho zlj a nad mjru obmyſlnj činowé wzroſtli, ažby tomu Swět ſotwá wwěřiti mohl. W tom ſe před Božjm obljčegem oſwědčugeme, že co tu pſáti budeme, w tom ſe wěrně a wpřjmě zachowáme, byť pak wſſeho částečnjmi přjklady netak plně prowozowati lze bylo: buď pro krátkoſt, aneb že w takowém rozptýlenj ne wſſeho

geſſtě

geſſtě (zwlášſtě gmen některých) vptáno býti mohlo.

5) Bude ſe pak wyprawowati pořád.

I. Gak weřegně a wůbec poſtupowáno bylo?

II. Gak s Služebnjky Cyrkwe?

III. Gak s Pány a Rytjřſtwem?

IV. Gak s Městy ſwobodnými?

V. Gak s obecnjm Lidem?

VI. Gak s Koſtely, Knihami, Sſpitáli, y s Mrtwými zacházyno? Lr. 274

VII. Příklady přjpomeneme Zázraků a Pokut, kterýmiž Pán Bůh negednau přeſtraſſil Nepřátely.

VIII. Naposledy o Oſtatcych Českého Národu, kteřjž w tak prudkém přjkrého protiwenſtwj wichru nepřemoženi zuſtawſſe, Wjru Bohu zachowali, nětco ſe dotkne.

Kapitola XLV.

Gak se wſſechněmi wůbec, včiniwſſe od Nowokřtěnců počátek, poſtupowali.

Napſáno ſtogi w Žalmu 74, w werſſi 8 že řekli w ſrdcy ſwém, Wyhubme ge napořád. Kteráž ſlowa gednoſtegná gſau wſſech Nepřátel Cyrkwe, proto že gednoſtegné

Digitized by Google

wždycky vſylowánj, Wſſecky wyhubiti, gedny po druhých. Chtěwſſe tedy y nás wyhubiti Nepřátelé nášſi, počátek včinili druhého Roku po ſwém wjtězſtwj na Nowokřtěncých w Morawě: kteřjž měwſſe ſwých Domů, neb Dworů, do 45, a w každém bydlegících mnoho čeledj (po dwau, třech, čtyrech ſtech, nýbrž y tiſých dwau, třech, w gednom) wěcy ſwé na ſpolek magice, a žiwjce ſe weſpolek, řádem a Náboženſtwjm ſwým pokogně ſobě počjnagice a žádnému k obtjženj nègſauce, wſſechněm raděgi ku pohodlj, řemeſly a giných ſlužbami ſwými. Ty oni negprwé (w Létu 1622 na podzym) z Země wypowěděli: Winu gim dawſſe, že Frydrycha, když ſkrze Morawu gel, do Hoſpod přigimali. Což nic nebylo než průby bránj: půgdeli to, aby ſmělegi k giným podobogj přiſtaupili. Dni tedy zanechawſſe Domů, Rolj, Winnic (ačkoli naſtáwal čas Wjna zbjrky) w welikých haufich (mdlegſſj pohlawj a děti na několika ſtech wozů s ſebau prowázegjc) do Vher a Sedmihradſké země ſe přeſtěhowali: a tam přjhodná mjſta nalezſſe, mnohým na nás potom přiſſlým zlým wěcem časně wyhnuli.

2. Těch odbywſſe, měli radu o wyhnánj Pikhartů a Kalwinů: ale nezdálo ſe gim, aby to ſnadně gjti mělo, proto že obogj ti mnoho z Panſtwa Patronů po ſwé ſtráně měli: z kterýchž někteřj ničjmž proti Cýſaři

bily

byli neprowinili. Nemohli tedy barwy nagiti, proč se wſſickni w tutauž pokutu zahrňugi: ani se nadáti, aby wypowěděnj gich tak ſnadně ſſlo, goko Nowokřtěncůw žádné lidſké obrany nemagicych. Aniž tak ſnadně Kalwinyáni od Lutheránů rozeznáni býti mohli (v nás, kdež w Ceremonijch nehrubá byla rozdjlnoſt) gako Nowokřtěncy od Podobogich. K tomu nezdál se geſſtě čas Králů a Knjžat Ewangelickych drážditi. Protož zawřjno wſſecky w gednoſtegné ceně mjti, a gak se k kterým přjčiny podagi, tak k njm přiſtupowati.

3. Skutek potom vkázal, že ten gegich cýl byl aby Podobogi wſſeligak trápili, ažby ſobě zauffati, a přeſtupowati, oſtatkowé pak wěřjchch, gako nevſtupnj, wypowjdáni býti mohli. A že ten býl nowý nález tagné oné Řjmſké Raddy, wſpomenuto to wýſſe (w tytuli 44 § druhém.) A aby to tak ſſlo, nalehal na to w praktykách ſkuſſený chytrák, Pawel Mjchna: kterýž poſſed z plemene Srbſkého, z Otce wſſak w Čechách vſedlého w městečku Budyni Řeznjka, w pácholetſtwj hned k Jezujtům ſe obrátil, a k wůli gegich wycwičen byw, negprw od nich ffedrowán byl k Sekretářſtwj Králowſtwj Čeſkého: a že Domu Rakauſkému proti Wlaſti, a proti Náboženſtwj ſlaužil, negprw Rytjřem, tudiž

Pánem, nopoſledy Hrabětem, včiněn byl. Ten když po vtwrzeném Cýſařſkém wjtězſtwj, od těch lſtiwých rádců wyhledáwánj bylo, Coby giž bylo činiti? gižli čas aby Podobogi wyhnáni byli? a od kteréhoby měl býti včiněn počátek? Odpowěděl, že gesſtě nenj čas. Proto že mnoho magj coby s ſebau odneſli, a tak Zemi zlaupili, a ſwé Wyhnanſtwj tjm ſnáze ſnásſeli. Ale že ge třeba prwé o wſſecko připrawiti. Tu teprwá že s nimi, když ničeho mjti nebudau, wſſecko ſnázegi půgde. To tedy wykonati ſe ſnažili, náſledugjcými způſoby.

Kapitola XLVI.

O nemjrném wſſech wſſudy oblaupenj.

Hned brzo gakž ſe Praha wzdala, powoleno bylo Soldátům Domy Panſké, y bohatſſjch Měſſkanů, wybjgeti a wybjrati: a wſſak w giſté toliko dny, a na wětſſjm djle w nocy, s vžjwánjm k tomu rozličnýchzrad, a ſwých w Mumrage oblečených Hegtmanů. Kterýmž způſobem, gakž ſami ſe pochlaubali, několikráte ſto tiſýc (a geſt k prawdě podobné) Podobogjm pobrali: Nebo před tjm ze wſſeho Králowſtwj wſſickní Poklady, Klénoty, a neglepſſi nábykty ſwé, před wognau tam, gakožto na negbezpečněgſſj mjſto, byli ſwezli: a žádný toho, ga-

ho gakau tu Pán Bůh na hřbety náſſe připrawowal metlu, newwažowal. Ale tyto mezy Zdmi Pražſkými naſhromážděné laupeže, ſamým toliko předněgſſjm z Nepřátel ſe doſtáwaly. Ginych dráčů nenaſycené hltawoſti wſſecka wůkol a wůkol Země zanechána byla. Kdež Němec, Wlach, Sſpanyel, Francauz, Charwát, Polák, (nebo takowau z mnohých Národů pod gménem Cýſařſkým za Antykryſta bogugjchch zběřj, přikwáčeni ſme byli) plnau ſwobodu měl, po Wſech, Městečkách, Městech, Farách a Koſteljch, y Zámcých ſſtarugjc, wſſecko bráti a laupiti: ne bez pálenj přitom, a mordů mnohých.

2. Rozloženi za tjm po Kragjch a Městech byli wogaci; kterýmž Měſſtané w domjch swých netoliko hogně gjſti a pjti, ale take penjze dáwati muſyli. Ani k ſtolu na mnoha mjſtech ſedati nechtěli, leč prwé pod Taljř Tolar (aneb gakž potom zlé penjze bity byly, groš tolaru podobný) položen byl.

3. Hned potom do Měſt, a k wyššſjm Stawům od Cýſaře na miloſt přigatým, Kommiſáři býli wyſyláni, aby gim gménem Cýſařſkým bezpečnoſt ſlibowali: wſſak s takowau wýminkau, aby každý z nich, Pani, Rytjři, y Obce, ba y Faráři, na zaplacenj lidu Wogenſkému welikau ſummu Peněz, ne dali, ale toliko pugčili. S tjm doloženjm,

že kteřjby se w tom ochotně a sstědře vkázali, ti obzwlásstnj G. M. C. milosti vbezpečeni býti mohau: ginj pak že se nebudau čeho giného mjti nadáti, než že žoldneři chowati, a swé wěcy rozchwátané spatřowati musegj. Aniž na tom přestáwali, coby kdo z dobré wůle a podlé možnosti přinesl: než trzili se o to až na gistau summu, kteráž w krátkých dnech složena, a do gistých k tomu připrawených k něh wepsána býti musela, na sta, na tisýce, na 2000, na 6000 ꝛc. kop. A že, když to odwedeno bude Wogska wyzdwižena budau, zasljbeno měwsse, tjm ochotnějgi to co na koho vloženo bylo skládali: a Peněz neměwsse, Stříbro, Zlato, a Klénoty přinásseli.

4. Brzo zatjm wysláni ginj Kommissarj, kteřjby od Stawů toho wyhledáwassl, aby poněwádž wětssj djl Wogska Cýsařského, do Morawy a do Vher gest wywеden, na wýchowánj toho toliko lidu který pro obranu Země gest zanechán, gistá Města w njchžby Obilnice se wyzdwjhly, a Profianty chowány byly (w počtu XX) obrána byla: a Berně, z njchž by to wsse opatřeno bylo, se nařjdily. Na kteraužto wěc opět welikj náklad s welikau prácý, gest wynaložen.

5. Mezy tjm Obywatelé Země daremnj naděgj den po dni, že Wogska wywedena budau,

budau, krmeni bywsse, toho se wssak dočekati nemohli: Nybrž wždycky giná a giná Wogska se werbowala, a nowých těžkostj až nad možnost přibywalo: y w těch take mjstech, kde lidé giž Náboženstwj proměniwsse přestaupili byli. A když sobě někteřj stýskali, gak gim slibowáno, budauli Katolicy že Wogáků chowati, ani bernj dáwati, nebudau, wssak tomu že se dosti nečinj: odpowjdali Jezujti, aby se nediwili, že takowé s nimi postupowánj gim spasytedlné gest. Nebo pry s Kacýři gako s dětmi, aneb nerozumnými lidmi, zacházeti se musý: gimž chceli kdo Nůž neb Kord z rukau wzýti, musý co giného slibowati, byk mu pak toho dáti nemyslil. Protož aby na tom že Dussem gegim pomoženo gest, přestáwali, a na znamenj wděčnosti tjm ochotnějgi, dáwánjm Bernj, a wychowáwánjm wogaku, G. C. M. slaužili.

Kapitola XLVII.

O hanebně skodliwém Mince zlehčenj.

A když tak celé Králowstwj z Zlata a Střjbra dokonce bylo oblaupeno, rozkázal Cýsař Penjze bjti měděnné, w střjbře (aneb radégi w pěně Střjbra) trochu omočené. A to Penjze rozlične, a w takowém množstwj, že lid obecný té lsti nesrozumjwage,

Digitized by Google

žili: a na ten čas když Krále w zemi neměli, XXX Dyrektorů zwolili. K njmž Slezácy y Moraване, widauc že o Náboženſtwj činiti geſt, tudiž přiſtaupili.

4. Že pak to bylo, čehož Nepřátelé dáwno hledali, a k tomu cýli rozmanitě Čechů poſſtjwali, zřegmé bylo odtud, že ſe z toho Jezujti radowali, že giž přjležitoſti k dokonalému Národu Českého podmanění, doſáhli: Což z přewzatých gich liſtů w ſwé Apologij Stawowé prokázali.

5. Nýbrž y mezy Raddami Cýſařſkými, kteřj mjrněgſſi rady dáwali, ſlyſſani nebyli. Sám Kardynál Klésel Widenſký Biſkup, že od Wogny odrazowál, gakoby Zrádce domu Rakauſkého byl, před Cýſařem od Legáta Sſpanyelſkého obžalowán, y od Ferdynanda do wězenj dán. Prawено bylo, že když týž Biſkup před Cýſařem o tom řeč měl, gak Králowſtwj České tak nýni ſkwetlé, k welikému přigde ſpuſſtěni, geſtli že Čechowé k tomu přiwedeni budau, aby s opowáženjm ſebe ſwých Swobob hágiti muſyli; Cýſař odpowěděl. Wir wollen lieber ein verwüſtetes, als ein verdammtes Königreich haben, Raděgi (pry) chceme mjti Králowſtwj ſpuſſtěné, než zatracené. Poſláno tedy do Čech Wogſko, negprw Cýſařſké, pod Dampjrem: potom y hned Sſpanyelſké pod Buqwojem.

6. Me=

6. Mezy tjm vmřel Matyáš, a Čechowé s Morawany, Slezáky, Lužičany, Raddu měli, zdaliby měl Ferdynand, Náboženſtwj a Swobod Zemſkych tak zgewný Nepřjtel, a kterýž ne podle gich dobře wůle wywolen, ale lſtiwě a chytre, způſobem přinucenym gim wſtrčen byl; nad to, kterýž giž proti rewerſu ſwému, geſſtě za živobytj Matyáſſowa, w Čeſké wěcy ſe wkládal, a proti nim wognu wedl, Králem gich býti? Y zawřjno na tom, aby ho za Krále nepoznáwali. O čemž hned ſkrze Poſly do Frankfurtu wyprawené Kurfirſſtům k wolenj nowého Cýſaře ſhromážděnym wěděti dali: a aby Ferdynanda za Krále Čeſkého neměli, když oni ho za Krále nepoznáwagi, žádali. Ale na darmo, Nebo dle naſnowanych Praktyk to ſſlo, že y připuſſtěn, y Cýſařem včiněn geſt. Čechowé mezy tjm za Krále ſobě wolili Frydrycha Falckrabě, Kurfirſſta při Reynu.

Kapitola XLIV.

Čechowé přemoženi bywſſe, hrozné podnikli wichrice.

Tau wěcy rozdrážděni bywſſe Papežowy Ljgy včaſtnjcy, teprw na ſebe wzteklоſt wzali, a wětſſi ſebrawſſe Wogſko pod Maximiliánem Knjžetem Baworſkym do

Digitized by Google

Čech wtrhli: Prachatice a Pisek, Města Pod=obogj, wybogowali; Měssťany, aby to ginými k strachu bylo, wssecky zbili; y ginde po mjstech welice krwawé Lazně tro=pili. Přitahli až ku Praze, hlawnjmu Krá=lowstwj Městu: a tu na Bjlé Hoře, neda=leko od městských zdj (Léta 1620 dne 8. Řjgna) bitwu swedsse, Wogsko České porazywsse, Krale nowého wyhnawsse, a strachem (o němž kde se béře wěděti se nemohlo) wssecko na smrt poděsywsse, vmluwau Prahy, gako y celé České, Morawské, Slézské Země dostali. Kdež syc Wjtěz Wjru slibowal, ale potom gi neginác než podlé znění Concilium Konstanského (t. Že Kacýřům wjry držeti neslussi) držel.

2. A tuť teprwa přehořká nastala Českým Cýrkwjm bjda: skrze powstalé hned za tjm přetěžké to Protiwenstwj, kteréž Ewangeli=kům poslednj zkázu a rozptýlenj přineslo. Nebo ginýmzpůsobem, než tam někdy w Anglij, Nydrlandu, Frankreychu, wssecko před sebe brali: wětssj sskodu Cyrkwi Božj včiniti traufagjc powlownějssjm, gakž se gim zdálo, postupowánjm, než před tjm neskrocenau prchlivostj, když Mečem, Ohněm, Rožny, proti Wěřicým vkrutnost prowodili. Kterýž nález Babilonské Newěstky, aby přj=wětiwau widjna býti chtěcy zůřiwostj od sebe neodhrožowala, právě nowý byl. Nebo to gegich tagemstwj wyge=

wilo

wilo ſe, kterak w Řjmě Léta 1616, když ſe giž k wogně ſtrogili, w tagné radě wwažowáno bylo, Gak by ſe s Čechy, Němcy, a ginými přemoženými, zacházeti mělo? Až wſauzeno, že poněwadž ſkuſſenjm ſeznáno geſt, že mocné ty a ſylné purgacy, gichž poſawád proti neduhu Kacýřſtwa wžjwáno, málo pomohly, ohledati tedy třeba, zdali ſe mjrnan Dietau lépe hogiti dagj. Zawřeli tedy, aby Kacýřj na ſmrt odſuzowani nebyli, poněwádž ſe tjm gako Mučedlnjctwjm honoſý; ale ginými ceſtami ge k tomu, aby wſtáwali, a ku poſluſſenſtwj ſe nawraceli, přiwoditi. Protož y to z oſſkliwené gměno **Inqvi**-ſych, aby w přjgemnějſſj gméno **Reforma**-cý, ſměněno bylo.

3. A takk podlé toho wſudku proti Čechům, Morawanům, y Slezákům poſtupowáno, že wſſickni temér Ewangeliſtſkého wčenj wyznawači gſau zkaženi, ačkoli newſſickni wyhlazeni, a málo kterým Koruny Mučedlnické ſe doſtalo. Několikrátté ſyc **Don Martin de Huerda** (kterýž w Hyſſpanyi ſe vrodiw, a Řemeſlu Kregčowſkému wyučiw, do Čech ſe doſtal, a při Panſkých Dwořjch ſlaužil; potom ſkrze wchwáceni Hraběnky z Serýnu (genž rodem byla z Kolowrat) ſlowautným včiněn a Wogenſkým ſſtěſtjm k tomu přiweden, že do ſtawu Panſkého přigat byl) tjm ſe Podobogjm w

oči chlubjwal, kterak když negprwé Cýsaři o Wjtězstwj nowina do Wjdně přinessena byla, on Cýsaři při boku stoge k tomu radil, aby bez rozdjlu wssecky mordowati dal, aby tak newěrného Kacýrského Národu ani nohy nezustalo. Ale pry Cýsař odpowěděl, že giž skrze Knjže Baworské naděge dána k milosti: giné wssak že se nagdau k skrocenj y Kacýřstwj y Zpaury bůgného Národu cesty. Kteréž cesty gaké byly, wkázalo se to z gegich postupowánj: což se giž oznamowati bude, summowně wssak a krátce.

4. Nebo kdyby wssecky, buď lsti a chytrosti, buď wkrutná s lidmi zacházenj a gich trápenj, wyčjtány býti měly, subtýlněgssjhoby k tomu wtipu, nežli holubičjho Národu nasseho sprostnost to s sebau nese, potřebj bylo: a knihy sstirssjby se musyly psáti, než nýni wmyssl gest. Co tam zagisté Ewangelista řekl, že kdyby wssickni Krystowi dobřj činowé pořád psáni býti měli, nechopilby gich ten Swět: to též o Antykrýstu řečeno býti může, že geho zlj a nad mjru obmyslnj činowé wzrostli, ažby tomu Swět sotwá wwěřiti mohl. W tom se před Božjm obljčegem oswědčugeme, že co tu psáti budeme, w tom se wěrně a wpřjmě zachowáme, byť pak wsseho částečnjmi přjklady netak plně prowozowati lze bylo: buď pro krátkost, aneb že w takowém rozptýlenj ne wsseho

gesstě

geſſtě (zwlášſtě gmen některých) vptáno býti mohlo.

5) Bude ſe pak wyprawowati pořád.

I. Gak weřegně a wůbec poſtupowáno bylo?

II. Gak s Služebnjky Cyrkwe?

III. Gak s Pány a Rytjřſtwem?

IV. Gak s Městy ſwobodnými?

V. Gak s obecnjm Lidem?

VI. Gak s Koſtely, Knihami, Sſpitáli, y s Mrtwými zacházyno? > Ž. 274.

VII. Příklady přjpomeneme Zázraků a Pokut, kterymiž Pán Bůh negednau přeſtraſſil Nepřátely.

VIII. Naposledy o Oſtatcych Českého Národu, kteřjž w tak prudkém přjkrého protiwenſtwj wichru nepřemoženi zuſtawſſe, Wjru Bohu zachowali, nětco ſe dotkne.

Kapitola XLV.

Gak se wſſechněmi wůbec, včiniwſſe od Nowokřtěnců počátek, poſtupowali.

Napſáno ſtogj w Žalmu 74, w werſſi 8 že řekli w ſrdcy ſwém, Wyhubme ge napořád. Kteráž ſlowa gednoſtegná gſau wſſech Nepřátel Cyrkwe, proto že gednoſtegné

wždycky vſylowánj, Wſſecky wyhubiti, gedny po druhých. Chtěwſſe tedy y nás wyhubiti Nepřátelé nášſi, počátek včinili druhého Roku po ſwém wjtězſtwj na Nowokřtěncých w Morawě: kteřjž měwſſe ſwých Domů, neb Dworů, do 45, a w každém bydlegjcých mnoho čeledj (po dwau, třech, čtyrech ſtech, nýbrž y tiſycých dwau, třech, w gednom) wěcy ſwé na ſpolek magjce, a žiwjce ſe weſpolek, řádem a Náboženſtwjm ſwým pokogně ſobě počjnagjce a žádnému k obtjženj negſauce, wſſechněm raděgi ku pohodlj, řemeſly a giným ſlužbami ſwými. Ty oni negprwé (w Létu 1622 na podzym) z Země wypowěděli: Winu gim dawſſe, že Frydrycha, když ſkrze Morawu gel, do Hoſpod přigimali. Což nic nebylo než průby bránj: půgdeli to, aby ſmělegi k giným podobogj přiſtaupili. Oni tedy zanechawſſe Domů, Rolj, Winnic (ačkoli naſtával čas Wjna zbjrky) w welikých haufich (mdlegſſj pohlawj a děti na několika ſtech wozů s ſebau prowázegjc) do Vher a Sedmihradſké země ſe přeſtěhowali: a tam přjhodná mjſta nalezſſe, mnohým na nás potom přiſſlým zlým wěcem časně wyhnuli.

2. Těch odbywſſe, měli radu o wyhnánj Pikhartů a Kalwinů: ale nezdálo ſe gim, aby to ſnadně gjti mělo, proto že obogj ti mnoho z Panſtwa Patronů po ſwé ſtráně měli: z kterýchž někteřj ničjmž proti Cýſaři

bily

byli neprowinili. Nemohli tedy barwy nagiti, proč se wſſickni w tutauž pokutu zahrňugi: ani se nadáti, aby wypowěděnj gich tak ſnadně ſſlo, goko Nowokřtěncůw žádné lidſké obrany nemagicych. Aniž tak ſnadně Kalwinyáni od Lutheránů rozeznáni býti mohli (v nás, kdež w Ceremonijch nehrubá byla rozdjlnoſt) gako Nowokřtěncy od Podobogich. K tomu nezdál se geſſtě čas Králů a Knjžat Ewangelickych drážditi. Protož zawřjno wſſecky w gednoſtegné ceně mjti, a gak se k kterým přjčiny podagi, tak k njm přiſtupowati.

3. Skutek potom vkázal, že ten gegich cýl byl aby Podobogi wſſeligak trápili, ažby ſobě zauffati, a přeſtupowati, oſtatkowé pak wěřjcych, gako nevſtupnj, wypowjdáni býti mohli. A že ten býl nowý nález tagné oné Rjmſké Raddy, wſpomenuto to wýſſe (w tytuli 44 § druhém.) A aby to tak ſſlo, nalehal na to w praktykách ſkuſſený chytrák, Pawel Mjchna: kterýž poſſed z pleme Srbſkého, z Otce wſſak w Čechách vſedlého w městečku Budyni Řezníka, w pácholetſtwj hned k Jezujtům ſe obrátil, a k wůli gegich wycwičen byw, negprw od nich ſſedrowán byl k Sekretářſtwj Králowſtwj Čeſkého: a že Domu Rakauſkému proti Wlaſti, a proti Náboženſtwj ſlaužil, negprw Rytjřem, tudiž

Pánem, nopoſledy Hrabětem, včiněn byl. Ten když po vtwrzeném Cýſařſkém wjtězſtwj, od těch lſtiwých rádců wyhledáwánj bylo, Coby giž bylo činiti? gižli čas aby Podobogi wyhnáni byli? a od kterýchby měl býti včiněn počátek? Odpowěděl, že gesſtě nenj čas. Proto že mnoho magj coby s ſebau odneſli, a tak Zemi zlaupili, a ſwé Wyhnanſtwj tjm ſnáze ſnáſſeli. Ale že ge třeba prwé o wſſecko připrawiti. Tu teprwá že s nimi, když ničeho mjti nebudau, wſſecko ſnázegi půgde. To tedy wykonati ſe ſnažili, náſledugjcými způſoby.

Kapitola XLVI.

O nemjrném wſſech wſſudy oblaupenj.

Hned brzo gakž ſe Praha wzdala, powoleno bylo Soldátům Domy Panſké, y bohatſſjch Měſſtanů, wybjgeti a wybjrati: a wſſak w giſté toliko dny, a na wětſſjm djle w nocy, s vžjwánjm k tomu rozličných zrad, a ſwých w Mumrage oblečených Hegtmanů. Kterýmž způſobem, gakž ſami ſe pochlaubali, několikráte ſto tiſýc (a geſt k prawdě podobné) Podobogjm pobrali: Nebo před tjm že wſſeho Králowſtwj wſſickнj Poklady, Klénoty, a neglepſſj nábytky ſwé, před wognau tam, gakožto na negbezpečněgſſj mjſto, byli ſwezli: a žádný toho, ga-

ho gakau tu Pán Bůh na hřbety náſſe připrawowal metlu, nevwažowal. Ale tyto mezy Zdmi Pražſkými naſhromážděné laupeže, ſamým toliko předněgſſjm z Nepřátel ſe doſtáwaly. Ginych drátů nenaſycené hltawoſti wſſecka wůkol a wůkol Země zanechána byla. Kdež Němec, Wlach, Sſpanyel, Francauz, Charwát, Polák, (nebo takowau z mnohých Národů pod gménem Cýſařſkým za Antykryſta bogugicých zběři, přikwáčeni ſme byli) plnau ſwobodu měl, po Wſech, Městečkách, Městech, Farách a Koſteljch, y Zámchch ſſtarugjc, wſſecko bráti a laupiti: ne bez pálenj přitom, a mordů mnohých.

2. Rozloženi za tjm po Kragich a Městech byli wogaci; kterýmž Měſſtané w domjch ſwých netoliko hogně gjſti a pjti, ale take penjze dáwati muſyli. Ani k ſtolu na mnoha mjſtech ſedati nechtěli, leč prwé pod Taljř Tolar (aneb gakž potom zlé penjze bity byly, groš tolaru podobný) položen byl.

3. Hned potom do Měſt, a k wyšſſjm Stawům od Cýſaře na miloſt přigatým, Kommiſáři býli wyſyláni, aby gim gménem Cýſařſkým bezpečnoſt ſlibowali: wſſak s takowau wýminkau, aby každý z nich, Pani, Rytjři, y Obce, ba y Faráři, na zaplacenj lidu Wogenſkému welikau ſummu Peněz, ne dali, ale toliko pugčili. S tjm doloženjm,

že kteřjby se w tom ochotně a sstědře vkázali, ti obzwlásstnj G. M. C. milosti vbezpečeni býti mohau: ginj pak že se nebudau čeho giného mjti nadáti, než že žoldneři chowati, a swé wěcy rozchwátané spatřowati musegi. Aniž na tom přestáwali, coby kdo z dobré wůle a podlé možnosti přinesl: než tržili se o to až na gistau summu, kteráž w krátkých dnech složena, a do gistých k tomu připrawených k něh wepsána býti musela, na sta, na tisýce, na 2000, na 6000 &c. kop. A že, když to odwedeno bude Wogska wyzdwižena budau, zasljbeno měwsse, tjm ochotněgi to co na koho vloženo bylo skládali: a Peněz neměwsse, Stříbro, Zlato, a Klénoty přinásseli.

4. Brzo zatjm wysláni ginj Kommissarj, kteřjby od Stawů toho wyhledáwassl, aby poněwádž wětssi djl Wogska Chsařského, do Morawy a do Vher gest wywеden, na wýchowánj toho toliko lidu který pro obranu Země gest zanechán, gistá Města w njchžby Obilnice se wyzdwjhly, a Profianty chowány byly (w počtu XX) obrána byla: a Berně, z njchž by to wsse opatřeno bylo, se nařjdily. Na kteraužto wěc opět welikỳ náklad s welikau prácý, gest wynaložen.

5. Mezy tjm Obywatelé Země daremnj naděgj den po dni, že Wogska wywedena budau,

budau, krmeni bywsse, toho se wssak dočekati nemohli: Nýbrž wždycky giná a giná Wogska se werbowala, a nowých těžkostj až nad možnost přibýwalo: y w těch take mjstech, kde lidé giž Náboženstwj proměniwsse přestaupili byli. A když sobě někteřj stýskali, gak gim slibowáno, budauli Katolicy že Wogáků chowati, ani bernj dáwati, nebudau, wssak tomu že se dosti nečinj: odpowjdali Jezujti, aby se nediwili, že takowé s nimi postupowánj gim spasytedlné gest. Nebo pry s Kacýři gako s dětmi, aneb nerozumnými lidmi, zacházeti se musý: gimž chceli kdo Nůž neb Kord z rukau wzýti, musý co gineho slibowati, byk mu pak toho dáti nemyslil. Protož aby na tom že Dussem gegim pomoženo gest, přestáwali, a na znamenj wděčnosti tjm ochotnějgi, dáwánjm Bernj, a wychowáwánjm wogaku, G. C. M. slaužili.

Kapitola XLVII.

O hanebně sskodliwém Mince zlehčenj.

Akdyž tak celé Králowstwj z Zlata a Střjbra dokonce bylo oblaupeno, rozkázal Cýsař Penjze bjti měděnné, w střjbře (aneb radégi w pěně Střjbra) trochu omočené. A to Penjze rozlične, a w takowém množstwj, že lid obecný té lsti nesrozumjwage,

ge, mněl že welmi bohatnau, ačkoli wogakum ſtaré penjze (berte ge kde berte) dáwati muſeli. Skrze což cena zlata a ſtřjbra tak byla zwýſſena, že dobrý Tolar 10 tehdáž běžných Kop; Dukát pak 18 plátil. Ale nenadále Cýſař tu Mincy zlehčil: nařjdiw aby každý penjz který byl w 10 kregcařjch, toliko za geden kregcar brán byl. Odkudž k wjře nepodobné ſſkody a těžkoſti lidé trpěti muſeli. Powjdáno že Pawel Michna, těch Praktyk ſtrůgce, řjkáwal, že ſau tak lépe Čechowé znuzeni, než aby celých deſet let chowánjm wogaku byli ſužowáni. A téhož ſmýſſlenj mnozý ſkuſſeni lidé byli, že ſe tjm způſobem wětſſi ſſkoda ſtala, než kdyby polowice Českého Králowſtwj popelem bylo lehlo.

2. Naposledy wyprázdniwſſe tak měſſce, Nařjzenj včinili o Dluzých: kdokoli, komukoli, gakaukoli Peněz Summu w čas té Rebellie půgčil, ten aby tu Summu wſſecku ſtratil: kdo před Rebellij, aby Aurok, a z Summny giſtau částku, odpuſtil: oſtatnj Snmma aby za deſet let, proti nowému neobyčegnému zgiſſtěnj čekána byla. Wydáno to na Patentě Cýſařſkém, Léta 1628, dne 18 Srpna.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola XLVIII.

O Posmisſkami a heraltowánjm Pobožných zemdljwánj.

Takowé to na negwyššj Lidu znuzenj prwnj gim cestau bylo, skrze njž k zauffánj lid přiwésti chtèli: druhá byla rozmanitá gegich w vtrhánj nám zlehčeným hrdost. Mlčim o gegich Wyškánj a tryumffich, kterýmiž Kostely, Rathauze, Ryňky naplňowali. Mlčim o Passkwilljch, neobyčegných Malowánjch, a lehkomyslných Řečech, kterýmiž sami sobě pochlebowali, proti nám pak sebe wespolek ponaukali. To pobožným Srdcým bolestné bylo, nestálých pak myšl ku pochybowánj přiwodilo, že sobě swými řečmi y činy w Wjtězstwjch neproměnitedlnost, nám pak gistè a newyhnutedlnè wyhubenj slibowali. Nebo wydělili koho w Náboženstwj stálého, a k podniknutj wyhnanstwj hotowého, toho gako Blázna wysmjwali, že sobě bezpečnost gakausy an nikdež kromě pod Cýsařem a Papežem nalezena býti nemuže, sintugj. Říkali k takowým, Kam se ó nemaudřj strogjte? w kterém Národu Cýsařských rukau vgiti traufáte? Co widjte že se děge zde, to též w krátkém čase y tam vzřjte. Poznáte skutkem, že w málo některém létě celý swět k Katolictwj se nawrátj. Proč tedy ginde s strachem, a swých wětcý strátau, na to raděgi čekati, nežli to zde s ochotnostj přigiti chcete? Ach

milák

milák geſt Wlaſt: tak po nj tauʒiti budete, ʒe teſknoti neſneſete. A nebo ʒaloſtj vſwadnete neb s wětſſj hanbau wrátiti ſe chtjti budete. Ale to negiſtė, budauli potom gako nynj dwéře miloſti Cýſařſkė odewřenė.

2. Slibowali takė, tak ſwým gako y Cýſařſkým gménem (a to y z Kazatelnic, y w obzwláſſtnjch Rozmláuwánjch) geſtli ʒe geſt gakýpak koli při Cýrkwi Řjmſkė blud, a w tom k njm přiſtaupenj duſſe nebezpečenſtwj, to oni wſſecko na ſebe ʒe berau, a ʒ toho před Bohem obpowjdati budau, ſwau wlaſtnj Duſſi duſſe gegich wyplatiti hotowi gſauce.

3. A takowj byli y z těch ktеřjʒ negprwė hned ſami ſe přewrátiwſſe, a prwe neʒ co odporného trpěli Kryſta opuſtiwſſe, k Antykryſtu přiſtaupili. Na koho ſtálegſſjho a gim vpornějſſjho treffili, tu proměnjc Newěſtčj vlíſnoſt w ʒſſelmilau vkrutnoſt, pohrůʒkami, wypowjdánjm, bitjm, pokutami, wěʒenjm, a giným rozličným ſauʒenjm ge trápili. O čemʒ njʒe.

Kapitola XLIX.

Weřegná Reformacý.

Nařjdili mezy tjm na Reformach Kommiſſaře, Jezujty a Mnjchy, přidawſſe

- někte-

Digitized by Google

nékterého z Panů aneb Rytjřů: kteřjžby po Kragjch, po Městech, po Wsech gezdjce, Kacýřstwj odwčowali, Rjmské Náboženstwj schwalowali, y wwozowali; a ku přestupowánj lidi předněgssjj, cti a přjzně sljbowánjm namlauwali: obecnj pak lid přjkladem gegich mámili, aneb hrozenjm k temuž donucowali. Potom pak, když giž na Pražanech, a za těmi y na Pánjch a Ritjřstwu, sstěstj kosstowati chtěli, wydáni sau Mandátowé wypowjdajcý: a nařjzeni nad Refformacý Náboženstwj za plnomocné Kommissaře (Léta 1627) Arcy-Biskup Pražský, Kardynál z Harachu; Opat Strahowský; Jaroslaw Bořita Hrabě z Martinic, ginak Smečanský; Frydrych z Talmberka; a Krystoff Wratislaw z Mitrowic. Těm Zprávcům ta Lodj weřegného od wjry Odpadánj w Králowstwj nassem byla poručena: čehož wssak oni (na radu Smečanské°) přigiti na se nechtěli, leč s wýminkau dokonalé mocy: aby cokoli oni, proti komu koli, vsaudj a wyřknau, toho ani Cýsař měniti nemohl, ani žádný k Cýsaři apellowati práwa neměl. Tak mjsto Senátu Jnqwisicý Sspanyelské, tento Refformátorů negwyssjj Saud Čechům wěrným na hlawu gest wsazen. Od těch kdo z Země wygeti chtěli, Swědectwj žádati museli, bywsse prwé rozličnými namlauwánjmi, a oswědčowánjmi, Jezujtskými pokussenjmi, až y ssacuňky, nazbyt

zbyt vtrápeni. Branilli ſe kdo ſwědomjm, a že Náboženſtwj kterému ſe nevčil nerozumj, tázán bywal, Chtělliby ſe aſpoň včiti? Powolilli kdo, tomu aneb ſami termin gmenowali aneb aby ſobě ſám termin wzal dopauſſtěli. Ale takowý termin kdokoli přigal, giž po něm bylo. Nebo hned mu Kněze dali, kterýž ho každodenně nawſſtěwowal a trápil. Mnozý gen tjm vmyſlem, aby ſwé wěcy lépe ſpořádeti mohli termin přigawſſe, pro krátký čas welikė na ſe ſwalili těžkoſti. Nebo když ſe termin přibljžil, a oni že w ſwědomj ſwém nic giného než co prwé nagjti nemohau mluwili, tedy nowá podnikali, gakožto z Geho Cýſařſke Miloſti poſměchy ſobě ſtrogjch, nebezpečenſtwj. Ale o tom gak ti milj Reformátorowé ſobě poſtupowali, njže na ſwém mjſtě ſe připomene.

Kapitola L.

Gak zacházeli s Knězjmi: a gaká proti nim po mjſtech od wogaku prowozowána vkrutnoſt.

Vkázalo ſe to geſſtě před Wjtězſtwjm Cýſařſkým: gak (ſe) wogſka geho tyranſky s Knězjmi Podobogi zacházeti ſtrogi a to při těch kteřj ſe w ruce gegich doſtali. Mezy těmi kteřjž takowė barbarſkė vkrutnoſti pokuſyli,

Digitized by Google

syli, muž připomenut býti Wáclaw Wotický, w Bystřicy pod Hostýnem na Morawě Zprámce, kterého ž Wogsko Polské, když tudy do Rakaus bylo wedeno, nemocného na loži ležjcýho Starce nalezsse, a ani Staresti ani nemocy nepolitowawsse, netoliko zlaupili, ale y kulkau prostřelili, 5 dne Febr. roku 1620. Gako y na druhý den, Pawla Kapitu, Zprámce w Městečku Napagedlách, několika ranami zbodeného vkrutně zamordowali.

2. Tak podobně po opanowánj Prahy, negprwé Kněži; toho wůkolj, gaká gest Antykrystowy zběři ssilnost, zakusyli: gako potom y ginj. Nebo když Wogskům laupeže byly powoleny, neginác se domnjwali než že s Kacýřskými Knězjmi tak gim wolno zacházeti, gak sami chtěgj. Wzpomenemé toho některé přjklady.

3. Pawel Moller, Zprámce Cýrkewnj we Žrući, když swým Posluchačům Kázanj měl, Cýsařssti wpád včiniwsse, w Kostele ho zastřelili: takže hned vmřel.

4. Martina Marsse, Zprámcy we Wsy Křessině odwedl s sebau na bezpečněgssj misto **Collator** geho, Pan Smjl Lukawecký, pro strach Antykrystowých těch holomků, laupežně wssudy wůkol hubjcých. Oni pak tu přigewsse Skolnjho Zprámce, Frydrycha, Damborského, gali, prowazy swázali, na

Pána

Pána y na Kněze kde gſau, a neb kde penjze ſchowali, ſe ptali: On, že o ničemž newj: Oni tjže naſtupowali, negprw pohlawky, potom kýgmi bili, až y boky obnažiwſſe, a oheň přiložiwſſe pálili. On bolesti ſtrpěti nemoha, ſljbil o penězých powědět. Y wkázal gim gámu kamenjm zaſypanau, kterauž oni zlata žádoſtiwi gſauce hned wybrali, a žádného pokladu nenalezſſe, naň tak zbědowaného y křikem y bitjm ſe obořili. Na to on že o žádném pokladu newj, ale co mluwil, že welikau boleſtj mluwil. Střeliwſſi tedy w něg několika kulkami do té gámy ho whodili, a tjm kamenjm přiházewſſe pohřbili. Třetjho dne napadli na ſamého Kněze, w wſy Popowicých, a po mnohém s nim ſe katowánj y mučenj, na poly žiwého nechali. Přiſſel wſſak potom ſám k ſobě, a žiw byl geſſtě pět let: ale ſwých dwau dcer, kterýchž zlj ti lidé zle wžiwawſſe s ſebau zawedli, nikdy wjce neſpatřil.

5. Wáclawa Jakſſe, Kněze Kaunického (čtyry Mjle od Prahy) gawſſe, a do Koſtelce nad Labem přiwedſſe, za celý Měſýc diwně wymyſſlenými vtržkami trápili, na twář plili, pohlawky dáwali, ledakomu ho bjti weleli, vzlowatým prowazem hlawu obtočiwſſe, a knytlem krautiwſſe, tak ſwjrali až oči wen lezly. Puſtili též naň na dwůr ſſaleného Koně, kterýž

Digitized by Google

rýž wſſak k němu ſe přibljživ přeſkočil ho, a bez vrazu zanechal. Potom teprw pěti ſty Kop wyplacen geſt. Byl s nim též zagat Čelákowſký Zprávce, Pawel Welwarſký, kteréhož že měli za bohatſſjho, wjce geſſtě trápili; tu na vhlj, tu zas na led kladauce, dotud dokudž patnácte ſet Kop neſložil. Po málo kolikas wſſak dnech, boleſtmi těmi vtrápen byw, vmřel.

6. Ondřeg Sſtemberk, Budynſký, od patnácti Reytarů z Fáry ſwé do Koſtelce přineſſen byl: a tu hlawu prowazem, a knytlem ſewřeli, a těžce trápili. Když pak ruce mu za hřbet řemenjm, a nohy pewným prowazem ſwázawſſe, nazem znak powrhli, k mučenj ho přiſtaupiti chtjce ráno, on o půlnocy zázračnau Boží mocý wyſwobozen byl. Nebo když ſe modlil, a mezy ginými ta ſlowa z Žalmu, W tě Hoſpodine daufal ſem, řjkal: vcýtil že ſe mu ruce y nohy odwazugi. A poznaw že w prawdě toho ſwazku zproſſtěn geſt, wſtal, ke dwerům ſſel, a ſkrze ſtrážné (z nichž geden rukowět v dwerj w rukau držel, wſſickni wſſak gako zdřewěnělj byli, bud proto že rozeſpalj, bud že pro zwuk wětru hrozného kterýž ſe nenadále zſtrhl, ſſuſtu neſlyſſeli) proſſel, a teprw v Brány od wartugjcýho Muſſketýra poznán byl. Ale ten že Čech byl, dal ſe naproſyti, že netoliko ho propuſtil, ale také přes Moſt až na druhau řeky ſtranu doprowodil.

7. Jan

7. Jan Mogžiš, Zpráwce w Králowé Městcy, ſpolu y s Manželkau gat, a wkrutným ohněm až na ſmrt wpálen geſt.

8. Sſimon **Antecœnius**, w Městys Hořicých chycený, k ſlaupu byl přiwěſſen a ohněm pálen dotud, až o wſſech které měl peněžých oznámil.

9. W Bakowě Kněz (gehož gméno mi ſe ſtratilo) tim způſobem we Swětnicy na bidle (na němž podlé obyčege Země ſſaty y giné rozličné wécy bywagi wěſſeny) powěſſen, a podloženým ohněm až do wſmrcenj pečen byl.

10. W Mimoni Cyrkewnj Zpráwce od Poláků, když tam z přičiny laupeži wpadli, na drobné kuſy rozſekán.

11. W Aurinowſy (po wtečenj Zpráwce, Kněze Ondřege Jakobjdeſa) prchliwoſt ſwau na Důchodnjho Pjſaře Mládence wylili, a při něm pěkný přjklad Katolické pobožnoſti wkázali. Položili nebohého na zem, roztáhli na znak, a rozedřewſſe mu wſta naplnili Prachem ručničným: pak zapálili, dáſně potrhali, a takowým dábelſkým diwadlem ſe wtěſſiwſſe, hanebně zamordowali.

12. Adam Pjſecký, Zpráwce w Byteſſi na Morawě, na Panſtwj Pana Karla z Žerotina, neobáwage ſe ničeho zlého (ponéwáž

nèwádž gmenowaný **Collator** geho od Cýsařa za wěrného a milého byl gmjn) přichazegicý k sobě do domu Cýsařské wogaci wlidně, y slowy y ruky podánjm, přiwjtal, a wsselikau k nim gako k hostem přjwětiwost prokázal. Ale oni gakž gen že Kněz gest poznali, gakoby se wztekli, negprw welice zbili, potom když do Chrámu wtjkal, wsame Sýňce skali, z ssatů zwlékli, Dům celý zlaupili. A když někteřj pobožnj, Pohřeb mů včiniti chtjc, w Sukni ho oblékli, přiběhsse titjž wogaci y tu zwlékli a roztrhali: a znowu rozljceni gsauce., Knihy geho kteréž na třech mjstech rozloženy byly, na hromadu snosyli, a oheň podložiwsse popálili. A že pokudž tam ta nesslechetná zběř trwala, žádný wjce k němu přistaupiti nesměl, po pěti teprw Neděljch Mučedlnjk ten od některých Žáků pohřben gest.

13. Téhož roku Netjnský Zpráwce Wawrinec **Curtius**, Muž w letech ssedesáti, y s Manželkau swau od wogaku, wztekle penjze na nich mjti chtěgjcých, oba až do smrti vpáleni.

14. Kněz w Městečku Bohdálowě Matěg Pssenička, magjcý nedaleko 70 let od bezbožných wogaku za aud mužský oběssen, a podloženými y papálenými wlastnjmi Knihami pálen. Ten když w takowých bolestech za milosrdenstwj prosyl, od gednoho z nich

kulkau proſtřelen byw, tak tjm miloſrdenſtwjm y boleſti y žiwota pozbyl.

15. Bartoloměg Jaworſký, Muž pobožný a přjkladný, Farář Krhowſký od tychž vkrutnjkůw připadnut byw, negprw gim 700 Kop dáti, hned wſſecky ſwé wěcy rozchwátané widěti, naposledy když mu k hrdlu ſaháno wyſkočiti, a tak před honjčými ſebe vtjkati, až w ſobě wnitřnoſti potrhal, muſyl.

16. Nevſſel také neſſlechetných rukau gegich Eliáš Seweryn, Zprámce w Přjbicých: kterémuž mnoho ran včiniwſſe, a krk wjce než do polowice překawſſe, za mrtwého zanechali. Ale někteřj nad njm ſe ſlitowawſſe, k Barwjři Nowokřtěncy ho donesli: takže powyhogiw ſe, nedaleko dwau let geſſtě žiw byl, welikými wſſak boleſtmi wždycký trápený.

17. Jan Beránek, wjce než ſedmdeſátiletý Stařec, w Žďanicých na Morawě Zprámce pobožný, když naň ti neſſlechetnj dráči treffili, negprwé zbit, potom na včiněný proſtred ryňku oheň wložen a vpálen, Léta 1622. Dne 17 Března.

18. W těch tolikéž dnech Hawel Čelech, w Četechowicých na Morawě Zprámce, tak od wogaku vkrutně zbit, že od toho we třech dnech žiwot dokonal.

19. Kněz Cyprián Peſſin, člowěk hodný a včený, v Hory Kutny Cyrkewnjm byl Zprá-

Digitized by Google

Zpráwcem. Tomu Jezujti dlauho zálohy činiwsse, naposledy naň gednoho Zemana Přewrhlce, Burgana Chuchelského, nastrogili, jeho Wogakum wyzradil, a gegich wůli wydal. Nebo když Pessin od služeb Božjch w gistém mjstě konaných se wracege, s Panem Kassparem z Žerotjna w Komorném woze seděl, od 40 Regtarů připadnut, Pánu od boku wzat, a na Cholticze zanessen byl. Ale Pán, a s njm mnozy ginj, hned o propusstěnj geho gednali, až to y obdrželi, čtyrmi tisycy kop ho wyplatiwsse. Kterýž potom w Exilium život dokonal, w Slézském Městě Hyrssperku.

20. Jan Boffler, Farář Wyprachtický, od wogaku wen wyweden, a k stromu přiwázán byl. Tu k němu wogaci gako k cýli směřugjc, ručnice wystřelowali: tak snad aby ho netreffili, ale toliko přestrassili, on wssak strachem poděssený na třetj den potom wmřel.

21. Wáclaw Kučera potkal se w Wsy Libkowa s Wylimem Lukawským, Zemanem Papežským: Kterýž k němu, Tuliž tě Sselmo nacházym? promluwě, kulkau ho prostřelil. Ale o tom a tomu podobných wěcech mohloby se řjcy, že se skrze wogaku swé wolnost přihodily: Přistaupjme tedy k těm wěcem, kteréž se pořádkem práwa dály.

Digitized by Google

Kapitola LI.

Prwnj při Kněžich Pražſkých aby přeſtupowali, wyhledáwánj.

3 Počátku roku 1621 powolawſſe na giſtė mjſto Adminiſtrátora Konſyſtoře Ewangelickė, Giřjka Dykaſta, předložiti mu dali 6 Artykulů, aby ge Kněžjm Pražſkým Ceſkým y Německým k vwáženj předneſl.

I. Aby ſhledagjce ſpolu několik tiſyc Cyſaři na placenj lidu wogenſkėho půgčili.
II. Korunowánj Frydrycha wůbec odwolali.
III. Ceremonye Starodáwnj do Cyrkwj zaſe wwedli.
IV. Swěcenj ſwėho na Kněžſtwj obnowenj od Arcybiſkupa přigali.
V. Manželſtwj odſtaupili, aneb na ně od Arcybiſkupa powolenj žádali.
VI. Geſtli kteřj chtěgj, zanechagjc Cyrkewnjho powolánj, w Politycke práce ſe wydati, těm že obzwláſſtnj miloſt a ffedruňk ſe zaſlibuge.

Ale odpowěděli gednomyſlně wſſickni, že ničeho proti Swědomj činiti nemohau. Když tedy ta prwnj dábelſka auhona na nic wyſſla, hned brzo na ginau ceſtu naſtaupila, a mjſto lſti mocy ſe chytila.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola LII.

Prwnj proti Knězjm Pražſkým wůbec wydaná Wypowěd.

Po ſpořádánj gakžkoliwěk Polityckých wěcý, a prwnjm žižně Babilonſké Newěſtky krwj předněgſſjch lidj (kterýchž 21 Čerwna, w Roku 1621, Wtraceno bylo 27 gakž hned ta Hyſtorya wypſána bude) vhaſſenj, či raděgi wjce rozpálenj, y hned na Cýrkew náſylně naſtaupili. Nebo když ſe Slawnoſt B° Narozenj w témž dobjhagjcým 1621 roku přibližowala, wyſſel gménem Knjžete z Lichtenſſteina, Země Čeſké Gubernátora, Mandát; w kterémž celé té předeſſlé rebellie přjčina Farářům Pražſkým ſe přičjtala, že pry ſwárlywymi a ſlživými řečmi a ſpiſy, tak obecného gako y přednjho lidu proti Cýſaři popauzeli: že nowých gedowatých Confederacý, a Nowého Krále wolenj, původowé byli; a že poſawád, gakožto lidé nepokognj, wſſetečnj a bauřliwj wſſecko zgewně y tagně bauřiti, a nowé w lidech proti Cýſaři nenáwiſti rozněcowati, nepřeſtáwagj. Protož že ſe za přjčinau obecného Pokoge, do třetjho dne z Prahy, do oſmi pak dnů zewſſeho Králowſtwj a k němu přiwtělených Zemj, a to na wěčnoſt, wypowjdagi. A geſtliby kdo z nich, gakýmkoli způſobem, buď w Králowſtwj ſe zdržowati, neb kdykoli do něho ſe wrátiti, aneb kdokoli ge přigjmati a přechowá-

chowáwati ſe pokuſyl, obogi gednoſtegným práwem že na hrdle treſtáni býti magi. Dátum w Praze 13 Dccemb. 1621.

2. Tak tedy Kněži Čeſſti (nebo Německých geſſtě pro Kurfirſſta Saſſkého vſſetřeno) z Prahy wyhnáni, Koſtelowé Jezuitům oddáni. Ach gaké tu pobožných lidi předěſſeni, gaké w Swědomjch ſwjráni bylo, když ſwé Zprámce wyprowázeli a s nimi ſe žehnali; těžce ſe to pérem wypſati může.

3. Byli pak w ten čas Farářmi Pražſkými tyto Oſoby.

3 Starého Města.

Giřj Dykaſtus, v Matky B. před Teynem Zprámce, a Konſyſtoře Podobogjch Adminiſtrátor, se dwěma Kaplany; totiž
Wáclawem Wittacyuſem, a
M. Janem Lansmanyem.
M. Wiktorýn Wrbenſký, od S° Mikuláſſe.
M. Samuel Martinius, od S. Haſſtala.
Jakub Jakobides od S. Martina.
Wjt Jakeš od S Hawla.
Jan **Lunacius** od S. Gilgj (brzo po ſmrti Hawla Žalanſkého, Muže w Pſanjch wzneſſeného) y s Kaplánem, Janem Wrſſowſkým.
M. Jakub Jakobeus od S. Mich.

Wjt

Z Nowého Města.

Wjt **Flagellus** od S. Gindřicha.
M. Tobiáš Adalbertus, od S° Gindricha.
Matěg **Etesius** od S. Wogtěcha wětssiho.
Mátěg Janda od S. Klimenta.
Mikuláš Maržk od S. Wogtěcha menssiho.
Jan Hertwicius od S. Sstěpána.
Adam Klěmens od S. Wácsl.
Jan Rosacyus od Swatého Mikuláse z Malé strany.

4. Bratrssti Zpráwcowé, Jan Cyrillus, Konsystoře Senyor, a Jan Korwjn, a Pawel Fabrycius, z částky giž prwe wstaupili, z částky tagně w Praze zustáwali. Nebo **Posluchačů swých pospolu při osadě gednoho některého Kostela neměli; ale ti rozdjlně po celé Praze bydleli. Kteržž widauce že gak gim Kapla Betlémská byla půgčená, tak někdy bude museti býti wrácená, wlastnj Kostel sobě na starém Městě v S. Ssimona a Jůdy stawěti počali. Mezy tjm pak Jezuitského Kostela, kterýž po wypowědenj gich prázdný byl, wžjwati gim dowoleno: gehož po wzetj Prahy Jezujti hned se wgali. A když prwnjm strachem těch wogsk wssecko naplněno bylo, y Betlém wyssturmowán a zlaupen, sami gegich Posluchačj prosyli, aby gich do Betléma neswoláwali; že se sotwa**

kdo postawj dokud ty bauřky nepominau: ale bauřky nepominuly, raděgi den po dni se množily, a tak Kázánj poodložená, potom zase před se wzata býti nemohla.

6. Že pak lid Český swých Kněží zbáwený, kteřjkoli Německy rozuměli k Němcům (kteřjž gesstě w swých w nowě za Rudolffa wystawených Kostelich, w Starém Městě v Salwátora, a na Malé straně v S. Trogice swobodně kázali) se obracel: Jezujti zato magic, že giž y Kurffirssta lépe rozdrážditi, než to déle trpěti, nalėhali na to až y obdrželi, aby Němečtj také, Kněží, hned druhého roku 29 Rjgna, ne (pry) wypowědjni, ale milostiwě (proti čemuž daremně Doktor **HOY** y sám Kurffirsst protestowali) propusstěni byli. Y vstaupili Němečtj také Kněží z Prahy, M. Kasspar Wagnérus, M. Dawid Lippach, Zygmund Scherertzius, M. Fabián Nátus, wyprowázyni bywsse z Prahy welikými hauffy lidu, kterýmž potom na poli, rozžehnáwagicj Kázánj včinili, tak že od nařjkánj a pláče wssudy se rozlėhalo.

Kapitola LIII.

Kněží z giných Měst wypowědjni.

Hned zatjm následowalo, že y z giných Měst swobodných Kněží muselj odbyti býti, což téhož roku počawsse, skrze Kommissa-

misſaře wykonáwali, mnohých ſe při tom neſſlechetnoſti a bezbožnoſti dopauſſtěwſſe; čehož některý toliko příklad ſe připomene.

2. Mezy těmi Kommisſaři w Kragi Slánſkém a Litoměřickém, byl Giřjk Michna, kterýž s hauffem Regtharů po Městech gezdil. Ten do Slaného přigew na den S. Kateřiny, wſſel do Koſtela, a tam Děkana gich, M. Jana Kaupilia, muže včeného a w duchu horliwého, před Oltářem, když Ewangelium četl, wzřew, ſkrze gednoho z ſwých aby mlčel poraučel. Když pak on předce četl, přiſtaupiw ſám s dobytým kordem ſkřikl; Ničemný Predykante přeſtaň žwáti: a přitom mocý tímž kordem Biblj mu z rukau wyrazyl. Tu Kněz očj, rukau, y hlaſu pozdwjh, Běda, Běda wám, opětowal, kteřjž do Králowſtwj Božjho newcházýte, a těm kteřjžby wcházeti chtěli bránjte, Běda, Běda, Běda wám. Ale z toho ſe gen ſmáli, a naň ſáhſſe geg chytili, ſem y tam njm ſtrkagjc. Když on zaſe hlaſem wolal řka, Gát pro gméno Gežiſſe Kryſta Pána mého wſſecko to, y cokoli giného, trpěti hotow ſem: tedy někdo z njch ta ſlowa na lehkoſt a poſměch opětowal: Pána Gežiſſe, Pána Geżiſſe, My Pána máme Chýſaře. Mezy tjm lid zděſſený plakal; Předněgſſj pak z Raddy přimlauwali ſe k tomu Kommisſaři, ſlibugice že Kněz gegich ſe poſtawj, kdekoli poru-

čeno bude, gen aby mu násylj činěno nebylo. Ale on že ho do wězenj dá, a odtud do Prahy odesſle, hrozyl: potom wſſak prosſbami některých pobožných Matron pohnauti ſe dal, a s takowau wýmjnkau ho propuſtil, aby do třetjho dne Města prázden byl. Takž od Stáda ſwého wěrný Pastýř do wyhnanſtwj odeslán, a we třech potom letech na mornj bolesť vmřel. Wyprawowal před ſmrtj ſwau Přátelům ſen ſwůg: w němž mu ſe zdálo, že byl w nějaké znamenité Bibliotéce, kterauž přehlédage naſſel Knjžku, gegiž tytul Latinſkými zlatými literami byl takowý, Spravedlivé geſt aby ſpravedliwj byli mordováni, potom korunováni. Kteraužto Knjžku když zamilowaw, aby w přjhodném času čjſti mohl, pod lewé pažďj ſobě gi wlozil, procházw hned, pod tímž pažďjm mjſto Knihy hlizu naſſel, od kteréž na čtwrtý den vmřel. Sepſal w těch letech Knihu, de Apoſtaſia; Jtem Modlu Swěta; Jtem o prawém Poznánj Wkřižowaného: kteréž k wytiſknůtj přiſſedſſe mnohým lidem k ſtáloſti, a při prawdě Boži horliwoſti, welmi nápomocny byly.

3. W nedaleké m odtud Městě Launech, když Kněz gegich, časně pro bázeň takowého tyranſkého s Knězjmi zacházenj vſtaupil, pokuta welikà ſumma peněz na tu Cyrkew byla vložena, že bez poručenj Cyſařſkého tako=

takowého člowěka propuſtili; nepřjtomného wſſak předce wypowědělj.

4. Do Žatče titiž ſe doſtawſſe, Děkanowi gegich Janowi Reginſowi, w domě Purgmiſtrowě ſe poſtawiti, do Koſtela wjce newſtupowati, z Fáry w třech dnech, z Města w oſmi, vſtaupiti rozkázali. On když ſe pokorně na přjčinu tak prudkého s nim ſobě poſtupowánj wzeptal, Odpowědjno; Že Chſař Wjtězſtwj obdržew wſſecky wſſudy Fáry ſobě podmanil. Protož Kazatelů těch které poſawád trpěl, wjce mjti nechce, než giné kteřjž mu ſe ljbj, na gegich mjſto vwěſti. Tak mjſto přjčiny wůle byla, a Knězj Podobogi wſſudy z Měſt puzeni.

Kapitola LIV.

Na mjſto Knězi Podobogi, leda lidé doſazowáni.

Kdo pak a gach byli ti kteréž na gegich mjſtě mjti chtěl, y připomjnatí hanba: proto že wětſſjm djlem lidé byli nečiſtj, bezbožnj, rauhawj, k ničemuž dobrému neſpůſobnj. Nebo gak mnoho w Čechách Koſtelů, nemožné bylo tak mnoho Nágemníku pogednau doſtati. Protož dwěma, třem čtyrem, ba y deſhti a dwanácti Farám, předſtawowali Faráře gednoho; kterýž

rýž tak mnohými gsa opatřen čižbami, lakomstwim a rozkossemi o málo že se nerozplynul. Některé Cýrkwe swých Kněžj pozbywsse bez Pastýře byly, ale ne nerády: proto že gim snáze bylo, pastwy zdrawé nemiti, nežli ku pastwám gedowatým, a wlkům na roztrhánj wedenu býti.

2. Přiwoláwali potom z Polska, pro podobnost gazyka Mnichů leniwých břichů, a Zemi nevžitečných břemen; kteřjž se wssak k tomu, aby Božjmi bičmi k strestánj newděčnosti, gménem, a ne skutkem Ewangeliků býli, dobře hodili.

3. O rozpustilém mnohých Žiwotu stydim se psáti. Naprosto widěli sme tu Babilonskau Newěstku, že před tjm předce sr trochu styděwssi, a tu giž wselikỳ stud odwrhssi, ohawnosti swé obnažila. Chwálený ten byl který na gedné sauložnicy přestáwal: Cyzoložstwj, y s Krewnjmi ba y Sodomstwj, neslýchaná w nassem Národu ohawnost, gen že ne zgewně, prowozowány. Dawid **Sissius**, Arcy-Děkana Hradeckého **Cælestýna** (prawdiwěgi Scelestýna) Kaplan, nenasycený ožralec, nestydatý Sodomář, ohyzdný čtwerák, slowem - bez Boha člowěk, kdyssy winem přeplněný domu se nawrátiw na okně se nahý wyložil, a z něho na ulicy wypadw po blátě se wálel: Scelestýn pak,

s njmž

s njmž vstawičně wálčil, že lotr od ďábla wyhozen a po blátě smýkán byl, mluwil.

4. Děkan w Českém Brodě, Polák, mezy ginými nesslechetnostmi y to spáchal, Že pěknau gednoho Měssťana Jana Papaussťka, Ženu w mužských ssatech odwedl, a s nj do Polska utekl.

5. Farář w Bakowě, když pro bezbožný žiwot od gednoho z Podobogich stawu Rytjřského, P. Kapauna, trestán byl, sebraw swau lági na něg wpadl, a hanebně ho zbil: potom několika měssťanům nočně okna wytlaukw utekl.

6. Dhyzdněgssjch wěcý poctiwých wssetřugic wssi, nepřipomjnáme: nechť raděgi zahyne památka těch wěcý kterýchž Apossťol ani gmenowaných mjti nechce mezy Křessťany. K Mučedlnictwj Sluh Krystowých wrachm se.

Kapitola LV.

Z Hory Kutny gak Knězj wybyti.

Hora Kutna prwnj po Praze w Králowstwj Město y tjm slowautné bylo, že ode sta let čistssjho Nábo enstwj Arcy-Děkan tam bydlel. Tam s několika haufy Reytharů w Létu 1622, 22 Prasynce přigew Wyljm Wřesowec, gegich Minemeisťer,

Kostely Jezuitům oddal, a Knězi té Cyrkwe, y ty kteřj z okoličnych mjst wyhnáni bywsse tam se shromáždili byli (a negedni tam swé wlastnj domečky měli) k sobě powolál: kdež predhodiw gim kacyřstwj, rebellj, a newjm co wjc, chtěgjli se do lůna S. Cyrkwe nawrátiti se tázal: když odepřeli, Služby Cyrkewnj gim zapowědèl, a nevposlechnauli twrdě hrozyl.

2. W následugjcym pak roku 27 Čerwence, na Jezuitské toho wyhledáwánj, rozkázáno gim před západem Slunce z Města a z celého Králowstwj w osmi dnech wygjti: Wyssli tedy w Počtu **XXI.** Giřj **Pauli,** (Čáslawský Děkan) Cyprydn Pessjn, Wjt Jakeš, Wáclaw Karyon, Řehoř Wjtů, Jan **Cubinius,** Mikuláš **Sebastus,** Jan **Mathiades,** Jan Klaudyán, Zygmund Těssik, Jan Jorám, Jan **Nestupius;** Tomáš Dentuljn, Jan Přjstrach, Jakub **Martis,** Jan Wysota, JanPodolský, Zygmund **Piscis.** Jan Lupin, Mikuláš Nowokoljnský Giřj Ssisskář. Wyprowázeni byli od několika set Měssťanů; kterymž w poli Kázanj čině Ján **Mathiades,** wykládal ta slowa Krystowa, Wyháněti wás budau ze Skol, a k stálosti gich s pláčem wsseho toho shromážděnj napominal. Potom (an se y zpjwánjm y pláčem Nebe rozlehalo) obgimagjce a ljbagjce se Boži mjlosti se poraučeli.

3. Ginde

Digitized by Google

3. Ginde ſotwá kde to powoleno: aneb tagně byli wyhánjni, aneb do wězenj metáni: z kteréhož někteřj po několiká teprwa dnech aneb měſycých propauſſtjni, a pod hrdlem z Králowſtwj wypowjdáni; ginj ſmradem w wězenj (gako ſe to Bohuſlawowi Boldwinowi w Bydžowé ſtalo) vſmrceni bywali.

Kapitola LVI.

Wýpowěd na wyhnánj Kněži ze wſſeho Králowſtwj.

Potom w Létu 1624 Měſyce Srpna, wydán geſt Cyſařſký Mandát, kterýmž wſſickni do gednoho Kněžj Podobogi (s připomenutjm prwnjch nářků, že ſau Buřiči a Swůdcowé lidu) z celého Králowſtwj na wěčnoſt wypowědjni, a termjn bez dalſſjho odkladu ſſeſt Neděl gim dán. Ale y w tom vžili lſti: nebo ten Mandát ſkoro za celý od dátum geho měſyc vkryli, takže do rukau mnohých ſe nedoſtal, leč až w ten den když wygiti měli: ba y poſléze, když giž termin minul. A tuk ſe giž teprw dokonale ſtalo rozpthleni: když někteřj po kraginách pomeznjch někteřj po ſkrýſſich a geſkynjch ſe rozběhli.

2. Mnozy wſſak z nich na ſwau pamatugjc powinnoſt, aneb ſe tagně wraceli a Poſluchače nawſſtěwowali, aneb gich k ſobě do

do hor a leſů, y gakýchkoli ſkrýſſi powoláwali, a potěſſowánjm napomjnánjm y Swátoſtmi, ſlauženjm poſylňowali.

3. Čehož gak ſe Nepřátelé dowěděli, nowý Cýſařſký Mándát w Roku 1625 Měſýce Čerwence wydali, w kterémž y pokuta na ty kteřjby Kněži tagně přechowáwali, y náhrada těm kteřjby o njch oznámili, gmenowána byla. Ta na dobré wůli wrchnoſti záležela, a zgewně wypſaná nebyla: ljbilo ſe wſſak některým při poddaných ſwých pokutu zoſtřiti, a gi až na ſtrácenj hrdla wztáhnauti: Zrádcům pak mzdu padeſát Stříbrných ſlibowati, aby wětſſj mzdu brali za wyzrazenj ſwého Miniſtra, nežli wzal Gidáš za wyzrazenj ſwého Miſtra.

Kapitola LVII.

Wězenj některých Kněži: a gednoho Mučedlnictwj, Matauſſe Vlckého.

Gſau tedy negedni chyceni a do wězenj wwiženi. S nimiž témeř wſſechněmi gednoſtegně zacházýno: že ſkrze Jezujty a Mnjchy, buď chytroſtmi a ſliby: neb pohrůžkami a rozličnými ſtrachy k přeſtupowánj pohledáwáni byli. Ale to ſe negednoſtegně dařilo: když někteřj ſtrachem ſmrti, neb wěčného wězenj, aneb netrpěliwoſtj hladu, ſmradu, a ginak zemdleni bywſſe, bjdně přeſtu-

přestupowali a Knězstwj se odpřisahali gakýchž několik bylo: wssak ginych daleko wjce z milosti Božj se nasslo, gimž ač w Nepřátelské ruce wpadnauti dopustil Bůh, statečně wssak setrwalj buď až do smrti, aneb do propusstěnj, kteréhož se po dlauhem wězenj, když Bůh nepřátel wstekłost wzdau skrocowal, některým dostalo; gako Wáclawowi Lipenowi, a Danyelowi Tychykowi, Starcům sedmdesátiletým w Boleslawi: M. Danyelowi Alginowi w Strakonicych: Wawřincowi Srámowi w Čáslawi: Wiktorynowi **Adami** w Praze: Jozeffowi Tomaidowi, Petrowi Grygneowi, Jakubowi Rytjřowi, Janowi Hradskému, Wácslawowi Pacowskému w Nyklsspurku (kterýchž pět wyměněno za Papežské Knězi od Mansfelda gaté w Opawě Léta 1626) Též Danyelowi Ssteffanowi w Znogmě, a ginym ginde. A wssak žádný propusstěn nebyl, leč až prwé Rewers na sebe včinil, byllyby kdy wjce w Králowstwj nalezen aby hlawu stratil. Nadto wic někteřj penězy se wypláceti museli: někteřj s hanbau (gako Danyel Alginus) Biřicem z Města wywedeni.

2. Geden byl při němž ta Babilonská Sselma wstékłosti swé nemohla wkrotiti, Matauš Wlický, Kaplan Čáslawský, tjm způsobem gatý. Léta 1627, když Wogsko Denemarské w Slézku bylo, Čech geden Matauš Giřj z Těchenic) tagně Wogáky zbjral

Digitized by Google

zbjral kterébý do Slézka wedl, a měl gich giž w Leſe nedaleko Kaurjma okolo 400. Přiſſla do Prahy powěſt, že w tom Kragi Sedlácy Zbraně ſe chytagi, a rebellugi. Poſláno tedy několik hauffů lidu k ſkroceni gich: ale z Těchenic giž byl s ſwými vſtaupil. Ti tedy nedaleko toho Leſa Matauſſe Vlického, kterýž nawſſtjwiw nemocnau Manželku ſwau w Čáſlawi, do ſwé ſkrýſſe k Krchlebům ſe wracowal, gali, a do Caſlawě, kdež w ten čaz Heytmané Kragſſti byli, a Michna s nimi, dodali. Od těch on examinowán byl, bylige mezy těmi zbauřenými Sedláky? Čemuž když odepřel, dán geſt Katu k Mučenj. Tomu mučenj dwa Měſſkané přewrhlcy, Mikuláš Holub a Řehoř Kožiſſnjk, a Města toho Děkan, předſtaweni byli, a geho podwakrát, (dne ſſeſtého a deſátého Záři) táhnauti dawſſe, ne tak na zbauřenj Sedláků, gako na geho Powinnoſti ſe wyptáwali; Kdy, Kde Komu, buď Wečerj Páně neb Křtem poſluhowal? Nebo ſe domnjwali že po celá ta tři léta nedaleko býwal, a že mnozý z Čáſláwſkých Měſſkanů od něho po ſylowáni gſauce tak ſtálými w Náboženſtwj zuſtáwagi. Což w prawdě tak bylo: Nebo po wyhnanſtwj ſwém proſſed Morawu, Vhry a Rakauſy před půl létem byl ſe nawrátil, tjm vmyſlem aby Poſluchačj w tom Pokuſſenj nebyli docela opuſſtěni.

3. Dáwa-

3. Dáwali mu pak naděgi k žiwotu, gestliżeby Katolikem býti chtěl: Ale Pán Bůh ho tak wmocnil, aby raděgi prawdu včenj swého w tom Městě, w kterémž gi předkládal, krwj lswau spečetil. Wpřjmě tedy před nimi wyznal, že on auřadu swého, kteryž od Krysta a ne od Cýsaře přigal, ani z sebe nesložil ani neopustil. Tázán byw od Kněze, takéli Kalwjnskym obyčegem Chleba na mjsto Oplatku wžjwal, a Kalicha do rukau podáwal? Odpowěděl; Tak Krystus nařjdil, gehož rozkazu a příkladu následowati w mne wěcy swatau bylo. Když od něho o tom zbaurenj Sedláků wěděti chtěli, a Kožjssnjk ho napominal, aby na Swědomj pamatowal, a geho zatagenjm zlého wčinku neobtěžowal, odpowěděl, Lépe sem gá než ty přewrácenče Swédomj swé opatřil. Kterýmž slowem on tak raněn a w swědomj přeswědčen byl, že brzo zatjm w nemoc wpadl, a w nj wsechl y zahynul. Když mu zase k žiwotu naděgi činili, chtělliby gen přestaupiti, řekl; Když toto Tělo, samo z sébe zkáze poddané, giž se kazyti počalo, nač ge zadržowati mám?

4. Gedenáctého tedy dne Září, na Poprawu weden. A když Bířic wolal, že byl Baurky té příčinau, on hlasem wysokým odpowěděl, Lež to gest; pro Prawdu Krystowu gá trpjm. Když z Brány weden býl, Bakalář geden (Jan Aqvula) knjžku Pjsniček

ničeк mu podáwal: ale od Heytmana holi vdeřén gsa vtécy musel. Blický mezy tjm dobrau paměť magé, Pane přispěg mi k pomocy, y giné, zpjwal. Žádnému pak z Měssanů powoleno nebylo, ani ho wyprowoditi, ani z okna za nim wyhlédnauti. Včinilli to kdo Ručnicemi k němu směřowáno: a aby slyssán býti nemohl, co mluwil neb zpjwal, bitjm na Bubny a traubenjm w traubу, překážino.

5. Na Poprawné mjsto přiweden byw, sám sebe potěssoval řka: Dnes Dusse má s Krystem bude. Odpowěděl Heytman, Hlizowský, s Ďáblem w neghlubssjm Pekle. Na to Mučedlnjk řekl; Ty tam s bezbožnau Zběřj swau sám padneš, nebudessli pokánj činiti. A poklekw na kolena, Dussi Krystu poraučel. A hned mu od Kata negprw prawá ruka odkata (kterauž pry w ruce lidu obecného Kalicha podáwal) potom skata Hlawa, zatjm Střewa wytažena a w kossili obalena, a tělo na 4 čtwrti rozkato, a na čtyry koly, a na páty hlawa, wstrčeno, a okolo ssibénice k smutnému diwadlu wystaweno. Potwrzowali toho ti kteřjž mimo chodili, že za celý rok gako čerstwé, a od ptákůw netknuté, se spatřowaly.

6. Po srmrti geho mluwili Nepřátelé, že při něm nalezeno psánj, kteréž, kdyby byl ty Sedláky zastihl, odewřené po wssem

Kralow-

Kralowſtwj poſyláno býti mělo, aby wſſichnj Meče brali, a Kalicha zaſtáwali. Ale to v lidj kteřj dorého Muže znali, žádné nenálezlo wjry: nebo wěděli že člowěk byl ducha mjrnécho, práwě pobožny, kterýž často řjkáwal, ze Pláč a Slzy gſau Zbraně Chrkwe: tak že y toho nechwálil, když Stawowé Náboženſtwj ſwého wogenſky zaſtáwati počali. Lečby ſnad z netrpělíwoſti, wedle giných, na takowé nechwalitebné byl připadl proſtředky: Což ten zna, gehož nic tagno nenj. To wjme, že Nepřátelům nenj nowá wěc, zlé včinky Swatým Božjm přičjtati, a tau barwau ſwé tyranſtwj ljčiti. Otec tohoto Mučedlnjka, člowěk w 80 letech, že též toho roku pro Náboženſtwj žiwot ſložil w Proſtěgowě na Morawě, njže w Kap. **CIII.** § 9. připomene ſe.

Kapitola LVIII.

Kněžj z Morawy wybyti.

Tehož gako w Čechách Roku, 1624, wyſſla w Morawě také proti Kněžjm wýpowěd, a nařjzeni k wykonanj gi Kommiſſařj: kteřjž po wſſi té Zemi gezdjce, wſſudy Kněžj Podobogj wyzdwihowali, a do **Exilium** poſſylali.

2. Přigeli titjž (Jan Jakub **Magno**, Wlach, ale za Obywatele Země přigatý, a Statky

Statky hognými obohacenými; a Jan Arnoſſt Plateis Kanownjk Olomauckỳ) také ku Panu Karlowi z Žerotjna, Pánu pro obzwláſſtnj Maudroſt a giné hrdinſké ctnoſti w Europě wzneſſeném, a pod Cýſařem Matyáſſem celých oſm let Marg= krabſtwj Morawſkého Heytmanu: kterýž po wſſechny ty bauřky Domu Rakauſkemu Wjru ſtále zachoval; aniž ge při něm co kromě ſamého Náboženſtwj mrzeti mohlo (nebo toho času 24 Kněžj z Gedn. Br. na ſwých Panſtwjch chowal) Ti k němu přigewſſe žádali, aby wůli Cýſařſké doſti včině= no bylo. Odpjral tomu aby ta Cýſařſká wůle k němu přináležela: poněwadž on nikdy proti Cýſaři Rebellem nebyw, nikdy nic z ſwých ſwobod ſtratiti nemohl. Na to oni, že o tom od Kardynála z Dytrychſſteina, Margkrabſtwj Morawſkého Gubernátora, ſpecialnj rozkaz magj. Pán tomu, aby Kardynál w přjčině Náboženſtwj gaké práwo k němu měl odpjral, a z té přjčiny od Kardynála k Cyſaři ſe odwolal.

3. Přeſtalik na tom, ale těžce: odložiwſſe s exeqwucý toliko za 14 dnj. Ti když pominuli, an Pán pro nemoc ſwau k Cýſaři geti nemohl, nawratili ſe, a na to aby wůle Cýſařſká naplněna byla naſtaupali: toho wſſak na wůli Pánů zanechágwagice, chceli tychž Kněžj ſám z gruntů ſwých odbyti, čili gim to wykonati powoliti. Odpowěděl

na

na to Pán, ge se gemu ani gedno, ani druhé netrefuge: ani to aby lidi ty kteréž za Krystowy Služebnjky má wyhánĕl; ani to aby Cýsařským Kommissařům něco předpisowal: on wssak že se k Cýsaři odwoláwá. Oni že Cýsařským Mandátům dosti činiti musegi se oswědčiwsse, z Zámku do Městečka geli, listy obsylagicý psali, Purgmistra obeslawsse, aby Posly opatřil, weleli, a y hned předce w nocy (nebo z počtu těch byli, kteřjž nespj leč zlost prowedau, anobrž zahánjn bywá sen od očj gegich, dokudž ku pádu nepřiwodj, Přisl. 4. w. 16.) ge wysylali, aby kteřjž tu wůkol bydleli, hned ráno před nimi se postawili, poraučegjce.

4. Wposlechli Knĕžj a postawili se. Gimž oni Cýsařský Mandát přečtli, a chtĕgjli se tak zachowati, se ptali. Odpowĕděli, že se na wůli Božj, gemuž w Ewangelium Krysta Gežisse slaužili, cele wzdali. Přestáwagice tedy na tom co se Pánu Bohu ljbj, že žalostné to wyhnanstwj podniknauti chtĕgi když pro Gměno Krystowo, a ne pro nĕgaké zle činy, trpĕti magj. Opět se ptali, Chtĕliliby se radĕgi naprawiti, a k Cýrkwi Katolické, od kteréž skrze Kacýřstwj a Sekty odstaupili, se nawrátiti? Odepřeli gednomyslně. Kommissařj, dawsse gim k rozmyssleni termin, wystaupiti kázali: aby po gednom každého před se paussténi, a s každým obzwlásstně mluwiti, mohli. Ale bywsse po

ſſe po gednom wolánj, wſſickni onuno prwnj odewſſech danau odpowěd obnowowali: a že ſe w tak ſwaté wěcy nic nerozmyſſlegi mluwili, Kommisſaři tedy gměnem Cýſařſkým ge wypowěděli, a aby w oſmi dnech z Margkrabſtwj wyſſli poručili. Y ſtalo ſe, ſſli do Exilium Muži pobožnj: kteréž Pán z Žerotjna ſwým nákladem a průwodem až do Wherſké Skalice doprowoditi dal.

5. Potom gel do Wjdně, a před Cýſařem na Kardynála w Morawě, geko y na Knjže z Lichtnſſteina w Čechach (nebo y tam Panſtwj měl, z něhož Knežj byli wyhnáni) gaké mu křiwdy činj nařjkal: ale tjm nie nezprawil, gakž ſe málo njže pod tytulem o Poſtupowánj s wyſſſjmi Stawy oznámj.

6. A tak z celé Čeſké y Morawſké Zemé Knežj Služebnjcy Kryſtowi wybyti, a holomcy Antykryſtowi Cýrkwjm za Včitele, Slepj widauchym za Wůdce, předſtaweni byli. Giž gak s ginými Stawy zacházeli vhlédáme.

Kapitola LIX.

Gak zacházýno s Přednjmi Páný a Rytjři. A negprwé gak mnozý z předněgſſich zgimáni a na Smrt neb k wěčnému Wězenj odſauzeni byli.

WMachyawellowě a Falarydowě Skole wycwičiwſſe ſe Nepřátelé Swaté o Ewan=

Ewangelium, aby negpředněgſſj hlawy negprw ſráżéli, na to ſe oddali. K čemuż přjhodná á od nich dáwno hledaná barwa, zprotiwenj ſe winna byla. Áčkoli zagiſtě, po ſwem Wjtězſtwj wſſechněm Stawům, geſtliby zbraně ſložili, a cele ſe Cýſaři na miloſt dali, giſtá naděge, że wſſecko odpuſſtěno mjti budau, činěná (pročež y mnohý z těch kteřjż nebezpečenſtwj wyhnauti mohli, tam ſe zadrżeli) wſſak potom, které zmordowati wmjnili ty zgjmati káżali: mluwjce, że wſſech wěřegná Swoboda nemůż neż některými hlawami wykaupena býti.

2. Negprwě tedy, kterékoli z Defenſorů a Dyrektorů mjti mohli, potom, o komżkoli że při tom z miloſti k Wlaſti a Náboženſtwj něco činil wěděli, aneb, żeby geſſtě činiti mohl ſe báli (ſamy wymjnjc, kteřjż buď Ferdynandowi nedůwěřugjc, anebo Frydrychowi včiněnau přjſahu zruſſiti ſe bogjc, z Země byli wſtaupili) zgjmali; Mużů okolo padeſáti, pobożnoſtj, opatrnoſtj, myſli wdatnoſtj, před giným zřetedlné, kteřjż mladá léta w Včenj w Zbrogi, w prohlédánj Cyzých Zemj ſtráwiwſſe, oſtatnj wěk Cyrkwi a Wlaſti k dobrému, pożor na wſſecko magjce, proſtákům nebezpečenſtwj wkazugjce, opatrným dobré myſli dodáwagjce, k ſwornoſti napomjnagjce, a k dobrému obecnému wſſeligak radjce, wynakládali: ſlowem, kwět Národu naſſeho, ſwjce a pod-

pory Wlasti. Ti tedy gak byli examinowáni, gak odsauzeni, gak trápeni, a gak ochotně pro Prawdu Wjry, a Swobodu Wlasti, Mučedlnictwj podnikali, začatau giž krátkostj a sprostnostj wypissi.

3. Sladce pjskali Čiharj, Ptáky lapati myslich; Wjce než za tři Měsyce nic než milost slibugjce, a že cokoli prowiněno, tak pomine, trosstugjce. Tak se že někteřj y z swých skrýssj naswětlo ssli, y z cyzých se Zemj nawracowali. Ale když aby gich wjce dočekati mohli pochybowali, nenadále a gednoho dne y gedné hodiny (genž byla prwnj na noc, w čas wečeře, 20 dne Wnora, Léta 1621) gimali a do wězenj dáwali ty, kterýchž dostati mohli. Nebo wssickni z nich od Heytmanů Měst Pražských, a Rychtářů Cýsařských, tak gakž ty práce mezy sebau byli rozděljli, w domjch wlastnjch nenadále nawssstjweni bywsse, aby na wůz sedali poručenj měli. Z nichž hned odtud, z Domu swého, někteřj na Zámek, ginj na Rathauze do wězenj weženi.

4. Na ráno wywěssseni Patentowé, kterýmiž nepřjtomnj, a kteřj z Kralowstwj wstaupili, obsýlani byli, aby se w ssesti Nedělich postawili. Kterýž termin, když přissel, druhého dne Dubna, byli skrze Heroltý wolani, a když se žádný nepostawil pátého dne téhož Měsyce Ortel na ně skrz též Heroltý

ty wyhlássen, že gako negwyššj Wrchnosti zpronewěřilj, statek, čest, y hrdlo tratj. Den k wykonánj toho Ortele byl 25 Dubna, a tu gegich gména na Sibenicy přibita. A na druhý den opět, na dědice těch, kteřj w čas té Rebellie pomřeli wyhlássen Ortel, že gegich wsseligaký statek do Komory Královské pobrán býti má.

5. W Měsycy Mági k těm wzácným Wězňům se nawrátili, a k examinowánj gich dwa Doktory w Prawjch Ottona Melandra a Jana Danyele Kapra, oba lehkomyslné přewrácence, zřjdili, s některými při njch Zemany, kteřjž často k njm se wracugjce, a toho čehož nikdy nebylo na njch dowěděti se chtjce, tisycem nevžitečných otázek ge trápili. Kteréhož tak mrzutého wyptáwánj nemoha Slechetný Hrabě Slik (kterýž w Mjssni pod Kurfirsstem postižen, do Prahy také přiwežen byl) déle snasseti, ssaty rozpáw a prsy obnažiw, Roztrýněte (řekl) na tisýc kusů toto Tělo, přehledegte wsseckny wnitřnosti, nic wssak nenaleznete než to, co sme w Apologij položili. Milost k Swobodě a Náboženstwj přinutila nás k meči sáhnauti. Že se pak Bohu ljbilo Cýsařskemu Meči swjtězyti dáti, a nás w ruce wásse wydati, nechť se wůle Božj děge. Tak podobně Pán z Budowa, y Pan Otto z Lossu, mnohé vžjwagjc w mluwenj swobody, že Pře Stawů skrze to samo, že se nezdařila, nic horssj sama w sobě nenj, oswědčowali.

Digitized by Google

6. Tak w těch Inqviſych geden y druhý Měſyc ſtráwiwſſe Nepřátelé, když tuto žádný Pře odſtaupiti, žádný winy wyznati, žádný odproſſowati nechtěl, poſtaupili k Exeqwuch; Saud oſadiwſſe přednjmi Pány Podgednau, zapřiſáhlými Podobogich Nepřátely. A wſſak aby vkrutnoſt larwu miloſtiwoſti měla, Wýpowědi tak gakž od těch Saudců wyneſſené byly, kázal Cýſař k ſobě do Wjdně poſylati, kteréž potom opraweně a změkčené zaſe odſylal. Praweno bylo od hodnowernných lidj, že myſle o tom Cýſař neſpál celau noc, a powolaw k ſobě ráno Zpowědnjka ſwého, Pátera Lamrmana, řekl: Pod Swědomjm tě zawazugi, aby mi prawdu powěděl, Mohuli gá ty odſauzené, s dobrým ſwědomjm žiwotem, darowati? Na to Zpowědnjk, že odpowěděl, Oboge w twé Cýſařſké mocy geſt. Cýſař tedy že wzaw Péro, některým na žiwotě, některým na cti miloſt včinil, tak gakž ſe ted pſáti bude.

7. Dne 19 Června (kterýž byl den Sobotnj, gegž Latinjcy Saturnowým gmenugi, naſchwáleli či treffuňkem k těm Saturnowým vkrutným činům wzatý, oni wědj) ſhromáždili ſe na Zámek Pražſký ti Saudcowé, a gednoho za druhým z těch Wězňů (připraviwſſe Ceremonye k hrůzy ſlaužicý) na Palác přiwésti poručiwſſe, každému Drtel přečjſti: některým ſmrti, některým vſtawičné=

wičnéhо wězenj, nékterým wyhnánj, nékterým též k dalſſj Cýſařſké reſolucy gich odložénj, w ten způſob.

8. Wyljm Popel z Lobkowic, a Pavel z Říčan, dle ortele měli mečem ſtreſtáni býti, ale na giſtau a miloſtiwau G. M. C. reſoluch dále w wězenj zuſtáwati magj, Statky pak gegich (gako y wſſechněch náſledugicých) do Králowſké Komory wzaty.

9. Joachymowi Ondřegowi Sſlikowi, Hraběti z Paſaunu, měla negprw ruka prawá vkata býti, potom čtwrcen a na rozceſtj rozwěſſen býti, zwláſſtnj wſſak miloſtj, toliko ſtat, hlawa pak s rukau na Wěži Moſtu Pražſkého co negwýš přibita, bude.

10. Wáclawowi z Budowa, tolikéž ruka a hlawa vkata, tělo pak čtwrceno, a na rozceſtj rozwěſſeno býti mělo, z miloſti wſſák Cýſařſké, toliko ſtat, a hlawa na Wěži Moſtu přibita býti má.

11. Kryſtoff Harant z Polčic, ſtat bude.

12. Kaſſpar Kapljř z Suiewic, ačkoli mnoho prowinil, a wſſak ſeſſloſti wěku geho vſſetřugic (byl zagiſtě w letech teměř 90) miloſt ſe mu činj, aby toliko ſtat, hlawa pak ſpolu s ginými na odiwu wywěſſena byla.

13. Prokopowi Dwořeckému, Bohuſlawowi z Michalowic, Frydrychowi z Bjlé, a Gindřicho-

wi Ottowi z Losu tentýž ortel wynessen, ačkoli (pry) podlé přjsněgssjho práwa čtwrceni býti měli.

14. Jan Wostrowec skat býti měl, a wssak k wězenj wěčnému se oddáwá.

15. Tentýž sobě ortel Wáclaw **Felix** Pětipeský slyssel, (nesskastný wssak člowěk ten po nemnohém času Apostazý swau swobodu sobě zgednal.)

16. Diwiš Černjn, negprwé dwa prsty, pak hlawu vkatau mjti měl: a wssak z strany prstů milost se mu činj.

17. Wolfgang Hozlaur, měl wěčně Země prázden býti; ale z milosti Cýsařské, do Wherské pewnosti Rábu na rok poslán býti má.

18. Wyljm Konecchlumský skat bude.

Až potud z Stawu Panského a Rytjřské-ho Osoby; následowali Měssané.

19. Jan Theodor Syrt; M. Walentjn Kochan, Tobiáš Stefek, Krystoff Kober, Měssané Prazssti, skati býti magj.

20. Jan Sulthys Kutnohorský a Maximilián Hosstálek Žatecský, Prýmasowé, skati a hlawy gegich na Planýř přibity býti magj.

21. Janowi Jessenowi, Doktoru a Akademie Prazské Rektoru (pro Poselstwj konané

do

do Vher) gazyk za żiwa vřezán, čtwrcen a na rozceſtj rozwěſſen, hlawa pak s gazykem w giſté mjſto dána býti má: Ale z miloſti Cýſařſké negprw ſe mu gazyk za żiwa vřeže, potom ſkat a čtwrcen, a na rozceſtj v ſtjnadel rozwěſſen bude, hlawa pak s gazykem dá ſe na Moſt.

22. Jan Kutnaur, Symeon Suſſický, Nathanael Wodňanſký, Pražſſtj Senátorowé, oběſſeni býti magj.

23. Melichar Teyprecht, **Procurator,** Giřjk Záwěta, Sekretář w Kancelláři, Pawel Prčka, z miloſti Cýſařſké wězenjm wěčným treſtáni býti magj.

24. Wáclaw Maſſtěrowſký, ginák Gizbický, Měſſtanin Pražſký, ſkat byti má.

25. Gjřjk Haunſſild a Leander Ryppel (z Národu Německého, a některých Knjżat Říſſe Agenti: onenno také při Appellach Radda) ruce y hlawy z vtjnané mjti magj.

26. Mikuláš Diwiš, Rady Stárého Města **Servus,** měl gazyk vřezaný mjti, ale z miloſti toliko na hodinu k ſſibenicy za něg přibit býti, pak do Rábu poſlati ſe má.

27. Wáclaw Bożecký, **Servus,** Jan Sſwehla, a Jozef Kubjn, Prokurátoři, wymrſkáni, a z Země wěčně wypowědjni budau.

Digitized by Google

28. Matěg **Borbonius**, Doktor, měl ſkat býti, ale z miloſti Cyſařſké w wězenj držán býti má.

29. Kaſſpar Huzlar a Gindřich Kozel, Senátorowé Nowo-Pražſſtj, měli z Rathauzu téhož Města oběſſeni býti: z miloſti wſſák Cyſařſké, onen w wězenj zuſtáwati, tento pak ſkat býti má.

30. Eliáš Rozýn, Starſſi, a Lukáš Karban, oba mečem treſtáni býti měli: a wſſak ſe oběma život daruge, onomu w wězenj, tomuto pak v wyhnanſtwj.

31. Ondřeg Kocaur, Giřjk Řečický, Michal Witman, Symeon Wokáč, ſkati býti magi. Jan pak Kamarýt, rok Země prázden býti, pak zaſe přigiti má.

32. Ginj Měſſtané někteřj (Abraham Angel, Jan Pelhřimowſký ꝛc.) k dalſſi Cyſařſké reſoluch zanechány byli.

Kap. LX.

Dwatceti a ſedm ſlawných Mučedlnjků.

Po dokonánj toho ſaudu, kterýž od ſſeſté rannj do druhé po polednj trwal, dowežen byl geden każdý do wězenj ſwého, Páni na Zámek, a Měſſtané na Rathauze, an gim někteřj k tomu naſtrogeni padauchowé

chowé, Proč giž nezpjwagj: Ay Pán Kraluge? (Žalm 99, kteryž za času Frydrychowa mezy ginými nepochybně zpjwán bywal) vrauhali.

2. Wracugjcýmu se z Zámku Knjžeti z Lichtnſſteyna, gako y na ráno gedaucýmu ke Mſſi wyſſedſſe wſtřjc Manželky, Djtky, Přjbuznj těch odſauzených obogjho pohlawj, padali před nim, a aby gich milj žiwotem darowáni byli proſyli. Ale odpowědjno, že giž žádná miloſt býti nemuže, leč ſnad aby těla ku počeſtněgſſjmu pohřbu wydána byla. Ačkoli se naſſli ſſibali, ktežrjž wdowám a ſyrotkům naděge činěnjm dary od nich wábili.

3. Wwečer oznámeno odſauzeným, že k Exequch den Pondělnj (21 Čerwna) vložen geſt. Protož, aby ſwé duſſe opatřili, geden každý buď Jezujtu, neb Kapucýna, aneb Augſſpurſké Konfeſſý Kněze k ſobě powolage a k Smrti ſe připrawuge; o Knězy pak z Gednoty Bratrſké žádný aby nemyſlil, toho že ſe nepowolj. Což těžké bylo těm, kteřjž Služebám Cýrkewnjm w Gednotě byli přiwykli; temeř polowice těch Mučedlnjků. Ne ginače pak té zápowědi rozuměti ſe mohlo, než že ſe to z obzwláſſtnj a oddáwna proti njm wkořeněné nenáwiſti děge, aneb k wdělánj bělma na oči Saſkého Kurfirſſta a Luteránů, aby ſe zdálo že Cýſař ne tak hrubě, Náboženſtwj gegich odporen geſt, gako oněch.

4. To když se stalo, wýš gmenowanj Jezujtė a Kapucýni, nečekajc aby gich kdo zawolal, gako mauchy přiletowali, a rozličným způsobem, některých y nadĕgj žiwota trosstowánjm, k opusstěnj Božj prawdy namlauwali. Ale Pán wssechněch posylil, že wsseckа dábelskа wsylowánj w nic byla: gakkoli oni proti tomu Nebem a Zemj se oswědčowali, že gegich wěčným zatracenjm winni nebudau, ponĕwádž sami tak wrputně wsselikau Božj milostj pohrdagj.

5. Powoláni tedy Kněžj Podobogi. Na Zámek, Jan Rosácyus, Malė strany: na Rathauz Staroměstskė M. Wiktorýn Wrbenskė a Wjt Jakeš; na Nowoměstskė pak, Adam Klemens a Jan Hertwicyus. A Němcům (genž mezy odsauzenými tŕj byli Doktoři, Gessenius, Haunschild: a Ryppel) M. Dawid Lippach. Kteřjž wssikni powssechen ten ostatnj čas, w Neděli y w Pondělj, až do hodiny Exekuch pobožným rozmlauwánjm, modlitbami a zpjwánjm y Wečeřj Páně přisluhowánjm, Swatė ty Mučedlnjky, k nastáwagjchmu bogi připrawowali.

6. Kteřj byli z Bratřj, aneb z Reformátů, týchž Kněžj rádi wžili: w tom se oswědčiwsse, že ge wždycky za Bratřj a za Krystowy Posly poznáwali, gakžkoli w některých Artykuljch něco rozdjlného smyslu se nachážh. Dwa toliko, Pan z Budowa, a Pan Otta z Losu, s Knězem Rosacyusem pobožně syc

roz-

rozmlauwali, Wečeře wſſak Páně (proto pry, aby odtud k vtržce nĕgaká přjčina nebyla) nevžjwali; onjm Swatého Auguſtýna: Wĕř a giž ſy gedl, ſe potĕſſugice.

7. Paměti hodná wĕc geſt, kterak w Nedĕli ti kterjž na Rathauze Staroměſtſkém byli oſtřjhány, wečeřeli. Když Rathauzſký Hoſpodář, že čas wečeře geſt zwěſtowal, oni geden na druhého pohlédagjc řekli; žek gim ſyc té wečeře potřeba giž nenj, a wſſak pro ſpolečné ſe potĕſſenj nepohrdnau tjm poſedĕnjm. Tu geden Wbrus proſtjral, druhý Taljře rozkládal, giný Wodu k vmýwánj rukau připrawowal, giný před ſtolem Modlitbu zřjkaw krmně rozdĕlowal, giný wzpomjnal, že to giž na Zemi paſlednj wečeře, zytra s Kryſtem w Králowſtwj Nebeſkém, že ſtoliti budau. A ta ſlowa zle vgaw zlý člowĕk, Rathauzſký Hoſpodář Papeženec wyſſed k ſwým s vſmiſſkem řekl: Ano, Kryſtus pro ně w Nebi Kuchaře neb Kuchařky chowá! Což když gim powĕdjno, Kněz Wjt Jakeš, O poſlednj Kryſtowĕ na Zemi Wečeři, a Gidáſſowu Kryſta s Včedlnjky geho kormaucenj mnoho pobožně rozmlauwal. Geden wſſak z nich, Doktor Haunſchild odewſſeho gjdla a pitj ſe zdržel, řka: Doſti rozkoſſně poſawad ten čerwů pytel (wkázaw na břich) krmen býwal: nechť giž má doſti.

8. Mezy tjm oznámeno gim, že Pány ktery na Zámku Wĕznĕni byli, do téhož Ra-

thauzu wezau: nebo tu před Rathauzem na Ryňku poprawnė ſmutnė **Theatrum** připraweno. Což oni vſlyſſewſſe. gako wſtřjc gim k oknům pospjſſili, a zoken wyhlédagjc, Křeſtanė Prawdy Boži prawj milownjcy, pro Kryſtowo Včenj nášylj trpjcy, Přigměte potěſſenj z geho zaſljbenj: abyſſte byli ſtálj w těžkém pokuſſenj ꝛc. Item Žalm 44: Y wſſak Pane pro tě ſamého tak mordugj nás dne každého ꝛc. ꝛc. zpjwali: an se množſtwj lidu zbjhalo, a toto widauc ſlyſſjc wzdychalo a plakalo. Tak tito pobožni Mučedlnjcy, swė ſlawnė Mučedlnictwj swėho towaryſſe přiwjtali.

9. Celá zatjm noc Pjſněmi, Modlitbami, rozmlauwánjm pobožnym, a napomínánjm ſpolečnym (aby, poněwádž ge Bůh mimo giné k tė Mučedlnickė ſláwė wywolil, w prawė ſtáloſti Swět zahanbili, Krysta oſlawili, potomkům dobreho přikladu zachnechali) geſt ſtrawena. A když mezy ginymi zpjwán byl Žalm 86, tedy za přjčinau oněch w poſlednjm werſſi ſlow: Boże můg dobrotiwoſti, že mi wdjljš w hognoſti, wkaž zřegmė znamenj, Nepřátel mých k zemdlenj. Jan Kutnaur, horliwě zawolal: Wkažiž tedy y při nás znamenj dobrotiwoſti swė, ó Boże kterymžbychom y my nehodnj ſlužebnjcy twogi, o dobrotiwoſti twė wtwrzeni, a nepřátelé předěſſeni byli! A gakoby za Boha odpowjdal, pln gſa wjry, řekl: Dauffegte, y w této wěcy wyſlyſſj Bůh hlas nás, a wkáže zytra diwnė nėgakė znamenj, k oſ-

k oſwědčenj, že my pro geho Při trpjme. Kněz Wrbenſký ſlyſſe to odpowěděl: aby na tom znamenj přeſtali, že ſobě Smrt bezbožným tak trpkau, tak od Boha oſladčenau cýtj.

10. Když ſwitalo, vmywſſe wſſickni twáře, bjlé Koſſile brali, a giné ſſaty tak gako by na Weſſelj měli gjti, obláčeli: Kabáty y Sukně tak na ſobě zpranugjce, y ty obogky odřezugjce, aby potom na Theatrum nowé práce třeba nebylo. Kutnaur mezy tjm zaſe s ginými horliwě Boha wzýwal, aby, geſtli ſe geho welebnoſti ljbj, y ge y Lid o gegich newině gakýmkoli znamenjm vtwrditi ráčil. A hned při ſamém wýchodu Slunce zwěſtowáno, že welmi pěkná Duha na Nebi ſe vkázala. Wyběhli Kněži, wogaci, a ginj; Mučedlnjcy pak z oken ſe djwali. A widěli wſſickni, gako y celá Praha, neobyčegné gaſnoſti Duhu; an Nebe gaſné bylo, když odedwau dnj před tjm, ani potom žádného deſſtě nebylo. To na Nebi vkázané znamenj, Mučedlnjcy widěwſſe, rukau y hlaſu pozdwihli: a někteřj, s nimiž M. Wrbenſký byl, na kolena padſſe, Pána Boha chválili. Tu geden o Božj s Noelem včiněné Smlauwě; giný o Duze, kteráž geſt wůkol Trůnu Božjho, gakž ſe w Knize Zgewenj wypiſuge, a o Saůdu živých y mrtwých Saudce Kryſta Gežiſſe, ſobě připomjnali a tjm ſe weſpolek potěſſowali. Kutnaur obzwláſſtně řekl: Wizte bratřj,

Bůh se k nám přiznáwá, a cestu k Nebi wkazuge! Wěřjme, wěřjme, že dnes cestau přjmau skrze Krysta do Nebe přjgdeme: nebo on gest cesta, prawda a žiwot.

11. A gakž to milosti Božj Nebeskė Znamenj zmizelo, ginė Znamenj, giž giž nastupugjcýho Mučedlnictwj, zahřmělo, wystřelenj na Hradě Pražském welikého Děla. Což slyssewsse Krystowj Rytjři, skrze Kněži, od gedněch k druhým docházegjcý, wespolek se pozdrawowali, a mocý Božj posylněnj gedni druhým winssowali, k nastáwagjcýmu bogi srdce sobě dodáwagjce. Hned se postawili haufowė Regtharstwa, Pěchoty několik praporců, a otočili žalostnė to Theatrum, na němž na spořádaných stolicých posadili se gmėnem Cýsařským Saudcowė: Ryňk, wlice, domý wssecky množstwjm na diwadlo se zbjhagjcýho lidu naplněny.

12. Woláni zatjm Mučedlnjcy geden po druhém, a pokutu smrti wdatně podnikali. Nebo, kterýkoli zawolán byl, tak se k tomu měl, gakoby na negwětssi rozkosse giti měl: Což Kněz Jan **Rosacius** těmito slowy wypsal:

Toto za slussnė poznamenati sem wmjnil, že když na koho z těch Swatých lidj a Božjch Mučedlnjků zawoláno bylo, tu k welikému podiwu rozžehnánj pěkně, až srdce w nás plésalo, se dálo; ne ginák než gakoby na

Panket

Digitized by Google

Pankét, aneb na nĕgakau krátochwjli gjti ſe ſtrogili. Ti, kteřj odcházeli, těm, kteřj po njch zuſtáwali, a také ſmrti očekáwali, w ten ſmyſl y ginácze, pěknĕgi než ſe to pamatowati a wypſati může, mluwili: Nu milj Přátelé, Požehnegž a oſtřjheg wás tu Pán Bůh: degž wám potěſſenj Ducha Swatého, trpělinoſt a zmužiloſt, abyſſte toho, že gſte Božj cti zaſtáwali, ſrdečně a wdatně y při této ſmrti na ſobě dokázali. Gá wás předcházým, abych wzřel prwé ſláwu Božj wěčnau, ſláwu naſſeho milého Spaſytele: ale dočkám wás hned za ſebau. Giž nám této hodiny pomine žaloſt wezdegſſi, a naſtane radoſt nowá, ſrdečná a wěčná. Tu zaſe odpowjdali ti, kteřj pozuſtáwali: Požehnegž wám také Pán Bůh té ceſty pro newinnau ſmrt Pána naſſeho Gežiſſe Krýſta: poſſliž Angely ſwaté ſwé wſtřjc pro duſſi waſſi. Předegdětež nás k tenebeſké ſláwě, my wás také náſledowati budeme, á gſme tjm giſti pro toho w něhož ſme wwěřili, Kryſta Gežiſſe, že ſe tam dnes wſſickni ſhledáme.

13. Tak a ginák giſtě mnohými pěknými ſlowy ſe rozžehnáwali. A gdauce ceſtau y přigdauce na mjſto kdež Mučedlnjctwj přigimali, potěſſenj od Kněze Jana s welikým ſrdečným potěſſenjm ſlyſſeli a brali, a zaſe takowé odpowědi dáwalj, že nemohl Kněz Jan připomenauti Pjſma ſwatého, aby než dopowěděl, zaſe giného Pjſma nepřiwedli. Na tom **Theatrum** tak zmužilj byli, že ſtrachu na ſobě newkázali, znameni-

tau

tau pamět na ſebe měli, tak horlivě ſe modlili, a Pánu Bohu poraučeli, že nám to wſſechněm přjtomnym ku podivu bylo. A to ſme widěli, že negednau Rychtářowe ſlzy z oči puſtili. A kdyby byli nedali tak ſylně bubnowati, a mohli ti wzáctnj lidé ſlyſſáni býti, giſtě byloby mnoho lidj, y z Nepřátel, k pláči přiwedeno. Když ſme ſe pak zaſe zpátkem wraceli mezy giné na Rathauz, a o horliwoſti y zmužiloſti wyprawowali, řjkali: Chwala Pánu Bohu! Pane Bože degž y nám to potěſſenj Ducha Swatého, a obdař nás takowau zmužiloſtj.

14. Ale hodné bude o gednom každém z připomenauti nich něco.

Kapitola LXI.

Joachym Ondřeg Sſlik z Holeyče, Hrabě z Paſaunu a z Lokte na Swiganech.

Pán to byl wjce než w 50 letech, gakož Rodem welmi ſtarožitným a wzácným, tak y znamenitými ctnoſtmi, a dary od Pána Boha zwýſſeny. Nebo při něm právě Panſká wdatná myſl, s znamenitau přitom tichoſtj; a ke wſſechněm wěcem způſobnoſt s welikau přitom pobožnoſtj, náramně pěkně ſtemperowaná ſe ſtkwěla. Sluſſně tedy od Stawů za Dyrektora zwolen, a od Krále Fry-

Frydrycha negwyſſſjm Sudjm, y Hegtmanem Marǧkrabſtwj Hornjch Lužic, včiněn byl.

2. Vcházege před rukau Wjtěze Ferdynanda, vſtaupil do Lužic, ale ho tam Kurffirſſt Saſſký, ač w mladoſti ſwého dobře zaſlaužilého Hoffmiſtra, k raddě nějakého Antykryſtowa Pochlebnjka **D. H.** gal, a Nepřátel wſtekloſti w meč wydal. Gak vdatně oſtydlým Jnqviſytorům odpowjdal připomenuto geſt wyſſe. O ſmrtj pak ſwé ohawný ortel ſlyſſe, že čtwrcen a na rozceſtjch wyſtawen býti má, odpowěděl, **Levis eſt jactura ſepulchri:** Ne welká pry ſſkoda bez hrobu býti. A když na druhý den Kněz Roſácyus k němu přiſſed, Božjho mu winſſowal potěſſenj á poſylněnj, odpowěděl. Děkugi wám můg milý Pane Otče z tak pobožného a ſwatého winſſe. Dá mi to Pán Bůh že ſe nic té ſmrti nebogim: Nebo když ſem ſe ſměl gednau opřjti Antykryſtu, a ſlávy Božj a čiſtého Náboženſtwj zaſtáwati, ſmjm také ſwau ſmrtj té ſtáloſti při prawdě Božj dokázati. Gá nyni ſem na ſaudu Swěta, čekage ſmrti časné, ale ti kteřjž nás ſaudili muſegj ſtáti na hrozněgſſjm Saudu toho, kterýž bude ſpraweďliwěgi ſauditi.

3. Když w Pondělj po 5 rannj hodině ſlyſſel, že z děla wyſtřeleno, řekl: To geſt heſlo ſmrti naſſi, na mně prwnj pořádka. A ty Pane Gežiſſi Kryſte, ſmilug ſe nad námi.

Když

Když naň Jezujti nacházeli, gakž před tjm ſtatečně gim odporował, tak, když giž na Theatrum ſſel, geden z njch, **Sedetius**, s druhým tu ſtoge řekl: Pane Hrabě, Rozpomeň ſe geſſtě! odpowěděl, Giž mi deg Pokog.

4. Přiſſed na Theatrum, a widěw gasné Slunce řekl: Slunce Spravedlnoſti Kryſſe, ſpraw to ať ſkrz temnoſti ſmrti progdu k wěčnému ſwětlu twému. W tom trochu ſe procházel gako w myſſlenj, obljčeg na ſobě vkázaw wážný, že y ti z Panſtwa djwagjch ſe od pláče ſe zdržeti nemohli. Pomodliw ſe wſtaupil na rozproſtřené Sukno, a na kolena klekl, ránu meče podnikl. A hned zatjm ruka mu vkata, aby ſpolu s hlawau na moſtſké wěži, na železné miſce wyſtrčena byla. Tělo obaleno w ſukno, a od černě oděných zaneſſeno do ſkrýſſe, Nowé pak ſukno rozproſtřjno: Což y po ginych potom ſe wykonáwalo, aby žádný z poſledněgſſich žádného, ktery před njm ſtat byl, ani těla ani krwe neſpatřil.

Kapitola LXII.

Wácſlaw z Budowa, Pán na Hradiſſti, Klášſteře, a Zásadce.

Pan ten byl wtipu wyſokého, znamenitě včený, y ſpiſy wůbec wydanými (w Ceſkém y Latinſkém gazyku) ſlowaůtný: Ktery

kterýž Zemi Německau, Wlaſkau, Francauzſkau, Engličkau, Tureckau (kdež ſedm let ſe zdržoval) byl progel, horliwý a počeſtný Stařec ſedmdeſáte čtyr letý: a Wřady Zemſkými wzáctnými poctěný, Nebo y za Rudolffa byl Cýſařſkau Raddau, a obnowené Konſyſtoře a Akademie Deffenſorem: y za Mathýáſſe do Raddy wzat, a potom od Stawů za Dyrektora zwolen, za Frydrycha pak Preſydentem nad Apellachými včiněn. Summownĕ mluwjc, obzwláſſtnj byl Wlaſti ſwé ozdobau, a Cýrkwe Božj gaſnau Hwězdau, Poddaných ne tak Pán gako Otec, Bohu y lidem milá duſſe.

2. Po Wjtězſtwj Cýſařſkém Panj ſwau, Syna, Newěſtu, Wnuky, z Prahy wyprowodil: ſám pak, že byl s Panem Ottau Strážcým Koruny (na ten čas w Praze zuſtáwagicý) aby nebylo myſſleno, že gi opuſtil, zaſe ſe nawrátil. Dům geho hned brzo zlaupen y wſſecko gemu až do těch ſſatů, w kterýchž chodil pobráno: k čemuž on nic giného neřjkal než to, Pán dal, Pán wzal ꝛc.

3. A když giž w domě ſwém arreſtowán byl, nawſſtjwil ho Pawel Arethýn Sekretář při Apellacých, a wzeptal ſe: Proč Pán z Prahy wygew, a na ſwobodě giž byw, zaſe ſe nawrátil, a do takowého nebezpečenſtwj dal? Odpowěděl, že ho k tomu ſwědomj nutilo. Nedopuſtilo mně (pry) Swědomj, opuſti=

opuſtiti Wlaſt a tu dobrau naſſi Při. Ale newjm co Pán Bůh o mně myſlj, ſnad chce, abych dobrau tu Při krwj ſwau ſpečetil. A powſtaw řekl: Teď ſem Boże můg, nalož ſemnau Služebnjkem ſwým, gak geſt libo před očima twýma. Syt ſem dnů, wezmi odemne ducha mého, ak newidjm těch zlých wěcý, kteréž widjm, že přigiti magj na Wlaſt mau. Giného potom dne opět od téhož nawſſtjwen byw, a ſlyſſew co ſe o něm wůbec mluwj, že welikým hořem wmřel, zaſmáw ſe řekl; Gáli? že ſem hořem wmřel? A gá ſotwa kdy takowých wžival ljboſtj, gako nynj. Widjš (wkázaw rukau na Biblj) tento můg Rág nikdy mi tak ſladkého nedáwal owoce, gako nynj. Ziw ſem a budu žiw, gak dlauho chtjti bude Bůh; aniž kdy kdo, naděgi mám, wzřj ten den, w kterémžby praweno bylo, že Budowec hořem wmřel. Bywage často od Inqwiſytorů examinowán ſtatečně dobré Pře zaſtáwal: a odſauzen byw k Saudcům řekl: Dáwno ſte krwe naſſi žižnili, Krew pjgte! Ale též wězte, že krwe naſſi Bůh, pro gehož Při trpjme, mſtjti bude.

4. Třetjho dne před odſauzenjm wypra-wowal ſluženbnjku ſwému Židňowſkému, Sen ſwůg, že mu ſe zdálo, že po něgaké welmi weſelé lauce chodě, pečliwě o těch wěcech, nač wygdau přemyſſlowal. W tom kdos přigda, že mu knihy podal: do kteréž wezřew widěl pěkné, bjlé, hedbáwné liſty, ale na

nich

nich nic wjce nenapſáno, než z Žalmu 37 werš 5: Wwal na Hoſpodina ceſtu ſwau, a ſlož w něm naděgi, onť zagiſtė wſſecko zprawj. A když opět, Co to býti muſy, přemyſſlowal, přiſſel giný, a přineſa raucho bjlé, na něg ge vwrhl. To tak prochýtiw Stařec oznamowal; gako y potom ſſed na Theatrum, k témuž ſluzebnjku řekl, Hle giž ga plášſtěm ſprawedlnoſti odjn gſa, gdu, abych ſe poſtawil před obljčegem Božjm, w něhož ſem dauffal.

5. Když po wyſlyſſaném ſmrti ſwé orteli do ſwého ſe nawrátil Wězenj, přiſſli k němu dwa Kapuchyni, a přjčinu ſwého přichodu oznámili, že ta geſt, aby k němu w vzkoſti poſtawenému miloſrdenſtwj dokázali. Wzeptal ſe Pán, které by to bylo miloſrdenſtwj? odpowěděli, že abychom Pánu ceſtu k Nebi vkázali. Na to Pán, Nů! Ceſtu k nebi? Tak geſt mi z miloſti Božj dobře známa. A oni, Pán ſe ſwým domněnjm ſwodj. Pán zas: neſwodjm, ne na domněnj, ale na nepohnutedlné Prawdě založená geſt naděge má. Nebo gá giné ceſty nemám, kromě toho kterýž řekl: Gá gſem ceſta, y prawda, y žiwot. Na to Kapuchyni: Ale bez Cyrkwe neni ſpaſenj A tu oni k žwanichým o Wzácnoſti Cyrkwe ſe obrátiwſſe, když Cyrkwj Papeže s Kardynaly a Biſkupy mjti chtěli, a o tom až do zoſſkliwenj tlampali, Mučedlnjk s hněwem odpowědět řka: A gá o waſſem Papeži to wjm, že geſt Náměſtek Dáblův,

blůw, Antykryſt a Syn zatraceni, a Sſelmau rdjch ſe krwj ſwatých, kterauž ſtřebe, gako y nynj mau a towaryſſů mých. Tahněte y s nim kam hodni gſte; mně pak pokog degte. Ač chceteli ſe odemně ceſtě ſpaſenj powčiti, počkegte, nebude mi těžko, pro ſpomoženj duſſem waſſim něco na to času a práce wynaložiti. Tu oni biwſſe ſe w prſy, křižugjce ſe, odeſſli, že nikdy tak ruhawého newiděli Kachře, mluwjc.

6. Na ráno w den Exeqvuch dwa Jezuiti welmi ráno do Rathauzu wſſedſſe, opět počali Swaté ty Muže kormautiti; gſauce pak od ginych zahnáni, přiſtaupili ku Panu z Budowa, a mluwili s nim Latině: Widjme, (pry) že Pán dobře ſe včil, a proſpěl w Wměnj, mybychom ráði duſſi geho zýſkali k ſpaſenj, a tudy ſkutek miloſrdný gemu Prokázali. Gimž odpowěděl: Milj Patres, wy žebyſſte mau duſſi ráðj wyzýſkali k ſpaſenj? ó byſſte wý o ſwém ſpaſenj tak mnoho wěděli, a gim tak giſti byli gako gá! Chwála milému Bohu, kterýž mne Duchem ſwým o ſpaſenj mém vgiſtil ſkrze krew Beránka. Y odpowěděl na to Jezuita: Nechť Pán tak mnoho ſwým ſpaſenjm ſe nechlubj, a ſám ſebe marným domněnjm neſwozuge; nebo prawj Pjſmo, že žádný newj w tomto žiwotě, w miloſtili Božj či hněwě zuſtáwá. Odpowěděl Pán: Y toliž geſt ten miloſrdný ſkutek, a duſſi mau zýſkati k ſpaſenj? a wy raděgi vſylowali byſſte k zauffánj mne přiwéſti. Ale blaudjte bjdnjcy, neznagjce Pjſem.

A tu

A tu gim prawý ſmyſl powěděnj to° wyſwětlowal, gako y giných mnohých, gimiž prawda ſpaſenj wěřjcim ſe pogiſſtuge na proti ſtawěl. Mezy ginými y to Pawlowo: Wjm komu ſem vwěřil: Item, Wjm. že geſt mi připrawena koruna ſprawedlnoſti. Kdež Jezuita wſkočil w řeč, a řekl Netreffuge ſe to (pry) Pawel o ſobě to, a ne o ginych mluwj. Nenj prawda, řekl Pan z Budowa, nebo hned za tjm dokládá: A netoliko mně, ale y wſſechněm kteřjž milugj přjſſti geho. Tu oněměl ten Swůdce. Pán pak řekl dále. Poněwadž mne tjm Pjſmem, Newj člowěk w tomto žiwotě w miloſtili Božj či w hněwě zuſtáwá, ſtjhati chcete, powěztež mi kde to pſano ſtogj, teď máte Biblj! Kdež Jezujta k towaryſſi ſwému: Kde to ſtogj? Kterýž odpowěděl, Zdá ſe mi že o Tymotea. Načež Pán popudě ſe, řekl: Dſle, chceš ty mne wčiti ceſtě ſpaſenj, a newjš kde w Zákoně Božjm malé to powěděnj polo-ženo geſt? Protož gdi odemne Satane, a nepokauſſeg mne wjce. A tu teprw tak zřegmě zahanbeni gſauc odeſſli. Stáli pak tu (když giž Swatý ti Mučedlnjcy k ſmrti ſe připrawowali) z daleka, ne ginác než gak dábla malugj, když hřjſſnjka kagjcýho opuſtiti a od něho odſtaupiti muſý, ſſkaredě naň hledě. A geſt podobné, že w celém tom s Mučedlnjky poſtupowánj, nic wjce Satana nepálilo, gako to že widěl an wſſickni njm pohrdagj, a gemu w oči pligj.

7. Brzo

7. Brzo potom wolán gſa Pán, ſſel na Theatrum, a gakoby s radoſtj ſſel tak ſobě y hlawu y dlauhau ſſediwau Bradu pohlazowal, mluwě: Mé ſſediny, hle gaka Čeſt wás očekáwala, abyſſte Mučedlnickau Korunau poctěny byly! A hned k Bohu ſe obrátiw, za Cyrkew, za Wlaſt, za Nepřáteły ſe modlil, a duſſi ſwau Kryſtu poručil. Gehož ſkata Hlawa potom na wěž wyſtawena, a Tělo do hrobu wloženo, bylo.

Kapitola LXIII.

Kryſtoff Harant, Pán z Bedružic a z Polžic, na Pecce.

Že Europu Azyi, y Affryku, progel byl a proh édl (gakož to w Gazyku Českém ſepſané na ſwětlo wydal) netoliko welikau o ſobě powěſt, ale y mnohau, wěcý powědomoſt a opatrnoſt ſobě způſobil. Proček prw od Rudolffa Cýſaře za Komornika: potom od Mattyáſſe za Raddu Komory, až od Frydrycha za Preſydenta Komory Králowſtwj Českého, zřjzen býl. Ortele Smrti na něg wyneſſeného přjčinu tu položili, že s Stawy do Rakaus táhl, a nebyw z prwnj přjſahy propuſſtěn, Frydrychowi přiſáhl. Geſſto to ne ſám on, než wſſickni ginj, y Papeženy činili, a také zruſſenjm od Ferdynanda wlaſtnjho Rewerſu geho z té přjſahy

Digitized by Google

hy prwnj oſwobozeni byli. Odkudž patrné bylo, že nenáwiſt gegich k Náboženſtwj Politýckých záſtěr hledala: Často zagiſtě Jezuiti ſwésti ho daremně ſe pokauſſeli.

2. Na Theatrum giti mage zawolal k ſobě Kněze Roſácya, a gemu gak ſe welmi o Manželku a djtky ſwé ſtará oznamoval. Nebo že zná gak Manželka w Náboženſtwj neživá geſt: protož že ſe bogj, aby nemagecy kdoby gi pamatowal, něčemu zlému na ſebe y djtky přigiti nedopuſtila. Že ſyc na Papjře poznamenal, načby obzwláſſtně pamatowati měla; Proſyl wſſak geho, aby gi to připominal. Napřed, aby w Náboženſtwj Ewangeliſtſkém (kteréž ſamo giſtau a neomylnau ceſtu k ſpaſenj, totiž na miloſrdenſtwj Božj w Kryſtowě zásluze ſpoléhánj, vkazuge) ſtálá byla, a ádnými ſlibnými wěcmi od něho ſe odwésti nedala: na to pamatugic, co od něho často ſlychala že on wſſeho Světa Náboženſtwj prohlédl, a ſkuſyl, a s Pjſmy Swatými ſrownával, ale nic giſtſſjho a lepſſjho nenaſſel, než to což giž krwj ſwau ſpečetj, že ſkrze Krew Beránkowu ſpaſenj docházýme, kteréhož y ſám giž giž dogde. A té ſlávy chceli ona také býti aučaſtnice, aby w též wjře ſetrwala. Druhé, aby s Poddanými mjrněgi nakláda-la, robot nepřiwětſſowala, ale raděgi v-menſſowala. Napoſledy, aby o djtky pečowala, a w čiſtém Náboženſtwj ge wychowá-

wala; ginácze budauli gegim zanedbánjm ſwedeny, že gi před Boži ſaud obſylá. To ten dobrý Pán tak, mnohými ſlowy a pobožně, s mnohým znamenitým oſwědčowánjm potwrzowal. Ale wſſetečná ta Žena ničehož toho neplnila, Bohu, ſwědomj, djtkám y poddaným ſe zpronewěřila: když brzo potom za člowěka přewrhlce ſe wdala, Syny Jezujtům k cwičenj obrátila, ſama přeſtaupila, a na Poddaných těla y duſſe wkrutnoſt wwodila.

3. Wolán byw na Theatrum, řekl. Tolik ſem kragin Swěta progel, w tak mnoho Pohanſkych Národů bywal, tak mnoho na Zemi y na Moři nebezpečenſtwj wyſtál a nyni hle w Wlaſti mé newinně ſmrt náſylná mi ſe činj. A to rukau těch, gimž ſem po wſſecken wěk ſwůg ſlaužil, gako y Otcowé mogi: Bože gim odpuſt! A gda modlil ſe, W tě Hoſpodine dauffal ſem, nebuduk zahanben na wěky. Wſtaupiw na Theatrum, pozdwjhl očj a řekl: W ruce twé Pane Gežiſſi poraučjm ducha mého. A maličko mlče pochódiw, přiſtaupil k rozproſtřenému tomu Suknu, a pozaſtawiw ſe zaſe mluwil, W tobě ó Pane dauffal ſem od mladoſti ſwé: dauffám, a tjm giſt ſem, že pro potupnau ſmrt Spaſytele mého, Syna twého, po této potupné ſmrti ſwé do ſlawy twé přigat budu. A tu pad na kolena řekl, Tobě poraučjm duſſi mau, wykaupil ſy gi Bože prawdiwý a wěrný. A když geſſtě Kat nepoſpjchal

(nebo

(nebo Podobogi byw nekwapil na žádného, leč až každý přjhodně swé modlitby skončil) zase zwolal, Pane Gežjssi Kryste Synu Boha živého, smilug se nademnau, a přjgmi ducha mého. S tjm slowem pozadu přissed Poprawce, mečem mu hlawu smetl.

Kapitola LXIV.

Kasspar Kapljř z Sulewic, Rytjřský Člowěk w Létech 86.

Když ho po wynesseném orteli smrti nawsstjwil Kněz Jan Rosácyus, přiwjtal ho, očima syc plačtiwýma, ale myslj weselau, těmi slowy: Hle ga nebohý Stařec, dawno sem mého milého Pána Boha prosyl, aby mi milostiw býti, a mne s tjmto Swětem rozlaučiti ráčil. Ale nestalo se toho: nebo chtěl Pán Bůh abych také w swé starosti swětu za diwadlo, gemu pak za slávu byl, a pro zastáwánj slávy a prawdy geho, tu smrt kteráž (wěřjm geho milosti Božské) drahá bude před obljčegem geho, abych podstaupil. Kteražto smrt ač owssem před swětem bude potupná a ohawná, wssak před Bohem slawná. A když Kněz potěssitelnými slowy ho posylnil, tu on, za wyslyssenj zpowědj, Swaté rozhřjssenj, y za posluhowánj Swátosti welebnau, žádal. Mezy tjm wyprawowal o swém životu: že ačkoli z mladosti také rád swětu s dobrým towarystwem, giným k wůli, slaužil; chwálil wssak

Pána Boha že gemu vtonauti w tom nedopuſtil, ale geg k wytreſtaněgſſjmu a dokonalegſſjmu žiwota chli přiwedl.

2. Řekl dále, Z miloſti Boži zachowal ſem Wjru a dobré Swědomj Bohu, Králům a Pánům mým, y Wlaſti. Čtyrem Cýſařům ſem ſlaužil wždycky wěrně. Nynj pak že mám takowau zaplatu mjti, Bohu to poraučjm kterýž ſprawedliwě ſauditi bude: a kterýž wj že ſem gá w tom we wſſem což ſe tu dálo, ſwé ſlawy ani bohatſtwj newyhledával. Ale když ſme giž nemohli snáſſeti pro čiſté Náboženſtwj nátiſků, a protiwenſtwj, a pohrůžek, an nás giž prwé y tak byli k ſmrti odſaudili, muſyli ſme ſe opatřiti, a wolili ſme ſobě raděgi zemřjti, nežli ke wſſemu giž wjce mlčeti, za neghorſſj Kachýře ſlauti, Bohu neſmjti wolně ſlaužiti, a žiwu býti tak bjdně a potupně na ſwětě. Že pak ſme tak podlé zewnitřnjho způſobu padli, wůli Božj w tom poznáwám, kterýž mne a mé milé towaryſſe w těchto poſlednjch časých k tomu obral, abychom krwj naſſi ozdobili Prawdu geho, a ſpečetili ſtáloſt naſſi, děg ſe wůle Boži. A giſtě ačkoli po té wýpowědj tělo počalo ſe lekati, z miloſti wſſak Boži giž žádné hrůzy ſmrti nechýtjm.

3. Když tu něco Kněz, gak naděge ſpaſenj nezáležj na ſamé dobře ſebe ſwědomé myſli, než obzwláſſtně na dauffánj ſkrze Kryſta Božjmu miloſrdenſtwj, promluwil, wedl dále řeč pobožny Stařec: Wzkázala mi w čerá má Stryna, chtěllibych v Knjžete Lichtenſſteyna

ſſteyna miloſti hledati, ſeby mi žiwot byl daro=
wán: wſſak tak abych do ſmrti wězněm zuſtáwal.
Ale gá ſem wzkázal, že gá gím z takowé miloſti dě=
kugi. Nebo kdybych miloſti hledal, dalbych ſe
winnen gakobych něco zlého včinil, a té ſmrti hodně
zaſlaužil, gakož pak nezaſlaužil ſem. Powěz tedy,
že gá miloſti á hledám a hledati budu v Boha, pro=
ti němuž ſem w žiwotě ſwém w mnohém hřeſſil:
proti Knižeti pak w ničem. A byť y tak bylo, že=
bych w wězenj žiw býti mohl, mně wſſak proměna
ta bylaby obtjžná. Gá zagiſtě gſa giž ſhrbený Sta=
řec, dáwno giž ſyt ſem žiwota toho. Nebo nemo=
hu ani chuti pokrmu rozeznati, ani nápogem libým
ſe občerſtwiti. K tomu, ſedjmli dlauho ſtýſká mi
ſe, ležeti těžko, choditi pak hned naproſto, leč od
ginych weden gſa, aneb na berličkách ſe odneſa, ne=
mohu: Y k čemuž geſt mi takowý žiwot? A geſt=
liže gá wolný tento žiwot tak těžce snáſſim, y gakž=
bych ſnáſſel wězenj? Wchowegž tedy Bůh od ſwa=
tého Mučedlnjků towarſyſtwa odlaučenu býti. ꝛc.

4. Na zegtřj, genž byl den Nedělnj, Wečeře
Páně wžiwa řekl; Ey nu ſmjřil ſem ſe s Bohem
ſkrze Kryſta, a wpokogen w ſwědomj ſwém, ned=
bám nic, aniž ſe co bogim člowěka. Daufánliwě
s Dawidem prawjm: Ač tělo y ſrdce mé hyne,
ale Bůh geſt djl můg y ſpaſenj mé na wěky. Giž
nemám na ſwětě načbych měl pomyſliti, gedině
na ty mé malé wnuky: na gegichž mjſtě tebe
Služebnjče Kryſtů proſym, aby napomjnati
gich ku pobožnoſti a ſtáloſti, kteréž přjklad na
mně widj, podlé negwyſſſj možnoſti neobmeſſ=

kal. Ačkoli wjm že y wás milých Otců a Pastýřů dussi nassich, bez pokussenj a sauženj nenechagj. My napřed, wy za námi. Ale Bůh ochraňugž wás pro slávu swau, a nedegž tě Sselmě Babilonské do konce potlačiti Čyrkwe swé.

5. W den Exeqvuchý, když k němu Kněz přissel řekl: Složil sem to swé bjdné tělo na Polsstář: ale gakýk gest můg sen mohl býti? Zdřjml sem wssak, a zdálo mi se že kemně dwa Angelé přissli, a otjrali twář mau rauchau welmi pěknau, napomjnagjc mne abych se spěssně strogil gjti s nimi. Gá pak wěřjm mému Pánu Bohu že ne wesnách ale w skutku ge mám přjtomné, kteřjž mně w žiwotě tomto slauži, a po smrti dussi mau do lůna Abrahamowa donesau. A ač hřjssný gsem, očisstěn wssak gsem krwj Spasytele mého, kterýž včiněn gest obět slitowánj za hřjchy násse. A protož nechť přigde hodina smrti, hotow sem.

6. W ssaty obyčegné oblečen byw, kázal sobě dáti Kossjli z čistého Kmentu až do kůtku dlauhau, a oblekw gi řekl k M. Lippachowi, Hle obláčjm raucho Swadebnj: Na to on, Plássť sprawedlnosti Krystowy gasněgi wnitř ozdobuge. Pán zase, Wjm; ale gá ku poctiwosti Ženichu swému, y zewnitř ozdoben býti žádám. Naposledy kázal se hedbáwným Plásstěm přiodjti: a byw zawolán řekl, We gméno Božj, wssak sem giž dosti dlauho čekal. Pomohli mu tedy Služebnjcy geho wstáti, a rozžehnaw se se wssechněmi, ssel, pro staroſt

roſt wěku ſwého, welmi pomalu, a ſcházege ze ſchodů řekl, Můg Boże poſylň mne, abych nevpadl, a na ſmich nepřátelům nebyl.

7. Na vložené mjſto když přiſſel, welmi těžce klekl, napoly ſehnuth: proſe aby Kata napomenuli, gak negprw klekne aby poſpiſſil, prwé nežby mu od mdloby padnauti ſe přihodilo. Ale Kat tak ſchýleného a ſhrbeného widěw, tjti nechtěl. Kněz Jan tedy k nawěſſtj Rychtářů řekl, Wrozený Pane, Kdyžs duſſi Pánu Kryſtu poručil, giž y tu ſſediwau hlawu weſele Pánu Bohu obětug, a gi wzhůru k nebi pozdwihni. Odpowěděl, We gméno Boži, a gakž mohl hlawu pozdwjhw řekl, Pane Gežiſſi w ruce twé poraučim ducha ſwého, A w tom když hlawa ſtata, vpadl: a hlawa na Rožen wſtrčena.

Kapitola LXV.

Prokop Dwořecký z Olbramowic.

Slyſſew na ſebe wyneſſený ortel ſmrti, odpowěděl; Tedy ſe také ſkrze odnětj hlawy mé Cýſař že mu něco přibude domnjwá? Nechť gi tedy wezme. Na ráno k Služebnjku Cýrkwe řekl. Celau noc ſem bog měl s ſtarým Adamem, až ſem ſe potil. Ale chwala buď Bohu mému, gehož pomocý wſſecka pokuſſenj přemohl duch můg. A přidal; Wſſemohaucý Boże, tobě ſem poručil duſſi ſwau, ty gi chraň a

chowej, a mne služebnjka swého posyłň, abych nějakým smrti se lekánjm nebyl ku posměchu Nepřátelům swým. Ty kterýžs Mučedlnjků Swatých wždycky posylowal, wěřjm cele že y mne posylnjš.

2. Když k smrti wolán byl, ochotně odpowěděl; Děkugi Bohu mému že mne giž k sobě wolá. Gemu sem žiw byl, gemu y vmru. Nebo poněwádž Spasytel můg proto y vmřel y z mrtwých wstal, aby nad mrtwými y nad žiwými panowal, Wjm že žiwa bude Dusse ma, Tělo pak wzkřjssené bude podobné Tělu slávy geho.

3. Wssed na Theatrum, obrátil se k Cýsařským těm Saudcům, a řekl; Powězte Cýsaři, že my nyni podstupugeme saud geho nespraweblinwý, ale on zakusý těžssího wssak sprawedliwého Božjho Saudu. Mezy tjm zwláčege ssaty, dal měssečck s gednjm wherským zlatým Knězy, řka, hle poslednj swé bohatstwj, y to giž mi nepotřebné, tobě oddáwám!

4. A wyhlédaw na hrdle zawěssenj zlatý groš, na němž Frydrychowo Korunowánj wyraženo bylo, sňal geg, a gednomu z přjstogicých dal, řka; Přjsahau tě zawazugi, když můg milý Král Frydrych zase dosedne na stolicy Královskau, deg mu ten Groš, a řekni že sem geg na hrdle swém až do smrti, pro láscku kterauž k němu mám nosyl: nynj pak pro slávu Božj a pro něho že rád swau krew wycezugi a vmjrám. To powěděw klekl, a s wzdychánjm ducha swého Bohu poraučege skat gest.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola LXVI.

Frydrych z Bjle, na Řehlowicźch.

Muž včený, staré wjry a sprostnosti, Radda Krále Českého: Potom pak od Stawů zřízený Dyrektor, trpělivě a pobožně smrt podnikl. Hlawa též na Rožně, wedlé ginych nad Branau wystrčena.

Kapitola LXVII.

Gindřich Otta z Losu, na Komárowě.

Muž byl bystrého wtipu, a welikého saudu. Protož hned za Rudolffa mezy Deffensory Náboženstwi, potom mezy Dyrektory Králowstwj, počten byw; za Frydrycha Raddau Komornj, a s Hrabětem z Turnu Purgkrabjm Karlssteinskym, včiněn.

2. Ten porozuměw orteli swé smrti řekl: =Nu milý Cýsaři, utwrdiž Trůn swůg nassi =krwj. Než gak z toho budeš Pánu Bohu =odpowjdati-w den saudný, to ty zwjš. Bý=wal sem mezy Barbary, a takowého tyran=stwj sem newiděl, ani o něm neslyssel, co o =nás čteno bylo: aby nás čtwrtili, hlawu gi=nam, čtwrti ginam, wystrčili! ach gaké to =vkrutenstwj! Ale nechat posle částku těla =mého do Řjma, ginau do Hyspánye, ginau =do Turek, ginau za Moře, a kamkoli se gim

Digitized by Google

=ljbj: wěřjm gá mému milému Spasyteli, že =on to wssecko w den saudný shledá, a mně =zase obleče kožj mau, abych geg těmito oči= =ma widěl, těmito vssima slyssel, těmito vsty =chwálil, a tjmto srdcem plésat, na wěky.

3. Když se pak wracowal od wyprowáze= ni Pana Dworeckého Kněz Rosácyus (a me= zy tjm Pana z Bjle Němečtj Knězi wypro= wázeli k smrti) tu Pan Otta gak sme wessli do pokoge, gako wytržený z mysli skočil z sto= lice na njž seděl, a řekl: =O gak wás rád wi= =djm, Muži Boži, abych wám s welikým po= =těssenjm powěděl co mi se stalo. Sedl sem =na tu stoličku, a počal sem tesklivě na to =mysliti, že sem žádného z swých Zprávců =mjti nemohl, kteryby mi Swátostj wele= =bnau poslaužil. A litoval sem toho y litu= =gi, že sem wás k sobě nepowolal. A w tom =přemyssłowánj zdřjmnul sem, a ay vkázal =se Spasytel můg, kteryž řekl: Dosti más na =mé milosti; nebo gá tebe krwj swau očisstu= =gi! Tu pak na mé srdce krůpěgi krwe pu= =stil: a gá w tom procytil a schytil sem se. =A wěřte mi že mne čistě na srdcy chladj a =občerstwuge, cytjm to patrně. Dále s poz= =dwjženjm rukau řekl: Děkugi tobě milý =Spasjteli, že sy mne tak potěssiti, a o twé =milosti y odpusstěnj mých hřjchů vgistiti =ráčil! Nynj gjž wjm a poznal sem co gt to, =**Crede et manducasti** (Věř a požjwal sy) Ey =giž se nic nestrachugi té smrti, s radostj vmru.=

4. A

4. A hned zawolán gſa od Rychtaře, proſyl Kněze Roſácya, aby geg wyprowodil: kterýž přiwoliw řekl, =Nedáwno vkázal ſe =wám milý Spaſytel we ſnách, giž vkáže ſe =tak gakž geſt w ſwé ſláwě a gaſnoſti. Giſt =ſem tjm, odpowěděl on, že nynj wycházý s =Angely ſwými wſtřjc Duſſi mé, aby gi wzal =na ſwadbu wěčnau, kdež s nim budu ten =Kalich nowý radoſti a potěſſenj pjti až na =wěky. Ach wjm že mne ani ta ſmrt neod=laučj od něho.=

5. Y ſſel s modlitbami až na Theatrum: kdež pozdwjhna očj k Nebi zwolal: Ay widjm Nebe odewřené. A zdwihna ruku, vkazowal a řekl: Pohleďte tamto! Y widěli ſme mezy poſſmaurnými oblaky welmi gaſný kus Nebe gako Slunce, práwě nad hlawami kde Slunce o Polednách býwá; tehdáž pak ſotwá dwě neb tři hodiny na den byly. A gakž k mjſtu poprawnjmu přiſſel, padl na twář, a tak ležjc tiſſe ſe modlil: potom wſtal: kabát ſwlékl, na kolena klekl, a zwolal: W ruce twé Pane Bože poraučjm duſſi mau: pro Gežiſſe Kryſta ſmilug ſe nademnau, a přigmi mne k wěčnému oſlawenj. To powěděw ſkat geſt.

Kapitola LXVIII.

Diwiš Černjn z Chuděnic.

Knáboženſtwj Papežſkému před mnoha lety, na Cýſařſkém Dwoře ſlauže byl

přiſtaupil. Za winu mu dáno že byw Krá=lowſkého Zámku Hegtmanem, vzbrogené Stawy (w čas té prwnj baurky, roku 1618) na Zámek puſtil: ale to gen barwa byla. Nebo on včjnil to byl na poručenj negwyš=ſſjho Purgkrabjho kteréhož že měl poſlau=chati vkázal, a tak ſe očiſtil doſtatečně: ale že pro mjrné wždycky, a Jezujtům nevžitečné rady, vpadl byl w domněnj Kacýřſtwj, gakž ſe y potom to zgewilo, zdálo ſe gim že za=tau přjležitoſti neglépe s nim preč. Zwláſſtě poněwadž ſe tjm způſobem obdržeti to moh=lo, aby lidé ſnáze vwěřili, že ſe to ne pro Náboženſtwj děge, poněwadž ani Katolikům ſe neodpuſtilo.

2. Když Kněz Roſácyus Panu Haranto=wi, a Panu Konecchlumſkému, Wečerj Páně poſluhoval, a ge k tomu připrawuge w ſaném Božjm miloſrdenſtwj a zásluze Kryſtowé naděgi ſpaſenj vkazoval, zaſljbenj včiněná wěřjcým o odpuſſtěnj hřjchů, a giſtotě ſpaſenj, přiwodě: Onen přjtomen byw bil ſe w prſy, a s pláčem zwolal: Ta táž geſt má wjra, w té vmjrám. Když rožhřjſſenj s wzkládánjm rukau zwěſtowáno bylo, on ge též přigal, a naděgi včinil že y Wečeře Páně vžjwati bude. Ale když gi ſlauženo bylo w ſtranu odſtaupil, a obzwláſſtně poklekuw, až ku podiwu horlivé ſe modlil. Když to bylo dokonáno, a druzý Knězy děkowali, on ta ſlowa promluwil: Y gá Bohu ſwému dě=

kugi,

Digitized by Google

kugi, že mj přjtomnemu býti dal: Wám pak mogi milj Přátelé srdečně přegi té pobožné a swaté k smrti připrawy. Tu Kněz Rosácyus odpowěděl: Wssak milost Božj a cesta k tomu y wám byla odewřjna, a gá za giné sem neměl, než poněwádžste se k wjře spasytedlné w Krysta Gežisse přiznali, y na wyznánj wásse z hřjchů Rozhřissenj swate přigali, že se také k Kssafftu Syna Božjho přiznáte ꝛc. Dwssem žek sem to včiniti mohl, řekl on, ano y měl: Ale! To powěděw vmlkl, a w prsy se vhodě wzdechl, a zaplakal. Po malé chwjli řekl: Nyni na tom co mi Pán Bůh dobrého včinil přestáwám: a wěřjm Pánu Bohu že odemne přigme milostivě mého skrausseného ducha. Gistě gest že měl gesstě naděgi složenau w milosti lidské, ale nedossel gi.

3. Prowodili ho na Theatrum nějakých Kanownjk a Jezuita: gegichž wssak on řeči, napominánj, potěssowánj, a ginych titěrek, nemnoho pozorowal: nýbrž od poljbenj **Pacem**, gakž mu řjkagj, se odwrátil, y k Krucifixu hřbetem se obrátil, a pad na twář tisse se modlil. Potom wstaw, a do Nebe wzežřew zwolal; Tělo wzýti mohau, dusse nemohau! Tobě gi poručjm Pane Gežisši. Tak žiwot dokonal, mage let okolo 56.

Kapitola LXIX.

Wyljm Konecchlumský.

Byl Muž w Létech 70, gemuž giž od několiká let nohy slaužiti nechtěly. Dá-

Digitized by Google

na mu ta wina, ge Nepřátelům Cýsařſkým raddau y ſkutkem pomahal. A když naň wolano bylo, řekl: Půgdu abych wmřel, a newjm proč? Pane Gežiſſi Kryſte kterýž ſy newinně pro hřichy naſſe wmřel, degž mi wmřjti ſmrtj lidj ſpravedliwých, a přjgmi duſſi mau w twé ſwaté ruce. ꝛc.

Kapitola LXX.

Bohuslaw z Michalowic a na Rwenicých.

Byl Člowěk welkými dary od Boha poctěný a znamenitě horliwý, při Králjch y Králowſtwj Českém dobře zaſlauživý.

2. Když k ſmrti odſauzen byl řekl, žo mu to w děčněgſſi wěcy geſt než kdyby mu Cýsař žiwot daroval, ſtatky nawrátil, y ginych přidal. Nebo že wj gegich tagnoſti, a widj co zatjm půgde, Strach a boleſt, ſmrt (řekl) na krátko trwá, ale zatjm gde žádoſtiwé odpočinuti. Byw od Služebnjka Božjho ſpolu s ginými na to tázán: Znagjli, že gſau k té ſmrti ſprawedlivě odſauzeni? Odpověděl on, Kdybychom přjčinu těch zlých wěcy w ſobě nacházeli, wyznati a odproſytibychom ſe neſtyděli. Ale nechceme ſe klaněti, a za miloſt proſyti, abychom powinné Bohu cti ná lidj nepřenáſſeli, a newinny ſwé ſámi w podezřenj nedáwali. Nebo Bůh wj, že Gednuſſky dáwno to lſtivě obmyſſleli, což ſe giž děge.

Dáwno

Dáwno nás dráždili a poſſtjwali, abychom ſe zbraně chopili: a nynj mnoho nám vtřhawě přičjtagj, což nám ani na myſl newſtaupilo. Swědkem geſt nám Bůh, že ſme mimo Swobody Náboženſtwj ničeho giného nehledali. Ale že ſme přemoženi, a na ſmrt odſauzeni, poznáwáme že Bůh ne Mečem naſſjm, ale Krwj naſſj na ten čas Prawdy ſwé zaſtáwati chce. Pomřeme tedy, w giſté naděgi že ſmrt náſſe bude před očima Božjma Mučedlnictwjm: anobrž k ſmrti té pospjcháme, abychom tjm dřjwe w Kůr Mučedlnjkůw Swatých byli přigati.

3. Kteréž po Mučedlnictwj dychtěnj y w hodinu ſmrti znáti ſe dalo. Nebo když Pán z Bjle od Rychtářů wolán byl, on gakoby tu čas byl o přednoſt ſe hádati, řekl: Proč má z Bjle na Smrt předemnau gjti? poněwadž ſem gá w tomto žiwotě před njm chodjwal? A wſſak wſtaw, obgal ſe s nim, a poljbiw ho řekl, Gdi Bratře milý na před, když tak Bůh chce, gá půgdu za tebau. A že mezy tjm P. Otta, Černin, Konecchlumſký, pořád wolàni byli; on gakoby ſe bál že ho pominau, ſmutným hlaſem řekl, Což to geſt můg Boże? wſſak wjš že ſem ſe tobě cele oddal. Ach nepohrdeg Služebnjkem ſwým, pospěš a wytrhni mne. Když ſe Rychtář wracel, a Kněz ho wzřew řekl: K kterè tak pospjcháte ſláwě giž tu bude; nebo giž gdau wolati wás. On s radoſtj, Chwála tobè

můg

můg Boże, že giž z Swěta wzat býti mám, abych byl s Krystem: a ssel proti nim.

4. Když Kněz slowa Krystowa, Nenechám wás Syrotku připomjnal: on spessně přidal, Také zasljbil Spasytel: ale také doložil, Otče chcy kde sem gá, aby tu byl y můg služebnjk, aby widěl slávu kterauž sy mi dal. Poněwadž tedy Otec nebeský gedné a též wůle gest s Synem swým, wjm že to neomýlj: protož pospjchám vmřjti, abych s Krystem byl, a widěl Slávu geho. A tak s dobrau myslj Mučedlnictwj podnikl.

Kapitola LXXI.

Jan Theodor Syrt z Ottersdorffu.

Muž včený, a powědomostj y zkussenjm mnohých wěcý patrný, w Náboženstwj horliwý, Starého Města Pražského Měssťan znamenitý, na Theatrum wywoden byw, přigal poselstwj že se mu žiwot daruge. Což mu Plateis Kanownik, Sestry geho Syn, wygednal. Ssel potom s ginými do Exilium, a posawad když toto pisseme, w žiwobytj gsa, křjžem Krystowým se těssi Mučedlnjk gako znowu wzkřjssený. (Dokonal w Pán° žiwot Léta teprw 1653 w Drážďanech.)

Kap.

Digitized by Google

Kapitola LXXII.

Walentjn Kochán z Práchowé, Měſtěnin Nowého Města Pražſkého.

Muž byl včený, a ſwobodných Wměnj Magiſter, magicḱ let okolo ſſedeſáti, Nowého Města Pražſkého Pjſař. Ten že pod Rudolffem včiněn byw Konſyſtoře a Akademie Pražſké Defenſorem, když w Létu 1617 Ferdynand na Kralowſtwj ſe tiſkl, od Pražanů mluwil, a proteſtoval, že žádnym způſobem bez Morawanů a Slezáků Král wolen, mnohem méně korunowán býti nemůže, w takowau vpadl nenáwiſt že brzo zatjm z powinnoſti Pjſařſké na Nowém Městě ſložen; potom pak že y Dyrektorſtwj na ſobě měl, za hodného ſmrti vznán byl.

2. Kněze Roſácya k ſobě powolaw aby mu Wečerj Páně poſlaužil žádal; a na ty (**NB. NB.**) kteřjž včiněného mezy Stawy Pod=obogj Porownánj nehrubě ſobě wážili, a pro nějakỳ w ſlowjch a Ceremonỳjch rozdjl neſwornoſt a nenáwiſt plodjc, k těmto Antykryſtſkym tragedyem napomohli, [mnoho nařjkal.

3. Powſſecken wězenj ſwého čas, mnohými pobožnými a maudrými řečmi ſobě y ginym dobré myſli dodáwal. Mezy ginými málo před ſmrtj, powěděnj S^{o} Pawla, že náſſe obcowánj geſt w Nebeſych, wykládaw,

daw, powěděl: Že Wěřjcý zde na zemi w těle žiwi gsauce obcowánjm w nebi giž gsau, na zemi že gich nenj než stjn, sami w skutku giž s Krystem kralugi na wýsostech. Mnohem tedy wjc že Dusse od Těla oddělená hned s Krystem bude, aby ani myssleno ginácze býti nemohlo.

4. Gda na Theatrum řekl: Deg mi Boże, abych tmawé audolj smrti progda, y hned w zemi žiwých tebe vhlédal. Wssak wjš můg Boże že sem Slowo twé miloval. W tom zpjwal z Žalmu 16 poslednj wers: Ty mne na cestu k wěčné radosti sám vwedeš můg Pane bez messkánj, bych se těssil giž w vstawičnosti, w přeradostném twáře twé spatřowánj, po pravicj twé se wssj swatau Rjssj, vživage na wěky twých rozkossj. A přjgda na Theatrum řjkal slowa Symeonowa: Nýnj propausstjš Pane služebnjka swého w pokogi, nebot sau widěly oči wé spasenj twé, kteréž sy připrawil před obličegem wssech Národů. Naposledy poklek wysokým hlasem (Latině) řjkal: W ruce twé Pane poraučjm ducha mého, wykaupil sy mne Boże prawdy. A tak žiwot swatě zawřel.

Kapitola LXXIII.

Tobiáš Ssteffek z Poloděg, Městan Nowého Města Pražského.

Y Ten pro Mysli swé způsobnost od Stawů za Dýrektora zwolen byl, Muž myssli

ſli pokognė, a pobožnoſti neoſſemetnė, ktery̆ž čas wězenj ſwėho teměř gen w ſlzách a wzdychánjch trávil.

2. Před ſmrtj řekl: Můg milý Pán Bůh ráčil mi dáwati wſſecko dobré w celém žiwobytj mėm: nynj pak dáwá mi pjti kalich vtrpenj, giſt ſem tjm že to činj k mėmu dobrému, abych ſkrze žaloſtiwau a ohawnau ſmrt, tau vzkau ceſtau, přiſſel do Králowſtwj Nebeſkėho. Gák ſem ſyc nezaſlaužil toho, aby mne s těmi wzáctnými lidmi korunau Mučedlnjckau poctjti ráčil: ale když ſe tak geho Božſkė miloſti ljbj, budiž mu ze wſſeho wěčná čeſt y chwála. Když na něho zawoláno bylo, zepna ruce, a do Nebe twářj welice pokornau, obljčegem ſmutným a očima ſlzawýma pohleděw, řekl: =Můg milý =Spaſytel vmjrage pro mne zwolal, Otče, =ne gak gá chcy, ale gak ty chceš: Děg ſe =wůle twá. A což gá čerw bjdný, prach a =popel, mam ſe wůli geho protiviti? Od=ſtup to. Ay gdu můg milý Boże poſluſſ=ně: proſym ſmilug ſe nademnau, ſegmi a =ſhlaď wſſecky hřjchy a neprawoſti! a ne=nechágwegž na mně poſſkwrny ani wráſky, =k odſauzenj. Očiſť mne Boże Yzopem, a =očiſſtėn budu: obmyg mne krwj Kryſta Ge=žiſſe Syna twėho milėho, a nad ſnih zbjlen =budu.= Tu Kněz Jan wida geg tak truchliwėho, potěſſowal ho z ſlowa Božjho: na čež on odpowěděl: Maličko geſſtě, a ay ſetře Pán wſſecký ſlzy z očj mých, odegme pláč a kwjleni,

kwjlenj, boleſt y nařjkánj, a dá mi radoſt wěcnau. A tak ſſel s welikau pokorau a wzdychánjm, ne bez naděge; kdež s mnohými modlitbami ducha ſwého Bohu oddal.

Kapitola LXXIV.

Jan Ieſſenius, w Lekařſtwj Doktor.

Rodem byl z Vher, Člowěk Wrozený, w Vměnj mnoha Zemjm známý, Akademie Pražſké Rektor. Léta 1618 včiněn byw od Stawůw Ceſkych do Vher Legátem, a poſelſtwj dobře wyřjdiw, když ſe zaſe wracowal gat geſt a do Wjdně dowežen. Potom pak od Matyáſſe Cýſaře, na ſiněnu něgakého od Stawů gatého Wlacha, zaſe propuſſtěn. Ale Ferdynand Prahy dostaw zaſe ho gjti, a s ginými do wězenj dáti poručil: gehož on na Pod-obogj, owſſem pak na ſebe, krwawau myſl znage, ničeho giného než co ſe s nim ſtalo, neočekáwal.

2. Powjdal Přátelům, že w Wjdenſkém Wězenj, do Prahy giž odgeti mage, na ſtěně napſal, **IMMMM.** Což když po geho odgezdu mnozy čtli, a nerozuměli, přiſſel Ferdynand a wykládal to tak, **Imperator Mathias Menſe Martio Morietur:** a wzáw křjdu napſal též Proroctwj, **Ieſſeni Mentiris Malâ Morte Morieris.** To wzpominaw **Ieſſenius** přidal: gakož ſem gá neſelhal (nebo vmřel Matyáš

Matyáš téhož Měsýce) tak bezbochyby Ferdynand o to se postará, áby se geho Proroctwj splnilo: a tak se stalo.

3. Vslyssew na sebe žalostný Ortel řekl: Hanebně a vkrutně s námi zacházýte. Ale wězte žek se nagdau ti kteřj hlawy násse od wás potupně na diwadlo wystrčené poctiwě pohřbowati budau. Což se y stalo, když w desyti letech po tom (Léta 1631 po Gustáwowu v Lipska wjtězstwj, Kufirsst Saský s Wogskem do Čech wtrh Prahu opanowal. Tu zagistě s geho powolenjm od Hraběte z Turnu ty Hlawy z Mostské Wěže složeny, a při welikém množstwj Panstwa, Rytjřstwa, y giného lidu a Knězj, kteřjž se byli z Exilium ponawrátili, s slawným průwodem do Kostela Matky Božj před Teynem wnessený; a po včiněnem na Památku těch Mučedlnjků Kázánj, gistým osobám swěřeny byly, k tomu cýli, aby pohřbeny býly, w mjstě tokowém, gakéhožby se žádný z nepřátel dowěděti nemohl.

4. Aby Jessenyá ná Papežensku wjru přewedli Jezuite žadné práce nelitowali, ale nadarmo. Když o tom mluwili že Skutkowé osprawedlňugj, odpowědel: Milj Otcowé, bychk chtěl nynj na wassj stranu přestaupiti, welmi se bogim, když nedlauho žiw býti mám, abych mohl takowáu hromadu

Digitized by Google

madu dobrých ſkutků wykonati, gakž wy wyhledáwáte: a kdyžbych nemohl, což by s mým ſpaſenjm bylo? Na to hned geden z nich, gakoby giž wyhrál, řekl: Můg Jeſſeni, gen měg hotowau k činěnj toho wůli, by ty pak toho okamženj vmřel, ſlibugemeť že ſe y hned do Nebe doſtaneš. Na to Jeſſenius: Dho, a kdež zuſtane Očiſtec, pro ty kteřj zde mjry dobrých ſkutků wyplniti nemohau, připrawený? Oni widauce že z nich má ſmjch oddeſſli.

5. Wyweden byw na Theatrum, a obrátiw ſe k Saudcům (ſotwa wſſak pro hluk Bubnů, a zwuk Trub ſkyſſán býti mohl) řekl: Daremně Ferdynand tyranſtwjm vtwrzuge Trůn ſwůg, Frydrych předce kralowati bude. Když Kat přiſtaupiw gazyk vřezati chtěl, ſpěſſně (ač před tjm mluwil že ho to welice bolj, že toho gazyká, kterýmž před Cýſaři, Králi, Knjžaty, s pochwalau mluwjwal, tak potupně zbawen býti má: Přidáwage wſſak, že to mrzuté s njm ſe katowánj budaucýmu wzkřjſſenj nic nepřekaží) wyplazyl. Pak na kolena klekl, a ſkat: Hlawa s ginými k wyſtrčenj na diwadlo odložena: Tělo pak od Kata do pytle dáno aby za Branami, po dokonánj této Poprawy pod Sſibenicý na čtwrti rozkáto, a na čtyry koly zawěſſeno bylo.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola LXXV.

Krystoff Kobr, Měſtěnin Menſſiho Měſta Prazſkého.

Byl člověk hrdinſké myſli, a že ſtarſſi byl než giní z Stavu Měſtſkého, o mnohých gim věcech, kteréž k ſtáloſti ſlúžiti mohly, pobožně promlauval. Mezy ginými věcmi rozgimati welel, gak geſt ſlawná Proroků, Apoſſtolů, Mučedlníků, y toho Huſſa a Jeronyma, Památka: ne pro ginau přjčinu než proto, že ſwé žiwoti pro ſwědectwj Gežiſſe Kryſta ſložili. Proč by tedy ſobě toho nepřáli, aby ge Bůh k tak ſwatému počtu přilaučiti ráčil? A připomjnal ſlowa Ignáciuſowa, Pſſenice Boží gſem, Zuby Sſelem zemlet býti žádám. Nu my ſme také na Rolj Cýrkwe ſwaté Pſſenicý Boží: kteráž aby byla k vžitku Pánu ſwému, nechť ſe mele zubami těch Sſelem. Ale dobré myſli buďte, řekl; Krwj založena geſt Cýrkew, Krwj k zrůſtu přiwedena. Mocen gt Bůh z každé krůpěge krwe naſſj, na tiſyce ctitelů ſobě wzbuditi. Nebo ačkoli nynj prawda náſylj trpj, Kryſtus wſſak y kraluge y kralowati bude, gehož žádný z Trůnu geho neſrazý ꝛc.

2. Zawolán k ſmrti, řekl, Gdu we gmě-nu Boha mého, aniž ſe ſtydjm trpěti pro ſlávu geho: Nebo wjm komu ſem wwěřil. Bog ſem bogoval, běh ſem dokonal ꝛc. Na Thea-

Theatrum ssel hrdinsky, gakoby s smrti zápasyti chtěl. A přissed stanul, a řekl, A tnto gá mám vmřjti? Ach nevmru, ale žiw budu, a wyprawowati budu skutky Hospodinowy w Zemi živých. A složiw ssaty modlil se řka: W ruce twé poraučjm ꝛc. A w tom korunu mučedlnictwj přigal. Hlawa ná Rožen wstrčena.

Kapitola LXXVI.

Jan Ssultys, Prýmas na Horách Kutnych.

Když měl gjti na Theatrum slowy Žalmowými se potěssoval: Proč sy smutná Dusse má? a Proč se rmautjš? Posečkeg na Boha: nebo gesstě wzývati ho budu, hogné spasenj twáře geho. A když wycházege řekl: Zdá se nemaudrým že správedliwj vmjragi: ale oni do odpočinutj gdau. A málo za tjm Pane Gežissi Kryste, ty sy zaslibil že kdokoli k tobě přicházý toho newywržeš wen. Ay gá nynj k tobě přicházým! Popatř tedy na mne, smilůg se nademnau, odpusť hrjchy mé, a přjgmi k sobě dussi mau. A tu padl na twář, ruce roztahl, a wolal hlasytě, Přid, přid, Pane Gežissi, a nechtěg messkati. A pozdwjh se zase na kolena, hlawu pod měč dal: kteráž do Kutny Hory přenessena, a na Bráně na Hák wstrčena.

Kap.

Kapitola LXXVII.

Maximilián Hoſſtálek.

Byl Prýmas Žatecký, Muž včený a pobožný, Protož y w počtu Dyrektorů mjſto měl. Na ſmrt byw odſauzen nad giné ſe ſmutněgſſjm vkázal. A byw na přjčinu od Kněze tázán, odpowěděl; Připomjnám ſobě hřjchy mladoſti mé. Ačkoli zagiſtě wjm že nic nenj ku potupenj těm kteřjž ſau w Krystu Gežjſſi: wjm wſſak také, že Bůh s ſwými ne gen miloſrdenſtwj ale y ſpraweḍlnoſt koná. K ſmrti byw zawolán, řekl: Wſſemohaucý Bože zprawug ceſtu mau, abych nevſnul w ſmrti, aby neřekl Nepřjtel můg, přemohl ſem geg. Potom ſlowa Symeonowa, Nynj propauſſtjš Pane ꝛc. A w tom ſtat, a hlawa w Žatči na ryňku na ſlaup k diwadlu wyſtrčena.

Kapitola LXXVIII.

Jan Kutnaur, Rádnj Stárého Města Pražſkého.

Newſſech byl wěkem negmladſſi, a ſotwá wyplnil let čtyrydceti, vdatnoſtj wſſak myſli wſſecky teměř přewyſſowal. Když Jezuiti k němu přiſſedſſe mluwiti počali, přetrhl gim řeč: Medle Páni **Patres** nekormukte ſwědomj naſſich. Proti ſtrachum ſmrti doſti my po-

K těſſenj

Digitized by Google

těſſenj máme, giného nepotřebugeme A když předce mluwili, řekl: Ani wás ſlyſſeti nebudeme, mlčte, daremnj ſobě práce, a nám zaměſtknánj, nečiňte. Když Jezuita geden k druhému řekl, Twrdé ſau to Skály, ani ſebau hnauti nedagj; Dobře prawjte Pane **Pater**, řekl, Twrdá ſkála geſt Kryſtus, a my nepohnutedlně na něm založeni.

2. Kterak obzwláſſtnj gakauſy wjry vdatnoſtj nějakým Zázrak w čas Exeqwuch předpowěděl, a ten ſe vkázal, připomenuto wýſſegi geſt (**LX.** §. 9. a 10.) Řekl také k towaryſſům ſwým: Můg ortel znj, že mám z Rathauzu býti oběſſen, ale zdali za krk, či za nohy, či za bok, nic newjm. A wſſak gakkoli ſe to ſtane, nic nedbám. Toho mi tolikо ljto, že má krew s waſſj krwj nemá ſmiſſena býti, abychom gedna obět včiněni byli Bohu.

3. Zawolán byw k ſmrti, když mezy obgjmánjm a ljbánjm přátel (zwláſſtě těch ktերýž v Wězenj zanechání býti měli, Abrahama Angela, Teuprechta, Wzlara) ſlzami pokropen byl, ſám ani ſlzy nevronil, ale k nim ſtatečně promluwil řka: Mužně ſobě počinegte, Bratřj, od pláče ſe zdržte. Gák wás ſyce předcházým, ale o málo geſt činiti, vzřjme ſe w ſláwě nebeſké. W tom gako Lew kráčege, a gako s někým ſe potýkati mage, a k wjtězſtwj chwátage, zpjwal, Když přigde má hodina ꝛc.

4. Pomo-

4. Pomodliw ſe, když k němu Kat přiſtaupil a za odpuſſtěnj žádal negprw mu měſſec s penězy dal, a hned rukau k ſwázánj podal, prawě, aby powinnoſt ſwau konal, wſſak po Křeſtanſku. Když na Žebřjk (přiſtawenỳ k břewnu z okna Rathauznėho wyſtrčenėmu, na němž oběſſen býti měl) wſtupowal, welikým hlaſem, gakoby řwal, wolal: Žádnėho ſem nezradil, žádnėho nezamordowal, žádnėho tė ſmrti hodnėho včinku ſe nedopuſtil: ale že ſem Wlaſti a Ewangelium Božjmu wěren byl, wmjrám. Bože odpuſť Nepřátelům: nebo ť newědj co činj. Ty pák Kryſte Gežiſſi ſmjlug ſe nadeinnau, tobě poraučjm duſſi mau. A hned z Žebřjku zſtrčen byw, ſkonal.

Kap. LXXIX.

Symeon Suſſickỳ.

Byl to Kutnaurům Očim, w Letech nehrubě ſtarſſi než on. Wida ſkrz okno přicházegjch Jezuity, obrátiw ſe k Towaryſſům řekl: Černj Ptácy ſe ſletugj! ale nebudau z tė mrchy gjſti, odletj hladowitj. A opět: Nic nevlowj, Bůh ſwė zdržowati bude, a nedá v wjře zhynauti. Nebo zaſljbil wywolenỳch hágiti, gako zřjtelnice oka. Poſlednj nocy měl bog s tělem: že Pjſmo prawj, Zlořečenỳ każdỳ kdož wiſỳ na dřewě. Ale když Kněz Wrbenſkỳ o tom zprá-wu dáwal, gak to zlořečenj Kryſkowau

smrtj gest wyzdwiženo, a na něm giž přestalo, vpokogil se.

3. Vslyssew onono rannj z Děla wystřelenj řekl: To znamenj nassi giž giž nastáwagich smrti gest. Připrawmež se, abychom vstaupili Nepřátelům nassim, kteřjž nás snásseti nemohau. My nadégi máme že tu smrt zmužile podstaupjme: ale gich, nebudauli pokánj činiti, wěčná smrt očekáwá.

4. Zawolán potom byw, pěkně se modlil y zpjwal: na témž Trámě wedlé Pastorka swého oběssen byw, brzo se zadusyl. A w té chwjli obrátil se sámo od sebe twáři k twáři Jana Kutnaura, že se vsta vst dotýkala, ga koby se ljbali. Což sobě Nepřátelé také w smjch obrátili, mluwjc že to tak vpornj Rebellowé byli, ža ani po smrti sebe wespolek nadýmati, a praktyk strogiti, nepřestali.

Kap. LXXX.

Nathanael Wodňanský.

Jezuwjtům, když ho namlauwali aby přestaupil, řekl: Pod záštěrau Rebellie odgjmáte nám žiwoty, a nemagjcé na tom dosti chcete nám y dusse odnjti? Nasykte se zytra hleděnjm pa nassj Krew, a na tom měgte dosti. My nak nechámе wám ostnů w swědomjch wassich.

2. Když

2. Když w Nedèli o polednách poručeno, aby kdokoli z Přátel nawſſtěwowali Wězně, giž odeſſli, a wjc nepřicházeli. Syn geho ženatý, Měſſtěnjn také Pražſký, Jan Wodňanſký, s pláčem promluwil: Můg Pane Otče, rádbych s wámi zuſtal, y s wami vmřjti winſſowal: ale když nelze, Bohu to poraučjm. On degž wám pomoc a miloſt k ſſtaſtnému ſetrwánj. Kdyby wám žiwota podáwali, přeſtaupjteli, proſym neciňte toho, ſtálý budte: Bůh wás potěſſj a poſylj. A tu obgjmage Otce, twář geho ſlzami ſmýwal. On ani ſlzy nevroniw, ani zkormaucenj na ſobě nevkázaw, řekl: Synu, kormautjš mne pláčem ſwým: neplač. Gá ſe ſmrti neſtrachugi, nýbrž gi s Božj pomocý w dobrém ſwědomj podſtaupiti mjnjm. Promluwenj twé s napomenutjm přigimám ſyc mile: ale což tobě to na myſl přiſſlo, aby ty o mně pochybowal? Gá raděgi tebe napomjnám, aby Otcowſkými ſſlepěgemi kráčel, a Bratřj, Seſter, y Djtek ſwých, k náſledowánj ſtáloſti, gegihož wám na ſobě příkladu zanechávám, napominal. Pamatug čemus odemne wynaučen: odegdi s Bohem, a Manželce ſwé nemocné oznam, že gi Bohu poraučjm y djtkami.

3. Byl odſauzen aby byl oběſſen, ale newěděl že proň obzwláſſtnj Sſibenice w proſtřed Ryňku, (Sprawedlnoſt řečená) obrána. Když tedy mu z Leſſenj ſcházeti rozká-

záno, (kamž ho Rychtář předcházege wedl) obrátiw se na Kutnaura a Sussického z okna wisých, řekl: ó mogi milj Towaryssj, ljto mi, že od wás odlaučen, a gesstě ku potupněgssjmu mjstu tažen býti mám. Na to když mu Kněz řekl, Čjm wětssi pro Krysta potupa, tjm wětssi s Krystem sláwa: Odtud on lepssj mysli nabyw, trpělivě tu potupu Sibenice na se přigal.

Kapitola LXXXI.

Wáclaw Gizbický, ginák Masstěrowský.

Že byl bljzkým Plateisowým, Kanownjka (a potom Biskupa) Holomauckého přjtelem, také se života naděgj krmil, na Panu Syrtowi Strýcy swém přjklad giž widěw: tak že ginj s nim se žehnágice, sstěstj mu k životu winssowali, a swé Ženy y djtky poraučeli. Ale Slauha Božj, aby to gen chytrost ďábelská nebyla se boge napomjnal ho, aby se na to nebezpečil, ale raděgi k smrti hotowil. On wyssed až na Theatrum, sem tam se ohlédal, byliby kde gaký o geho životu posel: y když Mládenec z něho Plásst snjmal, on domnjwage se že mu něco dobrého oznámiti má, ucha nastowowal.

2. Až když widěl že naděge neni, Požádal Kancyonálu, a nalezna Pjseň (N. 17.)

hlasem

hlaſem wyſokým poſledni čtyry werſſe zpiwal: A protož s dauffánjm před tebau klekáme ꝛc. až do konce. A odložiw Pjſnj wſtal, Kabát ſložil, zas na kolena klekl, a modle ſe Bohu duſſi obětoval.

3. Nepochybné žeby životem y on byl darowán kdyby ſe byl w Religij ne tak zmužile ſtawěl: ale že Jezuitům w Neděli, když s nim také pracowati chtěli, ſtatečně odpjral, a ge w ſſibřiňcých gegich zahanbowal, krwj ſwau toho připlatiti muſel. Budiž y geho Památka požehnaná.

Kapitola LXXXII.

Gindřich Kozel, s ginými.

Woláni potom byli napořád Nowého Města Prážſkéº Měſſtané: Gindřich Kozel, Ondřeg Kocaur, Giřj Řečický, Michal Witman, a Symeon Wokáč, ti wſſickni Mečem ſtati. Kterýž že k ſmrti doprowázel Kněz Adam Klémens Zprawce w S. Wácſlawa, a nic z geho poznamenánj k naſſjm rukám nepřiſſlo, njčeho také obzwláſſtnjho o nich pſati nemůžeme. Máli kdo co toho w rukách (gako y o Doktořjch Němcých, Haunſſildowi a Ryplowi, s nimiž Němečſſtj Kněži byli) bude ſe mocy při druhé edych připogiti.

Digitized by Google

2. Trwala ta Exequch od páté hodiny ranní až do hodiny deſáté na půl Orloge, vžaſnutj hodné diwadlo. Nebo mezy nimi bylo dwanáct Počeſtných ſſediwých Starců: wſſichnj pak Muži wzácnj a wážnj. Kat ſe žádného z těch kteréž ſtinal rukama nedotýkal, aniž ſe komu ſpatřiti dal: kromě Jeſſenya, gemuž Gazyk řezal, a těch tři kteréž wěſſel. A tito tři wiſeli do wečera: w ſaumraku pak zpuſſtěni gſau od Kata, a od Hrobnjků čtyr do truhel wloženi, a do hrobů neſſeni: Kutnaur k Sv. Hawlu, Suſſický k S. Benedyktu, Wodňanſký k S. Križi. Stjnaných Těla hned po Exekuch do Truhel pod Rathauzem giž připrawených, zkladena, na Wůz dáwána, a weženo každé k mjſtu ſwému tiſſe, bez zwoněnj a zpěwu: ač mjſto Žákowſkého zpjwánj doſti bylo hlaſytého pláče od Žen a dětj, y ginému na ſta lidu. Hlaw pak dwanáct od Katů do dwau puten ſkladeno, na Wěži Moſtſkau wneſſeno, a na diwadlo wželezných, Krabuſſjch wyſtaweno.

3. Na druhý den Mikuláš Diwiš, přednj **Servus**, že Frydrycha do Prahy wgjžděgjcýho, gménem Starého proſtého, a způſobem Žižkowým oděného lidu wjtal, á z Prahy odgjžděgjcý° něgakým winſſem wyprowázel, za gazyk k ſſibenicy hřebem přibit, a celé dwě hodiny tak držán. Kat zagiſté odegda giné tři Řečnjky odprawoval, Wáclawa Bože-

Božeckého, Jozeffa Kubjna, a Jana Sſivehlu: po třikrát ge metlami mrſkaw (v Rathauzu, v Mince, a v černych Gelenů na Dlážděnj) a z Města wywedw. Mezy nimiž Kubjn negwjc mluwil, a na pomſtu wolal, zwlásſtě při třetjm mrſkánj, kdež zwolal: Ach Bože zatmiž ſe Slunce nebeſké nad naſſi křiwdau! Což ſe y ſtalo, že Slunce wjce než hodinu neſwjtilo, s mnohych podiwenjm. Gdauce žehnali ſe s lidem, a zpjwali Žalm 112, a zaſe 70. Pak návrátiw ſe Kat na Ryňk Staroměſtſký, Mikuláſſe k Sſibenicy za gazyk přibitého odgal a do Wězenj zaſe wedl: odkudž po čtyrech teprw letech wypowědjn byw do Exilium ſe doſtal, a Léta 1647 w Leſſně Polſkém žiwot dokonal, Stařec gſa ſedmdeſátiletý.

4. Po té tak ſmutné Tragedyi mnozy pobožnj na pláč ſe wydáwali, že s nimi nezemřeli. Nepřátelé na proti tomu bjdnym a giž utlačenym Ewangelikům wjce ſe poſmjwali a trucowali: že giž dodyrektowali, že giž Čechowé ſwjtězyli, že giž Katoliky wyhladili, a podobně mluwjce.

Kapitola LXXXIII.

Martin Fruweyn z Podolj.

Ani tohoto mlčenim neſluſſj minauti, kterýž byl Městkanem Pražſkym přednjm,

njm, a Prokurátorem při Saudech wyšſſich zemſkých wzácným: gehož rad od mnoha let Stawowé vžiwali, a za Frydrycha do Stawu Rytířſkého přigali. Ten hned po wzetj Prahy w domě ſwém od wogaků, gichž plnh dům měl, gat, poſmjwán bit neobyčegně a vkrutně, Pochodněmi (neb Wintlichty) pálen a mučen byw, a pul léta teměř negtěžſſj boleſti ſnáſſege, ani žiw býti ani vmřjti nemohl. A wſſak když ginj do Wězenj bráni byli, (21 Wnora) byl y on z domu ſwého negprw na Rathauz Staroměſtſký, potom na Zámek do Bjle Wěže, přeſtěhowán, a tak odewſſech giných, aby s žádným ſpolečnoſti a rozmlauwánj mjti nemohl oddělen, až teprw 7dne Čerwna w Přjkopě Zámecké, pod tauž Wěžj, mrtwý geſt nalezen.

2. Nepřátelé to tak rozwolali, že Swědomj zle ſobě ſwědomé k tomu ho přiwedlo, aby dolů ſkočil a ſobě ſám žiwot odgal. Protož ho Katu odtud wzýti, na Bjlau horu zanéſti, tam ſtjti, čtwrtiti, a čtwrti opodál od Bran proti čtyřem ſtranám Swěta na koly wſtrčiti, Hlawu pak na Koňſkém trhu, na Sſibenicy (Sprawedlnoſt řečené) přibiti poručili. Pochybowali wſſak mnozý, aby to prawda byla žeby ſám ſobě žiwot odnjti měl: poněwádž wždycky od wogaků wartowán byl. K prawdě podobněgſſj ſe zdálo, že někdo k tomu tagně na ſtrogen byl, kterýžby

Digitized by Google

rýžby ho tak wyhodil: což Bohu powědomé geſt.

3. My o tom gen wjme, že po wſſechen ten čas w těžkých pokuſſenjch poſtawen byl. Což na ſobě znáti dal, když geſſtě w domě ſwém od gednoho z Služebnjkůw Cýrkwe, Adama Hartmanna, nawſſtjwen byl: ten přiſſel na žádoſt geho k němu, při Mládeńcy, Doktora Eraſma, Barwjři, kterýž ho přewazowati měl, a pozuſtaw v něho ſlyſſel ta ſlowa. Ach můg milý Bratře Adame, gák ſem ſe nadál, že gá tjm co činjm Cýrkwi Boži poſlaužim: Nynj pak widjm gak mnoho tiſýc newinných duſſj geſt zawedeno. Ach negſemliž y gá tjm winen? Ach což mi Bůh můg řekne? Tak on to tězce rozſuzowal, a k ſwědomj připauſſtěl. Ale že wogaci často do toho pokoge wſtupowali, a překáželi, wjce mluwiti nemohl. Na tom toliko zuſtáno, poněwadž potěſſenj potřebowal, aby když o způſobněgſſjm času znáti dá zaſe nawſſtjwen, a Stolem Wečeře Páně poſylněn byl. A wſſak než ſe to ſtalo, on do wězenj přeneſſen byl, a žádného krom Ženy geho wjce k němu nepauſſtjno. Kteraž den před ſmrtj geho (6 Čerwna) nawſſtjwiwſſi ho (což potom často připomjnáwala) naſſla ho welmi ſmutného, a od Mnjchů kteřjž ho často nawſſtěwowali zturbowaného. A že Kancyonál Bratrſký na ſtole ležel, kázal gi tam nějakého potěſſenj hledati. Ona když ne po

gednau naleznauti mohla, wzal sám Pjsně, a nassel pod literau G. XVIII. Pjseň, Stwořitele swého ctěme ꝛc. Z njž s pláčem tyto, werse zpjwal.

1) =Ach co tak přehrozně křičjš, nad swým =potřenjm, a vpjš? Rána twá nezhogitedl= =ná, nenjk tobě kdo spomoha: 2) Sák rá= =nu twau vwázati, sám chcy neduh twůg =zhogiti, wssak kázně z tebe nesegmu, až tě =zas k zdrawj přiwedu. 3) Těš se tomu =dusse wěrná, hřichu y bjdy čitedlná, wěr= =nýk gest ten genž zaslibil, což částkau giž y =naplnil. 4) Wwázal na tu twau ránu, =mast žiwota připrawenau, Syna swého w =wmučeni, wzkřjsseného w zwelebenj. 5) =Tenk tě dokonce wzdrawj, když tě wzkřjsh =a oslawj, odegme pláč a kwilenj, a dá wě= =čné wtěssenj. 6) Genž widjš násse zkaženj, =a dals tak dobrau naděgi, rač nás w tom =oswěcowati, degž nám hřich nás wždy wjc =znáti. 7) Abychom se wždy kořili, tě twé =milosti wžili, zbawiž mrtwosti swědomj, w =duchu hřichů newáženj. 8) Degž ak nad =nimi kwiljme, dokudž k zdrawj nepřigde= =me, prázdni sme swětskych weselj, ty buď =násse wtěssenj Amen.= To wsse bylo zna= menjm že dusse s pozauffánjm bogowala, ale sobě nezauffala.

4. Buď gak buď, gestližek snad, zkusyw prwe nesnesytedlnych bolestj, a obáwage se

gesstě

geſſtě těžſſich, a chtě buď vgiti, nebo raděe tjm dřjwe vmřjti, ſám dolů ſkočil, předcek mu Koruna Mučedlnjctwj odepřjna býti nemůže: když w tě při kteráž geſt Kryſtowa, Nepřátel vkrutnoſti ſe obáwage, ſmrt tjm dřjwe podniknauti chtěl. Y Papežency ſami tomu (geſtliže na ſaud ſwatých Otcůw tom co dbagj) přjčiti nebudau mocy. Nech čtau Ambrože Swatého, (w Knize třetj o Pannách) nagdau že cos podobného o Pelagij Panně pjſſe, kterak pro vgitj náſylj z domu ſkočila, a zabila ſe: kterýž včinek on ſchwaluge. Nech pohlédnau do Auguſtýna, gak y on, ačkoli bázliwě, w podobné přjčině odpowjdá. Nýbrž y v Euzebia mjrný o tom ſmyſl nagdau, w Knize **VIII.** w Kapitole 24. Kdež takto o tom: =Co potřebj těch také připomjnati, kteřjž w Antyochij Mučedlnictwj podnikali? Z nichž někteřj na ohniwých roſſtech, ne až k ſmrti, ale k dlauhému trápenj (gakž ſe y Fruweinowi ſtalo) pečeni byli: ginj opět raděgi prawau ruku na oheň kladli, nežliby ſe bezbožných obětj dotýkali. Mnozy pak prwe nežli gjmáni byli, a do rukau vkladnjků ſwých přiſſli, aby těch trápenj nezakuſyli, z negwyššjch podláh domů ſwých, pohlawě dolu ſebau metali, a tak wolili ſmrt raděgi dobrowolně podſtaupiti, nežli ſe do rukau bezbožných, aby s nimi podle ljboſti ſwé vkrutně zacházeli, gako w laupež doſtati.=

Kapitola LXXXIV.

Mattyáš Borbonyus Doktor.

Mezy obsauzenými byl wzácný a sſkastný Lékař, za tŕj Cýsařů Zemſkýj Doktor, Mattyáš Borbonyus: gehož když těmi bauřkami newinným býti poznal Knjže z Lichtenſſteyna, žiwot mu wyprosyl, a sobě za=žiwotnjho Doktora wzal. Což Jana Chryzoſtoma Sſreple, Cýsařſkého Rychtáře, ktehož pěkného Borbonyuſowa domu doſtati vſylowal, a proto wſſecko zlé o Borbonyowi mluwil, tak mrzelo: že nemoha geho gak chtěl ſkazyti, ani dábelſké k němu nenáwiſti w ſrdcy tagiti, potkaw ho od Knjžete ſe wracugjcýho na vlicy Města, Pochopům ho kýgmi bjti, a až do domu tak prowážeti rozkázal. Což ač Knjžeti odporné bylo, wſſak ſe Sſreplowi nic za to neſtalo.

2. Ten Doktor ačkoli nedoſſel koruny Mučedlnické, wſſack mezy prawdy Božj Wyznawače počten býti má. Nebo kolikrátkoli s nim, buď Knjže neb od něho k tomu naſtrogeni lidé, o proměnénj Náboženſtwj oprawdowě mluwili (mluwjwali pák často) wždycky wſſak na darmo. Hodná geſt paměti daná od něho Smečanſkému odpowěd; Nebo když lahodnými ſlowy, a z welikė přjwětiwoſti y obgjmánjm geho, aby Římſkým Katholikem byl žádage, řekl: Ach můg miły Borbony, gak by ty znamenitě Katholické Cýrkwi,

Digitized by Google

Cýrkwi, a mnohých lidj ſpaſenj, nápomocy mohl přjkladem ſwým. On ſpěſſně na to odpowěděl: Nýbrž nic giſtſſiho nenj gako žeby ſe weliká ſſkoda Cýrkwj waſſi ſtala, kdybych gá knj přiſtaupil. A když ſe na přjčinu wzeptal odpowěděl; Račte mi wěřiti, M. P. že tak mé Swědomj autlé geſt, že žádnau wěcý ničehož odporného ſtrpěti nemůže. Geſtliže bých tedy proti ſwědomj přeſtaupil, nicbých očekáwati od něho neinohl, než žeby mne hryzlo, trápilo, mučilo, y na zauffánj přiwedlo. A gá s nařjkánjm a ſtrachem z ſwěta ſegda, byl bych přjčinau, že by ſe ginj mým přjkladem káti, a toho warowatí, včili. Tak nepohnutého wida w nenáwiſt ho wzal, a s ginými w Létu 1628. z Země wypowěděl.

3. A tak ſe přeſtěhowal Borbonýus do Polſka kdež od Wladiſlawa Králowſkého Syna (potom Krále) za Doktora vjjwán býl. W Pruſých w Městě Toruni, žiwot dokonal: temeř ſedmdeſátiletý ſtařec, Léta 1629, 16 Praſynce.

Kap. LXXXV.

Páni Morawſſtj zgimáni.

Málo před Exeqwuch Pražſkau (totiž 4 Čerwna) Páni Morawſſtj Podobogi, o kterých rozumjno bylo že Čechům pomáhali,

hali, na poručenj Cýſařſké ſwoláni bywſſe, do wězenj dáni ſau: někteřj w Brně, ginj w Holomaucy. Snjmiž nepochybně totéž= by ſe bylo ſtalo, co s Čeſkými, kdyby byl Cýſař tak wyſoce gim bezpečnoſti, w ten čas když hned po wjtězſtwj Pražſkém dobrowol= ně ſe poddali, neſlibowal: a owſſem kdyby Knjže Krnowſké s Betlem Gáborem, toho času w Vhřich wjtězſtwj magjce, a některé zagaté Kanownjky wracugjce, žiwota něk= terým byli newykaupili: ginj pak z nich předce na tři léta y wjce w wězenj byli, a ne ginák než na welikė přjmluwy na ſwobodu přiſſli: ale Statkowė gich, rownė gako těch kteřjž pro zachowánj žiwota, z Zeinė vgeli, Cýſařſkė Komoře přiſauzeni, a potom Pa= peženſkým Panům a Jezuitům rozdarowá= ni byli. Ten byl toliko rozdjl, že ti kteřj z wězenj byli propuſſtěni, měli o ſobě to ſlo= wo že ſau ku Poctiwoſti, a Powěſti dobrė nawráceni: ale kteřj zwgjždělí, za nepocti= wė gmjni, gakožto ti gegichž gména na ſſi= benicy přibita byla.

Kap. LXXXVI.

Wácſlaw z Bitowa, Rytjř.

Z Počtu těch byl Wácſlaw Bitowſký z Bi= towa, na Byſtřicy pod Hoſtýnem a Pruſynowicých geden z Dyrektorů Moraw= ſkých:

Digitized by Google

ſkých: kterého̊ž potom Frydrych Hoffrych-
tým̌rem Marǩrabſtwj Morawſkého včinil.
Ten když Léta 1637 w Marcých byl gat,
a do Morawy odeſlán, na poručenj Kardy-
nála z Dytrychſſteyna (kterýž vhlawnj pro-
ti němu hořel nenáwiſtj) mučen, a ſſiroce
o těch y giných wěcech examinowán, da-
remně wſſak, naposledy pod Meč odſauzen
byl, a tu Smrt w Brně, na Theatrum
před Rathauzem k tomu připraveném, ſta-
tečně podſtaupil.

2. Kdyby byl kdo ſměl k němu přigiti, a
nebo. ho k ſmrti doprowoditi, mělibychom
bezewſſj pochybnoſti, coby nám a potom-
kům na přiklad pſáno-býti mohlo; nebo
Můž byl ſtatečný, a vdatné myſli. A ačkoli
někdy (gakž při takowých lidech bývá) na-
lézali ſe při něm mnozý wýſtupkowé, wſſak
on w Exilium cele ſe na čjtánj a rozgjmánj
ſwatého Pjſma wydaw, tak ſe byl w ctno-
ſtech prawého Křeſtanſtwj wypuleroval, že
při něm nic widěti nebylo, gen žiwot či-
ſtotný, pobožný, ſtředmý, na žádoſt Boži
ſláwy a wlaſtnjho ſpaſenj wſſecky snažnoſti
wynakládagjcý. Ale že když ſe w ruce Ne-
přátelům doſtal, po wſſecken čas wězenj ge-
ho žádný k němu přiſtupu neměl mimo ga-
kés hlaupé (gakež mu k ſlužbě na ſchwál za-
nechano bylo) pachole: a že když na ſmrt
wyweden byl, hřmotem Bubnů a [illegible]
Trub wſſecko ohluſſeno bylo že žádný nic z

geho

geho mluwenj zaſlechnauti nemohl, nic o tom pſáti nelze. Z pſánj wſſak geho, ktereż k Manżelce ſwé rozżehnáwage ſe včinil, a ż geho kdyż k ſmrtj ſſel, y ſmrt podnikal, powah; widělo ſe zřegmě, że w něm gakáż na Mučedlnika, náleżi, y ſtáloſt, y moc dobré naděge, ſe ſtkwěla.

Kap. LXXXVII.

Statkowé Pánům pod Obogj pobráni

W Tým dni po Exeqwuch Prażſké, dne 28 Čerwna, ſtalo ſe żgewné wůbec prohlášſenj, że gak těch Panů poſtjnanych, tak y těch poběhlych, Statkowé Cyſaři k ruce ſe wgimagj. Ginj Stawowé tjm čaſem w ſtrachu zuſtáwati můſeli: aż druhého teprw roku wydáno Obdarowánj, kterymż wſſechněm Obywatelům Králowſtwj, weřegná miloſt ſe ohlášſowala w Mandátě Cyſařſkym: gehoż ſumma tato bylo. =Że ačkoli ſe o=hawné té Rebellie wſſickny včaſtny včinili, a =tudy neméně než gako ti kteřiż na hrdle ſtre=ſtáni gſau, aby k nim nápodobnym treſtánim =přikročeno bylo, přjčinu dali: ż přirozené =wſſak Cyſařſké miloſti na hrdle a cti że oſ=wobożeni budau, a bezpečni: než co ſe po=kuty propadnutj Statků dotyče, poněwádż =wſſecken ten Nepokog od nich poſſel, a na =zaplacenj zdělanych od Cyſaře na tuto Wál=

=ku

=ku dluhů mnoho potřebi, Statkowé ge=
=gich že se do Komory Králowské berau.
=A aby ani tu nebylo přjčiny k nařjkánj, že
=dowoluge G. M. C. aby kdo netak přjlis
=zhřessil, při Statcych swých zustaweni by=
=li, gistau wssak odtud pomoc na placenj
=dluhů činili. A protož aby od dátum publi=
=kowánj tohoto Patentu negdele wsseti nedě=
=lich každý se před Mjstodržjcym (Knjžetem z
=Lichtenssteina) w Praze postawil, čim proti
=G. M. C. prohřessil psanè se přiznal, a za
=odpusstěnj žádal. Kdokoli se nepostawj, že
=na sebe winu vraženj welebnosti wztáhne:
=kdo se ke wssemu z čehožby obwiněn býti
=mohl nepřizná že podobně wssecku Při
=stratj ꝛc.= Dátum bylo w Jnspurku, 3
Vnora; Léta 1622.

2. Byla pak předepsána toho wyznánj fforma, w kteréž wssicknj napořád museli winu zprotiwenj se wyznati, a odprosyti. Což že se lstiwě, dalo, brzo potom se vkázalo. Nebo když Knjžata Německá k Cýsaři se přimlauwali, aby pro některych prohřessenj, wssechněch nepokutowal bez rozdjlu, to za odpowěd dáno, Že ne gsau pokutowáni než gen ti sami, kteřj swým wlastnjm wyznánjm toho potwrdili že z rebellantů byli.

3. Hned ginj odewřeni listowé po wssech Kragjch rozesláni byli, aby žádný žádného Statku swého, ani neprodával nic, ani pod žádným

žádným zámyslem ginam neſtěhowal, nezmenſſowál, neztenčowal: ale gak ho w cele vžiwal, tak dále zachowal. Kdoby ginák včinil, a buď nětco ginam odeſlal, ten to že tratj; buď nětco cyzýho přigal, ten z ſwého wlaſtnjho tolik ze Cýſaři propadá.

4. Byli potom gedni po druhých obſylání, abi na ſebe oſtatnj ortel ſlyſſeli, y mrtwj také někteřj: gako, Pan Mikulás Bukowſký z Huſtiřan, giž před dwěma lety pohřbený: a někteřj po mnoho let nemocnj a na lůžku ležjcý: ano y ti kteřj dáwno před tjm o zrak přiſſedſſe, prowiniti nic nemohli, když toliko gměna gegich we dſkách naſſli, a wědělo ſe o nich že ſtatky magj. Z gakýchž byl P. Petr Sſkopek z Otradowic, na Bělehradě; a Pan Jan Charwát, na Bělohlawách; kterýmž w Obeſlánj to ſe za winu dalo, že ſau w taženj Stawů pod Wjdeň přjtomni byli, a do Cýſařſkých oken ſtřjleli, z njchžto wſſak tento na deſet let před tjm zrak byl ſtratil, onen na oſm let ſſlakem poražený leže z lůžka ſebau hýbati nemohl. Tak že ſe každy domyſliti mohl, že tu ne nějaká wina, ale Statek Podobogjch, tě pokuty ſobě zaſlaužil. Což y odtud přepatrné bylo, že na lidi méně magjcý netak naſtupowali; nýbrž (prawdu oznamugi) ti milj Saudcowé bezbožnoſt za žert ſobě pokládagjce, často když kdo že žádnau měrau ničjmž winen nenj prokázal, řjkali, že ač nemá hřjchu ſkutečných, poně-

poněwádž wſſak nakažen gſt hřjchem půwodnjm, totiž Kacýřſtwjm a Bohatſtwjm, nemůže z pokuty wyňat býti. To z vſt Kardynála z Dytrychſſteyna: y také Sekretáře Pawla Michny, mnohokrát ſlyſſáno. Což k nějakému pobožnýmu potěſſenj bylo, když widěli že netrpj gako Zločincy, ale gako Kreſťané.

5. Obeſlaným na poſtawenj nedáwali delſſiho terminu než 8 dnj: geſſto někdy w přjčině málo některé Kopy delſſj terminy mjwali. A když ſe poſtawili, byli gim přečteni Artykolowé gegich prowinění: ne podle gegich wyznánj, ale co gen lſtiwě na koho wymyſſleno býti mohlo.

Aniž k odpowědi času bylo propůgčeno; nýbrž byť kdo y hned odpowjdati, newinu ſwau prokazowati chtěl, muſel rád nerád wýpowěd ſlyſſeti, w takowý způſob: Propadl ſyc N. N. hrdlo, čeſt y ſtatek; a wſſak z miloſti Cýſařſké, geſt mu čeſt y hrdlo darowáno, Statek toliko Cýſaři (buď z cela, buď z částky, djl, dwa tři) propadnut geſt. A komu ſtatku djl neb dwa zanechali, ti na Komoře toho wyhledáwati měli, ale nic nikdy neobdrželi.

6. Byla tu gakás gakés miloſti twárnoſt, že ne wſſechněm wſſecko zaroweň berau; ale ſkutek wkázal že proſté tyranſtwj wſſudy bylo. Nebo pobrali wſſechněm Zámky, Méſte-

Digitized by Google

Městečka, Wsy, Dwory; a mjsto djlu kterýž gim zanechán býti měl, dali kus papjru, aby swého djlu zaplacenj na Komoře hledali. Ale toho zaplacenj aż posawád žádný ani penjzku neviděl. Tak pod barwau Prá-wnjho processu, práwě tyranským způsobem wssickni Ewangelicy o wssecko swé připraweni, a do podružstwj wehnáni gsau: někteřj w Městech sobě byt nagjmagjce, ginj v Přátel Papežského Náboženstwj obydlj hledati, a někteřj zase v těch kterýž gim Statky pobrali slaužiti, musegjce. Málo některj buď skrze přjzeň Kommissařů, aneb skrze dary, a nowau kaupi, swé nebo Manželek swých Statky do času zdrželi. Přiwětssilo se y tjm vkrutnosti, že netoliko nemohowité, ale y mohowité wěcy brali: a sotwá gedněch ssatů w kterýchž někdo chodil, zanechali. Může za přjklad gmenován býti (wssak ne gemu samému to se přihodilo, ale mnohým giným) Buryan Ssjbowský: kterýž toho času kdyż k němu Kommissaři pro odnětj mu Statku přigeli, doma nebyl. Ale wrátiw se té chwjle, poručeno sobě měl, aby z wozu sessel: nebo že y Wůz s tjm co na něm gest, y Koně Cýsaři náležegj.

7. A wědauc, že někteřj gesstě na Brochách Penjze magj, aby ge y o ty připravili, poručenj přisslo, aby geden każdý Gistoty swé, gak gich mnoho má (pod propadenjm celé summy kdoby co zatagil) vkázal. K čemuž

muž na Morawě obzwlásſtnj Saud, gegž GRYDAV gmenowali, oſazen byl w Nykliſſpurku: kdež ſe wſſickni ſtawěti, a Giſtoty přinášſeti muſyli. Z nichž některé, ne tak platné, wracely ſe některým z cela, aby y tu barwa byla ſprawedlnoſti: giné za leda gakými wymyſſlenými přičinami zadržány byly: od některých částka ſe brala na Cýſaře. Geſtli kdo gaké Penize při Dskách Zemſkých podle obyčege Země ſkládal, hned tu byl Králowſký Fiſſkál (nebo zrad y zrádců wſſudy plno bylo) kterýž včiniw Ohlášſenj, že Cýſař na Wognu Peněz potřebuge, pobral ge, daw na to Wěřitelowi kus papiru že mu takowau ſummu Cýſař dlužen zuſtáwá.

8. Tak po wybytj ſtarých Obywatelů, Papežency mezy ſebau Statky dělili, gak ſe komu ljbilo tu neb onu Wes, Městečko, Zámek, neb y celé Panſtwj, k ſwým mezem přigiti: a toho od Cýſaře, buď darem, neb ginym způſobem, doſtati mohl. Welký djl doſtal ſe Cyzozemcům, Hyſſpanům, Wlachům, Němcům, kteřjž Cýſaři wogenſky ſlauživſſe, toho pry ſobě zaſlaužili.

9. Geſtliže kde byli Wdowám a Syrotkům náležegicý Statkowé, nenedoſtáwalo ſe Achabů, o Nábotowu Winnicy ſe ſtaragicých, Nebo komu ſe gen kde přjležitě Panſtwj widělo, ten aneb chytroſtj oklamáwal, a nebo

bo ſliby lákal, a neb pohrůžkami a położenjm wogakůw, ku prodánj přinucowal. A tu ti ſami genž kupowali, y cenili y trżili, y ſmluwili, a co chtĕli, to za to dáti ſljbili: potom pak ani toho nedali.

10. Rozkázal také Cýſař Prjwilegia Králowſtwj od dáwnjch Králůw nadaná k ſobĕ do Wjdně přineſti. Kterýchž w Truhle doſtaw, a na ně pohledĕw: Totoliž ſau ty ſſkarty, řekl, kterež tak weliká zaneprázdnĕnj Předkům naſſim činjwaly? A popatřiw na każdý liſt, pečeti y podpiſy vſtřihowal, a wſſecko na oheň metal: an tu ſtál nad tjm zděſſený, a tjſſe ſam w ſobĕ wzdychagicý, ten ktery ge přiwezl, Adam z Walſſteyna Negwyšſſi Purgkrabĕ Pražſký.

Kap. LXXXVIII.

Y Náboženſtwj y Práwo Podobogim zaſtaweno: aż y tĕm kteřjż proti Cýſaři nic byli neprowinili.

Wypowjdáni mezy tjm byli, gakż wýſſe připomenuto, Knĕži, a wyhánjni z celé Zemĕ, s welikými pohrůžkami, kdyby kdo koho přechowáwal. Ale ti kteřjż proti Cýſaři w ničemż neprowinili, rozumĕli że ſe to k nim newſtahuge: gako y ti kterým Cýſař giż byl odpuſtil. Protoż ginými Mandáty, aby

aby wſſickni wſſech Knèžj wybyli, poruče=no. Čemuž ſe opřjti žádný neſměl.

2. Gedinỳ Karel z Žerotjna, gakž ſe ted tjm dotknuto, proti tomu ſe poſtawil, a netoliko Kardynálowi z Dytrychſſtegna Hegtmanu tehdáž Morawſkému, a Kommiſſařum geho, ſe wzepřel: když tjm neproſpěl, y do Wjdně gel, a před Cỳſařem na křiwdu od Kardynála ſobě včiněnau nařjkal, že na něho an toho nikdy nezaſlaužil, takowau pokutu, gako na ty kteřjž Cỳſaři přjſahy nezdrželi, wwozuge: žádage při Prawu a Spra=wedlnoſti ſwé z wpln zanechán bỳti. Ale odpowědjno od Cỳſařſkých Rad, poſtupowánj to wymlauwagjcých: Že ſe tak zle té Reformacy rozumj, gakoby ona mjſto pokuty na někoho wzkládána byla: geſſto ona geſt raděgi částkau Otcowſké péče, kterau Cỳſař o ſpaſenj Kralowſtwj a Zemj ſwých wésti ráčj. A kdyby žádná nikdy wina w to byla newkročila, že Cỳſař tjm powinen geſt, aby tak dobře Poddaným to co k ſpaſenj duſſi gegich, gako co k wezdegſſjmu pokogi přináležj, obmỳſſlel. Wžaſl ſe Pán nad tjm, že teprwa tak zgewně gegich wſylowánj, kteréž prwé we tmách tageno bylo, giž na ſwětlo gde: a že mučjrna ſwědomj lidſkých plášſtěm pobožnoſtj ſe přiodjwá. Předce wſſak w ſamého Cỳſaře o ſwau wěc gednal. Odpowěděl Cỳſař, že pro Swědomj nic giného včiniti nemůže. Pán, že y on ſwým swě=

domjm geſt Bohu zawázán, a z tė přjčiny žádá, aby ho Cýſař neobtěžoval. Odpowědě Cýſař, že on ho neobtěžuge, ale Kazatelů trpěti nemůže. Na to Pán zaſe, Že on bez Služeb Božjch býti, a Služba Boží bez Služebnjka konat ſe nemůže. Tak s tau proteſtacý od Cýſaře odſſed, netoliko Dworſkého Kazatele, Pawla Hronowſkého, zgewně chowal, ale y pobožného, a wjce než ſedmdeſáti letého ſtarce, Jana Lanécya, a Giřjká Eraſta, Bratrſké na Morawě Starſſi y giných wjce, tagně w Geſkynjch chlebem a wodau pobožný Abdyáš chowal: k Náboženſtwj pak na Zámku ſwém Náměſſti, od Hronowſkého přiſluhowanému, netoliko poddaným ſwým ale y Cyzo-Panſkým gakéhokoli řádu lidem, přjtomným býti dopauſſtěl. W kteréž wěcy w Čechách Pan z Slaupna, Giřj Sádawſký, a někteřj nemnozý ginj, Pána náſledowali; potud pokudž ſami do Exilium nemuſyli.

3. Mezy tjm pak poněwadž bezbožnj pokoge mjti nemohau, ale gſau, gakž Prorok mluwj, gako zbauřené Moře, wymjtagjcý z ſebe nečiſtotu a bláto; ſtálo ſe že nowau wymyſlili wzteklоſt, na Preceptory a Včitele mládeže, kteréž obzwláſſtnjm wypowědělі Mandátem: Aby kdokoli z Pánů, z Rytjřſtwa, z Měſt, Preceptora djtkám ſwým Nekatoilckého chowal, toho hned odbyl: ginák že bude gat a k treſtánj oddán.

4. A

4. A aby wſſickni rozuměli, že nenj žertu, že Cyſař ginych lidj krom Katolikůw trpěti nechce a nemjnj, wydán geſt opět Mandát, 1625 dne 22 Čerwna: kterymž wzjwánj Deſk zemſkych těm kdožby Katolickymi nebyli, na wěčnoſt ſe zapowjdá.

5. Poznawſſe tedy dobřj pod Obogj, že gim giž Práwa neſlauži, aniž geſt, kamby w takowych ſwych křiwdách apellowati mohli, leč do Nebe, na to ſe oddali (kdo wſſak tomu tagemſtwj nepraworſti dobře rozuměli) aby wzdychánjm a lkánjm k Bohu wolali, aby takowé přewrácenoſti pomſtil. Giné naděge nepozuſtáwalo.

Kapitola LXXXIX.

Páni z celého Králowſtwj wypowědjni.

Witězſtwj gedno za druhym w Rjſſi obdržjwagjce Nepřátelé, nabywali den odedne hrděgſſj myſli: y to čehoby ſe byl Swět nenadál, před ſebe wzawſſe, aby Stawowé pod Obogi, genž wětſſi djl Králowſtwj byli, wſſickni ſpolu pogednau z Země byli wypowědjni. Nebo ſobě naděgi činili, poněwadž Kraginy Německé wůkol a wůkol podmaněny ſau, y Král Denemarſky, s Mansfeldem, Halberſtatſkym, Durlachem, Weymarem ꝛc. přemožen, a ſkrze to mnohych myſl zemdlena, že nebude giného, než že

tak přestrasseni wssichnj, Náboženstwj swé na wětssjm djle opustj; gakž se y stalo.

2. Protož Léta 1627, Čerwence 31 (w den Ignaciowi Lojolowi zaswěcený, aby se y tjm wkázalo, co Lojoltė wkowali) wyssel Cýsařský Mandát, kterýmž se wina, wssech těch zlých na tak někdy slawné Králowstwj České wwalených wěcý, na Kacýřstwa sčjtá: kterýmiž pry Obywatelé geho tak mezy sebau sami, gako y od Wrchnosti swé, roztrženi byli, a mnohé Božj pokuty na sebe wwedli. Protož w té wěcy takowau swau gistau a konečnau wůli oznamuge: =My =pro zachowánj dobrého swědomj, žádné=ho wjce, tak z nižssjho gako osswem z wyš=ssjho stawu, poddaných nassich w témž =Králowstwj Českém obogiho pohlawj, při =swých zastižených bludjch sektářských a ka=chýřských trpěti, wjce nemjnjme a nechce=me. A protož tymž wyšssjm Stawům =termin ssest Měsýců aby se Swaté a samo=spasytedlné Rjmské Katolické Wjře naučí=li, dáwáme. A aby se snad nenedostáwa=lo těch, od nichžby spasytedlné naučenj a =zprámu dostatečně bráti mohli, pobožným =nařjzenjm, Reformach Kommissaře, z Sta=wu Poljtyckého y Duchownjho Muže, sme =zwolili. Widělo se tedy za dobré tjmto =Mandátem, gakž o Otcowské nassi o Krá=lowstwj tohcto dobré, péči, wssecky wgi=stiti a napomenauti, aby wssickni, a geden=

kaž=

=Každý časné y wěčné spaseni swé na péči =mage, od dotčených Reformach Kommis= =sařů, pilně se wyučowati, a k nassi wůli se =nakloňowati, nezanedbáwal. Kterauž nassi =wůli, gestliže by kdo w terminu tom sšest =měsýčném sobě neobljbil, a s námi v wjře =nassi se nesrownal, ten ani w Králowstwj =nassem zustáwati owssem statky swými =wládnauti, žádného práwa mjti mocy ne= =bude. Nýbrž tomu chceme aby takowj na =negwýš zatwrzeni statky swé mezy Katoliky =rozprodagic, při dobjhánj termjna z Krá= =lowstwj Českého ginam se odebrali, a nikdy =(leč Katholicy gsauc) navrácenjm swým se =netrosstowali 2c.=

3. Tu widěti bylo diwné w myslech lidských proměny, a rozdjlných rad bránj. Kteřj po= božnost a stálost w srdcy měli, y hned do Exilium se strogili. Ginj se winuli, chwěli, auskoků hledali, Cýsaře skrze Supplikach, aby aneb Dekrét proměnil, anebo terminu prodlaužil, žádali: summau kdo co mohl či= nili. Nacházeli se, kteřjž w cyzyně potkati mohaucý nepohodlj, nauzy, wěk, nemocy, přady, a giné wěcy předstjragice, že se wůli Cýsařské za dosti státi musý saudili. Byli y ti, kteřj domnjwagice se že Cýsaře y Papeže ossiditi mohau, od Kněži sobě za penjze wy= swědčenj, že giž v Zpowědi byli a pod ged= nau vžjwali, kupowali: A stalo se, že něk= teřj takowých cedulek nakaupiwsse, tjm

Kommissaře nad Refformachy oklamali, a Exilium wyhnuli.

(4. Ale se některým takowé o dusse tarmarčenj, nedobře zwedlo. Nebo Kněz od S^o Wogtěcha w Nowém Městě Pražském, Wawřinec Nyžburský, kterýž přjliš swobodně w tom sobě počjnal, a za takowé Cedulky [od Měssťanů, od Zemanů, Pánů] welikau summu Peněz nashromážděil: přigdá k wygewenj gat gest, a s nim nad sto Pražskych Měssťanů, kteřjž wssickni obžalowáni, a na smrt odsauzeni, že y Bohu y Cýsaři wjru zrussili. Polityey wssak penězmi, a oprawdowým Kozelce přewrženjm životy wykaupili; Kněz podwodnjk z vřadu složen, a na Staroměstském Rynku ssat gest, Léta 1631, dne 7 Dubna. Ale nawrátjme se k strachům, tjm prwnjm wypowědčnjm wzbuzeným.)

5. Nepřátelé tedy, gak lidské mysli v welikém kolotánj gsau srozuměwsse, a že gich w prodlauženěgssjm času, bez pochyby, wjce a wjce na desperacy přicházeti, aneb w pochybowánj wpadati bude, naděge dosáhsse, obdrželi při Cýsaři, aby přibližugicýmu se giž terminu, půl léta přidáno bylo. Wydán tedy nowý Mandát, 6 Prasynce Léta 1627: w kterémž se delssj čas w Zemi zustáwati propugčuge; ale wssak ostřegi wssechněm sliby y pohrůžkami přikazuge, aby sobě Rimské

ſkė Náboženſtwj oblibowali. Nadto y na Wdowy giž wztaženo wypowědĕnj: Syrotcy pak, bud že Mateře magi neb nemagi, z toho ſe wyměňugi, ale aby Papeženſkým lidem k chowánj a cwičenj dány, aneb též do Klášſterů obrachny byly. A tok teprw bylo, což mnohým pobožným ſlzy a wzdychánj přineſlo, když z wyššſſiho Stawu Mládenečkowė a Panenky, ba y Panny na wdánj z lůna Matek, Tet, Strýců neb Wgců, brániní, a do Jezuitſkych Kollegij neb Klášſterů ſtrkáni byli: dědictwj pak gegich z rukau prawých poručnjků bráná, a Papežencům oddáwána, byla.

6. Sſkoda zamlčeti, gak ti ſwůdcowė v přjmým ſproſtným lidem, wjce lahodnau chytroſtj ſwau, než ſtrachy a přjſnoſtj, ſſkodili. Kdykoli zagiſtė někdo ſe před ty Reformátory doſtal, geſſto o gruntu ſpaſenj ſwého promluwiti wměl, wſſeho mu powolili, chwálili, že tak má wěřeno býti mluwili, y w ſamém Artykuli o Dſpravedlnění: ale gen pry toho ſe nedoſtáwá gednoho, aby ſe k Cýrkwi připogil, a Biſkupa Rjmſkého za widitedlnau hlawu Cýrkwe poznal: poněwadž toho y pro dobrý řád newyhnutedlně potřeba. Čjmž negeden proſták, rozuměge že ho k gine wjře než kterauž předtjm měl nenutj, ſweden byl, a že s dobrým ſwědomjm takowė zewnitřnj poſluſſenſtwj ſljbiti můž ſe domnjwal. Widělili koho an z Ro-

du slawného possel, aneb že z toho rodu giž gedinký gest, a neb w malém počtu, neb též rozkossného; Tu zwelicowali, gak G. M. C. těžce to nese, že z tak starožitného domu gsa, gehož Předkowé ozdobau a podporau Wlasti bywali, nynj gen pro samu nerozmyslnost na nebezpečné wyhnanstwj swéwolně přicházý, že by lépe bylo zustati, a pod Bożi a Cýsařskau milostj dobře se mjti. Takowými a těm podobnými ďábelskými vlistnostmi, welikà Panstwa pod Obogj stala se porážka: nebo wssickni kterýmž Zemskà Wlast wjce než Nebeskà wonělа; aneb kterých swědomj takowými chytrostmi zmámeno, buď w Pokrytstwj aneb w Odpadlstwj; zawedeni byli.

7. Nic méně wssak předce ti gimž Nebeské wěcy nad Zemské milegssi byly, a kteřjž se Mandátu Nebeského Cýsaře (genž dj, Wýgděte z Babylona lide můg) wjce než Mandátů Zemského Cýsaře báli, zanechawsse dědičných swých sydel, a wssechněch Nemohowitin, některé sto Domů obogjho Pohlawj, ssli z Země; do okolnjch Kragin, Foitlandu, Missně, Lužic, Slézka, Polska, y do Wher se rozptýliwsse. Někteřj až do Prus, do Rus, do Sedmihradské Země, do Denemarku, y do Nydrlandu, aby wyhnanstwj své tjm snáze snásseti mohli, se odebrali. Mezy nimi pobožný Stařec, P. Karel z Zerotjna, kterýž sam pro sebe snadně to wy-

žádati

žádati mohl, aby až do dne swé smrti we Wlasti zustáwal, kdyby bez Služeb B. byti, anebo gich gakoby newžjwal wžjwati byl chtěl. On wssack raděgi s Lidem Božjm sausen býti, než časných pohodlj wžjwati, sobě wywolil. Protož rozprodaw statky swé za pólowicy peněz (z kterýchž zase djl pod způsobem saudu a rozepře gakés vtrhli Nepřátelé) do Wratislawě Města Slézkého se obrátil: a to s wědomjm y powolenjm Cýsařským. A wssak brzy potom s takowym wůle Cýsařské wysswětlenjm, Měliby se Pán z toho Města ginam dáti, aby mu wolno bylo kamkoli se obrátiti, gen ne do Cýsařských Zemj zase, a neb mezy Cýsařské Nepřátely.

8. Nepřátelé mezy tjm, těch kteřj z Wlasti vstaupili, nechtěli nazýwati, Exulanty, ale Emigranty; (t. g. ne Wyhnancy, ale Wystěhowancy) gakoby ne od Cýsaře wyhnáni, ale zpaurau sami z Wlasti wyssli. Ale když gich ani w Exilium trpěti nemohli, wydán gest Léta 1628, dne 18 Srpna Mandát, w kterémž Cýsař, z Čech a z Morawy, do Slézka toliko a do Lužic vstaupilé, z převrácenosti obwiňuge: oswědčugic, že gemu nikdy na mysl nepřisslo, aby nevstupnj z Čech toliko wybýwáni, ginde pak w přiwtělených Zemjch trpjni býti měli. Protož aby odtud ssli, chtěgili skutečného trestánj vgitj. Item: Týmž Patentem nařjzeno, kdokoli Syrotky s sebau wywezli, aby ge zase postawi-

ſi, pod pokutau propadenj wſſech we Wlaſti nápadů.

9. Hned zaſe ginym Mandátem znáti ſe dalo, Že Katolickych Mužů Ženy Nekatolické, nenaprawjli ſe, také z Země wyhnány býti magj. Ale když žádná (newjme přikladu) vſtraſſiti ſe nedala, a někteřj z Negwyššſich Wředniků Zemſkych, pod Obogj Manželky magjc, rozwésti ſe s nimi nechtěli, geſt gim miloſt aby w Zemi zuſtaly vproſſena: a wyſſla (1 Mage Roku 1629) takowá na ně Wýpowěd, Že ſyc do ſmrti Manželů ſwých w Zemi trpjny býti mohau, ale potom Dědictwj nemjti, a do Exilium gjti, muſegj. Tjm časem pak na Weſſeljch a Pankétjch aby nebywaly: pakli budau na poſlednjm mjſtě po wſſech Katoličkách aby ſedaly.

10. Přidána pak byla k tomu prwnjmu (31 Čerwence w Létu 1627 wydanému) Mandátu tato zawjrka. =Aby ſe pak někdo =nedomnjwál, že ſe to pro penize a nebo ně=gakau kořiſt a ne pro čeſt a ſlávu Pána =Boha wſſemohaucyho, též pro ſpaſenj duſſj =poddanych naſſich, působj a koná: Ráčime =ſe k gednomu každému dálegi prohlaſſowa=ti, pokudžby ſe kdo této miloſtivé wůli naſſi =(ač neſmyſſljme) na odpor poſtawowal, =aby ſe bez wſſeligakého vplatku, a ztenčenj =Gmění ſwého z Země wyhoſtiti mohl. Ga=kož pak y k tomu dowolugeme, aby každý ku =prodánj a ſpeněženj Statků ſwých, též k wy=

vpomj=

=wpomjnanj dluhů ſwých w témž Králow=
=ſtwj Čeſkém (k njmžto gim každé Práwo co
=negdřjwegi dopomáhati má) komubykoliw
=z Přátel ſwých, anebo ginym Katolckým
=oſobám, k tomu Plnomocenſtwj dáti
=mohl ꝛc.= Kteráž wěc ſpráwedlnoſti s mi=
loſrdenſtwjm ſpogené takowau měla twár=
noſt, až netoliko Exulanti tu přiſnoſt tak
pěkně zmèkčenau wděčně přigjmali, ale y cy=
zy tak ſe domnjwali, že tjm Emigrantſtwjm
nic ſe Čechům neſneſytedlnéhy neſtalo. Ale
nebyla gen ſlowa.

11. Nebo předně, což měli ti prodati, kte=
rýmž giž prwé wſſecko pobráno bylo? A geſt=
liže kteřj geſſtě co gruntů měli, komužby to
prodali w takowém té wogny ohni, a w we=
řegném wſſechněch wyháněnj? Poněwadž
y ti pozuſtalj na negwyš ſchuzeni byli. A
Papežency ač bohatj, wſſak těm kteřj odchá=
zeli peněz dodáwati nemyſlili: ale raděgi k
tomu gim pomáhati, aby nic nemagjce zau=
fati ſobě, a w Zemi zuſtati muſeli. Nadto,
geſtli ſe kdo naſſel, kdož něco kaupiti chtěl,
ſotwá kdo byl kdožby polowicy peněz podá=
wal: wěda že y tak toho nechati muſy darmo.
Napoſledy kupowalli kdo, ſotwá kdo hotowé
penize dáwal, ale Zápiſy: gakýmiž v Cyzo=
zemců hladu zahnati žádný netraufal. Wět=
ſſj tedy djl těch, kteřj Dwory, Winnice, a
giné gruntý geſſtě měli, někomu z Přátel, ga=
kéž mjti mohl, k wěrné ruce poraučeli: kte=

Digitized by Google

řjžby ſobě to gako wěc kaupenau zapſati dadauc, z wžitků potom wlaſtnjmu Držiteli každoročně něco poſylali. Ale gak bywá když Dub padne, že ledakdo třjſky zbjrá, tak bylo tuto, když proti wypowěděnym co kdo chtěl wolno bylo, že mnozy takowych dožádanych Poručnjků lſti a newěry nazbyt zkuſyli.

12. Někteřj tedy tagně ſe wracugjc wěcy ſwé ſobě lépe opatřiti chtěli; ale gakž to zwědjno, hned poručenj k Heytmanům Kragſkym přicházela, aby kdokoli z Nekatolickych (buď geſſtě newyſſlý, aneb zaſe nawrátilý) kdekoli bydljcych, Dbilj ſhledáwagjcych a z Králowſtwj wywážegjcych, aneb prodáwagjcych a penjze ſhromažďugjcych, poſtižen býti může, aby gat, a do Měſt Kragſkych dodán gſa, do Arreſtu wzat byl: poznamenagjc gednoho každého gména, přjgmj, rod. Ten pak každý kdožby takowé přechowáwal, aby na záwazek wzat gſa, na Hradě Pražſkém před Negwyššſſjmi Wřednjky Králowſtwj, poſtawen byl. Dátum bylo w Praze 11 Září Léta 1628. Potom pak ta táž poručenj obnowowána byla, do rozdjlnych Kragů 2 Liſtopádu: a náſledugjcyho roku (1629) několikráte. Až y Léta 1630, 20 Čerwna: kdež Inſtrukcy dána, aby když kdo zwj, kde ſe kteřj zdržugj, tagně a nenadále na ně připadna gjmal. Přidána toho přjčina ta, že ſe twrdoſſjgně Božſké y Cýſařſké wůli protiwj.

13. To

13. To ſe wſſak powolowalo, aby máli kdo w Králowſtwj ſobě co wyřjditi, powolenj k nawrácenj ſe od Kommiſſařů nad Reformacý ſobě wyproſyl. Ale gaké to powolenj, a s gakými wýminkami bylo, znáti z těchto ſlow.

=Gich Miloſti Páni Páni, od G. C. M. =Pána naſſeho negmiloſtivěgſſjho w Krá=lowſtwj Českém nad Reformacy nařjzeni =Kommiſſařj, ráčili z liſtu N. N. wyrozumě=ti, pro gaký cýl on do Králowſtwj tohoto =na čas giſtý wrátiti ſe žádoſtiw geſt. Poně=wadž tedy dobrau o ſobě dáwá (a k giným =zaſe: Poněwadž o něm Gich M. dobrau =ſobě-činj) naděgi, žádoſti geho miſto dáwa=gjce tohoto Gleytu gemu vdělugi, a aby =bezpečně do Kralowſtwj ſe doſtati, a wěcy =ſwé řjditi mohl, o po celých ſſeſt Nedělj o =Náboženſtwj od žádného žádné těžkoſti ne=měl, powolugi. A wſſak s tauto žřetedlnau =wýminkau, aby hned gakž ſe do Králow=ſtwj doſtane, před Gich M. Páný Kom=miſſaři ſe poſtawě, gaké wěcy tu k řjzenj má =oznámil, a w témž času od Můžů ducho=wnjch, pobožných, včených, wyvčowati ſe =dal: tak aby při doběhnutj terminu ſkrze =ſkrauſſené hřjchů wyznánj, aneb zpověd, =a welebné Swátoſti pod gednau vžiti, Ka=tolické Cyrkwe audem včiněn gſa, za aud =Králowſtwj také zaſe přigat býtt mohl. =Ginak včinjli, žádný dalſſj čas k zdržowánj

=ſe tu gemu propůgčen bỳti mocy nebude. =Ta zagiſtė nepromĕnnà geſt Geho C. M. =wůle. Dátum w Praze, z Commisſỳ Re= =formach ꝛc.=

Kteraužto lahodnoſtj (naopak rozumĕg) mnozỳ zhrozeni gſauce, do Wlaſti ſe wypra= wowati, a oſỳdlům tak nebezpečnỳm ſe ſwĕ= řiti nechtĕli, Bohu ſaudcy ſpravedliwému ſwau y Cỳrkwe Božj Při, s wzdychánjm po= raučegjce.

14. Chſař mezy tjm aby Králowſtwj ſvė= ho ſlawu rozſſjřil, mezery Panſtwa (ponĕ= waď gich nemálo wygelo) zahradil a wypl= nil oſobami duchownjmi: a wyzdwih ge za Staw, přednj gim přiwlaſtnil miſto, a tak Panům, Hrabatům, y Knjžatům ge před= ſtawil: kterážto wĕe, až do toho dne nikdỳ w Čechách ſlỳchána nebyla.

15. Wmořil tėž ſtará Zřjzenj Zemſká, a dal ſepſati y wytiſknauti nowá: ohlaſſuge ſe tam, že wſſecka Prywilegia Králowſtwj toho twr= dj (an ge byl ſpálil) kromĕ těchto I: O Ná= boženſtwj. II. O ſwobodném wolenj Krále. III. O vžjwánj při Saudech ſamého Čeſkėho Gazyka (aby tak po malu y Národ y Gazyk zkazyl) IV. O odvmrtj na Obec připadánj. V. A o Statky pozemſkė, aby ſkrze Manžel= ſtwj od Rodu nebyly odcyzowány. Což zgew= nė geſt proč ſe ſtalo; totiž aby ſkrze Man= želſtwj

želstwj Českých Pánen s Lidmi cyzozemskými, aneb s nowými Rody, stařj Rodowé z swých osedlosti wytiskuti, aneb y tjm snáze wykořenění, býti mohli: gakž se to potom w skutku shledalo, když negedny s hognym dědictwjm ginym mocy, chtěgte nechtěgte, wstrčeny byly. Gakoby naschwál toho bylo hledáno, aby wssecky swobody w nic obrátjc ne nad lidmi, než nad howady, ponowali.

Kapitola XC.

Gaké s Městy Swobodnými postupowánj bylo.

Následuge giž, gak ne po městsku s Městy swobodnými zacházeli. Předewssjm, že Národ Kacýřský skrotiti chtěli, mjsto Kawaconů, neb Ohlawj, wsadili Heytmany a Cýsařské Rychtáře, bez njchžby žádný hnauti se nemohl: onyno z Rytjřstwa, tyto od ledskuds berauc. Ale gaké lidi? gak w tak malém počtu Gednussek mezy obywatели Země mjti mohli, Bannyty Wlachy, Němce a Čechy přewrhlce, Marnotrátce, Mordéře, bezectné Pankharty, Kegkljře, Hudce, Komedyantnjky, Swodnjky, že někteřj ani Abecedy nevměli, bez nábytků, bez domů, bez swědomj, což wsse gistými přjklady prokázatiby se mohlo: když gen o wsse-

cko

cko se pokusyti hotowi byli, a Antykrystu pod gménem Cysařským nahánětj slibowali: nehodnj aby gména gegich tutu se poznamenáwati měla.

2. Těm a takowým wssecky wěcy w Městech poraučjny byly, těmi se Radda y Městané zprawowati musyli. Aniž gakau platnost měla gaká na neřády sobě stýskánj a žaloby: leč že potom, když toho giž sami snásseti nemohli, ty Heytmany zase (w Létu 1624) složili, a samým Rychtářům, Soldáty ku pomocy magicým wssecku zprawu, (aby Cysaři nic nehynulo) poručili.

3. Negwětssi potom byla péče o to, aby Městům wssecku mjzu a krew wyssali: což neslýchanými poněkolik let pořád Kontrybucými, pomocý Soldátů ge wypresowáwagice zčástky zprawili.

4. Potom wybywsse Cyrkewnj Zpráwce, a wwedsse na gich mjsto (wětssjm dilem zbrognau mocy) Messné Knězj, počali nutiti lidi ke Mssi choditi. Zapowědeli y Manželstwj aby w ně žádný wstaupiti nemohl; leč prwé oboge strana Katolická bude: ktery mž dábelskym řemeslem nemálo gich na wssech mjstech k odpadlstwj přissło. Opět, do Rad a k Wřadům w Městech bráni sami Katolicy: byť pak žádného zkussenj, žádného w hlawě mozku, nebylo.

5. A

5. A když se tak počet Apostatů množil, a Radda Katolická byla, tu giž na giné Měsstany, tjm y gjným zpusobem vkrutně nastupowáno. Což gak se tu neb tam dálo, slussné bude wypsati, pro Potomky. Negprwé wssak weřegnau, Heytmanům danau, položjme Instrukcy.

Kapitola XCI.

Artykulowé wypsanj z Instrukcý Heytmanům Kragským, w Létu 1624, Měsýce Července, dané.

=Artykulem prwnjm, stawugj se wssecky =živnosti wssechněm těm kteřjžby se s =Cýsařem w Náboženstwj srownati odepřeli.

=II. Zapowjdagj se gednomu každému w =domjch gich Slowa Božjho kázánj dopaussteti. Item, Křest y Oddawky, pod po=kutau 100 zlatých. Těch kdoby neměl, ten =aby půl léta v wězenj zustával. Item, =Kdoby Ewangelické° Prædicanta v sebe přechowával, aby hrdlo y statek tratil.

=III. Aby dosazený do Obce Kněz Katolicky žádného Nekatolického člověka k hro=bu neprowázel; důchod wssak Knězy aby =předce ssel.

=IV. W swátky Katolické kdoby co dělal, =wozyl, neb prodával, takowý každý aby do

=do wězenj wzat byl, odtud newycházel do =složenj pokuty 10 zlátých.

=V. Podobně kdoby w swátky w čas =Msse w domjch ssenkownjch se nacházel, aby =do wězenj bráni, a pokuty 10 zlatých sklá= =dati powinni byli: Hospodář pak neb =Sseňkýř dwognásobně aby byl pokutován.

=VI. Kdoby Kázánj Katolického swého =Kněze walchoval: Item, w domu swém =Kacýřské služby konati powolowal, ten =aby z Města byl wypowědjn, statek pak =gelio k ruce Cýsaři obrácen.

VII. Pro massa gedenj w Pátek neb w =Sobotu: Item, w Postě, neb w Suché =dny a Vigiliæ, bez dowolenj Arcybiskupa, =pokuty 10 zlatých.

(*) =VIII. Kterýby Hospodář w každau =Neděli a w Swátek k Mssi nessel, bohatý 4 =zlaté, chudssj 2 libry wosku, k zádussj má =propadati.

IX. Mládež po wssech Městech a Wsech =aby byla popsaná. Ti kdoby kde w Mi= =stech Nekatolických na včenj Synny swé mě= =li, odtud aby ge o Wssech Swatých neg= =prw přjsstjch, pod pokutau bohatssj 50 kop,

(*) Zdeſ Pozorug medle Křeſtane, ktery pod tim ghem Antykryſtowjm bydlic domnj= wáš ſe předce Bohu dobré ſwědomý zachowati.

Digitized by Google

=kop, a chudſſi Rodičowé 25 kop Miſſen=
=ſkých, doſtawili.

=X. Kdoby w domjch pokautně Mládež
=včil, tomu wſſecky geho wěcy ať gſau po=
=bráný, a on Poprawnj oſobau preč wy=
=weden.

=XI. Kſſafft člowěka žádného mocy žádné
=mjſti nemá, leč toho genžby Katolický byl.

=XII. Nižádné napotom Děti, ani Sy=
=rotcy, k řemeſlům gakýmkoli, ať negſau při=
=gimáni, leč ſe prwé k wjře Katolické dadj
=zapſati.

=XIII. Kdoby něco neſluſſného o Bohu,
=o blahoſlawené Rodičce geho, y wſſech
=Swatých: Item, o Řádjch a Ceremonyjch
=Cýrkewnjch: Potom, o ſlawném domu
=Rakauſkém, mluwil neb zpjwal; ten má
=bezewſſi miloſti hrdlo y ſtatek ſtratiti.

=XIV. Každý Sauſed coby poſměſſného,
=a proti Náboženſtwj Katolickému potupné=
=ho na domu ſwém y wnitř malowáno měl,
=to y hned pod pokutau 30 zlatých zamaza=
=ti dal. Podobně co kde na Branách wyte=
=ſáno neb malowáno geſt; ať geſt wylámá=
=no a zamazáno. Na těch pak mjſtech Boží
=Wmučenj a giná ſtarodáwnj pobožná ma=
=lowánj aby byla.

XV. Chudj kteřjby we Sſpitáljch k wjře
=Katolické do Wſſech Swatých tohoto roku
1624

=1624 ſe obrátiti nechtěli: Takowj ak żádnj =napotom tam trpjni negſau, ani ginj ſe =nepřigjmagj. A na tom G. M. C. giſtá =wůle naplněna bude.=

KAREL z Lichtenſſtegna.

Ale to weřegné, a wſſechněm obecné bylo: Přidáme obzwlásſtnj některé přjklady, ż ktereýchż tiſýcy řemeſlného Satana wměnj ſnáze ſe ſpatřitj mocy bude.

Kap. XCII.

Reformacý Pražſká.

Hned po wzetj Prahy, doſedſſe na ſwá mjſta, Rychtářowé Cýſařſſtj obſýlali před ſebe Měſſtany Katolické, a gich ſe pod wěrau wyptáwali, aby każdý o każdém Podobogjm Měſſtanu, co kdy od něho něgak ſwéwolně promluweno ſlyſſel, neb činěno widěl powěděl. Kdeż co kdo proti komu, podlé prawdy neb chuti powjdal, to gakoby ż Nebe bylo přigali: a to potom ne gednomu, y wſſeligak newinnému, ne gedněch těżkoſtj y ſmrti přjčinau bylo.

2. Giným Měſſtanům, ktereżż na miloſt ſe přigaté wěřili (Léta 1624, dne 23 Wnora přečtena Wypowěd, że ſkrze ſwé Rebelſtwj ſtatky ſtratili: Cýſař wſſak że gim wſſeho-

ho pobrati nemjnj, ale aby každěh na pomoc tė Wálky djl ſtatku ſwėho wydal. Tu tedy pod přiſahau ſſacowati ſe muſeli: a podlė gednoho každěho wlaſtnjho wyznánj, aneb takė podlė gakby kdo mnoho peněz měl domněnj, vkládána na každěho miloſti Cýſařſkė wýplata (kterauž Pardon gmenowali) ſto, dwė ſtě, tiſyc, dwa, tři, ſſeſt tiſyc ꝛc. k ſloženj buď hned, buď na giſtė terminy.

2. Zapowědjno zatjm (15 Dubna) aby žádnému kdoby Katolickým nebyl, Měſtſkého Práwa dáwáno nebylo: Kteřj pak od Léta 1618 Měſtſkė Práwa přigali, těm řemeſla y handle zapowědėli. Skrze což někteřj k zemdlenj y k odpadlſtwj, ginj k nauzy a chudobě, přiwedeni ſau.

4. Brzo potom 29 Máge přiwěſſeni byli ke dwerům Rathauzů, wſſech tř Měſt odewřenj liſtowė tito.

=G° M. Knjžech ráčil gk tomu wyrozuměti, kterak mnozy Prædicanti, y předeſſle =wypowědėni, y ginj w Měſtech Pražſkych =ſe zdržugjcy, po domjch, zahradách, winicych ꝛc. s některymi oſobami ſwė poſtranj ſchůzky mjwagj, káži, čtau, zpjwagj, =tjm Lid w dobrém rozpakugi, k zlému pozdwihugj a bauřj: Čehož G. M. Knjžech =proti giſtėmu Poručenj G. M. C. pro mnohė znamenitė přjčiny, a zwlášſtě pro čerſtwý

=iwý přjklad tè podobnè na onen čas, pod
=podobným prowozowánjm dominělého Ná=
=boženstwj prætextem, začátečně w Mě=
=stech Pražskych powstalè Rebellie, přehlé=
=dati neslussi a nenáležj. Protož ráčj na
=mjstě G. M. C. Poctiwému FRANCOWJ
=Ostrstokowi z Ostrstokù G. M. C. Rychtá=
=ři Starého Města Pražského, o tom do=
=statečně poraučeti, aby gakž sám tak y skr=
=ze ginè, k tomu od něho narjzenè, na to
=obzwlásstnj pozor dal. Předně, Kdeby=
=koli, kteremkoli Městě dowěděl se, bud
=žeby od někoho z Predykantů kázáno, aneb
=od někoho ginèho čteno, zpjwáno, a syce
=gákkoli ginè Exercitium pod tymž Tytulem
=Náboženstwj, krom Kostelů prowozowáno
=bylo, y hned do tèhož domu, gakýžby a
=čjkoliw byl, přigma k sobě náležitau Gwar=
=dij, ssel: Osoby ty za Knězj se wydáwagj=
=cý, w tèmž domě zastiženè, gako y kdekoli
=ginde kdežby se koli kterého takowého Pre=
=dykanta wptati, neb geg natreffiti mohl,
=se wgal, geg dostatečně wgistil, a náležitým=
=arestem opatřil: Osoby pak ginè přitom
=zastiženè na Kancelář poznamenanè podal.
=Tolikéž, ponèwadž až posawád w tychž
=Městech Pražskych, po domjch, placech, a
=wlicech, wsseligakè nowè, od Cyrkwe Swa=
=tè nepřigatè, Náboženstwj prawèmu od=
=pornè Pikhartskè Pjsně, a pod tytulem
=Žalmů složeni rytmowè, gakož od Jakow=
stwa

=stwa ze Skol, tak y od ginych lidj wůbec =se zpjwagj to zastawiti, přetrnhauti, a ta= =kowych žádnych mimo giné pobožné =Křesťanské, a od starodávna od Cyrkwe =S. přigaté a schwálené Pisně, zpjwati ne= =dopaustěl. Nic méně také zpráwa se činí, =že někteřj Skolmistrowé, Kalwjnské, y gi= =né Sekty, w některych domjch lidj mladé =k sobě na Včenj přigimagj, ge od nadepsa= =ného Náboženstwj Katolického odwozugj, =a w odporném sstemfflugj, posazugj, y ginak =k roztržitostem mnohych přjčin podáwagj: =na takowé, kdo sáu kteřj, kde, a odkud, se =wyptati, ge pořádně poznamenati, a tolikéž =na Kancelář Českau přednésti a oznámiti =hleděl. Wědauce že w tom gista wůle G. =M. C. naplněna bude.=

5. Následowala zatim 13 Sept. ginà, a mjrněgssj Wypowěd, kterauž Pražanům (po zaplacenj Pardonu) Cysařská přjzeň a Pri= wilegij potwrzenj gest ohlássena. Čjmž wssak obogjm, nedlauho se těssili. Nebo ač mlčjm o wstawičném pro Náboženwj ssťra= buňku, wyssło po roce od Wředniků Zem= skych k Wřadům Pražskym takowé poruče= nj. =Negwyššj Páni Wřednjcy a Saud= =cowé Zemsstj, Gménem a na mjstě G. M. =C. ráčj skrze zřjzené swé Kommissaře, Kon= =sselům Menssjho Města Pražského .porau= =četi, aby oni wssech Obywatelů téhož Mě= =sta, kterjž Katolického Náboženstwj neg=

ssau,

=ſau, před ſebe na Rathauz powolali, a gim =giſtau G. M. C. wůli w známoſt vwedli, k =přigetj Náboženſtwj Katolického napome= =nuli a měli. A těm geſſtoby nad giné twr= =doſſignĕgſſi a vrputnĕgſſi byli, oznámili: =Geſtliżeby k Náboženſtwj Katolickému při= =ſtaupiti nechtěli, tedy że netoliko Měſſkan= =ſtwj, ale také y wſſechněch żiwnoſtj ſwých =zbaweni býti magj Wſauzeno w Kance= =láři= Čeſké 13 Febr. Léta 1626.

6. Léta naſtalého 1627, nařjzeni byli od Cýſaře nad Náboženſtwjm negwyššſj Kom= misſařj, gegichż gména wýſſe (pod Tytulem XLIX) ſme położili. Ti Apoſſtolſtwj ſwé od Pražanů počjti chtjce, poſlali 27 Března Hegtmanům Měſt Pražſkych Nařjzenj ſwé: W němż mnohými ſlowy wypſali, gak weliká geſt Cýſařſká o Spaſenj poddanych ſwých péče, gak weliká při Knèżjch pobożnoſt, vmě= nj, horliwoſt, bedliwoſt, a gak gich po Praze y po wſſem Králowſtwj wſſudy hognoſt. Ję= tem, gak weliká a diwná proti Kacýřům ti= choſt a ſnáſſeliwoſt: naproti tomu pák Ka= cýřů nevſtupná zpaura a zatwrdiloſt. Protoż że giż G. M. C. a oni, něco giného před ſebe wzýti opraudowě muſegj. Poraučegjce, aby każdý wſſecky Měſſkany, w poručeném ſobě Městě dal ſepſati, a ſepſané gim Panům Kommiſſařům odwéſti: To pak gich po= pſánj aby bylo na čtyry djly rozdělené. W prwnjm řádu, aby byli Katolicy zrozenj: w druhém,

druhém, před tjm prwé včiněni: w třetjm, kteřj Katoliky býti připrowjdagj: w čtwrtém, kteřjž zatwrdilými gſauc odpjragj.

7. Heytmané takowé Mandáty Cyſařſkým Rychtářům dali: a oni Setnjkům a Deſátnjkům. Kteřjž dům od domu chodjc, Hoſpodáře a Hoſpodyně, Pacholky a Děwky, y wſſecky Podruhy, examinowali: a na to ſe, k kterému kdo tomu řadu chce zapſán býti, ptali, y zapſali. Zprawena tedy ſau ta Regſtra, a Kommiſſařům předneſſena: kteřjž w prwnjm, druhém, y třetjm řadu mimo nadégi méně gich nalezſſe coby w takowém množſtwj Kacýřů činiti bylo, aby zaſe zbauřenj negakého nebylo, pečliwě myſlili. Až to vſaudili, aby předněgſſj hlawy, Muži, na něž gini pozor magi, oddáleny, a z Země wypowědjny byly.

8. Počátek tedy včinili na čtyrych Počeſtnych ſſediwých Oſobách, Měſſtanech Staroměſtſkych, proti njmž takowá wyneſſena byla Wýpowěd.

=Ráčili ſme s welikau neljboſtj tomu ſro=
=zuměti, kterak w Starém Městě Pražſkém
=mnozý Obywatelé Nekatoličſſtj, mèwſſe
=ſobě od G. M. C. ꝛc. miloſtiwé poručenj
=w přjčině Religie, t. g. aby wſſickni dadauce
=ſe z bludů ſektářſkych wywésti, a prawé
=ſpaſytedlné Katolické Wjře dobře wynau=

=čiti, k též S. Řimſké Katolické Wjře w gi=
=ſtém terminu (t. do Welikonocy gjž pomi=
=nulé) ſpaſytedlně přiſtaupiti, mnohokráte
=w známoſt wwédené: Oni w zaſlepenoſti
=ſwé wrputně trwagice, a wſſeligakých ne=
=ſluſſných netrefných gen k průtahu této
=ſpaſytedlné Reformacý wedaucých wým=
=ſlůw a wſkoků wžiwagice, naposledy tim za=
=wjragi, že od ſwého nawyklého Náboženſtwj (geſſto ničemně zawedeni w bludjch =Sektářſkých wěžý) nikoli odſtaupiti nemj=
=nj, tudy giným na ſobě welikė pohorſſenj =dáwágjce. Takže množý, kteřjžby ſe ſyce =ſnáze naprawiti dali, na ně ſe ohlédagjce, =takowým zlým zarputiloſti přjkladem, od =obrácenj ſe z domnělého na prawé ſwaté =Náboženſtwj hrubě dlauho z držowáni gſau. =Mezy kterýmiž wrputnými Sektáři za pře=
=dnj gako wůdce býti ſe poznáwagj Jan =Theodor Syrt, Jan Peldřimowſký, A=
=braham Angel, A Jan Jakub Heyden ꝛc. =Protož ráčj Gich M. Páni Kommiſſa=
=řj ꝛc. gménem a na mjſtě G. M. C. Bro=
=ženého P. P. Joachyma Slawatu ꝛc. napo=
=mjnati, aby On při G. M. C. Rychtáři, =též Purgmiſtru a Raddě Stárého Města =Pražſkého, to ſkutečně nařjdil, aby wýš =gmenowanj no Rathauz powolánj, a gim =na konec oznámeno bylo, že ſe gim geſſtě =poſlednj peremptornj termin, do poſled=
=njho dne Čerwence, wkládá: tak aby do toho

=toho dne k nádepsané Wjře S. Katolické =Řjmské opravdowě přistaupili, a hodno= =wěrné od Zpowědnjka swého psané wy= =swědčenj Gich Milostem přinesli: anebo se =y hned wyprodali a negdéle do Západu =Slunce (téhož 31 Julij) odsud odstěhowa= =li: a gž na potom wssech Měst Pražských, =y celého Kralowstwj Českého do konce =prázdnj byli: lečby na sebe co horssiho =dočekati chtěli. A pokudžby tak brzy Stat= =kú a Gměnj swých prodati nemohli, do= =woluge se gim některé giné wssak Katoli= =cké osoby, zřjditi a zplnomocniti, skrze něž= =by se to spenežiti, a za nimi poslati moh= =lo: Sami pak předce téhož dne aby se od= =stěhowali. A wssak před tjm gesstě přjdr= =žáni bhti magj, wssecka swá gměnj w po= =řádné poznamenánj wwésti, kteráž ossaco= =wána, a odtud wsseligaké dluhy gegich (y =perdon za Rebelstwj zustáwáli gesstě kdo =w Resstu) platiti, až y na pomoc placenj =dluhů obecných Města odtud gistá qvota =wzata bhti, má. Naposledy pak ginym =Nekatolickym Pražanům, aby, z těchto čtyr =Dsob wystrahu wezmauc, sobě vsmyslili, =napomenutj včiniti ꝛc.= Dátum 12 Čer= wence 1627.

9. Wypowědenj tito Suplikach sepsa= wsse, že krátký termin w němž swých wěcy nebudau mocy rozprodati nařjkali, a aby prodlaužen byl žádali. Na čež gim odpověd,

Digitized by Google

23 Julii, dána: a prosba gich za smyssleną pauhau eluzh (neb ssizuňk) gim počtena: protož aby na konec wěděli, Že gak oni tak ginj wssickni, to což wyměřeno gest, podnikati musegj. Doloženo nic méně chtěgjli terminu že se gim dá do dwau Neděl: wssak aby sljbili w tom času wynaučiti se, anebo do Wězenj gjti. Čjmž předěsseni bywsse pospjssili wygjti, Manželek zanechawsse pro wyřjzenj gesstě wěch. Ale y na ně hned také wýpowěd wyssla 28. Aug. Že ta nikdy G. M. C. mysl nebyla aby Manžely rozlučowati měl. Protož aby każdá, nechceli Katoličkau býti, za Mužem swým wandrowala.

10. Podobnym způsobem y s ginými předněgssjmi Měssťany zacházýno, tu wjce, tu méně, někdy 70 osob pogednau, wypowědjno: až tak některé sto gich wyhnawsse přestali, w naděgi že ostatek lidu snáze budau přehnati mocy gakž se y stalo. Ti zagisté wězenjm a ginými obtjžnostmi, gakež se hned při ginych Městech wypisowati budau k wekřegnému odpadlstwj (kromě málo některych gessto se vstranili) přinuceni byli. A tjmť způsobem lidná ta a mocná Praha až potud wždycky Papežem zhrdawssi, bezděky a násylně podmánèna gsuc, Antykrystu lehnauti musela.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola XCIII.

Reformacý w Hoře Kutné.

SPražany sobě tak postupowali, že to předce gakž takž práwa slussnosti barwu mjti se zdálo. Nebo se gim toho pěkného tytule Emiğrantstwi (wystěhowánj se) dostalo, takže Statek swůg nemohowitý plnomocnjkům k opatrowánj poručiti, mohowitý sobě shromážditi, a swobodně z Země wywézti, moc měli. Čehož aby tak w giných Králowských Městech wžiti lze nebylo, působila to Knèžj, Mnjchů, Cýsařských Rychtářů zlost, a wogaku po Městech rozložených ssjlenost. Nebo když zbědowani gimi lidé, wssickni skoro, pro strach těch drátčů, z domů z wtjkali, wssecko bylo na rwačku, aniž pro ně kdo co z nábytků swých leč časně a kradj, z domu wynésti mohl. Domy, Zahrady, Pole, za odběžné položeny, a nalezli se, kteřjž w ně co Gestrábi bezprávně wletěli. Těžce se kdo nalezl w ginych Městech, gemuž tak gako z Prahy wolno wygjti bylo. Což se gistými příklady částečně wkazowati bude.

2. Prwnj po Praze Město w Čechách gest Hora Kutna, y pro bohaté střjbrné hory, y pro množstwj Měssťanů, y pro obnowené čisté Náboženstwj, zdáwna slowautné. To sobě od Cýsaře předstaweného mjwá Mincmeistra, buď z Panského neb Rytjřské-

ho Stawu: a w duchownjch wěcech předlo=
ženého Arcyděkana s ginými Kollegami a
Knězjmi sedmi. To tedy město když od swé=
ho Mincmeistra w přjčině Náboženstwj po=
čalo býti sužowáno, počalo též Cýsaři důcho=
dů vbýwati: proto že vbývalo Hawýřů kte=
řjž na wětssjm djle byli Němcy, a přjčinau
zapowědněho Náboženstwj prec odcházeli.
To nepohodlj znamenaw Cýsař smluwil se s
Měssťany, aby sami oni na deset let těch hor
Zprávcemi byli, a Cýsaři gistau každoročně
Summu platili; a mezy ginými prywilegie=
mi swými také Náboženstwjm, a před wo=
gaci bezpečnosti, se těssili. Podepsal Cýsař,
y spečetil tu Smlauwu, 24 Čerwna, Léta
1625. Z čehož Měssťané welice se radowali,
y mnozý gini že tam Sareptu, a Abdyássо=
wu Geskyni mjti budau, sobě slibowali.

3. Ale bolelo to Satana, aby wěrnj mj=
sto kdeby hlawu sklonili měli, zprawil to skr=
ze Jezuity že Cýsař, an sotwá pět měsyců od
té smlauwy prosslo, gakoby se nějaké nowé
Rebellie obáwal Wogsko tam zase wwésti
rozkázal. Kteréž (6 Prasynce) do Města se
dostawssi, hned zase o Náboženstwj handle se
počali. Měssťané wzasli se té proti tako=
wé smlauwě předsewzaté nowé wěcy: a za=
se skrze Supplikacy toho wyhledáwali, aby
aspoň pro zadržánj hawěřů milost gim včině=
na byla, a takowými násylnými prostředky
k nim nebylo přistupowáno. Ale mjsto od=
powědi,

powědi, dán k Hegtmanu Mandát, aby Hlawsa Purgmistr, Pawel Sſkréta, Jan Sſreiter, Jan Agathon, Jan Kozel, a M. Petr Capo, Senátorowé a přednj Měſſtané, gakožto Kacheřſké vrputnoſtj Wůdcowé, po dwadcýti Muſſketýřjch w domjch měli, a ge wychowáwali, dotud dokudž od Zpowědnjka Cedulky, a že v zpowědi byli, ſwědectwj, neokáži. Soldáti magjce ſwobodu w wětſſi nezbednoſt ſe wydali, a netoliko hogného a zbytečného wychowánj, wyhledáwali, než y ginými rozmanitými způſoby, gakž ſe komu ljbilo, dobře lidi ſužowali: gegichž wſſak trpěliwá ſtáloſt, přemohla, těch bezbožnjků zloſt. Gak dlauho mohli, tak dlauho gim dodáwali; a když giž neměli odkud, někteřj vtekli, a tak dalſſjmu nebezpečenſtwj wyhnuli; někteřj hoſpodářſtwj odſtaupili, a klíče těm milým hoſtům odwedli.

4. Když tedy ani tak nic ſe neſprawilo, poručeno to° Města reformowánj Don MARTINOWJ HBERTDOWJ: kterýž Kompánij Kyryſařů při ſobě mage, a Meč nahý w prawé ruce drže, wgel do Města den bjlé Soboty, Léta 1626. Měſſtané tjm geho přjgezdem (poněwadž giž w ginych městech tyranſtwj ſwého přjklady byl vkázal) přeſtraſſeni gſauce, hned té nocy ſe v welikém počtu rozprchli, a po okolnjch městečkách a weſnicych kryli. Tomu porozuměw Don Martin, do Prahy ſe wrátil a to obdržel, že

Mandát wydán byl, Kkobykoli koho zbě=hlého přechowáwal, aby 100 Tolarů poku=ty složil.

5. Když ani tak Hornjcy se newraceli, wyssel 17 Srpna giný Mandát, kdež slibo=wáno, že kdo se koli nawrátj, tomu wssecko prominuto bude. Wrátili se tedy někteři, ale na své zlé. Nebo následugjcýho roku, když lehkomyslných lidi do Raddy naságeli (z njchž nekteřj ani čjsti nevměli, a Rychtář nedáwno před tjm Kočjm býwal) s pomocy wogaku tak od nich sauženi bylj, že dláu=hým těch zlých wěcý snássenjm, přemocy se dali, a ssjge své ghu Antykrystowu podda=li. Ginj pak s Zenami a djtkami, wssecko opustiwsse, a tagně se wykradsse, do Exili=um odessli.

Kap. XCIV.

Reformacý Bolslawská.

To Město odedwau set let čisté Náboženstwj mělo, Starssjch Gednoty přednj sýdlo, Protož také v Antykrysta negpřednějgi w nenáwisti bylo. Odkudž wybywsse w Roku 1623 Kněžj, dali tam dwa chytré Kapuchny, kteřjž Obywatelů Wjru převrátiti chtjce nevstalau prácy wedli. Ale w celých třech letech sotwá tak mno° prospělk, aby

aby do Raddy koliks přewrácenců doſaditi mohli.

2. Léta tedy 1626 wwedſſe tam tři Praporce lidu, náſyljm k njm přiſtaupili, a negprwe Měſtyce Bnora někteřj z Měſſtanů wyhnáni, ginj do wězenj dáni, Wypowědjni (20 Března,) pro ſtrach ginym, Adam Trubač, Jan Bukač, a Petr Stehlik; Z nichž každému hůl čtwerhraná do rukau dána, na niž wina každého wypſána byla. Prwnjmu tak: Adam Trubač, proto geſt wypowědjn že řekl, Žádný nenj tak mocný, aby geho ſwědomj rozkazowati mohl. Jtem, že on nebude dáblu duſſe ſwé obětowati, gako ginj činj. A na druhé ſtraně: Wy ſte chtěli waſſeho Krále wyhnaného mjti, a nynj hle Král wás wyháni wás. Na třetj ſtraně; Gdi a vč ſe poddaným býti Bohu, a Králi twému. Nebo řekl byl Reformátorům, že nemá ſlaměnné duſſe, aby gi tak lehce wážil, Jtem ptal ſe, Kdyby on ſwau duſſi ztratil, zdaliby mu Cýſař ginau dal? Bukač na ſwé holi též to měl: kromě winu tjmto způſobem wypſanau, Jan Bukač proto ſe wypowjdá, že řekl, že wſſickni nowj Katolicy gſau Lotři, Zrádcy, Bohu zpronewěřilj. Stehljk co na ſwé holi měl toho ſme ſe nedowěděli poſawád: nebo z Bráný wyſſed polámal gi a kuſy rozházel.

3. Když ti wyhnáni byli, a ginj předce na ſobě nevkazowali aby odſtupowati měli: obeſlali ge na Rathauz, a wſázeli do rozdjl-

ných míſt. Odkudž pogednom powoláwagice rozličně pokauſſeli. Mezy přednjmi byl Pjſař Městſký, Danyel Mikonius, kterémuž když přicházel, naſtrogili Kata s Mečem, aby w kautě ſtál, a odněho ſpátřjn býti mohl. Toho on ſpatřiw, Člowěk lekawý, a života přjliš milowný Katolikem býti ſljbil. Z toho počátku oni ſe zradowawſſe, k ginýmgjti, gich k náſlédowánj ſwého přjkladu napomenauti, a pak domu ſe odebrati, kázali. On k těm y ginýmprigda, a ſtrachem, že oprawdowě ta wěc předſewzata geſt, a že y Kat pohotowě, oznamowal; proſe Přátel, aby opatrně ſobě počjnali, a na ſebe ſami pozor mělj. Byli mezy těmi wězni dwa Muzj Rádnj, Akademicy, a w Wměnjch Miſtři, Giřj **Kezelius**, a Gindřich Danyel z Semanjna; kterýž rozuměgjc že ginj na ně hledj, ſobě y gim pěkně dobré myſli dodáwali, aby ſe těch ſmyſſlenych ſtrachů tak přjliš nelekali. Hned zawolán Kezelius, a rozličnými tu ſliby tu ſtrachy zemdlowán, až neopatrně času k rozmyſſlenj požádal. Tjm oni ſpokogeni bywſſe, z Semanjna přiwésti kázali: kterýž že ſe Kezelius chwěge ſrozuměw, tjm wjce ſám w ſobě ſe rozhorlil, a když mu Stařec geden (Giřj Pernikář) ten přjklad k náſledowánj předkládal, on w twář mu plil, řka: Toliž y twá geſt ſtáloſt, Zpronewěřilče? A ſſed, Reformátorům ſe poſtawil gako nepohnutá ſkála; y za

njm

njm giž giný wſſickni. Až y Kezelius, žeby wětſſj před twářj Božj zahanbenj naň připadlo než to kteréž před lidmi býti můž rozwážiw, ſám k ſobě přiſſel, a naděgi kterauž ſobě o něm byli včinili, ſwětlau odpowědj w nic obrátil: Pročež s ginými do wězenj odeſlán.

4. Mezy negſtatečněgſſjmi byl Bartoloměg Langk Truhlář, kterýž že raděgi Meč podſtaupiti nežli Wjry zapřjti chce ſe oſwědčiw, s některými ginými do ſmradlawé Mučjrny wwržen, a tam 17 Neděl, mage mezy tjm w domě plno nezbedných wogaku, držán byl. Ale geden z toho towaryšſtwa, Giřj Smjdarſky, od oſſklivého ſmradu ſe roznemoha, w témž Wězenj pobožně wmřel: an od bezbožných těch, s těžkoſtj aby pohřben byti mohl, wproſſeno.

5. Když tak přy žádném toho času ſtáloſti geho wybogowati nemohli, wypuſtili ty wězně, dawſſe gim dalſſj termin na rozmyſſlenj ſe. K čemuž pomohlo, že téhož roku 1626 Betlém proti Cýſaři bogowal, a Mansffeld y Weimarſký s Wogſkem Krále Denemarſkého do Slézka wtrhli, a těm Tyranům ſtrachu přidali: až y Mandáty do Měſt rozſylali, že nenj Cýſařſká wůle aby měl kdo k Wjře nucen býti: ale aby, geſtliže kdo s Cýſařem ſrownati ſe nechce, wyſtěhowati ſe mohl. Ti tedy Mandáto-

wé y Boleſlawſkým tehdáž přineſli poodechnutj, ale nedlauhé.

6. Nebo náſledugicýho roku, když ſe Wherſká Wogna ſpokogila, a Dennemarſké Wogſko ze Slézka wyhnáno, hned ſe zaſe wſſudy tyranſtwj obnowilo. Poſlán y Raddě Boleſlawſké Mandát takowý, w němž gich laſkáwě pozdrawjc, ſtěžugi gegich při obrácenj ſe k Wjře Katolické twrdoſt; a negwjce pak dwau z nich, Giřjka Kezelia, a Gindřicha z Semanjna, wůli G. M. C. odporugicých. Protož že gménem G. M. C. poraučegi, aby gich oprawdowě k zanechánj těch bludů, gimiž y ginė nakažugi, napomenuli, a raděgi do klina Katolické Cýrkwe gim ſe nawrátiti ſlaužili. Což aby ſe ſtalo při Wſtaupenj Páně, aneb nakonec při Swatém Duchu: a to pod pokutau wypowědění gich z Králowſtwj Českého. Připomjnagjc gim přitom, co Knjže z Lichtenſſtegna gménem G. M. C. proti wſſechněm Nekatolikům wypowěděl: čehož při nich aby to poſawad včinili že ſe newidj. Aby tedy na poručenj gegich wſſecky Sauſedy a Obywatele, Podruhy y Čeládku, obogjho pohlawj, k tomu giž opravdowè napomjnali, pod pokutau twrdého k nim, nevčinjli toho, přiſtaupenj ꝛc. Dátum w Praze 17 **April** 1627.

7. Giný od týchž a k týmž téhož roku pſaný, gehož ſumma tato: =Opatrnj Páni, a Přátelé

=telé milj, Za to ſme měli ge žádoſti naſſi pře=
=deſſlé doſti včinjte, a ſpolu ſauſedé wáſſi
=bludů ſwých zanechagjc, k Wiře Katolické
=přiſtaupj, a obzwláſſtně ti negljtěgſſi dwa
=heretycy, Giřjk Kezelius, a Gindřich z Se=
=manjna, podle gim předepſaného terminu.
=Ale porozumjwáme ge y ti dwa Sektařj, y
=ginj Sauſedé w ſwé přirozené zarputiloſti
=zuſtáwagj, a žádný ſobě poſawád Nábo=
=ženſtwj Katolického neoblibuge. Poněwadž
=tedy G. M. C. proti takowým rebelan=
=tům s njm ſe ſrownati nechtjcým geſt, a
=ge miloſti ſwé Cýſařſké a Králowſké zba=
=wuge, y z Králowſtwj Českého wypowj=
=dá: My tedy gménem G. M. C. wám po=
=raučjme, aby ti dwa ſektářj Městſkého Prá=
=wa y wſſech ſwobod a živnoſtj zbaweni,
=a z celého Kralowſtwj Českého co negdřj=
=we wypowědjni byli, a tak w nádepſaný
=den, aneb na zegtřj při Západu Slunce, z
=Města wyſſli. K tomu také poraučjme,
=aby wſſechněm Mladé Boleſlawě Nekato=
=lickým Měſſtanům, wſſecka práwa, kaupě,
=prodage, handle, zaſtaweny byly, pod
=přiſným treſtánjm. Nýbrž y k tomu ge
=předce přjſně měgte, aby bez odkladu při
=dotčeném terminu, Náboženſtwj Swato=
=Katolické přigali, a gedenkaždý Kněžy Ka=
=tolickému ſe zpowjdali, pod pokutau z Krá=
=lowſtwj wypowěděnj. A tu žádoſt wáſſe
=z ſtrany wzetj wám Wogenſkého lidu, ſná=

Digitized by Google

=ze mjſto nagde, a w tomto y budauchm ži=
=wotu wám dobře bude ꝛc.=

8. Stalo ſe: Wypowědjni ti dwa, s ně=
kolika ginými: někteřj také pro wyhnutj
zálohám, dobrowolně preč ſe wybrali, neb
raděgi povtjkali: ginym Živnoſti zapově=
djny. Sami Kapuchni po domjch chodili,
Kupecké krámy, winné y pivné ſklepy pe=
četili; a předce prodáwagjcym Sukna,
Plátna, y giné wěcy brali, an žádný proti
tomu ani piſknauti neſměl. Protož wětſſi
lidu djl aby prodáwati a kupowati mohli,
charakter Sſelmy přigali: gakž w Zgeweni
S. Jana předpowědino bylo. Kap. 14.
werš 9.

Kap. XCV.

Reformach. Litoměřická.

Léta 1517, Srpna 21, Město Litoměřice,
z obecného a gednomyſlneho wſſech Měſſta=
nů ſwolenj, vſtanowili byli, a do Kněh Měſt=
ſkých, y do Knih každého Cechu, wepſali, Aby
žádný pod gednau za Měſſkana přigjmán ne=
byl, byť y tu doma rodilý byl, pro zachowáni
ſwornoſti. Přimlauwaliby ſe k tomu ktery
Sauſed, aby kdo z pod gednau byl přigat,
ten každý měl ſe we čtyrech Nedělich pořád
zběhlych wyprodati, a Města prázden býti.
Wtwrzené toto práwo trwalo bez zruſſeni
celych

celych ſto let, aż do Ferdynanda druheho Čechům wſtrčeni. Kdeż byli dwa Náhonči z roty Jezuitſké, Mikuláš Mrázek, ktery ſe w Litoměřicych přiženil, a Bartoloměg Kollenius, ktery ſobě dům kaupil, naſtrogeni: y żádali oba za Městſké prawo. Kdyż gim odepřjno, ſtěżowali ſobě to na Kanceláři Králowſké. Pročeż obeſláni tam dwa přednj z Raddy s Městſkym Pjſařem, a od Kancljře y Pawla Michny Sekretáře oſtře vdomlauwáni: nybrž na Zámku Praż-ſkém dotud dokudżby k tomu powoleno nebylo, za celych dewět dnj w Arreſtu zdrżáni. Co ſe ſtalo? Po pěti Měſycych wyš gmenowany Mrázek do Rady poſazen, aby tak wſſudy ſwé mèli ſſpehéře. Ale ten kdyż Stawowé proti Nepřátelům zbrogně byli powſtali, rád nerád mlčeti muſel: teprw po Cyſařſkém wjtězſtwj myſli nabyw, a Cyſařſkym Rychtářem včiněn byw, gakym způſobem mohl Městu a Měſſtanům těżkoſti a trápenj wymyſſlel. Snáſſeli pak wſſecko trpěliwě, nad giná Města. Neb ačkoli ſwych Kněži pozbywſſe, do Koſtela mezy Papeżence (pro vgiti vložené penežite pokuty) bezděk chodili, wſſak ſe proto k odpadlſtwi żádny namluwiti nedal gakkoli y ti dwa chytřj ſwůdcowé, Waleryan Magnus a Frantiſſek z Rozrażowa, Kapucyni, s předněgſſjmi Měſſtany často rozmlauwagic, pilně w tom pracowali.

2. Wi-

2. Widauc oni tedy že tim způsobem nic neprospiwagi, přistaupili k mocy: a Léta 1625, w bilau Sobotu, popsawsse na Cedulkách gména Měsstanů, skrze Desátniky každému geho gméno dali: s tim poručenim, aby na zegtřj, y potom celé Swátky každý se w Kostele postawil, Kázánj a Msse poslauchal. A na gistotu toho že tam byl, wycházege odtud cedulku tuto Zwonikowi wrátil, anebo pokutu pěti Kop každýkrát složil. Ale ani tak gim dle winsse gich nesslo.

3. Až pak wwedsse tam gizdu Don Balthasarowskau wztekle k wěcy přistaupili a abi na den Božího Těla wssickni na Processý nagiti se dali, poručili: k Osobám Rádnim a Přednim poslawsse rozličných barew woskowé swice aby ge nesli. M. Pawlowi Stránskemu, Osobě Rádnj, a tehdáž Berniku Kragskému, že té hříčce přitomen nebyl, hned po těch okolo ryňku taulkách Kornétu gizdných do domu poslali. Ti z Koni zsedawsse, a geho samého (an se před nimi skryl) nenalezsse, nad Manželkau geho newážně se potrásali, a klíče gi wzawsse, Kuchyně se y Spiżjrny a winných Sklepů zmocnili, co kde k gidlu bylo zwařiti a zpécy dawsse pogedli, a až přes Nessporý, z hogna gedni druhým připigegice, y z domu wino posylagice, hodowali. Potom se pak, že Zbjrky Kragské penežité y obilné tu shromáždě

mážděné w Pokogich zwlásſtnich leželi, bez dalſſiho w domě ſſtarcowánj na různo rozgiti muſyli: kromě že winnỳ w domě ſklep Fenrych zapečetil, a potom z něho ſobě wina bral. M. Giřj Kolſyn (Zeť gednoho Rádniho Pána) před Wogenſké právo nucen, a že proti Katolikům praktykuge obžalován bỳl, a že Kantora kulkau proſtřeliti chtěl. Pročež Ryttmiſtr (Laurentius de Medici, Wlach) ſmrtj mu hrozyl, a mezy tim na Rathauze Wězněm bỳti rozkázal. Ale že to lživá byla na Kolſyna wložena vtržka, gako y proti ginỳm wymyſſlené Praktyky, když Bůh wztekloſt Nepřátel zdržoval, pohrůžky ty s dymem pominuly: když hned zatim wogſko do Rjſſe proti Dennemarſkému wywedeno bỳti muſelo.

6. Ale w náſledugicỳm roku (1626) zaſe ge přikwáčili pěchotau, Regymentem Breynerowſkỳm, z nichž do předněgſſich domů po 10, po 20, y po 30 dáwali, a každého koho lepſſiho a ſtálegſſiho widěli gak neghůře ſužowali. A tu ſe oni teprw rozprchali, a wětſſim dilem do Města Perna w Margkrabſtwj Miſſenſkém obrátili, tak že wice než polowice Měſſkanů tau měrau rozehnáno bylo. Ale Mniſſi s Cỳſařſkỳm Rychtářem na ně lapačku wymyſlili, Pſánjmi lahodnỳmi domu ge zaſe wábiwſſe, a ſſeſt Artykulů gim podawſſe, aby w Městě zuſtali

ge

ge nabádali. Byli pak ti Artykulowé Latině ſepſanj ſlowy těmito.

=I. W Městě ak bydlj gako Podruzy, na=
=wrátjc ſe geden každý s celým domem ſwým.
=II. Djtky ak po Katolicku cwičiti dagj, a od
=té wiry přigetj žádného nerozpakugj. III.
=Doſpělegſſiho wěku ak ſe wyučugj: to geſt,
=neodpjragj býwati na Kázanjch, a při ſau=
=kromnjm o wjru rozmlauwánj. IV. Ze=
=wnitřnjch Katolických řádů ak oſtřjhagj,
=t. poſtů, ſwátků, proceſſý. V. Nic neprak=
=tykugi proti Katolikům. VI. Newrátjli ſe
=kdo do S. Jana, potom ſe nawrátiti nebu=
=de wocy.=

A wſſak geſſtě před památkau S. Jana Křtitele přigew do Města ſám Arcy=Biſkup Pražſký, a wyrozuměw že nenj po geho wůli, Proboſſta a při něm ginými několik za oſtřegſſj Reformowatele zřjdil. Kteřjž tak s vbohými domu wratilcy zacházeli, že ge znowu z Města do cyzyny, a wětſſjm djlem do Perna, zahnali: kdež ſe těch wyhnanců, Litoměřických, ſtarých y mladých, přes pět ſet naſſlo.

Kap. XCVI.

Reformacý Hradecká.

Králowé Hradec, pěkné y welikė Město, pozbywſſi přednjho Paſtýře ſwého Jakuba

ſuba **Hrabæa**, s Kollegami geho, doſtalo kratochwilného Arcydékana, Jana **Cœleſtina**, kterýž že ſe mu ti náſylnj způſobowé nelibj častokrát ſe oſwědčowal: lahodnoſtj wſſecko prawiti traufage, a o tom ſobě y ginym naděgi čině. Chodil tedy do domů k Sauſedům, a ge zaſe k ſobě zwáwal, každodenně pil a hrál (nebo w wjně a wrhcábjch nemjrný byl) žertjky a ſſibřiňkami lidj koge.

2. Ale wida že celých čtyr let žádného tau ceſtau newyzýſkal, zůřiwý na ſe wzal oblič̃eg. Požádal wogaku kteřjž tam byli, Charwáti, aby mu byli ku pomocy. Takž když ſe w den Swátečnj lid ſhromážděl, on Tagemſtwj Meſſe wykládaw, po Kázánj wſſecky na Proceſſý zwal, a napomjnal, naſtrogiw giž k tomu zbrogné ty ſwé pomocnjky. A ſſel z Koſtela napřed, s Monſtrancý: a když za nim žádný neſſel, Charwáti do Koſtela w padli, a ſſawle dobywſſe za nim gjti nutili. Lid předěſſený a mordu ſe bogjcý, gako ſmyſlem pominulý z Koſtela vtjkal, ale od Regtarſtwa po ryňku rozſtaweného zaſe byl wracýn, a chtěg neb nechtěg k tě procházce přinutiti ſe dáti muſel. Někteřj wſſak předce toho znikli, a napoſledy wſſechněm to w ſmjch obráceno.

3. Léta tedy 1626 Kommiſſaři nad Reformach celý Breynerowſký Regyment tam poſlali: s tjm zgewným poručenjm, aby odtud

odtud neodcházelj dokud celé Město reformowáno nebude. Arcy-Děkan wſſak za dobré ſaudě aby předněgſſi některé negprw pozýſkal, wzaw s ſebau Kapitána Sſtrauſa, ſſel hned negprwé k negbližſſimu ſobě Sauſedu, Mikuláſſowi Akoncyowi, Lékaři kterýž pro Podagru několik let z lůžka neſcházel. Toho on zůřiwě ſe dotazowal, gižli aſpoň Katolickým býti chce? Odpowěděl, že pokudž giného hnutj w ſrdcy ſwém nevcýti, proti ſwědomj nic činti nemůže. Arcy-Děkan rozhněwaw ſe řekl; Doſti ſme giž dlauho waſſi ſwěwolnoſt ſnáſſeli, potud toho mudrowánj. Lékař zaſe: Nedagj s ſebau pohrávati Dči, Poctiwoſt, a Swědomj. Arcy-Děkan: Pokud tři neb čtyry hlawy nezſkočj, Město toto ſobě nevſmyſlj. Doktor: Geſtliže y má hlawa tobě ku překážce gſt, a máš nad nj moc, kaž gi ſrazyti. Toto ſwé na poly giž ſhnilé tělo radſſi po hrudách ſmýkati a na kuſy roztrhati dám, než abych chtě a wěda Swědomj násyli včiniti dopuſtil. Arcy-Děkan gako wzteklý wſtaw, ſſel: a Kapitán za nim gda potichu k Doktoru řekl: Bude Pán wěděti gak ſobě poraditi, ſſirokýgeſt Swět.

4. Hned ſwolána wſſecka z Města y z Přednoſti Obec, zawřjny Bránу, gedni, po druhých powoláwáni, a těžkými pohrůžkami děſſeni. Tu bázliwěgſſi že ſe včiti dagj ſlibowali: kteřj nechtěli, ty do wězenj dáwali.

Každý

Digitized by Google

Každý na Rathauze kaut, sklep, syň, plný wězňů byl. A hned po domjch wogaci rozsázeni s dowolenjm aby co chtj dělali. Zděssené Ženy, děti, čeládky k Rathauzu běžely, Muže, Otce, Hospodáře pláčem a křikem trápili, až zemdlewsse gedni podruhých se poddáwali: a za propůgčenj času k naučenj se Rjmskému Náboženstwj žádali. Tak bjdné ti lidi, aby čemu tak dlauho odpjrali, pogednau se w moc Antykrystu dostali, geden gednoho dne strach na to přiwedl: když nepamatowali že negen až do žaláře, ale až do krwe, protiwiti se měli.

5. Toliko 28 Osob, z tak welikého Měssťanů počtu se nasslo, kteřjž strátau zemských zboží, Swědomj zboží sobě kaupili, a s čeledmi swými do Exilium wyssli. Gme nowitě Symeon Danyel z Semanjna, Jan Tobolecyus, Jan Žák (kterýž wssak potom, gat byw, klesl) Jan Nygrýn, Pawel Jakobeus ꝛc. wětssjm djlem včeni Muži. Mezy nimiž byl D. Akoncyus: kterýž pracně se na wůz wložiti, a do Lessna Polského zawézti dal, gehož geden ze Slézka **Theologiæ Doctor,** a z Akademického někdy towarystwj Přjtel, giž též obecného Exilium včastnjk (**D. Georgius Vechnerus**) diwě se w tak bjdném těle také myšli vdatnosti, těmito werssi přiwjtal.

De qvo condoleam, de qvo commirer, Aconti,
In te prae reliqvis obvenit exsulibus,

Miror

Digitized by Google

Miror qvod patriâ exieris pedis impos; Et illud
Qvod nunc vsqve malum Te premat, hoc doleo
Lucida vis Animi est, cum nec tum deficit ipsa,
Cúm vires aegro in corpore deficiunt.

To geſt:

Alkoncy, proč ſe diwiti
Proč nad tebau ljtoſt mjti?
Při tobě wjce ſe widj,
Rež při množſtwj ginych lidj.
Diwjm ſe žes wyſſel z Wlaſti
Nemoha nohama wlásti.
Litugi mnohé boleſti,
Že muſyš tak těžce néſti.
Twé myſli moc oſwjcená,
A tu nenj přemožená.
Kdež tělo bjdně ſkljčené,
Od ſwých ſyl geſt opuſſtěné.

A tamt Alkoncyus bjdný zkontraktělý ſwůg žiwot geſſtě za 6 tet trpělivě ſnáſſege, Léta 1632, Wnora 25, pokogně w Krystu žiwot dokonal, a Symeon Danyel z Semanjna, tam též Purmiſtrem včiněn, Léta 1654 do Nebeſké wlaſti ſe odebral.

Kap.

Digitized by Google

Kapitola XCVII.

Reformacý Bydžowſká.

Co ſme aż poſawád wyprawowali, mjr=
něgſſi ſe zdáti můž nežli co dále připo=
mjnati budeme: gmenowitě kde **Don Huerto**
Kommiſſařem byl, a ginj někteřj Sſpanyel=
ſkého ducha lidé. Na přjklad w Bydžowě,
Městě ležjcým tři mjle od Hradce, a deſet
mjl od Prahy. Tu doſtaw ſe s ſwým lidem
ten Tyran, a na Rathauz Měſſtany ſwolaw,
mnohými ſlowy Náboženſtwj Katolické ſchwa=
lowal. Když pak odpowědi na to žádal,
a tu gménem Obce geden, kteréhož ſe do=
žádali, gménem Jan Koláčnjk, činil (že to
nenj w mocy lidſké, aby člowěk čemu ſe
po wſſeken čas žiwota včil, w gedné ho=
dině odwčiti ſe mohl; aniž náleži, aby co kdo
za Boži prawdu přigal, to prwé nežby ſe če=
mu lepſſjmu wyučil opuſtiti měl.) Tu **Huerda**
gako s ſinyſlem pominutý, a na počeſtnoſt
zapomnělý, z mjſta na němž ſeděl wyſkočiw,
Rečymentem gegž wruce držel wkrutně ne=
bohého zbil, a prchlivoſti geſſtě newkogiw,
Biřicé zawolati, a člowěka dobrého z Města
wywésti (což w nás weliké potupy znamе=
njm geſt) ani ſe doma zaſtawiti nedopu=
ſtiw, rozkázal. Tjm přjkladem ginj pře=
ſtraſſeni bywſſe, a tak rozljceného Nedwěda
wztekloſti ſe bogjce, k wůli geho ſe ſklonili,

a w

a w giſtém času Náboženſtwj tomu ſe wynaučiti ſljbili.

2. Ale když z těch někteřj dobrè ſwědomj chtjc zachowati, odewſſeho vtécy myſlili, a Manželky s wěcmi ſwými (k nimž ſe y některé pobožnè Wdowy připogily) před ſebau wyſýlali, wyzrazeno to bylo. Protož za nimi wogaci poſláni, kteřjž co s ſebau mély to gim pobrawſſe ge zpátkem přiwedli, do wězenj dali, a držjwe newypuſtili, než až y s Manžely ſwými Katoličkami zuſtaly.

Kap. XCVIII.

Reformacý Žatecká.

Město Žateč (Němcy Satz gmenugi) geſt to Město, o němž Giřj Knjže z Anhaltu w ſwé Poſtylli pjſſe (w Kázanj o welebné Swatoſti) že vžjwánj Wečeře Páně pod gednau způſobau nikdy nepřigalo, ale po wſſechny časy, od ſwého na Wjru Křeſtanſkau obráceni, pod Obogj způſobau přigjmánj ſtále zachowalo. Přidávám, že y ty zbytnè a powěrnè Kaliſſnych ceremonye časně ſložilo, a čiſtého Včenj wždycky náſledowalo.

2. Do toho Města když na mjſto wypowědněho Paſtýře, Jana Regia, Mnjſſi ſe doſtali, diwně ge ſkrze wogaci ſužowali, netoli-

netoliko totiž na Kázanjch, dle obyčege, na Kacházstwa a Kachře se zlobice: ale též, gestliže kdo při Mssi býti, kolen sklánětí, hlawy odkrývati, nechtěl, holemi hnáty y hlawy bigice, klobauky strhugice, wogakum rozhazugice. Negvkrutnězi wssak sobě s nimi w Létu 1625 postupowati začali. Nosyli Boha swého vpečeného s hauffém lidu: při čemž že nebyl Purmistr, Bohuslaw Strialius, 50 Tolarů dáti, a wogaku gak mnoho se gich w domě směstknati mohlo, wjnem a hognými krmětmi až do nasycenj, ba až do z osskliwenj, za celé tři dny chowati musel. Gakýmž způsobem y ginj, kteřjkoli Processy té přitomni nebyli, pokutowáni gsau.

3. Téhož Roku (12 Srpna) přigew do Města **Don Martin de Huerda**; diwa Mandáty wyhlásyti, y na Rathauze y w Kostele, poručil. Geden o Bibljch a ginych Ewangelickych Knihách, aby pod pokutau 100. zlatych Reynskych, aneb wězenj za pět Neděl, na Rathauze ge skládali. Druhý, aby do Kostela y na Msse chodjwali, pod pokutau 5 zlatych, a tři liber wosku kolikrátbykoli kdo zameskal. Odkudž mnohým w mysli powstalo wrtkánj a pochybowánj Knihy 22. téhož Měsyce, na Rathauz snesseny: potom pak za zdmi na welikau hromadu skladeny, a spáleny sau.

N 4. Léta

4. Léta 1626, Ledna 6, po wykonánj w Launech Deformach, Don Martinowj Regthaři do Žatce přigewsse, a Měssta-nům kteřj Katolickými býti nechtěli, do domů wwedeni bywsse, nemalau summu peněz co den wybjrali. Přigel za nimi 20 Ledna sám Aposstol Don Martin: před gehož strachem mnozj z wěřjcých domy, a co měli, opusti-ti, y wyhnanstwj podniknauti pospjchali: a kdo nepospjssil, zle s nim bylo. Hned za-gisté Tyran na Dwéře Rathauznj přibiti dal List odewřený, aby bez geho powolenj žád-ný z brány newycházel, pod hrdlem. Na zeg-třj pak Purmistra do wězenj wzaw, newy-pustil dřjwe než až že přestaupj připowěděl: a giné dwě Rádnj Dsoby, Matyásse Lito-myssltského, a Samuele Klatowského, že se před Monstrancý neklaněli, železnými pauty sewřjti, a za čtrnácte dnj trápiti dal: až y oni k odpadlstwj powolili.

5. Swolaw za tjm Raddu a Obec (26 Ledna) a prowázyn byw od Jezuitů a wo-genských Heytmanů, přissel na Rathauz, a aby se wssickni wůli Cýsařské poddali, k Zpowědi chodili, y Swátost pod gednau při-gali, poraučel. Kteřj wposlechnau, že od wogaku polehčenj mjti budau, ginym že se dwognásobně přitjži oznamowal: a aby hned každý sám za sebe odpowěděl, chceli tomu we třech Neděljch za dosti včiniti.

6. Když

6. Když žádný z Rádnjch neodepřel (nebo se každý Tyrana bál) tedy geden z Starſſich Obecnjch, Wácſlaw Wyſockỳ, porkorně Swědomj ſwého autloſt předkládage, aby ge bez poſſkwrny zachowati mohl žádal. Ale wzteklỳ Deformátor z Stolice ſe ſchytiw pohlawkował geg a pěſtmi w hlawu bil, lage zlobiwě, y těmi ſlowy: Negſy Sſelmo na tom mjſtě bỳti hoden. Káži tě za ruce y nohy ſwázati, a do neghlubſſjho wězenj whoditi, kdež ſwětla nevhlédáš; a když ſcepenáš dám tě Katům pohřbiti, ꝛc. Y poručil hned Profauſowi Puta přinésti, a Biřicům ruce y nohy ſewřjti: gako y hrdlo do kruhu dáti, od něhož na tluſtém řetěze Palečnice wiſely. Stalo ſe, a táhli tak ſewřeného do žaláře: kdež za tři Neděle (an k němu ani dětem přiſtupu nedopuſſtěno) w těžkém tom ſkljčenj držán, chlebem toliko a wodau živen, od Jezujtů pak častým nabjhánjm trápen, byw. Když mu ortel ſmrti (proto pry že ſwau řečj bauřku w lidu ſtropiti chtěl) přineſli, a on gi podſtaupiti nežli od wjry odſtaupiti raděgi chtěl, zkřikl Chánowſkỳ Jezuita, že od dábla poſedlỳ geſt: a poručil ho tjžegi ſewřjti. Takž dobrỳ Muž, wida že ani života ani ſmrti dogjti nemůže, zemdlenỳ gſa welmi, powolil k zpowědi gjti: a wyprosyw sobě pro poretowánj ſwého zdrawj do Teplic odgeti, do Mjſſně ſe obrátil, a domu ſe nenawrátil.

7. Podobně y ginj z lepſſich Měſſtanů wypadnauti ſobě winſſowali: ale že w branách pilně wartowáno, aby žádný wygiti, owſſem ſwého něco wynésti nemohl, mnozý kudy mohli, y ſkrze mezery zdj Měſtſkých z rukau Babilona žiwot (aneb raděgi duſſi) wychwátiti hleděli. Gakýmž způſobem wjc než doſta přednjch Oſob, wſſeho protiwnjkům w rukau zanechawſſe, wyſſlo: a mezy nimi přednjho Měſſkana, Pana z Kralic, Manželka, Žena bohatá. Kteráž zanechawſſi welikých Nábytků plný Dům, Rynſſtokem, kudy nečiſtoty z Města tekau wyklauzla, g za Manželem ſe odebrala.

8. Ale z těch wyſſlých geſtliže kteřj nauzý bywſſe dohnáni (nebo Mjſſenſká Země Exulanty z peněz wyſsáwati umělа, rady a pomocy dodáwati nevměla) do Čech pomocy něgaké neb almužny hledati wybjhali, bywali wyzrazowáni a gjmáni. Čehož ſe mezy ginymi dwěma Včeným Mužům doſtalo, M. Lucyowi, a Falkonowi: kteréž Kněz Papežſky, Pawel Sekera (ctného Muže Wolffganga Sekery, z Moranwy také pro Ewangelium do Vher wyhnaného, nehodný bratr) zgjmati, a za celý rok w wězenj držeti dal. Potom ge Don Martin na Zámek Welhartický odeſlal: kdež dlauhým wězenjm o zdrawj, a bez mála y o rozum přiſſedſſe, naposledy na giſtě reweršy odpolu živi propuſſtěni gſau.

Kap.

Kapitola XCIX.

Reformacý Domaželická.

Nepoſlednj ſwobodné w Kralowſtwj Čeſkém Město gſau Domažlice, kteréž bljzcý odtud Němcy Tuſt gmenugi. To Město chtěl Přibjk Jeniſſek, Podkomořj Králowſtwj, k tomu přiwésti, aby na Papežſkau Wjru přeſtupowali, ale daremně w tom pracowal. Nadčjmž když ſobě w Praze w Kollegi Jezuitſké v přjtomnoſti Don Martina nářjkal, On zaſmaw ſe, podal mu základu o 500. Dukátů, že toho dowede, aby Katolickými byli.

2. Wzaw tedy hauff wogaku do Města wtrhl, a Rádnjm Oſobám po 10. y 20. do domu dáwage, prowoditi ſobě gak chtěli dowolil, a ſkrze to wkrátkém času wětſſi djl gich k odſtaupenj od Wjry přiwedw, Zákład na Podkomořjm wyhrál.

3. Ale tento od Domaželických, že ne gemu než druhému k wůli Katoliky zuſtali, těch 500. Dukátů ſe wpomjnal, a ſložiti ge muſyli. Tak nebozý Ewangelicy Tyranům za mič býti muſyli: gehožby ſobě podáwagice, kratochwjle ſobě ſtrogili.

Digitized by Google

Kapitola C.

Reformacý Rokycanská.

Léta 1624. Zdeněk Lew (z Pána včiněný Hrabě) z Kolowrat, byw s Kompanyi Reytarů do Rokycan od Knjžete z Lichtenſtegna poſlán, negen Měſtany ſtatečně z peněz ſſumowal, ale také na Náboženſtwj wěrutně naſtupowal. Sotwáby ſe co gaké lehkomyſlnoſti wymyſliti mohlo, čehoby tento nepáchal. Býwá w Adwent zpjwána Ceſká Pjſeň, o čtweru Kryſtowu přjchodu: zwlášſtě o Poſlednjm Saudu žiwých y mrtwých, že Ten den bude auzký, den náhlý den brzký, den weliký hrozný, den hněwu a pomſty ꝛc. ꝛc. To on táhl na den ſwého Reformowánj, a to přicházegicým k ſobě Měſſkanům s poſměchem zpjwal.

2. Až pak 20. Praſynce, ſwolaw Měſto, dlauhau a přjkrau řečj předeſſlau Rebellij, y Mansfelda, ba y Žižku, a někdy zrozeného mezy nimi Jana Rokycana (zwoleného na onen čas Arcy-Biſkupa Pražſkého, člowěka, gakž on mluwil lehkomyſlného, gehož oni pry ſſlepěgemi kráčegj) odrhal: a hned na trogim Regſtřjku gména popiſowati rozkázal. Na prwnjm Regſtřjku podpiſowati ſe měli giž Katolicy: a těch ſe naſſlo bylo ſſeſt, nowých přewrhlců. Na druhém ti kteřjby we dwau Neděljch Katolicy

licy býti chtěli. Na třetjm kteřjby se Bohu a Cýſaři protiwiti myſlili. A když se gich negwjce do třetjho wpiſowalo (t. kteřj ſtále se mjti chtěli) počal gim s ſwau zběřj zlořečiti, k ſſibenicy, na kolo, na rožeň, y do ſamého pekla, odſuzowati, až diw že se zloſtj nerozpukl.

3. Druhý den, na S. Tomáſſe, nutil wſſecky do Koſtela se nagiti dáti, a tu ſám, gako gim na ſobě přjklad dáwage, pod gednau přigjmal. Po obědě rozkázal znowu zwoniti: a do Koſtela přiſſed, že tam žádného nenaſſel (nebo ani ti Mnjſſi geſſtě tam nebyli) popudiw se wyběhl, a po ryňku, po vlicých, po domjch běhage koho kde natreffil, holj bil a do Koſtela hnal. A tam opět wſſed, M. Jana Sſkaſtného Stregce, Měſſkana přednjho (gehož pro podezřenj Kalwinſtwj w obzwláſſtnj nenáwiſti měl) ſpatřiw, ſukowatým kygem kteryž přjſtogjcýmu tu Sedláku wydřel, naň se obořil, a za vtjkagjcým až k oltáři se honil, y gak se na tréffilo hmoždil, prawě: Ty Sſelmo bradatá (nebo ſtarých Čechů obyčegem dlauhau bradu noſyl) takés se na regſtřjku nevſtupných poznamenal? a zpowjdati se nechceš? On, aby Pan Hrabě ſwatého mjſta vſſetře, pamatowal se, proſyl. Pan Hrabě pak tjm wjc přes hlawu, přes ramena, přes ruce tlaukl. Až Felix (Sſtaſtnj) klekna Pánu Bohu se poraučeti začal: a Tyran krew z něho hrubě tecy ſpatřiw

teprw přeſtal, řka: Gdi Sſelmo preč s ſwau Sſelmowſkau Kalwinſkau krwj. A on wſtaw z Koſtela ſſel, a těm kteřj ho potkáwali, a co ſe ſtalo tázali: Cédil ſem krew mezy Chrámem a Oltářem odpowjdal: ale pro toho ktereýž hognĕgi pro mně ſwau wylil.

4. Gak ten z Koſtela wyſſel Hrabě aby Měſſtány k Zpowědi přinutil, diwně ſe wztěkal, wſſechněm zlořečil, negedny kygem zbil, některým w vſta plil, a počeſtnému Muži Wácſlawowi Krochnowi ſſediwau bradu wytrhal, a po Koſtele rozmetal.

5. Domu ſe nawrátiw, Sſtaſtného zaſe přiwéſti kázal, a že s nim neſlýchanau tragedyj začne hrozyl, geſtliže ſe zytra ginúče newyſwětlj. On pak wida že ſe nic podle rozumu nedělá, wztekle wſſecko, wmjnil zytřka nečekati, a tak w nocy wſſel, zanechaw za ſebau Mateře w 80. letech, Zeny a Dĕtj.

6. Hrabě w nadĕgi zmýleného ſe wida, ſtatek onoho pobrati, a Zenu do wězenj dáti poručil. Které pak k odpadlſtwj přinutil, přinutil ge y k tomu, aby ſe podpiſowali na nĕgaký papjr. Kdež Rokycanſſtj Panně, Boži Rodičce, a Panu Zdeňkowi z Kolowrat, ſwé ſpaſenj přiwlaſtňugj: a že Náboženſtwj Katolické dobrowolně a rádi, proſtředkowánjm P. Hraběte přigali, to podpiſy rukau ſwých a pečetj městſkau že oſwěd-

oſwědčugi. Tak bjdně Hrabě, s Bohem, s Cýſařem, y ſám s ſebau pohrávati ſměl. Potom pak brzy do Wjdně byw obeſlán, newjm pro gake přečinění, do wězenj byl wwržen.

Kapitola CI.

Reformacý Slánſká.

Městu Slanému, zdávna ſyc ſwobodnému a Králowſkému, nynj wkrutnému Smečanſkému z Martinic zaſtawenému, byl nařjzen od tehož z Martinic Heytman, Mikuláš Hanžburſký: ktereýž málo před tjm pro nějakau neſſlechetnoſt na kata odſauzen byw, w Praze opadlſtwjm žiwot wykaupil. Ten aby Jezujtům wděčnoſt prokázal, ſtatečně ſe wěřjcým Božjm protiwil. Léta 1624 nařjdil na onen ſlawný w nich Božjho Těla (gakž řjkagj) den, ſlawnau proceſſý, a knj Měſſkany na wětſſjm djle iſtj a mocý přiwedl. Jan Bleyſa k tomu chtěli od něho byw obeſlán, modlářſtwj toho wčaſtna ſe činiti odepřel. Na přjčinu tázaný řekl; že kolikrátkoli Wečeře Páně wžjwal, tolikrát k wyſtřjhanj ſe těch ohawnoſtj Bohu ſe zawázal. Onen: Wždyk ſe wůli Cýſařſké protiwiti nebudeš: Tento, Odſtup to, w wěcech Cýſaři náležitých: tuto geſt s Bohem zpráwa. Onen zas: Ale ſe nagdau proſtředky

kterýmiž budeš přinucen. Odpowěděl: Pán Buh chce mjti dobrowolné ctitele, a ne přinucené. Toho zporu ten byl konec, že Bleysa za swé, gakž gmenowáno bylo, nepoſluſſenſtwj, celých dewět Neděl w wězenj ſeděti muſel.

2. Ale Jan Jahoda penězitau nadto pokutu dáti muſel. Nebo ani na tě modlářské Processy býti, ani před domem swým Oltáře ſtawěti nechtěw, powolán byw před Práwo, a obwiněn z rauhánj proti Bohu, a z Rebellanſtwj proti Wrchnoſti. Pokuta naň wzložena dewjti Nedělnj wězenj, a 50 Tolarů: na pomoc prý k zpravenj nowé Monſtrancý. On těch dewět Neděl wězenj wytrwaw, a penjze ſkládage, oſwědčil ſe, že na Monſtrancý nic nedáwá (proto že on mimo tu nakřjžj k ſhlazenj hřjchů Swěta wyzdwiženau, giné nezná) než z poſluſſenſtwj Wrchnoſti že to činj, nech pak ona kam ſe gi ljbj ty penjze obrátj. Pro kteráž ſlowa zaſe do wězenj odeſlán na celý Měſyc: a chtělli býti propuſſtěn, giných 50 Tolarů ſložiti, a s Manželkau y hned z Města gjti muſyl. Byl Muž welmi horliwý, kterýž brzo potom, a pobožně, na mornj bolesť wmřel, w Praze.

3. Jan pak Bleyſa, že dcerku w nowě narozenau Ewangelickému Knězy křtjti dal, znowu prohřeſſiw, negprw do ſmradlawého žaláře, y s Manželkau ſſeſtinedělkau wržen;

wržen; potom wyhnánjm pokutowán byl: z ſtatků pak geho třetj djl gemu přiſauzen, dwa djly Pánu. Ale ani z toho třetjho djlu nic nedoſtaw, Božjmu opatrowánj ſe poraučel, a do ſmrti Exulantſtwj ſnáſſel, w Perně, w Zemi Miſſenſké.

4. Léta 1626, tentýž Heytman, aby k weřegné Apoſtazij celé to Město přiwedl, wogaku do Města powolal, a rozmanitým trápenjm wětſſj djl gich k tomu přinutil, aby ſobě pozauffawſſe, co lidé chtěli to činili. Mezy ginými proſtředky y tohoto wžil. Nahnal na Rathauze do mjſta doſti těſného Mužů 50, kdež ſotwá wolně ſtáti mohli, ſeděti pak aneb ležeti nemohli. A tam když ge celé tři dny zdržowal, odtud pak žádného wyſtaupenj, ani na potřebu přirozenau (s odpuſſtěnjm) nepowolil, ginače ſe ſtáti nemohlo, než že ſmradem, a myſli teſknoſtj, y hněwem podgati gſauc, wmdlewali. Sljbili tedy wyučowati ſe, a tak propuſſtěni gſauc. Podobně w ſebe w Pokogi ženſké pohlawj traktowal, neſſlechetný člowěk, Wyſſli pak předce potom do exilium ti, kterymž Kryſtus milý byl.

Kapitola CII.

Reformacý Prachatická.

Těchto Reformacý (gako též brzo potom Piſeckých) od krwe ſe počala. Nebo

když tudy gdauchmu wogsku Cýsařskému, s malau hrstj lidu, zmužile se za tři dni bránili: potom pak odolati nemohauc, a poddati se chtjc, že zdi a walů vstaupili, a Klíče wstříc nesli. Nepřjtel prchliwě do bránу wskočiw, negprwé Purgmistra Klíče nesauchho, potom wssecky napořád, staré y mladé, mordowal: až we třech hodinách 1660 Měssťanů pobito, a sotwa deset, kteřj buď vtekli, neb se někde schowali, w živobytj pozustalo. Strasslivé to bylo divadlo, když těla mrtwá po wssech vlichch a domjch rozmetaná, diwně zohawená, y k hanbě obnažená byla: a nebylo kdoby ge pochowával, za několik dnj. Až dwě pobožné Matrony, Krystyna a Benygna, Sestry wlastnj Alexandra Rumpála, Rádnjho Pražského Měssťana, ruce přiložily, a Muže swé, y Maximiliána Rumpála, bratra swého, osobu též Rádnj, do hrobu wlastnjma rukama wykopaného wložily, a pohřbily: příkladem y slowy ginych k následowánj pobožnosti probudiwsse.

2. Toto Město, když w něm zase ti pozustalj, a někteřj od ginud se zbjhagicý bydliti počali, Cýsař darowal Knjžeti z Eckenberku, y s přináležegjcými Městečky, Bawororwem a Strunkowicemi, a se wssechněmi Wesnicemi. Léta pak 1625 zasljbenj se gim stalo skrze Kommissaře nad Reformach, budauli Katolicy že gim Swobody a Prywilegia,

wilegia, y s Městečky a Wsemi, nawrácena budau. Když nechtěli, zapowědjna gim byla Řemesla, y Handle: a když ani tak nedbali, do rozdjlnych wězenj ge dáwali, Muže, Ženy, Syny, Dcery: a za celé čtyry Měsyce bjdně trápili, až ge y zemdleli. Potom wssak giž Katolickym ničeho skutkem nesplniwsse, vkázali se býti toho plémě, ktereż slibuge wssecko, a nedáwá nic.

3, A což wjce wyprawowati? Dosti giž patrné gest, gak bezbožně, vkrutně, newážně, s lidmi swobodnymi zacházeli. Nebo cokoli s ginymi tu nepřipomjnanymi, swobodnymi Městy činěno bylo, z podobnych lstj, vkladů, tyranstwj a nestydatostj zlátáno bylo. Připomeneme gesstě gak s obecnym lidem zacházeli, některý přjklad.

Kapitola CIII.

Gak zacházeli s Obecnym Lidem.

Když nenj Pastyřů a Psy rozehnáni gsau, gak snadno tu Wlkům rozháněti Owce? A wssak y tu dábel překážky swé nachází, aby nemohl gakżby chtěl wsseho w drt obrátiti. Y toho něco připomeneme krátce, a pořádkem gistym: některymi to přjklady, pro ztwrzenj prawdy wysswětlje.

2. Napřed odewſſad wybyli Knéži: y odtud kdež kým z ſwých zaſaditi neměli. Potom ſe o to ſtarali, aby lidem z rukau Swatá Pjſma a giné vžitečné Knihy pobrali. Doboge pro ten cýl, aby Kacýřſtwj (gakž oni řjkali) pomalu wetſſelo, horliwoſt k Náboženſtwj chládla.

3. Doſazowáni potom Mnjſſi: kteřjž nehned z počátku na Podobogi láli, pochlebowali, oſwědčowali ſe y přjſahami a proklinánjm ſe, že gegich Wjra dobrá geſt, potwrzowali. Slibowali také ſtálý pokog, ſſtěſtj, na wſſem hogné Božj požehnánj: a gak Cýſaře y giné Wrchnoſti miloſtivé mjti budau, s vmenſſenjm robot. Nýbrž ſami oni (ačkoli ginák newelmi ſſtědřj) w čas tehdegſſi drahoty, ſlibowali buď penězy neb obiljm, když gen Náboženſtwj proměnj, zakládati: čimž negedni podwedeni byli. Přjklad na Panſtwj Koſſmberſkém: kdež Mnjch, chtěge z naprawenj Kacýřů chwálu mjti, aneb ſobě Nebe zaſlaužiti, každému kdoby ſe mu zpowjdal, ſtrych žita dáti ſljbil. Y naſſlo ſe gich několik potřebnějſſich, za Obilj Zpowěd přináſſegjchych. Mnjch boge ſe za ſwau Obilnicy, aby tak ſſtědře rozdáwage ſám potom nedoſtatku netrpěl: když geden z chudſſich přiſſel, nedal mu než půl ſtrycha. Ale on to ztráwiw přiſſel podruhé, a oſtatku žádal. Toho když mu Mnjch odepřel. On; Co (pry) má duſſe lacy=

lacynĕgſſi geſt neż ginych? odſſel s hnĕwem. Nebyloliż to lidſkymi duſſemi, gakż Petr S. předpowĕděl, hned z hruba kupčiti? aneb raděgi bjdny lid k tomu přiwoditi, aby ſe domnjwali żeby Pobożnoſt zyſk tělesny byla? coż při faleſſnych Včiteljch, a lidech na myſli poruſſenych, y od prawdy ſwedenych, znamenaw S. Pawel (w prwnjm Liſtu k Tymoteowi) těżce neſl.

4. Seznáwſſe pak potom, że Liſſčjm takowym chytrowánjm nemnoho zprawj, obratili ſe k Wlčjm powahám, moch k ſwému Náboženſtwj nutjce. Zdělali po Koſteljch Reyſtra, a vſtanowiwſſe na nepřjtomné pokutu, Koſtelnjkům ge zapiſowati poručili.

5. Geſtliże kteřj do bljzkych Ewangelickych Koſtelů, pokud geſſtě kteřj byli, aneb kde ſe tagně Náboženſtwj konalo, chodili, wyzrazeni gſauc wězenjm a bitjm byli treſtáni. Naſtrogeni někdy wogaci, kteřj na takowé ſhromáżděnj wpadli, ge zlaupili, rozplášſili, čehoż geden připomenu přjklad. Kdyż přj dokonánj roku 1632 na Wánoce do Koſtela we Wſy Wyſoké, bljż Hory Kutny, na Panſtwj Panů z Donjna, mnoho ſe bylo lidu ſhromáżdilo, tu Beneda a Łażanſky, Zemané Čeſſtj a Rytmiſtřj toho času w hoře ležjcy, nenadále s ſwau zbĕřj připadli, Koſtel otočili, do něho wſkočili, Kněże Giřjka

řjka Bartha od Oltáře odtrhli, z ſſat zwlé-
kli, gatého wedli (alek gim předce wynikl)
Chléb poſwátný po zemi rozházeli, Kalich
rozlili y poſſlapali, wſſecko co ku poſluho-
wánj náleželo pobrali, lid obogiho pohlawj
zlaupili, některé dokonce obnažené domu, we-
likým ſněhem běžjcý, hnali: až ne gednj
přjkrau zymau zbědowanj tywſſe, žiwoty ſložiti
muſyli. Negedni zraněni, ginj od wlekutj
mezy tak mnohými blýſkagjcými ſe mečj w
nemocy powpadali. Co přes to wjce s Pohlawjm
Ženſkým, w Kaple y w Koſtele ſamém činěno
bylo, toho ſtud wypſati zbraňuge. Ty lau-
peže w Hoře Kutně ſwobodně prodáwali,
gakoby gich od Nepřjtele doſtali, a na Pan-
kétě z toho wzatého Kalichu weſele pili: a
wſſecko gim to proſſlo. Wjce takowých
rekowſkých činů mlčenjm pomjgjm.

6. Pokauſſeli ſe potom wětſſjmi, a hor-
ſſjmi pohrůžkami myſli lidſké ſobě podmani-
ti. Té wěcy přjkladem geſt Mandát Heyt-
manu Křiwoklatſkému od Knjžete z Lichten-
ſſteyna dány, Léta 1624, dne 20 Praſynce.
=Kteřjbykoli lidé na gruntech Panſtwj G.
=M. C. pod zprawau waſſi náležegicý ſobě
=wſmyſliti a těch bludů kacýřſkých opuſtiti,
=do ſpolečnoſti pak Cýrkwe S. Katolické
=wgjti, a tak w tom ſpaſytedlném z giſté
=wůle G. M. C. nařjzenj naſſem poſluſſně ſe
=zachowati nechtěli, ty abyſſte wſſecky, Muž-
=ſkého, Ženſkého pohlawj, ſtaré, mladé, o-

ſedlé

=ſedlé y neoſedlé, podruhy, čeledíny, a ſum=
=mau weſſecky, na týchž ğruntech ſe ždržu=
=gich lidi, w pořádné poznamenánj vwe=
=dli, a ge na Komoru Čeſkau nám odeſlali.
=Tu my dálé o ſtreſtánj takowých zpurných
=a nepoſluſſných lidj, a zdaby na ğruntech
=G. M. C. giným ku pohorſſenj déle trpjni,
=y o ſtatcých gegich kamby ti obráceni měli
=býti, giſtě nařjzenj včiniti nepomineme. ꝛc.

7. Zapowědjno potom těm kteřjby Kato=
licy nebyli Oddawky, Pohřby, Křty ſlaužiti.
A tok teprw bylo těžké zahřměnj, k přeſtrá=
ſſenj lidſkych myſlj: zwláſſtě těch kteřj ſe že=
niti chtěli. Nekřtjti ſe, a pohřbu nemjti
(mohauc ſe w poljch, zahradách, na rozce=
ſtich, bez ceremonyj pochowati) to ſnáſſeti
mohli ſnadněgi. Ale dalli ſe kdo ginde odda=
ti, neb tagně djtě okřtiti, to byla wina wě=
zenj hodná: z něhož newyſſel leč přeſtaupiw,
a nebo ſe nemalými penězy wyplatiw.

8. Po Městečkách, bud Králowſkych neb
Panſkych, Řemeſlla, Handle, a wſſeligaké
živnoſti zaſtawowány byly: ba y kupowánj
k wlaſtnj potřebě potraw zapowjdáno, ga=
ko w Litomyſſli. Nauzy tedy a hladem v=
tiſſtěni gſauc, muſeli aneb vtécy (ale kam,
když ſe wſſudy tak dalo?) aneb ſobě zauffa=
ti a přeſtupowati: gakož tak na wětſſim dj=
le wſſickni činili.

9. Sed=

Digitized by Google

9. Sedláků powoláwali do Městeček: a kteřj se nepoſtawili, ty ſkrze wogaci, neb dwořſkau čeled, gjmali, w nocy třeba wpadſſe, a z loži wywlékſſe, po hauffich gako howada y w ty negwětſſi zymě hnali, a gjmi žaláře, wěže, ſkelepy maſſtale, chlévy, naplnili: kdež hladem, žižnj, ſmradem, zymau, horkem, životů pozbýwali. W Plumlově do wěže, w njž plno hadů bylo, wwržen byl s některými ginými Joachym Barwjř. W Proſtěgowſkém Zámku několik se ſpolu gich zawřjno w Maſſtali, a tu okna zewſſech ſtran zacpána, až se od mnohého nadýchanj duſyti, a omdlévati muſyli. Mezy ginými za mrtwého wytažen Jakub Blický oſmdeſáti-letý ſtařec Koſtelce Městečka (na témž Panſtwj) Obywatel: o gehož Synu Mataufſowi Blickém, Knězy, w Čáſlawě vtracenem, oznámeno pod tytulem **LVII.** O nichž bezbožný Kunáš, protiwenſtwj toho ſtrůgce že se mrtwými dělagj mluwil: a že on ty ſſelmy wzkřjſſy prawě, ſtudenau wodau polévati kázal. Přiſſlit k sobě někteřj, ale ten Stařec před očima geho duſſi wypuſtil: gehož wynésti a pohřbiti kázal, ginych nepropuſtil než až k zpowědi giti připowěděli. Na některých miſtech tak Pohanſky činili, že lidi do záchodu zawjrali, aby od toho ſmradu pomřjti muſyli. Zkuſyli toho, Mikuláš Sſarowec w Koſſmberku, y někteřj w Slaném. W Litomyſſli do gednoho a téhož mi-

ſta

ſta Muže y Ženy poſpolu zawjrali, až ſtudu mjſta nalezti nebylo.

10. Wymýſſleli také k těžſſj mučjrně, a k rychlegſſjmu ſobě lidu podmaněnj, nowé způſoby wězenj. Na přjklad, w Holeſſowě na Morawě, **Drachovius** Jezujta (hned w Létu 1617, gakž Ferdynand za Krále přigat byl) dal vdělati dubowé Sruby (gimž Kabáty řjkagj) na ten způſob, aby kdo tam byl wſtrčen, ani ležeti, ani ſeděti, ani ſtáti nemohl, pro vzkoſt: ale ſehnutý a ſkřiwený, k odpolu ležjcýmu podobný, s přihrbeným hřbetem, gakoby napoly wiſel: tak že ſotwá bylo možné nad dwě nebo tři hodiny to ſewřenj trpěti, když žily křehly, audowé wſſicknj ſe třáſli, myſl pak teſknoſtj a ſtrachem mdlela. Přichazeli mezy tjm kteřj ſe doptáwali, chtělliby dobrowolně Katolické Náboženſtwj přigjti? Mnozý widauc že ti klamem ſpokogeni býti chtěgj, odpowjdali, že Tak ano. Proſtěgſſj aneb horljwěgſſj odpjrali: a zas do té mučjrny muſeli, dokudby, že giž dobrowolně přeſtupugj, neſelhali.

11. Podobného cos, z ſtrany Žaláře, ſtalo ſe Janowi Rederowi, w Pardubicych (Městě Králowſkém) Důchodnjmu Pjſaři, ačkoli člověku ſwobodnému: kterýž když ginj od Náboženſtwj odpadali, ſám ſtále trwal. Ale do Exilium ſe ſtroge, tjm byl zdržowán, že k včinění počtu přigjti nemohl.

Nebo

Digitized by Google

Nebo s odbjránjm od něho počtu wždycky za leda ſmyſſlenými přjčinami odkládali. Wida tedy dobrý člowěk že s nim pohráwagj, a boge ſe dábelſkých oſhdel, ſložil w giſtém mjſtě, gakož celé a dokonalé Počty, tak y Pſanj w němž přjčiny položil, proč ſe tu déle zdržowati nemohl: a obrátil ſe do bljzkého odtud Městečka, kdež gesſtě Náboženſtwj pod Obogj bylo, Brandeyſa nad Orlicý, Panu Karlowi z Žerotjna náležegicýho, Léta 1625. Ale chytře odtud wywáben byw, do wězenj wſazen, aby dotud dokudžby Náboženſtwj neproměnil puſſken nebyl. Ačkoli pak celá tři léta trpělivě to wězenj snáſſel, y za to aby do Exilium puſſken byl proſyl, newyproſyl wſſak. Nýbrž Nepřátelé tu geho ſtáloſt wybogowati ſobě wmjniwſſe, wymyſlili wězenj nad wodau, wzké a nedelſſj půl druhého lokte, aby když lehl, nigakž ſe zpřjmiti nemohl: a tak přjprawené, aby hnulliby ſebau neopatrně, do wody wpadnauti, a zmáčeti ſe muſel. Byla pak toho času zyma, a on člowěk Podagrycký, a žádného k němu nebylo pauſſtjno, krom těch Satanowých náſtrogů a pokuſſitelů. Tjm tedy trápenjm za tři dny zemdlen byw, klesati počal: zwlášſtě když naň nabjhala, napláкala, nařjkala, geho giž Papeženſká Manželka. Powolil tedy napoly omráčený, a do Kláſſtera doweden byw od Gwardyána do počtu Katolikú přigat.

12. Bylili

12. Bylili kam poſlani Kommiſſarj aby čas dlauho ſe nezwlekl tohoto vžjwali fortele: že negprwe Přednj lidi, lſtj neb mocy, ginym na přjklad porazyti hleděli. W Městečku Mimonj když Kommiſſař, Zdeněk z Kolowrat, od ſwolanych toho Panſtwj poddanych mjſtnau odpowěd, Chtěgili Katolicy byti, ſobě dáti welel: a geden z nich gměnem Obce ſwobodněgi odpowěděl, že Náboženſtwj ani nechce ani nemůže, bhti přinucowané: On toho hned chytiti, před wſſechněmi na zem porazyti, a kygmi bjti poručil, pokaždé, chceli giž? ſe wyptáwage. A když on wždy předce odpjral, y když giž mluwiti nemohl, napoly mrtwého odtud wlécy poručil: a ginj toho ſe zdéſywſſe, že propůgčjli ſe gim času včiti ſe chtěgi, připowěděli. W Heřmanowu Městcy (Městečko gk nedaleko Chrudimě) když Rádné oſoby přjkladu odpadlſtwj na ſobě dáti nechtěly, wwrženi byli do twrdé° wězenj: Prhmas pak wproſtřed Ryňku na oſtré prkno (gaké ž pro žkrocenj wogaku připraweno, a na čtyrech nohách wyzdwjženo bywá, a řjkagi mu Oſel) poſazen byl. Kterýž ač byl ſtařec, ſnáſſel wſſak tu potupu, a ten poſměch, y ty boleſti trpěliwě, přes ſſeſt hodin. Wečer teprw když vſtawně Jezujté nabádánjm, Žena pak s dětmi pláčem naň dotjrali, powolil: a tak odpolu mrtwý z toho dřewa ſložen byw, když ani nohy ani ginj andowé ſlaužiti mu nemoh=

nemohli, cyzýma rukama k Zpowědnjku doneſſen.

13. Proſylik negedni, aby raděgi zbiti byli, nežli k přeſtaupenj nuceni: ale odpowjdáno, že Cýſař nežjžnj krwe gegich, ale ſpaſenj duſſe. Giné pak s takowau žádoſtj wyſmáli, řjkagice, Co? Mučedlnjcké koruny ſe tobě chce? nehodni ſte zlj lidé abyſſte ſe měli čjm chlubiti. Tak Janowi Poláčkowi w Hranicých na Morawě bylo odpowědjno, když od Kommisſařů a Jezujtů rozličně k odpadlſtwj namlauwán byw, na kolena padl, ruce zwjnal, a aby mu raděgi hlawu wzali, než ſwědomj náſylj činili, žádal, Podobně Janowi Eliáſſowu w Fulneku, a ginym ginde. A tak byla (N.B.) prawdiwá přjčina, proč w tak dlauhém tomto Ferdynandſkém protiwenſtwj, wjce Mučedlnjků Ceſká Země, gako y Němeká, newydala. Ne že nebylo lidj, geſſtoby pro zachowánj Kryſtu Pánu wjry ſmrti žádali s radoſtj: ale těch nebylo kteřjby gim tjm tytulem ſmrt činili. Duſſe radègi než těla mordowati, w dábelſké ſſkole wkrutnègſſjmu tomuto tyranſtwj wyučeni bywſſe, wmyſl měli: raděgi poznenáhlými, a dlauho ſe wlekauchmi ſauženjmi wwjře zemdlené a oſpalé wčiniti, nežli gim w Wjře ſtálym ſkrze gegich trpělliwoſt wjtězſtwj přjti. Ty toliko temèř mordowali, k kterým gakau Polityckau přjčinu wymyſliti mohli: gakž to o Pražſkych Mučedlnjcych

Digitized by Google

njchch vkázáno geſt. Toho zkuſyl y Ondřeg Chebdowſký, Sſtudent a Mládenec pobožný. Toho zagiſtė když ſe z ſwė Wlaſti, Poděbrad, do Kladſka k Hraběti z Turnu Pánu ſwému, v něhož na ten čas w ſlužbě byl, nawracowal, w Dobruſſce gali, a w Hradcy na kůl dali, před lidem mluwjce že Zrádcem byl: ačkoli nic při něm krom některých liſtů od Přátel k Přátelum nenalezli, ani žádnym mučenjm na něm nic wymučiti nemohli. Stalo ſe Léta 1622.

14. Y to bylo nemalė na Swědomj lidſká tyranſtwj, a proti Bohu rauhánj, že když widěli gak z Božjho Slowa žádnėho přemocy, na ſwau ſtranu přewésti nemohau, wmjnili žádnych důwodů z Pjſem, zwláſſtě proti proſtákům, newžjwati, než toliko wážnoſtj a wzácnoſtj Cyrkwe mámiti, a ku poſluſſenſtwj gi moch nutiti. Protož odwolálwalli ſe kdo na Pjſmo wſtjpkami, důtkami a poſmjſſky ho zbýwali: řjkagjce, že Pjſmo geſt nedokonalė, zatemnėle, obogetnė, Kacýřſtwa půwod a Kacýřů wtočiſſtě: a že ho žádnau měrau proſtému lidu čjſti nenáležj. Aniž ſe ſtydėli neſſlechetnà wſta, když Biblj gmenowati měli, Wyblj řjkati, a tak Božj welebnoſti gako w twář pljti. Začjmž ſſlo, že lidu Pjſma Swatá z rukau brali, y pálili: ſlepj ſlepých wůdcowė býti, w temnoſtech Králowſtwj ſwė wzdělàwati, a tudy tjm

Digitized by Google

tjm ſnáze y widaucý ſwětla zbawené, mrá-
kotami bludů přiſtřjti, chtjce.

15. Někteřj z Panſtwa poddané ſwé do Koſtelů ſehnawſſe, a dwéře zawřewſſe, k přigjmanj pod gednau nutili. Gako Seuerýn Táhlo, we Wſy Andrči, w Kragi Plzenſkém, s mečem dobytým po Koſtele běhage, a těm kteřj přiklekati nechtěli ráný dáwage, Léta 1628. Jan Adam Čegka w témž kragi, we wſy Němčicých, kygmi w přjhbj ge bjti, aby klekati muſyli, rozkazoval. Podobně Wyljm z Klenowé, na Raupowě, činiti poraučel. W Mantině byw od ſwého Pána, Giřjka Mitrowſkého, powolán Jan Eſtěpánek, wida že do put vkowán býti má, wyſkočil z okna do Přjkopu té Twrze: chtěge ſe vtečenjm odpadlſtwj vbrániti Ale on ho s Dráby ſwými zhonil, poranil, zaſe přiwedl, a do Plzně do wězenj poſlal, a newypuſtil až Náboženſtwj opuſtil. Ten týž Mitrowſký, giného člověka ſwého, Ambrože Eſtěrpocha, řemeſla Koželužſkého, proto že w Náboženſtwj byl ſtálým, celý rok w wězenj držel, třikrát na něho Kata poſlal a mučiti kázal: a tak tjm mučenjm k zpowědi přimuſyl. Potom pak geſſtě od propuſſtěného pokuty 100. Tolarů wzal. W Knéžowſy, mjle od Slaného Sedláky do pole vtjkágich s nahými kordy honili, a ge zaſe z částky raněné přiwedſſe, gako y giné z krčmy dobře podnapilé wytáhſſe, přigimánj pod gednau

dohá

dohánĕli. Pán z Kolowrat (snad příkladem Smečanského, kterémužto giž dawno za obyčeg bylo) těm kteřj dobrowolně nechtĕli, Ručnicy wstа odewřjti nutil, aneb dřewěnným raubjkem mocy ge rozewřjti, a hostyj do hrdla strkati dáwal.

16. W Konspercé w Domažlic, a na některých giných mjstech, powidáno bylo, že se tak w newážnau lehkomyslnost wydali ti nessastnj Reformátorowé, až negedny k temu přinutili, aby se Kalicha negen odpřisáhli, ale na zem geg powrhsse naň pljti, y nohama kopati musyli. Odpřisahánj se pak Kalicha, a k Katolictwj se zawazowánj tato byla formule: =Přisahám Pánu Bohu =wssemohaucymu, Maryi, a wsſechněm =Swatym, že ne z mussenj, ale dobrowolně =k Swatosiwaté Katolické Rjmské Wjře se =wrachm, a gi samu, prawau, starožitnau, =spasytedlnau býti wyznáwám. Kalicha se =odpřisahám, a geho wčasten býti nechcy na =wěky: anobrž radĕgi djtky swé, a které ku =péči sobě swěřené mám od něho wsseligak =odwozowati budu. Slibugi také že w tom=to Náboženstwj stále setrwati, a rozdjlných =Náboženstwj lidj wzdalowati se chcy. K =tomu mi dopomáheg Pán Bůh, Matka ge=ho, a wssickny Swatj.=

17. Gak se pak chowali potom ti, které k swému Katolictwj přehnali, o to nebyl=

tak pilně pečowáno. Některé zagisté Wrchnosti dosti na tom mély, že gednau swé poddané k tomu přiwedli, a nad nimi swau wůli wyplnili: giž potom dali gim pokog, aniž gich znowu trápili. A oni nebozý gestli se kde Kněze Ewangelického doptati mohli, pád swůg oplakáwali, a zase pod obogi přigjmali. Ginj pak podruhé byli nuceni, a zwlásstě když bylo seznáno, že neoprawdowě ku Papežencum přistaupili. W kteréž wěch procházeli Cýsařsstj y Kommissarsstj Mandátowé, aby podruhé p potřetj nuceni byli. Reznikowj nějakému w Koljně nad Labem, ku přigjmánj pod gednau mocý přinucenému, nějak se to zosklivilo: že wstaw od Oltáře zadržeti toho w sobě nemohl, ale wywrátil, a tak se pořád až domu dossel, dáwil. To když k Heytwanu bylo donesseno, lál syce naň, ale mu pokog dáti kázal: nebo pry dosti na tom gest, že poslechl.

18. Gestliže kteřj pro strach takowého tyranstwj z utjkali, dlauho to trwati nemohlo. Nebo krylili se w lesých a po horách, tudiž ge odtud hlad wypudil. Pakli kde po bljzkých wsech dokud lidé gesstě Ewangelicy byli, zrádců wssudy plno, hned byli obsýláni, a skrze wogaci zpátkem přiwedeni. Wycházeli též Mandátowé, aby žádný pod pokutau sta Tolárů žádného cyzýho přechowáwati nesměl. Takowý Mandát 1628 dne 3 Března, byl wydán: a tak zostřen aby

každý

kažďh za kažďau noc po 100 Tolařjch platiti powinen byl, kdobykoli tu zápowěd přestaupil. Což sobě tedy nebohý ten lid počjti měl? gjti wen z Králowstwj takowj lidé, gazyku cyzýho nerozuměgjcý, a mjst y cest newědomj, tolikéž nemohli. Zwlásstě když vstawně ti Goliássowé, na Izraele strach pausstěgjcý prokřikowali, že wssudy Cýsař tak činj, aneb gistě činiti bude.

19. Rady tedy neměwsse zauffali sobě někteřj, a zbauřiwsse y shromážďiwsse se, negen na wogaci a na Jezujty, ale y na swé wlastnj Páný k zbranjm sáhli: ale negednostegně se gim dařilo. Na Moraně Obywatelé Panstwj Wsetinského, a po těch horách (Walassi se gmenugj) až posawád (do 1632 roku) tak se braněmi hágili, že ani k odpadlstwj přjwedeni, ani zbrogně přemoženi negsau. Ačkoli se o to několikrát, y Němcy a Wlassi, y Polsstj Kozácy, skrze auzké w těch horách těsniny na zhaubu gich wpadagjce, pokaussseli. Odkudž to sslo, že ty Morawské hory negedněm za vtočisstě bywaly. Gegichž příkladem, gako y Rakauských Sedláků (kteřjž w welkých hauffich se shromážďiwawsse, mnoho práce Cýsaři zawalowali) y w Čechách Sedlácy Paná Trčky Poddanj (w Létu 1628, w Měsýcy Březnu) k zbrogi sahli, a shromážďilo se gich do 4000. Ale od přiwedených na ně Cýsařských Wogsk, hned přemoženi, a rozmanitě vtrácýni byli. Podobně na Pan-

ſtwj Frydlanſkém, (Léta 1629) proti Reformátorům Kommiſſařům pozdwjženj ſe ſtálo: kdež Jezujta zabit, a Kommiſſař s těžkoſtj vtekl. Čjmž přjčiny podáno bylo, že z mnohých mjſt wjce ſe lidu zbjhalo, tomu náſylnému nucenj mocý ſe brániti chtjcých. Ale y tu hned Cýſařſké Wogſko přitáhlo, mnoho Sedláku pobilo, mnoho pozgimalo: kdež někteřj ſtjnáni, ginj čtwrceni byli, a ginj pak přeſtaupenjm žiwot wykaupili.

20. Bezpečněgſſi těch byly zbraně, kteřj na tom vſtanuli, že ſama nepohnutá ſtaloſt gim přemoženu býti nedopuſtj: gakýchž w každěm Stawu něco ſe nalezlo. Z Kněžj někteřj wýſſe ſau na ſwém mjſtě připomenuti. Z Wrozených gednu Oſobu připomenauti ſe widj, Kateřinu Ottowau z Loſu, Panj na Těchobicy, kteráž když y na Wdowy wypowěděnj wyſſlo, a ona ani od Náboženſtwj neodſtaupila, ani z Země newygela, Kommiſſařj pak napomjnali, aby neb gedno neb druhé včinila: odpowěděla; Z Země že wygiti nemůže, proto že nemá nač: Náboženſtwj opuſtiti nelze, proto že ſwědomj zbraňuge, že tedy ani gednoho ani druhého nevčinj. Oni pak chtěgjli co třetjho s nj včiniti, to ona gegich wůli, ſebe pak wſſecka Pánu Bohu, poraučj. Y takk gi pokog dali: buď proto že ſe zaſtydli, neb proto že pro ſamo Náboženſtwj žádnému žiwota neodgjmati vſauzeno bylo.

Z Sta-

z Stawu Městſkého některé ſme wyſſe připomenuli. K nimž připogeni býti mohau, Martin Stránſký Měſſtan Dačický, a Šimon Strakowſký Měſſtan Krumlowſký, na Morawě: z kterýchžto žádný, ani ſliby naklonĕn býti nemohl, ani trápenjm ſe přemocy nedal, vmřjti pro wjru každý hotow byl. Nepřátelé tedy gegich trpĕliwoſtj přemoženi bywſſe, z wĕzenj ge propuſtili, a do Exilium ſwobodně gjti dopuſtili.

31. Geſt také paměti hodný ſtáloſti příklad, na čtyrech Řemeſlnjcých, při Reformacý Koſſmberſké. Nebo když ze tŕj ſet Poddaných deſet gich toliko ſe nalezlo, že radĕgi do wĕzenj gjti než přeſtupowati chtĕli, ſtalo ſe že z tĕch opĕt ſſeſt gich, přjkroſtj žaláře, zymy, hladu, nésti nemohauce odſtaupili: ale čtyřj, Zygmund Hruſſowſký, Mikuláš Sſárowec, Jan Akſamjt, a Wawřinec Karljk w Katowſkých Tyránů rukách zuſtali. Ty oni každodeně gim zatwrdjloſt gegich wyčjtagjc, negprw za 5 Neděl (a to Měſyce Bnora a Března) zymau trápili; potom za dewĕt dnj hladem, ani drobte chleba gim nedawſſe: (alek oni Nepřátelům newědomĕ trochu chleba měli, kterýmž ſe, a wlaſtnj wody troſſku pitjm, chowali.) Přiſſel potom k nim s Purgkrabjm Zámeckým Jezuita, a daleko těſſjmi wĕcmi, geſtliže ſobĕ nevſmyſlj, gim hrozyl. Gemuž Zygmund odpowĕděl, Wſſecko radĕgi podnikneme, buď hlad,

buď meč, neb ſſibenicy, nežbychom proti Bohu hřeſſili. A když wycházeli wolal za nimi, Co činjte čiňte ſpěſſně. Poručeno potom, aby gim nedáwali než dwakrát za týden, poſkywě chleba, a trochu wody. A rozdělili ge od ſebe: Aramjta tam nechawſſe, Mikuláſſe do nějakého Zächoda (s odpuſſtěnjm) Zygmunda do Komjna wſtrčiwſſe, a žádnému z gich domácych k nim přicházeti nedopuſtiwſſe. Potom pak přes dwaceti Neděl wſſeho při njch ohledawſſe, a o gich přewedenj dokonce pochybiwſſe, pokutu z nich penéžitau wzali, a z Země wypowěděli: kteřjž s radostj wſſeho zanechawſſe, do Polſka ſe obrátili; Karljk toliko w tom wězenj ſe rozſtonaw, geſſtě we Wlaſti wmřel.

22. Geſſtě wſſak lepſſjm právem ſtáloſti chwálu přivlaſtnjme (a proč ne y Mučedlnictwj?) těm kteřjž až do té hořké ſmrti žaláře snáſſeli. Gakýmž byl geſſtě před tjm wečegným protiwenſtwjm Jan Buryán Kochowec, člověk, poctiwý a včený: kteréhož Knězna z Lobkowic, gen proto že gi k ljboſti ku Powěrám Papežſkým podepſati ſe nechtěl, w Raudnicy do wězenj dala, a on to trpělivě (každodenně byw od Mnichů a Jezujtů trápen) za celá tři léta snáſſel. Až i w tom wězenj wmřew, s potupau nedaleko ſſibenice Raudnické pohřben geſt.

23. Byl též při Litomyſſlſké Reformach geden Sedlák, gehož gméno z paměti mi wyſſlo,

ſſlo, kterýž dlauhým wězenjm, a od Kněží wſtawičným nabádánjm, z tří tiſýc toho Panſtwj poddaných ſám geden ſtálým nalezen, že ſe pohnauti nedal. A když od ſmradu toho žaláře w nemoc wpadl, a Jezujta ho nawſſtjwil y napominal, řekl: Odegdj giž Pokuſſitel, gá dnes s Kryſtem wečeřeti budu. Za čjmž brzo ſkonal, a w Stinadel pochowán.

24. Diwněgſſj geſſtě ſtáloſt při gednom Pjſaři, nemám na ten čas kdoby ho gmenowal, ale wěc ſama od wjry hodných lidj w wſſi nášſe přineſſená) w Městečku Dobřjſſi. Když Městečka toho, gako y ginych mnoha Statků darem od Cýſaře doſtal **Don Martin de Huerda**, on tak twrdému Pánu ſlaužiti, wyhýbage odpuſſtěnj wzal, a w nějakého Mlynáře na gruntech Suſſickych za Preceptora geho dětem ſlaužil. Toho dowěda ſe Don Martin poſlal ty kteřjby ho y s Mlynářem řetězy ſwázaného na Zámek Welhartický přiwedli, a rozkázal ge do neghlubſſi w tom Zámku Wěže whoditi, Léta 1623 we Středu po Neděli Družebné. Odkudž Mlynář brzo wypuſſtěn, ale Pjſař celý rok až do ſwé ſmrti tám trwal. Tak ſmradlawý byl ten žalář, že mu obě nohy vhnily: on wſſak w Wjře tak wmocněný, že wždycky Žalmy a Pjſničky weſele zpjwal. A paměti hodné, že málo před ſmrtj když giž že noh nemá, a že ſe z něho červi hemzagj oznámil, Don

Martin tomu newěře, a na něg pohleděti chtěge, wytáhnauti ho kázal. Ale on nechtěl, že nénj Tyran na tělo geho hleděti hoden mluwě, Wmřel tedy, nerozlaučeně se přidržew Krysta, práwě po přeběhnuti roku totiž Léta 1624 we Středu po Neděli Druzebné. Gehož tělo když wytáženo bylo, nedal Tyran z Zámku skrze Bránu nésti, proto že tudy sám chodjwal, ale přes zeď do přikopu přehoditi, Dwčákowi preč zanésti a zakopati.

Kapitola CIV.

Girjk Baltazar Mučedlnjk.

Přjdawkem bud k tytuli předesslé teď Kapitoly (gak Protiwnjcy s Prostým lidem zacházeli) následugjcý památky Potomků hodná Hystorya. Léta 1622 dne 5 Máge, přiwedeno 22 gatých Sedláků ze Wsy Zlonic do Města Slaného, kteřjž gdauce weselým hlasem Pjsně o Wzkřjssenj Krystowu zpiwali: Za winu gim to dáwáno, že bywsse předtjm giž Katoliky včiněni, k Kacýřstwj se nawrátili, a sami mezy sebau Swátostmi sobě slaužili. Kteréž do rozdjlnych wězenj rozsázewsse, y hned rozličně examinowali. Přednj z nich byl něgaký Girjk Baltazar, obywatel Wsy Tmaně: kterýž ač čjsti newměl, wssak gim kázánj činjwal. Toho sám geº Pán, Bohuchwal Walkaun, dáwno

před-

předtjm Apoſtata, boge ſe aby w domněnj a nemiloſt v Cýſaře nevpadl, Liſtem k Raddě Slánſkė pſaným obžalowal, a aby nad člowěkem Rebellantem ſprawedlnoſt wykonána byla žádal. Ten liſt, powolawſſi toho člowjčka kázala Radda Prokurátorowi přečjſti: dotazugjce ſe, chtělliby na to co odpowědjti? On za odklad požádal, že pſanau odpowěd dá. Když mu tedy propůgčeno Pjſaře, takowau gemu odpowěd k péru dyktowal.

Slowutnė Poctjwoſtj W. M. Pane Purgmiſtře a Páni ſpolu Rádnj Města Slan.ého ꝛc. Tato Žaloba od Jakuba Swogonowſkėho, na mjſtě Vrozeného a Statečného Rytjře Pana Bohuchwala Walkauna proti mně ſložená: Kterážto w prwnjm Artykuli w ſobě obſahuge, že nad Pánem Bohem a ſwau Powinnoſtj, kterauž ſem Stwořiteli ſwému zawázán, gſauc prwė člověk nemalė časy Katolický, od tė Swatė Řjmſkė Katolicſkė Wjry ſem odſtaupil, a ſe zapomenul. Na to odpowjdám; Že ſem k tomu těžkým wězenjm, abych zhřeſſil před ſprawedlnjwým Saudcem Pánem Bohem naſſim, přiweden a donucen byl: a takė ſem w ty časy mdlý, nemage důwěrnoſti k Bohu ktery mocen geſt wytrhnauti člowěka z rukau lidſkých, zuſtáwal. A tak ſkrze ten hřjch treſtal mně Pán Buh ſwým wězenjm rok potád zběhlý, a ndáděge ſem neměl k miloſrden-

ſtwj Božjmu. W tom ſem přiwedl ſobě ku paměti prwněgſſi hřjſſnjky, že gſau miloſrdenſtwj od Boha obdeżtli ſkrze pokánj. Také ſem gá w tom celém roce wolal ku Pánu Bohu, we dne y w nocy s pláčem ſem ſmýwal loże mé, nebo widěl ſem ſe zatraceného býti. A tak geſt Pán Bůh prawdomluwný a ſpráwedliwý, że nenj přjčina, a nežádá člowěka zahýnutj, ale aby ſe obrátil, a pokánj činil: a kdyż Bůh miloſrdný ſwůg čas widěti ráčil, neſkrýwal předemnau miloſrdenſtwj ſwého. Zač ſem ſe modlil, naplnil żádoſt mau: poſlal mi Angela ſwého, a oči mé ſpatřily gaſnoſt geho, gaſněgſſi nad Slunce. A tak geſt mi w okamżenj dán Duch Swatý, a wnowé zrozený včiněn ſem: a geſt mi wkázáno rozeznánj duchů, że znám zlé y dobré: a w tom daru welikém kterýž ſem od Pána přigal, geſt mi poručeno abych treſtal hřjchy lidſké. Y nebyl ſem omýlen w tom: nebo Duch Swatý netagj ſe wżádného člowěka, komu geſtkoli dán, aby neměl zwěſtowati budaucých wěcý bezbożným, a kagjcým miloſrdenſtwj. Protoż zápowěd mám od Ducha, abych wjce nečinil ſkutků tělesnych podle żádoſtj Swèta, které ſau ſe ſpuntowaly, aby bogowaly proti ſprawedliwemu Saudcy żiwých y mrtwých, a proti Pomazaným geº které ſobě wywolil. A tak ani P. Walkauna to tagno nenj. Nebo ſau mi překáżeli prawdu mluwiti od čtyr let: a čjm mi wj-

mi wjce překážku činili, tjm wjce mně Pán Bůh posylowal Duchem Swatým. Y to w dobré paměti magj, kterak sem Duchem Swatým weden byl, že sem na Zámek Zlonický, abych gim zwěstowal prawdu Boži, přissel. Y wolal sem ge ku pokánj, gakž mi rozkázal Pán Gežjš skrze Ducha S°; po tři dny pořád, w Pátek, w Sobotu, w Neděli, a w tauž Neděli měl sem Knihy s sebau: (a gak mně nazývá že sem swůdce lidských dussí, odpowjdám a prawjm, že gest wůle gistá P. Gezisse nasseho, abysste Wy mně wssickni poslauchali:) a nebyli tak sylnj, aby wzali Knihy z rukau mých: ale pohrdali slávau Boži. Nebo sem ge wssecky včiti měl, kterak magj Pokánj činiti. A měli sau sobě znamenj dané, když sau tři osoby duchownj odemně odessli, a wýmluwy neměli žádné, a Knihy w rukau swých měli: nebo sau oni předtjm zázraků odemně z Nebe žádali. A gá nad tjm plakal sem lkánjm welikým, že sau nepřigali posla Pomazaného B°. A wssak nic mně to diwno neni: an od počátku Světa protiwili se těm kteřj Světu dobře činili, nebo z Boha byli. Tak y mně se státi musy, aby poznal každý že Swět má w nenáwisti Prawdu, nebo Prawdy w něm nenj: protož rozeznánj býti musy, že tento Swět gest nepřjtel Boži. A protož mně nic zastrassiti nemůže, a na to se nic neohlédám, a powinnost kterauž gest mi Pán Bůh dáti

řáčil wykonáwati bedliwě budu. A chcy prezwěděti od wás, kteřj gſte ſtwořeni z Země, z truple hliny rowně gako gá gſem, kterė mně mjſto oſwobodjte, abych wolně na něm wčil bez překážky? Geſtliže pak nechcete, potom byſſte mi rádi mjſto wkázali, a nebudete ho ſami mitj. Y protož wás geſſtě laſkáwě napomjnám napomjnánjm Božjm, abyſſte miloſti Božj nadarmo nebrali, ani nj nepohrdali. Nebo metla Páně ſwázána geſt, a welmi brzy chce Pán Bůh metlu doložiti na wſſecky ty lidi kteřj nepoznáwagj hlaſu Božjho. A měl bych mnoho wám pſáti: ale že ſám pſáti nevmjm, ginėho pro prácy geho vſſetřugj, a kratičce zawjrám. A když s wámi ſám vſtně mluwiti budu, lėpegi wám chcy oznámiti. S tjm Pána Boha miloſt rač býti s námi se wſſemi, Amen.

2. Ten Liſt že neobyčegně byl ſepſaný, ſſli k němu (žádnėmu ſyc ginėmu nedopauſſtěgjce) Kněz Městſký, a dwa Jezujti přichozj, vſtně s nim rozmlauwagjce, a od toho předſewzetj rozmanitě odwodjce. Ale on nic od ſtáloſti nevpauſſtěge, že ſyc proſtým člowěkem geſt, a čjſti nevmj, wyznáwal: ale cokoli kázal, neb dále kázati bude, toho že nemá ſám od ſebe, než od Ducha S. Nebo (řekl) tak geſt gakž ſem pſal, a mnohokrát mluwil, že ſem potom mėm bjdnėm pádu, w pláči a ſlzách celý rok ſtrávil. Ale ſmi-

lowal

lowal se nademnau Pán Gežjš, a vkázal mi rány swé: kterýmiž rána swědomj mého w okamženj gest zhogena. A přidal mi oswjcenj Ducha swého, a přikázal abych giným oznamowal že mi milost včiněna, a gich ku Pokánj abych napomjnal: gakož sem to po ta celá čtyry léta činil, y činiti chcy pokud žiw budu. Wjm gá syc že bezbožný swět o to se stará, aby mi život odgali: ale gá hotow sem vmřjti, proto že mau smrtj oslawjm Krysta. Powjdal též že w Žaláři na Zlonjchch, když horlivě Boha wzýwal, Duch Swatý mu odpowěděl w srdcy geho, a mluwil welikė wěcy, gakýchž mluwiti nesluſſj. Jtem, že byl wychwácen wysoko, nadewſſecky tohoto swěta mocy, až žádného nebylo, kdoby proti němu odolati mohl. To wsse, gakž předtjm wůbec, tak w tom wězenj Jezujtům, oznamowal. Přisloli se kdy k rozepři o Wečeři Páně, o gedinėm Prostřednjku Krystu, ꝛc. přihodně Pjsma swatá přiwodil, statečně wykládal. Pokutami také hrozyl Protiwnjkům lidu Božjho gako y Swůdcům lidských duſſj Knězjm: a předpowjdal že se zase shromáždj Krystowo od wlků rozptýlené Stádce.

3. Summau, když wſſecka geho slowa mocněgſſjm duchem dýchala, nežli aby mu odoláno býti mohlo, do Prahy ho poslali, 10 dne Srpna, a 14 vtratili: s takowým přitom postupowánjm, kterėž cegchowaného

swědomj znamenjm bylo. Nebo ho předednem, tagně, aby nebylo wědjno, z brány k ssibenicy wywésti, stjti, y čtwrtiti: a čtwrti na diwadlo wystawiti po rozcestjch, gako nějakého Zločince, poručili.

Kapitola CV.

Gakau Nepřátelé wztekloſt proti Kostelům Knihám, Lidem mrtwým, prowodili.

Že ne bez welikė přjčiny Janowi swatému Antykrystowo Králowstwj, pod způsobem Sselmy wkázáno bylo wěřjme: a očima wěc sama se spatřuge, gestliže na tė Sselmy proti žiwým y mrtwým wkrutnoſt, a k rozsapáwánj wsseho nač přjgde rozljcenoſt, pohledjme. Dotkne se tedy něco, gak rozmanitě na wěcy bezdussnė, Kostely, Knihy, Kazatelnjce, Obrazy Hroby, y zmrlých Kosti swau wylėwala wstekloſt.

2. Kostelů co se dotýče, netřeba připomjnati, gak ge oni swau swěcenau wodau od Kacýřstwj očisskugi: (zwyklau totiž powěrau těm, kterým poswěcowánj wsseho skrze Wjru a Modlitbu, gemuž Duch Swatý Křeskany 1. Tym. 4, w. 5. včil, nečinj dosti.) Toto bylo wěcy Lidu obecnému směssnau, maudřegssim pak gedowatė proti Božjmu Slowu zlosti důwodem: že w Kostelich

ljch Kazatelnice, z nichž se Slowo Božj kázáwalo; a Oltáře, při nichž se Swátostmi pod Obogj způsobau slauživalo, metlami a biči, gakoby se zbláznili, mrskali. Což obzwlásstně w Přednjch Městech, Praze Gihláwě, Znogmě, nemaudře činili. W Praze Jezujti Kostel swůg, že geg Bratřj pod Frydrychem k vzjwánj sobě propůgčený měli, čistiti a přeswětiti chtjce, Prachem ručničným posypali, a ten zapalinsse, plamenem a dymem tjm Kacýřstwj wyháněli.

3. A že na wětssjm djle při wssech Českých Kostelich, Wežich Městských a Branách (na památku toho, že od starých wěrných Čechů Náboženstwj Mečem zastwáno bylo) wděláni byli Kalichowé, buď kamennj buď měděnnj, ty oni na wssech mjstech zahladili. W Praze na Přednjm Teynském Kostele, pozlacený weliký Kálich (Léta 1623, dne 23 Januarij) sňat, a na geho mjsto Obraz Marye; na mjsto pak Giřjho Krále s nahým mečem, gakožto Kalicha obhágce, Ferdynandůw Mečem proti Kacýřům vzbrogený Obraz, postawen gest. W Hradcy nad Bránkau Kostela S. Antonjna zamazawsse Kalich, namalowali Monstranch, a pod nj Kalich přewrácený, z něhož husté tekly Kwasnice: Při čemž napsali, **Ebiberunt et feces.** (Wypili y kwasnice) A nade dwěrmi samými přiložik dali zlatými literami, to pěkné powědenj, Dům můg dům Modlitby gk, a ne twůg sspinawý Kal-

wý Kalwjne. W. Litoměřicých ſtarodáwnj Obraz Jana Huſa a Jeronýma, z Koſtela wynesſſe ſpálili: a tak znowu nad S. Mučedlnjky wkrutnoſt prowedli.

4. Gak zacházeli s Knihami, nepochybně z ſamé powěſti wſſechněm giž wědomo geſt. Na tiſýce Exemplářů Biblj, ak ſe o giných Knihách mlčj, od těch zlobochů zhlazeno: proto ſnad aby Antykryſt wkázal, že w žádné částce Antyocha nižſſijm býti nechce (1. Mach. 1., werš 59.) Obecnj ſyc byla pokuta na wſſecky Knjhy Oheň: (ſám toliko, což nám wědomo, Hrabě z Náchoda přewráceného odpadlec ſwé ſwaté knihy, prwé Akſamj tem, ſtřjbrem, zlatem ozdobené (nebo wewſſem nádherný a honoſný byl (zlato a ſtřjbro z nich ſebraw, při ſwé přjtomnoſti do zácheda wházeti rozkázal.) Ginj při tom negednoſtegně ſe chowali. Nebo někteřj Knihy Ewangelikům pobrawſſe, doma ge tagně ſpalili, gako někdy Joachym, Ger. 36., w. 23. Ginj na Ryňk Města w koſſich (gako w Fulneku) wynéſti: ginj (gako w Žatči a w Trutnově) fůrami z Města za Zdi wywézti, ginj k ſſibenicy aneb k ſtinadlům (gako w Hradcy) ge ſhromážditi kázali, a hranicy wdělawſſe, a oheň podložiwſſe, pálili. Ale hleďtež aby ten těch bezduſſných Mučednjků newinný popel, od wás po powětřj y po zemi rozpráſſený, toho Včenj kleréž wy za zahlazené mjti chcete, tjm ſſířegj neroztrauſyl.

5. Ne-

5. Nejznamenitgi protiwnjcy na to Dwidyowo powdění, ge

Corpora magnanimo satis est prostrâsse Leoni,
Pugna suum finem cum jacet hostis habet,
At Lupus, et turpes instant morientibus Ursi etc.

To gest:

Welká tčla Porazyti
Zwykl Lew, na tom dosti mjti.
Když nepřjtel přemožený,
Bywá y bog dokončený.
Nedwěd zas a Wlk hltawj
Y umjragjcý dáwj.

Té Nedwědj a Wlčj wztekloſtj náſledugjce, y nad mrtwými wkrutnoſt prowozowati za welikau ſobě ſlawu położili wkrutnjcy. Diwná zſſelmiloſt, žiwých nad zemj, a mrtwých pod zemj, trpěti nemoty! Přjkladů doſti, gak mnohé z hrobů wyhrabáwagjc, aneb rozházeli a neb ſpálili. W Horažďowich Léta 1621 když ſe Mniſſi Klášſtera kterýž Bratřjm Českým po mnohé časy w wžiwánj byl, wgali, hned hroby Podobogich Kněžj z odwjratj, A negprwé Jakuba Welikého, Muže ſlowem y ſkutkem welikého, kterýž w Létu 1600 pohřben byl, gehož koſti **Severinus Dudecius** Gwardyán, železným Sochorem na kuſy potlaukl złořeče gim. Potom prach ten s koſtmi Jana Popela, Jana Jaffeta, a Matěge Chobara, kteřjž w Létu 1599, 1614 a 1616, pohřbeni byli)

na Kr-

na Krchowě spáliti poručil. A že w témž Kostele pohřbowáni bywali Páni Swihowsstj, Páni Města toho, gegich také hroby bezbožný Gwardyán zodwjral, Prsteny, Retězy, a cokoli drahého bylo, z tychž Těl pobral. Negposléze pak pohřbeného Theobalda Swjhowského, Konsystoře Podobogi a Akademie Deffensora, této ze sklipku wytažené, a z cýnowé Truhly wyňaté do dřewěnné wložiti, a na Kerchowě w gakémš doljku rúmem (nebo Klásster oprawowán byl) zametati dal.

6. Léta 1623 odgawsse w Čáslawi Ewangelikum Kostel, w němž nad gednjm hrobem takowý Latinský Nápis nalezli: **Anno 1424, die Iovis ante festum Galli, vitâ functus est Iohannes Ziska à Calice. Rector Rerum publicarum laborantium in nomine & pro nomine Dei, hoc loco conditus est.** To gest: Léta 1424 we Čtwrtek před S. Hawlem dokonal Jan Žižka od Kalicha, Zprávce Obcý Křestanských saužených pro gméno Boží, a tuto pohřben gest:) hned ruce přičinili, aby dwě stě let w hrobě swém odpočjwagjcýho wywrhli. A wssak hluboko welmi kopawsse nic nenalezli kromě prachu: y obrátili wzteklost ná hrobowý Kámen, na němž někdy obraz Žižkůw byl wytesán, ale giž zatřen byl. Ten ztlauksse, s prachem hrobu toho z Kostela wynesli, a w pjsek rozdrtili: tak se nad mrtwým, kterýž ge žiwý živé turbowal, pomstiwsse.

7. Té-

Digitized by Google

7. Téhož roku když Pražské Kostely od pohřbených tam Kacýřů wyčisstkowali, ležjcý nad hrobem Rokycanowým mramorowy kámen wyzdwjhli sye a na drobno stlaukli, ale hrobu naleznauti nemohli. Až Léta 1633 když **Pater** Lukáš Jezujta, toho Kostela Kazatel, 24. Sept. vmřel, a pohřben býti měl, hlubokú mu hrob wykopawsse nalezli z cyhel vdělanau gakaus dlážku. Tu když rozebrali, vkázaly se sprách niwělé kosti se dwěma Kalichy, z nichž geden měděnný byl, a druhý woskowý neporussený, a přitom kausek Damasstku, z nějaké Knězké kazule: a Lebka, gjž se držely wlasy rysstawé obdýlné. Sebrány ty kosti do kosse, a wnesseny do Kaply, ažby se co s nimi wrchnost včiniti káže, zwědělo. Co se pak potom s nimi stalo, newjme: ale co wyprawugem, to od očitých swědků máme. A tak Rokycan po 159 letech, a 7 měsýcých (nebo byl vmřel 1471, Febr. 21.) hrobu swého postaupiti musel ginému.

8. W Třebowě na Morawě, stálo na Kerchowě několik Knězských z kamene wytesaných Obrazů, kterýmž Jezujta kladiwem a dlátem oči wytlaukal, a tak slepé sám slepý oslepoval.

9. Ne gen wssak nad pohřbenými, ale y nad potřebugjcými pohřbu, vkrutnost prowodili. Mlčjm o tom, že nepřáli na Kerchowjch poctiwého pohřbu, po roljch, po zahradách,

Digitized by Google

hradách, po rozcestjch, ano y na poprawnjch mjstech, pohřbowati nutili: Toto gistě přjlissné barbarstwj bylo; že některých z domů wynásseti, Matce wssech Zemi, wraceti zbraňowali. A to gen proto, aby k těm kteřj w Krystu zesnuli, nenáwisti gesstě dokázali, a živé vmrlčjm smradem od následowánj při Prawdě Božj stálosti, odstrassowali. Dostalo se toho pobožnému Muži Janowi Mathiádowi, v S. Barbory w Hoře Kutné Kazatelowi: kterýž Léta 1625 (když se tagně z Exilium byl nawrátil) w domě swém život dokonal. O tom zagisté zwěděw Arcy-Děkan Appián, pohřbowati ho dokonce zapowěděl, aniž se gakými prosbami anebo penězmi vchlácholiti dal. Až po osmi dnech někteřj dobřj muži kradmo to tělo wzawsse, nočně w gistém mjstě pochowali. O čež se ten Beliál zlobil, kdo to včinil wyptáwal, ztracenjm hlawy pohrožowal: ale daremně. Nebo y potom brzo, 30. Octob. když tentýž Paduch nad živým, nějakým Adamem Howrkau Knihařem, proto že djtě ginde okřtjti dal, podobnau ne vctu prowésti vsylowal, předce proti geho wůli, an diw se nerozpukl, podobný příklad lásky vkázán gest.

10. Ale co platno wjce takowých bezbožnostj příkladů připominati? O kdyby na gegich čeljch to napsati bylo lze, co Semirámis, na hrobowé swé truhle napsati kázala: Kdybys ty člowěkem bezbožným nebyl, mrtwým bys nepřekážel. 11. Mů-

11. Může se wšak gesstě připomenauti, gak y na samo Frydrychowo gméno (z nenáwisti k pobožnému Pánu, kterýž Podobogim Podobogj Král dán byl) wzteklost swau wylévali. Léta 1622, M. Jan Libertýn, Nowého Města Pražského Měsstěnjn, proto že Synu swému gméno dal Frydrych, negprwé, od množstwj na sebe přiwedených swévolných wogaku trápen, a potom složenjm 500 Tolarů pokutowán gest. Obrazy Frydrychowy trhati, sslapati, oči gim laupati, a v kohokoli nalezeni byli, zle traktowati, obyčegné bylo: tak že teměř y mysliti na Frydrycha hrdlem páchlo.

Kapitola CVI.

Příkladowé některých Zázraků, a Božjch Pokut, gimiž Nepřátelé několikrát přestrasseni byli.

Takowý tento vkrutných protiwenstwj wicher, oplakáwati pobožnj mohli, zastawiti nemohl žádný kromě Boha. Kterýž ač k wytrestáwánj swých nástroge nagiti vmj, gestliže wšak tito sobě přilis dopaussteg, a z mjry vkrutnosti wystupugj, negprwge wystřjhati, a nenaprawugili pokutowati, zwykl: a to rozličným způsobem. Připomeneme toho y tuto některé příklady.

2. Wýstrahy bývaly rozmanitými Zázraky,

zraky, na Nebi y na Zemi se vkazugjcými. Na přjklad: Ta diwná na Nebi w čas Exekuch Pražské, odewssech spatřená gasná okolo Slunce Duha. Item trogi, než se Exekuch dokonala, wezy přjtomnýmm a djwagjcým se lidem mznikly strach: že z Ryňku do Vlic haufně vtjkali, an žádný nehonil, a žádná se toho přjčina nevkázala. Okolo těch Mučedlnjkůw z Wěže Mostské wystrčených hlaw, že Pochodně hořjcý nočnjm časem spatřowány, a zpěwowé slýchány byli, mnozý z strážných stále toho potwrzowali: My wssak na to žádného očitého swědka nemagjce, pomjgjme toho. To gistě, že následugjcýho roku, několikrát wjce Slunch spatřjno bylo: a že Slunce kaulemi gakýmis od sebe střjlelo, což od množstwj lidu Pražského bylo spatřjno.

3. Léta 1263 na Wěži Kostela Teynského w Praze z kěch sspic, z nichž za Ferdynanda prwnjho Makowjce sňaty, husty dým wycházel, tak že lidé wnitř nějaký oheň býti se domnjwagjce, běhali zhůru a hasyti chtěli; ale ničehož nebylo. Jezujti, když ten diw několikrát se obnowil, a tomu odepřjno býti nemohlo, tak na swau stranu to wykládali, že se ostatkowe Kacýřstwj tjm dymem wykuřugj.

4. Téhož roku, když na den Božjho Těla, v Hory Kutny slawná Pcocessy s trubami, bubny, a střelbau držána byla, Nebe

Digitized by Google

shro-

shromážditwssi rychle mračna, takowý tok wod wylilo, že w půl hodině Kupecké Krámy, Wozy, a giné těžké wěcy, po vlicých zplhwaly, s přimissenim takého krupobitj, že ne gen w Kostéljch a Domjch Okna potlučená, ale w poli Dwce, a w lesých Zwěř, poražené, poraněné, z částky y pobité, se nalézaly.

5. Léta 1624 na Podzym spatřjn byl po wssj České a Slézké Zemi létagjcý, a hrozně giskřjcý Drak. Což že wěcý zázračnau bylo odtud znáti, že tehož dne a hodiny (bljzko Slunce západu) w tak rozdjlnych, a od sebe wzdálenych mjstech widjn byl: žeby sotwá wěřiti, bylo, kdyby se na tisýce swědku a to w rozdjlnych těch mjstech, nenacházelo.

6. Téhož roku wyprýsstila se v Poděbrad bljzko obecné cesty Studnička, z njž za celý Měsýc Krew tekla: giž některj mjsto černidla vžjwagjc, tjm tu Hystoryj pro budauch pamět zapsali. Aniž pominauti slussj, co téhož Roku tyto mé oči spatřily. Na Bráně Města Chrudimé, za kralowánj Frydrychowa, namalowati byli dali téhož Krále a geho Králowny Erb, s werssem, literami zlatými psanym. Což po wjtězstwj Cýsařském, negméně po třikrát wápnem bylo zaljčeno: ale kdež giné wssecko zaljčené zustalo, samo Frydrychowo gméno pokaždé tak se zase wyskytlo, že od každého čteno býti mohlo.

7. Ná=

7. Náſledugicýho roku, 1625, blizko Beneſſowa (na Panſtwi tehdáž Pawla Michny) celý Rybnik w krew ſe obrátil po tři dny: gako též giných času ginde. Na Moramſkých pak a Slézkých Pomezých, ſletěla ſe weliká ſtáda Wran a Kawek; kteréž potom v wſy Bartoſſowic, nedaleko Fulneka, daly ſobě bitwu celý den trwagicý, s welikau pořážkau, a ginakſſi nežby ſe kdo nadáti mohl. Mdlegſſi zagiſtě ſtrana ſwitězyla nad ſylněgſſi; Wrán několik tiſyc (noſy od Kawek vklubaných.) padlo, Kawka ſotwá která. Sedláci k tomu diwadlu ſe zbjhagicý, plné pytle Wrau odnáſſeli.

8. Léta 1626 prſſela w Praze Sýra: a nedlauho potom Obraz Božjho Vmučeni na Moſtě Pražſkém wyzdwižený, od Hromu trefén a ztřiſkán. Horſká pak Bráná, ſama od ſebe po tři nocy ſe odewřela, s welikým Warty zděſſenjm: načež gim y přiſahati bylo poručeno. Gakýž Zázrak y w Proſtěgowě, na Panſtwi Knjžete z Lichtenſſteyna, ſpatřjn.

9. Neneſluſſně y to mezy diwy počjtáno býti může co ſe w Žatči ſwatým Knihám přihodilo, totiž že ſpáleny býti nemohly. Nebo když Léta 1630 Knihy dáwno před tjm z Města y z Krage toho ſhromážděné od Kommiſſařů na oheň byly odſauzeny, a z Města wywežené na wrſſku, odkudž ſe woda do Města wede, na hromadu, neb hranicy ſloženy

ženy a podpáleny byly, giné syc hořely, ale Biblj swatá (keráž byla Simona Swobody) gen při samých kragich trochu obhořewssi, celá zustala: goko y druhá Kniha, Pjsnj Cyrkewnjch starého wydanj: Kteréžto obě Knihy od Exulantů Žateckých, w Freybnrku Městě Missenském zustávagjcych, na památku se chowagj.

10. Několikrát také Bůh nepravosti mstitel při některých, při čerstwé nesslechetnosti, hněwu a prchlivosti swé znamenj wkázal. Mnozý hned gakž přestaupili, od wlastnjho swědomj tak hryzeni byli, žese zatracenými býti křičeli, a muk těch wnitřjch snésti nemohsse, na zaufánj přicházeli, y do studnic po hlawě skákali: gakž se mezy ginym onomu bohatemu w Praze Kupcy z Nydrlandu, Janowi de Vitte stalo. Tak Jan Campanus, slawný Poéta, a Akademie Pražské Professor, když Náboženstwj proměniw k Ženě řekl: Dnes stalo se spasenj domu nassemu, ona odpowěděla: Dnes w náš dům zlořečenstwj gest wwedeno; on brzo se rozstonaw w zauffánliwostj wmřel. Danyel Basylius I. U. D. náhle wmřel. W Slawkowě Morawském Cyrkewnj Zpráwce, Jan Chytréus, chtěge Ewangelického wčenj w Kostele odwolati, oněměl: a odtád domu, třesa se a gazyk hryza, doweden, od wnitřnjch gakychsy bolestj dussi pustil.

11. Doktor Danyel Kapr, kterýž pod tytulem práwa wſſelikau neprawoſt Ewangelikům činil, z náwodu cyzložné ſwé Ženy (kteráž potom proto ſkata) zabit geſt. Tomáš Hrych w Rokycanech, pro daný na ſobě ginýmk Odpadlſtwj příklad Purgmiſtrem včinčný než rok Purgmiſtrſtwj geho minul w ten wlaſtně den kteréhož před rokem (na S° Michala) w Plznj pod gednau přigjmal, gako onen Drak, a bratřj ſwých Syk, z ſtolice pýchy ſwržen, a bezbožnau duſſi ſwan se krwj wykydl.

12. Adam Suſſický Prýmas, tak wztekle na to, aby wſſickni w geho Wlaſti přeſtupowali, naſtupowal, že ani na krewnj Přátely ohledu nemage říkáwal, kdyby Otec geho z mrtwých wſtal, žeby ani gemu neodpuſtil. Ten ſprawedliwým Božjm ſaudem, wztekna ſe, nahořegſſi w domě ſwém ponebj wyběhw tam padl, a ſemtam ſebau zmjtage ſtraſſlivě řwal. Když Macecha přiběhſſi hřjch mu připomjnala, řkucy; Můg Adame rozpomeň ſe cos včinil, a deg chwálu Bohu, mluw a modl ſe; On nic gen vſta rozdjrage, a gazyk až hrozno bylo wyplazuge, tak zdechl.

13. Floryán Libochowſký Panſtwj Horažďowſkého Regent, Odpadlec přewráceny, a Měſſkanů Zrádce, ſám ſebe z Ručnice proſtřelil. Čáſlawſký Měſſtěnin geden, člowěk

wěk lehký, Hodina řečený při wykopáwánj Žižky tak pilně (w naděgi penèžitè náhrady, neb Wřadu nègakého) pracowal, a přitom gazykem o mrtwém hrdinowi (lage mu a zlořeče) dělal, až w málo kolikas dnech zdechl: buď že se tau prácy přetrhl, aneb že ho syc pomsta Božj dostihla.

14. Při reformowánj (neb deformowánj) Kostelů Litoměřických, nowotný Kostelnjk, člowěk bezbožný a opowážlivý, Kalich kamenný na dedwerřmi Kostela S° Wawřince wdělaný, dlabage wylámal; potom Božjm saudem, w osslivau nemoc wpadl: w niž sám sebe z bezbožnosti winně, ssaty z sebe házel, wlasy z hlawy trhal, Ženě ani žádnému k sobě přistaupiti nedal: aniž syc pro strach a pro smrad přistaupiti lze bylo. Až pak k wjře nepodobně mnoho krwe z bezbožného hrdla wykasslaw, wlastnj swau krwj nepřjtel krwe Krystowy se zalil. To když wssemu Městu známo včiněno bylo, Kalicha na druhém Kostele (w Wssech Swatých) mramorowého pozlaceného, w Létu 1485 na zdi wětssj Wěže postaweného, a nedáwno s tjm nápisem **Veritas vincit** (Prawda přemáhá) obnoweného, žádný z lidj, ani ten Zednjk Papeženec, čerstwým tjm přjkladem předěssen byw, dotknauti se nechtěl. Protož Zločince gednoho z Žaláře wywolawsse, a života mu naděgi včiniwsse, na to aby geg ze zdi wy-

lámal namluwili. Včinil to, a tjw žiwot wykaupil: ale brzo potom w Auſtj gat, a na kolo dán byl.

15. Tobiáš Kônig Trutnowſkỳ Purğmiſtr, odpadlec newěrnỳ, a ſtálých při Náboženſtwj trapič vkrutnỳ, vpadl Léta 1629 w něgakau nemoc, od njž gako vhel zčernal, a mluwiti chtěge gen gako pes ſſtěkal. W gakémž způſobu, za celé tři dny diwadlem byw, w krutých boleſtech zcepeněl.

16. Giřj Kunáš, Knjžete z Lichtenſſtegna Statků na Morawě Regent, když den před B. Narozenjm, při koncy Léta 1627, s Jezujty na Rathauze Proſtěgowſkém celỳ den ſtráwiw, mnohé z Měſſtanů k odpadlſtwj přiwedl, ačkoli ſám geſſtě Gednůſſkau nebyl, ale za ſobě připowěděných tiſyc Zlatých giné ſpolu Bratřj k tomu nutil, a některé po Žalářjch rozſázel: po hegné potom wečeři na Žámek Plumlow (mili od Proſtěgowa) ſe na wrátil, a s dobrým rauſſem vſnul. Ale že poručil aby ho na Gitřnj zbudili, gakoby nad tjm, že tak dobře wſſe cko zprawil tryumff držeti chtěl, ſtalo ſe že (gakž Manželka geho o tom zprámu činila) několikráte ze ſna ſe protrhl, domnjwage ſe že ſlyſſi, gak giž ginde na Gitřnj zwonj: A boge ſe aby ho někdo giný nepředſtihl, wſtal, a k Walům toho Žámku poſpjſſiw, ſedm welkých Děl wyſtřeliti kázal. Oſmý pak ſám wyſtřeliti chtěge, pochytil tyč, a oheň

ohněň s luntem přistrčil. Ale ag hroznỳ Božj saud! Dělo se roztrhlo, a kusowé z něho ná samého spátkem vdeřiwsse, oba hnáty, obě stehna, geden bok, a gedno rameno, w něm potřeli, z hlawy pak lebku pryč wzali. Takowau za zradu a vkrutnost swau mzdu wzal od zůřiwosti Božj, nesstastnỳ člowěk. A tjm byl diwněgssj zázrak tento, že žádnỳ z přistogicých, gichž 14 bylo, ani raněn ani tknut nebyl: kromě Myslivce negakého, člowěka starého, kteréhož syc nevrazylo, ale přes zed wyhodilo. A bylby na hrozně sspičaté skály vpadl; ale že na kůl od kosse (Ssantzkorbu) tak trefil, že za pás vwázl, y tak wisel a o pomoc wolal; až mu pomoženo. O čemž potom sám Knjžeti (mladému giž) zprávu činil, a aby k proměně Náboženstwj nucen nebyl prywileğium obdržel. Giste žek to patrnỳ přjklad Božj pomsty byl; ale kterýž rowně gako ginė, slepj lide ne Božjmu řjzenj, ale slepé přjhodě, připisowali.

17. Giřjk z Náchoda, Bratrskỳ na Moravě od swé mladosti Posluchač, y Patron, potom z Pána včiněnỳ Hrabětem přewráceně Odpadlec (o kterémž wýsse připomenuto, gak Knihy swaté do záchodu wházeti kazal) ten zázračnau gakausỳ nemocỳ w hrdle od Boha byl pokutowán, že mu y gazyk wyhnil, y djry pod bradau wyhryzeny byly, pro něž nic do sebe ani z potraw, ani z lé-

kařſtwj přigjti nemohl: proto že tymiž dě-rami wſſecko aneb wytéklo, aneb pomalu wykápalo. Načež když wſſecko hogenj da-remné bylo, natrápjw ſe okolo dwau měſy-ců, lehkomyſlnati tu, a Antykryſtu za dým ſláwy prodanau duſſj wypuſtil.

18. W Nyklſſpurku (na Zámku Kardy-nála z Dytrychſſteina, Heytmana Mora-wſkého) Léta 1266 ſlyſſán byl hlas gakýſy dwě hodiny přede dnem, Běda, Běda, Běda. Probuzeni hlaſem tjm mnozý (Pjſaři zagi-ſté w Kancelářj giž byli k ſwým pracem w-ſtali) a neobyčegnoſtj wěcy předěſſeni, po druhé, po třetj, y po čtwrté týž hlas ſlyſſe-wſſe. A když ſe zdálo že pod krowem ten hlas znj, weſſli na horu s Lucernami, aby co geſt zwěděli. Y ſlyſſeli ten hlas gednak Německy Weh, Weh, Weh! gednák Čeſky, Běda, Běda, Běda, bez počtukrát obnowo-waný: ale tak, že když na této ſtraně ſtáli, zdálo ſe gim že to wolánj na druhé ſtraně ſe děge, a když tam přeſſli opět gakoby ſe to někde ginde wolalo, tak že wſſeligak pozna-ti bylo že Zázrak geſt. Což že tak prawdiwě po tři nocy pořád ſe dálo, ſwědectwj weli-kých lidj, kteřj ſami tomu přitomnj byli, a wlaſtnjma uſſima to ſlyſſeli, máme: mezy ni-miž byl Jan Wodický, wzáctný Prokurátor.

19. Nenj y to neznámé, gak tymiž časy na rozdjlnych mjſtech některé oſoby v wytr-ženj bywaly, a z tagného gakéhos zgewenj

Cyrkwe

Digitized by Google

Cýrkve Protiwnjkům žaloſtné Pokuty předzwěſtowaly. Mezy těmi byla Kryſtýna Poňatowſká, Panna Polſká, w Čechách wychowaná: gegjž Widěnj, wlaſtnj rukau ſepſaná a ſlowo od ſlowa w Latinſkém, Českém, a Německém gazyku wůbec wydaná gſau. Ta z poručenj toho kterýž gi to zgewowal, pſala k Knjžeti z Waldſſteina, geho od protiwenj ſe wěřjcým wyſtřihagjc: pod pohrůžkami časného y wěčného wykořenénj. Pſánj pak to ſama do Gitčjna donesſſi, Knežně do rukau odewzdala a gi ſewſſemi gegimi Komornimi, před ločima wſſech w wytrženj bywſſi, k zdě ſſenj přiwedla. Pſánj než Knjžeti dodáno, Jezujti odewřeli, přečtli, a gako ſmyſſlénky Pikhartſké wyſmáli: gakož zdálo ſe že y Knjže potom tak ge wykládal. Nebo zaſmáw ſe řekl, Cýſař Pán můg z Madrydu, z Konſtantynopole, z Řjma, liſty mjwá, ale gá z ſamého Nebe. Než zkuſylt toho, gak ſe s Bohem žertowati hodj, když potom tutauž ſmrtj gakowauž Kryſtyna předzwěděla a předpowěděla (a to od ſamých těch, gimž aby ſe ljbil Wyznawače prawdy Boží proti ſwědomj, gakž doſti známé geſt, ſužowati pomáhal) mizerně zahynul.

20. Y ſamého Ferdynanda, odporně ſe proti Božjmu lidu zatwrzugjcýho rozličnými Bůh ránami bil. Napřed, vſtawně proti němu wzbuzowal giné a giné Nepřátely: kteřjž ho Wognami k vſtánj přiwodili. Což

ačkoli geho Báljté tak wykládali, že gemu Bůhl k ginýmu a ginýmu wjtězstwjm, a naposledy Kacýřů zewssech stran dokonalému potřenj (ačkoli to bez práce negde) přjležitosti podáwá: často wssak wěcy swé hrubě do těsna wehnané widěti muſeli, ne bez ſtrachu aby ſstěſtj gegich dokonce nepraſklo. Ale že ke wſſemu byli otrli, a zatwrdilj, gak gim gen odlehlo zaſe ſe k ſwým powahám wraceli. Ale připomenauti něco částečně, nebude od wěcy.

22. Hned brzo po Exekuch Pražské, Cýsařské Wogſko w Vhřjch poraženo bylo, a ſlawny onen wogenský Wůdce Buqwoy zahynul. Po pobránj mnohým Statku, w Létu 1623, zaſe na Morawě, v Hodonjna, celé Wogſko Cýſařské w těžkých bylo terminjch: nýbrž wſſeckoby bjlo ſtraceno, kdyby Cýſařský General **de Monte Negro**, na mjſtě Cýſařſkém, hanebného Pokoge Artykulů byl nepřigal, a Betlémowi až doljbánj noh geho (třmene v Sedla) ſe nevnjžil. Zprotiwili ſe potom hořegſſjch Rakaus Sedlácy, a těžkoſti mnoho Cýſaři přidali. Y to paměti hodné, že toho dne, když prwnj Měſſkanů Pražſkých wypowěděnj ſe dálo (12 Julii Léta 1627.) Wlaſkau Zemi Bůh hroznýmu Zemětřeſenjm ſtreſtal: kterýmž mnoho Meſteček a Wſy s mnoho tiſýcy lidu, ſe ſpropadalo.

22. Bil

22. Bil mezy tjm Bůh y prworozené Egiptské, když přednj z nich odcházeli: gako Pawel páty, a Řehoř čtrnácty, Papežowé. Též Filip třetj Král Hyſſpanſký, a Karel Albrecht, Jan Karel, Arcy-Knjžata Rakauſká, Cýſaře Ferdynanda Bratr, Strýca Syn; y ginj.

23. Když potom ne gen ſama Čeſká, ale y celá Německá Země plné Zázraků byly, Nepřátelé pak předce Nebe s Zemj mjſyti, a wſſecko tyranſtwjm a bezbožnoſtj naplňowati nepřeſtáwali: wzbudil Bůh od Půlnocy wjcher kterýž až posawád zdi bezbožného Babilona wikle, kláti, podwracý.

24. K němuž též, aby že Boží toto djlo geſt gaſněgi ſe ſpatřiti mohlo, y ſám Frankreych, ačkoli Náboženſtwj Řjmſkého (tak dlauhého a wždy ſe rozſſiřugjcýho tyranſtwj, o zrůſtu ſkrze wywrácenj ginych Králowſtwj dawno od njch hledané Monarchye, ſnáſſeti nemoha) moc a radu ſwau připogil. Nač to wýgde, Pán Bůh wj: my nynj toliko ſaudy Boží wwážugeme, kterýž wmj Národy žádoſtiwé wálek wálkami ſkrotiti, a ty kteřj ſwatých Božjch krew wylévagj, krwj napágeti. (Zgew. 16. w. 6.)

Digitized by Google

Kap. CVII.

O Ostatcých Bohu wěrných, po takowém České Církwe spusstěnj.

Hned gakž Antykrystů wjtězých Meč blýskati se počal, nacházeli se pobožnj Církwe Včitelé, kterjž wůbec y obzwlásstně, Kázanjmi y Knjžkami, nastáwagících pokussenj mračna vkazowati, a proti nim srdcý posylňowati, neopominuli: Ale, že sotwa kdy v wichru a zbauři cestu swau ma Hospodin (Nah. 1. 3.) aby od twáře hněwu geho nepodwracelý se hory, a nerozrážely skály (3 Král. 19. 11.) tak se tuto stalo, že podwráceni sau slaupowé, Panstwa welikých, a Knězj nemalý djl, s weřegným teměř wsseho lidu pádem. Protož se wesselili a plésali dráčj dědictwj Hospodinowa, zbůgnělí gako galowice wytylá, řechtali gako koňowé (Ger. 50. 11.) Ale s gakým Božj slávy a lidského spasenj prospěchem? toho nikdy žádnými slzami dosti oplakati nemožné.

2. Nebo, že w takowém od Božj prawdy Odpadlců množstwj, sotwá kdo byl, kdožby to, k čemu přistupowati se poraučelo, gistssj k spasenj cestau býti w swědomj swém vznáwál: ale gen z bázně lidj, aneb k zaljbeni lidem, aneb slepě gedni druhých přjkladů následugice, a swědomj swému násylj činjce, odpadali: co medle o celém tom hausu giného sauditi se může, než že gsau Lid obtjžený

obtjžený neprawoſti, ſýmě zloſtnjkůw, ſynowé neſſlechetnj: opuſtili Hoſpodina, pohrdli Swatým Izraelſkým, obrátili ſe zpět (Iz. 1. 4.)

3: Znamenité ſte ſobě dobyli ſláwy, a znamenitých nabyli kořiſtj, ó Swůdcowé duſſj: Nadělaliſte ſtáda howad, kteřjž za hrncy Maſa ſe obrátiwſſe, pro okurky, melauny, česnek, a cybuli, otroctwj Egiptſké podſtaupili. Ba poſeli ſte Atheiſtwjm (na Boha zapomenutjm) lidſká ſrdce: že mnozý giž nic newěřj, a aby gich ſwědomj maſſlakem waſſim vkoljbané nehryzlo, wſſemu Náboženſtwj zhynauti žádagj. Mjrněgi o tom mluwjc: Gaký medle wám z toho vžitek, že lidi, aby wám lhali přimuſſugete? Nebo zdaž wſſecky, kteréž ſte ku přigetj nowého waſſeho Katolictwj řimanſtwj přinutili, za ſwé máte? Odegmete medle z gedné ſtrany Zlato az giné wnady, z druhé Meč, ſſkřipce, a giné tyranſtwj nástroge, a puſkte zas ſwobodu Swědomj: hned vzřjte gak oprawdowé Náboženſtwj wáſſe přigali. Geſtliže pak ffaleſſný geſt Přjtel, kdo ſe pro ſſtěſtj druhého drži, a ne pro ctnoſti: wy proč tak bláznivj gſte, že ſe ſobě w těch, kteřj wám gen pochlebugj, aneb z přinucenj waſſeho ſſtěſti náſledugj, tak welmi zalibugete? Honoſnoſt Babilonſká wás pudj, aby gakýmkoli způſobem přiwábeni neb přinuceni gſauce, zlatau waſſj Sochu ctjti zbjhali ſe Lidé, Národowé, Gazykowé, gakž ſe gen zwůk waſſich trub, pjſſta-

lek, cytar, huſlj, lauten, a wſſeligaké Muzyky, vſlyſſi. Wy pak wjnem ſmilſtwj ſwého opogeni, abyſſte tjm bezpečněgi, a při wětſſjm počtu djwagjcých ſe a plésagjcých, weſelegi ſwé ſobě zwyklé rehry prowodili. Ale chwála Bohu, že (o čemž dobře wjme) ten čas ſe bljži, w kterémž nebude w tobě, o Babilone, hlas na harfy hragjcých, a zpěwáků, a piſſtců, a trubačů, wjce ſlyſſán. (Zgew. 18. w. 22.)

4. Geſt wſſak něco dobrého w tě gegich zloſti maudroſtj toho, w gehož rukau tyranowé gſau wěgečkau, k wyčiſſtěnj humna Cyrkwe ſwaté. Nebo y tuto ag oddělená geſt plewa od pſſenice, a truſky od zlata! že ſe giž zgewilo, kteřj Kryſta w ſrdcy měli, a kteřj Pokrytcemi byli. Zrcadlo ſme giſtě widělj, a podobiznu gakaus toho, co Kryſtus že w den přjchodu geho bude, oznámil: Že dwa budau na gednom loži, geden bude wzat a druhý zanechán; dwě we mlýně, gedna bude wzata a druhá zanechána. Tu prawjm, gaká geſt prawého Boha milowánj moc, a gaká powrchnj pobožnoſti mdloba, doſtatečně ſe znáti dalo. Nebo ak mlčjm, že Přátelé od přátel, Krewnj od krewnjch, Rodičowé od dětj, Děti od rodičů, Bratřj a Seſtry od ſebe weſpolek, w tomto zkuſſowánj Božjm ſe rozdělili; y Manželé negedni, když ta neb druhá ſtrana křiže toho ſnésti nemohla, rozlaučeni ſau.

Gſau

Gſau s námi w Exilium žiwi Manželе, gegichž Manželky aby wſſecko pro Kryſta opuſtily, nawedeny byti nemohly. Gſau zaſe Manželky kteréž aby Kryſtu wjru zachowaly, Manžely od wjry odpadlce opuſtily. Saudowė twogi Hoſpodine gſau propaſt: wolá Dawid w Žal. 36.

5. Mezy tjm což pak bude s těmi ſwedenými? kteřj ſtrachem před rozpálenau Babilonſkau pecy padli, a Soſſe tė, Antykryſtu, poklonu včinili? Pawlowė budme ktery boleſt měl welikau, a trápenj vſtawičnė w ſrdcy ſwėm, přjčinau Bratřj ſwých, kteřjž tak ſe chowali, že zawrženi od Boha byli. Wolno ſyce naděgi mjti, že neodepře Bůh miloſrdenſtwj ſwėho, aby wywoleni na ceſtu pokánj nawráceni byli: A wſſak poněwadž ſpravedliwy Saudce Bůh ze gména ſtraſſliwým (neb bázliwým) a lhářům (a což pak ginėho ti Pokrytcy, geſſto vſty toho zapjragi co ſrdcem wěrj, gſau než ti bázliwj, a lhářj před obličegem Božjm) djl gegich klade w gezeře hořicým ohněm a ſyrau (Zgew. 21. 8) a wſſechněm kteřjž znamenj Sſelmy buď na čelo ſwė buď na ruku ſwau přigali (to geſt, buď že wyznánjm gen, a nebo takė pomáhánjm k Sſelmě ſe přivčaſtnili) Kalich hněwu přiſuzuge až na wěky (Zg. 14. w 2.) Giſtá wěc geſt, žewſſickni Odpadlcy daleko w nebezpečněgſſim způſobu gſau, než tomu mnozy wěřiti chtěgi. Když ſotwá možnė geſt

gednau giž oswjcenym, kteřjž zakusyli daru Nebeskeho, a včastnjcy včiněni byli Ducha Swatého, okusyli take dobreho Božjho Slowa, a mocy Wěka budaucyho, kdyžby padli zase obnowiti se ku pokáni, (Žid. 6. w. 4. 5.) nebo Bůh nebude posmjwán. (Gal. 6. 7.)

6. Takowy tedy způsob když gest Kraganů nassich wečegně, wolati můžeme s Prorokem: Kdyby Hospodin Zástupů nenechal nám ostatků, gakžkoli maličko, bylibychom gako Sodoma, Gomoře bylibychom podobnj. (Iz. 1. 9.) Ale chwála buď litostiwému Bohu nassemu, že zachowal sobě Semeno swaté, kterymž budeli zase posatá roli Cyrkwe Ceské, hognà Žen nastati může. Nebot wyssli wssickni ti, kteřj čistého Náboženstwj raděgi následowati, nežli Jeroboámowi pochlebbowati, a skrz hrozné Modlářstwj smlauwu Boha swého opustiti, chtěli, okolo dwanácte tisyců dussi.

7. Nassli se zagisté někteřj, gessto w Létu 1630 počjtagjc, nalezli samych Panskych a Rytjřskych Rodu 185 familij, z sameho Ceského Králowstwj wyssłych; a w kážde familij 1. 2. 3. 4. 10. 20. ano y do 50 Mužského pohlawj osob, zwlásstè w Rodu Kapljřů, Gersstorffů, a Kelblů (**NB.** Alet potom dlauhych Božjch průb newytrwali wssickni ti.)

8. Služebnjků Božjch také nemalá gesstè z milosti Boži pozustala částka. Ginych sye gakby včiněn býti mohl počet, způsobu nenacházym:

cházým: o Knězjch Gednoty Bratrſké wjm, že ſe gich w živobytj nacházelo Léta 1623 okolo dwau ſet, w Čechách a w Morawě; nynj pak (Léta 1632) geſſtě gich bljzko ſta zuſtáwá, ginj w těch 10 letech mečem, morem, nemocmi, ſtrachem, zymau, hladem, wězenjmi, pohynuli.

9. Měſſtanů a Řemeſlnjků, z každého teměř Města y Městečka něco wyſſlo, odtud wjce, odtud méně: ano y z Sedlſkého lidu někteřj, ginych náſledugice, do cyzych Zemj odeſſli.

10. Naſſli pak ſobě mjſto k bydlenj, wětſſjm djlem, pro bljzkoſt, w Panſtwjch Kurfirſſta Saſkého, w Miſſni, w Obogich Lužjchych, w Foigtlandu. Nemálo ſe gich též ſchránilo pod Knjže z Kulmbachu, a Marckrabě Berrutſké. Něco gich také dalo ſe do Marku Brandenburſkého, y do Hollandu ſamého.

11. Kteřj do Polſka vſtaupili, naſſli Patrona Welkomocného Pána, Pana Raffaele Hrabě z Leſſna Wywodu Belſkého, kterhž na Statky ſwé ge přigimal, a w Leſſně, Wlodawě, y w Baranowě, dobrotivě chowál a před Nepřátely chránil. Tolikéž w ginych Městečkách přigimáni byli, gako w Oſtrorogu, pod ochranau Hraběnky z Oſtroraga: a w Skokách pod Panem Mikuláſſem Rágem Neglowic. Též w Kobyljně

gině pod Pánem Abrahamem Seniutau. W Toruň, Králowské w Prusych Město, nemáso gich přigalo. Gimž wssechněm (wětssim djlem ochuzenym a tehdáž potřebnym) oswicené Knjže, Krystoff Radzinill, a Polské y Litewské Cyrkwe, gako y ginj pobožni (gegichž srdce wzbudil Bůh) sstědrosti swau potěssenj neodpjral.

12. W Vhřich wzbudil Bůh ducha oswjceného Knjžete Sedmihradského, P. Giřjho Rákocyho, aby Panstwj geho Hranic Morawských bljzká, Lednice, a Pauchow, Wyhnancům, z Morawy vtočisstém bylo: kamž y z Čech negedni se obrátili. Gako y na Panstwj Hraběte Turyho, Hraběte Illessházyho, Pána Rewaya, Nádaždij, Niárij, Wiskelety, a ginych.

13. Ano také y w Slézku, ač pod Chsaře náležegjcym, posylnil Bůh ducha Jana Chrystyána Knjžete Březského, aby wjce Boha než člowěka báti se odwážiw, w Knjžetstwj swém mnohym Wyhnancům, y z Čech y z Morawy, mjsta přál. Kterémuž gako y ginym wssecheněm, kteřjž v prostřed Poledne položili stjn swůg gako noc, aby skryli wyhnané, a mjsta nemagjcych newyzrazowali: ale dopausstěli, aby v nich pobyli wyhnanj Boži, a byli skryssi gegich předz haubcym; těm řku nech požehná Hospodin Bůh nás, aby trůn gegich vtwrzen byl milosrdenstwjm, a aby seděli w stáncych Božjch činjch sprawedlnost. (Iz. 16. 3. 4. 5.)

14. Mi-

14. Mimo pak ty pripomenutė kteřjž ſkrze vſtaupenj z Wlaſti odpadlſtwj wyhnuli, zachowal ſobě Pán Bůh y wſamých geſſtě Čechách a Morawě, wjce než 7 tiſyců těch, gegichž kolena neſkláněla ſe Bálowi, anižvſta gegich ljbala ho. Nerozumjm malič-kých, kteřj rozeznatj nevměgj mezy prawich a lewich; ale doroſtlė, kteřj na doſti mnohých mjſtech, pod mjrněgſſjmi Wrchnoſtmi tak přjſného gako ginj nezakuſywſſe protiwenſtwj, ſtáloſt wjry zachowali. Gmenowitě mnozy w Knjžetſtwj Frydlandſkėm, a w Kragi Wſetinſkėm (kterýž ſme prwė připomenuli) a pod Pány z Žerotjna, a z Waldſſteyna, a ginými některými. Těm tedy nech tė miloſti Božj žádný nezávidj: poněwadž řjzenjm toho wſſecko ſe w Cyrkwi děge, kterýž řekl: Chcyli ho tak nechati, co tobě po tom? Ty náſledug mne (Jan 21. 22.)

15. Nadto, mnoho známe z vpadlých, kteřj s Petrem pádu ſwého, y ſkrze pſáni k wyhnaným Zprávcům ſwým to oſwědčugice, hořce oplakávagj. A nobrž negedni z nich, kteřj přiſluhowanj Božjho docházeti mohau zaſe ſe k Cyrkwi přivčaſtňugi: a gjnj s welikým tauženjm a ſrdce ſauženjm, po čaſu rozwlaženj wzdychagj: hotowi gſauce s Bohem a s Cyrkwj ſe ſmjřiti. Protož y nad giné wraucnegi k Božjmu miloſrdenſtwj wolagj, ſwá lkáni a wzdycháni do Nebe odſýlagj, ſpolu s námi w naděgi Boži ſobě bjdy

bjdy swé osladčugjce, a na Pána kterýž když vzřj že odessla sýla, a že gak zahnaný tak zanechaný s nic býti nemůže, slituge se nad služebnjky swými (Deut. 32. v. 36.) wyhlédagjce.

16. Ty tedy, ó Bože náš, popatřiž na nás tak bjdné, a tak na mjstě Draků potřené, že nás giž přikryl stjn smrti: Kterýž pro tebe mrtweni bywáme celý den gmjni sme gako Owce k zabitj oddáné. Probud se ó Pané proč spjš? Procyk, a nezamjteg nás na wěčnost! Y pročež twář swau skrywáš, a zapomjnáš se na trápenj a sauženj násse? Nebotě se giž sklonila až k prachu dusse násse, přilnul k zemi žiwot náš. Powstaniž k spomoženj nassemu, a wykup nás pro swé miłosrdenstwj. (Žalm 44. 21.) Stádo rozptýlené učiněn gest Izrael, Lwi rozplássili ge. Naplň sliby swé, ó prawdomluwný Bože ak budauli wyhledáwány neprawosti Izraelowy, nenj gich a hřjchowé Jůdowi ak negsau nalezeni, proto že odpustjš těm, kteréž pozustawjš. (Ger. 50. 17. 20.) Nawratiž se zase Hospodine: až dokawádž prodléwati budeš; ljtost měg nad služebnjky swými. Nasyť nás hned w gitře miłosrdenstwjm swým, tak abychom prozpěwowati a wesseliti se mohli po wssecky dny násse. Obwesseliž nás podlé počtu dnů, w nichž sy nás sužowal, a let w nichž sme okausseli zlého. Budiž zřegmé při služebnjcých twých djlo twé, a okrasa twá při synech gegich. Budiž nám přj-

tomná

tomná y ochotnoſt Hoſpodina Bohá naſſeho, djla rukau naſſich potwrd mezy námi! Djla prawjm rukau naſſich potwrd. (Žálm. 90. 13.)

Zawjrka.

Čtenáři milý, Poněwadž ſe tato ſumma Hyſtorye Cýrkwe Čeſké do 1632 dowedené, teprwa letos (Roku 1655) na ſwětlo dáwá, byloby winſſowati aby ſe také ty wěcy kterýmiž po těch třimecytma Let Nepřátelé Sº Ewangelium ſwau zloſt dowrſſowati nepřeſtáwali, w poznamenánj pořádné wwedly. Ale že newjm nynj kde a w koho toho hledati, odložiti ſe muſý, až někdo pobožné na to práce něco wynalože ty wěcy ſhlédá, a ge w ſpis wwede. Aby pak wždy bez přjdawku nebylo, připogim cyzý aſpoň geden Přjklad, k ſpatřenj kterák bez wměnj horliwj Saulowé dychtjcý po pohrůžkách a po mordu přeſtáti nemohau, dokůd gich bleſkem z Nebe neporazý a nerozrazý Pán (Skut. 9. 1. ꝛc.:) Gmenowitě wkrutnoſt we Wlaſſich nad Ewangelickými obywateli Hor Alpes, letos teď prowedenau, a Latině, Německy, y ginými gazyky wypſanau. Čehož ſumma tato geſt.

Když Léta Kryſtowa 602 Fokas (Cýſaře Maurycya Wrah) na Cýſařſtwj Řjmſké od Wogſka Wolen byl, chtěge on w Rady Řjmſké aby

aby ho k tè důstognosti potwrdili obdržeti, poslal Biskupu Řjmskému **Bonifaciowi** třetjmu tytul weřegnèho Biskupa: o který tytul prwè Konstantynopolitánskỳ Patryarcha stál, ale mu odewssech odepřjno. Y přigal to **Bonifacius**, a k gehо potwrzenj dopomoha, držel Léta 606 w Řimě Duchownj Sněm, a aby toho Nadánj Cỳsařskè okolnj Biskupowè potwrdili, sobě dowèdl. Ale ginj Biskupi, negen ginde ale y w samè Wlaskè Zemi, proti tomu byli: až w potomnjch časỳch někteřj lahodnostmi namluweni: ginj mocỳ donuceni gsauce, djlu podwodů mjsto dáwali, pobožnj pak tisse swè wěcy wèsti museli. Následowalo totèž y w Frankreychů: kdež Papežowu tyranstwj se opjragjcỳ, Albingenskỳmi a Waldenskỳmi gmenowáni, za Kacỳře odsauzenj, ohněm a mečem hubeni byli. Takže do těch wysokỳch hor Alpes obraceti se, a tam w mjstech nepřjstupnỳch bydliti museli, wjce než od ssesti set let giž. Přisslo potom k tomu, že pod ochranu Knjžat Safoiskỳch se oddawsse, od gednoho Knjžete za druhỳm Prywilegij swỳch potwrzenj mjwali, až do Léta 1260. Tu mladỳ Knjže **Victor Amadeus** namluwiti se daw, Wdolj nèkterá gim odgal, a ge do těsna hnáti začal: potom pak Mnjchy mezy ně poslaw k chozenj ke Mssi nutiti, y ginák trápiti, dal. Snásseli wssecko trpělivě suppliku-gic, y wsseligakỳch přjmluw hledagic, bliz-

kỳch

Ěych y dalekých Potentátů. Ale wſſi ſwau pokorau neobdrżeli gineho, než że gim Léta tohoto 1655, 25 Ledna, od Andręſa Gaſtalda, Kommiſſaře nad Inqwizych, gménem Knjżechm Patent wydán: aby aneb we dwatchti dnech wſſickni, mladj ſtarj, přeſtaupili, anebo we třech dnech Země prázdni byli, pod propadenjm hrdla. Kdyż geſſtě o prodelnj proſyli ażby k Knjżeti poſlati mohli, odepřjno dokonce. Rozumnějſſj tedy, a bázliwěgſſi, widauce nač ſe zanáſſi, w proſtřed kruté zymy ſkrze hluboké ſněhy s Żenami a dětmi do hor a geſkynj wſtupowati, a mohliby gak ſkrze ty přewyſoké, a ſyc y ginak nepřebyté hory, de Delfinátu (kraginy Francauzſké) probrati ſe ohledati pokuſyli několik ſet čeledj. Alek gich wětſſj djl w ſněhu potonulo, aneb pomrzlo, a hladem zhynulo. Ginj pak doma předce o ſmilowánj proſych toho ſe dočekali, że na ně 9 Reğymentů Wogenſkého lidu puſſtěno, a od těch ljtych Katanů kde co poſtiżeno, wkrutně mordowáno. Poſtawili ſe ſyc byli w wżině těch hor, kudyż do Země gegich těſný pas geſt, k bránění, zbrogného takowého lidu k ſobě pauſſtěti ſe obáwagjce. Ale ten ktery̆ż ge wedl, Markrabě z Pianeſſu, ſlibowal s přjſahau, że gen tři Reğymenty położj do zymnjch Kwartýřů: zatjm pak aby w Knjżete wěcy̆ ſwé dale wedli. Čemuż wwěřiwſſe dobřj lidé, puſtili ge: ale ti Paſu ſe zmocniwſſe, hned za ſebau wſſě-

wſſecko to Wogſko puſtili. A tu ſe pak přehrozné ta nád nebohými tyranſtwj začalo, gehož ani pérem wypſati, ani gazykem wymluwiti nelze, dj hyſtoryk. Střjleli zagiſtė, bodli, ſekali, na pořád wſſecky, kamkoli ſe walili, Chrámy gegich wſſecky ohněm pálice: tak že hned toho dne do ſſeſti tiſyc lidu pomordowáno. Kteřj mohli vtjkali na wyſoké ſkály hor, a do geſkynj, ale y tam ſe na ráno za nimi ſhánĕli: gegichž kwjleſnjm, a vmjragjchch křikem, Nebe ſe rozlé-halo. Tu ſtratil Manžel Manželku, Rodičowė djtky, Nemluwňátka od prſů Matek odtrhowána a mordowána. Někteřj, aby vkrutnych rukau znikli, z wyſokych ſkal dolů ſe pauſſtĕli, a tam w hlubokem ſněhu to nuli, a nebo ſyc hladem zhynuli. Ginj dopadnuti gſauce, wázáni byli, hlawami mezy nohy, a metáni z ſkal dolů: Kněžj pak a Mniſſi běhagice dopalowali, co wčerá neſhořelo Chrámy a Sſkoly. We Wſy Taillart, na gednom wyſokém wrchu ležjch, doſtawſſe okolo puldruhého ſta Žen a dětj, a napáchawſſe ſe s nimi ohawnoſtj, wſſechněm hlawy ſtinali. Dwa wogaci vchytiwſſe gedno djtě, každa za gednu nohu, roztrhli ge na dwė, potom těmi kuſy okolo hlaw ſobě ohánĕli. Některé na Stromjch zwěſſeli za nohy: giné k ſtromům roztáhſſe za ruce hřebjky zpřibigeli: a tak boleſtj, zymau a hladem zmořili. Muže gednoho s Manželkau

Digitized by Google

želkau a deſaterem djtek dopadſſe, wſſecky děti poſtjnali, a hlawami těmi gakoby Kulemi w kuželky hráli, před očima rodičů házeli: potom y ge ſkali. Ani ſtařec geden we ſtu letech, Simon **Pierre** (z Anǧrony Města) s Manželkau 95. let magich miloſti nevžil. Mnoho gich w domich ſpáleno: některé koljm probjgeli, z některých střeva táhali, některým prſa a ſtydké audy řezali; některým žiwot odewrauc ſoli a ručničného prachu naſýpali, a pak do ohně házeli. Z některých ſrdce wyřezawſſe (na giném zaſe mjſtě Mozek dětinſký) pekli ſobě a gedli: a zaſe wypljwagice, že nechutné z těch Kachýň ěrmě pravili. Dči mi ſe zalévagj ſlzami, dj Hyſtoryk, že zſſelmilé té vkrutnoſti wjce wypiſowati nemohu. Dokládá wſſak některých na živě zagatých a k Markraběti přiwedených: z nichž geden Sedlák, aby na Mſſi aneb na Sſibenicy ſſel wybrati ſobě poručeno mage, Sſibenicy wolil. Druhý pak (Pawel Kliment, Starſſj Cyrkwe **La Trur**) na žebřjk za njm též wedený, když Knězi geſſtě čas geſt aby ſe rozmyſlil wolali, Poprawce aby co poručeno má konal, napomenul: k Bohu pak ſe obrátě aby Wrahům těm odpuſtil hlaſem ſe modlil, a pak dolů zſtrčen.

Vgali ſe néwinně zmordowaného Náro-
du, a oſtatků geho, Sſweycaři, Holandeři,
a Protektor Anǧlie, a o to Knjžeti Safog-
ſkému

ſkému Legach wypraviwſſe (každý ý obzwáſſk) náprawy hledali, a hledagj: čjmž co ſe zprawj čas vkaže. Ale vgmiž ſe ſauženého ſwého Křeſtanſtého Lidu, ty ſam malého ſwého ſtádce wěčný Ochránce, Gežiſſi Kryſte, kterémuž Otec za dědictwj končiny Zeměoddaw, berlu železnau přidal k rozráženj Tyranů, tak gako Hrnčjr rozráží hljnu (Žal. 2. 8. 9.) A deg, gakož Waldenſſtj tito od počátku tobě wěrnj, a ſkrze wſſecky wichřice Antykryſtowa po tiſyc let vkrutného panowánj, wjru a dobré ſwědomj chowagjcý, prwnj byli na nichž ſobě Babilonſká Sſelma Zuby ſwé brauſyla, byli nynj ti na nichž ſobě napoſledy Zuby wyláme, ta z propaſti wyſtaupilá, a na zahynutj gdaucý, Sſelma, (Zgew. 17. 8.)

S. nimiž ý my k tobě woláme, aby ſe na nich a na nás ſtawil hněw twůg, a aby giž rychle miloſtiw gſa nám, hněw ſwůg na Nepřátely ſwé a lidu ſwého obrátil, aby

přjčinau trápenj a muk poznati a wyznati muſyli, že ſám ty gſy Bůh.

2. Mach. 7. 37, 38.

REG=

REGISTRJK
Dſob a Wèch.

A.

Abraham Angel, 176. 266
Abraham Seniuta Erulantů Patron, 352
Adam Klémens, 151. 178
Adam Pjſeckỳ, 144
Adam Suſſickỳ Prỳmas, 338
Adam Trubač, Měſtan Boleſlawſkỳ, 273
Akonchus Doktor z Hradce, 284. 285. 286
Albrecht z Kolowrat negwyšſſi Kancljř Bratřj, Českých Nepřjtel. 69. 70. 71
Ambrož Sťěrpoch, 312
Apologie Bratřj Českých k Wladiſlawowi Králi 62. Jtem Ferdynandowi prwnjmu, 91
Artykulowé, aneb **Compactata** Bazyleyſká, 44
Artykulowé Reformach Knězjm Pražſkỳm předloženi 148. Heytmanům Kragſkỳm dáni, 257
Auğuſtỳnus Luciánus Sankturyenſkỳ, Biſkup Kaliſſnỳch w Čechách. 78

B.

Bakowſkỳ Kněz při yhni pečen, 144
Bartholoměg Jaworſkỳ, 146
Bartoloměg Hranowic, Mučedlnjk, 70
Bartoloměg Lang, 275

Digitized by Google

Benedykt Optát, 80
Betlém Koſtel w Praze wyſtawen, 21
Bratřjm propůgčen, 108
Biblj S. potupně od bezbožných nazywána, 311. a od tychž ſpálena, 328
Biblj exemplář celý w ohni zuſtal, 337
Bohuſlaw Boldwjn, 159
Bohuſlaw z Michalowic, 206. ſkat, 208
Boleſlaw Knjže, Bratra ſwého Wáclawa zabil, 8
Boleſlawſká Reformacy, 272
Borbonyus: wiz Mattyáš Borbonyus.
Bořiwog prwnj Knjže Čeſké Křeſtanem zuſtal, 1
Bratřj Čeſkych původ 48. Prwnj na ně přiſſlé protiwenſtwj 52 — 55. Obzwlásſtnj Knežſtwj mezy ſebau wyzdwihli. 56. od Waldenſkych Biſkupů potwrzeni žádali y obdrželi. 58. lži proti njm rozſhwány, 62. od Krále Matyáſſe z Morawy wypowědjni 64. od Krále Wladiſlawa k rozmlauwánj cytowánj 65. od Cahery mnoho zlého ſnáſſeli, 79. 86. Zborowé gegich pozawjráni 93. Pokogny měli způſob pod Maximiliánem 100. Kancyonál mu připſali 102. pod Rudolffem plné ſwobody doſtali, 106
Březſké Knjže exulantů Patron, 352
Bulle Papežowy, wiz odpuſtky.
Burgan z Kornic, 83
Buryan Slibowſký, 238
Bydžowſká Reformacy. 287

Digitized by Google

C.

Cahera faleſſný Husſyta s Papežem pohrá=
wal, 80. Kněži ſobě odporugicý z Města
wyháněl, 83. od Ferdynanda prwnjho
ſám wyhnán, 90
Čeledj Wrozených z Čech wypowěděnych
počet, 350
Česká Země pro Husa celá potupená, 27
Čechowé wžjwánj Mateřſkého gázyku při
ſlužbách Božjch na Papeži obdrželi. 13. a
zaſe gim zapowědin. 14. Mnohotwárně
popauzeni bywſſe, zbraně ſe chytili. 122
hrozné těžkoſti podnikli, 126
Cyprián Peſſin. 146

D.

Danyel Algin, 161
Danyel Bazylius, 337
Danyel Kapr, 171. 338
Danyel Mikonyus, 274
Danyel z Semanjna, 274
Danyel Sſtefanydes, 161
Danyel Tychykus, 161
David Lippach, 152. 178
Dawida Syſſya ohawnoſt, 156
Deſk zemſkych wžjwánj Ewangelikům papo=
wědjns, 243
Diwiš Černjn ſtat, 205
Drahomjra Manželka Wratiſlawa Knjžete
k Náboženſtwj Křeſtanſkému faleſſně ſe
hlásala. 3. Proti Křeſtanům wkrutnoſt

Digitized by Google

prowodila, 4. 5. ſyna k zabitj bratra ponukla, 8. za žiwa ſe propadla, 9
Duchoſlaw Měſtěnjn Pražſký. 89

E.

Eliáš Křenowſký Starſſi Bratřj Čeſkych, 58
Eliáš Rozýn, 176
Eliáš Sewerýn, 146
Ewangelicy w Čechách ſpolečnau Konfeſſy ſepſali 104. 105. Náboženſtwj gim zaſtaweno, 240. a zemſkych Deſk wžjwánj, 243. též Oddawky, Křty, Pohřby. 305

F.

Fabiánus Nátus, 152
Fauzer, wiz Jan Fauzer.
Ferdynand I. wſtawičně Bratřj trápil, 91
Pražánům Prywilegia odňal 92. Zbory Bratrſké pozawjrati dal, 93. Kněži gimal, 95. 96. Jezujty do Čech wwedl, 99
Fauzera, Kazatele Maximiliána ſyna ſwého, tulichem prohnáti chtěl, 100
Ferdynand II. za Krále Čeſkého přigat, 117
Klěſelowi odpowěd dal, 124. Radil ſe Zpowědnjka o odpuſſtěnj odſauzenym, 172
Prywilegia Čechům popálil, 240. Duchownjky mezy Stawy Čeſké wſadil, 254
Staré Zřizenj zemſké zruſſil, a nowé předepſal, 254. rozličnými od Boha ranami treſtán, 344. Mandát o přiſtupowánj k Náboženſtwj Katolickému wydal, 244
proti Emigrantům, 249

Digitized by Google

Filip Sydonſký Biſkup, Kaliſſnýn Kněžj
ſwětil, 78
Floryán Libechowſký, 338
Formule odpřjſahánj ſe Kalicha, 313
Frantiſſek z Rozražowa Kapuchn, 279
Frydrychowo gméno Papežencům w Cechách
oſſkliweno, 333
Frydrych z Bjle ſkat, 201
Frydrych Damborſký, 141
Frydrych z Talmberka, Kommiſař nad Re=
formacý.

G.

Gamnjcy, kteřj a proč gmenowáni, 56
Gindřich z Hradce, a ſkončeni gehо, 73
Gindřich Kozel Měſſtan Pražſký ſkat, 233
Gindřich Otta z Losu ſkat, 201
Gindřich z Semanina, 274
Giřjk Baltazar ſedlák, wdatný Mučedlnjk 320,
Giřjk Bartha, 303
Giřjk Dykaſtus, 148. 150
Giřjk Eraſtus, 242
Giřjk Haunſſild, 175
Giřj Hrabě z Náchoda, wiz z Náchoda.
Giřj Izrael, Kazatel Ewangelium w Polſſtě 95
Giřj Kezelius, 274
Giřj Kunáš, a geho ſkončenj, 340
Giřjk Lopatſký, 84
Giřjk Michna Reformátor, 153
Giřj Pauli, 158
Giřj Rákoch, Knjže Sedmihradſké, wyh=
nanych Patron, 352

Digitized by Google

Giřj Řečickỳ ſtat, 223
Giřj Sádowſkỳ z Slaupna, Kněžj w exili-um opatrownjk, 242
Giřjk Ssiſſkář, 158
Giřjk Ssmákal, 83
Giřj Smjdarſkỳ, 275
Giřjk Záwěta. 175

H.

z Harrachu Kardynal, 139
Harant Kryſtoff, 192
Hawel Cahera, wiz Cahera.
Hawel Čelech, 146
Hawel Prſten, 30
Hlawſa Purgmiſtr Kutnohorſkỳ, 271
Hradeckà Reformacỳ, 282
Hus Kazatelem w Koſtele Pražſkém Betlémě včiněn, 21. na Pychu Kněžſtwj zehral, 22 23. Proti Německé Akademie Prywilegijm ſtatečně ſe poſtawil, 23. Wiklefa zaſtáwal, 25. proti Odpuſtkům dyſputoval, 25 wypowědjn, a potom w Konſtanczỳ vpálen, 26
Hynka Čerwenohorſkého, neſſlechetnỳ včinek. 37

J.

Jakub Bjlek, 95
Jakub Hrabeus, 283
Jakub Jakobeus, 150
Jakub a Jkobides, 150
Jakub Martis, 158
Jakub Rytjř, 161

Jakub

Jakub Blickỳ, 306
Jan Agathon, 271
Jan Akſamit, 317
Jan Aqvula, 163
Jan Arnoſſt Plateis, nad Reformacỳ Kommiſař, 166
Jan Auguſto, 96
Jan Beránek, 146
Jan Bechynka (Žák, do Armenye pro poſwěcenj ſſel) 79
Jan Blahoſlaw, 101
Jan Bleyſa, 298
Jan Bonuſſe, 83
Jan Boffler, 147
Jan Bukač, 273
Jan Buryan Kochowec, 318
Jan Campanus, 337
Jan Cœleſtinus Arcy-Děkan Hradeckỳ, 283
Jan Crato, Maximiliána Cýſaře Lékař, 101
Jan Cyrylius, 151
Jan Fauzer, Maximiliána IIho Zpowědnjk, 100
Jan Hertwicyus, 151
Jan Hlawſa, 83
Jan Hradſkỳ, 161
Jan Hrbek, 71
Jan Hus, wiz Hus.
Jan Jahoda, 298
Jan Jakuk Heyden, 266
Jan Jakub Magno, Kommiſař nad Reformacỳ, 165
Jan Jeſſenyus, 174

Digitized by Google

Jan Jorám, 158
Jan Kalenec, 84
Jan Kamarýt, 176
Jan Kaupilius, 153
Jan Klaudyán, 158
Jan Koláčnjk, 287
Jan Korwjn, 151
Jan Kozel, 271
Jan Krása, 31
Jan Krystyán Knjže Březſké, Exulantů Patro, 352
Jan Kubinyus, 158
Jan Kutnaur, 175. 217
Jan Lanecyus, 242
Jan Lansman, 150
Jan Lunácyus, 150
Jan Lupin, 158
Jan Mathyades, 158. pohřbiti ho zbráněno, 332
Jan Mičta, 76
Jan Milič, 16. 17. 18
Jan Mirusſe, 83
Jan Nadrybka, 71
Jan Neſtupius, 158
Jan Nyčrýn, 285
Jan Paſſek, 81
Jan Peldřimowſký, aneb Pelhřimowſký, 176. 266
Jan Podolſký, 158
Jan Přjbram Adminiſtrátor, 37. wypowědjn, 42
Jan Přjſtrach, 158

Jan

Digitized by Google

Jan Proſtiborſký Pán na Sſanowě, 98
Jan Reder, 307
Jan Regius, 155
Jan Rokycan, wiz Rokycan.
Jan Rozácyus, 151
Jan Slowka, 83
Jan Snih, 76
Jan Sſimonowic, 71
Jan Sſreyter, 271
Jan Sſtaſtnỳ Streyc, 295
Jan Sultys, 174. 216
Jan Sſwehla, 175
Jan Theodor Syrt, 174. 266
Jan Tobolecyus, 285
Jan Woſtrowec, 174
Jan Wrſſowſký, 150
Jan Wyſota, 158
Jan Žák, 285
Jan Želiwſký, 37. 39
Jan Charpa, 80
Jan Chodek, 30
Jan Chytreus, 337
Janowſký, Zpowědnjk Karla IVo 18. od nèhoz návodem Papežowỳm do exilium wypowědjn, 19
Jaroſlaw Smečanſký z Martinic k Artykulům o zachowánj mezy Stawy pokoge podepſati nechtěl 109. z okna wyhozen, 123. Kommiſařem na Reformach včiněn, 139
Jeronỳm Pražſký Kolleğa Hussů, 25
upálen w Konſtanch, 26

Digitized by Google

Jeſſenyus Doktor w Lékařſtwj, 212. boge ge° s Jezuity, 213. ſmrt, 214
Jezujté do Čech wwedeni, 99. w Holomauc= cy Stawům ſe wyſmjwagj, 117. z Čech wypowědjni, 123. lidem ſtěžugjcým ſobě, o nezdrženj ſlibu, odpowjdagj, 135
Inſtrukcý Heytmanům Kragſkým daná, 257
Joachym z Hradce Kancljř Českỳ, w Duna= gi wtonul, 103
Joachym Ondřeg Sſlik, 184. ſkat, 186
Joſſt z Rožmberka, Biſkup Wratiſlawſkỳ, 55
Jozeff Kubjn, 175
Jozeff Thomaides. 161

K.

Káhn, Rakauskỳ Pán, 111. 113
Kaliſſnj w Čechách ſdo, 29. 41. Bratřjm Českým ſe protiwili, 42. 52. 54. 62. 83 108. Biſkupowé gegich, 78. 79. poma= lu ſcházeli, 110
Kalichowé moſaznj a kamennj w Koſtelich přibiti od Reformátorů zházỳni, 327
Kancyonál Německỳ Maximiliánowi II° při= pſanỳ, 102
Kancyonál w ohni bezeſſkody zuſtal, 337
Kapljř ſtat w Praze, 199
Kardynál z Harrachu Kommiſař, 139
Karel z Žerotina, 166. Wdatně Reformáto= rům odpjral, 241. do exilium wyſſel, 248
Kaſſpar Huzlar, 176
Kaſſpar Kapljř, 195
Kaſſpar Wagnerus, 152

Kate=

Kateřina Ottowá z Lofu. 316
Katolictwj přigjmagjcých záwazek, 313
Klésel Kardynál Wjdenſký, 124
Klášſterowé Pražſſtj ſtrze rozbrog rozchwá-
tání, 77
Knězj aby přeſtupowali wyhledáwáno, 148
Knězj a Starſſj Bratři Českých woleni, 58.
od Waldenſkých ordynowáni, 59
Knězj mnozý wypowědjni, 97. Wýpověd
o wyhnánj gich z celého Králowſtwj,
159. zacházenj s nimi gaké? 140. zſſile-
nost wogenſká proti nim, 141. ꝛc. z Pra-
hy wyhnáni, 149. a z giných Měſt 152.
z Morawy wybyti 165. počet w exilium
zuſtáwagicých. 351
Knihy ſwaté páleny, 289
Kobr w Praze ſkat, 215
Kommiſaři nad Reformacý zřjzeni, 139. na-
řjzenj gegich, 253. Mandát od nich k
Boleſlawſkým, 277
Kompaktáta Bazylegſká, 44
Konfeſſý Stawů pod Obogj ſpolečná, 104. 105
Konrád Sſtěkna, 17
Koſtelů od Papeženců wyčiſſkowánj, 326
Koſtkowé Páni, 61
Kragjřowé Páni, 61
z Kralic bohatá Panj w Žatči: 292
Kráſa, wiz Jan Kráſa,
Křiſſtan Doktor wypowědjn, 42
Kryſtoff Harant 192 ſkat, 195
Kryſtoff Kobr ſkat, 215

Digitized by Google

Krystoff Radiwil exulantů Patron, 352
Krystoff Wratislaw Reformacy Kommisař, 139
Krystýna Poňatowská, 343
Kunrád Arcy B. Pražský k Husytům přistaupil, 36
Kutnohorští Posly Táborské do dolů za živa metali, 30. Kněži gegich wybyti, 158
Reformacy podnikli. 269

L.

Leander Ryppel, 175
Ležka nějaký lhal nestydatě na Bratrj České, 62
Lidmila Mučedlnice, 6
Litoměřická Reformacy, 278
Ludwjk Maljř, 84
Lukáš Karban, 176
Lukáš Pražský, 66. 76
Luteránští Kněži od Ferdynanda Io z Prahy wypowědjni, 97. Item od Reformátorů. 159. 152
Lupáč, 47. 50

M.

Mandát na Kněži Pražské, 148. o wyhnánj Kněži ze wsseho Králowstwj, 149. 159. Item, o wssechněch Nekatolických, 244. o wyhnánj Exulantů ze ssech Cýsařských Panstwj, 249. na Ženy Ewangelické, 250. o gjmánj nawracugjcych se Exulantů, 252. na Preceptory 242. giný k Wřadu Pražskému, 263. na 4. Měssťany Pražské, 266
k Wřa-

Digitized by Google

k Wřadu Woleſlawſkému 277. na přechowáwagjcy wypowěděné, 314
Marta Pořjčſká vpálena, 87
Martin od zlatého kola, 77
Martin z Betléma, 83
Martin Fruweyn, 225
Martin de Huerda kdo, 127. Tyranſká geho Reformacy, 271. 287. 289. 293. 319
Martin Loqvis, 38
Martin Mareš, 141
Martin z Opatowic, 83
Martin z Počátek, 67
Martin Stránſký, 317
z Martinic, wiz Jaroſlaw.
Matauš Pačuda, 120
Matauš Blický, 162
Matěg Blažek, 30
Matěg Cyrus, 120
Matěg Eteſius, 151
Matěg Hřebenář, 83
Matěg Janda, 151
Matěg Janowſký, 18
Matěg Kunwaldſký předni mezy Bratřjmi Českými, 58
Matěg Machek, 76
Matěg Pauſtewnjk, 85
Matěg Prokop, 70
Matěg Pſſenička, 145
Matěg Syonſký, 94
Matěg Sſerlinǧ, 77
Matyaš Borbonyus Doktor, 230, w Toruni žtwot dokonal. 231

Digitized by Google

Maximilian Hoſſtálek ſkat, 217
Maximilian II. Pán pokogný, 100. o Bratřjch dobře ſmýſſlel, 101. Pokog pod nim měli, 100. 103
Melichar Teyprecht, 175
Mikuláš Akoncyus, wiz Akoncyus,
Mikuláš z Betléma od Prazanů k Zygmundowi Cýſari wyſlaný, 32
Mikuláš Biſkup Táborſký, 43
Mikuláš Diwiš, 175
Mikuláš Hanzburſký kdo, a gak reformoval, 297
Mikuláš Mařjk, 151
Mikuláš Nadrybka, 71
Mikuláš Nowokolinſký, 158
Mikuláš Ray Pán Polſký, Patron, 351
Mikuláš Sebaſtus, 158
Mikuláš Sſarowec, 317
Mikuláš Wřetenář vpálen, 85. 86
Milič o Antykryſtu w Řjmě mluwil a pſal, 17
Mince hanebně zlehčenj, 135
Mnjch za Zpowěd ſſtrych zita dáwal, 302
Michal Polák, 76
Michal Witman, 223
Michal Zamberſký prwnj mezy Bratřjmi Biſkup, 51. za Krále Giřjho do wězenj dán, 61
Michalowic, wiz Bohuſlaw,
Mučedlnjcy Borſſtj, 70
Mučědlnjcy Litoměřičſſtj, 33
Mučedlnjcy Pražſſtj, 176

Digitized by Google

Mučedlnjcy Táborssti, 29. 30
Mučedlnjctwj od Fáleſſnych Husſytů, 41
Můlheim Měſſtan Pražſký. 20

N.

Natanael Wodňanſký oběſſen, 220. 222
z Náchoda Hrabě Knihy ſwaté do záchoda wházeti dal, 328. ſkončenj geho zlé, 342
Newěſtčj Domek w Praze wywrácen, 17
Nowokřtěncy negprw z Moravy wypowědjni. 129. 130

O.

Odpuſtků Bulle, w Praze ſpáleny, 26
Ondřeg Jakobides, 144
Ondřeg Kocaur, 223
Ondřeg Poljwka a Mučedlnjk, 74
Ondřeg Sſtemberk, 143
Ondřeg Chebdonſký, 311
Opat Strahowſký Kommiſař, 139
Otto Melander. 171

P.

Palhog Rychtář Pražſký, 4
Páni Morawſſtj zgjmáni, 231
Panſtwům pod Obogj ſtatky pobráni, 234
Pawel Fabrycyus, 151
Pawel Hronowſký, 242
Pawel Jakobeus, 285
Pawel Kapito, 141
Pawel od S. Michala, 83
Pawel Michna, 131. 136
Pawel Moller, 141
Pawel Prčka, 175
Pawel z Rjčan K wěčnému wězenj oddán, 173

Digitized by Google

Pawel Sſkrèta, 271
Pawel Sperát z Morawy, 80
Pawel Sperát, Biſkup Pomezánſký w Pruſych, 95
Pawel Stránſký, 280
Pawel Welwárſký, 143
Petr Capo, 271
Petr Gryneus, 161
Petr Stehljk, 273
Petr Chelčický, 48
Pikharty kdo nazywáni byli, 42
Pichel Purgmiſtr Litoměřický, a gey vkrutnoſt. 33. 34
Pjſaře nějakého w wězeni ſtáloſt, 319
Poljwka Mučedlnjk, 74
Pomiſſky pobožným činěné, 137
Pražſká exeqvucy, 82. 83. ꝛc. a Reformacy, 260
Prachatická Reformacy od mordu začatá, 299. 300
Přjbram: wiz Jan Přjbram.
Prokop Dworecký, 173. 200
Prokop Gednooký, 37
Prokop z Plzně, Konſyſtoře Pražſké Adminiſtrátor, wypowědjn, 42
Prokop Wůdce Táborſkych, 43
Protiwenſtwj práwě wěřjcym činěná, 42 43. 53. 61. 64. 70. 82. 86. 88. 93. 129. 303
Prywilegia Králowſtwj Čeſkého od Ferdynanda II° ſpálená, 240
Pſánj P. Bohuſſe Koſtky Wawřinçowi Kraſonickému, 66

Digitized by Google

Půta Sſwihowſký. 73

R.

Radiwil, wiz Kryſtoff Radiwil,
Rafael Hrabě z Leſſna, 351
Rákoczy Knjže Sedmihradſké, 352
Reformacy Artykulowé w Praze, 80. 81
Reformacy Komiſařj, 139
Reformacy Pražſká, 260
= = Kutnohorſká, 269
= = Boleſlawſká, 272
= = Litoměřická, 278
= = Hradecká, 282
= = Bydžowſká, 287
= = Žatecká, 288
= = Domaželická, 293
= = Rokycanſká, 294
= = Slánſká, 297
= = Prachatická, 299
Řehor Papež VII. Čechům při ſlužbách mateřſkého gazyku vžjwati zbraňuge, 13=14
Řehoř Rokycanowy ſeſtry ſyn, 48. mučen, 53. widěnj kteréž měl w mukách, 53. 54
Řehoř Wjtů, 158
Řekowé z Čechů s ſebau ſe ſrownáwánj těſſili ſe, a gich vwjře potwrdili, 49
Rokycan Teolog Pražſký, do Bazylee na Concilium wyſlán, 43. s Biſkupy tam ſhromážděnými ſe pogednal, 44. za Arcy Biſkupa Pražſké° zwolen, 45. Táborſké potláčil, 46. s Cýrkwj Řeckau porownánj hledal, 49. pobožné wſſeligak podwodil,

dil, 50. Krále proti nim gjtřil, 55. vmřel 62. kosti geho z hrobu wykopány, 331
Rudolff Cyſař pokognỳ k Ewangelikům 106. geho (po wzetj od Turků Bělehradu Králowského) pewědenj, 107. od Matyásſe Králowſtwj Wherſkého zbawen 111. Leopolda tagně wyſtawiti po ſobě vſyloval, 112. Prahu prokljnal. 114

S.

Samuel Martynyus, 150
Saudů Božjch proti Nepřátelům přjkladowé, 71. 72
Slánſká Reformach, 297
Slawata, wiz Wyljm.
Smečanſkỳ wiz Jaroſlaw.
Stawowé pod Obogj, Konfeſſy společnau ſepſati dali, 104. od Rudolfa Cyſaře Liſt Majeſtátu obdrželi, 107. Konſyſtor obnowili, 108. s Stawy pod gednau w porownánj weſſli, 109. Proteſtach, proč Ferdynanda druhého za Krále přigjti nemohau, činili, 116. 117
Strahowſkỳ Opat Kommiſſař nad Reformach, 139
Symeon Danyel z Semanjna, 285
Symeon Suſſickỳ oběſſen, 220
Symeon Wokáč ſkat, 223
Sſanowſkỳ Pán, wiz Jan Proſtiborſkỳ.
Sſaynoha Měſſkan Pražſkỳ, 77
Sſimon Strakowſkỳ, 317
Sſlik, wiz Joachym.

Sjmjd

Sſmjd Pán Rakauſký od Cýſaře Rudolfa k přednjm z Panů Českých poſlán. 112. 113
Sſteffan Biſkup Waldenſkých Bratřjm Českým Kněžj ſwětil, 58. 59. w Wjdni vpálen, 60
Sſtudenti Pražſſtj Bulle Papežſké ſpalili. 26

T.

Táborſkých půwod, 30. s ſužowánj, 30. proti Kompaktátům Bazylienſkým oſwědčowánj, 45. potlačenj, 46
z Talmberka, Kommiſař nad Reformacy, 139
Tobiáš Adalbertus, 151
Tobiáš Kónig, 340
Tobiáš Sſtefek, 210
Tomáš Dentuljn, 158
Tomáš Přelaucký, Senyor, 58
Tomáš Hrych. 338

V.

Vrozených Familie, wiž Čeledj.

W.

Wáclaw Arnoſſtowický, s ginými oſmi vpálen, 35
Wáclaw z Bitowa ſkat, 232
Wáclaw z Budowa, 186. geho ſen, 188. Dyſputacý s Kapuchny, 189. s Jezuity, 190. ſkat, 192
Wáclaw **Felix** Pětipeſký, Apoſtažij od ſmrti ſe wykaupil. 174
Wáclaw Gižbický ſkat, 223
Wáclaw Jakeš, 142
Wáclaw Karyon, 158.

Digitized by Google

Wáclaw Knjže Českė od Bolesl. Bratra zabit, 8. 9
Wáclaw Koranda, 41
Wáclaw Král Hussa zastával, 22. proti Němcům Akademie Pražskė wýpověd včinil, 23. 24
Wáclaw Kučera, 147
Wáclaw Lipen, 161
Wáclaw Litomyſſſký, 80
Wáclaw Pacowſký, 161
Wáclaw Pjſecký, 76
Wáclaw Počatecký, 83
Wáclaw Slánſký, 76
Wáclaw Sſwec, 37
Wáclaw Witnacyus, 150
Wáclaw Wotický, 141
Wáclaw Wyſocký, 291
Waldenſſti, 58. Biſkup gegich Bratřjm Českým Kněžj ſwětil; 59. vkrutné protiwenſtwj w nowě podnikli. 355. 356. 357
ò Waldſſteina Knjže, a geho poſměſſné mluwenj. 343
Walentin Kochán ſkat, 209
Waleryán Magnus, Kapuchn, 279
Wawřinec Kurcius, 145
Wawřinec Karljk, 317
Wawřinec Kraſonický, 66
Wawřinec Nyžburſký Kněz Papežſký, pro faleſſné zpowjdánj, vtracen. 246
Wawřinec Sſrám, 161
Wečeře P. pod gednau za Karla IV. w Čechách začata, 16. wſſudy ſtwrzowána, 19

Digitized by Google

Wězenj nowých od Reformatorů wymýſſlenj, 306. 307
Widěnj B. Řehořowo w mukách, 53
Wiklefowi Artykulowé w Praze potupeni 23. Knihy popáleny. 24
Wiktorýn Adami, 161
Wiktorýn Wrbenſký, 150
Wjt Flagelus, 151
Wjt Jakeš, 150
Wladiſlaw Poláč Král Český, 62. Bratřj České k rozmlauwáni powolal, 65. od Královny (kteráž potom při porodu wmřela) proti njm gjtřen, 68. 69. Mandát na ně wydal, 69
Wogtěch Pražſký Biſkup, 11. Steffana Krále Wherſkého k wjře obrátil, a w Prusych zabit, 11
Wogenſká zlost, 140. 300. 306. Wogáků k Reformowánj wžjwáno, 270. 280. 283. 289. 293
Wolbrám Arcy-Biſkup Pražſký, Huſa zaſtáwal, 22
Wolfgang Hozlaur, 174
Wyljm Konecchlumſký, 205
Wyljm Koſtka Pán z Poſtupic wyſlanh do Bazylee, 43
Wyljm Popel z Lobkowic, k wěčnému odſauzen wězenj, 173
Wyljm Slawata k Artykulům o Pokogi podepſati nechtěl, 109. z okna wyhozen, 123
Wyljm Wřeſowec, Mincmeiſter, 157. w Hoře Kutně Reformator. 270

Digitized by Google

Z.

Zázraků Božich Přjkladowé, 333. 334 ꝛc.
Zamberſký, Starſſi Bratrſký, 51. dán do wězenj, 61
Zatečſſtj vžjwánj Wečeře P. pod gednau nikdy neměli, 288
Zbynek z Hazmburku Arcy-Biſkup, Abecedář, Wiklefowy Knihy na oheň odſaudil, 24
Zdeněk Albrecht z Lobkowic, k Artykulům o Pokogi podepſati nechtěl, 109
Zdeněk z Kolowrat, a geho Reformach, 294 309. 313
Želiw, wiz Jan Želiwſký.
Zerotjnowé B. Českých Včenj ſobě obljbill, 61
z Zerotjna Karel, 166. Kněžj w exilium wyſſel, 248
Zižka Táborſkých Wůdce, 29. k Kalliſſnym přiſtaupil, a Pikhartům ſe protiwil. 42. Hrob geho rozkopán, 330
Zygmund Cyſař Čechy wálkau ſužoval, 29
k Poſlu Pražſkému vkrutně ſe chowal. 32
Zygmund Hruſſowſký, 317
Zygmund Piſcys, 158
Zygmund Sſererchus, 152
Zygmund Těſſjk, 158
Charpa, Chodek, Chytreus, wiz Jan Charpa. ꝛc.

K O N E C.

Mod=

Digitized by Google

Modlitba Plačtiwá

O Zem vdeřené, rozražené, posslapané, y rozptýlené Cýrkwe České

Podobogj, wěrných Následowniků wěrné Swědka Prawdy, M. Jana Husa.

Wzatá z Pláče Geremiássowa nad zkázan Geruzaléma.

Ach Město Boži lidné, plné Ctitelů Božich, gakť gest osamělo, gako Wdowa sstyřelá. Negznamenitěgssi mezy Cýrkwemi, prwotiny Cýrkwj obnowených, podmaněny a zkaženy. Pláče dcerka Syona Českého, slzy gi po ljcých tekau: že milownjcy gegi opustili gi, aneb se gi w Nepřátely obrátili. Kteráž ani mezy Národy odpočinutj nenalézá; Proto že gi zarmautil Hospodin pro množstwj přestaupenj gegich. Rozpomjná se Český Geruzalém na vtěssenj swá někdegssi, we dnech trápenj swého: ale protiwnjcy geho, směgj se. Popatř Hospodine na trápenj mé! nebo Nepřjtel sahl na wssecky drahé wěcy mé, opanowal wssecky Swatyně mé. Wssecken

Lid

Lid twůg nauzy trpj, a hlad Slowa twé=
ho: wzezřiž Hoſpodine. Boleſt má gt pře=
těžká, zámutkem naplnil mne Hoſpodin:
obrátil mne w puſtinu. Protož pláči, a ne=
mám potěſſitele ktergžby očerſtwil Duſſi
mau: nebo ſynowé mogi pohubeni gſau, k
ginym pak na darmo rozproſtirám, ruce ſwé.
Popatř Hoſpodine, nebo mi wzko: wnitřno=
ſti mé kormauti ſe, ſrdce mé wadne we mně.
Slychagjk že wzdychám: ale nenj kdoby mne
potèſſil, nybrž radugj ſe w bjdách mych.

(z Kapitoly **II.**) O gak huſtym Oblakem
prchliwoſti ſwé přikryls mne Pane, ſlawu
naſſj zhodiw z Nebe na Zem! Wdeřils námi
o zem, w potupus wwedl Krále s Knjžaty.
Odtrhls od nás gako od Zahrady plot wſſe=
liké ochrány, zkazyls wſſecky Stánky, náſſe,
w zapomenutjs wwedl Slawnoſti náſſe.
Starſſj mezy námi wſadiwſſe ſe na zemi mlčj,
prachem poſypagj hlawy ſwé: wſſickni pak
oſtatkowé zwěſſugj hlawy ſwé. Nebo weli=
ké geſt gako moře potřenj náſſe, nenj kdoby
nás zhogil. Pohleď Hoſpodine, a popatř
komus kdy tak wčinil? Syny mé ktereż ſem
na rukau pěſtowala, a wychowala, Nepřj=
tel můg dokonce zhubil.

(z Kap. **III.**) Każdy z pozuſtáwagjchch
muſy byti gako Muž okauſſegjch trápenj od
metly rozhněwánj Božjho, wwedený do
tmy, obkljčený hořkoſtj, ſewřený řetězem.
Křičjme: Pán zacpáwá wſſi: ſytj nás hoř=
koſtmi, opoguge pelynkem, wráž nás do
prachu:

prachu: aż y řjkáme, Zhynula nadĕge ktera-
uż ſme měli w Hoſpodinu. A wſſak roz-
wažugeme, že welikė geſt miloſrdenſtwj
Hoſpodinowo, že ſme dokonce newyhynuli:
nepřeſtáwagj zagiſte ſlitowánj geho, ale ſe
obnowugj każdėho gitra; Nebo přewelikà
geſt prawda geho. Dil můg geſt Hoſpodin,
řjkà Duſſe má: Protož nadĕgi mám w něm.
Dobrỳ geſt Hoſpodin očekáwagicỳm na
něg: duſſem hledagicỳm geho. Dobře bu-
de trpĕliwĕ ſe magicỳm w tom co nà koho
ſkládà Hoſpodin, dáwage do prachů vſta
ſwà ażby ſe vkázala Nadĕge. Nebok Pán
nezamjtà na wĕčnoſt: nỳbrž ačkoli zarmu-
cuge, wſſak ſe ſlitowáwà, wedlė mnożſtwj
miloſrdenſtwj ſwėho. Z vſt Negnỳšſſiho
zdali nepocházỳ zlė y dobrė? Pročby tedy
ſobĕ ſtỳſkal člowĕk żiwỳ, nad kázni za hřj-
chy ſwė? Ohledugme radĕgi ceſt ſwỳch, a
nawrakme ſe aż k Hoſpodinu! Pozdwihug-
me ſrdcỳ y rukau ſwỳch k Bohu ſylnėmu w
Nebe, řjkagice: Myk ſme ſe zpronewĕřili, a
zpurnj byli, protož neodpauſſtjš, ſtihàš nàs,
morduješ, neſſanuješ. Obeſtřels ſe Obla-
kem, aby k tobĕ nemohla proniknauti mo-
dlitba. Za ſmeti a powrhel położils nàs v
proſtřed Národů; Gàma potkala nàs,
Spuſſtĕnj a ſetřenj. Dči mė ſlzỳ bez přeſtà-
nj proto że nenj żàdnėho odtuſſenj; Ażby
popatřil a ſhlédl z Nebe Hoſpodin. Řekl
ſem, Gižt geſt po mnĕ! A wſſak gmėno twė
wzỳwàm Hoſpodine: Slyš hlas můg, ne-

Digitized by Google

zacpáweg vcha ſwého před wzdychánjm mým. Wjdjš bezprávj kteréž mi ſe děge: dopomož mi k ſprawedlnoſti!

(3 Kap. IV. w. 26.) Twář zůřiwá Hoſpodinowa rozpthlila nás: my wſſak až do vſtánj očj ſwých hledjme o pomoc ſobě neproſpěſſnau, zřenj magice k Národu nemohauchmu wyſwoboditi. Přibližilo ſe ſkončenj náſſe, doplnili ſe dnowé naſſi, přiſſlo ſkončenj náſſe. A wſſak neradug ſe ze mne dcero Jdumeyſká: nebo y k tobě přigde Kalich, opigeš ſe, a obnažjš ſe. Ty pak dcero Syonſká daufeg! nebo když wykoná při tobě kázeň Bůh twůg, nenechá tě w rozpthlenj twém.

(3 Kap. V.) Rozpomeň ſe na nás Hoſpodine, popatř, a wiz pohanění náſſe. Dědictwj náſſe obráceno geſt k cyzým: Syrotey ſme včiněni. Y na hrdle ſnáſſjme protiwenſtwj: kwaltugeme ſe bez odpočinutj. Podáwáme tu y tam ruky ſwé, chlebem aſpoň naſyceni bhti žádagjce. Otcowé náſſi hřeſſili, a giž gich nenj: my pak treſtánj gefſtě neſemé. Wmdlewá ſrdce náſſe, zatmjwágj ſe Oči náſſe pro horu Syon, že zpuſſtěna geſt.

2. Ty Hoſpodine na wěky zuſtáwáš, Stolice twá od Národu do pronárodu. Proč ſe na nás na wěky zapomjnáš? Proč za tak dlauhé časy nás opauſſtjš? Obrať nás k ſobě Hoſpodine, a obráceni budeme: obnow dny náſſe gakž byli za ſtarodávna! Nebo zdali wſſeligak zawržeš nás? Zdaž ſe dokonce hněwati budeš?

Odpo=

Digitized by Google

Odpowěd Božj v Amosa Kap. 9. 14.

Ag dnowé gdau, dj Hospodin, že přiwedu zase zagatý Lid swůg, a wystawěgi Města zpusstěná aby w nich bydlili. Y sstipjm ge w Zemi gegich, že nebudau wykořenění wjce z Země swé, kterauž sem gim dal, prawj Hospodin Bůh twůg.

Pjseň opusstěné Cýrkwe (z Žalmu 74.)

(K. XI. w Welikých Pjsnjch.)

Hospodine proč odmjtáš, lid znagjch gmého twé, :,: A tak zůřiwě se hněwáš, na owčičky pastwy swé? R° Pomniž že sy ge shromáždil, a od starodáwna dobyl, za dědictwj wywolil.

2. Nezapomjnegž se na nás částku swého dědictwj, :,: Ani na tu prawdu swau w nás, z Krystowa včastenstwj: R° Spomoz, potlač nepřjtele, Swatynj twých russitele, nechť gest potřjn od tebe:

3. Neboť twogi protiwnjcy, wůli swau prowozugj, :,: Přjsnj, řwaucý záhubnjcy, domy twé posskwrňugj: R° Okrasy gich wyraubali, čistotu služeb odgali, modlářstwj swé wzdělali:

4. Ohněmť zlosti swaté Syně pálj řád twůg russjce: :,: Posskwrňugj twé Swatyně, proti wjře činjce: R° W srdcyť swém řjkagj směle, Oh, napořád wyhubmež ge: takť se wsse od nich děge.

5. Gižť y mnohé po kragině, zbory twé potupili, :,: Prowodic swau zlost rozličně, služby twé zastawili: R° Znamenjť swých newidjme, kazatelů neslyssjme, k službám twým nechodjme.

6. Ach Bože dokudž twé swaté gména bude rauháno, :,: Od Nepřátel to což prawé bude potlačowáno? R° proč prawicy swau zdržuges, a lůna swého gi nezwedes: protiwnjků neztresces?

7. Wssak gsy nás Král od wěčnosti, wssecko drže w swé ruce, :,: Pomniž gaké protiwnosti, činiti smj ten zhaubce, R° Nedegž mu wjce sskoditi, hrdličky twé w moch mjti, gména swého tupiti.

8. Rozpomeň se na wmluwu, wida swých pohubenj, :,: Spomoz lidu sauženému, ať by wzdáwal chwálenj, R° Nebhwegž žádný zahanben kdož gest pro tebe zarmaucen, buď tebau wysswobozen.

9. Powstaň Pane a weď při swau, proti zlostným ruhačům, :,: Pomni na řeč gich neprawau, odplať swým posměwačům: R° Nebť se w tom wic rozmáhagj, ó ať kázeň twau poznagj, twogi obranu magj.

Nařkanj opusstěné Cýrkwe (K. VI. w Kancyonálku T. IX.)

Taktoť smutně nařka Chot Krystowa milá; Ach gak sem opusstěná, a přjliš welmi sau-

mi ſſaužená, od nepřátel mnohých, přewelmi vkrutných, w gichžto ſrdcy neni žádné ſlitowánj.

2. Ach gak ſe gk rozhněwal, ten genž mne milowal, cožť mám giž včiniti, a kam ſe truchlá, podjti? Neb mi nic neřjká, ani ſe ozhwá, tak ſe vkazuge, gak ſlyſſet nechtěge.

3. Gák nemjnjm přeſtati, ku Pánu wolati, známk geg miloſtiwého, rozwažugjc ſkutky geho, w nichž zgewoval ſwau moc, ſwým dáwage pomoc, wěřjm žek vſlyſſj, mne ſmutné potěſſj.

4. Powſtaň, powſtaň můg Pane, ſylnék geſt twé ráme, od wěku zdáwna známé, gimž s přemáhal Reky ſlawné: Krále Egiptſkého, welmi vkrutného, wlnami mořſkými, přikwáčils hroznými.

5. Tus ty ſwau mocnau rukau, y hlubokoſt mořſkau, w ceſtu ſuchau obrátil, ſwobodu zaſe nawrátil Lidu ſſauženému, k tobě lkagjcýmu, dal ſy wyproſſtěnj, z tězkého wězenj:

6. Nebs ſlyſſel gich vpěnj když gſauce w ſauženj, ze wſſech měli ſtran bjdu, za ſebau nepřátel ſylu, a ſkály po ſtranách ceſtu w mořſkých wlnách: wſſak k gegich wolánj, včinils ozwánj.

7. O ſlyſſiž také nynj, mnohé mé kwjlenj, w němž vſtawičně trwám, potěſſené chwjle nemám dokudž hlaſu twého, tak žádoſtiwého, nevſlyſſjm mjlé, nynj této chwjle.

8 Ay w tomto nařjkánj, truchliwém wolánj, Choti ſwé ſe ozhwá, Spaſytel gegi ſakto řká:

kto řka: Proč wzdychás bolestně, wolagic žalostně? z twého potlačenj, budeť spomoženj.

9. Nechtěg sobě zaufati, ani se lekati lidj zlostných neděs se, nikoli neopustjm tě: nebť na tě wždy patřjm, prosby twé naplnjm, když tebe nawsstjwjm, twé truchlosti zbawjm.

10. Když budeš při mně stálá, y pročby se bála člowěka smrtedlného, na swětě wywýsseného? Neb on gako seno, když bywá sečeno, na zemi wpadne, a tudiž wswadne.

11. Y proč se geho lekás, zdaž w paměti nemás, Včinitele swého, Ochrancy přelaskawého? kdožkoli tě rmautj, wjcť nemůž sskoditi, než co mu dopustjm bych tě očistil tjm.

12. Gá gsem sám ten mocný Pán, genž wssecko w moch mám, y Mořemť pohybugi, a wlny geho wzbuzugi, Země základowé, rozličnj tworowé, gsau skutkowé mogi, w swém bytu mnau stogj.

13. Tobě pak nád to wjce, podáwám prawice, čině sliby přehogné, že budeš w stjnu ruky mé. Wssak to sem powěděl, aby každy wěděl, že tě sobě wážjm, gako oka chránjm.

14. Protož zlostnjť shladiti, nemůž tě pocitjti, ani sskodně raniti, budeš radostně mluwiti, prchliwost že zlého, tebe rmautjchho, zahyne giž w swůg čas, ty pak powstaneš zas.

15. Z této dobrotiwosti, slibů pochotnosti, wděčněť Páne děkugi, neb gsau skála mé naděgi w tomto zde bydlenj, w němžto pokussenj, mnohá sem tam chodj, žeť mi newsskodj:

16. A gsauc

16. A gſauc tak potěſſena, buduť záchowána, a potom přiwedena, kdež geſt má ſtkwaucý koruna, w nebeſké radoſti tamť mne Pán w ſlawnoſti, zdáwna očekáwá, Chot, milý, a Hlawa.

17. O proſýmť milý Pane, to tak ať ſe ſtane, gakž ſy ſe ke mně ozwal, aby mne wždy ochraňowal: weda po ceſtách ſwých, a neváže mdlob mých, choweg wždy w miloſti, ažť přigdu k ſlawnoſti.

Wolánj duſſe těžkoſtmi ſewřené k Bohu Saudcy.

Buď Bože můg ſám Saudce, a wykořeň mé zhaubce! Znáš mé tagnoſti, znáš y boleſti, Hoſpodine z wýſoſti. Wygew, wýgew ſe giž bezbožným k ſaudu gako wjř z praudu, gako wjr zpraudu.

2. Stráže žiwota mého, wytrhniž mne od zlého: Znáš mé tagnoſti, znáš y boleſti, Hoſpodine z wýſoſti. Komuž twá miloſt přitomná býť ráčj, ſpanile kráčj, ſpanile kráčj.

3. Proč pak Srdce mé wadne? zdaž Swědomj mé padne? po ceſtě ctnoſti kráčjm s ſnažnoſtj, Hoſſpodine z wýſoſti. Potěš, potěš mne žižniwého ſebe, Dennice z Nebe, Dennice z Nebe.

4. Nebť w tebe cele daufám, že ſáms ty wěře můg Pán, Stwořitel wěčný, Spaſytel wděčný, Wtěſſitel bezpečný. Ochraň, ochraň

chraň ponjženého ſwého Slauhy. wěrného, Slauhy wěrného.

5. Swau mne vwed na hůru do ctných Angelu Kůru, bych tě tam chwálil, zlého se wzdálil na Cytaře tě ſlawil. Potěš, potěš mne ſauženého Kryſte! deg Srdce čiſté Swědomj giſté. Amen.

Farao Lid Božj honě
Stratil Wogſko Wozy, Koně:
Naděgi mage w Hrdinách
Dctl ſe s nimi w hlubinách.
Stůg Tyrane, ſtůg! wiz a ſlyš,
Dctneš ſe y ty tam, nez zwjš.
Ty pak wěrný Izraeli
Strog ſobé Pjſeň weſelj!
Gak gen přegdeš bjd ſwých Moře,
Stratj ſe wſſecko twé hoře.
Vzřjš Egiptſké po březých
Rozmetané, w haufich mnohých.
A pak Pjſeň Mogžjſſowu
Wezma, Pjſeň Beránkowu (Zgew. 15. 3.)
W Zwuku Harff budeš plésati,
Miloſrdenſtwj hlásati (Žal. 89.)
A tu wſſickny, welcý, malj,
At giž wěčně Boha chwálj.
(Nebo na wěky trwá miloſrdenſtwj geho.
Žal. 117.)

Digitized by Google

Koruna Newwadlá
Mučedlnjkůw Božjch Cžeſkých.

To geſt:

P r a w d' i w á
Správa o Pobožném ſe k Smrti připrawowánj Wěrných, a při Pra-

wdě Božj ſtálých Czechůw: Kteřj pro zaſtáwánj Cti a Sláwy Božj, a Náboženſtwj pod Obogj od Kryſta Pána nařjzeného, a ſwobod Zemſkých, 21 Junij, Léta 1621. w Starém Městě Pražſkém Žiwoty ſwé wynaložili, a s welikým potěſſenjm, a s znamenitau podiwnau a Srdečnau Horliwoſtj a chtiwoſtj k Smrti ſe Pánu Bohu oddáwali. Sepſaná wěrně a prawdiwě od toho, kteréž toho přjtomen byl, a wſſeckno widěl a ſlyſſel.

W Zgewenj Sº Jana w Kap. 2, w. 10.

Buď wěrný až do ſmrti, a dám ti Korunu Sláwy.

W Hiřberku,
v Jana Samuele Landolta.
MDCCCXLIV.

Digitized by Google

K Židům 13, v. 7.

Zpomjnegte (ó wěrnj Czechowé na Wůdce waſſe, kteřjž (zaſtáwali) Slowa Božjho: gegichžto gakỳ byl cỳl, obcowánj ſpatřugjce, náſledugteż gegich wjry: Nebo moha pochlebenſtwjm proti Zákonu Božjmu žiwot čaſnỳ zachowati; raděgi ſmrt podſtaupili (gako onen Eleazar 2 Mach. 7.) nežliby proti Zákonu Božjmu, což na wěk gegich ſtarỳ neſluſſelo, oſſemetně ſe měli. Protož zmužile pro Prawdu a Obhagowánj Zákona Božjho dokonali žiwoty ſwé, nemilowawſſi Dyſſi ſwých až do ſmrt: a tak y Mládencům a Potomkům ſwým přjklad dobrỳ pozůſtawili, aby ochotně a hrdinſky přjčinau Zákona Božjho (bogowali) a Smrt podnikali.

Digitized by Google

Dyž gſau ti Poctiwj, Wzácthj, Vrozenj, Včenj, a Bohu wěrnj, y wři Prawdě Božj ſtálj Pánj Čechowé, kteřj na Hradě Pražſkém ſwá Wězenj měli, 19. **Junii,** Léta Páně 1621. Odſauzenj byli k ſmrti. Toho ſobě žádali ti, kteřj z gednoty Bratrſké byli, aby gim dáni byli Správcowé gegich: Druzy pak, kteřj byli z Rádu Pana Adminiſtrátorowa, gednomyſlně žádali za Kněze Jana Roſacyuſa Hořowſkého, toho času Správcy Cyrkewnjho v Swatého Mikuláſſe w Menſſjm Městě Pražſkém, a **Aſſeſſora,** Konſyſtoře pod Obogj přigimagjcych. Y bylo těm, kteřj byli z gednoty Bratrſké odepřjno, tak, že dwa totiž: Pan z Budowa, a Pan Otta, bez poſluhowánj Swátoſti Welebné vmřeli: Wſſak gakž gſau y ti welikau důwěrnoſt ku Pánu Bohu měli, a Nebeſkym Žiwotem w Kryſtu Pánu ſe potěſſowali: o tom ſe niže dolożi. Ale druhym, gegichž gména gſau położená w pořádku ſwym dolegi, powoleno bylo, aby ſwrchu pſaného Kněze

Digitized by Google

Jana, k ſprawě Swědomj, a ku posluhowánj Swátosti, y ku potěssenj proti Smrti wžiti mohli. Y bylo wzkázáno dolů k Swátému Mikuláſſi od Pani Pruſkowſky, tuhé Papeženky, Stregny Pana Kaſſpara Kapljře z Sulewic, že gi Knjže z Lichtenſſtegna powolil, aby Kněz Jan Roſacyus mohl na Hrad Pražſký giti, a s těmi Pány ſwatými promluwiti. A w tu chwili, když giž na sebe Kněz Jan Plášſk wzal, a prácy wážiti chtěl, přiſſlj poſelſtwj y od ginych, s podobnau žádosti.

Ale poněwadž toho dne Sobotnjho, genž byl 19. **Junii**, to powolenj giž k wečerau se stalo, nebylo možné wſſech toho dne nawſſtiwiti: proczež toliko Pana Kaſſpara Kapljře nawſſtiwil, s nim obſſirně promluwil, a ginym, že na druhý den wſſecky chce nawſſtiwiti, a gim Slowem Božjm, a Swátosti Welebnau rád slaužiti, wzkázal. Kterežto, když nawſſtěwoval, a s njmi podlé powolánj swého pracoval, co sau promlauwali, a gak se k smrti zhotowowali, gá gsa přjtomen tomu wſſemu toho sem bedliwě pozorowal, a to w poznamenánj wwedl, pro památku a ku potěssenj Potomkům wěřjcym; aby wěděli, že ti Wzáctnj Slaupowé Země Českė, Heroitſky a zmužile zemřeli: ne pro ňáká Zlosynſtwj, ale pro slávu Boži, a zaſtawánj Prawdy Slowa Zákona Božjho, Prywilegij a swobod,

Digitized by Google

bod, proti nátiſkům Antykryſtowým. A předně tuto položjm o Panu Kapljři.

Když ſme na Hrad Pražſký 19. Junii, ku Pánu Kaſſparowi Kapljři přiſſli, s pláčem nás přiwjtal, a ta ſlowa promluwil:

Hle gá nebohý Starec, dáwno ſem mého milého Pána Boha proſyl, aby mi miloſtiw bhti, a mně s timto ſwětem rozlaučiti ráčil: Ale neſtalo ſe toho, nebo chtěl Pán Bůh abych také w ſwé ſtaroſti Swětu za diwadlo, gemu pak za Sláwu byl, a pro zaſtáwánj Sláwy a Prawdy geho tu Smrt, kteráž (wěřjm geho miloſti Božſké,) drahá bude před obličegem geho, abych podſtaupil: Kterážto Smrt, ač wwſſem bude potupná a ohawná, wſſak bude před Bohem ſlawná. A tu Kněz Jan Roſacyus s nim ſe poſadil, a geho těſſil, aby měl w Panu Bohu ſwé potěſſenj, nabo že wždy na to každému přigiti muſy, aby wmřel: Ale poněwadž to zná, a wyznáwá, že pro nic zlého, než pro Sláwy a Prawdy Boži zaſtáwánj wmře, to že od něho rád ſlyſſj: A aby ſtálý a trpělliwý w tom byl, že geho napomjná: Nebo, že ne ten, kdož začne Božj Cti zaſtáwati, ale ten, kdož w tom ſetrwá, a ſám ſobě ſe opjrá, duſſj ſwau na Smrt wydá, Slawnau Korunau w Nebeſých poctěn a korunowán bude. A tu doložil: že proſý Pána Boha, a připowjdá ſe za něho, y za giné wěrné modliti, dokud duſſe gegich w těle zůſtáwati bude,

abỳ ge milostiwỳ Pán Bůh potěssenjm Ducha Swatého dařiti, posylňowati, zmužilé a vdatné činiti ráčil, aby se tè smrti nestrachowali, nýbrž gi rádi podstaupili, a žiwotem wěčnỳm se w gistè naděgi dauffánliwě vtwrzowali.

Tu Pan Kapljř podękował, a za Modlitby Swaté, y za wyslyssenj Spowědi, za Swaté Rozhřessenj, y za posluhowánj Swátosti Welebnau žádal: Což wsse měl zaslibeno, a toho do rannjho času odloženo. Mezy tjm, wyprawowal Pan Kapljř o swém žiwotu: že ačkoliw z mladosti také rád Swětu s dobrỳm Towarỳšstwem slaužil, a to k wůli ginỳm, že často činiti musyl. Ale chwálil Pána Boha, a řekl: Ale bohdá chwála milému Pánu Bohu, wždycky sem Pánu Bohu mému milému, Králům a Pánům mỳm, y Wlasti mè, Wjřu a dobré Swědomj zachoval, Čtyrem Cỳsařům sem slaužil, a wždycky wěren nalezen byl: Nynj pak, že mám takowau záplatu mjti, Bohu to poraučjm, kterỳž sprawedliwě Sauditi bude, a kterỳž wj, že gsem gá w tom we wssem, což se tu dálo, swè Slávy, ani Bohatstwj newyhledáwal: Ale když sme giž nemohli snásseti pro čistè Náboženstwj Krystowy, nátisku a protiwenstwj, a pohrůžek, au nás giž prwé y tak byli k smrti odsaudili Pfanjm Cỳsařskỳm, musyli sme se opřjti, a Slávy Božj zastáwati. Nebo wolili sme sobě

sobě raděgi zemřjti, zastáwage Prawdy Bo=
ži, nežli ke wssemu giž wjce mlčeti, za neg=
horssi Kacýře slauti, Bohu nesmjti wolně
slaužiti, žiwu býti tak bjdně a potupně na
swětě. A, že pak nám na to přicházý, aby=
chom pro tu horliwost, kterauž sme k Bohu,
a Prawdě geho swaté měli, zemřjti: Wůli
Božj w tom poznáwám, kterýž mne w těch=
to časých poslednjch, y ginė mė milė Towa=
rysse, o nichž tu nadėgi mám, žek se takė k tė
smrti strogj pobožně, k tomu obral, aby=
chom Krwj nassi ozdobili Prawdu ge°, a s
pečetili stálost nassi, děg se wůle Božj. A gi=
stě, ačkoliw po tė Wýpowědi tělo počalo se
lekati: Ale z milosti Božj, Chwála Bohu
mėmu, giž se nic tė Smrti nelekám, když
sem gen wás dostal, který mne Slowėm Bo=
žjm potěssite, a w mė Wjře skrze posluho=
wánj wečeře swate Krystowy posylnjte. Tu
odpowěděl Kněz Jan:

Můg milý Pane Kapljři, negbezpečněg=
sjjk gest wěc we wssem wůli Božj se podda=
ti, nebo gistá gest, pewná, dokonalá: kte=
rauž, že y wy w Smrti, kteráž giž we dwe=
řjch gest, poznáwáte, dobře činjte: We zlem
zagistě, totiž w hřessenj, Wůle Božj nenj:
ale w pokutách pro hřjchy gest Wůle Božj.
Wy pak, že se k hřjchům znáte, že gste se ta=
kė Swětu propugčowali k wůli Towarys=
stwu, tot owssem dobře činite: nebo Sed=
mkráte Sprawedliwý za den padá, a hřj=

chowé člowèka, y ti z newědomosti páchanj, nad to pak ſkutečně činěnj, pokut Božjch zaſluhugj: Gakž ſe David S. w Žalmu 19. za to modlil: Poblauzenjm (pry) Pane kdo rozumj? Protož y od tagných očiſt mne. A tak hřjchy proti Bohu y proti bližnjm činěné, wyznáwati gſme powinni: Gakž nás Duch Boži napomjná: Zpowjdegte ſe Pánu, nebo dobrý geſt, a na wěky trwá Miloſrdenſtwj geho. Ale .co ſe dotýče odſauzenj waſſeho k ſmrti, tu, že ſwým Swědomjm giſti gſte, že gſte tu nic ſwėwolně proti Bohu, ani proti Člowéku pro ſláwu a Bohatſtwj nebrali před ſebe: Ale pro zaſtáwánj Sláwy Boži, a Swobody w prowozowánj Náboženſtwj, tok při waſſem ſwědomj zůſtáwá: nebo wyk wjte, a y Bůh zná myſſlenj a ſrdce waſſe: nicméně y tu powinni ſte znáti Boži ſpraweblnoſt y láſku: Spraweblnoſt, že w té ſwé láſce, kterauž k wám dokazuge, a wás k tomu objrá, abyſſte (gakž prawjte) pro zaſtánj Cti a Sláwy Boži, a Náboženſtwj obhagowánj, Smrt podſtaupili: Také y ſpraweblnoſt ſwau oſwědčuge, a nedoſtatky hřjchů treſtce, poněwadž Pán Bůh, kterýmž chce wěčně dobře včiniti, zde Saud ſwůg s njmi začjná: zde hřjchy gegich y treſtce y odpauſſtj, a Krwj Kryſta Gežiſſe očiſſtuge. A protož dobrýk geſt wás aumyſl, Pánu Bohu hřjchy wyznati, Rozhřeſſeni Swatého doſáhnauti, y Swáto-

Swátosti Welebné požjwati: w čemž we wssem wám rád poslaužjm, wy zatjm s sebau w Saud wegděte, sami se skussugte, a Pánu Bohu winni degte, a těsste se, žeť wám milostiw gest odpustiti hřjchy, osladčj tu Smrt, a dá wám žiwot wěčný.

Tu Pan Kaplјř poděkowal, a ža tjm wyprawowal: Wzkázala mi (pry) má Stregna, že gest tomu wyrozuměla od Knjžete, Kdybych Milosti hledal, žeby mi žiwot byl darowán: wssak na ten spůsob, abych do smrti Wězněm zůstáwal. Ale gá sem wzkázal, že gá gim z takowé milosti děkugi, a že gá Božj Milosti hledám, a do mé smrti hledati mjnjm, proto, že sem proti Pánu Bohu zhřessil: Ale milosti Knjžete žádati nemjnjm, nebo sem proti němu nic nezhřessil: A kdybych milosti hledal, dalbych se winen gakobych nětco zlého včinil, a té smrti hodně zaslaužil. A také, co mi to gaké milosti podáwagj, abych žiw byl, a Wězněm do smrti zůstáwal: Y wssak gest mi lépegj wmřjti, než se w wězenj trápiti: Gá bez toho dáwno žádal Pána Boha, aby mne z tohoto swěta pogjti ráčil. Giž mám wěku swého Dsmdesáte a Sest Let, tak že mi se sprawedlivě na tom swětě bjdným stýská: Gjmli co, newjm dobréli gest: Pigjli co, newjm, Wjnoli, či Piwo pigi, žadného kosstu ani chuti nemám. Sedjmli, stýská mi se, ležjmli, stýská mi se. Choditi pak hned naprosto nemohu, gen

kde mne odwedau, anebo na berličkách se odnesu: A kdybych dále Wězněm ostáwal, newjm daliliby mi auprawu gisti a pjti, anebo Služebnjka, kterýby mne opatrowal a ossetřil. A kdybych nynj ty smrti podniknauti, a toho, že sem Sláwy a Prawdy Božj zastáwati a obhagowati pomáhal, tau smrtj potwrditi nechtěl, snadby na mne Bůh Slak, a nebo ňákau nemoc dopustiti ráčil, žebych se sám mrzel, a smrti na sebe žádati musyl: A nad to newjm měllibych potom takowau mysl horliwau a důwěrnau ku Pánu Bohu mému, gako nynj chwála Panu Bohu mám, tak, že se tè smrti nic nebogjm. O milosti Božj, že mi pro Smrt swého milého Syna milostiw gest hřichy odpustiti, a dussi mau, gak ta ssediwá Hlawa má z mne spadne, do nebeské Radosti wzyti ráčj, sylně a nepochybně wěřjm. A protož, když oni prawj, že sem smrti zaslaužil, a že mám wmřjti, we Gméno Božj nechť wmru, děg se wůle geho Swatá. Za tjm poněwadž gjž wečer byl, a bránу zawjrati měli, Kněz Jan gesstě potěssiw Pana Kapljře, Pánu Bohu ho poručil, a odessel.

Na druhý pak den, to gest 20. Junij, genž byl den Páně Nedělnj, Služby Božj Kněz Jan gednomu pohostinnému Knězy konati w Swatého Mikuláse poručil, a sám semnaů a se Zwonjkem a s Syny swými na Hrad Pražsky hned po Páté hodině na půl Orlogi ssel,

gi ſſel, a předně zaſe ku Panu Kaſſparowi Kapljři, kterého ſme giž připraweného a očekáwagjcýho nalezli.

Toto pak geſt podiwenj hodné, že měwſſe rozdjlná Wězenj, na prwnj Otázku Kněze Jana gednoſtegnau odpowěddali: geſtliže geſt ſlowo bylo rozdjlněgſſi, wſſak ſmyſl gednoſtegný. Otázka pak na wſſeckny byla prwnj tato činěná: Znagili to w ſwém Swědomj, že gſau ſprawedliwě k tě ſmrti odſauzenj? Na to odpowěděli pan Kapljř: Pan Bohuſlaw z Michalowic, a Pan Prokop Dwořecký: Můg milý Pane Otče, kdybychom to w naſſem ſwědomj poznáwali, že gſme původowé těch zlých wěcý giſtěbychom ſe winni G. M. C. prwé byli dali, a miloſti hledali: Ale wiť to Pán Bůh, a geſt to giž známé wůbec wſſem, y tau Apologij ſepſanau geſt prokázáno doſtatečně, gaky nátiſky ſtrany pod gednau, nám pod Dbogjm činili: nás za horſſj nežli Židy měli, nic nás ſobě neważili. Koſtely bořili, zawjrati dali: Mágeſtát na ſwobodné prowozowánj Náboženſtwj zruſſiti, a ſummau Prawdu Boží wywrátiti vſylowali. A když gſme ſe Stawowé w Kollegi shledali, Pſánjm Cýſařſkým, kteréž ſami zde na Kancellářj kopirowali, nás k pokutám hrdelnjm odſaudili: Tak že muſyli ſe Stawowé opřjti, a nás podlé giných za Dyrektory wolili. Naſſe pak předſewzetj nebylo giné, než abychom Slá-

wy Boži, a Swobody w Náboženſtwj, y Prywylegij naſſich zaſtáwali a obhagowali: Ale, že ſme přemoženj, a k ſmrti odſauženj, widjme, že Bůh chce, abychom té horliwoſti a ſtáloſti při Wjře pod Obogi, y ſmrtj ſpečetili. A protož ginácze nemůžeme toho w ſwém Swědomj nagiti, než, že gſau pod Gednau těmi wſſemi wěcmi zlými winni. A pro tu také přjčinu když gſme obwiněni byli, nechtěli ſme padnauti a miloſti hledati, abychom Člowěku té Cti, kterau ſme Pánu Bohu dlužni, nevčinili, a na ſebe winny hodné ſmrti newwedli.

A ačkoliw nám mnohé Artykule čtli, a na nás ge vweſti chtěli, a wſſak my, o některých ſme gak živi ani neſlyſſeli. A protož na tom, že ſme w tom we wſſem ſamé Slávy Boži, a zaſtánj ſwobody w Náboženſtwj, a dobrého wlaſti wyhledáwali, a nic zleho při tom ani wlaſtnj ſlávy a bohatſtwj neobmegſſeli, rádi chceme vmřjti: Wkáže to ten Sprawedliwý Saudce w Den Saudný, že ginácze nenj. A wěřjme Pánu Bohu, že Smrt naſſe bude ſmrt Mučedlnická, a před Oblicegem Božjm drahá, pročež tim ſnažněgi poſpjchame vmřjti, a k hauffu Swatých Mučedlnjkůw připogenj býti.

Co ſe pak dotýče Dyrektorů z Měſtanů, též na tu Otázku odpowěděli takto: Pan Kryſtoff Kobr: Gá na wětſſim díle od Wyšſſich Pánů Dyrektorů w Kommiſych poſylán

sylán sem bywal, a co se hlawnjch wěcy dotýkalo, toho sem se nemnoho dotýkal.

Pan Jan Ssultys, Prymás na Horách Kutnách: Gá byl Nemocen, wjce než čtwrt Léta sem w Dyrekcy nebywal, a co mi gaky Artykule čtli, o tom sem nic naprosto newěděl.

Pan Maximilian Hosskálek, Prymás Žatecký: Gá za přjčinau nemocy mé Manželky, také mnoho Tyhodnů w Praze nebyl, také newjm co se gest dálo: a zwlásstě co se tkne toho ňákého Psanj, o kterém prawj, žebychme Turka vwesti do Křesťanstwj chtěli. O tom Bůh wj sem nic newěděl, a newjm. Ti tři byli w gednom Pokogi. A naposledy wssickni tjm řeč swau zawjrali; že co sau koliw w tom Dyrektorstwj činili, wsseckno gegich mjněnj bylo, aby Cti á Slávy Bozj, a Swobody w Náboženstwj, y dobrého Wlasti zastáwali: A poněwadž pro to dobré mjněnj magj vmřjti, že se w tom Pánu Bohu poraučegj, a rádi vmrau, věda, že gsau nic zlého nečinili: Gest to wssem známé, že gsau pod gednau toho wsseho přjčinau, což vkáže Pán Bůh w den Saudný.

W druhém Wězenj zůstávali Pan Walentjn Kochan, a Pan Tobiáš Ssteffek, ti k Otázce nad oznámené za odpowěd dali toto:

Pan Kochan, Můg milý Pane Otče, Co se mé Osoby dotýče, wjte, že na mne wždycky

pod Gednau Dko měli, od toho čaſu, gak ſem ſe ſprawedliwě ozwal při wolenj Krále Ferdynanda, že nám na Pány Slezáky a Morawany ſluſſi dáti pozor, a pro to ſem s potupau z Auřadu byl ſwržen. Tak ſe dálo a děge, že žádný Auſt neſměl a nemohl otewřjti, a o wěc dobrau ſe ozwati, tak daleko Antykryſt nás ſe zmocnil. A co ſe dotýce wěcy zaſſlých ſami Papežency toho ſau původowé: nebo nás pod Obogj do konce chtěli potlačiti. Gá, že ſem Dyrektorem byl, co na mne wzloženo bylo, to ſem ráď pro Slámu Boží, a Prawdu geho ſwatau činil, a pro tu Slámu a Prawdu geho, kteréž ſem zaſtáwati pomáhal, ráď wmru: A ſem tjm giſt, že mne můg milý Spaſýtel, Korunau Mučedlnickau obdařiti a ozdobiti ráčj.

Wás tehdy můg milý Pane Otče proſým, že mne podlé giných Panů Towaryſſů, Autrpenj Kryſtowých, w Wjře fliby Božjmi, a poſlauženjm Swátoſti Wečeře Kryſta Pána poſylnjte.

Na to odpowěděl Kněz Jan: Můg milý Pane Kochane Áčkoli wjm, že gſte ſe poſawád ſprawowali Správcy Cýrkewnjmi z Gednoty Bratrſké, nicméně, poněwadž ke mně a k ſlužebnoſtem Swatým Cýrkewnjm důwěrnoſt máte, ráď waſſj žádoſt naplniti hotow ſem. Tu Pan Kochan poděkowal, a dále obſſirně a pěkně mluwil o zgednocenj Panů Stawů Králowſtwj Českého, kterak

kterak geſt ſe těžce ſtalo proti naděgi a wůli Papeženců, kteřj rozdwogenjm Ewangelitſkych Stawůw, překážku činili Mageſtatu na ſwobodné prowozowánj Náboženſtwj. Ale, když ſe mezy námi ſtalo sgednocenj, podlé kterého ſme Mageſtátu doſtali od G. M. C. Rudolffa, proto z žáwiſti pod Gednau Biſkup s některými Nepřátely naſſimi, protiwenſtwj nám obmegſſleli, a ſtrogili: až ſobě toho dowedli, že nás k ſmrti přiwedli. A protož gák ſem ſobě toho sgednocenj Swatého wyſoce mnoho wážil, Správcy naſſimi pro řády kterýmž ſem zwykl, ſem ſe řjdil; o wás pak wždyckny ſem dobře ſmegſſlel, a ſmegſſljm, a pro to k správě waſſi Swědomj swé dŭwěrně poddávám. Co ſe pak ſmyſlu mého dotýče o Wečeři Páně, tak ſem ſmegſſlel a ſmegſſljm gak z tohoto Spiſu poznati můžete.

A tu podal Knězy Janowi, Kazatele Domownjho, a wkázal mu odpowěd na Otázku: Proč geſt Wečeře Páně wſtanowená? A za tjm nařjkal: ó kdyby wſſickni Stawowé na to ſgednocenj byli paměť a pozor lepſſj měli, gedni proti druhým z obogi ſtrany záſſti, kyſeloſti, zwláſſtnoſti, a domněnj zlého gedni o druhých nechali, nýbrž gak Knězj, tak y Polityčſſtj w ſwornoſti, w láſce, a w pokogi zůſtáwali, a ſobě raděgi weſpolek raddau y pomocý pomáhali nikdybychom tak dalece zawedenj nebyli. Ale Pán Bůh qui

non

non eſt Deus diſſenſionis, ſed pacis. 1. Koryn. 14. Spráwedliwě toto Králowſtwj pro newpřjmnoſt a roztržitoſti mnohých, treſtati ráčj.

Tu řeč Kněz Jan ſchwálil, a Panu Kochanowi Ruky poddal a k ſlužebnoſtem Cýrkewnjm, po wyſlyſſenj řeči P. Ssteffka s oběma přiſtaupil.

Pan Ssteffek. Gá ſem w Dyrekch byl, wſſak nemnoho ſem ſe čeho zwláſſtě w přednjch wěcech dotýkal: nebo mne nawětſſjm djle w Komiſych poſyláwali, když měli co negwětſſiho řjditi. A to nám caké, kteřj ſme byli z Měſſkanů Dyrektorowé přednj řjkáwali, že bez nás Dyrekch dobře mohla býti, kromě gen Pana Fruwegna. A tak co ſe dotýče wětſſjch wěch, Pán Bůh wj, žek ſem gá nic o tom newěděl, a ginák newjm, než, že Páni Stawowé dálegi nemohli snáſſeti křiwdy a nátiſků pro Náboženſtwj činěného od ſtrany pod gednau, tak, že ſau ſe muſyli opřjti: proček y gá: ačkoliw ſem té ſmrti, nezaſlaužil, wſſak že ſem Bohu y Wlaſti byl wěrný a Prawdy Božj zaſtáwati pomáhal, wmru rád: a wěřjm mému Spaſyteli, že mne k ſobě přigme do Nebe: widjk ten Pán wſſeckno co ſe děge. Ta ſlowa mluwil Pan Ssteffek s welikým pláčem, nebo náramně twář zarmaucenau, a myſl pokornau měl, a wſtawična wzdychánj a Očj k nebi pozdwihowánj od něho ſine ſpatřowali.

A to

A to na to, co o ſwém obſauzenj k ſmrti ſmegſſleli, oznámili.

Giž zaſe dále oznámjm, co tak obzwlá-ſſtnjho při poſluhowánj Welebné Swáto-ſti ſe dálo: Předně Panu Kapljři: potom třem ſpolu totiž Kobrowi, Sſultyſowi a Hoſſkálkowi, potom opět w giném Wězenj dwaum, totiž Kochanowi a Sſteffkowi po-ſluhowáno bylo: A potom Panu Dwoře-ckýmu, a potom Panu z Michalowic, y Manželkám těchto dwau; a naposledy Pa-nu Harantowi, a Panu Konec Chlumſkýmu.

Rád při tom znamenitý zachowán byl, Spjwánj pěkné, Napomenuti horliwé, Wyznánj hřichŭw ſrdečné, Rozhřeſſenj Swaté, a Potěſſené, Přigjmánj, Swátoſti Welebné wážné, tak že giſtě, gak w vſtech Kněze, tak y w poſlauchagjcých vſſjch, w ſpjwagjcých vſtech a wpřigjmagjcých ſrdcých, Ducha S^o přjtomnoſti přebýwánj, a djlo bylo patrně widětj a znamenati: nebo ačkoliw to S. poſluhowánj od ſſeſti hodin rannjch, až do dwanácti ſe protáhlo, a wſſak chwjle maličká nám přjtomným ſe zdála, a wſſech nás myſl y těch wogaku, kteřj češky wměli, tak wrauch ku poſlauchánj a ſpa-třowánj těch S. wěcý byla, žebychom do wečera ſobě při tom nepoſteſkli: a ne gen ti, kteřj češky wměli a rozuměli, ale y Němcy, kteřj nerozuměli, zſamého ſpatřowánj s plá-čem práwili: Ey giſti ſme tim, že tito ſau

Swatj

Swatj lidé, a milj Bohu, a dá gim Pán Bůh Sláwu wěčnau.

Když po Posluhowánj bylo Wſſickni Pánu Bohu děkowali, že geſt gim tak mnoho milosti prokázati, a gim potěſſenj Slowa Božiho, a požiwánj Swatostj Welebných ráčil dáti: pročež také wſſech, y těch, kteřj před přigjmánjm žalostiwau twář na sobě wkazowali, potěſſenějſſi myſl, a Twář weſelejſſi byla, wſſickni prawili: Nu giž hotowj ſme wwřjti, a přebýwati s Krystem. Přiď, přiď ó Pane Gežjſſi, a nechtěg meſſkati.

Obziwláſſtnj ſlowa giž po posluhowánj, tato byla mluwená: Pan Kapljř prawil: Můg negmilegſſi Pane Otče, gakož ſem Pánu Bohu poděkował, a na wěky Bůh dá gemu w Nebi budu děkowáti, že geſt mi wás, abyſſte mne Slowem Božjm potěſſili, a Swátosti Welebnau mi poſlaužili dal. Tak y wám děkugi, a wěřjm Pánu Bohu, žek wám to odplati, a chtjm to w swém ſrdcy, žek ſem s swým milým Pánem Bohem ſmjřen a wpokogen w swém swědomj: A protož, když mám pokog s Bohem, nedbám nic: aniž ſe co bogjm Člowěka: aniž giž gaká liboſt geſt má na ſwětě. Dauffánliwě s Dawidem Swatým prawjm: Ač Tělo mé y ſrdce mé hyne, ale Bůh geſt djl můg, y Spaſenj mé na wěky. Giž nemám na ſwě-

tě

tě načbych měl pomyſliti, gedinė na ty mė dwa malj Wnuky, wjm že do chudoby přigdau, a wſſeckno gim poberau, ačkoliw to wſſe po mė milė Ženě bylo. Gen proſým Pána Boha, aby ě wjře ſpaſytedlnė, a známoſti Božj wedeni byli. A w tom dal Knězy Janowi Poſtyllu Německau Mollerowu, a řekl: Proſým wás degte gi Pani Mandiče Mateři gegich, ať gi dochowá až Zdeniček doroſte: Nechť mu gi dá, ať mne a ſpoň má památku, nebo ſem do nj wlaſtnj rukau mnoho poznamenal: a nechť má ze mně přjklad ſtáloſti při prawdě Božj až do ſmrti: Wám ge po Pánu Bohu poraučjm: můžeteli co při nich včiniti, proſym wás včiňte: Ale wjm, že y wás naſſich milých Otců a Paſtýřů Duſſj naſſich bez pokuſſenj a ſauženj nenechagj: My na před, wy za námi. Ale Pane Bože ochraňugž wás pro Slávu ſwau, a pro naſſe milė Přátely: a nedegž ty litý Sſelmě Babilonſký do konce potlačiti Prawdy ſwė. Budeteli žiwi tak dlauho, napomjnegte mých Wnukŭw k bázni Božj, a ať ſe warugj co negwjcegi mohau, ſlaužiti Domu Rakauſkému.

Pan Dwořecký po poſluhowánj prawil: Můg milý Pane Otče, což geſt ten ſtarý Adam celau noc ſemnau zápaſyl, až ſem wſſecek w potu byl: Ale giž chwála milému Pánu Bo-

Digitized by Google

nu Bohu s pomocy geho Swatau Duch můg přemohl ta wſſecka pokuſſenj giž nynj znamenitė mám potěſſenj, a ſwědomj weſelė. Diwnė mi to pry wykládagi, že ſem wčera prawil gdauce od tė Wýpowědi: Záležili co tomu Cýſaři na mė hlawě, nechť gi ſobě wezme, a gá to y nynj opakugi: Nechť ſobě s námi zde ſwau wůli prowede, na duſſi nebude mjti a nemá žádnė mocy, giž ſe twė miloſti Wſſemohaucý Bože poraučim; přigmiž Duſſi mau pro Smrt Syna ſwėho k ſwė nebeſkė radoſti, a degž mi potěſſenj twėho Swatėho Ducha, ať bych ſe tė ſmrti nelekal, a bázni přjliſſnau mým nepřátelům přjčiny ku poſměchu nepodal. Ty gſy Pane Bože těſſil Swatė Mučedlnjky, wěřjm, že y mně poſylniti k tė ſmrti ráčjš.

Pan z Michalowic po poſluhowánj prawil: Wěřte mi Pane Otče, a Bůh geſt mi Swědek, aby mi chtěl Cýſař žjwot můg darowati, y me wſſecky ſtatky mi nawrátiti, a k tomu geſſtě Panſtwj weliké přidati, abych zaſe w Kancellářj při ſwėm Aufadu prwnėgſſjm byl, žekbych k ſobě toho nepřigal, a raděgibych ſobě wolil vmřjti: nebo gá wjm wſſeckỳ gegich tagnoſti, co a gak oni ſmegſſlegj, a zawřeli vſebe o pod Obogjch: Nebo kdybych žiw zůſtal, muſylbych ſe na hrozný tyranſtwj a ſauženj mých milých Přátel djwati: nebo byloli ge kdy zle w Králowſtwj Čeſkėm, to po naſſi ſmrti bude. Gá ſem

ſem gen žádal Pána Boha, abych mohl s nim Smlauwu obnowiti ſkrze Rozhřeſſenj Swaté, a požjwánj Swátoſti Welebné. A poněwadž mi giž k tomu dal přigjti, hotow ſem vmřjti, a raděgi dnes než zýtra, gen aby tu ten Poprawec byl, s potěſſenjm klekNu, a gemu tu Hlatou dám, Duſſi mau pak Pánu Bohu poraučjm, wěřjm, že gi pro rány Kryſta Pána w ſwé Swaté Ruce přigjti, a Sláwau nebeſkau obdařiti ráčj: Lépegi geſt mi s dobrým ſwědomjm vmřjti, nežli proti ſwědomj k wůli té Sſelmè Babilonſké nětco činiti, a žiwu býti. Wěřjm také, že y tělo mé, kteréž wezmè ſmrt ohawnau a potupnau, a poruſſenj, zaſe ſlawně od Mrtwých bude wzkřjſſeno a s důſſj ſpogeno, a do nebeſké ſláwy přiwedeno: wſſak na maličkau chwjlku ten žármutek pobude, ale wynahražowati ſe bude zaſe radoſtj wěčnau.

Pan Kryſtoff Kobr na mjſtě ginych dwauch, y od oſoby ſwé, pěknau giſtě Drach včinil, w nj Pánu Bohu y Otcy děkowal, a Pána Boha proſyli, aby Panu Otcy za tu prácy odplatil: Sami, žeby mu nětco rádi darowali, ale že gim po Wýpowědi wſſeckno pobrali. A, že tu byli dwa Synowé Kněže Jana, Samuel a Jan welmi pěkné požehnánj gim dáwáli, a wſſeho dobrého winſſowali. Podobně y Pan Kochan na mjſtě ſwým a Pana Sſteffka včinil.

Giž

Giž o Panu Krystoffowi Harantowi k Polčic, a o Panu Konechlumskym. oznámnjm.

Dožádali se také Pan Harant, o Pan Konechlumský, kteřj při Purgkrabstwj Wězennj měli, aby y gim poslauženo bylo Swátosti Welebnau.

A když sme přissli mezy ně, Pan Harant k Knězy Janowi řeč swau včinil s welikau žalostj ducha: Ach můg milý Pane Otče, y gá mám wmřjti, a newjm proč: Ty dwě přjčiny proti mně čtli: Gedno, že sem k Wjdni s ginými táhl, a w Wjdně ležel, a do Oken kde Cýsař byl, střjleti dal. Druhau, že sem prwé byw Přjsáhau zawázán, Presydenstwj Komory České na sebe wzal. Gessto co se prwnj wěcy dotýče, to od Dyrektorů pod stracenjm Cti, Hrdla y statku, na mně wzloženo bylo, a ne gen na mne, ale y na giné, kteřj také gako y gá táhnauti musyli. A že sem na sebe ten Aurad Presydenstwj wzal, komuž gest lépegi bylo gako Knězjm pod gednau: nebo gim gegich Deputáty zauplna sem wydáwati poraučel čehožby žádný syce giný byl nevčinil.

Ach to sem sobě na Domu Rakauském wyslaužil!

Pan Wyljm Konechlumský řekl: Gá můg milý Pane Otče pak hned naprosto newjm proč mám wmřjti? Položili mi tu přičinu,

činu, že ſem pry Knjžeti ž Gagrndorffu kunſſofftyroval, a zrazoval Zemi, a gá chudina chromý, hned mně z to nenj: a také gak ſem žiw ſem toho Knjžete newidel, ani newjm kdo geſt. Obelhal mně ſmyſſlenĕ Chuchelſký, Pán Bŭh rač mu to odpuſtiti, gá mu také odpauſſtjm.

Y byl při tom Pan Diviš Černjn, ten také prawil: Gá pak pry, mŭg milý Pane Pater, mám wmřjti, a wjm o těch wěcech tak mnoho gako ta ſtěna (okázaw na ſtenu prſtem) ona nic newj, gá také: Položili mi přjčinu, že ſem Stawy Králowſtwj Čeſkého Wogenſky do Zámku puſtil, a to mi Pan Purgkrabĕ Adam z Sſternberka poručil. A w Zřjzenj Zemſkém to za Inſtrukcý má Heytman Hradu Pražſkého, kdyby Král nebyl w Zemi, že ſe Hegtman we wſſem má ſprawowati Purgkrabjm Negwyššjm: podlé čehož gá ſem ſe poſluſſně k poručenj geho zachowal: Nebo když ſem ſe ho ptal, že ſliſſim, že tak ſylně Páni Stawowé na horu gedau, co mám činiti, mámli Zámek zawřjti? On řekl: Nezawjregte, nebo gſan naſſi milj Páni Přátelé. Což ſem gá včinil. Y geſtli že gá mám proto wmřjti, přednětby měl Pan Purgkrabĕ wmřjti.

Po těch řečech Kněz Jan, dal mjrnau odpowěd; že Pán Bŭh wſſecky wěcy zná a widj: pročež, když ginače býti nemŭže, aby Pánu Bohu ſwé wěcy poručili, a to což na

ně přicházý, trpělivě nesli: že gest Bůh Sprawedlivý, a sprawedlivj Saudowé geho: Ale v prostřed kázně a trestánj swého, že se smiluge a odpustj gim hřichy, y dá život věčný. A za tjm podlé pořádku dobrého, Služebnosti Swaté Oltářnj konal: Předně, napomenutj, potom Spowěd k otázkám wyslýchal, a Rozhrešenj Swaté gim dáwal, a potom y Swátosti Welebnau posluhowal. Y tu gistě bylo spatřowáno, že sám Duch Swatý djlo swé konal: nebo gako y v giných Srdce wssech lkalo k Bohu pro welikau Pobožnost, srdečnau horlivost a wážnost k Služebnostem Swatým.

Toto pak neslussj tuto mlčenjm pominauti: Pan Diwiš Černjn, ten ačkoliw bývval od mladosti pod Obogj, wssak před tjm včiněn byl pod gednau. Y ten owssem, žebyl prwé powědom řádů Swatých, pod Obogi přigimagjcých, ne méně, než tak gako tito dwa pobožnost welikau k swatým služebnostem prokázal, wedlé Pana Haranta stál, napomenutj s mysli pozornau bedliwě poslauchal, wzdýchal, k nebi slzawýma očima wzhljdal, když w napomenutj připomjnáni byli slibowé Božj, příklady Milosrdenstwj Božjho nad hřjssnými, hotowost Božj k smilowánj: když se o Swátosti Welebné mluwilo, že na nj chtěl Krystus Pán o Milosrdenstwj Boha Otce, a swých Zásluhách, Tělem y Krwj do swědčiti a w srdcých wěřjcých

řjcych ſkutečně ſwědčj: že kdo wěrj tomu kterýž gey poſlal na ſwět, nezahyne, a na Saud nepřigde, ale že (hned) z ſmrti přicházý do žiwota wěčného: Tu ſe w prſy wbodil rukau prawau, a hlaſem, krupěge ſlz z očj ſwých wypauſſtěge, zwolal: Y gá tomu wſſemu wěřjm, a s tjm wmřjti hotow ſem. Ta když ſlowa mluwil, Kněz Jan ſe pozaſtawil, a potom zaſe ſwau řeč konagic, Bohu za to děkowal, a nad tjm že geſt welice potěſſen oněm y k ginýmž že gim Pán Bŭh dal Towaryſſe wjry, oznamowal. Za tjm když Kněz Jan otázky činil na tyto dwa, ke wſſemu s njmi odpowjdal, z hřjchů ſe ſpowjdal, Wjru, že wěřj mjti w ſaměm Miloſrdenſtwj Božjm, a w Zaſluhách gedinėho Spaſytele Kryſta Gežiſſe odpuſſtěnj hřjchŭw, y žiwot wěčný wyznáwal, s njmi klekl, Spowěd Obecnj řjkal: Když ginýmž rukau wzkádánjm, Rozhřeſſenj Swaté dáwáno bylo, y on přiſtaupil, a hlawy ſwé naklonil, tak že y on Rozhřeſſenj Swatého doſtal, Odkudž ſme wſſickni ſaudili že také y Swátoſti Welebné požjwati bude.

Ale když, těmto dwěma poſluhowáno bylo Swátoſti Welebnau, tu on dále na ſtranu klekl, a tak ſe horlivě modlil že wſſechněm přitomnýmž ku podiwu bylo. Po poſluhowánj pak Swátoſti Welebné zaſe k nim přiklekl, s njmi Pánu Bohu děkowal, a wſſeckno s njmi pobožně wykonal (krom ſa-

mého požiwánj) aż y Požehnánj Swaté přigal. Když pak oni dwa Pánu Bohu podękowali, dękowali také Panu Otcy s welikau pobožnostj, toho také dokládagice, że giż hotowj sau wmřjti a dussi swau Pánu Bohu poraučegi, a że wědj że gegich spráwedlnost a newinnu w den Saudný nagewo wyneše, a tu potupu kterauż poneśau, wěčnau Slá=wau wynahradj. Tu také Pan Cernjn řekl: Budiż chwála milému Pánu Bohu że sem tu přjtomen byl, a na to sstěstj žádného ku překážce přjtomného neměl. Mogi milj Přátelé, což mám nad wámi srdce potěssené, a gak wám toho srdečně přegi, że ste tak Swatě a Pobožně dusse swé opatřili. Tu Kněz Jan odpowěděl: Wssak milost Božj, y cesta k tomu y wám byla otewřjna, a gá za giné sem neměl, než poněwadž ste se kwjře spasytedlné w Krysta Gežisse přiznali, a y na wyznánj wasse z hřjchůw Rozhřessenj swaté přigali że se také k Kssafftu Syna Božjho přiznáte, a Tělo a Krew Krysta Pána na potwrzenj té wjry přigmete. Tu Pan Černjn odpowěděl: Dwssem że sem to mohl y měl včiniti: Ale: a ta slowa řeksse wmlkl, a w prsy se whodil, wzdechl, a zaplakal. A opět řekl: Nynj ta tom přestáwám co mi Pán Bůh podlé těchto mých milých Přátel skrze wás dobrého včinil: A wěřjm Pánu Bohu mému, że to odemně přigal milostiwě, a dá mi žiwot wěčný, tak

że

že se tam s těmito milými Přátely shledám, a na wěky geho oslawowati budu. Měl naděgi gesstě složenau w milost lidskau, ale nedossel gi. My pak poněwadž sme pospjchali zase k ginym, Požehnaw gich Pan Otec, odessli sme, a také hned we dwerjch gdauce z domu dwa Kapucyány sme potkali. Když pak byla odbytá práce w swatém posluhowánj, pozůstal Kněz Jan v oběda v Pana z Michalowic: Byl Oběd dosti hogný, ale welmi málo se požjwalo, než w Swatém rozgjmánj chwjle strawena byla. Mezy tjm wzkázal Pan Wáclaw z Budowa, aby se v něho Kněz Jan zastawil, což y včinil. Po winssi včiněném, oznámil Pan z Budowa, proč gest byl žádostiw přjtomnosti geho, slowy těmito: Děkugi Pánu Bohu, že gest mi to ráčil dáti abych wás mohl mjti, a s wámi rozmluwiti, a wás za swědka mjti a pozůstawiti proti mým Wtrhačům, znichž někteřj ze zlosti, ginj pak z newědomosti mně, an gesstě žiw sem, začjnagj pomlauwati, že sem sobě poslal pro Kapucyány, a že sem nad Prawdau Božj poznalau zauffal, a k straně Antykrysta, syna zatracenj, k té Sselmě Babilonské přistaupil. Děkugi y wám, že sté se tak mnoho ponjžili, a ke mně přissli, a prosym wás welice že mé Wjry a mého swědomj, dobrého, kteréž mému Pánu Bohu hotow a wolen sem zachowati, Swědkem budete.

Digitized by Google

Y oznamugi wám, že gſau wčera ke mné přiſſli dwa Kapucyáni, kterýchž ſem ſe lekl, a ſám w ſobě podiwil: Ale wſpomena na gegich wſſetečnoſt že ſau protřelého čela, gako Newěſtka neſtydatá, hned ſem na to přiſſel co mi chtěgi: pročež ſem wywſtal, ge přiwitał, a na přičinu přichodu gegich ſe dotazowal, a že newměli češky, Latině s nimi ſem rozmlauwal. Y oznámili mi, že oni z miloſrdného ſkutku mne nawſſtiwili, Gá ſe gich ptal, gaký pak Miloſrdný ſkutek mně prokázati mjnj? Tu oni oznámili: Ten abychom wám ceſtu k nebi okázali. Gimž ſem gá odpowěděl, w čem a kudy mi gi vkázati minjte, gá z miloſti Božj ceſtu znám, a ſem tim giſt, že mne chybiti nemůže, nebo gſt na pewném gruntu založená, Odpowěděli: Pán pry má toliko domněnj že wj a zná ceſtu k ſpaſenj ale geſt na omylu, poněwadž Swaté Cyrkwi nenj připogen, a wnj aučáſtenſtwj nemá, a **Extra Eccleſiam non eſt Salus**, a krom Cyrkwe nenj Spaſenj. Gá gim zaſe řekl: Já z žádného domněnj ſem neřekl, že wjm a znám ceſtu k Nebi, ale z wjry ſrdečné kterauž mám w mého milého Spaſytele Kryſta Gežiſſe, kterážto wjra, má základ na Piſmjch Mogžiſſowých, Prorockých, Žalmowych a Apoſſtolſkych. Wjm také že krom Cyrkwe, genž geſt Shromážděnj wěřjcých na wſſem ſwětě, nenj ſpaſenj, nebo ona gſt Koráb Noelůw, kdo w nj wcházý, ten zacho-

zachowán a ſpaſen bude. Ale powèzte wy mi, koho wy, a co tau Cyrkwj rozumjte? Odpowědĕli: Y tu tu kterau Kryſtus Pán na Petrowi Swatém založil, o která po dnes poſlaupně w náměſtcych Petra Swatého zůſtáwá a do dne Saudného zůſtáwati bude. Na to ſem gá gim řekl: Rozumjm tomu dobře že wy tu Cyrkew rozumjte waſſeho Papeže a Kardynáli, a giné Řeholnjky: Ale powěžte wy mi po čem gá mám to poznati že gſau oni a wy snjmi prawau Cyrkwj Božj? Odpowědĕli: Předně po poſlaupnoſti: nebo od Petra Swatého až poſawád wždyckny gedni druhych náſledowali a náſledugj. Druhé po řádjch a poſluſſenſtwj, nebo wſſickni za gedno ſme a zůſtáwáme. K tomu ſem odpowědĕl: To gſau welmi ſſpatny znamenj po kterychbych gá měl poſtaupiti, a Papeže s geho Kardynali za Cyrkew prawau znáti: Nebo co ſe dotýče ty poſlaupnoſti geſt negiſté ná nj ceſtu ſpaſenj zakládati, nebo ſedĕli na ſtolicy Dawida Krále Swatého, y ginj bezbožnj Králowé, gako y Achab: Ale že neměli poſlaupnoſti w známoſti a poctách Božjch, a zawrhli Zákon Božj, nemohli ſlauti wěrnj náměſtkowé Dawidowi, tak tito: Nebo ačkoliw toho nemůžete prokázati, aby Swatý Petr kdy byl w Řjmě Biſkupem: A byſſte pak y prokázali, toho wſſak nevkážete aby takowau Slávu a přednoſt ſobě oſobowal, gako wáš Papež a Kar-

dynálowė: On o trpělíwoſti pſal, trpěti, a w tom Kryſta Pána náſledowati napomjnal: Ale Papež ſam giné •trápj, a nic od žádnéº ſtrpěti nechce. Petr S. ſobě mnoho Slowa Božjho Zákona wážil: 2. Epiſſt. 1. 19. přepewnau řečj Swjcy ſwjtjcy w temném mjſtě ge nazwal a oſwědčil, že z wůle lidſké prawda Zákona Božjho a Proroctwj ſwa, tá nepoſſla ale Duchem Swatým puzeni bywſſe, Swatj a Božj lidé že mluwjwali: Ale Papež a Kardynálowė zawrhli Zákon Boži, a příkladem Achaba a Faryzeůw, ſwá vſtanowenj nad Zákon Boži wywýſſugj, njmi ſrdce lidſká obtěžugj. Co ſe pak řádůw a nech djm raděgi neřádůw, a poſluſſenſtwj, ſwornoſti a gednomyſlnoſti waſſi dotýče, Co geſt to diwného? wſſak Kryſtus Pán o dáblích prawj žé (*) gſauce zlj, a nepřátelé Boži, ſau ſwornj, á negſau proti ſobě rozptylenj: Ale gak gſte wy ſwornj w včenj, to giž dáwno geſt od mnohých wzáctných lidj prokázáno: A také ſami wjte, že po dnes Papež Dominykánůw Mnichůw a Jezowitůw o Početj Panny Marye ſrownati nemohl a nemůže: Ale my máme gedno včenj, geden Zákon Boži. Geſtliže pak v Wýkladjch, některým dal Pán Bůh ſwětlégſſi ſmyſl, tim Zákon Boži zlý nenj. A tak Páni wizte, že gá při Chrkwi té ſem, která má za znamenj Slowo Božjho Zákona, té ſe přidržjm, wnj

wěřjm

(*) Luk. 11, 17. 18. Mat. 12, 25. 26.

Digitized by Google

wěřjm mjti s Swatými obcowánj, hřjchům odpusstěnj, a žiwot wěčný w Krystu Gežjssi Pánu nassem. Mám za cestu k Nebi mého milého Spasytele Krysta Gežisse, kterýž řekl sám o sobě (*) Gá sem Cesta.

Pravidlo mám té cesty geho přepewné sliby, že (**) kdo w něho wěřj nezahyné, ale má žiwot wěčný: protož také té se Cyrkwe přidržeti budu do smrti. O wassem pak Papeži to smegsslim, že gest Náměstek ďábelský, Antykryst, Syn zatracenj, ta Sselma Babilonská, kterýž se hle nynj mně a giným woleným Božim protiwj, a w krwi nassi má kochánj: protož gděte s nim na wěčné zatracenj, a mně pokog degte: než chceteli se odemne gesstě cestě spasenj wčiti, gá gi wám wkáži. Po té řeči bili se w prsy, a křižowali se, a prawili, že gsau nikdy tak zatwrdilého Kacyře a ruhače newiděli, a s tjm odessli. A protož proším wás buďte mi Swědkem před Bohem y před lidmi.

A potom mluwil o nátiscych činěných pod obogjm, w tom na Apologij se odwolával, a s ginými w řeči srownal a tak s námi pobožně se rozžehnal.

Giž o Pondělku co činili před Smrti y při Smrti.

Po půlnocy na Pondělek, Kněz Jan wstawsse opět, wzal mne, a gednoho Syna s

 sebau,

(*) Jan. 14, 6. (**) Jan. 3, 18.

Digitized by Google

ſebau, a gednoho wogaka z Warty, ktorá na Ryňku Maloſtranſkém ſtála, a gednoho Kněze přeſpolnjho, ſſli ſme na Rathauz Staroměſtſký, kdež w Neděli před wečerem ti Páni dowezenj, a rozdjlnými wězenjmi a Wartami ſylnými opatřeni byli. A gak ſme ſe do Rathauzu doſtali, weſſli ſme negprwe do Swětnice, kdež byli: 1. Pan Hrabě Joachym Ondřeg Sſljk. 2. Pan Wáclaw Budowec. 3. Pan Kriſtoff Harant. 4. Pan Frydrych z Bjlé. 5. a Pan Wyljm Konechlumſký. Tu negprwé wſſech požehnal, a gim potěſſenj včinil z Slowa Božjho, a ſſli ſme kde byli ginj Páni z Rytjřſtwa tito: 1. Pan Kaſſpar Kapljř. 2. Pan Prokop Dwořecký. 3. Pan Gindřich Otta. 4. Pan Bohuſlaw z Michalowic. Těch opět potěſſiw Slowem Božjm a ſpjwánj gim nařjdiw, o Wjře w Kryſta Pána a o Smrtedlnoſti. Sſli ſme kde zůſtáwali z Měſſkanůw Dyrektorowé: 1. Pan Walentin Kochan. 2. Pan Tobiáš Sſteffek. 3. Pan Kryſtoff Kobr. 4. Pan Jan Theodor Syrt kterémuž žiwot darowán. 5. Pan Jan Sſultys, Prymas od Hory Kutny. 6. Pan Maximilian Hoſſkálek Prymas Žatecký. Těch podobně potěſſil, a nařjdil gim ſpjwánj.

Mezy tim pak netoliko tjto, ale we wſſech Pokogjch kde byli ti Swatj lidé, odewſſech ſpjwánj a modlenj pobožná ſe dáli. Včinil také Kněz Jan Panům a Rytjřům napome-

napomenutj Slowa Božjho, kteréž ſe tuto wypauſſtj na ten čas. A když dokonáwal napomenutj mezy Pány z Rytjřſtwa, byl odwolán od Panŭw, tak že mezy Měſſkany zanechal druhého Kněze, a dal gemu Knjžku z které gim četl potěſſené wěcy. Kázanj pak to založil Kněz Jan na ſlowjch z Zgewenj S° Jana z Kap: 14. v. 13. těchto: Blahoſlawenj od této chwjle mrtwj, kteřj w Pánu wmjragi: Duch zagiſtě dj gim aby odpočinuli od prách ſwých. Wedlé kterýchžto ſlow wkazowal, že trogjm ſpůſobem lidé žiwi gſau, y wmjragj. Prwnj, že žiwi gſau bez wjry w Kryſta Pána, ſpaſenj ſwé ne w geho doſti včiněnj, ale w ginych ſmyſſlenych wěcech proti zgewnému Slowu Božjmu zakládagjce: pročež takowj že také bez Pána Kryſta wmjragj, a ſmrt takowých že geſt neghorſſj. Žalm 33. Druzý že žiwi gſau w Wjře w Kryſta Pána, w něm ſamém odpuſſtěnj hřichŭw, y žiwot wěčný, a wſſeckno ſwé potěſſenj, w žiwotě y w ſmrti magj a z té wjry pobožné a ſſlechetné obcowánj wedau: ti také že w Pánu Kryſtu Blahoſlawenĕ wmjragj, a odpočinutj wěčného docházegj. Třeti že gſau kteřj pro Pána Kryſta a wyznánj, y zaſtáwánj geho Swaté Ewangelitſké, a ſamo ſpaſytedlné Prawdy, protiwenſtwj, ſauženj, neprawé nářky, y ſmrti ohawné podnikagj, ti že také gako wěrnj Mučedlnjcy Božj pro Pána wmjragj, a ſmrt

takowých že geſt předrahá před obličegem Božjm. Žalm 115. Ten pak dwogj poſledni ſpůſob žiwota a ſmrti, na ty poctiwé Pány obracel, a aby ſobě to přiwlaſtňowali, že oni gſau ti kteřj w Pánu Kryſtu, y pro Pána Kryſta wmjrati budau, mnohými důwody toho dokazowal, a gim ku potěſſenj proti té ſmrti čtyry wěcy předložil:

1. Řjzenj Božj, kteréž ſe neděge wedlé wůle naſſi, ale wedlé wůle Božj: Wůle gegich že geſt byla prawdy Božj, a Swobod Mečem obhagowati. Ale wůle Božj tak že ty wěcy řjdila, aby oni toho obhagowánj Prawdy Ewangelitſké, a ſtáloſti, wylitjm Krwe ſwé od Meče, na ſobě dokázali: a protož když ſe nezwedlo wedlé wůle gegich, aby ſe wůli Božj trpělině poddali.

2. Přjklady Swatých Prorokům, Apoſſtolům, Wyznawačům a Mučedlnjkům, poněwadž gſau gich náſledowali w wyznánj a obhagowánj prawdy, aby gich náſledowali y w trpělinoſti, chtěgili gich náſledowati y w ſláwě, ſkrze Kryſta Gežiſſe.

3. Wloženjm Božjm, že gakož gim tak y ginym wſſem lidem wloženo geſt gednau wmřjti, a potom bude Saud.

4. Odplatau hognau žiwota nebeſkého.

Ty pak wěcy Kněz Jan důwody Piſem Swatých, y Hyſtoryemi Zákonnjmi a Cyrkewnjmi tak obſſirně (a zwláſſtě mezy pány z Rytjř-

z Rytjřstwa) wyſwětlowal, že odtud znamenité° potěſſenj nabyli, a tjm trpěliwěgi k tè ſmrti ſe měli. Mezy tjm pak co geſt ktery tak obzwláſſtnjho propowěděl, tuto ſe położi: A předně o Panu Hraběti Sſljkowi: Když Kněz Jan Rozacyus zaſe od Panůw z Rytjřſtwa, a od Měſſtanů ſe nawrátil, a přiſſel kde Páni byli, ſſel ku Panu Hraběti Sſljkowi, a řekl mu: Pán Bůh rač Wa: Mi: těſſiti ſwým Swatým Duchem, a poſylniti, abyſſte tu ſmrt mjle podſtaupili, a duſſi W. M. rač ſobě přigjti. Na to Pan Hrabě odpowěděl; Děkugi wám můg milý Pane Otče z tak pobožného a Swatého winſſe. Dal mi to Pán Bůh že ſe nic ty ſmrti nebogjm: Nebo když ſem ſe ſměl opřjti gednau Antykryſtů, a Slawy Božj a čiſtého Náboženſtwj zaſtáwati, ſmjm také ſwau ſmrti tè ſtáloſti při Prawdě Božj dokázati. Gá nynj ſem na Saudu Swěta, čekage ſmrti časné, ale ti kteřj nás ſaudili, muſegi státi na hroznègſſjm ſaudu, toho kterýž bude ſprawedliwègi ſauditi. Wjcegi Kněz Jan nemluwil ſe Panem Hrabětem, nebo byli w něho Němečtj Knězj, kteřj nepochybně o geho y ginych ſtáloſti oznámiti nepominau. Nicméně proti Wtrhačům lživým, a Prawdě Božj odpornym, toho doložiti muſym: Po ſmrti těch poctiwych lidj poſſlo lživé wtrhání, gakoby Pan Hrabě opilý býti měl, y někteřj ginj: A to onyſſem odtud poſſlo, že gſau

Digitized by Google

tak zmužile a bez ſtrachu wmjrali, a tak ochotně ſe ſwláčeli, gakoby na negpěknĕgſſi Kože k odpočinutj ſe oddati měli: Ale křiwda před žiwým Pánem Bohem wſſem ſe dála, a toho geſt důwod tento: Bylo poſláno pro půl žegdlíka Sſpanyelſkého Wjna předednem: proto, že Pan Hrabě teprwa předednem w Pondělj Swátoſti Welebné požjwal. A když bylo po poſluhowánj aſy po hodině, giž mezy čtwrtau a pátau hodinau, rekl Pan Hrabě Sſljk: Myſljm pry na to, že ſe tak s námi dagj katowati, kyž mi ale ty ruky při těle nechagj. Na to odpowěděl Pan z Bjlé: Y Pane Hrabě což tož chce býti? a ty negzmužilegſſjm gſy ſe zdál býtj, y dokažiž té zmužilosti nýnj? nebo byť nás když budeme bez duſſe na kuſy rozſekati dali, giž nic cýtiti nebudeme: A byť těla naſſe pokuſu rozházeli, a nebo rozwěſſeli, wſſeckno to nás milý Spaſytel w den ſaudný shledá, a s duſſj ſpogj, a dá nám tělo zaſe oſlawené. Opět po chwjli řekl Pan Hrabě: Co (pry) welmi žižnjm. Řekl mu zaſe Pan z Bjlé: Y wſſak geſt zůſtalo po poſluhowánj částka Wjna, napj ſe. Odpowěděl: Giž nebudu pjti ani gjſti: O tom pokrmu a nápogi kterého ſem nynj požjwal pugdu na Swadbu toho Beránka Božjho Kryſta Gežiſſe: nebo ſem tim giſt, že nám w Nebi ſtrogj Kalich, wěčného potěſſenj.

A tak

A tak pekelná křiwda činj ſe těm poctiwým lidem, gakoby opilj byli: Pán Bůh wj žek geſt žádný trunku žádného nápoge, krom požjwánj Welebné Swátoſti nevdělal. A w tu chwjli powědjno nám že ſe pěkná Duha na Obloze Nebeſké vkázala, y ſſli ſme wen, a widěli ſme tu Duhu welmi pěknau a ſwětlau, což s podiwenjm bylo: nebo před tjm dnem, ani tehdáž ani potom na druhý den neprſſelo: a tak ſme ſaudili, že Pán Bůh znamenj miloſti ſwé vkázal těm poctiwým Panům: očemž když gim oznámeno bylo, tjm ſe nemálo wſſickni potěſſili. Mezy tim dwa Jezowiti (kteřj tam po Rathauze celau noc ſemotam od gedněch k druhým chodili, (a wſſak žádného neodwedli od Kryſta) přiſtaupili ku Panu z Budowa, a mluwili s nim latině, a wydělali opět gako oni Kapucyáni. Y prawili: My widjme že Pán dobře ſe včil, a proſpěl w Vměnj, Mybychom rádi duſſi geho wyzegſkali k ſpaſenj, a tudy ſkutek Miloſrdný gemu prokázali. Gimž odpowěděl: Milj **Patres**, wy žebyſſte mau duſſi rádi wyzegſkali k ſpaſenj, Anobrž raděgi gá bych wám přál, abyſſte wy o ſwém ſpaſenj tak mnoho wěděli, a njm giſti byli gako gá, chwála milému Pánu Bohu, njm pro mého milého ſpaſytele Kryſta Gežiſſe vgiſſtěn ſem. Y odpowěděl na to Jezuwjta: Nechť Pán tak mnoho ſwým ſpaſenjm ſe nechlubj, a ſám ſebe marným domněnjm

Digitized by Google

ak neſwozuge: Nebo prawj Pjſmo: Že žádný newj w tomto žiwotě, w miloſtili Božj, či w hněwě zůſtáwá.

Odpowěděl Pan Budowec: Y toliž geſt ten Milosrdný ſkutek, a duſſi mau chtjti wyzegſkati k ſpaſenj: a wy raděgi přiweſti mně vſylowalibyſſte k zauffánj, kdybych gá z miloſti Božj nebyl v Wjře Spaſytedlné w Kryſta Gežiſſe tak ſylně a dobře vtwrzen. Y wſſak to Pjſmo ſamo w ſobě ſe wyſwětluge co ſe njm mjnj: Totiž že newj člowěk kdy zde w tomto ſwětě P. Bůh geº miloſtiw geſt, totiž kdy geg miloſti a gakau ſláwau, nebo bohatſtwjm odařj: A zaſe když ſwým hněwem a pomſtami časnými pro hřjchy geg nawſſtiwj: Ale nerozumj ſe tjm Pjſmem abychom gſa zde na ſwětě žiwi, neměli wěděti a vgiſſtěni býti ſwým ſpaſenjm. Nebo kdybychom nebyli giſti ſpaſenjm a odplatau žiwota wěčného, čimbychom ſe zde w zármutcých těſſili? pročbychom pro Slávu a Prawdu Božj protiwenſtwj a ſauženi, y tu ſmrt podſtupowali? Syn Božj prawj (*) Kdo wěřj we mne, nebude odſauzen. Ale kdo newěřj, giž geſt odſauzen. Y co geſt giného wěřiti, než vgiſſtěnu býti pro Kryſta, a geho zaſlauženj ſwým ſpaſenjm. A zaſe co geſt giného pochybowati o ſpaſenj, než newěřiti, a k odſauzenj gjti. Ginácže Swatý Pawel ſmegſſlel a včil nežli ty Jezowi-

(*) Jan. 3, 18.

Digitized by Google

Jezowite. On napſal 2. **ad Timo. 1.** Wjm komu ſem vwěřil, a giſt ſem tjm že mocen geſt toho což ſem v něho ſložil, oſtřjhati až do onoho dne. A opět (*) Wjm že geſt mně připrawená Koruna ſpravedlnoſti. Tu ten černý Jezuwit wſkočil w řeč, a řekl: Y to (pry) Swaty Pawel o ſobě prawil, a ne o ginych: Ale Pan z Budowa zaſe s hněwem řekl: Nenj prawda: nebo hned zatjm dokládá: A netoliko mne, ale y wſſem kteřj očekáwagj přjſſtj geho. Ale poněwadž tjm pjſmem chcete gjti, že newj člowěk, w tomto životě w miloſtili Božj, či w hněwě zůſtáwá. Powězte mi kde to pſáno ſtogj: Y odpowěděl Jezowita: Y pjſſeto preg S. Pawel, a tu opět ſelhal: A Pán řekl: Medle pry kde to pjſſe? Odpowěděl Jezowita: **nifallor,** geſtli ſe pry nemeglim, k Tymoteowi, a nebo k Tytowi. Y tu Pan z Budowa geg vlál, a řekl: Woſle chceš mne včiti ceſtě ſpaſenj, a newjš kde w Zákoně to ſſpatné ſlowjčko položeno geſt, protož gdi odemne Satane, a nepokauſſeg mne wjce: y ſſli od něho. Po těch řečech ſſli ſme zaſe mezy Pány z Rytjřſtwa, a málo tam pobywſſe, vdeřilo pět hodin na půl Orloge, a w tom na Hradě Pražſkym z kuſu bylo vdeřeno. Y prawili nám potom Pan Harant a Pan Konecchlumſký, Když Pan Hrabě Sſljk vſlyſſel to wyſtřelenj, že řekl: To geſt Heſlo, a na mně pořádek,

(*) . Tym. 4, 8. ꝛc.

Digitized by Google

pořádek, **at tu Domine noſter Iesu Chriſte miſerere noſtri.** A ty náš Pane Geźiſſi Kryſte ſmilug ſe nad námi. A w tu chwili Cýſařſſtj Rychtářowé přiſſli mezy Pány, a oznamowali že geſt hodina **Executi,** aby hotowj byli, a na koho wolánо bude, ten aby ſſel. Gakož pak hned za nimi přiſſli Měſſtj Rychtářowé, a wolali.

Negprwé na Pana Hrabě Sſljka. Skterýmžto ſſli Čtyři Němečtj Knězi. A když Pan Hrabě dolů ze ſchodu ſcházel, tu dwa Jezowiti ſtáli, z nichž geden ſlaul **Sedetius,** ten Panu Hraběti řekl: **Domine Comes recordare adhuc.** (*) Ale Pan Hrabě ſpěſſně odpowěděl: **Iam me faciat miſſum** (**).

Za njm bylo wolánо na Pana z Budowa, ten ſebau žádného Kněze newzal. A mezy tim Pan Harant pro Kněze Jana poſlal aby k němu ſſel, že giž na něho pořádek přicházý. A když ſme přiſſli k němu, nařjkál na ſwau newinnu, že mu ſe křiwda děge, a wſſak on to že Panu Bohu poraučj, a na ten Saud Spraweblivý Kryſta Pána že ſe odwolává: a mezy tjm proſyl, a zawázal Kněze Jana aby oznámil Pani geho tyto wěcy: Předně, že gi napomjná aby při Náboženſtwj byla ſtálá: nebo gá wjm tak mnoho, že geſt welmi wrtkawá a neſtálá: a dokud wy budete na Malý Straně, ak ſe wámi ſprawuge. Připomeňte gi to že ſem gá mnohé

(*) Pane Hrabě rozpomeňſe geſſtě.
(**) Giž mi deg pokog.

hé země progel a y w náboženſtwj mnoho přehljdl a ſkuſyl: a naposledy ſem nic giného nenaſſel, ležto, že w samém Miloſrdenſtwj Božjm, a w Záſluhách dostatečných gediného Spaſytele Kryſta Gežiſſe hřjchům odpuſſtěnj, y žiwota wěčného dochážýme, a w té Wjře hotow ſem wmřjti: A gſem tim giſt, že dnes mého milého Spaſytele twářj w twář widěti, a s njm ſewſſemi Swatými toho žiwota požjwati budu. Geſtliže má milá Manželka ſetrwá w wjře pod Oboge nech ſobě to giſtotně zaſlibuge že ſe ſemnau w Sláwě Nebeské shledá. Pakli neſetrwá, nechť ſe tjm marně nekogj.

Druhé, řekněte gi proſým ať s Poddanými mjrněgi nakládá, Robot gim nepřiwětſſuge, ale raděgi chudé Poddané ať ſſedruge, a gim platy a roboti odpauſſtj.

Třetj, ſtrany mých dětj, Tu že gi dostatečně poraučjm a wůli mau poſledni oznamugi, že tomu nechcy aby gim za **Præceptora** Jezuwitu; anebo kohokoliw pod gednau gednala: nebo gá wjm žeby ge tjm ſuptylnym gedem Antykryſtowým nakwaſyli, z kteréhožby Mládež netak ſnadně wygjti mohla: Ale ak gim pod Obogj dobré lidi za **Præceptory** gedná, A toho doložte, geſtliže gegj nedbanliwoſti, a nebo půwodem, který z mých dětj přeweden bude, že na nj w den Saudný budu Pánu Bohu žalowati, a z toho Pánu Bohu že hrozný počet wydati muſý. A k tomu

tomu y toho dołożte aby my Syny napo=mjnala, dáli gim Pán-Bůh zrůſt ſſtaſtnh, aby wěděli gakým Panům ſlaužiti: A że nechť Pana Děda ktery přes 40. let Domu Ra=kauſkému ſlaužil, y mne, ktereyž ſem od mla=doſtj též Cyſařům platně ſlaužil, za přjklad wezmau, co ſme ſobě na Domu Rakaužſkém wyſlaužili, a gakau gá odměnu za ſwé pla=tné ſlužby beru. A co wás tu proſym, to také ſem gi napſal: Ale wjcegi ſnad na wa=ſſe předloženj než na mé pſanj včinj.

To Kněz Jan ſkutkem wykonal: ale gi=náč ſe děge. Potom z wzdychánjm Pan Harant y toho dołożil: Ach můg milý Bo=že, gáké Země ſem progel w gakých nebezpe=čenſtwjch bywal? za kolik dnj ſem chleba newjdal, Pjſkem ſem ſe gednau zaſypal, a że wſſeho mi můg milý Pán Bůh pomohl: a nynj w ſwe milé Wlaſti newinně muſym vmřjti. Odpuſtiž Pane Boże mým nepřá=telům. A w tom zawoláno bylo na něho: A rozžehnawſſe ſe, ſſli ſme až na to zarmau=cené **Theatrum** a Sſlachtu Antykryſtowu.

NB. Toto pak tuto za ſluſſné poznamena=ti ſem vznal, że když na koho z těch Swa=tých lidj, a Božjch Mučedlnjkůw zawoláno bylo, tu k welikému podiwu Rozžehnánj pěk=né až ſrdce w nás pleſalo, ſe dálo, neginác než gakoby na Pankét aneb na ňakau kra=tochwjl gjti ſe ſtrogili. Ti ktery odcházeli, těm ktery po nich zuſtáwali, a také ſmrti

očeká=

očekáwali. W ten smysl, y ginácze pěknĕgi než se to pamatowati y wypsati může, mluwili: Nu mogi milj Přátelé, Požehneg a Ostřjheg wás tu Pán Bůh: Degž wám potěssenj Ducha Swatého trpělywost a zmužilost, abysste toho, že gste Boži Cti zastáwali, srdečně a vdatně y při této smrti na sobě dokázali. Gá wás předcházým, abych vzřel prwé Slávu Boži wěčnau, Slávu nasseho milého Spasytele, ale dočkám wás hned za sebau, giž nám této hodiny pominé žalost wezdegssj, a nastane Radost Nowá, Srdečná, a wěčná.

Tu zase odpowjdali ti kteřj pozůstáwali: Požehnegž wám také Pán Bůh té cesty, pro newinnau Smrt Pána nasseho Gežjsse Krysta, possliž Angely Swaté swé wstřjč pro dussi wassi. Předegdětež nás k té Nebeské Slávě, My wás také následowati budeme, a sme tjm gisti pro toho w koho gsme wwěřili Krysta Gežjsse, že se tam dnes wssickni shledáme, a s nassim milým Spasytelem, s Angely, y sewssemi wolenými Božjmi radowati budeme. Tak a ginác gistě mnohými pěknými slowy se rozžehnáwali.

A gda cestau, y přigda na mjsto kdež Mučedlnicstwj přigjmali, potěssenj od Kněze Jana s welikým srdečným potěssenjm slysseli a brali, A zase takowé odpowědi dáwali, že nemohl Kněz Jan připomenauti Pjsma swatého, aby než odpowěděl, zase gineho Pjsma Swaté-

Swatého nepřiwedli. Na tom **Theatrum** tak zmužilj byli, že strachu na sobě nevkázali, znamenitau pamět na sebe měli, tak horlivě se modlili, a Panu Bohu poraučeli, že nám to wssechněm přitomným ku podiwu bylo. A to sme widěli, že negednau Rychtářowé slzy z očj pustili. A kdyby byli nedali tak sylně bubnowati, a mohli ti wzáctnj lidé slyssáni býti, gistě byloby mnoho lidj, y Nepřátelů, k pláči přiwedeno. Když sme se pak zase zpátkem wraceli mezy giné na Rathauz, a o horliwosti a zmužilosti wyprawowali: prawili, Chwála Pánu Bohu, Pane Bože degž y nám to potěssenj Ducha Swatého, a obdař nás takowau zmužilosti.

Ale nechť giž cestu a slowa obzwlásstnj wyprawugi těch Wzáctných lidj.

Pan Harant gda ze Swětnice řekl: W tebeť sem Pane Bože můg od mladosti mé dauffal, nedegž mi na wěky zahanbenu býti. A za tjm s Knězem Janem Modlitbu řjkal, až přissli na **Theatrum**, a tu hledě do Nebe zwolal: W ruce twé Pane Gežjssi Kryste poraučjm dussj mau, a swleka se z Kabátu klekl, a opět po Knězy Jánowi hlasytě (do nebe hledě) wolal: W tebeť sem Pane Bože můg od mladosti mé dauffal, wěřjm a tjm sem vgisstěn, že smne pro smrt ohawnau Syna swého, a Spasytele mého Krysta Gežisse po tomto zahnabenj časném, wěčným oslawenjm poctiti ráčjš. A protož

w ruce

w ruce twé Boże poraučjm duſſi mau, neb gſy gi wykaupil ó Boże Prawdy. Pane Gežiſſi Kryſte Synu Boha živeho, přigmi duſſi mau, toběk gi poraučjm ó Pane Gežiſſi Kryſte a wtom ſkat byl, a žiwot zemſkỳ bjdnỳ, w ſlawnỳ a Nebeſkỳ proměnil. Y ten Kat že pod obogi byl, dal pozor na to, že w modlitbách gim překážkỳ včiniti nechtěl, ale čekal času až ſmyſl modliteb dokonanỳ byl.

Po něm woláno bylo na Pana Kaplíře. Tu prwé než na něg woláno bylo, powjdal že to ſwé bjdné tělo w nocy na Polſſtář položil. Ale (pry) gakỳk geſt můg ſen mohl býti: Zdřjmnul ſem, zdálo mi ſe že ke mně dwa Anglé přiſſly, a otjraly Twář mau Rauchu welmi pěknau, a napomjnali mne abych ſe ſpěſſně ſtrogil gjti s njmi. A doložil: Y wěřjmť mému Pánu Bohu že ne we ſnách, ale w ſkutku ge mám přjtomné, a s njmi má milá duſſe že pugde do nebeſké Sláwy. Potom ſem ſám s ſebau Examen měl, a wždy na to ſem přiſſel že miloſt Boži geſt wětſſi nežli wſſeho ſwěta prohřeſſenj. A Zásluhy Kryſta Pána, mého milého Spaſytele tak doſtatečny, byť hřjchowé naſſi nad počet piſku mořſkého byli rozmnoženj, žeť nám proſpjwagj k ſhlazenj gich wſſech, a k ſpaſenj: nebo onť geſt litoſtiwá Obět za hřjchy naſſe. A protož ſem ſe giž cele odewzdal mému milému Pánu Bohu, nechť

nechť přigde hodina ſmrti kdy chce, hotow ſem poručiti mau duſſi gemu: A wěřjm gak ta má ſſediwá hlawa ze mne ſpadne, že gi můg milý Spaſytel do nebeſké Sláwy přigme, wſſak ſem ſe giž toho ſwěta doſti gako lžjcy naſytil. Když pak na něg zawoláno bylo, řekl: We gméno Božj, wſſak na to žádo, ſtiwě očekáwám, a hned wſtal a rozžehnaw ſe s ginými, ſſel a zwolal, Pane Bože buď mi miloſtiw w tuto mau poſlednj hodinu, a poſylniž mne nebohého Starce abych mohl na to djwadlo dogjti, a duſſi ſwau tobě poručjc, bez ſtrachu blahoſlaweně wmřjti. A gdauc zamotal ſe, nebo pro ſtaroſt ſotwa nohy zdwihal. Tu řekl k Knězy Janowi: Můg milý Pane Otče, proſým wás neoſthegte ſe ſme, nechť na wás ruku wložjm, abych mohl z těch ſchodů ſegjti pěkně: nebo kdybych ſpadl a hlawu ſrazyl, nepřátelé mogiby řekti že ſem ſobě zauffal: Když mám býti za djwadlo ſwětu, nechť ſem, An můg milý Spaſytel potupu wětſſj trpěl pro mně, y gá rád trpěti chcy tu ſmrt pro Sláwu geho, nebo ſem ty obhagowal a zaſtáwal. A tu Kněz Jan wzal geg za ruku a wedl, a modlitbu s nim řjkal. A když ſme přiſſli na **Theatrum**, tu opět ſtoge modlil ſe hlaſytě, a potom welmi těžce klekl, nebo mu Kněz Jan pomáhal y druhý Kněz. Byl pak proſyl Kněze Jana aby řekl Katu, aby když giž klekne nemeſſkal tjti, proto aby

aby nepadl do mdloby, nebo klečeti nemohl dlauho: Ale že Shrbeně klečel nechtěl Kat tjti. Y dáwali náwěſſtj Rychtářowé Kněžy Janowi aby ho napomenul aby rownègi klečel. Y řekl Kněž Jan, Pane Kapljři poněwadž gſte giž duſſi ráčili Pánu Bohu poručiti, račte také tu Wzáctnau ſſedjwau hlawu Pánu Bohu dáti a k nebi gi zdwihnautj a zwolati. Y řekl Pan Kapljř: Wegméno Božj, a tu zdwihſſe hlawu z mocy, wolal: Pane Gežiſſi Kryſte, w ruce twé poraučjm duſſi mau, přigmi gi we ſwé Swaté ruce, ó Pane Gežiſſi Kryſte. A tu ten ſtarý žiwot djdný, s kterým ſobě zde na ſwětě ſtýſkal, blahoſlaweně dokonal, a w lepſſi nebeſký geg proměnil. A giſtě geſt blahoſlwenau Korunau w Nebi Korunowán.

Po něm byl wolán Pan Dwořecký. Ten o Domu Rakauſkým připomjnal, že gſau mnoho zlého Králowſtwj Čeſkému činili, a co dále gak činiti mjnj že ſe widj: a potom Pani Manželce ſwé, y Synu wzkázal, aby při Wjře byli ſtálj. Když pak na něg bylo zawoláno, hotow gſa, řekl: Nu chwála Pánu Bohu, nechť ſe geho ſwatá wůle děge, gemuť ſem žiw byl, gemuť také wmjrám. Ale gakož geſt můg milý Spaſytel wmřel y zmrtwých wſtal, aby nad žiwými y nad mrtwými Panowal. Wěřjm že duſſe má gemu žiwa bude, a tělo mé zaſe že w den poſlednj wzkřjſý, a k tělu gaſné-

gaſnému a ſlawnému ſwému ge podobné wčinj, a za tjm modlitbu řikal. A když ſme přiſſli na mjſto, obrátil ſe k Pawlači kde byli Cýſařſſtj Rychtářowé, a řekl: Powěztež tomu Cýſaři že gá nynj ſtogjm na geho neprawým ſaudu: Ale on ſtáti muſy na hroznym a ſprawedliwým. Ale že tak ſylně ſe bubnowalo, s těžkoſtj byl od nich ſlyſſán: pročež napomenut gſa od Kněze Jana, odwrátil ſe a ſſel kmjſtu kde kleknauti měl, a rozſtrogil ſe. - Mezy tjm ſpatřiwſſe na hrdle ſwém měſſeček, geg z hrdla ſňal, a tu přiſtogicýmu gednomu, Groš- newelkým zlatý, na němž Korunowánj Krále Frydrycha památka býla wybitá, z něho dal, a řekl: Přiſahau wás zawazugi, Když můg milý Král, Frydrych zaſe doſedne na ſtolicy Králowſkau, degte mu ten Groš, a řekněte že ſem geg na hrdle ſwém až do ſmrti, pro láſku kterauž k němu mám, noſyl: A pro Slawu Boži, a pro něho, že rád krew ſwau wycezugi, a wmjrám. A tu klekl, a poraučege hlaſytě duſſi ſwau Pánu Bohu, práwě když ta ſlowa zwolal: Pane Gežiſſi Kryſte ſmilug ſe nademnau, a přigmi duſſi mau blahoſlawené ſkončenj wzal, a do Nebe ſe doſtal.

Po něm byl wolán Pan z Bilé. S tim byli Němečtj Kněži.

Po něm byl wolán Pan Otta. Ten prwé než byl wolán, ta ſlowa promluwil: Nu milý

Nu milý Cýſaři, vtwrdiž Trůn ſwůg naſſi krwj: Než gak z toho budeš Pánu Bohu odpowjdati w den ſaudný, to ty zwjš. Býwal ſem mezy Barbary, a takowého tyranſtwj ſem newiděl, ani o něm neſlyſſel co o nás čteno bylo, aby nás čtwrtili, Hlawy ginam, čtwrti ginam wyſtrčili. Ale nechť geſt gak chce, byť pak Hlawy mé ſobě zde nechali, Gednu čtwrt do Turek, druhau do Sſpanyel, třetj do Řjma, a čtwrtau za Moře poſlali, Wěřim gá mému milému Spaſyteli, že to wſſeckno w den Saudný shledá, a mne zaſe obleče kožj mau, a včinj tělo mé oſlawené k tělu gaſnoſti ſláwy ſwé podobné, a dá mi očima mýma wlaſtnjma ſebe widěti, vſſima ſlyſſeti, vſty chwáliti, a s ſebau na wěky ſrdcy mému ſe radowati. Když ſme ſe wrátili od wyprowázenj Pana Dworeckého, a mezy tjm Pana z Bilé Němečtj Kněžj wyprowázeli k ſmrti. Tu Pan Otta gak ſme weſſli do pokoge, gako wytržený z myſli ſkočil z ſtolice na ktery ſeděl, a řekl: Můg milý Kněže Jane, což wás rád widjm, abych wám s welikým potěſſenjm powěděl co gť mi ſe ſtalo. Sedl ſem na tu ſtoličku, a počal ſem teſkliwě na to myſliti, že ſem Správcy žádného nemohl mjti, ktery by mi Swátoſti Welebnau poſlaužil. A litoval ſem toho y litugi, že ſem wás k ſobě nepowolal: nebo wás od mnoha let znám, a wždycky wſſecko dobré ſem o wás ſlyſſel, y při wás widěl, že gſte dobré-

ho ſwědomj člowěk. A w tom přenyſſlowánj ſem zdřjmnul: Y wěřte mi že geſt mi ſe wkázal můg Spaſytel, a řekl mi: Dosti máš na mė Miloſti: nebo gá tebe Krwj ſwau očiſſlugi: a w tom na mė ſrdce krupěgi Krwe že geſt puſtil, a gá w tom ſe ſchytil. A wěřte mi že mně čiſtě na ſrdcy chladj a občerſtwuge, chtjm po patrně. Ach děkugi tobě můg milh Spaſyteli, že gſy mne tak potěſſiti, a o twė miloſti a odpuſſtěnj mých hřjchů vgiſtiti ráčil: nynj wjm, a poznal ſem co geſt to w přjčině bezelſtnė a w nemožnoſti, **Crede et manducaſti**, Wěř, a požjwal gſy. Ey giž ſe nic neſtrachugi tė ſmrti, rád weſele vmru, a wás můg milý Pane Otče proſým, prokažte mi to miloſrdenſtwj, neopauſſtěgte mne, a když na mne woláno bude, wyprowodte mně, a připomjnegtemi ſliby Božj ku paměti, kdybych ſe ňak přiliš lekl, wſſak wám to Pán Bůh odplatj, y waſſim djtkám dá ſwė Swatė požehnánj. Y zakázal ſe Kněz Jan že to rád ſrdečně včinj. A w tom bylo na něho woláno. Y řekl mu: Podtež ſemnau Pane Otče. Y ſſli ſme, a Kněz Jan řekl: Nu okázal ſe wám milý Spaſytel nynj w waſſi dřjmotě, těſſte ſe že y hned duſſe waſſe bude geg widěti ne w dřjmotě, ale tak gakž geſt w ſwė ſláwě a gaſnoſti. Odpowěděl: Můg milý Pane Otče, ſem tim giſt, žek nynj wycházý s Angely ſwými wſtřjc duſſi me, aby gi wzal na Swadbau ſwau wěčnau, tamk s nim budu

ten

ten Kalich nowý, radoſti a potěſſenj pjti až nawěky, a wjm že mně ani ta ſmrt neodlaučj od něho. Y řjkal za tjm s Knězem Janem modlitbu. A když ſme přeſſli Rathauz, a wycházeli wen ze dweřj na ſchůdky k Theatrum, zdwjhl oči k nebi, a wytrhna ſe z modlenj zwolal: Ach wjdjm Nebe otewřené, a zdwjhna ruku, okazowal, a řekl: Podjwegteż ſe proſym wás tomto, hle tamto. Y pohleděli ſme a widěli ſme mezy poſſmaurnými oblaky welmi gaſný kus Nebe, gako Slunce práwě nad námi, w tom mjſtě kde toho času Slunce o polednách bywá, tak že nemohli ſme do toho mjſta pro gaſnoſt hleděti, geſſto tehdy ſotwa dwě a nebo tři hodiny na den byli.

Y ſpatřiwſſe to, wyſſli ſme na to Theatrum, A gakž přiſſel k tomu mjſtu kde kleknauti měl, na ſtranu prawau padl na twář, a tak leže tjſſe ſe modlil aſy coby po třikráte Modlitbu Páně Otče nás mohl wyřjkati, a potom wſtawſſe ſwlékl kabát, a Kněz Jan s nim Modlitbu řjkal: W tebek ſem Pane Boże můg od mladoſti dauffal, ꝛc.

A když giž klekl, Kněz Jan počal gako s ginými řjkati: W ruce twé Pane Boże poraučjm duſſi mau. Tu on ſám dokládal: pro Gežjſſe Kryſta, a geho ſmrt newinnau, ſmilug ſe nademnau, a přigmi mně k wěčnému oſlawenj.

A w tom také wſtaupil z země bjdy, plá=če a ſmrti do domu žiwých. Ač pak on za to měl, a toho ſe negwjcegi bál, že tělo geho bude na čtwero rozděleno, ale neſtalo ſe to=ho, nebo bylo pochowáno od Přátel, gako y ginych.

Za njm byl wolán Pan Diwiš Černjn, s nimž ſſli dwa Jezowiti. Na Theatrum pak padl na Twář, a modlil ſe tjſſe: a wſtana Duſſi ſwau Bohu poraučege, bez wiloſti ſkat geſt.

Po něm byl wolán Pan Konec=chlumſký. Ten před tjm na ſwau newinnu welice nařjkal a wſſak také znamenitě po=těſſenau myſl měl: ſummau, my kteřj ſme přitomnj byli, mnohém myſl y Srdce naſſe nad ſmrtj gegich zarmaucenějſſi a truchli=wějſſi ſme měli nežli oni. Y byla gemu Pa=nj Chuchelſká po Knězy Janowi wzkázala, že ho proſy aby gim odpuſtil co gſau proti němu prowinili. Y oni gemu že wſſeckno odpauſſtěgi. Což když wſlyſſel řekl: Gá ſem wčera mage přigjmati Swátoſt Weleb=nau, Pánu Bohu a wám ſem ſe ohláſyl, že wſſechněm nepřátelům mym odpauſſtjm. Než proſym wás řekněte gi zaſe, ať ſe oni Pánu Bohu modlj, aby gich Bůh pro mne netreſtal, nebo oni ſau přjčina mé těžkoſti. Ga wjm odpuſtjli gim Bůh wěčně, že ge časně treſtati bude: proček ať trpělivě ne=ſau od Pána Boha treſtáni časné, a za odpu=

ſſtěnj

ſſtěnj wěčnych pokut ak Pánu Bohu pilně ſe modlj.

Y když na něho wolano bylo, řekl: Pugdu abych vmřel a newjm proč? Pane Gežiſſi Kryſte, kterh gſy newinně pro hřjchy naſſe vmřel: Degž mi vmřjti ſmrti lidj ſprawedliwych, a přigmi duſſi mau w twé Swaté ruce. A za tjm pokorně s Knězem Janem Pánu Bohu ſe modlil, a duſſi ſwau Pánu Bohu poraučel, a tak y ſwatě žiwot ſwůg dokonal.

Potom za njm wolán byl Pan z Michalowic. Ten před tjm předeſſlau řeč žeby nechtěl žiwota přigjti, a na Kancellářj zaſe bhti, opakowal: gakž o tom wegſſegj geſt oznámeno. A s znamenitau ſrdečnau myſlj k té ſmrti ſe hotowil a radoſtj wěčnau ſe těſſil, a welmi pěkně o žiwotu wěčném rozmlauwal. Ale když wolano bylo prwé na giné než na něho, pozarmautil ſe, a řekl: Y Pane Bože což ſe to děge wſſak wjš ze ſem ſe tobě cele odewzdal: Nemeſſkeg: powoleg a wytrhni mne z toho zlořečeného ſwěta k ſwé wěčné a nebeſké ſlawě. A když giž na něg wolano bhti mělo, Kněž Jan s námi na před přiſſel, a řekl mu: Nu Pane z Michalowic, poněwadž tak horliwě a ſrdečně ku Pánu Bohu, a k té nebeſké ſlawě pospjcháte, giž nynj na wás wolano bude, degte sobě dobrau myſl, a poručte ſe Pánu Bohu.

Y odpowěděl: Chwála milému Pánu Bohu: Děkugi tobě můg miloſtiwý Pane Boże, že gſy mi mau poſledni hodinu oznámiti, a že giž s tim ſwětem mám rozdělen býti, a k mému milému Spaſyteli připogen býti. A tu po Knězy Janowi wzkázal ſwé Paňi Manželce, aby pro geho ſmrt přiliſſně ſe nermautila: on že gi Pánu Bohu poraučj, a tim giſt geſt, že gi Pán Bůh s djtkami žiwiti a opatrowati bude, a že ſe s nj po ſmrti giſtotně shledá w ſláwě nebeſké. A tu řekl: Podmež we Gmeno Blahoſlawené a nerozdjlné Trogice Swaté. A w tom přiſſli Rychtářowé y ſſli ſme. Y řekl mu Kněz Jan: Můg milý Pane z Michalowic tauzili gſte po té wěčné Sláwé, giž ſe nynj těſſte a radugte, žek náš negmilegſſi Spaſytel na duſſi waſſi s Angely Swatými očekáwá, a naplnj nynj to co ſljbil: Neopuſtjm wás Syrotků, ale přigdu - a poberu wás k ſobě ſamému, abyſſte kde ſem gá y wy byli. A než ta ſlowa Kněz Jan dobře powěděl, s weſelau Twáři gakoby ſe pozaſmál, řekl: Wěřjm, wěřjm tomu cele: Nebo netoliko ſljbi že pro nás přigde, a neopuſtj nás: Ale y toho doložil: Otče, chcy kde ſem gá, aby byl y Služebnjk můg, a aby widěl Slávu mau kterauž ſem měl v tebe prwě nežli Swět byl. A poněwadž geſt Bůh Otec s ſwým milým Synem gedné wůle, a Syn geho milý chce abychom ſpaſeni byli, y bezewſſi pochyb=

pochybnosti se to stane, a s tauk důvěrnosti pospjchám ké smrti, abych toho tim rychlegi dossel. Y šli sme dále až na mjsto, kdež hned se swláčel, a zřjkage Modlitbu s Knězem Janem stoge: W tebek sem Pane Bože můg od mládosti mé dauffal, ꝛc. Klekl, a wolal: W ruce twé Pane Gežjssi Kryste poraučjm dussi mau, nebo gsy gi wykaupil ó Boże Prawdy, přigmiž gi ó Pane Gežjssi Kryste. A tu wzal skončenj blahoslawené, a k čemu pospjchal toho dossel, že giž widj Slávu Krystowu, a požjwá gi.

Potom wolán byl Pan Kochan. Co se dotýče Měssanuw, gistě znamenitá rozmlauwánj mezy sebau měli, a o smrti y o žiwotu věčném se těssili. Pan Kochan prwé nežli powolán byl, welice pěkně ta slowa rozgjmal: Nasse obcowánj gestik w Nebesých odkudž y Spasytele očekáwáme Krysta Gežisse, kterýž proměnj toto tělo nasse ponjžené, aby bylo podobné k tělu gasnosti slawy geho, podlé mocnosti té, kterau gest mocen y wsseckny wěcy podmániti sobě. A tu prawil, že wěřjcý lidé na swětě, negsme než gako stjn: Ale obcowánj nasse y w té zdegssi bjdě že gest w nebi. A poněwadž mysl wěřjcých dokud sme žiwi na swětě tim poctěná gest, že obcowánj má w nebi: Gistě gest že y dusse nasse po smrti obcowati bude w nebi: Tělo pak nasse, ač gest ponjžené, wssak se těssime že bude zase oslawené. A

když zawoláno bylo na něho, chtěl swého syna ssebau k smrti wzhti, aby widěl skončenj geho: ale Kněz Jan zbránil toho, pročež Pan Kobr Služebnjka swého odpustil že wzal zase ssaty geho, a ossetřil geg. A tu gsa zawolán, rozžehnawsse se s ginými, ssel, a tato slowa prawil: Můg milý Spasytel powěděl před swau smrti: Duch gest hotow, ale tělo nemocno. Ale posylniž mne můg milh Pane Bože, a deg mi ak to Audolj strasslivé smrti překročjm, a přiwediž mne do země živých, nebo wjs že sem tebe a prawdu twau miloval. A za tjm Wers poslednj z Žalmu 16. řjkal takto: Wěřjm že mne na cestu k wěčné radosti wedeš sem Pane bezmesskánj, bych se těssil giž w vstawičnosti w přeradostném twáři twé spatřowánj, po Prawicy twé se wssj swatau Rjssi vžjwage na wěky twých rozkossi. A tu gdauce, modlil se s Knězem Janem wesele, a přigda na **Theatrum**, sam řjkal slowa Symeonowa: Nynj propausstjš Pane Služebnjka swého w pokogi: nebo sau widěli, oči me spasenj twé, které gsy připrawil před obličegem wssech Národů. A tu klekl, a hlasytě wolal Latině: **In manus tuas Domine Commendo Spiritum meum, redemistime Deus Veritatis.** To gest: Wruce twé Pane poraučjm Ducha mého, wykaupil sy mne Bože Prawdy. A wida Kněz Jan že gesstě mohl některé slowo zwolati, Wolal s nim: Smilug se nademnau Beránku Boži Pane Gežissi Kryste přigmi dussi mau.

mau. A tu přigal odplatu v swěta žalostiwau, ale před Bohem slawnau.

Po něm wolánо bylo na Pana Stefffka. Ten prwé než powolán byl, s welikau pokornau mysli promlauwal nemnoha slowa: nebo když slyssel od ginych, bud Kněze Jana slowa potěssená a Smrtj a o žiwotu wěčném mluwiti, ruce spjnal a oči k Nebi zdwjhal, a sobě sliby Boži přiwlastňowal, a gim se důwěrně těssil. A mezy ginymi slowy tato powěděl: Můg milý Pán Bůh mi ráčil dáwati wssecko dobré na tom swětě, ale nynj mi dáwá pjti Kalich Wtrpenj, sem tim gist že to činj k mému dobrému, abych skrze žalostiwau a ohawnau smrt tau auskau cestau přissel do Králowstwj nebeského: gák sem syce nezaslaužil na geho Božské milosti toho, aby mně stěmi wzáctnymi lidmi Korunau mučedlnickau, pro zastáwánj Prawdy geho poctiti ráčil: Ale když se tak geho Božské milosti ljbj, budiž mu ze wsseho wěčná čest a chwála. Když na něho zawoláno bylo, sepsal ruce, a do nebe twářj welice pokornau, a obličegem smutným pohleděi očima slzawýma, a řekl: Můg milý Spasytel když měl pro mně wmřjti: Zwolal k Otcy Nebeskémm: Otče ne gak gá chcy, ale gakž ty chceš, děg se wůle twá. A což gá Čerw bjdný Prach a Popel mám se wůli geho protiwiti, Gdu můg milý Bože po slussně, a prosym smilug se nademnau, segmi

a shlaď ze mne wſſeckny hřichy a nepraweſti, a nenechágwegž na mně poſſkwrny ani wrá-ſky k odſauzenj: Očiſt mne Boże Jzopem, a očiſſtěn budu: obmeg mne Krwj Krysta Gežiſſe Syna twého mileho, a nad Snjh zbjlen budu. Tu Kněz Jan wida geg tak truchliwého, řekl: Těſſte ſe že brzy Pán Bůh proſlauženj naſſeho milého Spaſytele zármutek wáš obrátj w welikė potěſſenj, a tu Smrt proměnj w žiwot neſmrtedlný. Tu powěděl: Můg mily Pane Otče, wěřjm tomu že gakž duſſe má z těla wygde, že ſetře Pán Bůh wſſeckny ſlzy z očj mých: odegme pláč a kwjlenj, boleſt y nařjkánj, a dá mi radoſt wěčnau. Za tjm Kněz Jan modlil ſe s njm až na mjſto, y když klekl. A když ta ſlowa s welikau pokorau wolal: Pane Gežiſſi Kryſte, Beránku Boha žiwého, kteryž ſnjmáš a shlazugeš hřjchy wſſeho ſwěta, ſegmiž ze mně wſſeckny hřjchy a nepraweſti mė. W ruce twė Pane Gežiſſi Kryſte poraučjm duſſi mau přigmjž gi w ſwė Swatė ruce ó Pane Gežiſſi Kryſte. Tu ſlzy a zármutky proměněny ſau w pleſanj radoſt wěčnau.

Po něm wolán byl Pan Doktor Ieſſenius, s nimž ſe Kněz Jan rozžehnal, a takė až na Theatrum wyprowodil, a na ſmrt geho ſe djwal, s nimž Němečtj Kněžj pracowali.

Po něm byl wolán Pan Kobr. Ten že byl negſtarſſi mezy Dyrektory z Měſſtanů,

Digitized by Google

ſſkanů, měl také přednoſt w mluwenj: proczeż netoliko ſám byl dobrý Heroitſké myſli proti tè ſmrti: ale také y ginych napominal a těſſil, a Knězy Janowi opět na mjſtě ginych děkowánj welice pěkné, gak na Rathauze, tak y na **Theatrum**, y winš Pobožnh, a Požehnánj horliwé včinil, a za to welice prosyl aby Kněž Jan ſynuůw geho k Swaté Pobožnoſti a k ſtáloſti při Prawdě Božj napominal, a Panj Manželee wzkazowal, že gi prosý aby ſobě pro něho nehořekowala, ale tjm ſe těſſila, že gi Pán Bůh zde na zemi neopuſtj, a že ſe zaſe ſpolu w nebi shledagi. Ten připomjnal ſlowa Apoſſtolſká, Skut. 14. 22. Muſyme ſkrze mnohá protiwenſtwj přicházeti do Králowſtwj nebeſkého. A tu přiwozowal přjklady, Proroků, Apoſſtolů, a mnohých Mučedlnjků, y Miſtra Jana Huſa, a Miſtra Jeronyma, y ginych, že kteřj ſe oprawdowě o prawdu Božj wgjmali, muſyli ſe s mnohými zármutky potkati, a tu na wſſeckny řeč obrátil, že y oni, poněwadž gſau obhagowali a zaſtáwali Prawdy Ewangelitſké, a Včenj Apoſſtolſkého, že také muſegi s njmi mjti djl w wtrpenj, chtěgjli mjti djl w ſláwě. A připomenul Swatého Ignácya, a řekl: Nedáwno (pry) než ſme ſe do Wězenj doſtali, ſlyſſel ſem od Pana Otce na Kázánj, že geden z Mučedlnjkůw Božjch, když byl odſauzen k ſmrti, řekl: Pſſenice Božj ſem, nech (pry) zubami Sſelem ſem zemlen: Tak y

my ſme Pſſenice Boži, naſyl nás na Rolj Cýrkwe Swaté, nynj nás k užitku wěčné ſláwy přiwozuge, pročež y my muſyme od té Sſelmy ſemleni býti: Ale těſſme ſe že wždyckny Cýrkew Boži w Krwj Wěrných roſtla: tak že může Pán Bůh zkaždé krupěgičky krwe naſſi na Tiſyce ſwých Ctitelů wzbuditi, nebo ač Prawda náſylj trpj nynj, a trpěti bude, ale žádný Krysta Pána z Trůnu geho na wěky nefrazý. Syn Boži prawj: Blahoſlawenj gſte když protiwenſtwj trpjte pro gméno mé: Radugte ſe a weſelte ſe, nebo odplata waſſe hogná geſt w nebeſych. Když na něg zawoláno bylo, řekl: Gdu we gméno Boži, a neſtydjm ſe za to že trpěti muſym pro Sláwu Boži, nebo wjm komu ſem wwěřil, Bog dobrý ſem bogowal, běh ſem dokonal, Wjru ſem zachowal, giž za tim odložená geſt mi Koruna ſprawedlnoſti, kterauž mi dá ten ſpravedliwý Saudce, y wſſechněm těm kteřjž očekáwagi přiſſtj geho.

A za tjm po Knězy Janowi Modlitbu horliwě řjkal. Na **Theatrum** přigda, ſewſſemi ſe rozžehnáwal, a rozžehnawſſe ſe, obrátil ſe k tomu mjſtu kde měl wmřjti, ſſel k němu zmužile gakoby měl s tau ſmrtj zápaſyti, a řekl: Nu tuto mám wmřjti, a wſſak newmřu, ale žiw budu, a wyprawowati budu ſkutky Páně, a líbiti ſe budu Pánu Bohu mému w zemi žiwých. Ta ſlowa wzal z Žalmu Dawida Swatého, á tu rozſtrogiwſſe ſe klekl, a wolal: Bože w

že w ruce twé poraučjm duſſi mau, neb gſy mne wykaupil Krwj Syna twého: Smilug ſe nademnau Pane Gežjſſi Kryſte pro twau Smrt newinnau, a přiweď mne do Králowſtwj twého. A w tom čemu ſe těſſil doſſel, že w ſmrti v ſwěta ohawné, wzal ſlawu a neſmrtedlnoſt, a poctěn geſt od Knjžete Mučedlnjkŭw Korunau Slawy, a ſwjtězyw pro ſmrt Beránka, Palmy Wjtězné w Ruce přigal, a raduge ſe na wěky.

Po něm byl wolán Pan Sſultys. Ten neméně než gako y ginj ſliby Božjmi ſe těſſil a proti ſmrti ſlowa z Žalmu 42. tato rozgjmal: Proč gſy ſmutná duſſe má, a proč ſe rmautjš? Poſečkeg na Boha: neboť geſſtě wzywati geg budu, y hogné ſpaſenj twáři geho. A tu připomenul z Knihy Maudroſti z Kap. 3, 2. Ačkoliw (pry) zdá ſe nemaudrým že ſprawedlinj Krwj Kryſtowau wykaupenj mrau, a počjtáno bywá wygitj gegich za bjdu a odgitj od nás zapotřenj, ale oni ſau w pokogi: Tak naſſjm nepřátelŭm zdá ſe že my bjdně na těljch hyneme, že y na duſſi potřeni budeme: Ale my tjm giſti ſme že ta ſmrt bude nám dwěrmi, že ſkrz nj duſſe naſſe y hned přigdau před twář Boži, a oſlawowati geg budau. Ty pak o nás negmiloſtiwěgſſi nebeſký Bože, pomozyž nám w tom ſtjnu ſmrti časné, abychom tobě wjru a dobré ſwědomj zachowagice, k ſwětlu nepřiſtupitedlnému, a gaſnoſti ſlawy twé přiwedeni byli, a tebe, y

hogné ſpaſenj twé wyprawowali. Což že ſe ſtane pro Kryſta Geżiſſe nepochybně wěřjme. A zatjm rozpomjnal ſe na ſwé Syny, a s negwětſſj horliwoſtj a z žaloſtj ſrdečnau na Pana Miſtra Giřjka, a řekl: Nemám pry těžſſi wěcy na ſrdcy, gako mého Giřjka, ſlyſſjm že také geſt wěznem w ſwém domě, Pane Boże pro ſwé miloſrdenſtwj račiž geg ſám opatrowati, a ze wſſech těſſkoſtj mu pomáhati. A tu řekl k Knězy Janowi: Proſym wás zaſtawte ſe o něho, a řekněte mu, že geg y djtky geho Pánu Boho poraučjm, a wěřjm Pánu Bohu, že w Nebi před Trůnem Božjm potěſſeněgſſi bude naſſe ſhledánj nežli to naſſe přezarmaucené rozžehnánj. A když zawolán byl rozžehnawſſe ſe, ſſli ſme, a řekl: Pane Geżiſſi Kryſte, ty ſy zaſljbil, že każdeho k tobě přicházegicýho přigjmáš, a žádného newywrhugeš wen: Proſym twe Swaté miloſti, přigmiž y mne k tobě gdaucýho, buď mi miloſtiw, a odpuſt mi mé hřjchy a nepraworſti, gá w ruce twé Swaté poraučjm duſſi mau. A za tjm modlil ſe s Knězem Janem, A přigda na **Theatrum**, ſtoge wolal: W tebek gſem Pane Boże můg od mladoſti mé dauffal, ꝛc. A potom klekna, též wolal: W ruce twé Pane Geżiſſi Kryſte poraučjm duſſi mau; A to řekſſe, ruce od ſebe wſtáhna, napodobně gak S° Frantiſſka malugi, wolal: **Veni Veni Domine Ieſu,**

Digitized by Google

Ieſu, & noli tardare. (*) A tu w těch ſlowjch wzal ſkončenj blahoſlawené, a připogen geſt k hauffu Swatých Mučedlnjkůw: Kdež giž duſſe geho hogné ſpaſenj a ſláwu Boži ſpatřuge, a wyprawuge až na wěky.

Po něm byl wolán Pan Hoſſtálek. Ten byl ducha truchlivého, a často na ſwe djtky wzpominal, A když ginj potěſſenj z Slowa Božjho o Žiwotu wěčném, a proti zármutkům a protiwenſtwjm wezdegſſjm, o Radoſti nebeſké připomjnali, on řekl: Wſſemu tomu můg milý Pane Otče wěřjm a wſſak připomjnám ſobě hřjchy mladoſti naſſi že P. Bůh y ty na nás pokutuge: abychom gakož gſme prwé při požjwánj Welebné Swátoſti pogiſſtěnj Wjry, o odpuſſtěnj hřjchů naſſjch doſſli: Tak y nynj gſa giž na ſmrti, proti hřjchům a ſmrti tau připomenutau miloſtj Božj a zásluhami Kryſta Pána w wjře vgiſſtěni byli, že w té kázni hřichy naſſe gak w ſtaroſti tak y w mladoſti naſſi dočinéné dakonále ſnjma a Krwj Kryſtowau očiſſtuge, a ſrawedlnoſt y miloſrdenſtwj ſwé s námi koná, abychom očiſſtěni, a gako ſnjh od poſſkwrn wſſech hřjchů zbjlenj ſauce, přiwedeni byli k gaſnoſti wěčné a nebeſké Slávy. Když na něg zawoláno bylo, řekl: Wſſemohauch Bože ſprawug ceſtu mau abych nevſnul w ſmrti, aby neřekl Nepřjtel můg přemohl ſem geg. A tu

(*) (t.g.) Přid, Přid, Pane Gežiſſi, a nechtěg meſſkati.

A tu ſe modlil s Panem Otcem. A přigda na Theatrum, také řjkal Latině ſlowa Symeona: Nynj propauſſtjš Pane, ꝛc. A to wykonaw, klekl a wolal: W ruce twé Pane Boże poraučjm Duſſi mau. A w tom Mučedlnickau Korunau poctěn geſt. Giž ſe hřjchů, ani ſmrti nebogj, nebo ty wěcy zde pominuly.

A to o přjpraweě k ſmrti, y o Smrti těch kterýmž Kněz Jan Swátoſti Welebnau Poſluhowal, prawdiwě ſem poznamenal, o giných ginj pſali. Dá čas Pán Bůh že y to nagewo wygde.

Žalm 79. v. 9. 10.

Ty pak ó Boże ſpaſeni naſſeho, pomoz nám pro ſlawu gména ſwého, wytrhni nás, a buď miloſtiw hřjchům naſſim, pro gméno ſwé. Budiž znám mezy Národy peřd očima naſſima w pomſtě krwe ſluženjků twých, kteráž wylitá geſt.

Wyſo=

Digitized by Google

Wysoce Wrozenému Panu, Panu Hendrychowi Matteſowi Hraběti z Turnu: Geho Miloſti Králе Sſwedſkého Tegné Wogenſké Raddě, Ambassatoru a Mjſtodrżjcýmu w Berlině: Pánu, Pánu mně miloſtiwému, Geho Wywegſſené Hraběcy miloſti:

Od Pána Boha Wſſemohauchho Zdrawi ſtálého a dlauhowěkého, y we wſſech předſewzetjch proſpěchu a Požehnánj Božjho hogného vpřjmným a wěrným Srdcem winſſugic žádá wěrně rád.

Myſſlenj lidſká Miloſtiwý Pane Hrabě: gak gſau proti myſſlenj Božjmu mdlá nedokonalá a neſtatečná netoliko Pjſma Swatá, ale y ſkuſſeni každodenni to vkazugj: Nebo myſſlénj naſſe vkládá wykonati wěcy některé tak gakž nás wůle a rozum nás wede.

Ale Bůh ty wěcy řjdj wedlé wůle ſwé ſwobodně gak ráčj. Přjklad toho máme na naſſich milých a Wzáctných Mučedlnjcých Božjch Českých 21. dne Junij, Léta 1621. vſmrcených. Kterýchž myſſlenj a wůle byla Sláwy a Prawdy Spaſy-

Spaſytedlné Boži, a Swobod, Mečem obhago=wati: Ale wůle Boži ty wěcy tak řjdila, aby ſtáloſti té, w Obhagowánj Prawdy, prolitim krwe ſwé od Meče na ſobě dokázali. Což ſe y ſtalo. Nebo když widěli že ſe nezwedlo wedlé wůle gegich: Gak ſau ſe wůli Boži poddali, trpělivě tu ſmrt s welikau pobožnoſti podſtupowali, tato Knižka o tom ſprawu praw=diwau činj. Kterauž Knižku Waſſi Hraběcy mi: obětugi, a Waſſi Miloſti žádám že gi obljbiti, na horliwoſt a Wjru těch Poctiwých Čechůw ſe rozpomenauti, a mně (kterýž ſem gak Gich milo: wſſem Pánům Stawům Krá=lowſtwj Českého, tak y těm Mučedlnjkům Božim do ſmrti hotowě, wěrně, a bez oſlychánj rád ſlaužil) ſobě miloſtiwě nynj y na budauch čas poručeného mjti ráčjte. A s tjm Waſſi Wywegſſenáu Hraběcy Miloſt k ochraně a opatrowánj Božjmu poraučjm.

Datum w Exilium Křeſtanſkém $\frac{25}{13}$ Au=guſti Léta 1631.

Pánu Bohu za W. H. M.
wěrně do ſmrti ſe modljch

Kněz Jan Rozacyus.

AD

Digitized by Google

AD ILLUSTRISSIMUM D. D. Comitem de Turn. etc. Senem Honoratissimum.

TURNE Comes, CHRISTI Comes Exulis, inclyte et armis,
GUSTAVIQVE pia bellice TURNE Comes.
Aspice qua rigido sint coesi Martyres ense
Quos feriit Veteri PRAGA Bohema foro!
Con-q;-dole aspectis: Patriaeq. accure cadenti
Exulibusq. Czechis, ut potes adfer ope.
O Te. GUSTAVUMQVE pium, decus illud ab Arcto
Teque diu servet REX FRIDERICE, DEUS.

M. G. C. G.

Digitized by Google

Pjseň
O Wyhnánj a Wyhnancych z Wlastj.
O Zemj Čeſke.

Jako: Kdož ochrany neywyšſſiho.

1.

O Přediwnem Božjm Saudu, y o geho propaſtj :,: Nynj wám ſpjwati budu, y o ſwe čeſkė wlaſtj. R. Což wym a znám wědětj dám, teměř wſſemu Křeſkanſtwu, gak geſt nynj Saud přediwny, w naſſem Čeſkem Králowſtwj.

2.

Před dwěma Sty lety země byla w Welkė wážnoſtj :,: Když ſe wnj to Božj Symě rozſywalo w hognoſti. R. Když to Jan Hus, Jeronymus, Muži Bohem zwolenj, wedly právě k Božj chwále, lid ſkrze Swate čtenj.

3.

Tak byla od Kryſta radda, giž k zahanbenj hada :,: Proti geho zawiděnj, ſkrz Slowa Páně znění. R. Genž wykwetlo, giž na Swětlo, z te weliké temnoſtj, a to zpauhe Božj Wůle, a weliké Miloſtj.

4. Oty

4.

Oty někdy Země Swata, kams poděla swe Očj: :,: Giž gsy Bohu ne tak wzácna, Antykryst s tebau točý. R. Kam chce koliw po swe wulj, skrze neřádne Kněži, ty swe posly hrozne Wosly, nastrogene chytrostj.

5.

O ty někdy Země Swata, kams swug rozum poděla :,: Giž gsy Bohu ne tak wzácna, mrtwák gsau w tobě těla. R. Nemass raucha anj Ducha, wsseckok Papežem smrdj, neb gsau w tobě, w teto době Kněži y Lide hrdj.

6.

Giž od Českeho Králowstwj, Pán Buh swau milost beře :,: A němcu welike množstwj, přiwodj k prawé Wjře. R. To po hřjchu pro gich pychu, take životu neřád, přissel na ně giž hněw Páně, a Slowa Božiho hlad.

7.

Poddaly gsau se Kalichu, mnohe Německe Země :,: Ale Česka zde po hřjchu, pod Papežowo břjmě, toho nechce nesti lechce, břemena přeswateho, gegich Pata, k hřjchu chwáta, od Gežisse sladkeho.

8. Swa=

8.

Swátoſt tĕla take Krwe, na negiſtotĕ ſtogi :,: Kteráž Slaula zdáwna prwe pod ſpuſobau obogi. R. Gakož geſt nám Pán Kryſtus ſám, wydal na ſwau Památku, to giž w Čechách geſt na wahách, nýbrž y přiſſlo k zmatku.

9.

Pána Kryſta wodu žiwau, proč opuſtiti žádáſs, :,: A kopáſs ſobĕ čiſterny, k Antykryſtu wždy chwátáſs. R. Gdeſs z Swatoſtj do temnoſtj, k ráčjſs z Nebe do Pekla, padlas giž znak a činiſs tak, gakoby ſe giž wžtekla.

10.

Proſym tebe gakau winnu, dáwáſs Gežjſſi Kryſtu :,: Zgewiž nám wſſeho přjčinu, a powĕz prawdu giſtau. R. Cok včinil neb prowinnil, tobĕ tak zleho ten Král, kteryž pro tĕ, wſſi ſe pſotĕ we wſſem žiwotĕ poddal.

11.

Rownĕ takowy Saud Boži, na Lidu Židowſkem byl :,: Když gim Buh neſmirne z Boži, ſkrz Syna ſweho zgewil. R. Co ſwe hoſti zwal k miloſtj, hubily geho Poſly, co tupil žid to přigal Lid, z pohanſke krwe poſſly.

12. Radas

Digitized by Google

12.

Rádas hufy poſlauchala, mělas knj welikau chuk :,: Dnak geſt prorokowala, že Pán Buh poſſle Labuk. R. Ta giž časně ſpjwa kráſně gako před Smrtj Labuk ſlyſs gegi hlas, dokud máſs čas než tě treffi Božj Prut.

13.

Wſſemohaucy Bože wěčny, wzhledniž na zemi Čeſkau :,: Swug welikỳ hněw odlože, zgew gi ſwau Prawdu wſſecku. R. Deg ak ſe wnj Swate čtenj, dokonale wždy množj, ak ſe ona wjc nezdraha, ſliſſetj Slowo Božj.

14.

O přeſlawny bude ten čas, když to včinj Pán Buh :,: A vſlyſſj tento hlas mug ktomu Pláč ſwych wěrnych Sluh. R. Tu přeblaze bude draze člowěku wſſelikemu, o bych byl žiw ſliſſel ten diw, zwěſtowal bych każdemu, Amen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Hystorya o Bratru
PALEČKOWI
Stawu Rytjřſkeho (Člowěku), genž ſapři Králi Gjřjm Ceſkém welmi ſſlechetného žiwota Králi milý a wzácný y každemu dobremu byl, a mnoho kratochwylnych wěcy činil, w čeſſtině ſprawená, a kžádoſti mnohých Pánu wytiſſtěná od Syxta Palmy.

Slowutne Poctiwoſti Panu Řehořowi Smrčkowi, Prýmátoru a ſprávcy Města Soběſlawě ꝛc. A Poctive Paně Dorotě Manželce geho Pozdraweni mnohe, Wſkazuge a přednáſſy Syxt Palma.

Kratochwýlná téd Hyſtorie tato
Můž byti y k naučeni tak mám zato.
Kterážto mezy lidmi rozepſaná
Geſt od dáwnych časů mnohým známá,
Teď nynj w čeſſtině po oprawená,
A k žádoſti některych wytiſſtěná.
Tu Imprymowanau wám dedikugi,
Na duwod láſky bratrſke darugi.
Abych też znamenj wděčnoſti nynj,
Prokázal za přigatá dobrodinj.
Wěřjm že gi dobrotiwě Přygmete,
Amně wſwe paměti mýti budete.
A ſtjm wás poraučjm Božj miloſti,
Budiž ſwámi y ſe mnau Pán wěčnoſti.

D Bra=

Digitized by Google

O Bratru Jánowy Palečkowi, Prwnj Kus a nebo Artykůl.

Bratr Paleček bywal obyčegně při Králi Gjřjm w Raddě, a wssudy mu wolno bylo. A když ho Král newiděl, tedy ponĕm teſkliw bywal. Kterjžto bratr Ján Paleček měl obyčeg w Raddě w ſwětnicy ſedati a pilně pozorowati, co Páni čeſſtj Králi ſwemu za Raddu dáwaly. Každeho pána gakž w Raddě ſedali a neb ſtáli, pořád ze gmena ſobě napſal a Krále naposledy. A ktery pán radil kdobremu čeſkemu obecnemu, tedy od geho gmena, ktere před ſebau napſáne měl, přjmau ljnij neb ſſtrych napſal, aktery Raddu k ſwemu wlaſtnjmu užitku dáwal napſal linij na křiwo. A když Raddu zawřjti měli, każdy ſwe zdánj powědĕwſſe: Tedy bratr Palec ſedĕ u ſweho ſtolu u dweřj, zwolal: bratře králi přjmo, tobĕ platj o duſſy, o lidj y o wſſecku zemy: potom když král, wyſſel s Páni z Saudne ſwětnice, optal ſe bratra palečka: co ſyto napſal; a on obpowĕděl: teď ſem ſpiſowal Pány bratrý, kteřj tobĕ radj, ꝛc. A tak ſau Pánj čeſſti napalečka weliky pozor měli.

Druhy Kus.

Když bratr Paleček byl s králem Gjřim na progjžďce okolo Prahy, ptal ſe krále čj geſt to wes dobrá s rybnjky a lukamy?

A

A král mu odpowěděl, že gest těch vbohých lidi w Spitále S. Ducha v mostu. Tehdy paleček nemessKage dlauho, w pátek ssel do toho sspitála ktěm vbohim lidem k obědu, a gedl snimi, kteřiž neměli na obědě než polivku, kraupy a drobne Ryby z rosola. A druhy pátek ssel kssPitálskimu mistru, ačkoliw od něho nebyl zwán, a gedl snim, zakterimž stolem bylo gjdla dosti. A nedočekawsse poslednj krmě bratr paleček, wstal od stolu běžel z sspitálu k zámku schwátánim, a žalostivě králi řekl: bratře králi zle tam, zle tam, nemuž hůře byti. A řekl král k němů co se děge? odpowěděl, to, že vbozy pánowe magic welyke Panstwj, musegi hladem přimjrati, a gegich služebnicy a Ssaffáři na zbyt dosti magi. Král řekl, kde se tak děge! nebyloby dobře, kdyby se služebnicy lepe měli mýti nežly gegich pánj. Paleček králi zase řekl: wissli králi, že sem se tebe, když sme byli naprogjždce okolo Prahy nedáwno, ptal: čjby to wes dobrá s Rybnjki a lukami welikjmi byla? A tys mi odpowěděl, že gest vbohjch lidi ze Sspitálu S. Ducha. A protož sem gá tam musel giti k njm, a přezwědětj, kterak takoweho Panstwj vžjwagi za swými stoly, a tak sem tam k njm ssel k obědu dnes tegden, a gedl sem snjmi, kdežto vbozý Pánowe neměli než polywku, kraupy nemastne, Rybyčky z rosola, a dnes byl sem také v gegich Služebnjku

Digitized by Google

ſſpitalſkého miſtra, tu měli wſſeho doſti dobreho, ryby několikery, s kořenjm, ſmažený, pečený, wjno dwoge: y take panj mlade. Protož bratře králi, poſſly ſe mnau hned protoho gegich služebnjka a ſſaffáře, a rozkaž mu, aby swjm pánum take s kořenjm ryby dáwal, a lepe ge chowal z takoweho gegich panſtwy, ak giž wjce tak hladu a nauze netrpj, aby tebe král nebeſký pro takowau Sſaffářu neprawoſt a neopatrowánj těch wbohých Pánu netreſtal. A tak geſt král Gjřj hned zbratrem Palečkem ſweho hoffmiſtra do toho ſſpitálu poſlal a nařjdil, aby gjm dáwali wpátek dwoge ryby zroſola o skořenj, gakž to podnes tak geſt.

Třetj Kus.

Gednoho času ſtal ſe mord wpraze wdomě průchodjtem w Sixtu Proti Tegnu wwečer, a ten mordýř wyſkočiw wen utekl, a hned ten dum zamkli. Rychtář z služebnjký brzo Přiſſel, a wzal tam mladeho Dubčanſkeho, za winneho, a potom Pražane nazegtřj ráno, dalý geg Katu wyſti z města gako winneho. Kterýž Dubčanſký, ſa newinnen wbohy, zwolal a řekl: Ach wſſemohaucý mily Boże budiž tobě žel že, mám ztohoto ſwěta sgiti, a nemám před G. M. Králowſkau wyſliſſán byti. A w tom ſtalo ſe, že bratr Paleček tudy ſſel, a wſlyſſel wolánj toho Dubčanſkeho, řekl Rychtářj a katu: Bratře foģte, a ty bratře kate Počkegte mne tuto stimto wěz-

to wěznem, aż gá ſe zas wrátjm od bratra krále. Y běžel welmi ſpěſſně na zámek k Králi, a řekl mu: Bratře Králi ſlyſſel ſem tam na tě žalobu, Králi nebeſkemu, od vbohého wězneho, a protož ſem přiběhl, abych tobě powěděl. Geſtly pak že ſy ty lepſſý než Pán Kryſtus Syn Boži, a geſtly ten vbohý člowěk horſſi než dábel: Tedy mužeš ho neſlyſſeti. A Pakli ty negſy lepſſy než Pán Kryſtus, a on negnili horſſi, než Satan: Tedy máš ſprawedliwě toho člowěka wyſlyſſeti. Poněwádž Pán Kryſtus dábla wyſlyſſel, a dal ſe mu na Geruzalemſky Koſtel noſyti, a s ſebau mluwitj. Gemuž Král řekl: Negnj na ſwěte mily bratře palečku, člowěka žádneho lepſſjho, než Pán Kryſtus, ani horſſiho než dábel, a protož powěz nám co rozumjš wſwem ptanj! Y řekl paleček: To bratře Králi, že tam wedau gednoho mládence: an lituge ſpláčem, že má ztohoto ſwěta gjti, a nemá prwe před tebau Pánem ſwým wyſlyſſán byti. A tak ſem gá kázal Rychtářj a Katu aby snim počkali, aż gá ſe od tebe wrátjm. Protož poſſly ſemnau marſſálka ſweho do prahy, ak geg před tebe přiwedau, abys ho wyſlyſſel. A tak ſe ſtalo, že byl ten Dubčanſký přiweden před Krále. A potom dán na welyke Rukogmé aby ſe ſtoho wiwedl do 4. neděl pořád z běhlých. Wtom času pak winneho ſe doptali, a ſkrze to Dubčanſký newinnen nalezen, a byw žiw 40. let, gehož Rod podnes trwá.

Čtwrty Kus.

Některeho času na zámku pražském Kanownicy před Krále Gjřjho přyssli wswých popeličnych Kaptaurjch z kostela, a mluwyli o swe potřeby s Králem welmy poctiwě a wážně. Tedy bratr Paleček gda mimo ty Kanownjky k Králi, chytil za tý čapličký kaptauro-wý toho gednoho Kanownjka, který odnich mluwil, a trhl nim, řka: Hora, Hora, nassy giž kožichi na ruby obrátili, a gesstě Massopust neni. Pročež se ten, genž mluwil k Králi zastyděl, a řekl k Králi: Prosyme, at nám dá ten dobrj muž pokog. Tedy Král Gjřj postawil se neochotně a řekl: bratře palečku proč ty nenechás spokogem Pánu Knězj? odpowěděl paleček: A co gsau to bratře Králi, Knězj, Pánj? Prosym tebe nechť my se nediwj, gák sem měl oprawdu, že sau Massopustnj bláznj, nebo rádj o Massopustě Kožjchi tak přewracegý. Wten čas Král Gjřj rozkázal podletjhž Kanownjku do Řjma list Psati, a když byl napsan, přissel snim Kanelýř k Králi, a ptal se ho: Kterak má Papeži geho Tytul napsati? gemuž Král obpowěděl: napyš gemu tak gakž obyčeg: Swatě Swatemu neg swětěgssjmu otcy ꝛc. bratr paleček nemoha toho wytrpěti, řekl: bratře Králi, nikoliw nečiň toho, aby měl papežj takoweg Titul dáti, neb by potom toho musel lytowati. A král řekl: y proč mily bratře palečku, poněwádž gest obyčeg tak gemu psátj? Paleček zas řekl:

bratře

bratře Králi, hleď ty prawdy a ſprawedlnoſti, gakož na Krále křeſtanſkeho náleži, a ne obyčege nepraweho. Proſým tebe bratře Králi, kdybych měl Pánu Bohu do nebe liſt pſáti, gakýby Tytul geho Božſke miloſti chtěl dáti: poněwadž papeži ten Tytul negſwětěgſſjmu, napſati chceš. A řekl Král: milý bratře palečku, kterak pak mám gemu Tytul dáti napſati? Paleček odpowěděl: napiſs mu tak, gakž ſamo wſobě geſt prawe nepochibne.

(*) Tomu pyſſně pyſſnemu, negpiſſněgſſjmu a negbohatěgſſjmu biſkupu a pánu w Řjmě, má býti liſt tento dán.

Páty Kus.

Přihodilo ſe, že Panj Řjčanſká wdowa, na Rychtáře ſweho ſe rozhněwala, a odněho pokuty několik Kop wzala, kteřjž proſyl palečka zo přjmluwu, zdalybymu co zas nawrátila. Paleček kázal mu k te panj w neděli přigjti, že wnj giſtě bude w oběda, a tu chce ſe rád oto přičinjti. Tedy ten Rychtář podle rozkazu Palečkowa tam přjſſel, a wſtaupil do ſwětnjce, kdež byla panj a paleček, řká: deg Pán Buh dobřj den waſſý Miloſti Miloſtiwa panj. A w tom Paleček řekl mu: o neſſlechetný lháři, gdi mi hned z ocj pryč. Ale ta panj proti tomu řekla: mily bratře palečku, proč mu tak mluwyſs nepoctiwě? Paleček odpowěděl: proto, že wočj hledě neprawdu mluwý. Prawy tobě že gſy miloſtiwá panj, atys geho Tyranka wkrutná. Než kdyby byl řekl:

deg Pán Buh dobrý den Panj nemilostiwá, nebylby lhářem. A proto nechcesſly zněho myti lháře, Ale prawdomluwneho Rychtáře, wrať mu zas geho penjze, a potresçy ho ne na měſſcy, ale slowy, a neb wazbau, tak budeš milostiwa Panj wprawdě. A skrzto paleček Rychtáry pomohl k geho penězum.

Sesteg Kus.

Bratr Paleček měl obyčeg, w letě choditi pomahati do wsy chudym lidem gegich chalup pokrywati, a oprawowati, ale k stolu chodil tu, kdež widěl welyke stawenj, k zemanu neb k ssaffáři, gemuž někteřj řjkaly: bratře Palečku wssaks wnás nedělal, a proč wnás gjš. Odpowěděl Paleček: wjssly co bratře, an když ty budeš tak nuzny a chudy gako onen, tehdy gá tobě budu pomahati dělati: A když on bude tak bohaty gako ty, tehdy pugdu kněmu gjsti. A tak gsau palečka lide rádj wsebe mjwali.

Sedmy Kus.

Bratr Paleček wždycky w swem měſſečku na pasu některj gros měl, neb mu Král Gjřj dáwal každau Sobotu 15. bjlych, a ty on rozdáwal těm, genž měly děti mnoho, a statku málo. Někdy wyssew od krále a Přissel na noc do gedne krčmy, a byl tam geden zlosyn zběh ktery mysslil, aby Palečkowi kdyžby spal, měſſeček wřezal, čemuž paleček porozuměl: Když pak sami dwá spolu w swětnicy leželi, a přes pulnocy nespali, Paleček wstaw zbudil zlosyna toho, ktery činil se gakoby spal, a rozká-

zal

zal mu ſwětlo rozſwjtiti, že chce gemu na pjvo dáti. A gakž zlosyn rozſwjtil, Paleček wyſypal penize změſſečku na dwě hromádky, popul oſmu bylym, a řekl kněmu: Mily bratře, rozumjm tomu, že nespjš chtě rád mug měſſec vřezati, a gá take bdjm boge se tebe, a tak sobě oba hlawy trápjme. A protož wezmy sobě teď pul oſma bjleho, a dadauc sobě pokog, spěine. A prosymtě necheg toho řemesla, nebo gistě, nenechálſſliho, vwjſněš.

Oſmý Kus.

Gednoho času trefiloſe, že paleček pomahal gednomu člowěku posſjwat ſtodolu. Wtom času Králowna tudy napaut k ſwatemu Prokopu se brala. A geden z služebnjku vhlydaw palečka, powěděw Králowně o něm. Králowna zawolala palečka aby knj přiſſel dolu, a ptalaſe ho: Mily bratře palečku, prosym tebe, powěz nám, takeli co Pán Buh mně dá zato, že teď zawozem pěſſky na paut gdu. Odpowěděl paleček: Geſtli že bude ginym tulákum a zahalečům platiti, aty nezmeſſkálſſli, y tobě muž něco dáno byti: Ale milá ſestro Králowno, kdyby raděgi doma seděla, přjze napředla a zni plátna nadělati dala a chudym rozdala, toby tobě Pán Buh dobře odplatil zde y wěčně. A tak geſt Krále Gjřjho manželka, poslechſſy ho, zaſe ſe k Praze obrátila, a Paleček ſſel k ſwe robotě na ſtodolu.

Dewátý

Dewátý Kus.

Uweliky pátek, bratr paleček wesel bywal a spjwal, gako na welikonoc, a wmasopuſtnj dnj plakal a modlil ſe Pánu Bohu wjc než w gine dnj, a často lytowal těch zbytku a obžerſtwj, které ſe mezy lidem rozmohli.

Deſáty Kus.

Některého času ſſel paleček podle ſweho obyčege mezy chude do ſſpitálu k Swatemu Pawlu. Y naſſel za městem gednoho nemocneho člověka whnogi, kterehož ſe lide ſſtitili, a do ſſpitálu ho přigiti nechtěli, pro nenakaženj ginjch. Tedy bratr paleček, běžel do Tegna w Praze k mistru Jánowi Rokycanowi Arcybiſkupu, a řekl: Ach zle ſe děge zle bratře Rokycane, nalezl ſem tam whnogi zakopane Tělo Boži, ano ſameho Krysta. A protož proſym tebe, což negrychlegi mužeš wypraw ſe mnau některy žáky, aby ho pomohli zdwyhnauti, a k tobě poctiwě přineſti. A tu Rokycan wyſtrogowal s palečkem čtyry žáčky male w komži čkách ſe zwonečky. Ale paleček vzdřew ty žáčky male, řekl: Ach bratře Rokycane nic to neni, wſſak poſſli ſemnau ty čtyry hruby Trulanty mocný snoſydly, neb budau mýti co neſti. Rokycan tak včinil, a wyſlal snim čtyry welyke kumpany ze ſſkoly s noſydly, a když tam přiſſli, řekl paleček: Nuže mily bratřj, teď máte tělo Kryſtowo pomožte mi ge poctiwě na noſydla wložiti, a k bratru Rokycanowy

canowy donesti. A když ho kněmu do Fary přinesli, řekl paleček: nuže bratře Rokycane, máš tu vboheho naheho Krysta, prosym tebe přioděg ho, a včiň nad njm milosrdenstwj, tak gakž gine včjš, že což negmenssimu božimu včinjš, to samemu Bohu včinjš. A tak Rokycan musel toho chudeho člowěka do Sspitálu dáti donesti, a přiodjti, prwe nežli bratr Paleček odssel.

Gedenácty Kus.

Wgeden pátek bratr Paleček k w Kralowske swětnicy, sedl za stul wdweři mezy mládence kteřj nemjwali welkych ryb na swem stolu. A když gim dali nastul ryby plodice, wzal paleček gednu, přistrčil gi sobě k uchu, a ptal se gi: wjli co ogeho bratru, podruhy y potřeti? Skrzto ti Mládency dali se w smjch w Králowske swětnicy, až se Král ptal: Co se to děge? Marssálek odpowěděl: Milostiwy Králi, bratr paleček sedě s Mládency za stolem mluwj s rybami. Rekl kněmu Král: bratře palečku co tam děláš proč k nám negdeš k stolu? odpowěděl paleček, králi powjmt, měl sem bratra rybáře, a wtonul mi w řece, protož se těchto ryb ptám wědilý co oněm. A král se ho optal: y cok prawj. Rekl paleček: Tak prawj, že gsau onj welmi mlade, a proto oněm nic newědj: než abych se ptal těch starých ryb ktere sau na twem stole. Král Gjřj porozuměw tomu, kázal nakládsti negwětssych

ryb

ryb na talíř, a donesti palečkowi. A tak paleček na ſrmil ty mládence ſtarymi Rybami.

Dwanácty a Posledny Kus.

Bratr paleček mnoho Sukni do Roka mjwal, neb když koliw widěl Člowěka nuzneho bez ſukně, hned dal gemu z ſebe ſwau ſukni, A přigda k Králi, řekl: Bratře králi, degmi ſukni, nebo gſem prwni dal pánu Bohu. Řekl kněmu Král: Y kde gſy widěl Pána Boha, žes gemu ſukni dal? odpowěděl paleček: Y zdali newjš pjſma: Coſte memu negmenſſýmu včinili, mně gſte včinili. Mnoho ginych podiwnych wěcy bratr Paleček činjwal, a wjce milosrdnych ſkutku prokazowal, kteryž negſau tuto zapſanj. Summau ſtarj lide, kterj ho znali, to oněm wprawdě wyznali: že geho peče a práce byla o chude, o ſſpitáli, y o Knězj aby cnoſtně živi byli, prawdu lidem oznamowali. Krále Gjřjho napomjnal, aby ſe Krále nebeſkého bál lidj wpokogi a w ſprawedlnoſti ſprawowal, a pobožně při Králi živ gſa, s njm ſe rozžehnal, duſſy Bohu poručil, w Pánu vſnul, poněmž Král Gjři byl teſkliw a brzy vmřel.

KONEC.

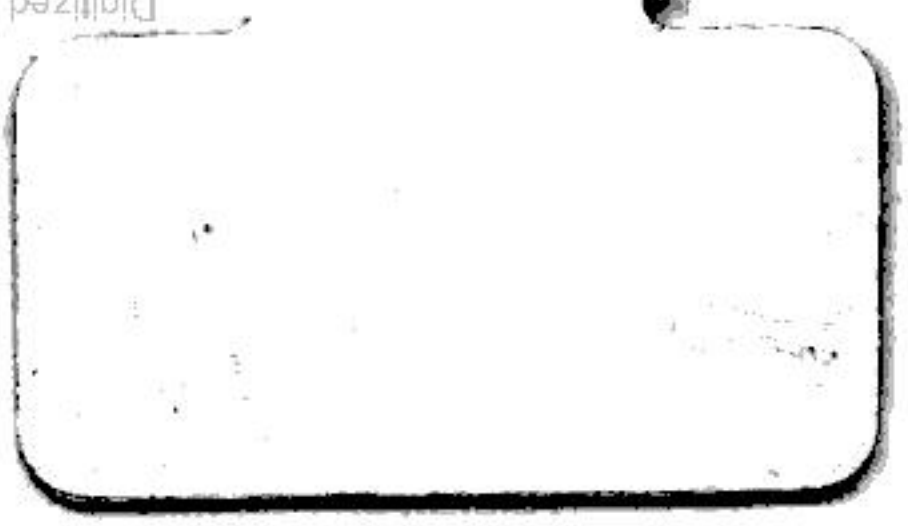
NYPL

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

H/625-28

-'85 END

-'85 END

